

968359
25.3(4340-4341-5Г.16)
К96

Іван Кушніренко
Володимир Жилінський

Спортивна слава Гуляйпільля

25.3 (ччкр-чЗап-51-100)
к 96

Обов'язковий
примірник

Іван Кушніренко
Володимир Жилінський

Спортивна слава Гуляйпілля

матеріали з історії розвитку
фізкультури і спорту в
Гуляйпільському районі Запорізької області

968359

X

Запоріжжя
"Дніпровський металург"
2013

КЗ "ЗОУНБ
ім. О.М. Горького"
ЗОР

ББК 75.3(Укр-43ап)-8

К 96

УДК 796(477.64)

Кушніренко І. К., Жилінський В. І.

К 96 Спортивна слава Гуляйпільля. – Запоріжжя: Дніпровський металург, 2013. – 666 с.

ISBN 978-617-573-052-2

«Спортивна слава Гуляйпільля» – це розповідь про історію розвитку фізкультури і спорту в Гуляйпільському районі Запорізької області, про людей, які виховують майбутніх чемпіонів, котрі вписали не одну яскраву сторінку в історію вітчизняного спорту.

Книга розрахована на всіх, хто цікавиться історією рідного краю.

ББК 75.3(Укр-43ап)-8

ISBN 978-617-573-052-2

© І.К. Кушніренко, В.І. Жилінський, 2013

© КП «ЗМД «Дніпровський металург», 2013

Спортивна слава Гуляйпільця

**ШАНОВНІ ГУЛЯЙПІЛЬЦІ,
ЛЮБИТЕЛІ СПОРТУ, ВБОЛІВАЛЬНИКИ!**

Наша Гуляйпільська історична земля здавна славиться не тільки Героями Соціалістичної Праці М.П. Михайлик, О.П. Мартиненком, Г.К. Коровкою, І.Ф. Тарасевичем та О.О. Зачепилом, рядовими трудівниками полів і ферм, робітниками, вчителями, лікарями, письменниками, культурними та науковими діячами, а й відомими всьому світу прославленими спортсменами: заслуженим майстром спорту СРСР, майстром спорту міжнародного класу, чемпіонкою світу з легкої атлетики Людмилою Веселковою (Семенютою), чемпіонами світу Ігорем Кукурудзяком, Владиславом Тараном, чемпіонами України Григорієм Шрамком,

Дмитром Зілінським, Сергієм Пономаренком, збірною волейбольною командою ветеранів СК «Гуляйполе» – чемпіонами світу 2004 року в Фінляндії. Прекрасна підростає у нас спортивна зміна, якою можуть гордитися земляки. Про цю та іншу інформацію ви дізнаєтесь із книжки «Спортивна слава Гуляйпілля».

То ж Щастя і Добра Вам на нашій благословенній українській землі!

З повагою
народний депутат України
Олександр Іванович ДУДКА

**За сприяння народного депутата України
Дудки Олександра Івановича**

ДОРОГІ МОЇ ЗЕМЛЯКИ!

Людмила Веселкова

імена спортсменів-земляків, які у собі честь, а рідному краю – славу.

Добра, щастя Вам, дорогі мої земляки! Любителям фізкультури і спорту нових перемог і досягнень!

З повагою,

**Людмила Веселкова,
чемпіонка світу з легкої атлетики,
заслужений майстер спорту СРСР,
майстер спорту міжнародного класу**

I-й розділ

ПОЧАТОК ФІЗКУЛЬТУРНОГО І СПОРТИВНОГО РУХУ

З давніх-давен наш народ високо цінив силу, спритність і мужність, вважаючи ці якості необхідною умовою людської цивілізації. Одним із шляхів її формування є фізична культура і спорт, які мають свою історію розвитку і в Гуляйпільському районі Запорізької області.

Писемні згадки про користь фізичного розвитку та виховання дітей знаходимо у працях відомого просвітителя, земського діяча, організатора народних початкових шкіл в Олександрівському повіті Катеринославської губернії, куди входила теперішня територія Гуляйпільського району Запорізької області, видатного педагога другої половини XIX століття барона Миколи Олександровича Корфа (1834-1883).

Цьому питанню надавав важливого значення і відомий ліберальний діяч Іспанії Франциско Феррер (1859-1909), який створив концепцію «раціонального виховання», під яким він розумів інтелектуальний, фізичний і моральний розвиток особистості дитини з максимальним врахуванням її інтересів та індивідуальних особливостей.

Вчення Ф. Феррера брали як керівництво до дії «стратегі» – гуляйпільські анархісти-комуністи, коли вони думали замінити «старий тип школи на такий, який би відповідав тодішнім реаліям». Керівник Союзу народної школи і шкільної секції, створеної при культпросвітньому відділі Револьюційної Повстанської Армії України (махновців), Галина Андріївна Кузьменко (дружина Н. І. Махна – Авт.) та члени секції практично нічого не встигли зробити з реорганізації школи, крім воєнізувати її. «Школа была военизирована, отчего учащиеся проводили военные занятия, которые заканчивались порой настоящими побоищами. Последние, являли собой страшные инциденты, доходившие до убийства».

Після громадської війни поступово налагоджувалося мирне життя. На початку 20-х років минулого століття у школах створюються піонерські загони. Так, у 1924 році в селі Приютному організувався колектив юних лєнінців, до якого увійшло 48 дітей, котрі поділились на три загони. У них проводились бесіди, організовувались ігри, заняття гімнастикою.

Цікавою з цього погляду є інформація «Про фізкультуру», вміщена 16 грудня 1930 року в районній газеті «Більшовик Гуляйпільщини».

– Всім відомо про значення фізкультури, проте цій справі приділяється мало уваги, – повідомляв автор інформації П. К. – В минуло-

му році були фізкультурні гуртки при Гуляйпільському сільбуді. Але ж гуртки проводили свої заняття для виступу в театрі.

Членами гуртків (акробатами) була переважно молодь шкільного віку. З часом ця справа занепала, але її знову відроджують, бо «трудяще населення гаразд знає, що фізкультура значно поліпшує здоров'я». Отже, громадські, партійні та профспілкові організації повинні підтримати ці заходи, як один із найкращих засобів розваги та поліпшення стану свого здоров'я», – такою настановою закінчує свою інформацію автор. І, ніби відгукуючись на цю настанову – заклик, у 30-х роках минулого століття в районі широкого руху набрав розвиток фізкультури і спорту. При школах, педтехнікумі, в господарствах та промартілях створюються різні спортивні гуртки і секції, члени яких брали активну участь у різних районних та обласних змаганнях.

12 січня 1936 року 24 конькобіжців-фізкультурників виступали на обласній спартакіаді. Вони змагалися з бігу на 100, 500 і 1000 метрів.

У січні 1936 року в Дорожнянській початковій школі була гарно облаштована постишевська кімната. Тут затишно, тепло, стіни прикрашені портретами, плакатами; мали доміно, шашки, книжки.

У тому ж році для учнів Туркенівської НСШ (директор Ю. Руденко) на виділені гроші закупили коньки, шахи, шашки.

22-23 березня 1936 року пройшла третя районна колгоспна, радгоспна, робітничка, студентська, шкільна художня олімпіада, в якій взяло участь 10 співочих гуртків, 6 драматичних, 10 музичних, 11 фізкультурних, 36 декламаторів, 11 танцювальних, 14 художніх гуртків.

Бюро РК ЛКСМУ та журі олімпіади нагородило спортивними балетками учнів-комсомольців Гуляйпільської СШ Костенко і Мелешкову.

На обласну олімпіаду були визначені 8 фізкультурників Гуляйпільської середньої школи.

10 травня 1936 року піонери Хвалибогівської НСШ влаштували змагання з бігу. Для преміювання дирекція школи виділила 35 карбованців. Перші місця серед хлопців зайняли Павка Безрук, який пробіг 1000 метрів за три хвилини 30 секунд і Коля Солодовник. Його результат – 3 хвилини 40 секунд.

Серед дівчат найкращі результати у Тані Кошельник і Наташі Попович. Перша пробігла 500 метрів за 2 хвилини 10 секунд, друга – 400 метрів за 2 хвилини 20 секунд.

Напередодні юнацького дня (1 вересня) 1936 року в Гуляйполі провели першу районну колгоспну спартакіаду, в якій взяло участь 165 чоловік. 12 кращих фізкультурників відібрали на обласні аналогічні змагання.

1 вересня 1936 року молодь усього світу 22-й раз відзначала Міжнародний юнацький день.

Ось як він проходив у Гуляйполі. Біля 8-ої години ранку колони молоді промартілі «Червоний металіст», педтехнікуму, тсоавіахімівці у протигазах, фізкультурники, колгоспники, кавалеристи, тачанки та підводи з макетами артилерії, автомашини і дев'ята колона – велосипедисти зібралися біля учбового пункту для взяття участі в параді.

Колони пройшли по вулиці Шевченка, провулком, по вулиці 1 Травня і вийшли до райвиконкому.

О 12-й годині відбувся мітинг. Після нього колони вирушили на майдан Жертв Революції, де пройшло масове свято: співи, танці, виступи фізкультурників, вело- і кінні змагання.

У серпні 1936 року при Гуляйпільській середній школі була дитяча футбольна команда, для обладнання якої райрада виділила 470 карбованців.

12 листопада 1936 року піонери Зінченко, Заїченко, Бойко Дуня, Феленко, Шай Надя з Хвалибогівської НСШ повідомляли, що у школі «працює фізкультурний гурток. Діти роблять гарні піраміди... вони вивчили гвинтівку, протигаз, частина піонерів здали норми на значок ППХО».

21 грудня 1936 року в Гуляйпільській середній школі відбувся сталінський вечір, на якому діти читали вірші, показували фізкультурні вправи.

У 1936 році за ініціативою молоді району створили, крім різних художніх, 22 фізкультурних гуртків.

18 січня 1937 року в Гуляйполі відкрився 2-й районний кінофестиваль молоді. У день відкриття до Гуляйполя прибігла людина в одних трусах і майці. То був фізкультурник О. І. Луценко, який приїхав з м. Челябінська у гості до сестри в с. Воздвижівку. Він приніс привітання від Воздвижівських колгоспників...

Присутні були здивовані, як він напівголий міг бігти в січневий холод. А справа проста. О. Луценко привчив до такої температури свій організм систематичним тренуванням. Йому дозволили лікарі купатися при 35 градусах морозу.

Він пробігав дистанції: 42 кілометри за 2 години 19 хвилин, 75 кілометрів – за 5 годин 53 хвилини 49 секунд.

7 лютого 1937 року за участю 400 піонерів і учнів шкіл району відбулася перша районна дитяча олімпіада. Перше місце на ній зайняли гуртки джазу і фізкультурний (керівник Квітковський) Гуляйпільської СШ; четверте – школа-інтернат дитячого будинку (вожатий Ясько), яка дала майстерний виступ фізкультурного гуртка.

18 травня відбувся масовий крос фізкультурників Гуляйполя на дистанцію: 1000 метрів для хлопців, 500 – для дівчат і 300 метрів – для підлітків.

Спортивна слава Гуляйпілья

Першим до фінішу 1000 метрів прийшов студент педтехнікуму Богуславський – за 2 хвилини 50 секунд, другим – Рогач (2 хвилини 55 секунд) і третім – Спащенко (за 3 хвилини).

На дистанції 500 метрів першою була фізкультурниця Кириченко (1 хвилина 40 секунд), другою – Кравцова (1 хвилина 47 секунд), третьою – Касян (1 хвилина 50 секунд).

На 300-метровій дистанції першість виборов учень Калугін.

Багато учасників кросу здали нормативи на значок ГПО.

26 травня 1937 року 8 учнів Гуляйпільської СШ першими в районі здали норми на значок «Юний радіотехнік». Робота гуртка проводилась під керівництвом учня-комсомольця 10 класу Івана Продана. 6 учнів склали теорію на «відмінно», а практику на «відмінно» – 2.

27 червня відбулася районна дитяча спартакіада. Вона визначила учасників обласної спартакіади. Це – Шура Яковенко, Льоня Денисенко, волейбольна і футбольна команди району та ін.

30 червня в області пройшла спартакіада піонерів та учнів. Фізкультурний гурток Гуляйпільської середньої школи зайняв друге місце по 3-й групі міст. Найбільше очків на спартакіаді набрали учні Л. Сергєєв, Ш. Яковенко й Рябко.

У жовтні 1938 року в школі Гуляйпільського зернорадгоспу утворено і діяли гуртки: фізкультурний, балетний, струнний, драматичний, літературний і співочий. Учні і піонери провели 5 вечорів художньої самодіяльності і 2 фізкультурні.

У школі для піонерів придбано більярд, шашки, шахмати, музичні інструменти.

12 листопада 1938 року учні Успенівської СШ у колбуді влаштували вечір учнівських гуртків художньої самодіяльності. Високу оцінку глядачів одержали учасники фізкультурного гуртка.

СПОРТИВНЕ ЖИТТЯ ПЕДТЕХНІКУМУ

У Гуляйпільському педтехнікумі працювали у 1935 році гуртки: співочий, музикальний, танцювальний, драматичний і оборонний, де готували учнів (студентів) до здачі норм ГПО.

На 1 січня 1936 року в педтехнікумі було 124 членів ТСО.

3 і 5 червня 1936 року пройшов прийом нормативів на значок «Готовий до санітарної оборони» (ГСО).

На значок ГСО 1-го ступеня склали норми 167 студентів. З них 25 склали на «відмінно» і 90 – на «добре». Серед нових значкистів 48 комсомольців і 76 жінок.

На 10 жовтня 1936 року педтехнікум мав 454 нових значкистів ППХО, а всього серед студентів – 478.

У липні 1937 року всі 83 учителі і службовці педшколи передплатили позику зміцнення оборони СРСР на 24900 карбованців.

У лютому 1939 року учні Гуляйпільської педшколи готували подарунки матері-вітчизні на честь XXI роковин РСЧА. В кулеметному гуртку навчалось 30 учнів, з них 22 дівчат. Працювали також 4 стрілецьких гуртки, якими охопили 110 учнів, з них 43 дівчат.

На значок ППХО 1 ступеня було здано норми 202 учнів, ППХО 2 ступеня – 20, ГСО 1 ступеня – 133, ГПО – 73.

До дня РСЧА планувалась ще здача норм на названі значки і перехід у протигазах на 5 кілометрів.

14 листопада 1954 року на спортмайданчику Гуляйпільського педучилища відбулася товариська зустріч з волейболу жіночих команд Гуляйпільського педучилища та Верхньохортицького педучилища. Перша партія 15:4, друга – 15:3 на користь гуляйпільців.

ЛИЖІ

12 лютого 1937 року відбувся старт лижного переходу на відстань 100 км за маршрутом: Гуляйполе-Марфополь-радгосп «Червоний»-Туркенівка-Санжарівка-Успенівка-Хвалибогівка-Варварівка-Петрівка-Гуляйполе. В ньому взяло участь 100 юнаків і дівчат. Мета переходу – популяризація Конституції СРСР, зміцнення та організація нових фізкультурних та оборонних гуртків. У пунктах ночівлі організувались вечори відпочинку.

Найкраще підготувалась до переходу молодь промартілі «Куст-труд» та педтехнікуму. 14 лютого команда переходу фінішувала в районі центру.

7 січня 1938 року піонери загону ім. Сталіна дитбудинку № 42 організували лижний перехід на 18 км. В Гуляйполі лижники відпочили, добре пообідали і вирушили назад.

Піонерзагін намітив лижний перехід на 40 км. А 23 лютого 9 хлопців і 2 дівчат колгоспу «КіMOVEць» на відзнаку 20-річчя РСЧА і Флоту зробили перехід в протигазах за маршрутом Дорожнянка-Гуляйполе. Керував переходом колишній червоноармієць секретар первинної організації ТСО-авіахіму Дейнега. Перехід зроблено за 1 годину 10 хвилин.

Всі в Гуляйполі прибули бадьорі і веселі.

– 22 лютого 1948 року відбувся лижний крос учнів Гуляйпільської середньої школи на честь 30-річчя Радянської Армії. Юнаки зробили

перехiд на 10 кiлометрiв, дiвчата – на 3. В кросi брали участь 32 учнi, – повiдомляв 26 лютого В. Г. Яковенко.

Дистанцiю 10 кiлометрiв з кращими показниками пройшли учнi старших класiв Анатолiй Бiленко, Зiновiй Шустерович, Микола Манжура, дистанцiю 3 кiлометри – ученицi Дiна Конько та Аiса Самойлова.

У цей день 18 учнiв здали норми на значок ГПО I ступеня.

Весело i цiкаво проходили зимовi канiкули 1950-1951 навчально-го року в Гуляйпiльському дитбудинку № 1. З ранку й до вечора чулися веселi голоси дiтвори на подвiр'ї, де проходили масовi гуляння.

Пожвавилась гурткова робота. Учасники гурткiв готували нову програму для дитячого ранку. Юнi любителi спорту органiзовували лижнi вилазки в околицi дитбудинку.

ОБОРОННО-МАСОВА РОБОТА

В кiнцi 30-х рокiв минулого столiття, а також в 40-х i наступних роках особливою увагою користувалися вiйськово-технiчнi види спорту та оборонно-масова робота.

24 травня 1936 року вiдбулася друга районна конференцiя ТСОАВІ-АХІМУ. У промартiлi «Червоний металiст» членами його було 290 працiвникiв. Тут систематично проводили заняття вiйськовi. З ворошильськими стрiльцями займався значкист Левицький.

16 вересня 16 комсомольцiв-тсоавiахiмiвцiв вирушили в похiд Гуляйполе-Перекоп, присвячений черговому призову до Червоної Армiї. Учасникам походу було влаштовано урочистi проводи.

У груднi 1936 року команда з 40 тсоавiахiмiвцiв зробила в протигазах перехiд Гуляйполе-Успенiвка-Санжарiвка-Туркенiвка-Гуляйполе.

У сiчнi 1937 року при Гуляйпiльськiй СШ утворили вiйськовий пiонерський батальйон, до якого входили танкiсти, пiхотинцi, стрiльцi, кавалеристи, кулеметники. Кожен пiонер i учень старанно вивчали вiйськову справу.

На 13 сiчня тут вже було 300 значкистiв ППХО, 250 – БГПО, 100 – тсоавiахiмiвцiв.

10 комсомольцiв артiлi iм. Постишева (Воздвиживка) здали норми на значок ППХО. Вони пройшли в протигазах 5 кiлометрiв.

Цiкавим є i такий факт з тодiшньої бiографiї району. Родина Василя Петровича Трояна, що в 1937 році мешкала в Гуляйполi по вулицi 9 Сiчня, цiлком готова, як тодi писала районна газета, до протиповiтряної хiмiчної оборони. Сам Василь Петрович, його дружина i мати дуже до-

бре вивчили правила ППХО: виділили кімнату герметичної закупорки, приготували ящики для продуктів теж герметичної закупорки.

Крім того, В. П. Троян при промартілі «Червоний металіст» підготував 102 робітників для здачі норм з ППХО.

18 лютого 1937 року 15 комсомольців 10 класу Гуляйпільської СШ (всі значкисти ППХО) провели перший тренувальний перехід на віддаль 10 кілометрів.

У школі було багато дітей – техніків, авіамоделістів, конструкторів. Кращі з них Вітя Сергеев, Ваня Продан, Тая Костенко, Зема Співак, Боря Шарман, Ошар Южилевський та ін.

У березні 1937 року 300 учнів Гуляйпільської СШ здали норми на значок ППХО. А такі, як Г. Слизький, Ваня Рябко, Михайло Піпкін, Ваня Голуб, Вова Дайнович мали по 5-4 оборонних значків.

24 вересня 1937 року в Гуляйполі пройшла третя районна конференція ТСОавіахіму. За час від другої конференції організація зросла з 321 до 3661 члена, первинних організацій з 9 стало 63.

За звітний період підготовлено значкистів: ворошиловських стрільців першого ступеня – 326, другого – 41; ППХО першого ступеня – 1442, ГПО – 134, молодих інструкторів: ППХО – 40 чоловік, ГСО – 42. За цей час зроблено 113 навчальних повітряно-хімічних тривог.

Головою райради ТСОавіахіму обрали Гринька.

У листопаді 1937 року 18 піонерів Гуляйпільської СШ здавали норми на звання юного авіабудівника. З них курс на «відмінно» засвоїли авіамоделісти О. Южилевський, Штемберг, Л. Фрейман, Я. Єлісооф, Б. Шерман.

Учні готувались і для здачі норми на звання «Ворошиловський стрілець».

28 листопада 1937 року члени осередку МОПРУ при промартілі «Червоний металіст» у своєму клубі поставили виставу і зібраний 161 карбованець переказали на рахунок МОПРУ, щоб допомогти в'язням-революціонерам фашистських країн.

При Гуляйпільській педшколі організували 4 гуртки з вивчення норм «Готов до санітарної оборони» (ГСО) I ступеня. Навчалося в них 120 учнів. Перший випуск здав норми на «відмінно».

Успенівський колбуд організував індивідуальні змагання зі стрільби. Перше місце зайняв капітан стрілецької команди Рудченко, який вибив 30 очок із 30, колгоспник Салкін – 23, а студент сільгоспшколи Хоменко – 22, колгоспники Семенда і Третяк – по 20 очок.

30 грудня 1938 року члени спортивних секцій СШ № 1 обговорили постанову українського комітету в справах фізкультури і спорту при

РНК УРСР. Фізкультурники зобов'язались підготувати 30 значків ГПО і 80 – БГПО.

В 1940 році в піонерському (клубі) будинку працювали гуртки: авіамодельний, фотолюбителів, юних радистів, проводились шахово-шашковий і більярдний турніри.

На початку березня комсомольська організація Гуляйпільської СШ зробила перехід у протигазах у села Марфопіль і Хвалибогівку.

Гурток легкої атлетики Туркенівської НСШ влітку 1940 року на районних змаганнях зайняв перше місце. А з початком навчального року оборонно-фізкультурна робота поживалась.

За першу чверть 13 учнів здали нормативи на значок ГПО, понад 100 – на БГПО. Організовані футбольні, волейбольні команди, регулярно працює фізкультурний гурток. Є гурток з підготовки до здачі нормативів на значки ГСО і ППХО.

Члени гуртка включились у треті Всесоюзні військово-фізкультурні змагання. Тут організували штаб із 5 чоловік, гуртки: з гранатометання, стрілецький, топографічний і гурток зв'язківців.

У Марфопільській НСШ працював фізкультурний гурток, який користувався серед колгоспників успіхом.

У 1940 році тсоавіахімівською організацією у Гуляйпільській СШ керував вчитель Кунов. Оборонна робота поставлена була добре. З 41 учня 6-Ж класу (керівник Антонов) 40 здали норми на значок БПСО, а всі 42 учні 6-Є класу стали значкістами БПСО.

Багато учнів Успенівської СШ здали норми на значок БГПО тільки на «відмінно» і «добре». Серед значкистів учні О. Прокопов, К. Павлова, В. Павлова.

Учні цієї ж школи О. Маєр, П. Головатий, І. Лютий систематично читають літературу про авіацію, а особливо про героїзм радянських льотчиків. Вони мріють ними стати.

На відзнаку 20-річчя МОДРу при Успенівській початковій школі № 4 утворено модрівську організацію. Із 72 учнів до неї вступило 53 учні.

26 січня 1941 року завідуючий відділом народної освіти П. П. Максецький констатував, що у другій чверті 1940-1941 навчального року «поживалась оборонно-фізкультурна робота». По школах району є 201 значкист ЮВС, 39-ВС, 383-БГПО, 76-ГПО, 807-ГСО і 410 значкистів ППХО.

2 квітня 1941 року районна газета «Сталінським шляхом» повідомляла про військово-фізкультурні змагання в школах:

– У березні в усіх неповних середніх та середніх школах нашого району проведені військово-фізкультурні змагання, у яких взяло участь 885 учнів. З цього числа не було жодного учня, який би мав погані оцінки.

Учасники змагань були розбиті на 173 команди за військовою спеціальністю. Стрільців і гранатометників – 213 чоловік, топографів і зв'язківців – 168, з протиповітряної і хімічної оборони – 172, з першої медичної допомоги – 205, фізкультурників – 127 чоловік.

– Директори шкіл, військові керівники та викладачі фізкультури правильно зрозуміли свої завдання у цій важливій справі. Ми всі повинні дбати про підготовку для любимої Червоної Армії фізично розвинутих і обізнаних з військовими спеціальностями юнаків. Дівчата ж повинні вивчати санітарну справу, – зауважував завідуючий військовим відділом РК КП(б)У Макуха.

Але не всі школи показали в змаганнях хороші наслідки. Найкращі мали такі школи:

Санжарівська середня школа (директор т. Пред, військкерівник т. Сімаченко) підготувала значкистів ВС – 20 чол., ЮВС – 14, ППХО – 94, ЮППХО – 104 чол., річне завдання з членських внесків тсоавіахімівська шкільна організація виконала на 161 процент.

Воздвижівська середня школа (директор т. Куц, військкерівник т. Холод) підготувала значкистів ВС – 7 чол., ППХО – 8, ГСО – 58 чоловік.

Марфопільська неповна середня школа (директор т. Качан, викладач фізкультури т. Кен) підготувала значкистів ЮВС – 20 чол., ЮППХО – 41, БГПО – 25, БГСО – 84 чоловіки.

Всього по району до змагань підготовлено 706 значкистів, в організації тсоавіахіму вступило 354, Червоного Хреста – 364 чоловіки.

Після шкільних змагань пройшли районні військово-спортивні змагання, в яких взяли участь 213 переможців попередніх змагань. Вони проходили у ті дні, коли в країні змагалися комсомольці і молодь з гімнастики.

– Ці два види спорту загартовують нашу молодь, – стверджував т. Макуха, – наше юнацтво, роблять їх здоровими, бадьорими, життєрадісними, здатними у свій час стати гідним поповненням Червоної Армії, стати на захист своєї сонячної вітчизни.

Новий 1941-1942 навчальний рік почався у районі в суворих воєнних умовах. Військова робота стала одним із основних видів роботи, а також організацією гуртків оборонного характеру: топографічного, протипожежного, хімічного.

Із наведених прикладів видно, як інтенсивно розвивались фізкультура і спорт у 30-х роках минулого століття на Гуляйпільлі.

В Гуляйпільському учительському інституті справі ППВ і ПХО надавали великого значення. До святкування 23-ї річниці Великого Жовтня тут організували 6 гуртків з підготовки до здачі норм на значок ППХО

Спортивна слава Гуляйпілля

I-го ступеня. Із значкистів ГСО сформовано 2 санпости, які оснащені за всіма правилами і затверджені обкомом організації Червоного Хреста.

У листопаді 1940 року інститут включився у Всесоюзні хімічні змагання. Студенти, викладачі і службовці поставилися до оборонної роботи з усією серйозністю...

У проведених хімічних змаганнях найкращі показники мала група «В» (український відділ мовно-літературного факультету). Протигаз ця група одягала за 2,5 секунди.

Група «Б» (російський відділ мовно-літературного факультету) це ж робила за 3 секунди. Обидві групи працювали в протигазах повну учбову годину без жодного зауваження. Інші групи інституту одягають протигаз за 7-8 секунд (належить за 10-15 секунд).

3 листопада інститут провів маршовий похід у протигазах і в повному оснащенні на 3 кілометри. В поході взяло участь 194 чоловіка.

При інституті сформована постійна група самозахисту. 4 листопада було проведено тренувальне заняття групи на тему: «Дії групи самозахисту в ураженій місцевості».

5 листопада на цю тему провели залікове заняття з оцінкою на «добре».

В усіх комсомольських групах перед заняттями, під час походу, серед студентів і службовців проводиться широка політмасова робота.

Робота оборонних груп висвітлюється в стінній газеті.

В хімічних змаганнях інститут зайняв перше місце в Гуляйпільському районі.

22 квітня 1941 року на звітно-виборних зборах парторганізації інституту відзначали «добре поставлену оборонну роботу, всі студенти і викладачі – члени МОДРу і Червоного Хреста».

У липні 1941 року РНК СРСР видав постанову про підготовку населення до ППО (протиповітряної оборони). Систематично і організовано проходили заняття по ППХО в промартілях, школах, учительському інституті...

27 жовтня 1946 року районна газета «Сталінським шляхом» зауважувала: «Поряд із загальноосвітніми предметами військова підготовка в школах також має велике виховавче значення. Військова підготовка допомагає виховати в учнів тверду волю, любов до Радянської Армії, відданість соціалістичній Батьківщині».

За півтора місяці нового навчального року первинні організації Тсоавіахіму, директори і військові керівники Успенівської СШ, Полтавської СШ, педучилища і Н-Златопільської НСШ уже багато зробили для налагодження військової роботи.

В Успенівській СШ організовано гурток ворошиловських стрільців І ступеня, які готуються до здачі першої норми. Регулярно працює гурток з вивчення матеріальної частини автоматичної зброї. Військкерівник т. Садовський систематично контролює роботу гуртків, організації Тсоавіахіму і надає їм практичну допомогу.

Велика організація Тсоавіахіму при Полтавській СШ. Більшість членів товариства вже здали норми на значок ПВХО. В цьому році організація Тсоавіахіму школи одержує малокаліберну гвинтівку, патрони, гранати, і що у великій мірі допоможе в опануванні військової справи».

У 1948 році гарно працювала організація УЧХ при Долинській початковій школі. Майже всі учні були членами організації УЧХ і готувалися до здачі норм на оборонні значки.

Фельдшер К. І. Дергаль від 60 учнів прийняв норми на значки ГСО і БГСО.

У 1950-1951 році головою райкому ДТСАВ був М. Грачов, головою первинної організації у Гуляйпільській СШ – С. Шеліпов.

9 квітня 1951 року в приміщенні районного будинку культури відбулася друга районна конференція ДТСАРМ.

Учасники конференції заслухали звітну доповідь голови районного комітету В. Л. Коростильова про роботу райкому ДТСАРМ за 1950 рік.

Після обговорення доповіді головою райкому ДТСАРМ обрано В. Л. Коростильова.

У 1952 році районна організація Добровільного товариства сприяння Армії, Авіації і Флоту (ДТСААФ) виросла до 176 членів (голова райкому ДСААФ В. Коростильов). Значно поліпшилась гурткова робота. В багатьох первинних організаціях проведені стрілецькі змагання.

Велику роботу проводила первинна організація ДТСААФ при промартілі «Червоний металіст» (голова комітету тов. Кузьменко). Тут створені і працювали гуртки ППХО, стрілецький, мотористів-дизелістів та інші.

Добре налагоджено роботу первинної організації ДТСААФ у Гуляйпільському педучилищі. Понад 300 членів налічувала ця організація, які вивчали у гуртках радіо, телефон, матеріальну частину гвинтівки і мотоцикла.

В роботі з підготовки населення до протиповітряної і хімічної оборони великих успіхів досягли також первинні організації колгоспів «Кімовець», «Авангард», радгоспу «Гуляйпільський», Хвалибогівської семіричної школи та інші.

Готуючись до зустрічі 34-ої річниці Збройних Сил СРСР, члени стрілецького гуртка первинної організації ДТСААФ Гуляйпільського педагогічного училища провели стрілецькі змагання.

Ці змагання пройшли з великим успіхом. Студент Микола Омесь вивбив 45 очок із 50 можливих, Людмила Семенюта і Олександр Бойко – по 42 очка, Іван Кеда та Алім Грінченко – по 40. Ці члени гуртка склали норми на III Всесоюзний спортивний розряд із стрільби.

На 13 жовтня 1954 року в районі налічувалось 90 первинних організацій ДТСААФ, які об'єднували близько 7 тисяч чоловік. У колгоспах, радгоспах і МТС, на підприємствах, в установах і школах району члени цього патріотичного товариства оволодівали основами військової справи, технікою водіння машин, вивчали радіотехніку, займалися різними видами військово-прикладного спорту.

Добре була організована оборонно-масова робота в первинних організаціях ДТСААФ Гуляйпiльської середньої школи і Гуляйпiльського педучилища. В цих організаціях, які налічували у своїх рядах по 260-290 членів товариства, систематично працювали гуртки радіо, авіамоделістів, стрілецькі, протиповітряної і хімічної оборони.

По декілька гуртків створено при первинних організаціях колгоспів імені Орджонікідзе, імені Хрущова та райпромкомбінаті. За останній час значно збільшились і зміцніли організації ДТСААФ у колгоспах «Авангард», імені Енгельса, а також в будівельно-монтажній дільниці.

7 грудня 1956 року голова райкому ДТСААФ В. Коростильов, інформуючи про хід звітів і виборів у первинних організаціях, відмічав хорошу роботу комітетів первинних організацій ДТСААФ колгоспу «Червоний прапор» (голова організацій Костогриз), Гуляйпiльської СШ № 1 (Білий), Гуляйпiльської МТС (Мисліцький), Успенівської МТС (Кучерявий), взуттєвої фабрики (Ігнатенко).

У 1956 році у члени ДТСААФ по району вступило 1950 чоловік.

28 листопада 1957 року відбулася районна конференція Добровільного товариства сприяння армії, авіації та флоту (ДТСААФ). Делегати конференції заслухали і обговорили звіт голови районного комітету ДТСААФ і звіт голови ревізійної комісії.

Із звітною доповіддю про роботу ДТСААФ з 24 листопада 1955 року по 28 листопада 1957 року виступив голова райкому товариства тов. Коростильов.

Він, зокрема, зазначив, що «первинні організації ДТСААФ на сьогодні організовані при всіх колгоспах, МТС, радгоспах, підприємствах та установах, середніх і семирічних школах. Загальна кількість членів товариства зросла за звітний період на 1140 чоловік. А всього налічується 8540 членів.

За звітний період порівняно з минулим значно зросла матеріально-технічна база первинних організацій. Особливо на заводі сільськогос-

подарського обладнання, взуттєвій фабриці, у райдрукарні, Гуляйпільській середній школі № 1, колгоспах «Шлях Леніна», імені Ілліча, імені Жданова та інші.

Повніше забезпечення членів товариства матеріально-технічною базою сприяло кращій підготовці різного роду військових спеціалістів: радистів, стрільців-розрядників, мотоциклістів, шоферів.

Після обговорення доповідей роботу райкому ДТСААФ визнано задовільною, тов. Коростильова знову обрали головою райкому ДТСААФ.

24 грудня 1959 року відбулася четверта районна конференція ДТСААФ, в якій взяло участь 90 делегатів із 70 первинних організацій.

Із звітною доповіддю виступив голова райкому ДТСААФ тов. Коростильов.

На конференції відзначали, що кількість членів товариств за останній період зросла на 2340 чоловік. Значно зміцніла матеріальна база. Про це свідчить те, що в розпорядженні первинних організацій залишені за цей час три з половиною тисячі карбованців, відрахованих від зібраних членських внесків, придбано різного учбового майна на понад 29 тисяч карбованців.

Делегати конференції визнали роботу голови і райкому незадовільною і обрали головою райкому ДТСААФ І. В. Мінкіна.

У 1961 році в районі підготовлено більше тисячі значкистів БГПО і ГПО I і II ступенів, близько 600 спортсменів-розрядників.

30 березня 1965 року в клубі «Металіст» відбулись збори активу ДТСААФ району. Учасники їх заслухали і обговорили доповідь секретаря РК КПУ П. Є. Луцика «Про стан оборонно-масової роботи в районі і завдання по її покращенню».

Учасники зборів прийняли зобов'язання на 1965 рік, обрали районний комітет ДТСААФ та ревізійну комісію.

На засіданні комітету обрано президію. Головою районного комітету ДТСААФ члени комітету обрали тов. Вовка.

У 1966 році 90% призовники району мали одну або дві технічні спеціальності, успішно склали комплекс «Готовий до захисту Батьківщини». За рік при різних технічних гуртках для потреб сільськогосподарського виробництва підготовлено близько 600 спеціалістів.

В нашому районі в 1966 році функціонувало 83 первинних організацій, членами яких було 66% дорослого населення. Добре працювали низові колективи ДТСААФ артілей імені Калініна, «Україна», заводу сільгоспмашин, взуттєвої фабрики, райлікарні.

В 1966 році в районі провели 303 змагання, в яких брали участь понад 5680 чоловік, для трудящих прочитано 582 лекції. На змаганнях зі

стрілби з малокаліберної гвинтівки високі спортивні результати показали Федір Романов (райком профспілки працівників сільського господарства), Іван Лютий, Тамара Силіна (міжколгоспшляхбуд).

У кінці січня 1969 року відбулася звітна конференція районної організації Товариства Сприяння Армії, Авіації і Флоту. Із доповіддю про роботу райкому ДТСААФ за минулий рік виступив голова його т. Ніколенко, який відзначив, що оборонне товариство об'єднувало 69 організацій і налічувало у своїх рядах 16207 членів. Спортивно-технічний клуб підготував 845 мотоциклістів, 94 шоферів-любителів, 27 трактористів. Проведено 217 змагань, підготовлено 330 спортсменів-розрядників. З виконанням плану по членських внесках район справився на 119,8%.

Успішно пройшло в районі розповсюдження автмотолотереї. Тільки в 1968 році було продано білетів на 15 тисяч карбованців. Добре поставлена ця робота в первинних організаціях колгоспів імені Карла Маркса, імені Ілліча, «Україна», авторемзаводу, взуттєвої фабрики, заводу сільгоспмашин.

За два роки трудящі району по білетах лотереї виграли 3 автомобілі «Запорожець-966», мотоцикл М-3 «Урал», 4 мотоцикли «Юпітер», 3 мотоцикли «Восход», 2 човнові двигуни, 4 мопеди «Рига» та інші. Сума виграшів склала 68% вартості проданих білетів.

Велику роботу провели первинні організації з підготовки молоді до служби в Рядах Радянської Армії. В районі діяло 15 навчальних пунктів. Заслуговує уваги досвід роботи з патріотичного виховання і підготовки юнаків до служби в рядах Радянської Армії колгоспу імені Калініна, «Україна», імені Ілліча, «Авангард», імені Свердлова, імені Карла Маркса.

Добре була поставлена оборонно-масова робота в Любимівській, Успенівській, Гуляйпільських № 1 і № 3 середніх школах і Полтавській школі-інтернаті.

Делегати конференції головою РК ДТСААФ обрали знову т. Ніколенка.

У березні 1968 року (а це вже другий рік) батальйон юнармійців першої міської школи (директор Ф. П. Федоренко) брав участь у Всесоюзній військово-спортивній грі «Зірниця». У 1967 році його відзначив дипломом командуючий грою Маршал Радянського Союзу Казаков.

До гри-«бою» кожен юнармієць старанно готувався. Завчасно сформували два загони-«червоних» і «зелених».

І ось день гри настав. Командир батальйону працівник військкомату капітан Ф. М. Личко поставив завдання. За містом, як і передбачалося планом дій, загони зайняли відведені їм рубежі.

КЗ "ЗОУНБ
ім. О.М. Горького"
ЗОР

З наступаючих загонів «червоних» краще інших провів «бій» п'ятий загін (командир Володимир Щербина, посередник І. С. Ануфрієв), хобробістю відзначились сьомий та восьмий загони (командири восьмикласники Саша Гончаренко та Леонід Федько).

Над висотою Героїв прапор переможців поставили восьмикласники Петро Пузанов, Володя Жирняков, Юра Ануфрієв, Володя Яковенко.

Заключним акордом гри була вечерея. З великим апетитом юнарміяці їли кашу. Найсмачнішу страву приготували кашовари шостого загону п'ятикласниці Таня Персань, Тамара Єна, Валя і Надя Перебийніс.

Під час воєнізованої гри виходили в загонах бойові листки. Найкраще ця справа була поставлена у третьому загоні (командир Федя Чижик, комісар Валерій Лаєвський).

Первинна організація ДТСААФ взуттєвої фабрики (голова організації В. М. Заборовський) була в 1971 році однією з кращих в районі.

УСШ № 1 з 1971 року високою популярністю користувалася і військово-спортивна гра «Орлятко», яка давала молоді широкі можливості позмагатися в стройовій підготовці, силі й спритності, в навичках розібрати і зібрати зброю, в умінні користуватися індивідуальними засобами захисту від зброї масового ураження, в знанні військових статутів, умінні подати першу медичну допомогу. В іграх-змаганнях учні поглиблювали, удосконалювали знання й навички, одержані на уроках.

В кінці лютого 1972 року два дні представники первинних організацій ДТСААФ змагалися на першість з кульової стрільби з малокаліберної та пневматичної гвинтівки.

По класу малокаліберної гвинтівки в командному заліку призові місця розподілилися так: маслосирзавод (I місце), ремзавод (II) і колгосп «Авангард» (III).

В особистому заліку серед чоловіків на першому місці В. Білоцерковський (РК профспілки працівників культури), який вибив 84 з 100 можливих, друге місце поділили А. Бодня (колгосп імені Свердлова) та В. Савон (взуттєва фабрика) – вони вибили по 80 очок.

Серед жінок – на першому місці В. Сіріньок (маслосирзавод), на другому – А. Савовська (колгосп «Авангард»), на третьому – Л. Біленко (райвузол зв'язку).

По класу пневматичної гвинтівки в командному заліку серед середніх шкіл переміг колектив СШ № 1, серед восьмирічних – стрільці Ново-возлатопільської школи.

У кінці квітня 1972 року в щойно відкритому стрілецькому тирі в Гуляйполі відбулися змагання з кульової стрільби на першість райкому ДТСААФ і райради ДСТ «Колос». Змагання проводились згідно з ви-

могами Всесоюзного фізкультурного комплексу «Готовий до праці і оборони СРСР».

В командному заліку колгосп імені Карла Маркса зайняв перше місце, РК профспілки працівників культури – друге і колгосп «Мир» – третє.

На протязі трьох днів (у травні 1972 року) міський стадіон «Будівельник» був у розпорядженні учасників районної спартакіади зі здачі норм нового комплексу ГПО. В ній взяли участь члени 24 колективів фізкультури – всього 400 чоловік.

Організовано вийшли скласти норми виробничники заводу побутових товарів, міжколгоспного будівельно-монтажного управління, райоб'єднання «Сільгосптехніка», птахофабрики «Гуляйпільська», колгоспів «Україна», імені Ілліча та імені Карла Маркса. Вони здавали норми зі стрибків у довжину, штовхання ядра, кульової стрільби і бігу на 100 метрів. Найкращі результати з бігу на 100 метрів показали Іван Бутенко, Олександр Кукоба (колгосп «Україна») і Григорій Гринь (колгосп «Перемога»); зі стрибків у довжину – Юрій Брацило (колгосп імені Енгельса), Володимир Подольський (взуттєва фабрика), Олександр Домашенко (завод побутових товарів), Михайло Попов (МБМУ) і Олександр Захаров (птахофабрика); зі штовхання ядра – Юрій Брацило та Василь Пилипенко (радгосп «Червоний»); зі стрільби – Петро Федотович Лиман (птахофабрика) і Анатолій Аноп (завод побутових товарів).

У першій декаді жовтня 1972 року відбулися змагання на першість обласної ради ДСТ «Колос» зі стрільби з дрібнокаліберної зброї. В командному заліку (брали участь колективи з 16 районів) спортсменам належало виконати вправу № 2 (стрільба з положення лежачи), а в особистому – вправу № 4 (стоячи, з коліна і лежачи).

Гуляйпільці зайняли друге місце.

В особистому заліку наш земляк Віктор Крупій (восьмирічна школа №4) виборов четверте місце.

У 1973 році чемпіоном району з кульової стрільби з малокаліберної гвинтівки стала команда колгоспу «Перемога», на другому місці – заводу побутових товарів, на третьому – взуттєвої фабрики.

В особистому заліку найвлучнішими стрілками виявили себе вчитель Комсомольської СШ А. І. Васильєв, слюсар райоб'єднання «Сільгосптехніка» І. І. Горбенко, тракторист колгоспу імені Ілліча І. О. Дзоз (серед чоловіків) та Л. Москаленко-школярка, що виступала від команди колгоспу «Перемога», медпрацівниця райлікарні Т. Д. Азарова, робітниця взуттєвої фабрики О. Г. Курасова (серед жінок). Вони зайняли відповідно I, II та III місця.

У кінці другої декади вересня 1973 року пройшли районні змагання з цивільної оборони. Своє вміння діяти під час загрози ураження території атомною зброєю демонстрували команди захисту тварин.

Чітко і впевнено діяли представники колгоспів імені Леніна, «Мир» та «Україна». Вони й зайняли відповідно перше, друге та третє місця.

29 вересня 1973 року в місті Запоріжжі проходили обласні змагання серед колективів ДТСААФ зі стрільби з малокаліберної зброї. Збірна нашого району посіла 7 місце.

В особистому заліку водій комбикормового заводу Анатолій Коростильов у стрільбі з пістолета виборов перше місце. Його нагороджено грамотою обкому ДТСААФ і цінним подарунком.

30 вересня 1973 року в міському парку відбулися змагання на першість району з кульової стрільби. Вони проходили за програмою спартакіади працівників споживчої кооперації. В змаганнях взяли участь 24 команди.

Перше, друге і третє місця відповідно посіли команди дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин, колгоспів «Перемога» та імені Калініна.

В особистому заліку призові місця серед чоловіків вибороли Борис Костюк (дослідно-експериментальний завод сільгоспмашин), Василь Козярин (колгосп «Україна») і Володимир Копієвський (колгосп імені Енгельса); серед жінок – Ольга Бетіна (РК профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ) і Людмила Москаленко (колгосп «Перемога»).

У середній школі № 2 у жовтні 1973 року проводили місячник з патріотичної та спортивно-масової роботи, присвячений 30-річчю визволення Гуляйпілья і м. Запоріжжя від німецько-фашистських загарбників. В ньому взяли участь учні 4-10 класів.

Під час місячника члени первинної організації ДТСААФ організували в школі ряд зустрічей з ветеранами війни, учасниками визволення району від гітлерівських окупантів, з воїнами Радянської Армії – колишніми учнями цієї школи.

Цікаво пройшли змагання з легкої атлетики і стрільби серед членів оборонного товариства, учнів 4-10 класів. На заключення масових патріотичних і спортивних заходів на протязі місячника була проведена гра «Зірниця-73», у якій взяли участь піонерські загони 4-8 класів.

Індивідуально відзначилися у грі активні учасники її Валентина Ведмідь, Ніна Грекова, Володимир Борисенко, Микола Кривонос, Сергій Сліпченко, Сергій Шаповал, наймолодші з учасників «Зірниця» – Сергій Бесараб і Олександр Целіковський.

Шкільна команда «Орлятко» була удостоєна честі взяти участь у районних торжествах, присвячених 30-річчю визволення рідного краю від фашистських загарбників.

10 січня 1974 року розповідав інструктор обкому ДТСААФ Г. Ніколаюк: – З військовим керівником середньої школи №1 Василем Григоровичем Яковенком ми зустрілися в шкільному музеї бойової слави. Він проводив консультацію для активістів ДТСААФ району на тему: «Наші земляки в боях за Батьківщину».

Багато зробив учитель, щоб цей музей став центром військово-патріотичної пропаганди, школою виховання юних патріотів. Василь Григорович викликав до себе повагу й інтерес. Захотілося поближче познайомитися з цією енергійною, закоханою в свою роботу людиною.

Так я узнав, що В. Г. Яковенко більше чверті віку працює в цій школі. Його поважають колеги, люблять учні. Він віддає всі свої сили і знання тому, щоб його вихованці були добре підготовленими до дійсної служби в наших Збройних Силах.

Ми бачили чудові стенди військового кабінету – про бойовий шлях і організацію радянських Збройних Сил, про вимоги закону про загальний військовий обов'язок, статутів і військової присяги. Ці стенди Василь Григорович виготовив разом з хлопцями. Його гордістю є вартове містечко, де майбутні воїни практично навчаються нести службу.

Для вивчення стрілецької зброї в школі є навчальні автомати, ручний кулемет, малокаліберні гвинтівки.

Уроки військової справи тут завжди цікаві, глибокозмістовні. Василя Григоровича не можна слухати без захоплення. Матеріал він викладає просто і дохідливо, використовуючи приклади з історії бойового шляху Радянської Армії, а також з особистого фронтового життя. Мені здається, що надовго запам'ятають юнаки яскраву розповідь вчителя про те, як він, командир стрілецького полку, разом з бійцями стояв на смерть у боях за Кавказ, як допомагала тоді їм «кишенькова артилерія» – гранати.

В. Г. Яковенко уміло залучає учнів до розмови, іноді викликає їх на дискусію. Словом, примушує бути активними, вдумливими слухачами. Якщо тема складна, вчитель записує пояснення на магнітофонну плівку з тим, щоб в години самопідготовки учні могли використовувати її.

Навчаючи юнаків військовій справі, Василь Григорович піклується про виховання в них високих моральних і вольових якостей. Тому в арсенал виховної роботи включає кінофільми, зустрічі з ветеранами минулої війни, уроки мужності, стройові огляди і військово-патріотичні ігри, поїздки до міст-героїв Москви, Києва, Ленінграда, Волгограда.

Уроки, де молодь слухає розповіді живих учасників подій, дають велику користь. Тільки після таких уроків у хлопців може з'явитися палке прагнення бути гідними батьків, іти їхніми шляхами по життю.

В. Г. Яковенко багатьом своїм вихованцям прищепив бажання присвятити життя військовій професії. Тільки за останні роки 20 випускників школи стали офіцерами Радянської Армії.

– Неспокійний характер, – сказав про Василя Григоровича директор школи М. С. Косогор.

Але по тону, яким це було сказано, я відчув, що саме ця риса ставиться йому в заслугу. Навколо такої людини завжди вирує життя. Як голова комітету первинної організації ДТСААФ майор запасу Василь Григорович розгорнув широку діяльність. У школі працює стрілецький гурток, тут популярний радіоспорт. І треба сказати, стрільці СШ № 1 – найкращі в районі. Не випадково і те, що чимало випускників школи вступає до військових училищ, пов'язаних з радіозв'язком.

П'ятий рік первинна організація оборонного товариства СШ № 1 є кращою в районі і області.

Безумовно, у В. Г. Яковенка є талант організатора, педагога. Однак, працює він над собою постійно. Знання військової справи систематично поповнює з військових журналів, газет, на семінарах, які працюють при облвно і облвійськкоматі. З тим, що сам узнає, щедро ділиться з товаришами, які викладають військову справу в інших школах. Але і сам не пройде мимо того нового, цінного, що помітить у колег. Зразу ж візьме собі на озброєння.

В середині січня 1974 року на черговий пленум РК ДТСААФ було винесено питання «Про стан і заходи з дальшого розвитку військово-технічних видів спорту в первинних організаціях ДТСААФ». Доповідь зробив голова райкому ДТСААФ М. М. Шейко.

У 1973 році в районі через гуртки і спортивні секції було підготовлено 29 шоферів-любителів, 137 мотоциклістів, 42 секретарки-машиністки, 11 водіїв мотоколясок, 157 конструкторів-радіолюбителів, 45 електриків-монтажників. Радіомінімум пройшло 430 чоловік, перепідготовлено 349 шоферів з нових правил вуличного руху, 207 юнаків і дівчат стали спортсменами-розрядниками, 1870 чоловік склали нормативи на значок ГПО.

Багато старань доклали активісти оборонних товариств колгоспів «Україна», імені Калініна, «Перемога», щоб організувати навчання технічних кадрів для народного господарства і армії, підготовку спортивних кадрів.

Систематично працювали стрілецькі секції при первинних організа-

цiях ДТСААФ колгоспiв iменi Горького, «Батькiвщина», «Перемога», iменi Карла Маркса, на взуттєвiй фабрицi, дослiдно-експериментальному заводi сiльгоспмашин.

У районi стало доброю традицiєю проводити змагання з кульової стрiльби з малокалiберної гвинтiвки. Найкраще працювала секцiя кульової стрiльби на дослiдно-експериментальному заводi сiльгоспмашин. Її очолював Борис Костюк. Цей активiст був також тренером збiрної району з кульової стрiльби.

У 1974 році на змаганнях, які проходили в районі за програмою VI сiльських спортивних iгор, взяло участь понад 3,5 тисячi чоловiк. Поєдинки проходили з 15 видiв спорту. Тодi в районi нараховувалось 1015 значкiстiв ГПО, пiдготовлено 1190 спортсменiв масових розрядiв.

– На цьогорiчних районних змаганнях, – 10 серпня 1974 року пoviдомляв голова комiтету з фiзичної культури i спорту при райвиконкомi А. А. Андрiєнко, – найкращих результатiв добилися колективи фiзкультури колгоспу «Україна», дослiдно-експериментального заводу сiльгоспмашин, колгоспiв iменi Енгельса та iменi Илiча. Вони вiдповiдно i очолюють пiдсумкову таблицю. В нелегких спортивних поєдинках чемпiонськi титули вибороли Борис Костюк (дослiдно-експериментальний завод сiльгоспмашин), Вiктор Салкiн, Володимир Петров, Володимир Козярин (колгосп «Україна»), Вiктор Сержанський (маслосирзавод), Иван Дзоз (колгосп iменi Илiча), Петро Лиман (радгосп «Гуляйпiльський»).

У районнiй спартакiадi школярiв добру фiзичну пiдготовку показали команди СШ № 4, СШ № 1, Полтавськiй школи-iнтернату i Успенiвськiй СШ. Успiшно виступили на змаганнях з багатоборства ГПО спортсмени Успенiвськiй i Полтавськiй вiсьмиричних шкiл, Успенiвськiй СШ i СШ № 1.

– Велику надiю ми покладаємо, – говорив А. А. Андрiєнко, – на юних спортсменiв Вiктора Берлова, Миколу Корнева (Успенiвська СШ), Марiю Личман (Воздвижiвська СШ), Iрину Циганкову (СШ № 1), Олену Шкабарню (СШ № 4), Олю Подворко (Верхньотерсянська вiсьмирична школа), Людмилу Горпинич (Успенiвська вiсьмирична школа) i Валентину Мелашенко (Приютненська вiсьмирична школа).

1 вересня 1974 року на мiському стадiонi «Будiвельник» проходили районнi змагання з багатоборства за програмою комплексу ГПО. В них взяли участь 9 колективiв. До програми змагання входили бiг на 100 метрiв (юнаки i дiвчата), 500 метрiв (дiвчата) i 1000 метрiв (юнаки), стрибки в довжину i метання гранати.

Серед юнакiв найкращi результати на стометрiвцi показали Сергiй Карнаух (колгосп iменi Карла Маркса) i Вячеслав Васецький (ДЕЗС),

серед дівчат – Любов Чучко, Валентина Тінькаєва (ДЕЗС) і Любов Бірюк (колгосп «Україна»); в бігу на 500 метрів – Віра Пащенко (радгосп «Гуляйпільський»), Таня Гопка (колгосп «Україна») і Галина Дмитренко (колгосп імені Свердлова); на 1000 метрів – Сергій Буряк (колгосп «Україна»), Анатолій Шамрай (колгосп імені Енгельса), Микола Іваненко (колгосп «Авангард») і Олександр Тентнер (колгосп імені Свердлова).

Серед юнаків значно випередили своїх суперників у змаганнях з стрибків у довжину С. Карнаух і А. Шамрай, серед дівчат – В. Тінькаєва, Л. Чучко і Г. Дмитренко. Останні троє відзначилися і в метанні гранати.

На початку жовтня 1974 року в міському тирі РК ДТСААФ проведено осінній розіграш першості міста з кульової стрільби. За почесний приз імені Героя Радянського Союзу підполковника запасу Свирида Юхимовича Білого, одного з визволителів нашого району, ветерана 12 гвардійської Донської Червонопрапорної козачої кавалерійської дивізії боролосся 25 команд первинних організацій ДТСААФ.

Вдруге почесний приз завоював колектив стрільців оборонного товариства комбикормового заводу (капітан Анатолій Коростильов).

В особистому заліку серед чоловіків призерами стали А. Косогор (колгосп «Заповіт Леніна»), М. Гогунський (завод побутових товарів) і А. Коростильов (комбикормовий завод); серед жінок – Г. Бочганова (комбикормовий завод), Л. Москаленко (ДЕЗС) і А. Люта (колгосп «Заповіт Леніна»).

У травні 1975 року в Запоріжжі відбулися змагання зі стрільби на першість обласної ради УТМР. Вони були присвячені 30-річчю Перемоги. Згідно з умовами команди комплектувалися лише з колишніх фронтовиків.

Честь нашого району на цих змаганнях захищали Пантелеймон Іларіонович Редька, Василь Михайлович Петелько на чолі з капітаном Борисом Борисовичем Рибальченком.

Гуляйпільці посіли друге місце. Їм вручено грамоти і цінні подарунки.

У змаганнях з багатоборства ГПО найкращих результатів добилися Валентина Мелашенко з Приютненської восьмирічної школи, Микола Жовніренко з Темирівської восьмирічної школи (норматив I ступеня), Ніна Бондаренко з СШ № 4, Володимир Кириченко з восьмирічної школи № 5 (II ступінь), Ірина Гринь з СШ № 4 і Юрій Накалюжний з Комсомольської СШ (III ступінь).

З велоспорту чемпіонами серед юніорів стали: на дистанції 5 кілометрів – Олександр Кучерявий з Добропільської СШ (12 хв. 01 сек.), 10 кілометрів – Юрій Усольцев з СШ № 3 (22 хв. 46 сек.), 15 кілометрів –

Валерій Обухов з Успенівської СШ (33 хв. 54 сек.), 25 кілометрів – Віктор Манжара з Темирівської восьмирічної школи (59 хв. 23 сек.), 50 кілометрів – Анатолій Сакур з СШ № 3 (2 год. 1 хв. 46 сек.).

В бігу на 300 метрів серед дівчат 1963-1964 р.н. перемогла Алла Попова з СШ № 4 (54,2 сек.), 1961-1962 р.н. – Наталія Голікова з Червоненської восьмирічної школи (50,8 сек.), на 400-метровій дистанції першою була Валентина Лапко з Успенівської СШ (1 хв. 11,8 сек., III розряд), на 500- і 800-метровій дистанції серед дівчат 1959-1960 р.н. перемогла Любов Ніколаєнко з СШ № 3 (1 хв. 35,8 сек. і 2 хв. 46 сек.).

Серед хлопців 1963-1964 р.н. у бігу на 500 метрів переможцем став Ігор Панасейко з Темирівської восьмирічної школи (1 хв. 32,2 сек., III розряд), на 500 і 800 метрів (1961-1962 р.н.) – Юрій Кронін з СШ № 1 (1 хв. 23,4 сек. і 2 хв. 25,2 сек.); на 1000 і 1500 метрів (1959-1960 р.н.) – Микола Бабенко з СШ № 1 (3 хв. 02 сек. і 4 хв. 47 сек.).

В комплексному заліку перше місце серед середніх шкіл присуджено СШ № 4. Цьому колективу вручено перехідний приз. Серед восьмирічних шкіл перехідний кубок завоювала команда з Темирівки.

За хорошу роботу по залученню населення до занять фізичною культурою, військово-технічними видами спорту, за проведення на високому організаційному рівні масових змагань у період VI літньої Спартакіади народів СРСР, присвячених 30-річчю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років, ЦК ВЛКСМ, Комітет з фізичної культури і спорту при Раді Міністрів СРСР, ЦК ДТСААФ СРСР і комітет ДСТ профспілок у листопаді 1975 року нагородили колгосп «Україна» Почесним дипломом.

Успенівські спортсмени успішно виступили й у першому етапі Всесоюзного профспілково-комсомольського осіннього атлетичного кросу на приз газети «Комсомольская правда». За це їх відзначено вимпелом газети «Комсомольская правда» і Дипломом комітету з фізичної культури і спорту при райвиконкомі.

У республіканському фіналі Всесоюзної піонерської військово-спортивної гри «Зірниця», присвяченому 60-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції (він відбувся 15-21 червня 1977 року в місті Яворові Львівської області) взяла участь команда юнармійців Гуляйпільської середньої школи № 1, попередньо виборовши перше місце серед юних Кибальчишів області.

До Львова команда прибула 14 червня. На вокзалі її тепло зустріли піонери і представники обкому комсомолу. Тут же діти обмінялися сувенірами.

15 червня учасники фіналу здійснили екскурсію по місцях революційної, бойової та трудової слави міста, побували біля могил І. Я.

Франка, Я. О. Галана, Героя Радянського Союзу, відважного розвідника М. І. Кузнєцова. Після цікавої подорожі юнармійці вирушили до м. Яворова.

16 червня після урочистого відкриття фіналу відбулися конкурс строю і пісні, змагання з кульової стрільби, цивільної оборони і медико-санітарної підготовки, багатоборства ГПО і юнармійських спеціальностей.

У конкурсі строю й пісні наша команда набрала 91 очко. По стільки ж виявилось у юних киян і представників Хмельницької області, тому вони поділили 5-7 місця.

У змаганні з кульової стрільби наші юнармійці зайняли 8 місце. Особливо хочеться відзначити восьмикласницю Ірину Циганкову, яка виборола перше місце (вибила 48 очок із 50 можливих). Її успіх повторили тільки хлопчики з інших областей. Ірина нагороджена дипломом I ступеня, пам'ятною медаллю учасника республіканських змагань, фотоапаратом «Смена-8М». Юні стрільці Сергій Цюпкало, Валерій Домбровський, Сергій Сіриньок, Олександр Базавлуцький і Володимир Кириченко посіли 9 місце.

У складній боротьбі 8 місце вибороли юні інспектори руху – Олександр Шрамко, Юрій Іващенко, Наталія Кучер. А за найкращий виступ на етапі «Розвід транспорту і пішоходів» вони одержали грамоту державної автоінспекції Управління внутрішніх справ Львівського облвиконкому.

Напружена боротьба розгорілася під час складання нормативів комплексу ГПО. Після підтягування і віджимання наші були на 21 місці, після кросу – на 15 місці і після плавання – на 13 місце (хоч у районі нормативи з плавання учні не склали). Добре в цих змаганнях виступив учень 8-Б класу Володимир Кириченко. У киданні м'яча (80 метрів) і кросі на 500 метрів (1 хвилина 20,8 секунди) Володимир був другим. Призер одержав два дипломи II ступеня.

Ланка протипожежного захисту у складі Станіслава Середи, Олександра Міщенка, Анатолія Рєпки, Сергія Мартиненка, Валерія Панасенка зайняла 18 місце.

У конкурсі «Бойових листків» редколегія нашого загону (редактор Тетяна Бодня) виборола перше місце. Вона нагороджена фотоапаратом «Смена-8М».

Підбиваючи підсумки військово-тактичної гри на місцевості, командуючий відзначив перший батальйон, до складу якого входили гуляйпільські юнармійці. Відстоюючи честь області, вони посіли загальнокомандне 17 місце.

Голова райкому ДТСААФ А. М. Бондаренко вручає юним футболістам нагороди

У підготовку юних фіналістів багато сил і енергії вклав військовий керівник школи, майор запасу Василь Григорович Яковенко. В наказі начальника республіканського штабу Всесоюзної піонерської військово-спортивної гри «Зірниця» двічі Героя Радянського Союзу генерал-лейтенанта Слюсаренка йому висловлена подяка.

21 червня о 12 годині юнармійців загони вишикувалися біля Монумента слави радянським воїнам у місті Львові на урочисте закриття фіналу. Тут були підбиті підсумки і вручені нагороди загонам-призерам. Воїни Прикарпатського військового округу вручили кожному загону капсули із землею Львівщини. Обмін сувенірами, урочистий марш Кибальчишів назавжди залишився в пам'яті юних гуляйпільців.

Первинна організація ДТСААФ колгоспу «Україна» (голова комітету Микола Педоря) – одна з кращих у районі. Тут добре поставлено військово-патріотичне виховання членів оборонного товариства, успішно виконувались взяті зобов'язання. За підсумками роботи 1977 року президія обкому ДТСААФ нагородила колектив дотсаафівців колгоспу «Україна» вимпелом. Почесну відзнаку йому вручив голова райкому ДТСААФ А. А. Андрієнко.

У жовтні 1978 року в Бердянську проходили області змагання з багатоборства ГПО, присвячені 60-річчю ВЛКСМ. Успішно виступив на них наш земляк М. Бабенко, який зайняв перше місце. В командному заліку гуляйпільці були на 5 місці.

У лютому 1980 року 13 команд первинних організацій ДТСААФ вийшли на вогневий рубіж, щоб помірятися силами. Найбільшу кількість очок набрали стрільці колгоспу імені Енгельса (261 з 300).

В особистому заліку першими були: серед жінок – О. Бетіна з райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (82 із 100), серед чоловіків – В. Глушак з колгоспу імені Енгельса (94).

БАГАТОБОРСТВО ГПО

У лютому 1982 року в зимовому багатоборстві взяло участь 14 колективів фізкультури. Призові місця вибороли команди райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (I), птахофабрики «Гуляйпільська» (II) і колгоспу імені Ілліча (III).

В особистому заліку перемогу здобули Анатолій Васильєв з птахофабрики «Гуляйпільська» (I), Микола Дігтяр з райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (II) і Олександр Заїченко з птахофабрики «Гуляйпільська» (III).

На початку березня 1982 року в обласних змаганнях із зимового багатоборства, які проходили в місті Бердянську, взяли участь і гуляйпільці. В командному заліку вони вийшли на дев'яте місце. Найкраще виступили учитель Комсомольської СШ А. Васильєв (підтвердив норматив кандидата в майстри спорту), учитель Новозлатопільської восьмирічної школи М. Дігтяр та робітник Новозлатопільської майстерні об'єднання «Запоріжремсільмаш» В. Класін.

У березні 1983 року в місті Бердянську відбулися обласні змагання із зимового багатоборства ГПО IV ступеня. Серед команд наші спортсмени посіли п'яте місце.

В особистому заліку друге місце виборов робітник ремонтно-механічного заводу Сергій Нестеренко, який з набраними очками перевищив норматив майстра спорту СРСР. Але за масштабами змагання йому мали право присвоїти тільки перший розряд.

Першорозрядником стали також Анатолій Пузанов (експериментальний завод сільгоспмашин) та Анатолій Яценко (колгосп імені Горького).

Норматив другого розряду виконали Віктор Бондаренко, Володимир Булах, Олексій Лагода (ремонтно-механічний завод), Василь

Спортивна слава Гуляйпільня

Павелько (райоб'єднання по виробничо-технічному забезпеченню сільського господарства), Ігор Дубченко (вчитель СШ № 1), Валерій Класін (Новозлатопільська ремонтна майстерня).

Норматив третього розряду виконала вчителька Комсомольської СШ Ольга Мимрик.

28 і 29 січня 1984 року відбулися районні змагання із зимового багатоборства ГПО за нормативами III і IV ступенів, присвячені Дню Радянської Армії і Військово-Морського Флоту. Програма змагань передбачала стрільбу, підтягування на перекладині, згинання і розтягування рук в упорі, марш-кидок.

В особистому заліку призерами стали: за нормативами III ступеня – Світлана Івченко (I), Людмила Колеснік (II) – обидві з СШ № 4 (виконали норматив II спортивного розряду), Ірина Солодова (III) з Комсомольської СШ (III спортивний розряд), Олександр Каптюхов (I) – підтвердив норматив I спортивного розряду, Геннадій Онищенко (II) – обидва з СШ № 1, Ігор Ільчук з Комсомольської СШ (III) – показали результат II спортивного розряду; IV ступеня – Раїса Сацька (I) з СШ № 2 (вона виконала норматив I спортивного розряду), Галина Зіненко (II місце, II спортивний розряд), Ольга Бадецька (III місце, III спортивний розряд) – обидві з експериментального заводу сільгоспмашин, Анатолій Васильєв (I) з птахофабрики «Гуляйпільська» (підтвердив норматив кандидата в майстри спорту), Юрій Піка (II) з райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (I спортивний розряд), Олександр Максишко із заводу побутових товарів (III місце, II спортивний розряд). Вдало виступив також представник колгоспу імені Кірова Олексій Щербача, котрий посів IV місце і виконав норматив II спортивного розряду.

В командному заліку перемогли освітяни, на другому – спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська», на третьому – експериментального заводу сільгоспмашин.

У лютому 1985 року в спортзалі міської СШ № 4 відбулися районні змагання із зимового багатоборства ГПО. Стартували спортсмени III і IV ступенів віком від 16 до 39 років.

В особистому заліку призові місця розподілились так: III ступінь, юнаки – Микола Чучко (колгосп імені Карла Маркса), Ігор Ільчук (птахофабрика), Олександр Гонтар (колгосп імені Енгельса), дівчата – Ірина Солодова з птахофабрики «Гуляйпільська», Валентина Яценко з колгоспу імені Горького та Олена Зануда – колгосп «Україна».

У IV ступені серед чоловіків перемогу здобув кандидат у майстри спорту Анатолій Васильєв з птахофабрики; друге і третє місця присуд-

жено відповідно Миколі Марчуку (птахофабрика) та Віктору Кузьменку (колгосп імені Карла Маркса).

Першою серед жінок вийшла Валентина Коваленко (птахофабрика).

В командній першості перемогу здобув фізкультурний колектив з птахофабрики (інструктор зі спорту Анатолій Васильєв).

У червні 1986 року в обласних змаганнях з багатоборства ГПО за програмою першої спартакіади агропромислового комплексу команда колгоспу імені Енгельса нашого району виборола друге місце.

У листопаді 1987 року юнаки десятих класів змагалися за програмою нормативів комплексу ГПО (підтягування, метання гранати, 3-кілометровий крос).

Найрезультативнішим в підтягуванні був Ігор Денисенко з СШ № 4. Він також став переможцем у триборстві з сумою 39 очок. Далі всіх кинув гранату Олег Алейкін з Любимівки (47 метрів). Першим у кросі виявився Олексій Діденко з Комсомольської СШ (11 хвилин 40 секунд), а в триборстві, виборов третє місце, другим став його однокласник Володимир Шкарупило.

У командному заліку перемогу здобули юнаки СШ № 4.

На початку грудня 1987 року збірна команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин на обласних змаганнях із зимового багатоборства ГПО зайняла перше місце.

5-7 жовтня 1990 року в місті Бердянську проходили змагання з багатоборства ГПО в залік спартакіади «Здоров'я» серед трудівників агропромислового комплексу.

Друге місце серед 14 команд вибороли багатоборці Гуляйпільського району. Вдало виступили в особистому заліку у своїх вікових групах завуч Любимівської СШ Валентина Петрівна Полякова, головний зоотехнік РАПО Лідія Іванівна Ісакова (другі місця), вчитель Комсомольської СШ Анатолій Іванович Васильєв, військкерівник СШ № 4 Володимир Миколайович Троян. Вагомий внесок у здобуток багатоборців зробили також Ганна Василівна Жовнір з експериментального заводу сільгоспмашин і Григорій Григорович Минака з птахофабрики «Гуляйпільська».

У жовтні 1990 року в місті Токмаці проходили змагання на першість облради ДСТ «Колос».

В особистому заліку перші місця посіли наші земляки, в командному – четверте. В групі 18-39 років перемогла Марина Трушкова з Успенівки, 40-49 років – Анатолій Васильєв з Комсомольського.

В кінці жовтня 1991 року два дні на міському стадіоні «Сільмаш» тривали обласні змагання із зимового багатоборства ГПО.

Першими вступили в боротьбу стрільці, потім була силова підготовка (підтягування на перекладині у чоловіків і віджимання від лавки у жінок), потім – крос.

Серед восьми команд-учасниць честь Гуляйпільського району захищали: молодша група (18-30 років) у складі Геннадія Онищенко з колгоспу «Заповіт Леніна», Лариси Гавриленко (ДЮОШ), середня (чоловіки 40-49 років, жінки 40-44) – Анатолія Васильєва (птахофабрика «Гуляйпільська»), Ганни Жовнір (експериментальний завод сільгоспмашин), старша – Олексія Сої (Залізнична НСШ) і Надії Семенюти (СШ № 4).

Наша команда виступила дуже рівно і впевнено у усіх видах і завойовувала перше загальнокомандне місце. В особистому заліку у своїх вікових групах перше місце посіли Г. Онищенко, Л. Гавриленко, А. Васильєв, третє – Н. Семенюта.

ВЕЛОСПОРТ

В кінці 50-х і навіть ще на початку 70-х років у районі культивувався велосипедний спорт.

10 травня 1953 року в Гуляйполі відбулися змагання сільської молоді з велосипедного спорту, присвячені Дню радянської преси. В змагання взяли участь юнаки і дівчата колгоспів «Дніпрельстан», ім. Кірова, ім. Орджонікідзе, ім. Кагановича, «Спартак» та ім. Леніна, а також молодь радгоспів «Гуляй-Пільський» та «Червоний» і ряд одинаків з підприємств і установ району. У змагання взяли участь 67 чоловік.

Перше місце в змаганнях серед колгоспної молоді здобув фізкультурний колектив колгоспу «Дніпрельстан», друге місце – молодь колгоспу ім. Кірова і третє – молодь колгоспу ім. Орджонікідзе. Серед радгоспної молоді перше місце завойовував колектив спортивного товариства «Урожай» радгоспу «Гуляй-Пільський».

Особисту першість серед учасників змагання здобув член спортивного товариства «Урожай» радгоспу «Червоний» І. Гречко. Друге місце здобув член спортивного товариства «Колгоспник» артілі «Дніпрельстан» В. Горпинич. Третє – член спортивного товариства «Урожай» радгоспу «Гуляй-Пільський» Ф. Остроух.

За першість у змаганнях перехідний вимпел редакції районної газети «Сталінським шляхом» присуджено фізкультурній команді колгоспу «Дніпрельстан». Ця команда нагороджена також грамотою районної ради ДССТ «Колгоспник».

Переможцям серед радгоспної молоді – фізкультурній команді радгоспу «Гуляй-Пільський» присуджено приз районної газети «Сталінським шляхом» і вручено грамоту районного комітету фізкультури і спорту.

Фізкультурний колектив радгоспу «Червоний» нагороджений грамотою районного комітету фізкультури і спорту.

Товариші Гречко, Горпинич і Остроух премійовані особистими бібліотечками на суму по 50 карбованців кожен і грамотами районного комітету фізкультури і спорту.

У липні 1956 року спортсмени колгоспу імені Маленкова Іра Горпинич і Ганна Браїло та Василь Пурик з колгоспу «Спартак» направлялися в місто Запоріжжя на місячні збори, після чого вони взяли участь у змаганнях на першість УРСР з велоспорту серед членів ДСТ «Колгоспник».

В неділю, 5 серпня 1956 року, спортсмени Гуляйпільського району відзначили традиційне свято – Всесоюзний день фізкультурника і відкриття Спартакіади народів СРСР – масовими спортивними змаганнями.

8 травня 1957 року голова райкому з фізичної культури і спорту І. І. Владов повідомляв, що 4 травня, в Запоріжжі, на другий день обласного фестивалю молоді був даний старт велогонкам для дівчат на 15 кілометрів. У велогонках взяло участь 126 чоловік і серед них причіплювач тракторної бригади четвертого відділку радгоспу «Гуляйпільський» Ніна Кирпа, яка на звичайному дорожньому велосипеді пройшла 15 кілометрів за 31 хвилину 47 секунд і фінішувала першою. Вона завоювала звання чемпіона першого обласного фестивалю молоді у велогонках і нагороджена Дипломом першого ступеня і медаллю.

4 червня 1972 року на трасі Гуляйполе-Пологи проведено районні змагання з велосипедного спорту. Спортсменам належало пройти дві дистанції 25 і 50 кілометрів.

На дистанції 25 кілометрів переміг Андрій Діденко з колгоспу «Перемога». Його результат 36 хвилин 0,4 секунди. На другому місці – Микола Іваненко з колгоспу «Авангард» (39 хвилин 34 секунди), на третьому – Олексій Панченко з колгоспу «Заповіт Леніна» (39 хвилин 42 секунди).

В командному заліку перший – колгосп «Авангард», другий – «Перемога», третій – «Заповіт Леніна», четвертий – «Україна».

На дистанції 50 кілометрів лідерами гонки стали два спортсмени з колгоспу «Україна» Анатолій Якушев і Микола Яковенко. Їх результат – 1 година 23 хвилин 55 секунд. Другим був Віктор Хархан з колгоспу іме-

ні Ілліча (1 година 36 хвилин 0,4 секунди), третім – Валерій Плакса з колгоспу «Заповіт Леніна» (1 година 36 хвилин 15 секунд).

В командному заліку на цій дистанції призерами стали колективи колгоспів «Україна» (I місце), «Перемога» (II) та імені Ілліча (III).

За підсумками двох етапів загальнокомандні місця розподілилися так: колгосп «Авангард» (I місце), «Перемога» (II) та «Україна» (III).

22 вересня 1973 року було розіграно першість області з велоспорту за програмою спартакиади пайовиків споживчої кооперації.

Збірна району в змаганнях посіла 7 місце.

28 травня 1978 року проходили районні змагання з велоспорту за програмою VI сільських спортивних ігор, присвячених 60-річчю комсомолу. На 25-кілометровій дистанції першість виборювали чоловіки й жінки.

Лідером змагання серед чоловіків став В. Авдієнко з колгоспу імені Енгельса. Він пройшов дистанцію за 41 хвилину 32 секунди і виконав норматив першого розряду.

Серед дівчат першою фінішували З. Романець з колгоспу «Україна» (62 хв. 43 сек.).

Загальнокомандне перше місце виграла команда колгоспу «Перемога», друге – колгоспу імені Енгельса, третє – колгоспу «Україна».

У жовтні 1979 року відбулися районні змагання велосипедистів. На 20-кілометровій дистанції найкращий час показав представник колгоспу імені Енгельса Віктор Авдієнко. Його час – 36 хвилин 42 секунди. Другим фінішував Олександр Довженко з радгоспу «Таврійський» (38 хвилин 37 секунд), третім – Віктор Мартиненко з колгоспу імені Енгельса (38 хвилин 40 секунд).

В командному заліку першість вибороли велосипедисти колгоспу імені Енгельса. Друге місце посіли спортсмени радгоспу «Таврійський», третє – птахофабрики «Гуляйпільська».

КІННИЙ СПОРТ

7 вересня 1952 року о 4 годині дня на іподромі районної сільськогосподарської виставки відбулися кінні змагання на честь відкриття виставки. В змаганнях були використані чистопородні орловські і російські рисаки радгоспу «Гуляйпільський» і колгоспів нашого району та поліпшені коні, експоновані на виставці.

Змагання відкрились заїздом дворічок. В цьому заїзді йшли кобила «Орлиця» колгоспу «Дніпрельстан» і жеребець «Креміль» колгоспу імені Леніна. Першість здобула «Орлиця».

Наїздниця Валентина Ярош з радгоспу «Гуляйпільський». 1956 р.

У другому і шостому заїздах, в яких був розіграний приз імені Гуляйпільської районної Ради депутатів трудящих, ішли російські рисаки «Маказарс» колгоспу імені Петровського і «Палаїдіус» радгоспу «Гуляйпільський». Приз виграв «Маказарс».

У третьому і сьомому заїздах ішли кобила «Голубка» з радгоспу «Гуляйпільський» і жеребець «Дунай» колгоспу «Дніпрельстан». Приз районного відділу сільського господарства виграла «Голубка».

В четвертому і восьмому заїздах ішли орловські рисаки «Бук» і «Шалфей» радгоспу «Гуляйпільський». Приз імені Гуляйпільського райкому КП(б)У дістався «Шалфею».

У п'ятому та дев'ятому і десятому заїздах ішли дворічні рисаки. Переможцями в них вийшли кобили «Тросточка» і «Гать» радгоспу «Гуляйпільський» і жеребець «Буян» колгоспу імені Леніна.

Найкращі результати в змаганнях показав рисак «Маказарс» колгоспу імені Петровського, – визначену віддаль 1,6 кілометра він пройшов за 2 хвилини 28 секунд.

В неділю, 18 вересня 1955 року, на районному іподромі відбулися кінні змагання, присвячені відкриттю районної сільськогосподарської виставки, в яких взяли участь ряд колгоспів і радгосп «Гуляйпільський».

II-й розділ

СПАРТАКІАДИ

Спортивним святом завжди були спартакіади, де учасники змагань демонстрували свої досягнення з різних видів спорту (легка атлетика, волейбол, футбол і т.п.).

– У неділю, 22 травня, на стадіоні в місті Гуляйполі відбулося велике спортивне свято на честь Спартакіади народів СРСР, – 25 травня 1955 року повідомляв голова районного комітету фізичної культури і спорту І. Владов. – У змаганні взяли участь 335 чоловік з 18 фізкультурних колективів.

У секторах стадіону проходили масові змагання з легкої і важкої атлетики, волейболу, велосипедистів...

У бігу на 100 метрів серед чоловіків перше місце зайняв Микола Костенко з радгоспу «Гуляйпільський». Його результат 12,5 сек. Серед жінок першою на цій дистанції стала Валентина Тищенко з радгоспу «Гуляйпільський». Вона також була першою в бігу на 400 метрів. Серед чоловіків перше місце на цій дистанції виборов Микола Тилик з колгоспу імені Леніна.

У бігу на 1500 метрів кращих показників домігся Володимир Чаус з колгоспу імені Будьонного.

Особливо гостро боротьба розгорнулася у секторах, де проходили стрибки. Зі стрибків у висоту першість завоював Анатолій Цветнов – член ДССТ «Колгоспник» артілі імені Орджонікідзе. Його результат 1 метр 65 сантиметрів, що перевищив норму III-го спортивного розряду.

Серед жінок першість у Віри Сало з колгоспу імені Молотова. Її результат – 1 метр 30 сантиметрів. Такий же результат і у члена ДСТ «Іскра» Раїси Хоменко. Обое виконали норму III-го розряду.

Зі стрибків у довжину першість зайняла Віра Сало – 4 метри 4 сантиметри, серед чоловіків Анатолій Цветнов – 5 метрів 15 сантиметрів.

Перше місце з легкої атлетики виборов колектив колгоспу імені Молотова, друге – зернорадгоспу «Гуляйпільський».

15 команд взяло участь у змаганнях з волейболу. Перше місце посіла команда колгоспу імені Свердлова, друге – ДСТ «Спартак».

Цікаво пройшли змагання з велосипедного спорту. Перше місце завоював Анатолій Максецький з колгоспу імені Маленкова, серед жінок – Галина Голуб з радгоспу «Гуляйпільський».

Перше командне місце виборов колектив радгоспу «Гуляйпільський», друге – команда колгоспу імені Маленкова.

Серед учнів першою була команда велосипедистів Воздвижівської середньої школи.

У змаганні з важкої атлетики у легкій вазі перше місце зайняв Віктор Куц з ДСТ «Спартак». Його результат – 247,5 кілограма, що перевищує норму III-го розряду.

У напівсередній вазі першості домігся Ігор Кузьменко – 215 кілограмів.

– На стадіоні міста Гуляйполя 4 і 5 червня 1955 року проходила обласна міжнародна кушова спартакиада ДССТ «Колгоспник», – повідомляв голова райради цього товариства І. Гончаренко. – В ній брали участь спортивні колективи 42 колгоспів Гуляйпільського, Новомиколаївського і Пологівського районів. Майже 500 спортсменів цих районів виборювали першість з легкої і важкої атлетики, волейболу і футболу.

Змагання розпочиналися із забігу на 100 метрів. Серед чоловіків за першість на цій дистанції боролосся 29 учасників. Переможцем вийшов Д. Клименко з колгоспу імені Свердлова Гуляйпільського району. Його показник 12,6 секунди. Серед жінок першою пройшла цю дистанцію К. Хрякова з колгоспу «Победа» Новомиколаївського району за 13,4 секунди, встановивши новий обласний рекорд.

У бігу на 800 метрів першості домігся І. Чеберко з Пологівського району, а серед жінок – К. Чук з колгоспу імені Орджонікідзе Гуляйпільського району.

Гострою була боротьба у секторах стадіону, де проводилися змагання зі стрибків, метання диска і штовхання ядра. Першість у стрибках у висоту здобув А. Цветнов з колгоспу імені Орджонікідзе Гуляйпільського району. Його результат – 1 метр 55 сантиметрів. Він також зайняв перше місце у стрибках у довжину – 5 метрів 15 сантиметрів.

Серед жінок у стрибках у висоту з результатом 1 метр 15 сантиметрів перше місце зайняла А. Сахно з колгоспу імені Петровського, а у стрибках у довжину – 3 метри 52 сантиметри – М. Дерев'янку з цього ж колгоспу нашого району.

У метанні диска серед чоловіків першості добився П. Близнюк з колгоспу імені Орджонікідзе, а серед жінок – О. Солодовник з колгоспу імені Маленкова Гуляйпільського району. Найкращий результат з кидання гранати показав В. Горпинич з цього ж господарства. Його результат 58 метрів 80 сантиметрів.

Спортсмени нашого району вийшли на перше місце у великій спортивній естафеті і жіноча команда гуляйпільців у малій спортивній естафеті.

У змаганні з важкої атлетики у напівсередній вазі перше місце посів В. Куц з колгоспу «Заповіт Леніна» нашого району. В сумі триборства

він підняв штангу вагою 247,5 кілограма, що перевищило норму третього спортивного розряду.

На перше місце серед окремих спортивних колгоспних колективів вийшли фізкультурники артiлі імені Орджонiкiдзе.

З 26 червня по 3 липня в м. Запорiжжi проходили спортивнi змагання з волейболу, баскетболу, велоспорту і плавання, в яких брали участь і фізкультурники нашого району.

В обласнiй спартакiадi ДСТ «Буревiсник» вiд нашого району виступали фізкультурники педучилища і збрiна команда ДСТ «Буревiсник». Виступаючи в другiй групi, колектив спортсменiв педучилища завоював друге місце. Особливо вiдзначились в цих змаганнях Раїса Хоменко, Iгор Кузьменко та Тамiла Цветнова.

Збрiна команда «Буревiсник», яка виступала по третiй групi, зайняла теж друге призове місце. Обом командам вручено Грамоти обласної ради ДСТ «Буревiсник».

В особистих змаганнях з велоспорту хороших успiхiв домiгся робiтник цегельного заводу А. В. Мощенко. Вiн здобув перше місце у шосейних гонках на 50 кілометрiв і виконав норму другого розряду.

Працiвник райпромкомбiнату П. В. Хохотва зайняв п'яте місце у велогонках, виконавши норму третього розряду. Обох їх нагороджено Грамотами обласної ради ДСТ «Буревiсник».

У тi днi проходила також обласна спартакiада школярiв. Збрiна команда Гуляйпiльського району, яка виступала по другiй групi, зайняла перше місце з легкої атлетики. За це їi вручено перехiдний червоний вимпел обласного вiддiлу народної освiти.

Першi мiсця з волейболу і баскетболу завоювали команди гуляйпiльських дiвчат, а команда юнакiв – друге мiсце з волейболу.

У змаганнях з легкої атлетики найкращих результатiв домiгся учень Гуляйпiльської СШ № 2 Иван Конько. Вiн вийшов на перше мiсце в області з метання молота (5 кг). Його результат – 43 метри, що перевищував встановлений обласний рекорд на 12 метрiв.

Успiшно вступила учениця Гуляйпiльської СШ № 1 Люба Андрiєнко. Вона перемогла у легкоатлетичному триборствi.

Иван Конько і Люба Андрiєнко включенi до збрiної області для участi у другiй республiканській спартакiадi школярiв, яка вiдбулася в кiнцi липня.

17 липня 1955 року голова райкому фізичної культури і спорту і. Владов повiдомляв:

– Вiдрадно вiдмитити, що фізкультура і спорт стають у нас все бiльш масовими. З початку року кiлькiсть фізкультурникiв у нашому районi збiльшилась на 765 чоловiк.

За шість місяців у нас підготовлено 716 значкістів ГПО, що на 210 більше проти річного плану. Підготовлено також 127 спортсменів розрядників, 150 громадських фізкультурних кадрів.

В цьому році в нашому районі проведено понад 300 фізкультурних змагань: товариських зустрічей з футболу, волейболу, баскетболу, легкої і важкої атлетиці, велосипедному й інших видах спорту, в яких взяло участь більш як 5000 юнаків і дівчат.

Внаслідок поліпшення учбово-спортивної роботи фізкультурники району в поточному році встановили 12 нових районних і 2 обласних рекорди.

На стадіоні і спортивному майданчику біля літнього кінотеатру змагалися легкоатлети, волейболісти, футболісти. Показували свою майстерність стрільці.

У змаганні з бігу на 100 метрів перше місце завоювала В. Шварц. Перше місце зі стрибків у довжину зайняла Л. Шинкаренко. Її результат – 4 метри 9 сантиметрів. Вона ж була другою і на стометрівці.

Найкращих результатів у метанні гранати домоглися спортсмени В. Фощан у чоловічій команді і Ж. Мофа – у жіночій.

Серед юнаків зі стрибків у висоту найвищу майстерність показав М. Голуб (1 метр 50 сантиметрів). Серед дівчат у цьому виді спорту була кращою Н. Ковпак.

На зеленому полі стадіону в цей день зустрілись команди футболістів радгоспу «Гуляйпільський» і заводу сількогосподарського обладнання. Перемогли радгоспівці з рахунком 2 : 0.

У цей же день збірні чоловіча та жіноча волейбольні команди відстоювали честь району в зональних іграх в місті Пологи, де брали участь команди шести районів області. Наша жіноча команда виборола перше місце і їде до Запоріжжя на обласні змагання.

Друге місце зайняли спортсмени колгоспу імені Маленкова Гуляйпільського району.

Загальне перше місце з легкої атлетики здобули гуляйпільці, друге – новомиколаївці, третє – пологівці.

Зустріч волейболістів закінчилася перемогою гуляйпільців. Наша команда увійшла у півфінал першості на кубок обласної ради ДССТ «Колгоспник».

Матчі футбольних команд теж закінчилися перемогою земляків. Команда наших футболістів також потрапила до півфіналу на кубок обласної ради ДССТ «Колгоспник».

Перше місце у змаганні з усіх видів спорту, визначених програмою, зайняли спортсмени Гуляйпільського району. Їм вручено Грамоту обласної ради ДССТ «Колгоспник» і перехідний приз.

Всім учасникам змагання, які зайняли перші місця, вручено Грамоти обласної ради ДССТ «Колгоспник». Спортсменам М. Горпиничу, В. Кущу, І. Чеберко і К. Хряковій, які виконали норми третього розряду, крім Грамот, вручено також цінні подарунки.

З третього по шосте вересня 1955 року в Запоріжжі проходила четверта обласна спартакіада сільської молоді з легкої атлетики, плавання, футболу, волейболу і стрільби. В змаганнях брали участь збірні команди всіх районів області.

Найкращих результатів у спортивних змаганнях добились легкоатлети гуляйпільці: В. Акуліч, Л. Андрієнко, Н. Белка, Г. Левандовський, Л. Пустовойтенко, А. Плющій, Н. Миколаєнко, В. Нальотова. Нашому колективу присуджено кубок обласного комітету із фізкультури і спорту. Колектив також включений у склад обласної збірної команди, яка братиме участь у республіканській спартакіаді сільської молоді, що проходитиме в кінці вересня в Одесі.

На початку листопада 1955 року виконком районної Ради депутатів трудящих і бюро райкому КП України обговорили питання про підготовку до спартакіади народів СРСР, яка проходитиме у липні і серпні 1956 року. Райвиконком і бюро РК КП України постановили районну спартакіаду провести у червні 1956 року за участю 3000 чоловік.

Для підготовки й проведення районної спартакіади та підготовки до обласної спартакіади утворено оргкомітет.

15 червня 1956 року група фізкультурників району виїхала до Запоріжжя на обласну спартакіаду. В ній брали участь 20 легкоатлетів, 7 штангістів, 5 стрільців, чоловіча і жіноча волейбольні команди.

Цього ж дня кінна спортивна команда радгоспу «Гуляйпільський» у складі 10 чоловік виїхала в Київ на республіканську спартакіаду. Серед учасників дівчата Галина Сахно і Валентина Ярош.

Кінна спортивна команда нашого району виступала на республіканських змаганнях від Запорізької області.

За підсумками республіканських змагань, що проходили в Києві, Микола Тилик, що входив у кінну команду зернорадгоспу «Гуляйпільський», домігся хороших результатів і зарахований у збірну команду кіннотників України, яка брала участь у Спартакіаді народів СРСР.

Успішно виступили на спартакіаді велосипедисти, які виконали норми 2-го спортивного розряду. М. І. Буряк і О. О. Тарасенко з колгоспу «40-річчя Жовтня» пройшли дистанцію в 25 кілометрів за 52 хвилини. Віддаль у 150 кілометрів подолали за 4 години 18 хвилин велосипедисти В. К. Горпинич та Ю. І. Килимов.

Непогані результати показали учениця Полтавської СШ Л. Я. Шин-

каренко, яка пробігла 100 метрів за 13,4 секунди, Д. П. Лютий з колгоспу імені Енгельса – за 12 секунд, учениця Зернорадгоспівської СШ Л. Рогожна метнула гранату на 35,4 метра.

Норму третього розряду зі стрибків у висоту виконали В. О. Дроздов з колгоспу імені Карла Маркса та І. Д. Жилінський з колгоспу імені Свердлова, зі штовхання ядра – Л. С. Зіненко.

У серпні 1957 року в місті Запоріжжі проходила друга спартакіада членів профспілки місцевої промисловості. В ній брала участь також збірна команда Гуляйпільського заводу сільськогосподарського обладнання.

Два дні йшла напружена спортивна боротьба. В ній наші земляки добились великої перемоги – команда заводу здобула перше місце і кубок обкому профспілки місцевої промисловості.

27 травня 1960 року закінчилася спартакіада учнів шкіл району. В загальному заліку перше місце серед середніх шкіл впевнено завоювала команда СШ № 1. Набравши 84 очка, цей колектив відірвався від найближчого «конкурента» на 15 очок.

16-17 липня 1960 року в місті Запоріжжі відбулася обласна спартакіада спортивного товариства «Авангард» з легкої атлетики, стрільби та волейболу. В спартакіаді брала участь і команда заводу сільгоспобладнання.

Команда легкоатлетів у складі Валі Северин (завод сільгоспобладнання), Ліди Сорокіної і Майї Бохан (промартіль «Спартак») та Валі Чорненко (промкомбінат) у естафеті 4 по 100 метрів зайняла перше місце, а весь колектив легкоатлетів – чоловіків і жінок – вийшов на друге місце в області.

Друге місце здобули й стрільці.

Колектив спортсменів отримав на спартакіаді 15 особистих і 2 командних грамоти.

З 15 вересня по 16 жовтня 1960 року проходила перша спартакіада області сільських профспілок. В програму спартакіади були введені різні види спорту – легка і важка атлетика, городки, волейбол, футбол.

В першому турі зональних змагань наш район вийшов переможцем. Волейболісти радгоспів «Гуляйпільський» і «Червоний», футбольна команда міжколгоспбуду та інші спортсмени-переможці, які зайняли перші місця, були нагороджені дипломами першого ступеня і жетонами чемпіонів області.

Фінальні змагання відбулися в останні два дні спартакіади в радгоспі «Акермень» Мелітопольського району. В них взяли участь переможці восьми зон області.

Найсильнішими серед футбольних команд були міжколгоспбудівці, а серед городошників – спортсмени радгоспу «Гуляйпільський» нашого району. Всі вони нагороджені Грамотами і жетонами чемпіонів області.

У лютому 1962 року чемпіонкою району з шахів була В. Заворотинська, а чемпіоном – В. Шаровський. Він провів увесь турнір без єдиної поразки і вийшов на перше місце в районі.

В командному заліку першість завоювала команда фізкультурного колективу райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ, друге – радгоспу «Гуляйпільський», третє – колгоспу імені Калініна.

У квітні 1962 року кандидатами до збірної команди учнів району з шахів на XVII обласну спартакіаду школярів визначено Карнауха, Омельченко з Любимівської СШ, Зайцеву з Полтавської СШ, Бохана з Гуляйпільської СШ № 3 і Безхлібного з Гуляйпільської школи-інтернату.

До збірної області зараховані і чемпіони району з настільного тенісу Микола Сердюк, Олексій Пидоря та Зоя Шамрай з Гуляйпільської середньої школи № 1.

20 липня 1965 року інформував голова районної ради союзу спортивних товариств А. Шрамко:

– Останнім часом фізкультурники району дещо пожвавили свою роботу. Вперше в районі було проведено розіграш першості з ковзанярського спорту, важкої атлетики, шахів, шашок, настільного тенісу. Розіграно кубок району з волейболу, баскетболу, футболу. Відбулися також кущові спартакіади молоді в Успенівці, Любимівці, Новозлатополі, Воздвижівці, Верхній Терсі, Долинці. Багато наших фізкультурників відстоювали спортивну честь району на обласних змаганнях.

Активізували свою роботу низові колективи фізкультури артілі «Україна» (голова низового колективу Анатолій Кобзар), радгоспу «Червоний» (Віктор Кукоба), заводу сільгоспобладнання (викладач виробничої гімнастики Василь Вакулінський), птахофабрики.

Хороший приклад показували низові колективи фізкультури колгоспів імені Ілліча, імені Мічуріна, міжколгоспбуду. Тут молодь своїми силами побудувала футбольні поля і спортивні майданчики.

Жадібно тяглася до спорту молодь артілі «Заповіт Леніна». Після того, як колектив очолив Григорій Дерев'янка, він помітно зріс, зміцнів. Почали працювати різні секції. Успішно виступили колгоспні спортсмени на районних змаганнях і зайняли перше місце. Додому вони повернулись з почесним трофеєм – перехідним кубком. Норми третього спортивного розряду виконали важкоатлети Анатолій

Проскура, Микола Дерев'янку, Григорій Бодня і Віктор Сірінюк. Багато в артілі і прихильників футболу. Виступаючи на першість району футбольна команда набрала 11 очок і зайняла друге місце.

На початку квітня 1966 року відбулися області змагання спортивних колективів працівників народної освіти з трьох видів спорту: з шахів, стрільби та настільного тенісу.

На них добре виступила збірна команда нашого району з шахів, яка зайняла перше місце, і привезла додому почесний приз – кубок. В особистому заліку першість вибороли також гуляйпільські шахісти. Серед чоловіків – завуч Гуляйпільської СШ № 2 Іван Андрійович Скиба, серед жінок – вчителька робітничої молоді Валентина Петрівна Заворотинська. Непогано провів турнір і вчитель Полтавської школи-інтернату Юрій Маркович Роговський.

У змаганнях зі стрільби на третє призове місце вийшли також наші земляки. Команду нагороджено грамотою. Серед стрільців варто відмітити працівника Гуляйпільської СШ № 1 Олександра Кириловича Онищенка, Олексія Трохимовича Яланського та Ольгу Дмитрівну Дяченко – працівників спецшколи.

А з настільного тенісу нашим спортсменам довелося задовольнитися лише дев'ятим місцем.

У складі «Авангарда» особливо високою майстерністю відзначились Станіслав Карпюк, Олексій Мироненко, Василь Власенко, Володимир Циганок, Володимир Макаря, Володимир Мартинець, воротар Володимир Петелько та інші.

На 13 серпня 1966 року в районі було 72 низових фізкультурних колективів, які об'єднували 12 тисяч любителів спорту. Тільки у 1966 році підготовлено 330 спортсменів першого, другого і третього розрядів, 659 юнаків і дівчат мали юнацькі розряди, 530 стали значкістами БГПО, 1041 – ГПО і II розрядів. 300 допризовників успішно склали норми на значок «Готовий до захисту Батьківщини».

Готуючись до IV обласної спартакіади, присвяченої 50-річчю Радянської влади, наш район брав участь у міжрайонних змаганнях по II підгрупі. У змаганнях із шахів наші земляки зайняли друге місце, з важкої атлетики і велосипедного спорту – третє, з легкої атлетики і стрілецького спорту – четвертє місце.

Протягом року в районі відбулося 13 змагань, а також спартакіада школярів. В них виступили майже 8,5 тисячі колгоспників, робітників, школярів тощо.

Один з масових видів спорту в районі – футбол. У кубкових матчах взяли участь 18 команд.

Відрадных успіхів добились фізкультурні колективи артілей «Україна», імені Ілліча, імені Свердлова. Тут спорт у належній пошані.

Фізкультура і спорт стають масовими. Про це говорять цифри, райони і сільські спортивні ігри, спартакіада школярів охопили понад чотири тисячі чоловік. За цей час підготовлено 3 спортсмени першого розряду, 83 – другого, 506 – третього розряду, 659 – склали норми на юнацькі розряди. Наші волейболісти на обласній спартакіаді школярів вибороли 3 місце. Призерами спартакіади і власниками срібних медалей стали шахісти В. П. Заворотинська, І. А. Скиба, В. Д. Шаровський і легкоатлети В. Тугов, А. Терехов, В. Подольський. Всі допризовники пішли служити до лав Радянської Армії значкістами ГПО, з них 70% – спортсменами-розрядниками.

ПЕРША МІСЬКА

10 серпня 1968 року Всесоюзний День фізкультурника гуляйпільські шанувальники спорту відзначили проведення першої міської спартакіади.

...Стадіон «Будівельник». 11 година ранку. Спортивні команди сільгоспартілей імені Карла Маркса, імені Енгельса, «Заповіт Леніна», райпобуткомбінату, райоб'єднання «Сільгосптехніка» на чолі зі своїми інструкторами зі спорту вишикувались на футбольному полі. Тут же, на лавках, – численні вболівальники.

З нагоди фізкультурного свята присутніх привітали голова райсоюзу спорту А. Шрамко, секретар райкому комсомолу А. Качан. Піонери першої середньої школи піднесли винуватцям свята букети живих квітів.

Після офіційної частини розпочалися спортивні баталії.

Першими включились в боротьбу любителі ручного м'яча. Найсильнішою серед чоловіків виявилась команда заводу сільгоспмашин (капітан Олександр Петелько), котра завоювала перше місце. За нею йшли команди сільгоспартілей імені Енгельса (капітан Андрій Андрієнко) та імені Карла Маркса (капітан Олексій Бохан).

Напружена боротьба точилася серед тенісистів. Тут призові місця розподілилися так: на першому – команда заводу сільгоспмашин, на другому – спортсмени артілі імені Карла Маркса, на третьому – райпобуткомбінату.

Зрослу майстерність показали фізкультурники артілі імені Карла Маркса в змаганнях з гирьового спорту. Друге місце дісталось заводчанам і третє – енгельсівцям.

Наступного дня, у неділю, на стадіоні було знову людно. Змагання першої спартакіади тривали. І тут найвправнішими виявились карломарксівці. За ними енгельсівці і заводчани.

Спартакіада закінчилася естафетою 4x100 метрів. На всіх етапах впевнено лідирувала команда артілі «Заповіт Леніна». Їй по праву і дістались лаври переможців. Карломарксівці задовільнилися другим місцем. Заводчани були третіми.

Судді, підбивши результати дводенних змагань, визначили переможців. На перше місце вийшла команда артілі імені Карла Маркса (80 очок). Представникам цього дружного колективу вручено почесний приз – перехідний кубок. Друге місце завоювали фізкультурники заводу сільгоспмашин (65 очок), третє – артілі імені Енгельса (47 очок). Всі названі колективи нагороджені дипломами райсоюзспорту відповідно першого, другого і третього ступенів.

Заключним акордом свята Всесоюзного дня фізкультурника був футбольний матч на першість району. Зустрілися команди артілей імені Карла Маркса та «Заповіт Леніна». Тільки на останніх хвилиах матчу перемогу буквально вирвали у карломарксівців спортсмени артілі «Заповіт Леніна». Рахунок поєдинку 2 : 1. Зустріч юнацьких команд названих колективів теж закінчилася поразкою карломарксівців з рахунком 0 : 1.

СПАРТАКІАДИ КЕРІВНИКІВ

В кінці листопада 1991 року три дні в місті Приморську проходили обласні змагання керівників агропромислового комплексу з трьох видів спорту. Склад нашої команди був найбільш представницький, очолював її голова виконкому районної Ради народних депутатів І. О. Бірюков.

У складі волейбольної дружини виступали І. О. Бірюков, директор радгоспу «Червоний» В. В. Даниленко, голова районної організації Товариства сприяння обороні України А. М. Бондаренко, заступник голови колгоспу імені Енгельса О. І. Філіпченко, директор комбикормового заводу колгоспу імені Карла Маркса Г. І. Іванов, директор підсобного господарства райспоживспілки А. І. Ячало.

Шахи представляли директор райагропромпостачання В. Ф. Охріменко, директор консервного заводу колгоспу «Україна» В. Ю. Попруга, заступник голови правління колгоспу «Заповіт Леніна» В. В. Нечет, більярд – головний економіст колгоспу «Заповіт Леніна» В. Я. Міндов і директор міськторгу Ю. І. Коростельов.

З перших хвилин змагань (у них брали участь представники 8 районів) розпочалася наполеглива боротьба за очки. Волейболісти у своїй підгрупі мали зіграти 3 зустрічі – з василівцями, запоріжцями і приморцями, і в разі виграшу виходили у фінал. Це завдання було успішно реалізовано, хоча остання гра з господарями змагань була надто впертою і тривалою. А через одну гру їм вже треба було боротися за перше місце із сильною командою з Поліг. Першу партію ми програли, а ось у другій взяли реванш з рахунком 15 : 6. Тут відзначився стрімкими ударами В. В. Даниленко.

Рівно виступали наші шахісти, хоча суперники у них були серйозні, на рівні І розряду. Вони посіли четверте місце.

На п'яте місце вийшли більярдисти. До речі, Ю. І. Коростельов програв лише першому суперникові, ще не призвичаївшись до столу нестандартних розмірів. В решті партій він був першим.

В загальнокомандному заліку гуляйпільці завоювали ІІІ місце.

14 березня 1993 року в КСК «Сучасник» радгоспу «Червоний» пройшла ІІ районна спартакіада «Здоров'я» серед керівників та спеціалістів господарств, підприємств, установ та організацій, в якій взяли участь понад 20 команд.

Перше загальнокомандне місце виборола дружна команда радгоспу «Червоний», друге – районної держадміністрації, третє – колгоспу імені Карла Маркса.

Учасників спартакіади тепло вітав, брав участь у змаганнях і вручив призи Представник Президента України в районі І. О. Бірюков.

Змагання керівників і спеціалістів організували для популяризації спорту, залучення для масовості, а ще для того, щоб керівники звернули увагу на розвиток спорту в трудових колективах.

Серед волейбольних чоловічих команд найсильнішою була держустанова, де грав представник Президента України І. О. Бірюков.

Цікавим був і поєдинок гирьовиків, де брали участь голова колгоспу імені Дзержинського О. В. Довгаль, головний інженер колгоспу «Рівнопілья» І. А. Плотка, директор райдрукарні М. М. Азаров. Абсолютним чемпіоном у категорії понад 90 кілограмів був, безперечно, М. М. Азаров. 71 раз він вирвав 24-кілограмову гирю. На другому місці залишився В. Петров з птахорадгоспу «Гуляйпільський» (62), третє розділили С. І. Сидоренко з колгоспу імені Карла Маркса та О. Сірюнок із взуттєвої фабрики (по 60 разів).

Влучними стрільцями зарекомендували себе представники колгоспу імені Енгельса М. А. Кравченко (із трьох пострілів 30 очок), радгоспу «Зарічний» О. І. Целіковський (29), держустанов А. М. Бондаренко і

радгоспу «Червоний» С. В. Баранов (по 28 очок). Перше і друге загальнокомандні місця поділили колгосп імені Енгельса та держустанов.

Цікаві поєдинки розгорнулися і за шаховими та шашковими столами, де грали начальник райагробуду М. С. Грицаєнко, директор райпостачу В. Ф. Охріменко, директор консервного заводу колгоспу «Україна» В. Ю. Попруга.

Серед шашкістів місця розподілились так: перше виборов В. І. Шевченко з радгоспу «Червоний», друге – О. І. Лютий (райком профспілки вчителів), третє – Б. І. Костюк (взуттєва фабрика).

У шахістів першим став В. Ю. Попруга (колгосп «Україна»), другим – В. Ф. Охріменко, третім – Л. С. Говіна (райком профспілки вчителів).

28 січня і 5 лютого 1995 року в спортзалі ДЮСШ проходила ІІІ спартакіада керівників та спеціалістів установ та організацій району.

Серед волейбольних команд найсильнішими були представники птахорадгоспу «Гуляйпільський» і держустанов, але переможцями виявились останні (0 : 2).

Не менш напруженими виявились поєдинки тенісистів. Найсильнішим показав себе інструктор зі спорту птахорадгоспу «Гуляйпільський» Іван Галушка, який набрав 15 очок. Другим став завгосп ДЮСШ Олександр Прокопенко (13 очок), третім – інструктор зі спорту КСП «Заповіт Леніна» Геннадій Онищенко (11).

Жарко було і за шахівницями, де зібралися представники 12 команд. Упевнену перемогу тут здобув В. П. Лапін з дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин, на другому місці залишився М. А. Делендик з радгоспу «Червоний», на третьому – представник держустанов В. А. Рибка.

Серед більярдистів перше місце виборов Ю. І. Коростельов (фірма «Ярема»), друге місце посів І. І. Галушка (птахорадгосп «Гуляйпільський»), третє – А. П. Гречихін (районна організація інвалідів).

Перше місце в загальнокомандному заліку завоювала команда держустанов (64 очка), друге місце залишилося за командою птахорадгоспу «Гуляйпільський» (61), третє місце – за райкомом профспілки працівників освіти (53 очка).

15-16 березня 1996 року в Мелітополі проходила спартакіада. Змагання тривало з 4 видів спорту – волейболу, шахів, настільного тенісу і стрільби.

У фіналі наші волейболісти зустрічалися з мелітопольцями і надто складний матч виграли з рахунком – 2 : 0. Переможцями стали В. І. Бортник (капітан), І. О. Бірюков, В. В. Даниленко, Г. І. Іванов, О. І. Коропацький, П. П. Науменко, О. І. Філіпченко, А. І. Ячало. Їх нагородже-

но спортивною формою, трьома волейбольними м'ячами, грамотами і медалями обласної ради ДСТ «Колос».

У змаганні тенісистів наші теж були перші. Перемогу здобули майстер спорту Б. В. Лопухін і першорозрядник Ф. В. Чижик.

В командному заліку перемогу здобули і шахісти (учитель СШ № 2 Л. С. Говіна та директор райагропромпостачу В. Ф. Охріменко).

У стрільбі з малокаліберної гвинтівки ТОЗ-12 на 50-метрову відстань другими були наші: директор райвузла зв'язку А. М. Бондаренко (40 очок) та інструктор зі спорту колгоспу імені Горького В. І. Бортник (34).

В загальному заліку гуляйпільці були першими в області. А успіх наших спортсменів на спартакіаді в Мелітополі поділяли й спонсори – колективи КСП імені Карла Маркса (голова правління М. Г. Бібик), «Червоне» (В. В. Даниленко), «Рівнопільля» О. І. Філіпченко, фірми «Меркурій» (директор Л. М. Бібик), «АВВСАВА» (А. І. Ячало), АТП 12338 (О. К. Горобець), АТЗТ «Гуляйпільський сирзавод» (О. В. Горовий).

За підсумками обласної спартакіади школярів у 1995-1996 навчальному році наш район посів друге місце, поступившись лише пологівцям на одне очко.

СПОРТИВНЕ СВЯТО У ДОЛИНЦІ

24 березня 1996 року значна подія сталася в Долинці. Тут відбулося урочисте відкриття нового, щойно збудованого спорткомплексу. Гарна двоповерхова будівля гармонійно вписалася поміж Будинком культури і середньою школою.

На відкриття спорткомплексу прибули голова районної державної адміністрації І. О. Бірюков, його заступник О. О. Кірієнко, начальник районного управління сільського господарства Б. С. Бражко, делегція райагробуду на чолі з головним інженером І. П. Ковтуном, волейбольні команди держустанов, установ міста, КСП «Червоне», місцеві спортсмени і вболівальники.

Відкриваючи урочистий мітинг, голова Долинської сільської Ради народних депутатів В. М. Мірошниченко, зокрема, сказав: «Сьогодні, відкриваючи спорткомплекс, ми повинні щиро подякувати райдержадміністрації за допомогу, будівельникам, відзначити настирливість і цілеспрямованість керівництва колгоспу при спорудженні даного об'єкта. Тепер наші діти мають де фізично розвиватися і загартовуватися. Тому дозвольте щиро подякувати всім причетним до будів-

ництва спорткомплексу і висловити впевненість, що наші спортсмени тепер досягатимуть гарних результатів».

За традицією дівчата в національних українських костюмах вручили запашний коровай на вишитому рушнику І. П. Ковтуну.

– Право перерізати червону стрічку, – оголошує В. М. Мірошниченко, – надається Івану Пилиповичу Ковтуну та голові правління колгоспу Миколі Володимировичу Вінницькому. – Що вони і роблять під оплески присутніх.

І. П. Ковтун вручає символічний ключ від спорткомплексу голові колгоспу.

Микола Володимирович запрошує гостей і всіх присутніх оглянути комплекс і взяти участь у змаганні з волейболу.

Перед вишикуваними у залі командами говорить голова районної державної адміністрації І. О. Бірюков:

– Шановні жителі Долинки, учасники змагань, гості, вітаю всіх з відкриттям спорткомплексу. Радий, що любителям спорту є де підвищити свою майстерність. В нелегкі часи становлення державності відкриття цього закладу можна розцінити не тільки як господарське досягнення, а як важливу політичну подію в житті району, як віру в завтрашній день, надію на краще життя.

Хочу подякувати за прекрасний спорткомплекс правлінню колгоспу, особисто його голові за натхнення, наполегливість, проявлені при спорудженні даного об'єкта, будівельникам за їх труд. Не стояла осторонь цієї справи і райдержадміністрація.

Щоб процвітав спорт у вас, хочу вручити вам символічні подарунки – м'ячі, які команда нашого району нещодавно виборола у Мелітополі на обласних змаганнях, де зайняла перше місце. Бажаю нових успіхів і перемог!

Ігор Олексійович під оплески присутніх вручив сувеніри долинським спортсменам.

І. П. Ковтун від імені будівельників побажав спортсменам щастя, здоров'я і вручив їм два баскетбольні м'ячі.

– Сьогодні в нашому господарстві подія, – це вже слова М. В. Вінницького, – ми завершили будівництво спортивно-культурного комплексу (є гарний Будинок культури і не гірший спорткомплекс). Отже, і молодим, і людям старшого віку є де проводити змістовно своє дозвілля, позайматися у різних гуртках чи секціях. Все це зроблено з турботою про поповнення господарства кадрами, для яких ми постійно будуємо, хоч це і нелегко, і будуватимемо житло. Я щиро вдячний

за допомогу райдержадміністрації, райагробуду, правлінню колгоспу за підтримку і розуміння ситуації.

Закінчуючи виступ, Микола Володимирович закликає спортсменів взяти участь у змаганнях з волейболу, наголосив, що переможців і призерів чекають призи.

І ось на волейбольному майданчику команди держустанов та КСП «Червоне». Перший удар по м'ячу о 10.35 робить гравець команди з Червоного. Отже, відлік спортивних баталій у цьому залі відкрито.

Перша партія матчу закінчилася дуже швидко з рахунком 15 : 0 на користь держустанов, друга – 15 : 10. Тому в подальшу боротьбу продовжила команда держустанов.

У другій грі силами мірялися команди радгоспу «Гуляйпільський» і вчителів міста. Першу партію легко виграли вчителі – 15 : 6, а ось у другій і третій гра складалася драматично для вчителів. Вони програли (13 : 15, 15 : 17) і вибули із змагань.

Перевірку боєм пройшли спортсмени колгоспу імені Кірова у такої досвідченої команди як команда держустанов. Гра закінчилася з рахунком 2 : 0 на користь досвідчених гравців, але тут треба відзначити прагнення кіровчан до перемоги. Поки що вона не далася, але, маючи прекрасний зал і бажання, у них ще все попереду.

Господарі поля грали у такому складі: Анатолій Скляренко (капітан), Олексій Губар, Віктор Литвиненко, Володимир Білай, Олександр Ковальов, Олександр Попов, а запасними були Ростислав Марценівський, Володимир Тоцький.

Напружено проходила гра за перше місце серед команд держустанов і радгоспу «Гуляйпільський». Перше місце виборола команда держустанов, друге – радгоспу «Гуляйпільський», третє – колгоспу імені Кірова. Їм голова райради ДСТ «Колос» О. І. Соє вручив кубок, дипломи, а М. В. Вінницький коровай і грошові премії.

Кіровчани свою премію поділили з командами КСП «Червоний» і вчителів міста. Вчинок більш ніж благородний.

Змагання закінчилося, а з ними і свято в Долинці.

* * *

В 1995-1996 навчальному році учні середніх загальноосвітніх шкіл змагалися на районній спартакіаді школярів з п'яти видів спорту. Третій рік підряд учні Комсомольської середньої школи, перемігши в першості району з волейболу (дівчата), легкоатлетичному кросі допризочної молоді, вибороли загальнокомандну першість (вчитель фізкультури).

тури А. І. Васильєв). На другому місці були учні СШ № 1 (О. В. Яковенко), на третьому – СШ № 4 (С. М. Сірінюк, Ю. Т. Брацило).

Порадували також своїми виступами учні Любимівської СШ (вчитель О. П. Попруга), які святкували перемогу з шахів та були другими з волейболу серед дівчат.

В обласній спартакіаді школярів наші легкоатлети і кросмени посіли друге місце. А баскетбольні команди юнаків та дівчат стали чемпіонами Запорізької області.

СВЯТО У ВОЗДВИЖІВЦІ

10 липня 1993 року в селі Воздвижівці відбулося спортивне свято – відкриття спортивного комплексу, побудованого завдяки турботам правління місцевого колгоспу імені Горького, зокрема, його голови М. М. Новохатька.

На нього прибули керівники району на чолі з представником Президента України І. О. Бірюковим, керівники господарств, а також тих підприємств і організацій, які допомагали у спорядженні комплексу. Він огорожений фігурним металевим парканом, є на ньому бігові доріжки з твердим покриттям, футбольне поле, волейбольний і баскетбольний майданчики.

Прямо біля входу на стадіон будівельники поставили будинок для спортсменів, в якому є кімнати-роздягальні з душовими, ігрові кімнати.

– Право для відкриття спорткомплексу, – оголошує ведуча Лариса Олексіївна Ольховатська, – надається голові правління колгоспу імені Горького Миколі Миколайовичу Новохатьку і ветерану спорту водію автомашини Анатолію Михайловичу Кольчійенку.

Під оплески присутніх вони перерізають червону стрічку.

– Шановні односельчани! – звертається до присутніх М. М. Новохатько. – Настала та мить, якої ми всі довго чекали. Силами і на кошти колгоспу сьогодні ми з Кольчійенком відкрили вогнище фізичної культури і духовного розвитку молоді села. А тепер дозвольте вручити символічний ключ від комплексу спортсменам села.

Потім ведуча запропонувала на імprovізовану сцену почесних гостей. Серед них представник Президента України в районі І. О. Бірюков, начальник управління сільського господарства Б. С. Бражко. Поки вони піднімалися на сцену, в небі над стадіоном з'явився літак, який помахами крил привітався із учасниками свята.

Слово для привітання надали М. М. Новохатьку. Він, зокрема, сказав: «В наш час все менше і менше залишається свят. Останнім часом

перевагу люди віддають релігійним, але наше особливе. Бо засвідчує, що і в тяжких умовах можна приносити людям радість, дбати про соціальний розвиток села. За кілька років змінилася і покращала Воздвижівка, вилізла із грязюки, бо практично всі вулиці заасфальтовано, своїми силами побудовано біля 30 жилих будинків для людей. За рахунок колгоспних коштів будується у селі торговий центр. Як не важко, а село живе, працює. За перше півріччя колгосп виконав договірні зобов'язання по молоку, м'ясу. На полях маємо добрі посіви сільгоспкультури. Завтра розпочинаються у нас жнива. Тому наші люди заслуговують на краще, заможніше життя.

Микола Миколайович дякував усім і районній держадміністрації, особисто І. О. Бірюкову, районному архітектору земляку Є. М. Шкабарні, членам МДПМК – 159, зокрема, виконробу О. Є. Білому, бригаді С. М. Ячала, грейдеристу С. П. Ганошенку, працівникам райагробуду виконробу В. В. Кириченку, бригаді П. І. Левченка, членам її П. В. Солодусі, Л. П. Каретнику, штукатурам В. П. Ващенко, Л. П. Жовніренку, К. І. Шрамко, а також В. Ю. Ковальову за участь у виконанні робіт по уведенню спорткомплексу в дію.

Волейбольна команда держустанов – переможець змагань з директором ЗАТ «Агронива» М. М. Новохатьком (стоїть другий справа). 1993 р.

Державний прапор над стадіоном підняли кращі спортсмени – механізатор С. І. Хохотва та учениця школи Олена Богославська.

Звучав Гімн, злітали у небо ракети, де літак викинув над стадіоном першого парашутиста. Колгоспним спортсменам вручали хліб-сіль, а у центр стадіону приземлився перший парашутист, якого зустріли оплесками.

У слові-вітанні І. О. Бірюков висловив глибоку вдячність жителям села, правлінню, особисто Миколі Миколайовичу Новохатьку за те, що вони продовжують розбудовувати село, хоч і важко, бо немає коштів. А це вже подвиг. І хай він буде добрим прикладом для гостей – керівників.

І. О. Бірюков під оплески присутніх вручив для футболістів комплект спортивної форми і 10 м'ячів.

На святі із теплими словами привітань виступили голова Воздвижівської сільської ради І. К. Помилуйко, начальник райагробуду М. С. Грицаєнко, голови правлінь «Батьківщина» і «Україна» В. Ф. Рекотов і В. Л. Столяренко, начальник управління сільського господарства Б. С. Бражко, районний архітектор Є. М. Шкабарня, колгоспний ветеран спорту А. М. Кольчійенко.

Опісля почалося спортивне театралізоване свято, в якому взяли участь парашутисти Запорізького спортивного клубу, районний народний хор, фольклорна група села, юні велосипедисти, вихованці дитсадка і школи.

Але найбільш захоплюючим видовищем, крім парашутистів, був поєдинок місцевих волейболістів із збіркою держустанов, за яку грали представник Президента І. О. Бірюков та голова колгоспу «Рівнопілля» О. І. Філіпченко. З рахунком 2 : 0 виграли колгоспні спортсмени. Цікавим видався і футбольний матч між збіркою ветеранів команди «Металург» і місцевими футболістами. Тут досвід і майстерність були на боці гостей, які закінчили гру з рахунком 3 : 1.

Цікавим був і розіграш святкової лотереї. І хоч виграли не всі, але футболісту механізатору Олександрю Буланому повезло – лотерея подарувала йому магнітофон.

Чергове спортивне свято пройшло у Воздвижівці у кінці травня 2000 року. Велелюдно було тоді у селі.

До спортивного комплексу, окрім численних сільчан, прибули й гості із сусідніх сіл. А винуватцями торжества були імениті волейболісти – команди ветеранів та з числа випускників 90-х років Воздвижівської СШ, а також почесні гуляйпільці – чемпіони області 1984 і 2000 років. А усіх їх поєднала велика пристрасть до м'яча.

До цієї чемпіонської волейбольної когорти входив і Володимир Іванович Бортник – нинішній організатор спортивного свята, вчитель фізкультури місцевої школи і незаперечний кумир у спорті для дітлахів...

В. І. Бортник – тутешній, як кажуть, доморощений спортсмен, колись улюблений учень талановитого педагога, ветерана війни Я. І. Ібришева. Володя вже тоді, у 70-ті, серед ровесників виділявся своїм гарячим захопленням спортом – такою незборимою була юнача жага до нього! Він був різнобічним спортсменом. І у швидкості, і у спритності, загалом в майстерності йому не було рівних. В тодішніх спортивних досягненнях школи, району і області свої вагомі рядки вписав і Володимир Бортник.

Любов до спорту, до дітей визначила й подальшу долю юнака – він обрав професію свого любимого вчителя. Після закінчення Запорізького педінституту учительську кар'єру Бортник починав у Вільнянському районі. Та згодом, при нагоді, повернувся до рідної школи. Тепер уже впродовж багатьох років він наполегливо виховує своїх чемпіонів. Тривалий час і сам не кидав великий спорт. І пам'ятним у його житті лишився рік 1984, коли Володимир Іванович у складі збірної району з волейболу виборов звання чемпіона області. Варто згадати тодішніх його сподвижників по команді: А. Бондаренка (капітан), О. Жовніра, А. Кілімова, Ф. Чижика, В. Яковенка, А. Ячала. І от через 16 років гуляйпільці знову повернули собі почесний титул найсильніших волейболістів області.

...Розпочинається офіційна церемонія відкриття свята. На волейбольному майданчику вишикувались команди ветеранів (А. Кольчієнко (капітан), А. Стасик, Г. Богославський, А. Омесь, Г. Савченко, В. Холод, Г. Клітній), нинішні чемпіони області на чолі з П. П. Науменком і наймолодша генерація – випускники місцевої школи 90-х років (капітан Олег Петров).

Юні дівчатка піднесли кожній команді запашний каравай – то був щирий дар тутешніх хлібодарів.

З вітальним словом до присутніх звернувся голова райдержадміністрації І. О. Бірюков. Він бажає сільчанам плідної праці на нелегкій хліборобській нині та гарних спортивних досягнень фізкультурникам. Ігор Олексійович подякував В. І. Бортнику за його активну, подвижницьку і таку плідну працю у розвитку спорту на селі, і вручив Володимир Івановичу пам'ятний сувенір – волейбольний м'яч.

Слово взяв й директор місцевого ЗАТ «Агронива» М. М. Новохатько. Він, зокрема, сказав, що в їхньому селі збудована спортивна споруда – найкращий в районі спортивний комплекс. І Микола Миколайович дав

наказ воздвижівській молоді: берегти його, а їм фізично загартовуватись, дерзати, примножувати спортивні досягнення. А правління товариства у свою чергу всіляко допомагатиме їм в цьому і сприятиме тому, аби якомога більше юнаків і дівчат залучалося до занять різними видами спорту. Бо ж спорт – насамперед – це здоров'я сільчан...

Слухаючи виступи, а в пам'яті зримо спливли події 43-річної давності. Тоді одного вихідного дня 20 юних спортсменів з Гуляйпільської СШ № 1 на велосипедах виїздили до воздвижівських ровесників на спортивні гостини – помірятися силами з легкої атлетики і волейболу. Бо вже тоді котилася спортивна слава юних воздвижівців, а їхня волейбольна дружина на чолі з Василем Буланом була однією з найсильніших на Гуляйпіллі і її гравці входили до збірної району... Ось так воно відтоді й повелося, що кращі спортсмени Воздвижівської СШ захищали честь району й на обласних змаганнях...

Настає символічний момент. В. І. Бортник передає ключ від спорткомплексу новому спортінструкторові Олегу Петрову. Володимир Іванович своєму наступникові бажає у праці спортивних удач. Естафета поколінь продовжується...

І ось капітанів команд запрошують до щогли на урочисте підняття прапора змагань.

Команди включаються у боротьбу. Першими на майданчику зустрілися чемпіони області і випускники 90-х років. Що додати? Лише одне – майстерність чемпіонів взяла своє – вони перемогли з рахунком 2 : 0.

Є ще, як кажуть, порох у порохівницях і у ветеранів: і вони не поступились молодим (2 : 0). А у фіналі зустрілись фаворити змагань: чемпіони і ветерани. Гра була змістовною і надто напруженою, а фортуна, звісно, усміхнулась чемпіонам. Вони гідно витримали титузоване звання. Це – П. П. Науменко (капітан), І. О. Бірюков, О. І. Філіпченко, С. Ф. Северин, О. І. Коропацький і В. В. Рябко. І під гарячі оплески уболівальників їм вручили кубок за перше місце.

На святі була розіграна й лотерея з багатьма призами, і серед них – супертелевізор. Отож з таким нетерпінням чекали моменту: хто ж стане власником такого престижного виграшу? Мале дівчисько з лото-барабану один за один дістає папірці з номерними знаками. І ось на мить усі притихли, коли оголошували, що власником телевізора став Г. Кізірян, житель сусідньої Верхньої Терси. Поталанило таки Георгу, і його щиро вітали присутні.

...Свято вдалося. І добрий слід лишило у воздвижівців та їх численних гостей. І за це треба тільки подякувати його організаторам і ке-

рівництву господарства. А ще підтримати добру ідею, що народилася там: таке свято проводити щороку у цій порі.

2 червня 2001 року відбулося спортивне свято у Воздвижівці і це не випадково. Тут ще в 1993 році увели у дію спортивний комплекс.

На відкритті свята виступили голова районної державної адміністрації І. О. Бірюков, головний суддя турніру В. І. Бортник та інші.

Після урочистого підняття прапора змагань та вручення капітанам команд хліба-солі розпочалися спортивні поєдинки.

Першими на волейбольний майданчик вийшли команди: збірна Гуляйполя – ЗАТ «Агронива 2». Тут зафіксовано рахунок 2 : 0 на користь гостей. Далі силами помірялися ЗАТ «Агронива 1» – збірна смт Куйбишево.

В підсумковому рахунку місця розподілилися так: збірна Гуляйполя – 1 місце, ЗАТ «Агронива 1» – 2-ге, збірна смт Куйбишево – 3-є, ЗАТ «Агронива 2» – 4-е місце. Всім їм М. М. Новохатько вручив пам'ятні призи.

Після концерту відбувся розіграш спортивної лотереї. Найпрестижніший виграш – холодильник «Норд» – виграла учениця 7-го класу місцевої школи Аня Гоцуля.

СПАРТАКІАДИ ПРИЗОВНИКІВ

У травневі свята 1995 року відбулася спартакіада допризовної та призовної молоді, яка зібрала 17 команд з місцевих та сільських шкіл району. Змагалися юнаки з чотирьох видів спорту: метанні гранати, підтягуванні на перекладині, стрільбі з пневматичної гвинтівки та легкоатлетичному кросі.

В упертій боротьбі визначилися переможці. Ними стали: метання гранати – перше місце розділили Сергій Грицаєнко з Комсомольської СШ та Андрій Левадній з СШ № 1.

Підтягування на перекладині. В цьому виді спорту не було рівних Андрію Рябку (СШ № 3), який і став першим.

Крос. Перше місце заняв Микола Оленченко з Комсомольської СШ.

Стрільба. Найвлучнішим цього дня був Сергій Григоренко з Успенівської СШ, він і виборов першість.

У командному заліку місця розпорядилися так: I місце – команда Комсомольської СШ, II місце – СШ № 3 і III – СШ № 4.

На області змагання визначені Микола Оленченко, Сергій Грицаєнко та Віталій Цалко (Комсомольська СШ), Андрій Рябка та Андрій Левадній (СШ № 3).

У грудні 1995 року в спортзалі СШ № 4 відбувся конкурс допризовної молоді «Служу Україні». В ньому взяли участь збірні команди усіх середніх шкіл міста та ПТУ № 28.

Першими вступили в боротьбу гирьовики. Тут не було рівних учнів СШ № 2 Русланові Долженку, який дві гирі по 16 кілометрів підняв 37 разів.

У підтягуванні на перекладині призерами стали Сергій Ярмак та Валерій Куриленко з СШ № 1 (по 28 разів). В утримуванні кута на брусах перше місце зайняла команда СШ № 1.

Успішно закінчили змагання юнаки СШ № 3, які перемогли своїх суперників у комбінованій естафеті та перетягуванні каната.

В загальнокомандному заліку перемогу здобули юнаки СШ № 1.

6-7 травня 1996 року в місті Запоріжжі наша збірна, яку представляли учні Комсомольської СШ, захищала честь району на обласному фіналі спартакіади допризовної та призовної молоді і зайняла перше місце.

За перемогу боролися Артем Асадчих, Олександр Гутнік, Олександр Шашук, Микола Оленченко, Тимур Накалюжний – всі з Комсомольської СШ. Чемпіонів області до змагань готував учитель фізичної культури названої школи Анатолій Іванович Васильєв.

Учнівський колектив Комсомольської СШ захищав честь Гуляйпільського району і став чемпіоном області серед допризовної молоді, випередивши 31 збірну районів та районів міста Запоріжжя.

10-12 травня 2000 року в м. Запоріжжі пройшов фінал VI обласної спартакіади призовної молоді серед 30-ти збірних команд міст і районів – сільських та обласного центру, присвячений 55-ій річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

Впродовж трьох днів 150 юнаків змагалися у 6-борстві (підтягування, біг 100 м, плавання 50 м, стрільба з малокаліберної гвинтівки ТОЗ-8, метання 700 г гранати, біг 3000 м).

Наймолодший учасник змагань – учень 8-Б класу ЗОШ № 1 Олександр Гацко в особистому заліку виступив найкраще серед гуляйпільців і набрав 110 очок (14 + 28 + 26 + 4 + 13 + 25). Одинадцятикласники ЗОШ № 4 Євген Коваленко і Володимир Дементьєв мали однакову кількість очок – 99, а Микола Кашлев з 11-Б і Руслана Рябко з 11-А класів ЗОШ № 1 – відповідно 92 і 86 очок. В загальнокомандному заліку наша команда набрала 487 очок і посіла четверте місце.

У квітні 2001 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя відбулася фінальна частина спартакіади допризовної молоді. Юнаки змагалися з чотирьох видів – бігу на 100 м і 1000 м, підтягування на перекладині та в метанні гранати.

Впевнено пройшовши всі види змагань, перше місце посіли юнаки ЗОШ № 1 (вчитель С. Коваленко). В особистому заліку три перших місця за юнаками ЗОШ № 1 (О. Гацко, Р. Міщенко, В. Южаків). Краще всіх пробіг дистанцію 100 м – О. Гацко – 12,3 сек. Олександр першим був і на 1000-метрівці – 3.10.0. Більше всіх підтягнувся на перекладені О. Кульбашний із СЗОШ – 26 разів, дальше всіх кинув гранату В. Прус із ЗОШ № 4 – 46 м.

В кінці квітня 2004 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя відбувся районний фінал спартакиади допризовної молоді серед юнаків загальноосвітніх шкіл. 17 команд виборювали першість.

Загальнокомандну перемогу здобули вихованці ЗОШ № 1, на другому місці залишилася команда ЗОШ № 4, на третьому – Успенівського НВК.

В особистому заліку переміг учень аграрного ліцею Д. Машкін. Друге та третє місця зайняли відповідно І. Медведєв та С. Харченко (обидва із ЗОШ № 1).

З бігу на 100 метрів переміг Д. Пузанов (Успенівка), на другому місці – Д. Мусунов (ЗОШ № 1), на третьому – Є. Котухов (Успенівка); з бігу на 1000 метрів першим став А. Кучер (Верхня Терса), другим – Є. Кузьмін (СЗОШ), третім – В. Жила (Верхня Терса).

Далі всіх метнув гранату Д. Шинкаренко (Червоне), другим тут став В. Бондаренко (Комсомольське), третім – Д. Яцев (Новозлатопіль).

Більше всіх підтягнувся на перекладині С. Харченко (ЗОШ № 1), друге і третє місця розділили Д. Машкін (аграрний ліцей) та В. Онучко (Успенівка).

В кінці квітня 2005 року серед юнаків загальноосвітніх шкіл відбувся районний фінал спартакиади допризовної молоді. Загальнокомандну перемогу здобули вихованці ЗОШ № 4, на другому місці – ЗОШ № 1, на третьому – Комсомольського НВК.

В особистому заліку переміг учень ЗОШ № 4 В. Чертков. Друге та третє місця посіли відповідно В. Кукурудзяк (ЗОШ № 4) та Є. Меркулов (ЗОШ № 1).

60-метрівку найшвидше подолав Д. Мусунов (ЗОШ № 1), йому поступився Є. Меркулов, третім прийшов В. Назаров (Успенівський НВК).

З бігу на 100 метрів першим став Є. Меркулов, другим – Д. Кучер (Верхня Терса), третім – В. Назаров.

Далі всіх метнув гранату В. Назаров, другий результат у Є. Шрамка (Верхня Терса), третій – у Є. Меркулова.

Рівних у підтягуванні на перекладині не було В. Черткову. Друге місце тут посів В. Кукурудзяк, третє – С. Кушніренко (ЗОШ № 1) і С. Соя (Новозлатопіль).

У травні 2005 року на фінальних змаганнях обласної спартакиади призовної молоді, присвяченої 60-й ювілейній спартакиаді школярів, гуляйпільці вибороли третє місце. За перемогу боролись І. Ципінко, В. Кукурудзяк, В. Чертков (усі із ЗОШ № 4), Д. Мусунов, Є. Меркулов (обоє із ЗОШ № 1).

У травні 2007 році в Запоріжжі на обласній спартакиаді призовної молоді команда Гуляйпільського району у складі Е. Ільєнка, С. Ярмака, М. Пузанова, М. Рябка, А. Рябка (представник команди О. І. Соя) у загальному заліку посіла третє призове місце.

28 жовтня 2008 року у м. Запоріжжі відбувся фінал обласного конкурсу «Призовник-2008», в якому брала участь і гуляйпільська збір-на команда юнаків. Наші хлопці виступали в категорії серед команд студентської молоді. Вони змагалися з бігу (100 м і 1000 м), підтягування, віджимання, метання гранати, збирання і розбирання автомата АК.

Команда гуляйпільців у складі Дмитра Контурака, Артема Тимоніна, Віталія Бортника, Максима Рябка, Романа Тихенка, Романа Ведмідя посіла третє загальнокомандне місце, поступившись представникам Мелітопольського державного педагогічного університету та ЗНУ. Представляв їх О. І. Соя.

Команда нагороджена кубком та дипломом.

22 квітня 2009 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя відбулася районна спартакиада призовної молоді, в якій взяли участь 17 команд юнаків ЗОШ та НВК.

На 100-метровці рівних не було Артему Тимоніну із Верхньотерсянського НВК, котрий подолав дистанцію за 12,2 сек.

У метанні гранати перше місце посів Станіслав Машкін (колегіум «Лідер») – 58 метрів.

У підтягуванні на перекладині першість виборов Євген Шолохов (Воздвижівський НВК) – 27 разів.

В особистому заліку за сумою набраних очок переміг Ігор Лющанський (ЗОШ № 1), друге та третє місце розділили Роман Онищенко (колегіум «Лідер») та Євген Шолохов.

У командному заліку перше місце у спортсменів-призовників колегіуму «Лідер», друге – ЗОШ № 1, третє – Воздвижівського НВК.

30 квітня 2010 року на центральному стадіоні Гуляйполя відбулися змагання районної спартакиади призовної молоді серед учнів загальноосвітніх шкіл району. У них взяли участь 15 збірних команд шкіл. Спортсмени змагалися у підтягуванні на перекладині, метанні гранати та у 100-метровці. В загальнокомандному заліку першість виборола

Спортивне свято на стадіоні "Сільмаш",
1985 р.

команда юнаків колегіуму «Лідер», на другому місці – ЗОШ № 1, третє – у верхньотерсянців.

У квітні 2011 року у м. Харкові проходив п'ятий офіційний чемпіонат світу з військово-спортивного багатоборства, в якому взяли участь 450 спортсменів із Азербайджану, Білорусі, В'єтнаму, Грузії, Ірану, Казахстану, Молдови, Польщі, Росії, Румунії, США, Турції та України. У складі збірної команди Запорізької області успішно виступили вихованці молодіжно-спортивного клубу «Дан-те» із м. Бердянська, які завоювали 4 золоті та 2 срібні медалі чемпіонату світу. Був серед них і наш земляк – 18-річний Владислав Таран, який навчався у Бердянському центрі профтехосвіти і вже рік займався багатоборством у спортивному клубі «Дан-те».

Протягом трьох днів змагань Владислав виступав без поразок, і зрештою отримав звання чемпіона світу! Документи успішного хлопця подали до Києва на отримання звання майстра спорту.

– Я горджуся своїми здобутками, але переконаний, що для досягнення ще кращих результатів треба довго та наполегливо працювати, тому буду старатися, – сказав спортсмен.

28 і 29 травня в обласному центрі на базі Запорізького НВК військово-спортивного профілю «Запорізька Січ» пройшов обласний етап Всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри «Зірниця», в якій взяла участь і команда комунального закладу Гуляйпільський колегіум «Лідер» – «Дикі тарпани».

Два дні напруженої, але захоплюючої боротьби на чудовому острові Хортиця принесли задоволення і заслужену перемогу нашим юним землякам, хоча за підсумками змагань першого дня гуляйпільці були тільки другими. Тоді вони мірялися силами, демонстрували швидкість і вміння з бігу на 30 метрів, у човниковому бігу, у згинанні рук в опорі, у конкурсі строю і пісні, топографічній підготовці, долікарській допомозі.

Наступний день змагань виявився тріумфальним для команди «Дикі тарпани». Своїм завзяттям, налаштованістю на боротьбу вони не залишили жодних шансів своїм суперникам. З блискучим результатом наші зірничники виконали воєнізовану естафету «Десант», де треба було подолати «Смугу снайпера», природні перешкоди (маятник), інженерні (колючий дріт), заражену ділянку місцевості, пройти через умовне болото за допомогою жердин, метнути гранату в ціль і здійснити правильну евакуацію умовного пораненого. Отримавши пакет із завданням, команда, не гаючи дорогого часу, вирушила за маршрутом по острову Хортиця, орієнтуючись за картою та компасом, і

чітко вийшла на всі контрольні точки маршруту. Її результат виявився на 7 хвилин кращим, ніж тієї команди, яка стала другою.

Заслужену загальнокомандну перемогу отримали «Дикі тарпани» у складі Володимира Парнюка, Олександра Боровського, Микити Машкіна, Кирила Машкіна, Андрія Азарова, Нелі Довгаль, Анни Дудки, Єлизавети Рожик, Наталії Трусової, Максима Тура, Андрія Чапленка, Станіслава Юрченка (капітан).

За загальнокомандну перемогу гуляйпільці отримали грамоти від військового комісара Запорізького обласного військового комісаріату та комунального закладу «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді» Запорізької обласної ради, з окремих видів змагань – 11 грамот.

Готували команду «Дикі тарпани» до «Зірниці» вчитель історії, викладач курсу «Захисники Вітчизни» колегіуму «Лідер» Володимир Коростильов, заступник директора з виховної роботи Світлана Білай. Керувала всією підготовчою роботою вихованців до змагань директор Людмила Лопатіна. Під час змагань і перебування в таборі (організація приготування їжі, облаштування побутових умов) допомагали команді вчитель біології Тетяна Коростильова і лаборант колегіуму Альона Макєєва.

Команда складає щиру подяку за допомогу в організації поїздки на змагання районному відділу освіти (начальник Людмила Кірієнко), районному відділенню Дитячого фонду (голова Наталія Тихенко), батькам учнів за їх виховання.

15-16 травня 2012 року на базі Запорізького ліцею-інтернату з посиленою військовофізичною підготовкою «Захисник» пройшов обласний етап Всеукраїнської військово-патріотичної гри «Зірниця». Наш район випала честь представляти команді «Дикі тарпани» колегіуму «Лідер» у складі: Олександра Яланського (капітан), Анастасії Міщенко, Олександра Пільщика, Анни Мирошник, Олександра Мінкіна, Єлизавети Денисенко, Ігоря Проскури, Дарини Славгородської, Дениса Пирлика, Дмитра Медяника, Івана Нечета й Олександра Брацила. Супроводжували і найбільше підтримували дітей на змаганнях їх керівник – викладач колегіуму «Лідер» Володимир Коростильов, заступник директора з виховної роботи Світлана Білай, вчитель біології Тетяна Коростильова та водій Віктор Рощупкін.

У минулому році «Дикі тарпани» вже брали участь в обласній «Зірниці». Тоді із Запоріжжя вони привезли абсолютну перемогу – перше місце, а ще – безліч незабутніх вражень, яких вистачило на цілий рік. Цього разу команда вже у новому складі представляла наш район.

І знову – море позитивних емоцій! Жили у справжнісіньких казармах, змагалися у конкурсах строю та пісні, з вогневої підготовки, у метанні гранати, долікарській допомозі, топографічній підготовці, воєнно-історичному конкурсі, а також мірялися силами у спортивних змаганнях і воєнізованій естафеті «Десант». Так, у конкурсі строю та пісні гуляйпільці вибороли срібло, у вогневій підготовці та долікарській допомозі – бронзу (найкраще тут себе показали Іван Нечет і Анастасія Міщенко). Не було рівних нашим юним спортсменам у воєнізованій естафеті «Десант», в якій вони впевнено посіли першу сходинку в турнірній таблиці. І все це – із девізом: «Сильні! Сміливі! Спритні!» Однак у ході напруженої дводенної боротьби наші хлопці й дівчата все ж трохи поступилися команді з Вільнянська, ставши у підсумку змагань срібними призерами.

– Ми щиро вдячні всім, хто нас підтримував і матеріально, і морально, – говорять діти, тренери і вчителі. – Вже другий рік поспіль ми відчуваємо руку підтримки заступника голови облдержадміністрації Олександра Дудки, який, власне, торік першим благословив нашу команду на перемогу і ми вибороли перше місце. Сприяють нашій діяльності і райдержадміністрація, і, зокрема, районний відділ освіти і весь колектив колегіуму «Лідер» на чолі з директором Людмилою Лопатиною і військовий комісар району Дмитро Васіліаді, і голова ради колегіуму Володимир Дудка, і батьки, і члени першої команди «Диких тарпанів», які перемогли у минулорічній «Зірниці». Тому, самі розумієте, нам просто не можна було не перемогти...

КРОКУЄ ЗАВОДСЬКА

Мені щотижня доводиться проходити мимо механічного заводу, що на Залізничному. Помічаю, як чепуриться, красивішає обличчя підприємства (а воно мені дороге тим, що тут сорок три роки тому одержав путівку в життя). Ось влітку милують зір квітники і клумби. А недавно старі плакучі верби замінили лісовими красунями-ялинками... Відчувається господарська хватка директора заводу А. М. Семенюти і колективу. Видно, що з душею все це робиться і доглядається – під примусом хіба таке приживеться? Приємно було почути і те, що у 2000 році заводчани реалізували продукції на 1 млн. 46 тис. грн. Тож завод живе, працює, радує.

Доброю прикметою заводського сьогодні є щойно проведена спартакіада, яка ще й порадувала своєю масовістю. І заводчани запрошують наслідувати їх гарний приклад.

...О пів на восьму команди дільниць (майже 90 чоловік) зі своїми уболівальниками вишикувались на парад. Зі святом учасників тепло привітав директор заводу А. М. Семенюта. Доброго настрою та успіхів на змаганнях побажала голова профкому В. В. Дерев'янку, до речі, це вона була гарячим прихильником цих заходів.

О восьмій годині першими в боротьбу вступили гирьовики. А в цей час інші учасники на чолі з арбітром І. Чубом виїхали на ставок на змагання з рибної ловлі.

Гирьовики виконували одну вправу – поштовх двох 24-кілограмових гир. Тут потрібна не тільки сила, а ще й техніка виконання. Найрезультативніше все це показав газозварювальник Анатолій Винник, неодноразовий чемпіон району, був і призером області у вазі до 60 кг. На друге місце вийшов токар Олег Лютий, на третє – заступник директора Іван Попов.

Три години тривали змагання з шахів (взяло участь 12 чоловік) і шашок (15 чоловік).

Серед шахістів першість виборів начальник техвідділу Олександр Міщенко. Штампувальник Ігор Плетінь був другим, електромонтер Володимир Халевін – третім.

У змаганнях з шашок переміг слюсар інструментальної дільниці Вячеслав Крат. Друге місце посів майстер Микола Гришаєв, третє – верстатник інструментальної дільниці Микола Кривошей.

28 чоловік вийшли на вогневий рубіж. Зі стрільби з пневматичної гвинтівки першість виборів серед чоловіків водій транспортної дільниці Володимир Плющій (35 очок із 50), на II місці електромонтер Віталій Тихенко (32), на III – Володимир Дерев'янку (29). Серед жінок I місце виборола майстер механічної дільниці Лілія Гриневич (28), II – начальник ВТК Марина Федоренко, III – завідувача інструментальним складом Галина Спащенко.

А в цей час з ловлі повернулися спортсмени-рибалки. Під веселі жарти вони демонстрували свої трофеї (за умовами змагань належало виловити якнайбільшу кількість риби). А переможцем виявився слюсар механоскладальної дільниці Костянтин Конаков. Другим був газозварювальник механічної дільниці Валерій Гончаров, третім – інженер-конструктор Владислав Семенюта. І журі під оплески присутніх увесь улов відправило на юшку в заводську їдальню.

Заключним найемоційнішим видом змагань було перетягування каната. 5 команд (по 5 чоловік) виставили своїх найсильніших козаків, і за круговою системою виявляли з трьох спроб найвправніших. Кожній команді доводилось до 10 разів виходити на перетягування суперни-

ків. І от виявилось, що три команди транспортної дільниці, інженерно-технічного відділу і енергомеханічної дільниці – набрали однакову кількість перемог. Тож між ними і було розіграно призові місця. Перемогу здобув колектив енергомеханічної дільниці у складі Григорія Тятяченка, Ігоря Храпаля, Сергія Рябка, Миколи Котенка та Володимира Халевіна. Друге місце дісталось команді транспортної дільниці.

За підсумками всіх видів змагань на перше командне місце вийшли спортсмени інженерно-технічного відділу. Друге місце посіли працівники енергомеханічної, третє – механоскладальної, четверте – механічної, п'яте – транспортної, шосте – інструментальної дільниць.

Директор заводу всім переможцям і призерам вручив подарунки, грошові премії, подякував за активну участь у спартакіаді. Вирішено в цьому році провести змагання й з інших видів спорту. А опісля всі заводчани завітали до їдальні, де скуштували юшку зі спортивного улову...

14.03.2001 р.

**О. СОЯ, головний арбітр змагань,
голова райради ФСТ «Колос»**

СПАРТАКІАДИ ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ

Два дні (6 і 7 липня 2001 року) в Гуляйполі проходило свято спорту. Тут згідно з розпорядженням голови Запорізької облдержадміністрації Є. Г. Карташова стартувала 1-ша обласна спартакіада держслужбовців, присвячена 10-й річниці незалежності України. Програма спартакіади налічувала шість видів спорту.

Враховуючи те, що збірна команда нашого району з волейболу, яка складається в основному з держслужбовців, два роки поспіль є чемпіоном області, то було вирішено в Гуляйполі провести турнір з волейболу і шахів.

На престижні змагання прибуло 19 команд з м. Бердянська, Мелітополя, Енергодара та районів області. Команди було розділено на дві підгрупи (одні грали у спортзалі ДЮКФП, інші – в СЗОШ), але спочатку було урочисте відкриття спартакіади.

Команди, до складу яких за положенням входило не менше однієї представниці прекрасної половини людства, вишикувалися у спортзалі ДЮКФП.

Після урочистого підняття прапора до учасників змагань звернувся з вітальним словом начальник з питань фізичної культури, спорту та туризму облдержадміністрації В. Є. Лобанов.

Заступник директора Запорізької дирекції АППБ «Аваль» Є. І. Польща побажав командам успіхів і повідомив, що банк «Аваль» є спонсором змагань у Гуляйполі і виділив для команди-переможниці з волейболу 2000 гривень, шахів – 500 гривень.

Учасників змагань, колег тепло вітав зі святом спорту голова Гуляйпільської районної державної адміністрації І. О. Бірюков.

А далі представникам облдержадміністрації вручили гуляйпільський коровай, випечений із зерна нового врожаю.

Опісля почалися баталії на волейбольних майданчиках і за шахівницями.

Першу гру наша волейбольна дружина проводила зі збірною Мелітополя і виграла з рахунком 2 : 0 (до речі, гуляйпільці провели на спартакіаді дев'ять поєдинків і всі виграли).

Захоплююче-напруженою була зустріч наших волейболістів із командою Новомиkolaївського району у фіналі за 1-ше місце. Але красива, злагоджена гра гуляйпільців не залишила ніяких шансів на виграш новомиkolaївцям (25 : 12, 25 : 11) і виснажлива, але заслужена перемога наших земляків. Третє місце залишилося за командою м. Бердянська, четверте – Куйбишевського району.

На параді закриття турніру головний суддя змагань суддя національної категорії М. О. Ковтун вручив переможцям кубок і грамоти, а голова районної ради Є. Г. Коровка від банку «Аваль» – 2000 гривень.

Ось імена переможців Світлана Гайдар, Ігор Бірюков, Павло Науменко (капітан), Павло Цап, Сергій Гебель, Геннадій Данілов.

Менш вдало виступили наші шахісти і посіли 12 місце. Але спорт є спорт і є надія, що кращі матчі у наших шахістів ще попереду.

Наші земляки підготували для гостей змістовну розважально-пізнавальну програму (6 липня відбувся концерт учасників художньої самодіяльності), а 7-го вони побували у місцевому краєзнавчому музеї, відвідали могилу колишнього голови спорттовариства «Колос» І. Н. Жиленка.

21-23 вересня 2001 року в м. Приморську проходив заключний етап 1-ї обласної спартакіади державних службовців, у якому взяло участь 20 команд. Вдало, а головне рівно виступили в усіх змаганнях (з міні-футболу, перетягування каната, настільного тенісу, більярда) спортсмени Гуляйпільського району, зайнявши почесне друге місце в командному заліку. Очолювали нашу команду і брали участь у змаганнях голова райдержадміністрації І. О. Бірюков та його заступник П. П. Науменко.

У травні 2002 року, другий рік поспіль, проводилась обласна спартакіада держслужбовців. 17 травня в Мелітополі стартував перший

Команда держслужбовців

етап її. Тут виборювали першість волейболісти та любителі настільного тенісу.

У фіналі наші волейболісти зустрічалися із сильною командою м. Мелітополя і програли їм, залишившись на другому місці. Тенісисти теж виступили досить вдало і посіли четверте місце.

У загальному заліку після двох видів змагань гуляйпільці були на другому місці.

Другий етап обласної спартакиади серед державних службовців проходив з 30 травня по 1 червня в селищі міського типу Приазовське, де команди виборювали першість із шахів та техніки спортивного туризму.

Успішно виступила наша команда у змаганні з техніки пішого туризму, де переконливо здобула перше місце (10 хв. 38 сек.).

У командних змаганнях з шахів гуляйпільці вибороли третє місце. В особистій першості Т. Марасіна посіла третє місце.

За результатами 4 видів змагань земляки у загальному заліку набрали 8 очок і зайняли перше місце.

За нашу команду виступали: Андрій Васильєв (капітан команди), Павло Науменко, Сергій Гебель, Людмила Савченко, Світлана Цалко, Світлана Гайдар; шахи – Олександр Древецький, Тетяна Марасіна, Віктор Нечет.

17-19 жовтня 2003-го року в Запоріжжі відбувся заключний етап III-ї обласної спартакиади держслужбовців – змагання з міні-футболу. В них взяло участь 20 команд.

Виборовши перші місця з волейболу та туризму, треті місця з міні-футболу, настільного тенісу та шахів гуляйпільська команда стала переможцем III-ї обласної спартакиади серед держслужбовців.

В ході цьогогорічної спартакиади найактивнішу участь взяли і успішно виступили, захищаючи честь району: І. О. Бірюков, П. П. Науменко, В. І. Гринь, В. М. Шингур, С. А. Гебель, Г. О. Данілов, П. М. Цап, С. В. Гайдар, А. М. Бондаренко, М. А. Макаренко, Т. А. Марасіна, А. І. Васильєв, С. А. Цалко, Р. М. Кушик, В. О. Довгаль, В. І. Павелько, В. Л. Науменко, О. М. Древецький, Л. Г. Савченко, В. В. Нечет.

Міні-футбольна команда висловлювала щиру подяку директору Гуляйпільської допоміжної школи-інтернату С. А. Столяренку за спонсорську допомогу.

23 квітня 2004 року розпочалася четверта спартакиада держслужбовців. Першими у змагання включилися волейболісти. Команди Запорізької облдержадміністрації, вільнянських, оріхівських, пологівських і гуляйпільських держслужбовців виявляли між собою сильніших у спортзалі Гуляйпільського ДЮКФП. Ними виявилися гуляйпільці, які з рахунком 2 : 0 перемогли команду облдержадміністрації. Переможці грали у такому складі: Ігор Бірюков, Павло Науменко (капітан), Павло Цап, Сергій Гебель, Геннадій Данілов, Валерій Довгаль і Вадим Боровик.

Допомогу в організації змагань надали ПП «Горицвіт» (О. М. Жаболенко), ДП «Машинобудівельний завод» ВАТ «Мотор Січ» (директор О. А. Долженко), ТОВ «Діло СК» (директор С. І. Курман), приватний підприємець С. І. Тютюнник.

На початку листопада 2004 року в місті Запоріжжі відбувся заключний етап четвертої спартакиади серед державних службовців, у якій взяли участь команди всіх районів і міст обласного підпорядкування. До програми спартакиади було включено шість ігрових видів. Спартакиада проходила в три етапи. До останнього входили змагання з міні-футболу та більярда. Наші футболісти посіли друге місце, а більярдисти – четверте.

В загальнокомандному заліку гуляйпільці вибороли друге місце (першою була команда міста Бердянська), третьою – міста Мелітополя.

На початку червня 2009 року в Запорізькому легкоатлетичному манежі ВАТ «Запоріжсталь» відбулося офіційне відкриття IX обласної спар-

такіади серед збірних команд державних службовців. Протягом двох днів посадовці з усіх районів області і м. Запоріжжя змагалися з таких видів спорту, як футбол, волейбол, шахи, шашки, настільний теніс.

Високу майстерність гри у волейбол показали наші земляки П. П. Науменко, С. А. Гебель, С. О. Семеренко, С. Я. Сліпченко, А. Ю. Ганжа і А. М. Ведмідь. А Т. А. Марасіна і В. В. Нечет були мудрими і послідовними у шахових баталіях.

У фіналі наші волейболісти змагалися зі збіркою командою облдержадміністрації і, поступившись, отримали друге місце.

У шахах серед жінок не було рівних Т. А. Марасіній, яка виграла всі партії. А В. В. Нечет у чоловічій групі став п'ятим. У результаті наші шахісти вибороли перше загальнокомандне місце і повернулися додому із красенем-кубком, медалями і грамотами.

З ініціативи обласної ради та за підтримки облдержадміністрації, Приморських райради і райдержадміністрації, обласної організації профспілки працівників держустанов 20-21 травня 2011 року відбулася перша спартакіада збірних команд посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад Запорізької області в м. Приморську на базі ДОЗ «Салют».

Протягом двох днів 19 команд вели спортивну боротьбу з волейболу, міні-футболу, настільного тенісу, більярда, шахів та шашок.

За збірну команду нашого району виступали депутати районної ради Валерій Биковський, Федір Брезицький, Володимир Дудка, Анатолій Клименко, Сергій Малюка, Віктор Науменко, Павло Науменко, депутат Полтавської сільської ради Олег Гімпель, головний спеціаліст відділу організаційного та юридичного забезпечення районної ради Юлія Боровик, заступник міського голови Сергій Ярмак, завідувач сектору надходжень та видатків бюджету міськвиконкому Людмила Яланська, спеціаліст I категорії відділу бухгалтерського обліку та звітності міськвиконкому Ольга Педаш, головний спеціаліст відділу житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури міськвиконкому Михайло Матвієнко, помічники депутатів районної ради на громадських засадах Артем Азаров та Олександр Кириленко.

У напруженій боротьбі збірна нашого району зайняла 7 загальнокомандне місце. Кращих показників добилися волейболісти (5 місце). Неодноразово зривали оплески вболівальників Павло Науменко та Олександр Кириленко. П'ять перемог у свій актив записала шахістка Людмила Яланська. 6 місце залишилось за нашими тенісистами Володимиром Дудкою та Ольгою Педаш, 7-е – за Федором Брезицьким і Сергієм Ярмаком у змаганні з більярда.

Активну участь у підготовці та проведенні обласної спартакіади брали Павло Науменко, Сергій Ярмак, Валерій Биковський, Федір Брезицький, Сергій Столяренко.

Спонсорську допомогу надали ТОВ «Надія» (директор Валерій Биковський), ТОВ «Резон» (Володимир Дудка), приватні підприємці Володимир Зуйченко, Руслан Мироненко, Сергій Отрішко, Надія Рибалко, Олександр Чучко, за що їм щира подяка від членів збірної команди району.

У травні 2011 року завершився другий етап XI обласної спартакіади серед збірних команд державних службовців, який проходив у СК «Мотор Січ». Протягом двох днів 23 команди (295 спортсменів-любителів) вели спортивну боротьбу з волейболу, міні-футболу, настільного тенісу, шахів та шашок.

У змаганнях з міні-футболу та шашок гуляйпільці посіли 3 місце, з волейболу – 4, шахів – 5, з настільного тенісу – 12 місце. Ці результати принесли нашій команді у загальнокомандному заліку почесне третє місце. Земляки поступилися лише збірним командам обласної державної адміністрації та обласного контрольно-ревізійного управління, що відповідно зайняли перше та друге місця.

За команду гуляйпільців виступали: Павло Науменко, Сергій Гебель, Володимир Гринь, Микола Чучко, Сергій Кравченко, Зоя Циганок, Сергій Непайда (райдержадміністрація), Олександр Добряк, Юрій Волошин (управління Пенсійного фонду), Андрій Ведмідь, Анатолій Павелько (управління Державного казначейства), Володимир Пузанов, Ірина Белюшко, Олена Чаплян (управління праці та соціального захисту населення).

Команда району дякувала за підтримку та сприяння в організації поїздки на змагання голові районної державної адміністрації О. І. Дудці, районній профспілковій організації працівників держустанов та керівництву спеціальної школи-інтернату, яка надала транспорт для поїздки до м. Запоріжжя.

26-28 квітня 2012 року в СК «Мотор-Січ» м. Запоріжжя відбулися змагання XII обласної спартакіади серед збірних команд держслужбовців. Протягом двох днів 22 збірні команди, серед яких – і гуляйпільці, вели спортивну боротьбу з волейболу, міні-футболу, настільного тенісу, шахів та шашок.

У змаганнях із шахів в індивідуальному заліку серед чоловіків Володимир Пузанов посів друге місце, серед жінок Лілія Глущенко – четверте, що дозволило в загальнокомандному заліку посісти другу сходинку.

Олександр Добряк зайняв друге місце із шашок серед чоловіків, Ірина Белюшко – друге серед жінок, а в загальнокомандному заліку вони здобули перше місце.

У змаганнях із настільного тенісу за команду виступали Роман Бут та Олена Чаплян. Наші спортсмени посіли одинадцяте місце.

З міні-футболу та волейболу гуляйпільці вибороли відповідно дев'яте та четверте місця. За наші команди виступали: Павло Науменко, Володимир Гринь, Сергій Гебель, Сергій Кравченко, Андрій Медвідь, Олена Чаплян, Леонід Гребенюк, Анатолій Павелько, Микола Чучко, Володимир Пузанов.

Ці результати принесли нашій збірній у загальнокомандному заліку почесне п'яте місце. Переможцями ж спартакіади стала команда облдержадміністрації.

Збірна команда району дякувала за підтримку та сприяння в організації поїздки на змагання голові райдержадміністрації О. П. Гурі та керівництву спеціальної школи-інтернату.

КОСТАНАЙ – ПЕРША СПАРТАКІАДА

20-21 червня 2009 року в Костанай відбулася перша спартакіада культурних центрів і громад Асамблеї народу Казахстану, положення про яку підписав голова області Сергій Кулагін. Він же запровадив призи та нагороди. У загальному заліку перемогли українці, які й заволоділи більшістю з них. На питання – за який рахунок – почесний консул по Костанайській та Актюбінській областях Казахстану керівник команди Анатолій Тарасенко відповів: нас тут багато, а ми – народ не безталанний. Переможець шахового турніру – тридцятирічний міжнародний гросмейстер Петро Євгенович Костенко, триразовий чемпіон Казахстану. Його батько першоцілінник з Гуляйполя, а дід — рідний брат того знаменитого колись там гуляйпільського лікаря, про якого навіть помовка була – «його вже сам Костенко не відремонтує». Перші місця посіли гравці в настільний теніс – колишній львів'янин Ярослав Меляник та його вихованка Оксана Дем'яненко, вдало виступили футболісти (капітан команди Юрій Довбиш) та шашисти (професор державного університету, майстер спорту Юрій Бондаренко).

Варто додати, що за своєю задокументованою чисельністю – понад ста п'ятдесяті тисяч (за визнаним порядком переліку згідно з паспортними свідченнями в адміністративній одиниці мешкання: область, штат, провінція) – тутешня українська діаспора є однією з найбільших у світі. Проведення обласної спартакіади культурних центрів і громад Асамблеї народу Казахстану відтепер буде щорічним, так що костанайські українці започаткували почесний список її переможців.

Ірина Мілокумова

СПАРТАКІАДИ ПОДАТКІВЦІВ

Державну податкову інспекцію у районі було засновано в липні 1990 року. З невеличкого колективу інспекція з роками переросла в міцну професійну структуру, яка налічувала біля тридцяти працівників – професіоналів своєї справи.

Окрім вміння добре працювати колектив податкової інспекції завжди був активним і в соціальному житті. Не винятком стала і участь податківців у спортивному житті району.

У липні 2001 року для підвищення рівня фізичної загартованості та підтримки розвитку спорту серед працівників податкової служби та з нагоди чергової річниці створення державної податкової адміністрації України в Запорізькій області проводилась «Спартакіада-2001».

1-й етап змагань відбувся між командами Вільнянського, Гуляйпільського, Куйбишевського, Оріхівського, Пологівського районів та м. Токмака з міні-футболу та волейболу. Переможцем у цих видах спорту стала команда Державної податкової інспекції у Гуляйпільському районі. Ось імена переможців: Н. В. Сліпченко, О. Л. Литвиненко, Л. О. Василевська, О. В. Земелько, С. Я. Сліпченко (волейбол); В. В. Штепа, В. М. Рябко (капітан), О. А. Іщенко, І. В. Денисенко, С. Я. Сліпченко, В. І. Костенко та С. М. Зіненко (міні-футбол).

17-18 вересня 2010 року команда податківців району в м. Бердянську брала участь у 6-й спартакіаді працівників податкової служби Запорізької області. Змагання проходили з легкої атлетики (біг на 60 метрів), міні-футболу, шахів, настільного тенісу, дартсу, туристичних змагань (перетягування каната, встановлення намету, смуга перешкод, конкурс туристичної пісні, конкурс спортивної газети та конкурс на кращий туристичний обід). У них взяли участь всі 25 колективів податкових органів області (біля 600 чоловік). Честь гуляйпільських податківців відстоювали 15 працівників у всіх видах змагань.

Протягом двох днів точилася цікава безкомпромісна спортивна боротьба. Чемпіонкою спартакіади із шахів стала Тетяна Марасіна, яка додала чергове «золото» до власної скарбнички.

Перше місце серед тенісистів виборов Артем Азаров. Завдяки цій перемозі наша команда з тенісу посіла третє місце. Спортивна газета «Спорт і податківці» теж зайняла друге місце.

Сподобалась уболівальникам та суддям і гуляйпільська команда з міні-футболу. Бомбардиром у підгрупі став капітан команди Сергій Сліпченко, який шість разів поцілив у ворота суперників.

Крім згаданих учасників, честь колективу відстоювали Ніна Сліпченко, Наталія Сливка, Андрій Ганжа, Любов Крат, Людмила Бондаренко, Геннадій Коломієць, Олена Шльонська, Віктор Каретник, Сергій Мартиненко, Тетяна Бровко, Інга Богданова та Ірина Іщенко.

А такі спортивні здобутки податківців:

2 місце (командне) – IV обласна Спартакіада державних службовців, травень 2004 р., Приазовський район;

3 місце (особисте) – IV обласна Спартакіада державних службовців, травень 2004 р., Приазовський район;

2 місце – Спартакіада Запорізької області серед державних службовців з шахів, березень 2007 р., м. Запоріжжя;

1 місце – IX обласна Спартакіада серед збірних команд державних службовців, червень 2009 р., м. Запоріжжя;

1 місце – «Спартакіада-2010» працівників податкової служби у Запорізькій області, вересень 2010 р., м. Бердянськ;

3 місце (командне) – обласна Спартакіада 2011 року серед збірних – команд сільських районів, жовтень 2011 р., м. Токмак;

1 місце – «Спартакіада-2011» працівників податкової служби у Запорізькій області, вересень 2011 р., м. Бердянськ.

Сліпченко Сергій Якович (18.01.1960 р.н.) – футбол, волейбол.

Призер та переможець змагань на першість району з футболу та кубка району (1986 – 1993 рр.) у складі команд КСП «Україна» (ТОВ «Україна») та КСП ім. Ілліча (ТОВ «Надія»). Виступав за склади команд ТОВ «Новий Заповіт» та ТОВ «Рівнопілля». Призер та учасник районних змагань з футзалу та волейболу.

Переможець обласного турніру з волейболу серед силових структур у складі команди Державної податкової служби у Запорізькій області у 2002 та 2008 роках.

Призер обласних Спартакіад серед державних службовців (2006 рік – 3 місце, 2009 рік – 2 місце) в складі збірної команди району з волейболу.

Призер обласних Спартакіад серед працівників податкової служби (2002 рік – 3 місце, 2006 рік – 2 місце) в складі збірної команди податкової інспекції з волейболу.

Ганжа Андрій Юрійович (18.04.1980 р.н.) – волейбол.

Учасник та призер районних змагань та турнірів з волейболу в складі команди РЕМу (Районні електричні мережі) – (1999 – 2006 рр.).

Команда спортсменів податкової інспекції

Призер обласної Спартакіади серед працівників податкової служби (2006 рік – 2 місце) в складі збірної команди податкової інспекції з волейболу.

Призер обласної Спартакіади серед державних службовців (2009 рік – 2 місце) в складі збірної команди району з волейболу.

Переможець обласного турніру з волейболу серед силових структур в складі команди Державної податкової служби у Запорізькій області (2008 рік), м. Запоріжжя.

Марасіна Тетяна Андріївна (05.04.1967 р.н.) – шахи.

1 місце – II Спартакіада працівників податкової служби у Запорізькій області, присвяченій 6-й річниці ДПС України, жовтень 2002 року; м. Запоріжжя;

2 місце – II обласна Спартакіада державних службовців; червень 2002 р, м. Приморськ;

2 місце – II обласні «Козацькі ігри» 2003 року серед сільських районів, квітень 2003 р., м. Мелітополь;

3 місце – III обласна Спартакіада державних службовців (особисте змагання та командне), травень-червень 2003 р., смт Приазовське;

3 місце – фінал змагань обласної Спартакіади 2004 року серед збірних команд сільських районів, березень 2004 р., м.Бердянськ. Нагороджена Подякою голови облдержадміністрації за участь у III обласному конкурсі «Господиня свого краю» в номінації: «Жінка – спортсменка», березень 2004 року;

Азаров Артем Миколайович (08.02.1982 р.н.) – настільний теніс.

1 місце в індивідуальній першості з настільного тенісу у Спартакіаді працівників державної служби області, 2011 рік, м. Бердянськ.

Артем Азаров

**Підготував
Сергій Сліпченко**

III-й розділ

ФУТБОЛ

20 лютого 1974 р. Вольдемар Антоні (керівник групи анархо-комуністів «Союз бідних хліборобів» у 1906-1908 роках на заводі Кригера в с. Гуляйполі – Авт.) у листі до двоюрідного онука Н. І. Махна Віктора Івановича Яланського, судді I категорії з футболу, писав: «У кінці XIX століття наші діди в дитячі роки дозвілля проводили так: на Ярмарковій площі снігових баб качали, а весною там у тузика грали, м'яча ганняли. Тоді ще футболу не було. Його вигадали набагато пізніше. Але наша гра була розумнішою і цікавішою, отож дуже дивно, що футбол її зітер із пам'яті людей і діти забули гру в матки, футбол, коли він офіційний, а не дитяча забава, це – не гра, це – бізнесменський засіб заробляти на праці футболістів великі гроші».

Хто ж стояв на початку футбольного руху на Гуляйпіллі?

На це питання дають відповідь гуляйпільці Віктор Іванович Яланський та Іван Іванович Нежижим у нарисі «З історії гуляйпільського футболу».

З ІСТОРІЇ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО ФУТБОЛУ

Якось з шанувальниками і активістами фізкультурного руху на Гуляйпіллі зайшла мова про розвиток спорту і, зокрема, футболу у нашому краї. Мимоволі пройнялися цікавістю: а де ж витoki всього цього? Неодмінно ж і першопрохідці були? То хто ж вони – прихильники спорту, оті перші ентузіасти?

Почався наполегливий пошук потрібних матеріалів, людей, причетних до цієї справи. На наше прохання відгукнулося багато з них, котрі так чи інакше лишили слід у спорті. Озвалися і їхні ровесники, й своїми спогадами доповнили колективну історію розвитку футболу на Гуляйпіллі. Звичайно, відтоді, роки спливли вервечкою, багато що забулось, зітерлось з плином часу, і запити полетіли й в публічні бібліотеки, спортивні газети – уточнювались окремі факти і деталі того далекого часу. В зборі матеріалів багато допоміг пристрасний шанувальник футболу, колишній суддя високої кваліфікації, робітник експериментального заводу сільгоспмашин В. І. Яланський. Йому й іншим сподвижникам ми складаємо подяку за надану інформацію.

А починалося все так.

Фізичне виховання існує давно, відколи виникло суспільство. На ранньому ступені його розвитку воно здійснювалось головним чином у самому процесі праці. В міру накопичення життєвого досвіду люди все більше усвідомлювали залежність результатів праці від попередньої підготовки. Мабуть, на основі праці і тісного зв'язку з нею й виникли ігри.

Народна мудрість правильно говорить: дорога починається з першого кроку. Так і футбол, найпопулярніша в нашій країні народна гра, теж починався з першого кроку. Звичайно, коли і хто зробив отой перший крок, назвати ім'я людини, яка вперше у нашому місті вдарила по шкіряному м'ячу, ніхто не зможе. Так само, як і сказати, де і коли це трапилось.

Яків Желєзов

У спогадах тих, хто відгукнувся на наше прохання поділитися незабутнім, згадувалося ім'я Якова Васильовича Желєзова. В їх пам'яті і за переказами він залишився легендарним футболістом, першим організатором й популяризатором футболу у нашому краї – в селянських масах. Такий штрих. Яків був висококласним бомбардиром, віртуозом, він брав м'яч з будь-якого положення, грав однаково, що лівою, що правою ногою, удари його були невідхильні. Він носив червону пов'язку – знак того, що удар лівою ногою був особливо небезпечним для воротарів.

Звідки ж він цей самородок футболіст, Яків Желєзов? Вдалося розшукати його рідних – брата і сестер. Ось біографія їх роду.

В Гуляйполі, по нинішній вулиці III Інтернаціоналу, колись жила родина Сомових. Дід Іван Сомов із кріпаків князя Потьомкіна-Таврійського. Після відміни кріпосного права вийшов на волю. До Гуляйполя приїхав з-під Тамбова. Тут влаштувався на завод Кригера. Це був чоловік майстровитий, високо цінувався як столяр-модельник. У Івана і Варвари Сомових була одна дитина донька-красуня Марія.

Василь Васильович Желєзов родом з Петрограда. Там він виріс, там і пішов працювати. Починав з учнівства і став слюсарем-верстатником на Путіловському заводі, який славився своїми виступами на захист робітництва. Він рано прилучився до боротьби за право бути господарем у своїй державі, своїй долі.

Звісно, вільнодумець В. Желєзов потрапив у поле зору царської охоранки. Його замало не арештували. Дякувати товаришам, – вчас-

но попередили. На їхню вимогу Василь залишив столицю імперії, щоб на якийсь час розчинитися в масах, подалі від центру. Железову порекомендували дістатись Гуляйполя і влаштуватись на заводі Кригера.

Так, в 1894 році В. Железов прибув до Гуляйполя. У діда Сомова був свій просторий будинок, і він взяв на квартиру молодого робітника Железова.

Тут і познайомилися донька Сомових і вродливий юнак, покохали одне одного і наступного року побралися. Через рік у молодого подружжя народився первісток Володя, через два роки донька Зіна, ще через два – Яшко – майбутній пристрасний футболіст. А всього у Железових було дев'ятеро дітей.

В 1910 році Железови переїзять до Олександрівська (нинішнього Запоріжжя), де Василя Васильовича запросили працювати майстром-інструктором у школі глухонімих. Збудував гарний будинок по нинішній вулиці Гоголя, де й мешкала велика дружна сім'я. Будинок той зберігся й до наших днів.

Після революції В. В. Железов повертається до Гуляйполя і знову влаштовується на колишній завод Кригера.

– В 1932 році нашого батька запросили на завод «Комунар», – пригадував Г. В. Железов. Туди він переїхав я мамою і п'ятнадцятирічною донькою Танею. А ми, старші, вже пішли на свій хліб.

Де ж прилучився до спорту Яків Железов. За спогадами брата Григорія, в навчальних закладах Олександрівська, де вчився Яків – в гімназії, а згодом і в комерційному училищі.

На початку століття у місті, як і у всій Росії, запроваджується так зване «Сокольство» чи «Сокольські ігри», які проводилися у навчальних закладах.

У Росії «Сокольство» завезли чехи – викладачі гімнастики, що поклато початок гімнастичним товариствам «Сокіл», а потім призвело до створення Російсько-Слов'янського товариства «Сокіл», яке поширило вплив і на периферію.

Сутність «Сокольства» – гімнастичні вправи без снарядів, які відіграли прогресивну роль у справі підвищення культури народу, залучаючи його до спорту.

Широкого поширення «Сокольство» набуло в Олександрівську, в основному серед учнів технічного і комерційного училищ.

У технічному училищі Олександрівська організувався учнівський гурток фізичного розвитку, який до програми своєї діяльності увів гімнастичні вправи на снарядах, легку атлетику, а також футбол, як тоді називали його, і теніс. Охочих займатися спортом, особливо футболом,

було доволі. При гуртку утворилося кілька футбольних команд, які тренувались і грали щовівторка і щоп'ятниці на спеціально обладнаному полі.

Туди зачастив і гімназист Яшко Железов. Футбол якось глибоко захопив усе його єство. Невдовзі його охоче прийняли до однієї з команд, бо хлопець справді подавав спортивні надії. У нього вже тоді гадувався природний дар професіонала.

Розказували, Яшка рідко бачили без м'яча. Для нього це була не просто дитяча забава, а вдумлива, виснажлива робота мозку і ніг. Він міг годинами до сьомого поту методично відпрацьовувати техніку володіння м'ячем, якісь свої задумки, зрозумілі йому одному – так би мовити фінти, щоб згодом під час гри використати оті віртуозно відпрацьовані оманливі рухи, удавані випадки. І це збивало з пантелику суперників і водночас піднімало рейтинг популярності юного спортсмена Я. Железова в очах шанувальників футболу в Олександрівську. І більшої насолоди він не мав...

Все більше і більше прищеплюється в Олександрівську гра в футбол, в яку грали тоді у всіх частинах міста: у Дубовому гаю, на майданчиках і пустирях за містом, на березі Дніпра і в плавнях. Спочатку це були «дикі» і вуличні команди. Каналів для придбання досвіду гри було не так вже й багато.

Команди грали між собою за своїми правилами. Рівень гри більшості з них був досить низьким, тобто вся увага зверталася на техніку. Розуміння про тактику, колективізм спортсмени тоді ще не усвідомлювали, і основна мета гри полягала в забиванні м'яча у ворота. Команди грали – «за власними» правилами і, не маючи ніякого об'єднання, були віддані самі собі. Суддями таких матчів частіше за все були самі капітани.

– Футбольні змагання проводилися весною і восени, – пам'ятає розповіді свого старшого брата Григорій Железов, – коли з початком занять команди гімназій та училищ розігрували між собою і першість, і кубок.

Так футбол повільно, але впевнено пробивав собі все ширше дорогу на зелені поля футбольних майданчиків, знаходячи своїх прихильників і шанувальників. Більшість матчів проводилася на вільних і рівних майданчиках пустирів передмість, в основному по неділях. Меж полів не було, а щоб публіка не заважала грі, від кутка до кутка натягували канат. Постійно позначали лише центр поля. Замість воріт ставили цеглини.

Ніякої екіпіровки у гравців, звичайно, не було, тому використовували «допоміжні» засоби: ганчірні м'які, старе взуття, старі штани, з від-

різаними до колін холошами, дамські панчохи замість гетрів. Строкатість була незвичайна.

Перед початком гри кожна команда обирала зі свого складу воротаря і капітана, а інші гравці були в ролі і захисників, і нападаючих. Суддями, яких завжди призначали самі гравці, часто був хтось з глядачів, а тому, що гра тривалий час не припинялася, то перерва наступала лише тоді, коли забивався гол.

Так осягали свою науку гри піонери Олександрівського футболу.

В розіграші першості і кубкових матчах виступала, і непогано, команда «Перша комерційна» з комерційного училища, за яку грав і Я. Железов. Ще її називали просто «Комерсанти». Так з віком, з роками, зі спілкування із старшими і на товариських зустрічах юні футболісти набували досвіду. Звичайно, Яків не пропускав жодного матчу збірної Олександрівська зі збірними клубних команд інших міст – Нікополя, Херсона, Миколаєва, Катеринослава, Харкова, які приїздили сюди. Слід сказати, що нерідко успіх на цих зустрічах був на боці наших земляків.

... Йшло літо 1917 року. Року, збуреного гарячими ідеями і людськими протиріччями. Року революцій, – сподівань і надій, і року початку братовбивчих воєн. Того часу, відгомін якого відлунюється й понині озлобленістю, зневірою і стражданнями мас...

То буде пізніше. А 12 червня сімнадцятого Яшко був на сьомому небі.

Ще б пак! Сьогодні, у день свого сімнадцятиліття, його серце співало дифирамби минулому дитинству і отрочтву. Ура!.. Він уже на порозі незвіданої юності! Що чекає його там, на завтрашньому виднокраї?..

Того дня Яшко подався до відомого у Олександрівську фотосалону Б. Г. Когона. Йому так закортіло знятись на пам'ятну картку...

Вдивляєшся в осяяне світлом доброї надії обличчя юнака і подумки думаєш: «Що постукалось, юначе, у твоє серце? Якими чарами дихало воно?..» Та, переконаний, – мрією і надією...

І ту картку Яшко подарує рідній бабусі Варварі Сомисі і надішле у Гуляйполе. На звороті її надпише коротко і зрозуміло: «На пам'ять дорогій бабусі», і поставить дату і розмашисто розпишеться.

Цей знімок 17-літнього юнака нам і вдалося розшукати, і не так просто.

У своєму сімейному архіві Григорій Васильович Железов не знайшов жодної фотокартки з брата. Шкодував дуже, розказував він. З Мінська, де він мешкав, Григорій Васильович літаком подався до Запоріжжя до своїх сестер Зінаїди, Віри, Люсі і Тані з надією: а, може, у їхніх альбо-

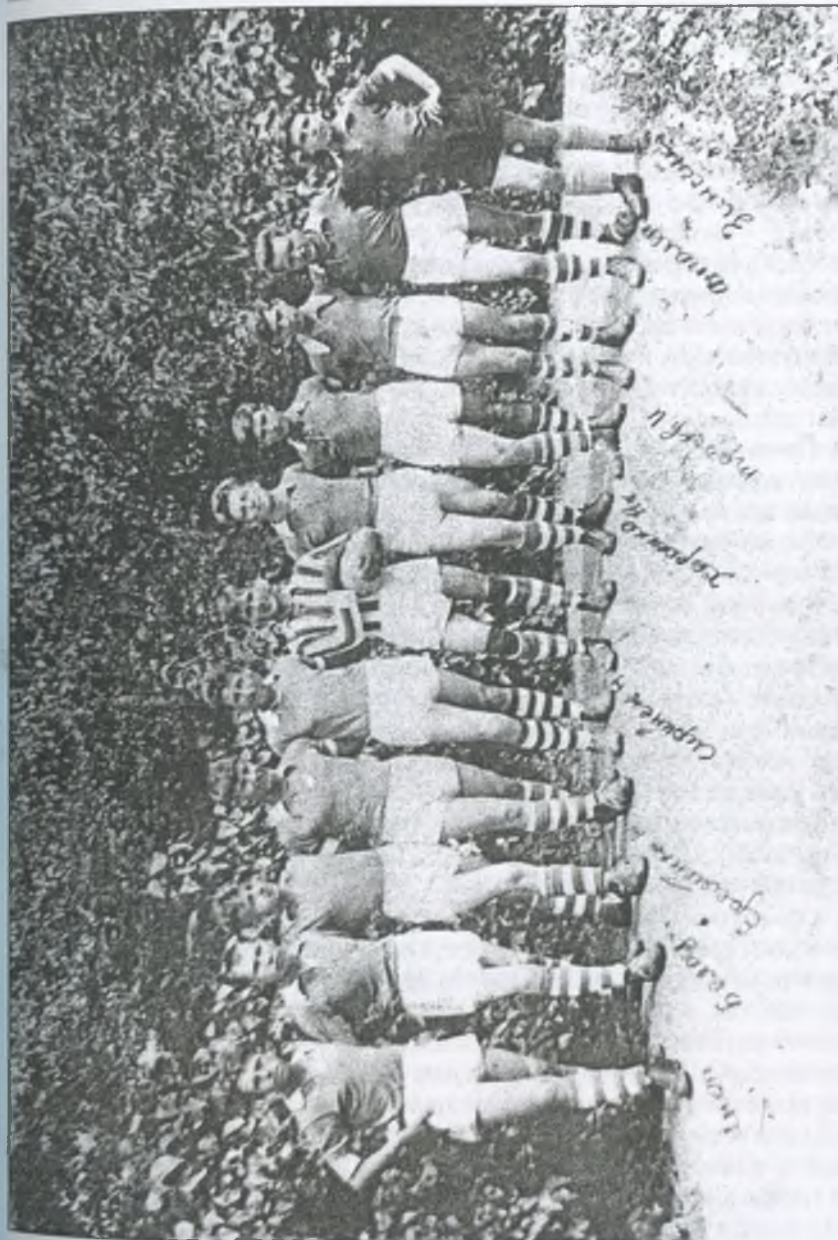
мах де уціліла? Й інтуїція не підвела. У наймолодшої сестри Тані у її архіві Железов виявив старенький бабусин альбом з фотографією онука.

Після закінчення комерційної гімназії, Яків Железов подався влаштуватися на роботу в Петроград. На вибір міста, певно, вплинула батькова порада і його старі зв'язки з тамтешніми товаришами. Там Яків зустрів і революцію 1917 року, звідти юнака підхопив і вир громадянської війни. В рядах Червоної Армії він відстоював свободу і незалежність молодій державі на багатьох фронтах – від Петрограда і до Перекопу, а потім доля його кинула і на Західний фронт. Звідти Железов й демобілізувався. Приїхав до Гуляйполя – на той час сім'я Железових з 1918 року мешкала в нашому місті. Невдовзі він влаштувався на роботу – бухгалтером-ревізором у райвиконкомі.

І знову у Яші прокинулася давня пристрасть до футболу. Він часто спостерігав, як хлопці цілими днями ганяли примітивного м'яча, набитого ганчір'ям. Звісно, грали і всупереч правил. А хто їх добре знав? Та і яку технічну підготовку можна було вимагати від гравців вуличних команд?! Згадав він і свою гру в таких «диких» командах у Запоріжжі. Було не втримувався і сам виходив на поле або показував обвідні прийоми. І Яші так захотілось допомогти оцим необтесаним хлопцям з таким гарячим бажанням грати, відчутти їх справжню насолоду від гри. Железов по-справжньому загорівся метою організувати футбольну команду.

– В ту першу команду (це був 1923 рік) прийшли грати два брати Малєєви, Іван Кісь, Григорій Лепетченко, Василь Зайцев, Василь Єременко, Володимир Ботвінкін, Леонід Зайцев, – пригадує Григорій Железов. – Це була завзята молодь, активні комсомольці. А лідером у них, звичайно, був Яків Железов. Це він заохотив хлопців облаштувати спортивний комплекс на площі Жертв революції біля водокачки, на місці, де нині колгоспний базар. Благоустроїли територію, розмітили футбольне поле, поставили ворота з сітками (самі й плели їх). Були тут і бігові доріжки, і сектори для стрибків у висоту й довжину та для кидання гранат. В руках тих перших ентузіастів горіло буквально все... На той час Яків привіз із Запоріжжя два справжні м'ячі – і хлопці включилися в інтенсивне тренування, влаштовували товариські зустрічі. Железов виступав як граючий тренер і капітан команди.

«Хотілося б згадати ще й Сергія Івахнікова, Андрія Колесникова, Олексія Сокруту, Петренка (жив він, де нині друкарня і редакція), Андрія Коростильова з Херсонської сотні. Це теж хлопці з когорти отих перших ентузіастів», – поділився спогадами П. М. Кисільов (трохи пізніше, в 30-х роках, відслуживши армію, він пішов працювати в райком комсомолу інструктором з фізкультури).

Футбольна команда РБК (районного Будинку культури)

Команда районного будинку культури, як її іменували, очолювана Я. Железовим, незабаром здобула репутацію сильної команди. Ця футбольна дружина часто виїздила на товариські зустрічі в сусідні райони і рідко коли терпіла поразки.

Ігрові удари класного бомбардира, яким був на полі Я. Железов, випробував на собі і його брат Григорій.

– Так, я сам бачив і дійсно відчув на собі Яшині удари, – згадує Г. Железов. – Він брав м'яч з будь-якого положення. Він грав однаково, що лівою, що правою ногою, і завжди удари його були невідхильні...

Якось на тренуванні я стояв біля воріт, позаду воротаря. І ось Яша ударив по м'ячеві від штрафного майданчика в напрямку воріт. Воріттар пропустив м'яч – так і не зміг його відбити. А я взявся спіймати його, щоб далеко не бігти за м'ячем. Ми, підлітки, тоді старались подавати гравцям м'ячі. Так я тоді м'яч той спіймав за всіма правилами і разом з ним пролетів метрів п'ять, й впав, добре вдарившись. Відтоді я більше не ризикував брати братові м'ячі. Ще довго опісля наді мною глузували мої товариші: «Он як треба грати, а не так, як ти, б'єш тільки правою ногою і то, коли м'яч іде під ногу...» А я, дійсно, так і не зміг привчитися бити й лівою ногою, а тільки підгравати, а бив лише правою. І коли грав у шкільній команді, то весь час і там наді мною продовжували кепкувати: «Брат твій так грає добре, а ти, неборако, як?»

Було у вільний час я підійду до Яші і благаю: «Ну покажи, навчи мене бити й лівою ногою!» А він відповідає: «Треба зразу привчати обидві ноги приймати м'яч з будь-якого положення, і ставити ногу для удару так, щоб потім точний удар був в потрібному напрямку». І візьме м'яч й покаже. У нас вдома був сарай з великими вхідними дверима. Відчиниш їх – і справжнісінькі тобі футбольні ворота. Яків відійде до тину і каже: «Подавай м'яч». Ще мить і він кричить: «Тримай – зліва! Тримай – справа!.. Тримай – по центру!..»

А я з таким захопленням та азартом подаю братові м'яч – в одному напрямку по прямій, по центру воріт... І ось Яша показує: «Щоб м'яч летів в центр, – говорив і демонстрував наочно він, – ногу став так в правий кут, ось так, а в лівий ось так...» Я, звичайно, ж слухаю, дивлюсь, услід починаю сам повторювати братові рухи – і яка прикрість – геть нічого не виходить в мене! Так і не зумів я досконало опанувати братові ігрові прийоми, про що я дуже шкодую. Скільки разів я думав про це: аби вдалося перейняти ту братову футбольну науку – мені так згодилося б все те у важкі мої роки.

– Я добре знала сім'ю Железових, – розповідала ветеран-педагог Н. С. Шевченко – їхніх дітей – Віру, Гришу, Люсю, Таню, ну і Якова, зви-

чайно. А Люся моя подружка була любима... Треба сказати, що вся сім'я Железових була спортивна. Високо шанувався спорт у цій родині. Ну, Яша, звісно, був футболістом неперевершеним. Гриша, окрім футболу, захоплювався ще й, як і я, ковзанярським спортом. Взимку ми часто пропадали на льоду на Гайчурі – там часто влаштовували змагання на ковзанах. Яка це для нас, молодих, була насолода летіти, мов птах, по дзеркальному льоду з вітерцем, а які долали віражі на поворотах!..

Моя подружка Люся Железова захоплювалася легкою атлетикою. Це була наша гордість. Де в неї ті сили бралися, дивувались ми. На Спартакіадах в Дніпропетровську, захищаючи честь району, Люся виборювала почесні трофеї. А її сестра Віра теж займалася атлетикою, але особливо підвладні їй були стрибки у висоту. Захоплювалася спортом і їхня Таня.

Пригадую, серед гуляйпільських спортсменів популярними були стрибки у висоту із жердиною. Сергій Бубка при виконанні вправи спирався на спеціальну пружинисту жердину. А що мали наші хлопці – звичайнісіньку довгу палицю. А як вони злітали у висоту, дух захоплювало. Тут пальму першості завжди тримав Льоня Зайцев. Разом з ним за висоту боролись також Ігор Пелюхін і Дмитро Лепеченко. Для нас, присутніх, була велика насолода спостерігати за поєдинками цих здібних спортсменів. Це, дякуючи фізоргу Станкову, у нас в райцентрі культивувалось так багато видів спорту. Молодь охоче відвідувала різні спортивні секції.

Льоня Зайцев був всебічно розвинутим спортсменом. Друга його пристрасть – це футбол. Віртуозним гравцем був. Невеликого зросту, Льоня носився по полю, як той Пеле. Пересувався швидше всіх і найчастіше забивав голи. Варто згадати інших здібних футболістів Арона Фельдмана, Ваню Скоромного, Дмитра Лепеченка, Павла Мелешкова, старшого брата Льоні Зайцева.

Футбольні матчі проводилися у Гуляйполі щонеділі. Грали місцеві команди, часто влаштовувались товариські матчі – приїздили гості з Токмака, Павлограда, Васильківки, Покровська, Поліг... Це були справжнісінькі свята для гуляйпільців. Довгі лави, облаштовані по боках стадіону, були заповнені болільниками. А скільки стояло! Сюди приходили цілими сім'ями. Окрасою тих свят були виступи духового оркестру клубу «Металіст». Більше 25 чоловік грало у ньому. А як грали! Заслухаєшся. Скільки знали маршів, оркестрантам підвладні були й відомі класичні твори. І це, дякуючи талановитому керівникові Георгію Никандровичу Калашникову. Заграє оркестр і люди починають сходитись на

стадіон. Було, йду пішком додому з Успенівки, де працювала у школі, і вже на горі чую звабліві мелодії, й світлішало на душі.

Надто високою, філігранною була техніка володіння м'ячем у Якова Железова. Це справді був футболіст від природи. І тому, мабуть, ніхто не міг уявити собі, щоб ось цей футбольний кумир і неперевершений віртуоз у поєдинку з м'ячем та не грав у збірній України! До речі, Яків часто виїздив до Запоріжжя – його запрошували на товариські матчі з провідними командами інших міст. Про це йдеться у спогадах багатьох колишніх футболістів. Цю версію про участь Железова у збірній України підтвердив навіть брат легендарного футболіста: «Яків виступав за збірну України у матчі з англійською командою в 1927 році у Харкові, там мій брат одержав сильну травму лівої ноги, після чого він вже мало грав, а лише тренував гуляйпільську команду...» Приписували участь у збірній й здібного Яшиного учня Леоніда Зайцева.

Кого ж не заінтригує участь гуляйпільців у збірній України! А хто ж підтвердить?

Спершу вирішили звернутися до футбольних авторитетів через «Спортивну газету». З надією на те, що, може, є живі свідки тих далеких років. І відповідь не забарилась. Відгукнувся завідуючий відділом футболу «Спортивної газети» відомий футболіст Леонід Каневський: «...Я розмовляв майже з усіма людьми, причетними до українського футболу 20-30-х років, зокрема, з А. Ідзаковським, С. Романенком, М. Ходаком та іншими. Всі вони сказали, що в довоєнні роки англійські клуби на Україні не виступали. Аналогічною була відповідь й І. Миронова, який в 20-х роках був тренером збірної Харкова. Всі мої співрозмовники говорили також, що ні Я. Железов, ні Л. Зайцев у складі збірної України ніколи не виступали. Преса тих часів це теж підтверджує».

Невдовзі надійшов ще один лист від Л. Каневського. «На жаль, покладатися на пам'ять, справа не надійна, – пише він. – Я вам відповів, що звертався до ряду товаришів. І ось Іван Васильович Миронов, котрий раніше заперечував приїзд англійських футболістів на Україну в 1927 році, порившись у своїх архівах, уточнив, що все-таки до нас приїздила збірна робітничого клубу спортивного союзу Англії. Вона провела три зустрічі, програвши збірним Харкова – 7 : 1, Кадіївки – 1 : 0 та Києва – 6 : 2».

Велику заінтересованість допомогти нам розкрити невідому сторінку виявили й працівники Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. Старший бібліограф-краєзнавець Ярошик повідомив: «Нами переглянута газета «Харьковский пролетарий» за 1927 рік. В результаті пошуку знайдено дві замітки А. Коновалова «Сборная Англии в Харькове» в номері за 8 вересня та «Английская спортивная делега-

ция в Харькове» за 11 вересня. На жаль, замітки носять інформаційний характер без переліку гравців... Ми попросили консультації у ветерана футболу учасника збірної України Л. Б. Іоселевича і в автора книги «М'яч в игре» Л. Н. Строкова – прізвище Я. Железова їм незнайоме...»

А ось завідувача відділом газетних фондів Центральної наукової бібліотеки АН України Л. Пахуча розшукала в газеті «Вечернее радио» (Харків) в номері від 13 вересня 1927 року таке повідомлення про футбольний матч Харків-Англія: «10 вересня відбувся міжнародний футбольний матч збірної Харкова – робітничої команди Англії... Кінечний результат матчу 7 : 1 на користь харків'ян, які виступали у такому складі: Кравченко, Фомін, Кладько, Ус, Семенов, Привалов, Андреев, Кротов, Міщенко, Шпаковський і Нотаров». Це єдиний матч, який зіграли англійці в Харкові.

Вдалося розшукати й ще одну інформацію (газета «Червоне Запоріжжя) про зустріч у Запоріжжі місцевих футболістів (клуб імені Дроб'язко) з робітничою футбольною командою з Франції. Матч відбувся увечері 17 липня 1929 року. З рахунком 11 : 0 виграла наша земляки. Це був перший міжнародний матч запорізьких футболістів у довоєнні роки. У складі запоріжців у цьому матчі теж не було Я. Железова.

Тепер, як кажуть, поставлено всі крапки над «і». Колишні футболісти помилилися у своїх твердженнях. Та воно і їх можна зрозуміти – скільки часу сплигло відтоді. Хоч це аж ніяк не применшує авторитету футбольного кумира гуляйпільців.

Я. Железов був непересічною особистістю. Це – справжній самородок. Він чудово грав на всіх струнних інструментах. Виступав на сцені в місцевому народному театрі в багатьох провідних популярних того часу виставах: «Наталка Полтавка», «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Назар Стодоля», «Запорожець за Дунаєм» та інших. У Якова був красивий сильний тенор. А як він любив українські народні пісні!.. Та все ж футбол у його житті посідав особливе місце...

Щедрий засів високого футбольного ентузіазму в Гуляйполі зробив футболіст від природи, фанат Яків Васильович Железов. Мати таку філігранну техніку володіння м'ячем, як у Якова, справді, не кожному дано. До речі, ця людина напрочуд гармонійна була: його знали і як гарного співака, музиканта та актора. Не кажучи вже про його фахові здібності – у своїх колах він вважався високоєрудованим бухгалтером.

Яків Васильович мав ще й щасливий дар організатора і тренера. З-поміж сотень юнаків Железов умів розпізнати, як тепер модно говорити, майбутню зірку, залучити того хлопця до команди, відшліфувати

і зробити з нього справжнього футболіста. І це суцзя правда. Ось чому колишні герої футбольних баталій з такою глибокою вдячністю згадували Я. В. Железова, чие ім'я по праву золотими літерами вписане в історію гуляйпільського футболу.

На жаль, надто короткий життєвий строк доля відлічила Якову Васильовичу – лише 32 роки (помер у 1932 році у Запоріжжі, де він тоді жив). Але добра справа футболіста № 1 і талановитого наставника не забута, її підхопили і понесли далі його численні вдячні учні.

– Минє час і пережиті нами военні роки (революція, громадянська війна, відбудовний період) ви будете згадувати, як найяскравіші і як найкращі сторінки свого життя, – казав своїм вихованцям Яків Васильович Железов – яскрава зірка на гуляйпільському футбольному небосхилі.

Чого б і справді не організувати команду в місті, думав Яків. І одного дня він наважився запропонувати юнакам з «диких» команд записатись до новостворюваного колективу. Бажаючих було багато.

Згадує член першої юнацької футбольної команди, організованої Яковом Железовим, Лазар Ізраїлович Друян. А тоді це був 15-річний хлопчина, учень семирічки: «Я народився в Гуляйполі, в робітничій сім'ї столяра. До гри в футбол прилучився з юних років.

В нашій школі була завзята команда. Грали в ній в основному мої ровесники Іван Трусов, Микола Головка, Федір Щипченко, Микола Берестов, Віктор Мосєв, Євген Сафонов. Нашу юнацьку команду взявся тренувати Яків Железов. Ми були на сьомому небі! Ще б пак. Такий знаменитий футболіст навчає нас класно грати. Ми ж не раз бачили його у грі першої збірної міста, де він був і тренером, і капітаном.

Коли грав Яків, – то було футбольне свято для всіх. Тільки й чуєш, як болільники скандують: «Же-ле-зо!», «Же-ле-зо!».

Удари по воротах цього футболіста були страшні. Я добре пам'ятаю, і як на тренуваннях мені, тодішньому вже воротареві збірної, забивали пенальті, пендель по-старому. Дуже небезпечно було брати такі м'ячі від Якова Железова та ще від Соломона Фельдмана – від його лівої ноги... За тодішніми правилами гри нападати на воротаря дозволялось. У мене так і залишився на голові шрам від удару форварда орхівської команди.

Всі гравці збірної міської команди, очолюваної Железовим, були наші кумири. Це – голкіпер (воротар) Іван Ляпкін, беки (захисники) Костя Бугасов і Давид Фельдман, хаубеки (півзахисники) Соломон Фельдман і Антонію, форварди (нападаючі) Дмитро Лепетченко, Н. Левченко і В. Антібуров, інсайди (напівсередні нападаючі) В. Гужий і С. Усенко.

В наступному, 1924 році я вже навчався в Гуляйпільській професійно-технічній школі. Там спорт дуже шанувався. Була своя футбольна команда, яку опікували викладачі Микола Ілліч Воробйов (читав у нас курс «Технологія металу») і завідуючий навчальною частиною Мартиненко. Звісно, що ми, першокурсники, зразу ж влилися в шкільну команду – Іван Трусов, Іван Кісь, Микола Берестов, Соловей, Левкович, Кацович, Сербін, Спиридонов, Закревський, Мілов.

На виїздах в товариських матчах грали з командами Поліг, Покровська, Гайчура, з гравцями клубу імені Дроб'язко в Олександрівську та футболістами інших міст.

Тепер часто згадуєш, в яких тільки умовах ми працювали. В далеко не сучасних. Комплекту інвентаря не було. Форма, бутси – і то були не в усіх. М'ячів не вистачало – по одному в команді. Якщо було розіб'ють м'яч під час гри, його зразу ж латали.

В сусідні райони на ігри їздили на гарбі. В суботу виїжджали вечором і на місце прибували о 2-3 годині ночі, дець у клубі сьак-так переспимо, а в неділю виходили на матч. Того ж дня пізно вертались додому і наступного дня були на роботі. І не дивлячись на всі ті труднощі та незручності, наша команда часто, на радість болільників, поверталася з перемогою.

Роки спливли, та я і зараз з глибокою теплотою згадую свого найщирішого друга юності Івана Трусова. В школах, де вчились, на одній парті ми сиділи разом п'ять років. На футбольних поєдинках Ваня уміло мене підстраховував, коли я брав м'ячі на виході. А як він добре грав у захисті...

Я ще ось що хотів додати: спортом захоплювалася вся родина Железових. Крім Якова, прекрасним футболістом був його молодший брат Григорій, а сестри – активними легкоатлетками, гімнастками, ковзанярками. Часто згадую любимицю нашої команди – Віру Железову. Вона не пропускала жодного матчу з участю братів. І так часто бувала на «стадіоні», коли ми там тренувались. Як зараз бачу Віру біля воріт. Було підбадьорює мене: «Не дрейф, Крез!..» Така в мене футбольна кличка була. Пригадуєте зі школи: Крез – останній цар Лідії, якого вважали найбагатшою людиною свого часу. Цим прізвиськом мене охрестив Ваня Кісь.

В кінці 1923 року за ініціативою комсомолу створюється окружна рада фізичної культури, яка очолила спортивний рух міста і сіл.

На організаційних зборах представників спортивних і футбольних колективів було створено футбольну секцію, а при ній комітет суддів, які на початку 1924 року влилися в ОРФК.

За рішенням ОРФК, всі футболісти в обов'язковому порядку склали нормативи з легкої атлетики. Велике пожвавлення у спортивне життя гуляйпільців внесли спартакіади, які проходили під гаслом: «Фізкультура – здобуток пролетаріату!». Вони виливались у справжні свята спортсменів. На одне з таких улітку 1924 року до Гуляйполя приїздила юнацька футбольна команда з Поліг. Матч ми виграли з рахунком 2 : 0, а голи забили Яків Железов і Костя Бугасов.

В 1926 році у збірній міста я замінив воротаря Івана Ляпкіна, а Костю Бугасова – Іван Трусов.

Скажу чесно: ми жили повнокровним життям держави. Звісно, що не одним футболом захоплювались. Були активними, як тоді називали нас, синьоблузниками – до самозабуття. А які були оркестранти! На наші виступи духового оркестру вечорами сходилось багато городян...

Тепер часто запитують: «За яку винагороду ви так ото викладались?» Та ніхто і в думці того не мав, щоб щось вимагати! Просто горіли, до самозабуття захоплювались громадською роботою і на роботі ж такими були. І вважали те за честь. Мабуть, тодішня доба, той повсюдний ентузіазм, яким ми жили – і виховували нас усіх в душі такого колективізму, окрилювали і наснажували нас енергією. Патріотами були! Молоді ж – і жили великою надією на ще кращі завтрашні часи.

В 1928 році Яків Железов через життєві обставини залишає Гуляйполе і знову переїздить до Запоріжжя на постійне проживання. Естафету футбольного ентузіазму від хрещеного батька, засновника і першого організатора цього виду спорту в місті перейняв здібний його учень Микола Сірінюк».

Перша збірна команда міста «РБК» (районного Будинку культури), створена й випестувана Яковом Железовим, багато і настирливо тренується, граючи, здобуває досвід. І це висуває її на головні позиції у місті і області.

Та і взагалі, вже тоді «железовцям», як їх усіх часто називали, був притаманний творчий пошук найбільш правильних шляхів удосконалення гри. Також потрібно відзначити і те, що в усіх змаганнях честь нашого міста захищали в основному футболісти «РБК», команда, що вважалася досить добрим, зіграним колективом, який здатний наносити відчутні поразки противникам високого класу.

Наші вболівальники із довоєнним стажем пам'ятають, як ще тих далеких років зароджувалась добра традиція зустрічей на зелених полях стадіонів футболістів сусідніх міст.

Перший товариський матч, який зіграла команда «РБК» без Я. Железова відбувся 5 травня 1928 року. Про це заздалегідь сповіщали

оголошення, розвішані на вулицях Гуляйполя, їхнім суперником був пологівський «Локомотив». Команда теж зіграна, сильна, з солідною матеріальною базою – опікало її місцеве залізничне депо.

Матч зібрав на стадіон дуже багато глядачів. Грав духовий оркестр. О 18-й годині розпочалася офіційна частина. Гостей тепло вітали присутні, вони не приховували симпатій до своїх улюбленців – іменитих земляків. Під гучні оплески городян капітан Микола Сіриньок на поле вивів свою дружину у такому складі: Анатолій Антібуров, Іван Лось, Іван Трусов, Григорій Железов, Микола Білоцерковський, Олександр Василевський, Іван Кісь, Леонід Зайцев, Микола Зінченко, Микола Бодня.

Матч судив один із глядачів.

Господарі поля з перших хвилин енергійно розгорнули наступ – їхня улюблена тактика. Шалено атакують ворота пологівців. На полі раз у раз наростає напруженість. У глядачів-уболівальників – єдина увага: ось-ось має бути гол... Та гості обороняються спритно... 45 хвилин гри першого тайму так і не принесли успіху жодній команді.

Після короткого перепочинку футболісти знову включилися у гру.

– Ми зразу ж пішли в атаку, – пригадував учасник матчу Микола Петрович Білоцерковський. – Стадіон вирував, підбадьорював нас, вимагав одного – перемоги! І тут склалася цікава комбінація у Сіринька – і м'яч у пологівських воротах! Радощам не було меж! Духовий оркестр вітав переможців...

І знову – м'яч у грі. Була відчута перевага господарів поля, підтримуваних гарячими уболівальниками. Ось уже м'яч перехопив невтомний Коля Білоцерковський, уміло веде його, удар – і м'яч у сітці воріт. Воротар уже був не в змозі щось протидіяти.

Така ейфорія переможного наступу, мабуть, дещо притупила пильність гуляйпільців і вони поплатились за це голом.

2 : 1 – такий кінцевий результат матчу на користь господарів поля.

– А нам тоді, врахуйте, було ж всього лише по 15 років, – згадував М. П. Білоцерковський. – Сильні, хоробрі, пристрасні, закохані в футбол робітничі хлопці, справжні патріоти своєї справи, міста. Ніхто з нас ніколи не був байдужим споглядачем, що відбуває на полі «трудова повинність». Такими нас виховав Яків Железов.

Уболівальники ще щиро нас «железовців» називали «командою одинадцяти Якових». А сталося таке тому, що Железов полюбляв казати, хвалитись: «Моя команда – одинадцять Якових». Ці слова й підхопили всюдисущі болільники.

Хлопці справді були не просто фізкультурниками (а спортом займалися всерйоз!) – футболістами! Вони не тільки грали у футбол, але й прекрасно працювали, успішно навчались.

Пристрасним футболістом був Коля Білоцерковський. А в команді – це завідуючий господарством на громадських засадах. Коли мова заходила, де дістати лісу на футбольні ворота, лави для глядачів, виплести сітки на ворота, закупити футбольну форму, інший інвентар – блискуче вирішував питання тільки невгамовний, діловий Коля Білоцерковський. Він жив недалеко від стадіону, то звісно, що все господарство в нього вдома складували.

Коля добре знався на шефській справі (умів так уже догодити замовникові – такі гарні та ще «рипучі» хромовики пошіє, що дівчата з парубків очей не зводили), тому й сам м'ячі шив, лагодив їх. Краще нього ніхто не міг виплести сітку на ворота. І цим по праву гордився юнак. А допомагали йому в цьому й брати Денисенки – Вася і Льюня. Теж гарячі ентузіасти.

– Так от, хай теперішня молодь почує, як ми грали у футбол, – любив згадувати М. П. Білоцерковський (ветерани про нього говорили ще, що Микола Петрович був витривалий, фізично сильний футболіст, у відборі м'яча і технічний. Його точні передачі на вихід часто закінчувались взяттям воріт). – Транспорту у нас не було ніякого. І того разу на візит-відповідь до Поліг ми за свої гроші, гуртом склалися, найняли підводу відвезти нас до сусідів. Виїхали рано. І як не прикро, ту зустріч ми програти: 2 : 1. Єдиний гол забив наш швидкий, невтомний і результативний футболіст Ваня Трусов. З Поліг додому поверталися пішки. То було ніби покарання за той програвш. До Гуляйполя дістались опівночі. Втомлені, сердиті, з кислими обличчями... А що ж скажеш. Не завжди й фортунить. Не пішла гра та й годі. А ось наступного разу ми виграли в орхівців: вдома – з рахунком 3 : 0, на виїзді – 1 : 0. В наших суперників було палке бажання реваншу. Але що вдієш. Переодягаючись, вони зізнавались: «Нам треба добре тренуватись, щоб перемогти гуляйпільців...».

В спогадах багатьох гуляйпільців старшого покоління часто згадувалось ім'я футболіста Василя Денисенка. «Це був один з кращих спортсменів, – казали. – Ви знаєте, що діялось на стадіоні під час матчу, коли в атаку йшов Денисенко... Улюбленець уболівальників...»

Тож хотілось ближче познайомитись з Василем Денисенком, про якого навіть сивочолі футбольні метри казали «явище»... Розшукали Василя Кіндратовича, відгукнувся з Саратова і поділився спогадами.

«Ми були великими ентузіастами своєї справи, я маю на увазі членів фізкультурного гуртка першої міської середньої школи, і не думали тоді про історію, – згадує В. К. Денисенко. – А почали ми з того, що обладнали спортивний комплекс на площі Жертв революції. Розмітили футбольне поле, окреслили бігові доріжки, зробили сектори для

стрибків у висоту і довжину, кидання гранат. З допомогою старших товаришів обладнали лави для глядачів...

За збірну міста я почав грати з 1935 року, а до цього виступав за шкільну футбольну команду. Зі мною в збірній були Коля Сірінюк, брати Трусови, Ваня і Василь (наш основний воротар), Жора Єременко, Саша Шаровський і Саша Пузан, Коля Зінченко, Толя Антибуров, Коля Білоцерковський. Мені довірили найбільш бажане для футболіста місце центрофорварда...»

Василь ще з дитинства прикипів душею до м'яча. В шкільній команді його перший тренер, учитель фізкультури, звернув увагу на виняткові можливості новачка, на його дивовижну для хлоп'ячого віку витривалість. Вася був працюючим, наполегливим, годинами міг жонглювати м'ячем.

Як і в кожного гравця, згадував В. К. Денисенко, були і в нього свої улюблені прийоми, зокрема, «стінка»: віддати м'яч, кинутися вперед і одержати від партнера передачу на хід, щоб швидким ривком вийти на ударну позицію.

Він справді робив це майстерно і його ривки не раз викликали оплески болільників. Але то не якесь відкриття. Так і до нього грали в збірній кращі форварди. Денисенківська ізюминка була в тому, що свою «стінку» він розігрував на величезній швидкості, переміщувався по полю в такому темпі, що інколи захисники навіть не встигали вловити мить, коли Василь уже опинявся за їхніми спинами...

В 1937 році Василь Денисенко поїхав у Полтаву, де грав за місцевий «Рот-Фронт» і за збірну міста. Наступного року влаштувався на роботу в Запорізький авіазавод і там грав за заводську футбольну команду.

В 1940 році Денисенка призвали в армію, служив на Балтиці, звісно – не розлучався і з футболем.

В Балтійську, де стояла Василева частина, застала його війна. Брав участь у бойових операціях Червонопрапорного Балтійського Флоту. Після війни служив у Талліні, а з 1947 року – в Ленінграді у військово-морському училищі імені Жданова, де і в футбол продовжував грати.

В 1948 році в одній з ігор від удару Денисенко пошкодив меніск на лівому колінному суглобі. Йому зробили операцію по видаленню меніска, після чого закінчилася Василева футбольна кар'єра. А йому ж було тоді 29 років.

Опісля переніс ще не одну операцію — давала себе знати війна. В 1960 році демобілізувався. Спершу працював у Миколаєві на суднобудівному заводі, а опісля переїхав до Саратова, де влаштувався на військовий завод. Його улюблена команда – київське «Динамо».

«Потихеньку займаюсь спортом, – ділився В. К. Денисенко. – Що значить загартування в юнацькі роки. Захоплююсь ковзанярством, відвідую каток, люблю лижні прогулянки в лісі...»

У спогадах багатьох футболістів часто згадуються імена воротарів Анатолія Антібурова, Олександра Григоровича Яковенка, Гаврила Васильовича Слизького.

**Олександр Яковенко
(1921-1997) – учень
Гуляйпільської СШ № 1
у 1937 р.**

Хорошу команду організував в першій міській середній школі Саша Яковенко. І не так швидко вона стала бойовою. Але хлопці в ній зібралися справді наполегливі, в пізнанні футбольної майстерності, в досягненні мети. У команді виступали чудові юні спортсмени, які мали хорошу фізичну, технічну і тактичну підготовку. Уболівальники Гуляйполя, особливо юнь, дуже любили свою команду, інтерес до змагань у місті був величезним.

Перший виїзний матч шкільна команда грала у селищі міського типу Покровському Дніпропетровської області в 1935 році. Гуляйпільські хлопці додому тоді повернулись з чудовою перемогою – 4 : 1! Забиті голи їм запам'яталися добре. А в перемозі завдячували насамперед своєму капітанові і стражу воріт Олександрові Яковенку.

Воротар на футбольному полі завжди в особливій шані. Скоріше всього тому, що помітнішою інших його роль, а може й тому, що надзвичайно відповідальна: помилка нападаючого – промах, помилка захисника – помилка, а помилка воротаря – гол. Так вважають мудрі.

І тому Олександр дуже багато часу віддавав тренуванням. Примушував хлопців бити по воротах. Щедро! І голи сипалися градом, і все більше в «дев'ятки», в нижні кути воріт або рикошетом від штанги в сітку... Так набував спортсмен форму, бо прагнув результативності. І по праву гордився здобутими успіхами. А взагалі Олександр Яковенко був гравець універсальний.

«Я дуже хотів грати в команді збірної міста – «РБК», – згадував О. Г. Яковенко. – Дуже хотілось бути корисним. І почав осягати тонкощі гри в усіх лініях, і зрозумів, наскільки це важливо і наскільки це цікаво...»

І Олександр досяг своєї мети – виступав у головній команді міста. А в пам'яті гуляйпільців він залишився як «знаменитий воротар», скаже про Яковенка його товариш і теж відомий у футбольних колах земляків, Петро Кисельов – після повернення з армії в 1935 році, він працював в райкомі комсомолу інструктором фізкультури до 1937 року, і футболем захоплювався.

– В ті незабутні тридцять роки футбол розвивався дуже жваво, і що характерно – навіть на периферії, у сільській місцевості, – пригадував Петро Никифорович Кисельов. – В Гуляйполі серед кращих команд в той час також були команди заводу «Червоний металіст» (більшість її гравців виступали в збірній міста) і колгоспів «Червоноармієць», «Спартак», «Заповіт Леніна».

Так ось із заводської команди виріс прекрасний воротар «РБК» Гаврюша, як шанобливо всі називали Слизького. Це був теж футболіст невтомний, палкий. Його гру добре пам'ятає С. Сергеев, теж футболіст, грав у шкільній і районній футбольній командах (в 1936-1937 роках). На поле виходив разом з відомими Іваном Рябком, Іваном Голубом, Олександром Яковенком. «Я, – згадував С. Сергеев, – виступав на лінії лівого крайнього... Їздили виступати в Мелітополь, Великий Токмак, Гайчур та інші населені пункти...

Для мене Гаврюша був футболістом незрівнянним. В чомусь і ми наслідували його манеру гри.

І все ж, як тільки захоплює він грав! Зримо уявити це, напевне, також неможливо, як і переказ гри відомого майстра сцени.

Зіставляючи спогади друзів про давні матчі, можна визнати його як людину, як спортсмена, але «технологія» гри Гаврюші так і залишається загадкою...»

Їхній спортивний ентузіазм, я маю на увазі Гаврила Васильовича Слизького і його товаришів-соратників, так і хлюпає через вінця, навіть після десятиліть потому, коли захищали честь міста на товариських зустрічах.

«Не дуже й тягне спостерігати сьогоднішні матчі, – ділиться ветеран Гаврило Васильович. – Нудно дивитись в'ялу, безрезультативну гру. Деякі нинішні гравці мовби якусь футбольну повинність відбувають. Коли ми – Валерій Онокій, Коля Білоцерковський, Жора Єременко, Коля Хорішко, Саша Пузанов, Ваня Трусов, Саша Василевський, Коля Сіриньок, Коля Зінченко виходили з поля без забитого м'яча, нам було соромно перед болільниками і перед самими собою. Ми собі місця не могли знайти, ми тренувались, не думаючи про відпочинок і розваги. Гра для нас була не «повинністю», а першою і останньою любов'ю!...»

Та час ішов уперед, не стояв на місці і фізкультурний рух. Настав час, коли центр фізкультурного і футбольного життя постійно концентрувався у виробничих колективах, які організовували поміж собою регулярні спортивні і футбольні змагання. Кількісно зростали і міцніли добровільні спортивні товариства профспілок і відомств. Провідні підприємства і організації міста створювали свої футбольні команди.

Футболісти старших поколінь були ще повні сил та енергії, і в технічному відношенні вони перебували на висоті. Їхні успіхи стали можливими саме з моменту створення чудової на той період команди «РБК» – вічних суперників і конкурентів інших команд Гуляйполя. Матчі між ними завжди проходили в гострій, напруженій і безкомпромісній боротьбі. Між собою вони відрізнялися тільки їм одним властивим почерком. В першій збірній міста, звісно, грали досвідчені, технічні, видовишно цікаві футболісти «школи Железова». Спостерігали товариські матчі еліти: команди «РБК» з кращими командами багатьох міст, що приїздили на зустрічі, гравці й інших команд отримали можливість ознайомитися із тренуваннями, грою першокласних команд, що в майбутньому нашим землякам, командам, так би мовити, другого ешелону, дуже таки знадобилось для підвищення їхньої майстерності.

В квітні 1938 року на заводі «Червоний металіст» було засноване добровільне спортивне товариство «Спартак». Очолив його Петро Юхимович Онищенко – пристрасний фізкультурник і добрий організатор.

– Серед наших заводчан найбільшою популярністю користувалася футбольна секція, – згадує П. Ю. Онищенко. – Бажаючих грати у футбол було багато. Так на базі секції створили команду «Спартак». Цього періоду, ще не маючи достатнього досвіду, футболісти заводу не могли претендувати на високі титули. Досягаючи перемог у матчах з місцевими футболістами, команда часто зазнавала поразок від більш сильних суперників і з сусідніх міст. Однак вона настирливо тренувалася, а граючи набувала досвіду. І це дало можливість їй вийти на головні позиції у місті і в області.

Петрові Юхимовичу пригадалась перша зустріч з елітною на той час командою міста – «РБК». Це було 1 травня 1938 року. Матч проходив урочисто, з високим почуттям відповідальності за його організацію. Грім духового оркестру під орудою диригента вітав кожний переможний рух учасників матчу. Та зустріч закінчилась нічийним рахунком – 2 : 2. В спортаківців голи забили Василь Шишов та Микола Зайцев.

– Це нашим футболістам, – розповів П. Ю. Онищенко, – додало великої наснаги і вселило віру, що і ми можемо себе показати і, головне, постояти за себе. Та нічия для нас була рівнозначна перемозі. Так

почалася «обкатка» заводської команди «Спартак». В основному складі тоді виступали Петро Зімбіцький (капітан), Володимир Козлов (воротар), Олександр Янголенко, Микола Чучко, Володимир Гайворонський, Василь Шишов, Василь Богдан, Яків Бітнер, Микола Зайцев, Василь Мошинець та Борис Весков.

Тоді країна переживала ейфорію захоплення фізкультурою і спортом. Кожен – від учнів і до працюючих включно – мав бути значкістом «БГТО» і «ГТО». До цього настійно кликав девіз усіх цих заходів: «Бути готовим до захисту Вітчизни!».

Звичайно, що застрільником цих починань була заводська молодь, комсомол (охоплювала понад 150 спілчан). Систематично працювали спортивні секції. Найзавзятішими ентузіастами спортивно-масової роботи в «Червоному металісті» були Віра Андріївна Бугаєвська, Василь Білай, Надія Чучко, Катерина Синенко, Явдокія Бодня, Римма Гайдабура, Катерина Онищенко (у цих активістів була ще одна пристрасть – драматичне мистецтво: за їх участю народилась не одна вистава), Микола Самойлов, Іван Трусов, Ліза Вакулінська, Олексій Тихенко, Катерина Макаренко, Римма Мінц, Михайло Кузьменко, Василь Демченко, Ольга Білай, Берта Коган, Дмитро Бодня, Анатолій Хорішко, Григорій Шамрай, Михайло Скоромний та інші.

Про активне спортивне життя цього трудового колективу систематично висвітлювала щоденна стінгазета «Голос стахановця (редактор В. А. Бугаєвська). Заводські спортсмени, футболісти часто здійснювали виїзди і до сусідніх з містом сіл з однією і тією ж метою – пропаганда спорту й, зокрема, футболу.

Кинутий радянськими фізкультурниками і ДСТ «Спартак» лозунг шефства над селом прищеплювався все більше й більше. Щонеділі цілі спорторганізації направлялися у найближчі села, де проводили агітаційні і спортивні виступи, які надзвичайно цікавили селян. Це були гнучкі і захоплюючі форми пропаганди спорту, що виливалися у справжні свята.

Збірна нашого міста «РБК» все частіше виїздить на товариські матчі до сусідніх та інших міст. За спогадами ветеранів найбільш пам'ятними для них лишилися такі зустрічі.

– Зіграти матч на 1 Травня 1936 року нас запросили оріхівці, – це із спогадів члена першої збірної Олександра Пузанова (після війни він жив у Токмаку, працював інженером в тамтешній міській друкарні). – Нас там дуже тепло прийняли. У цей святковий день на гру, мабуть, пришло все місто – так багато було болільників. Перед матчем в урочисті хвилини вітання господарі вручили кожному гостеві пам'ятні сувеніри.

Матч пройшов дуже напружено. Все ж нам вдалося вирвати перемогу – 2 : 1. Один м'яч, забив я, другий – Ваня Трусов.

Готувались до матчу-відповіді і ми. Він відбувся через тиждень 8 травня. Перед цим зібралися всі в центрі і на пам'ять сфотографувались. Це якраз при вході в парк імені Калініна. Дивишся тепер на знімок і згадуєш незабутню молодість. Шкіряний м'яч так усіх здружив, це була наче одна сім'я. Ми мовби тільки спортом тоді і жили...

Так-от, і ми сердечно вітали на стадіоні оріхівців. Кожен з нас на матч прийшов з букетом квітів... І під бравурну музику духового оркестру їх вручили гостям.

Ця зустріч нас окрилила: ми перемогли з рахунком 3 : 2. Голи забили Коля Сірінюк, Ваня Трусов і я.

Виїздили й до Янисоля Донецької області. Матч закінчився внічию – 3 : 3. А ось опісля, на своєму стадіоні, янисольцям довели, що ми все ж сильніші за них. Рахунок був 2 : 0. Виграли ми зустрічі й з покровцями

(на виїзді – 2 : 1, вдома – 4 : 2). Пригадую, дуже ж таки важкою була гра в Бердянську з місцевими футболістами. Матч проходив під проливним дощем. І як ми не викладались на полі в боротьбі за переможний гол, нам явно не фортунило – в наших воротах один раз побував м'яч (0 : 1). З таким кепським настроєм ми повертались додому «зайцями» у товарному поїзді.

– Якось не пішла у нас гра і в Новомиколаївці (0 : 1), зате вдома у ворота гостей ми забили два голи, – розказує ветеран футболу Василь Васильович Стадніченко, представник молодшої когорти футболістів. – Це мені і Василеві Денисенкові вдалося тоді реалізувати ігрову перевагу і провести у ворота по м'ячу.

Виїздили й до Мелітополя. Але тамтешня команда для нас виявилась, як-то кажуть, міцним горішком: на їхньому полі ми програли (0 : 3), а вдома – звели зустріч внічию (0 : 0).

**Капітан команди «Спартак»
Олександр Біленко (зліва)
і Анатолій Стадніченко**

Піднесенням спортивно-масової роботи в місті гуляйпільці завдячують енергійному організаторові цієї справи і палкому прихильникові фізичної культури і поширенню її серед земляків Петрові Кисельову. В 1933-1935 роках він грав у збірній футбольній дружині. «Моїми партнерами на полі були (ми розумілись між собою з миттєвого погляду) і добрими друзями в житті брати Трусови – Ваня і Коля та Льоня Бодня...», – пригадував у одному з листів Петро Никифорович Кисельов.

Пізніше, з 1936 по 1938 рік, Петро Кисельов був інструктором фізичної культури і спорту при райвиконкомі. З яким великим бажанням, згадував ветеран, гуляйпільці складали норми на значок «ГТО» і пишались цим. Та не так просто було стати володарем такого престижного спортивного значка. Треба було наполегливо тренуватись, щоб на змаганнях показати належні час і результати і на 10-кілометровій лижній трасі, і на 100-метровці, влучно стріляти, стрибати, долати крос в протигазах, бути спритним у плаванні, на велодистанції, в стрибках з парашутом, у грі з волейболу тощо. Більшість хлопців у армію вже йшли з кількома значками.

І юні дерзали. Доречно тут згадати й про прекрасну команду гімнастів з СШ № 1 у складі Володі Маслієнка, Павла Лютого, Феді Сліпченка, Юрія Шрамка (хлопці захоплювались також футболом і волейболом) і Клеопатри Костенко. Навчаючись в дев'ятому і десятому класах, вони двічі виходили переможцями районної спартакіади, успішно захищали честь району і на обласних змаганнях – і там завойовували пальму першості.

В 1939 році в районі було п'ять провідних футбольних команд: «РБК», «Спартак», «Червоноармієць» (колгосп імені Енгельса), село Новозлатопіль, і особливо прогресувала молодіжна, створена на базі СШ № 1 – організував її великий пропагандист спорту і, зокрема, футболу Олександр Яковенко (шанувальникам він запам'ятався і як активний польовий гравець, і як надійний страж воріт збірної). До речі, Сашко ніколи з воріт не вибивав ногою м'яча – він посилав його рукою таким сильним кидком, що той приземлявся за центром поля.

ХРОНІКА ФУТБОЛЬНИХ БАТАЛІЙ

В неділю, 4 червня 1950 року на стадіоні міста Гуляйполя відбувся матч на першість України з футболу. Зустрілися запорізька команда «Трактор» заводу «Комунар» і гуляйпільська команда «Спартак» промартілі «Червоний металіст».

1958 р. Тренувальний збір на базі «Металурга»

Матч закінчився перемогою команди «Трактор» з рахунком 1 : 0.

16 вересня 1951 року в Новомиколаївці пройшла товариська зустріч футбольних команд Гуляйпільського спортивного товариства «Спартак» і Новомиколаївського району. Гра завершилась з результатом 4 : 1 на користь гуляйпільців.

28 серпня 1954 року в Гуляйполі відбулась товариська зустріч з футболу між командами ДССТ «Колгоспник» Червоноармійського району і ДСТ «Спартак» – Гуляйполе.

Перша половина гри пройшла в напруженій боротьбі і закінчилась перемогою гостей 4 : 2.

Після перерви майже з перших хвилин гри ініціатива перейшла до гуляйпільців.

Товариська зустріч закінчилась з рахунком 6 : 4 на користь господарів поля.

У 1963 році футбольна команда заводу сільгоспмашин стала володарем кубка області. Команда захищала честь області і на республіканських змаганнях в м. Луганську.

На початку серпня 1964 року футболісти Гуляйпільського заводу сільгоспобладнання побували в Червоноармійському районі. Там відбулась зустріч на першість області з командою колгоспу «Запорізька Січ». Виграли гуляйпільці. Рахунок 2 : 0.

5 червня 1966 року сотні уболівальників футболу прийшли на міський стадіон, щоб подивитись товариську зустріч футболістів гуляйпільського «Авангарду» і майстрів класу «А» – запорізького «Металурга». Гра проходила в гострій, напруженій боротьбі і закінчилась з рахунком 1 : 0 на користь гуляйпільців (м'яч забив Станіслав Сіденко), хоч у запоріжців на полі грало три майстри спорту СРСР.

У 1966 році вперше чемпіоном району з футболу стала команда колгоспу імені Ілліча.

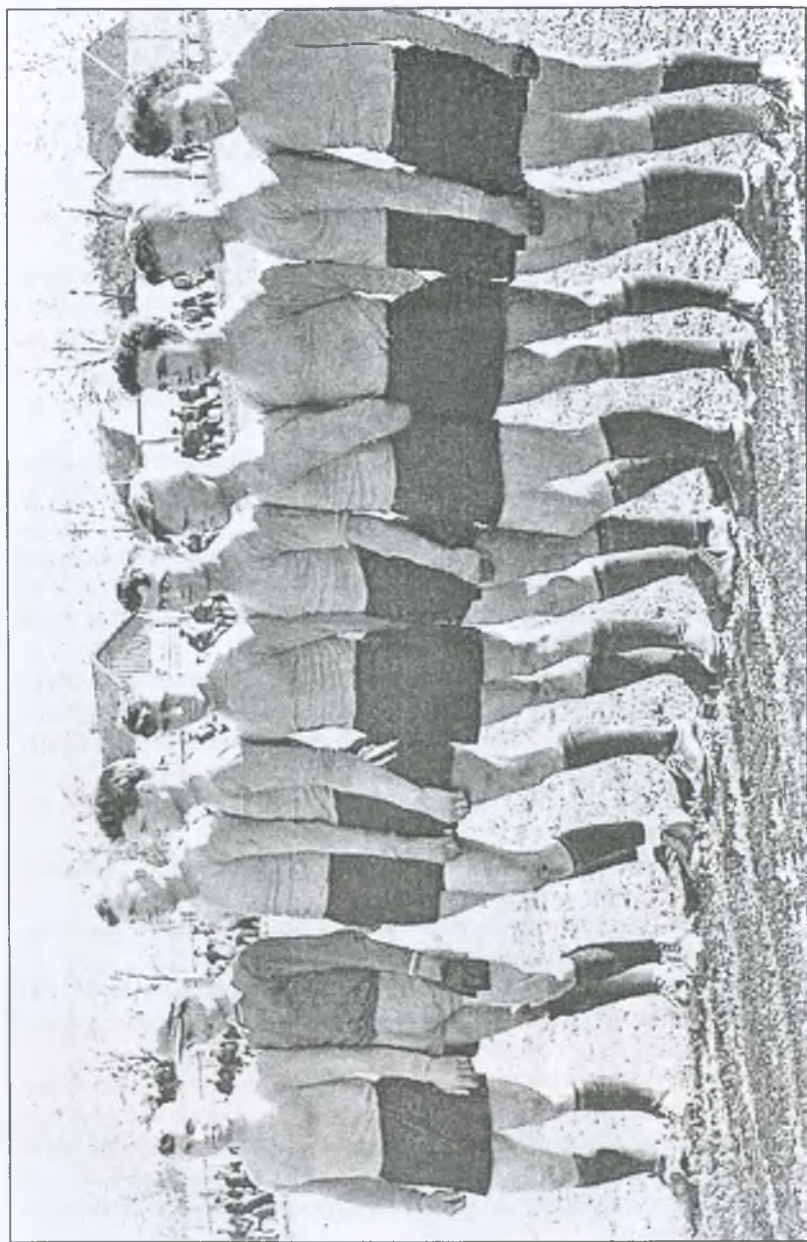
Напередодні свята Великого Жовтня у 1967 році колгоспники сільгоспартілі «Заповіт Леніна» отримали новий стадіон.

31 жовтня 1967 року голова райради ДССТ «Колгоспник» В. М. Білоцерковський повідомив, що змагання на кубок району серед футбольних команд ДССТ «Колгоспник» закінчились.

На центральному стадіоні міста, де проходила фінальна гра, зібралось багато болільників з усього району. Цікава і напружена боротьба розгорнулася між командами-фіналістами колгоспів «Заповіт Леніна» та імені Ілліча. Поєдинок закінчився перемогою заповітянців з рахунком 4 : 2.

Команді-переможниці вручено почесний трофей – кубок районної ради ДССТ «Колгоспник».

Футбольна команда на стадіоні «Будівельник». Зліва: Іван Попов, Анатолій Тарасенко, Володимир Білоцерковський, Андрій Діленко, Полтавець, Андрій Андрієнко, Василь Власенко, Віктор Крупій, Павленко, Горда, м. Гуляй-Поле, 1959 р.

у 1970 році команда райоб'єднання «Сільгосптехніка» виступала в розіграші першості області серед колективів ДСТ «Колос» і стала чемпіоном, в 1971 році всі гравці перейшли в ПМК – 121 і зайняли 4 місце, а в 1972 році «Сільгосптехніка» була в області сьомою.

11 липня 1971 року розпочались ігри другого кола першості області з футболу. Цього дня на гуляйпільському стадіоні «Будівельник» зустрілися команди ПМК-2 і Куйбишевського району. Напружена гра закінчилася перемогою наших земляків з рахунком 4 : 1.

За команду ПМК-2 виступали: Валерій Пономаренко (капітан), Микола Качан (воротар), Анатолій Воровський, Василь Власенко, Василь Дубков, Володимир Циганок, Микола Попов, Вячеслав Карп'юк, Петро Волков, Олександр Кандиболовський, Микола Ганчаренко, Віктор Левицький, Леонід Руденко і Анатолій Кириленко.

15 серпня 1971 року відбувся черговий матч першості області з футболу серед ССТ «Колос». Гуляйпільці приймали одного з лідерів першості України команду меблевого комбінату міста Молочанська.

У першому таймі наші земляки програвали з рахунком 0 : 1. У другій половині зустрічі гуляйпільці зрівняли рахунок. М'яч забив Володимир Циганов.

Гра закінчилась з рахунком 2 : 1 на користь гуляйпільців.

У вересні 1971 року закінчились ігри першості району з футболу. Чемпіоном району стала команда колгоспу «Україна». На друге місце вийшли спортсмени колгоспу імені Карла Маркса, на третє – колгоспу імені Ілліча.

У другій групі на першому місці були футболісти заводу сільгоспмашин. Серед дублерів призерами розіграшу стали юніори колгоспів «Україна», імені Карла Маркса та імені Енгельса.

В останній декаді жовтня 1971 року на центральному стадіоні «Будівельник» проходила фінальна гра на кубок району з футболу. За нього боролись команди колгоспів імені Енгельса та імені Ілліча.

Рахунок на 53-й хвилині другої половини гри відкрив нападаючий енгельсівців Василь Дубков. На 62-й хвилині м'яч знову побував у сітці іллічівців – його забив Василь Рєпка.

2 : 0 – такий результат фінальної зустрічі. Колектив фізкультури колгоспу імені Енгельса – власник перехідного кубка. Його урочисто вручив переможцям разом з грамотами голова райради ДП КСТ «Колос» і. Н. Жиленко.

За кубок боролися: Анатолій Заворотинський (капітан команди), Віктор Авдієнко (воротар), Василь Рєпка, Анатолій Тимошенко, Валерій Левченко, Віктор Конопленко, Володимир Гончаренко, Віктор Литвинов, Василь Дубков, Валерій Северин, Олександр Ярмак.

Гуляйпільський «Спартак» - чемпіон області з футболу. 1963 р.

Закриття футбольного сезону 1971 року провели команди колгоспів імені Карла Маркса (володар кубка закриття сезону 1970 року) та «Заповіт Леніна», яка завоювала цей трофей у 1968 році.

Матч закінчився з рахунком 2 : 0 на користь заповітян. М'ячі забили В. Пономаренко (на 12 хвилині) і В. Рябцев (на 38-й). Ось імена переможців: Олександр Сосницький (капітан), Віктор Солоп (воротар), Василь Бобир, Геннадій Сенягін, Іван Ведмідь, Анатолій Бодня, Валерій Пономаренко, Василь Біленко, Андрій Діденко, Валерій Рябцев і Олександр Семенов.

Після гри голова комітету з фізичної культури і спорту при райвиконкомі А. А. Андрієнко вручив переможцям кубок.

4 січня 1972 року про свою команду з колгоспу «Україна» розповідав футболіст Г. Кишка:

– Минулий рік приніс команді нашого колгоспу велику радість – чемпіонський титул з футболу серед колективів райради ДССТ «Колос». Запорука успіху – справжня міцна дружба, взаємодовіра між тренерами і гравцями. Це – наслідок виховної роботи.

Всі хлопці діяли з максимальною віддачею. Та все ж хочеться відзначити ветеранів команди – Василя Горпинича, Миколу Сухова та Григорія Непайду – цього невтомного організатора атакуючих дій. Влучним бомбардиром став Віктор Кузьменко. 12 м'ячів на рахунку форварда. Володимир Кошелєв і Григорій Непайда були гідними партнерами снайпера.

Команда колгоспу «Україна» виявила себе колективом, у якому вміло збалансовані захисна та атакуюча ланки. Розумну гру продемонстрували півзахисники Олександр Северин і Василь Горпинич. Злагоджено і самовіддано діяли захисники Степан Горпинич, Володимир Чабаненко і Микола Сухов.

Свій внесок у загальний успіх команди зробили також молоді гравці Тарас Шевченко, Микола Лютий, Андрій Жовніренко.

Своїм злетом успішівська команда у великій мірі завдячує дбайливому ставленню місцевих організацій і громадськості до розвитку спорту в селі.

Чемпіонське звання зобов'язує колектив докласти всіх зусиль, щоб піднести ще на вищий щабель рівень гри. І футболісти готові відстояти почесний титул.

Чемпіоном району 1972 року стала команда колгоспу імені Карла Маркса. На її рахунку 12 перемог і тільки дві поразки. Карломарксівці забили у ворота суперників 56 м'ячів, пропустивши у свої 9. Спортсмени колгоспу «Україна» вийшли на друге місце.

Серед дублерів перше місце завоювали енгельсівці.

У 1973 році на першість області з футболу грали команди райоб'єднання «Сільгосптехніка» і колгоспу імені Карла Маркса.

У 1973 році у фіналі розіграшу кубка району зустрілися футболісти колгоспу «Україна» і радгоспу «Червоний». Гостра, напружена гра завершилась серією 11-метрових ударів. Влучнішими були футболісти колгоспу «Україна», вони і стали володарями кубку району.

На початку липня 1973 року в с. Скельки Василівського району відбулися фінальні змагання з футболу серед юнаків 16-17 років. Честь нашого району захищала команда колгоспу «Заповіт Леніна» і стала чемпіоном області. Додому вона привезла кришталевий кубок.

Ось імена переможців: Олексій Яланський (капітан), Григорій Мірошник (воротар), Дмитро Білай, Олександр Красовський, Сергій Андреев, Віктор Плющій, Анатолій Плющій, Микола Прокопенко, Василь Герасименко, Олександр Філіпченко, Олександр Рудін, Віктор Захарець, Сергій Бохан, Володимир Пурик та Олександр Пурик.

Кращими гравцями фінальних змагань визнані воротар Г. Мірошник та півзахисник А. Плющій.

З 10 по 14 липня в Гуляйполі проводились зональні республіканські змагання серед юнаків. До нашого міста приїздили юні футболісти Миколаївської, Кримської та Херсонської областей. Запорізьку область представляла команда юнаків колгоспу «Заповіт Леніна», яка стала чемпіоном зони і вийшла у фінал першості України, який розігрувався з 21 по 28 липня.

У складі нашої збірної грали: Сергій Андреев, Дмитро Білай, Сергій Бохан, Василь Герасименко, Віктор Плющій, Анатолій Плющій, Олександр Красовський, Григорій Мірошник, Микола Прокопенко, Олександр Рудін, Олександр Філіпченко, Віктор Захарець, Володимир і Олександр Пурики та Олексій Яланський.

З нетерпінням чекали уболівальники району повернення футбольної команди юнаків колгоспу «Заповіт Леніна», котра захищала честь Запорізького краю на республіканських змаганнях, які проходили в м. Яготині на Київщині.

У фінальних іграх на першість України взяли участь спортсмени Дніпропетровської, Закарпатської, Ворошиловградської, Житомирської, Запорізької та Київської областей. Команди були сильними, а тому ігри проходили надзвичайно гостро і цікаво.

Найсильнішими виявилися юнаки Київщини. Друге місце вибороли закарпатські спортсмени. Наші земляки піднялися на п'єдестал пошани третіми. Такого успіху ще не знав жоден футбольний колектив району.

Спортивна слава Гуляйпілья

Гравці привезли додому грамоти і призи за волю до перемоги. Нашу команду так і назвали на змаганнях – вольовою. За дисциплінованість, організованість, прагнення до перемоги.

Велика заслуга в успіху наших спортсменів належала їхньому тренеру – інструктору зі спорту колгоспу «Заповіт Леніна» І. О. Ведмедю.

У 1973 році чемпіоном району з футболу стала команда колгоспу «Заповіт Леніна», яка набрала 22 очка (співвідношення забитих і пропущених м'ячів 35 : 13).

У змаганнях на першість області з футболу серед сільських спортивних колективів товариства «Колос» у 1973 році від нашого району виступили команди колгоспу імені Карла Маркса, яка зайняла друге місце, і райоб'єднання «Сільгосптехніка» (шосте місце із семи).

У листопаді 1974 року закінчився футбольний сезон. Найкраще виступили футболісти колгоспу «Україна», які з 1959 року були чотири рази чемпіонами району.

Серед команд другої групи добре виступили спортсмени того ж колгоспу «Україна», колгоспів імені Леніна та імені Свердлова.

У юнаків першість вибороли футболісти колгоспу імені Енгельса. Юні спортсмени колгоспу «Заповіт Леніна» зайняли четверте місце в області.

30 жовтня 1977 року відбувся фінал розіграшу кубка району з футболу, в якому зустрілися команди експериментального заводу сільгоспмашин і колгоспу «Україна».

До речі, кубок району розігрувався з 1960 року. Тричі (в 1962-му, 1963-му і 1975-му роках) володарями його були заводчани, двічі (в 1969-му і 1972-му роках) – спортсмени колгоспу «Україна». І ось новий фінал і напружена, але бажана перемога у заводчан після додаткового часу і пробиття одинадцятиметрових. Ось імена переможців: Михайло Попов (капітан), Григорій Мирошник, Павло Волощук, Сергій Бохан, Микола Єременко, Валерій Пономаренко, Григорій Шепель, Вячеслав Власенко, Анатолій Воровський, Петро Солопов, Сергій Цьопкало (тренер Микола Якушонок).

12 листопада 1977 року розіграно приз закриття футбольного сезону. До фіналу дійшли команди колгоспу імені Калініна і Успенівської майстерні об'єднання «Запоріжсільмаш», його виграли з рахунком 6 : 0 любимівці. Чотири м'ячі у ворота суперників забив Антон Іванов, по одному – Віктор Панасейко і Анатолій Алейкін.

Володар призу, команда колгоспу імені Калініна, створена в 1952 році. В тому ж році вона стала чемпіоном і володарем кубка району, а в 1958 році зайняла друге місце в області серед футболістів спортивного

Футбольна команда заводу сільгоспмашин.
1975 р.

товариства «Колгоспник». Кубком району любимівці володіли також у 1956 та 1958 роках.

Приз закриття футбольного сезону розігрувався в районі з 1960 року. Володарями його любимівці стали вперше.

У складі цієї команди виступали Федір Дядюн (воротар), Віктор Панасейко, Володимир Чернов, Ілля Джанбек, Анатолій Алейкін, Іван Салкін, Федір Баланчі, Григорій Михайлина, Олексій Білієнко, Олексій Куковський, Антон Іванов.

І. Н. Жиленко вручив їм кубок і грамоти райради товариства «Колос».

Кращим бомбардиром району футбольного сезону-77 був капітан команди Новозлатопільської майстерні об'єднання «Запоріжремсільмаш» Василь Павелько, який у ворота суперників забив 13 м'ячів.

8 травня 1978 року на стадіоні «Будівельник» відбулася фінальна зустріч на кубок району з футболу між командами колгоспу «Україна» та експериментального заводу сільгоспмашин. Рік тому результат поєдинку між цими колективами теж вирішував долю почесного призу. Тоді перемогли заводчани (6 : 4). А хто ж стане власником кубка-78?

90 хвилин гри не принесли перевагу жодній з команд (1 : 1). І тільки додатковий час виявив переможця – 3 : 1 на користь успенівців.

Команді-переможниці (капітан М. Пидоря) вручили перехідний приз.

У 1978 році чемпіоном району з футболу стала команда колгоспу «Україна». На протязі сезону успенівці добились 13 перемог, одну гру закінчили внічию, набрали 27 очок. У ворота суперників вони забили 60 м'ячів, пропустивши у свої 16. Чемпіонами стали: М. Пидоря (капітан), І. Борт (воротар), І. Гопка, А. Яковенко, Т. Шевченко, О. Шевченко, В. Кошелєв, М. Корнєв, В. Мірошник, А. Жовніренко.

На початку листопада 1978 року відбувся фінал кубка району з футболу. У вирішальному поєдинку зустрілися команди колгоспів «Україна» та імені Калініна. 3 : 1 – такий рахунок на користь успенівців. Так чемпіон району команда колгоспу «Україна» (капітан М. Пидоря) у сезоні-78 завоювала і кубок району. А от приз закриття сезону, який у фіналі розігрували футболісти колгоспів «Заповіт Леніна» та імені Енгельса, дістався енгельсівцям (3 : 1).

Футбольна команда колгоспу «Заповіт Леніна» у 1979 році через 10 років четверте стала чемпіоном району. Всі ігри протягом чотирьох місяців вона провела без жодної поразки і нічиїх.

Команда набрала 26 очок. Футболісти забили 61 м'яч і пропустили у свої ворота 11. Найбільше м'ячів забили нападаючі Іван Ведмідь (17) та Вячеслав Власенко (12). Ось імена чемпіонів: очолює команду інспектор зі спорту Валерій Зінченко, гравці – Володимир Павель-

ко, Володимир Пономаренко (обидва воротарі), Сергій Бохан, Григорій Шепель, Михайло Попов, Геннадій Сенягін, Сергій Троян, Іван Ведмідь, Вячеслав Власенко, Валерій Пономаренко, Анатолій Воробський, Григорій Клешня і Олександр Красовський.

Друге місце в турнірній таблиці посіли футболісти колгоспу «України» (23 очка), третє – колгоспу імені Енгельса (15 очок).

У 1979 році 16 футбольних команд боролися за почесний приз районної ради ДСТ «Колос». У фінальному поєдинку зустрілися любителі шкіряного м'яча птахофабрики «Гуляйпільська» і колгоспу «Заповіт Леніна». З рахунком 3 : 0 перемогу здобули колгоспні футболісти. Їм і вручено кубок.

У жовтні 1979 року два дні тривали футбольні змагання серед юніорів – учнів середніх і восьмирічних шкіл району – на приз «Шкіряний м'яч».

Переможцями стали: серед середніх шкіл – команда першої середньої школи, серед восьмирічних – села Новозлатополя.

У 1979 році приз закриття футбольного сезону дістався команді експериментального заводу сільгоспмашин, яка виграла у любимівців з рахунком 2:0. В цьому заслуга В. Павелька (воротар), Г. Шепеля, М. Лапіна, С. Бохана, М. Попова, А. Воробського, Д. Білая, В. Власенка, І. Ведмедя, І. Синягіна і О. Будка.

13 травня 1980 року відбувся фінальний матч кубка району з футболу. За почесний приз боролися футболісти колгоспу «Авангард» і експериментального заводу сільгоспмашин. Тільки в додатковий час перемогу здобули заводчани (2 : 1). Їм вручено кубок та грамоти комітету з фізкультури і спорту при райвиконкомі.

Чемпіоном району 1980 року, як вже згадувалось, стала команда колгоспу «Заповіт Леніна». Цей колектив протягом вже двох років не знав поразок в розіграшу першості району (в минулому році команда досягла найвищого результату – не мала жодної поразки, в нинішньому втратила лише два очка).

Болільникам особливо запам'ятався останній вирішальний матч команди колгоспу «Заповіт Леніна» з енгельсівцями. Рахунок був 6 : 1. З яким ентузіазмом грали всі футболісти, боролись за перемогу – вони стрімко атакували, уміло захищались.

Особливо добрих слів заслуговував воротар Володимир Павелько. Він на протязі сезону пропустив тільки 10 м'ячів.

В 1980 році в команду прийшов ряд молодих, перспективних гравців. Це Віктор Наріжний, Віктор Вал, Сергій Гура, Віктор Шрамко і Володимир Явір. Багатьом з них не було ще й 18 років. Вони впевнено

Футбольна команда колгоспу імені Карла Маркса.
1980 р.

себе почували на полі, граючи разом з старшими, досвідченими футболістами, які становили цементуюче ядро колективу, – Сергієм Боханом, Григорієм Шепелем, Вячеславом Власенком, Олександром Лівшицем, Олександром Хоменком, Олегом Будком, Георгієм Синягінін і Володимиром Павельком.

Загалом у 42 іграх розіграшу першості району серед команд першої групи була забито 193 м'ячі. Найрезультативнішими виявився колектив колгоспу імені Енгельса: на його рахунок 47 м'ячів. Кращим бомбардиром сезону став Микола Лапін: забив у ворота суперників 12 м'ячів.

У листопаді 1980 року 17 команд взяли участь у боротьбі за кубок районної ради ДСТ «Колос». До фіналу дійшли футболісти птахофабрики «Гуляйпільська» і колгоспу «Україна» (І). Перші володіли цим призом у 1953 році, а успенівці – у 1976-му. І ось 9 листопада відбувся фінал, який закінчився з рахунком 3 : 2 на користь успенівців. За почесний приз боролись М. Пидоря (капітан), А. Листопад (воротар), І. Борт, А. Жовніренко, А. Яковенко, Т. Шевченко, В. Курилович, О. Горпинич, О. Попруга, В. Павелько і В. Кошелєв.

У двадцятих числах червня 1981 року у фінальному матчі на кубок району з футболу зустрічалися команди колгоспу «Україна» і «Сільмаш». Перемогли сільмашівці з рахунком 1 : 0 (захисник успенівців забив м'яч у власні ворота на 75-й хвилині).

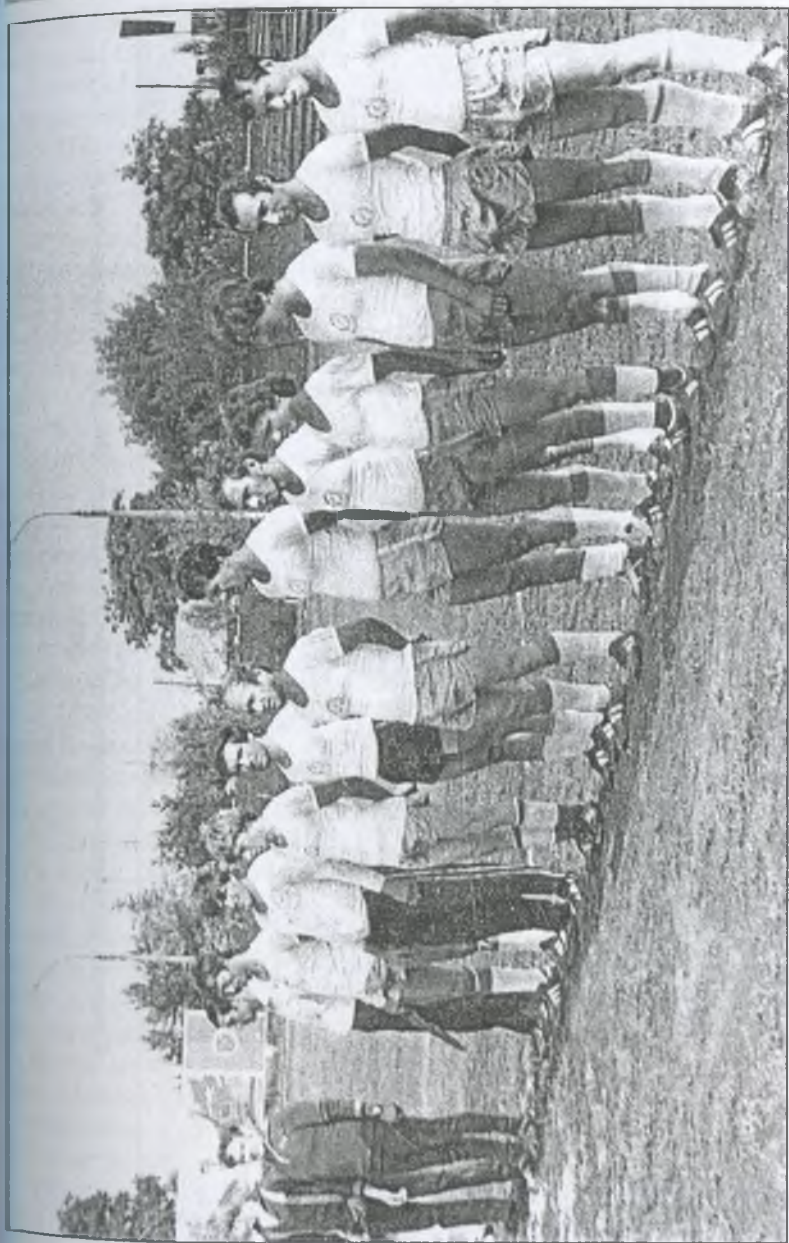
Володарем кубка закриття футбольного сезону-81 стала команда колгоспу імені Карла Маркса, яка у фінальному поєдинку зустрілася з енгельсівцями і перемогла їх з рахунком 1 : 0.

У червні 1982 року три дні в селищі міського типу Михайлівці проходила зональна першість області на приз «Шкіряний м'яч». У ній взяли учні старшої, середньої і молодшої групи – представники Гуляйпільського, Пологівського і Михайлівського районів.

Команда старшої групи нашого району (футболісти СШ № 1) посіла третє місце. А ось середня група (честь району захищали юні футболісти Успенівської СШ) на чолі з капітаном Юрієм Биковським проявила справжню волю до перемоги (обіграла пологівців з рахунком 6 : 0, михайлівців – з рахунком 5 : 3) і завоювала путівку на фінальні ігри. Кращим нападаючим судді назвали Юрія Биковського, півзахисником – Валерія Гергеця.

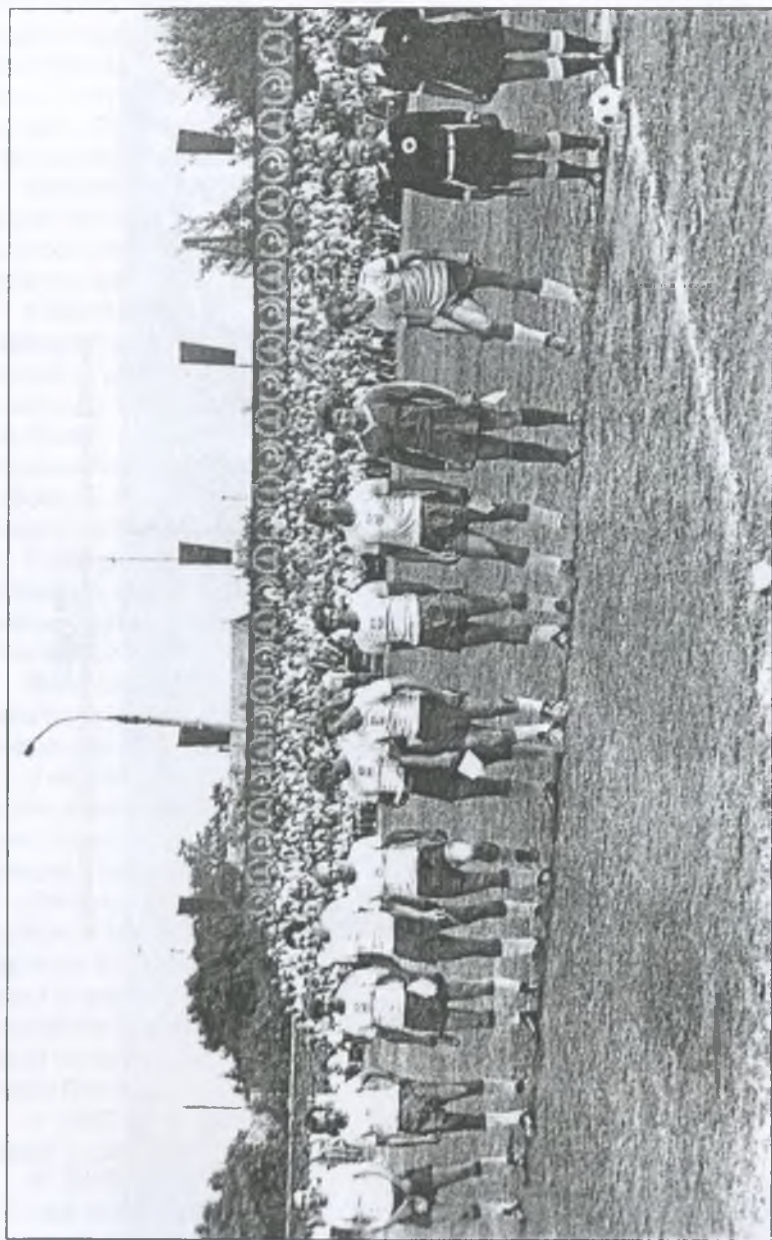
У 1982 році чемпіоном району з футболу була команда колгоспу імені Карла Маркса.

У 1983 році збірна футбольна команда Гуляйпільського району «Юний колосовець» у складі Сергія Андрієнка, Григорія Калиниченка, Геннадія Біленка, Анатолія Попова, Олега Закарлюки (воротар), Мико-

Команда колгоспу імені Енгельса – чемпіон району.
1984 р.

**Команда «Сільмаш» перед зустріччю з командою «Металург» (Запоріжжя).
1984 р.**

ли Шаровського, Віталія Кириченка, Володимира Кузьміна, Юрія Павлюченка, Сергія Приходька, Сергія Наріжного, Володимира Панченка (капітан), Миколи Панченка, Сергія Власенка стала чемпіоном області серед юніорів (тренер працівник МПТУ № 28 Микола Лапін).

У 1983 році у фінальній грі осіннього кубка з футболу зустрілися команди колгоспів «Україна» та імені Енгельса. Перемогли останні з рахунком 5 : 1.

Кубок закриття футбольного сезону-83 виграла команда колгоспу «Україна», яка перемогла футболістів колгоспу імені Горького (1 : 0).

У 1984 році футболісти експериментального заводу сільгоспмашин вибороли кубок району і кубок відкриття сезону-84, а кубок закриття сезону дістався команді колгоспу «Україна». Чемпіоном району 1984 року стали футболісти (у 1-й групі) колгоспу імені Енгельса, у 2-й – радгоспу «Таврійський».

У червні 1987 року чемпіонами області і володарями призу «Юний колосовець» стала команда Гуляйпільського району у складі Миколи Марченка, Олександра Біжана, Ігоря Буряка, Валерія Шрамка, Сергія Кубрака, Ігоря Куща, Анатолія Шевченка, Олександра Величка, Сергія Коваленка, Віталія Кириченка, Геннадія Солодовника, Володимира Смирнова, Ігоря Черненка, Володимира Колісника, Володимира Єрмоленка, Віктора Горбатка, Олександра Коропацького, Сергія Гебеля (тренер І. Черненко).

У 1987 році чемпіоном району з футболу стала команда колгоспу імені Енгельса.

Команда «Сільмаш» (тренер М. Попов), виступаючи в 1987 році в першості області в другій групі, зайняла четверте місце.

У 1987 році кубок району виборола команда колгоспу імені Горького, а кубок закриття сезону – ремзаводу.

Футбольний сезон-89 для району був у цілому успішнішим, ніж минулий. Команда «Сільмаш» виступала стабільніше і виборола п'яте місце в розіграві першості області. А команда колгоспу «Заповіт Леніна», котра брала участь у першості області серед сільських колективів, зарекомендувала себе з кращого боку.

Футболісти колгоспу імені Ілліча брали участь у турнірі на приз газети «Запорізька правда» і посіли друге місце.

Чемпіоном району 1989 року стала команда радгоспу «Червоний» (інструктор зі спорту С. Шевченко).

Успішно провели сезон-90 футболісти колгоспу імені Енгельса (капітан В. Зіненко). Вони стали володарями осіннього кубка.

Збірна району з футболу – чемпіон області і призер республіканських змагань на приз «Юний колосовець», 1984 р.

Аналізуючи підсумки футбольного сезону-90, тренер ДСТ «Колос» І. Черненко констатував:

– Минулий сезон допоміг відкрити немало молодих перспективних гравців. Це – Геннадій Солодовник, Анатолій Третяк (колгосп «Україна»), Юрій Биковський (колгосп імені Ілліча), Олександр Величко і Микола Сахно (команда «Темп»).

Домінували в розіграші команди колгоспу «Україна». Вони брали участь у всіх футбольних заходах району. І якщо в другій групі успішніві поділили 5-7 місце, то в ранзі сильніших йшли з великим відривом і вийшли на перше місце, не поступившись суперникам жодним поєдинком.

В цій команді склалася доброзичлива атмосфера, успішно поєднались досвід і молодість, що й допомогло колективу позитивно вирішувати поставлені завдання. Команда вдало виступала в республіканському турнірі, зайнявши там призове місце. В тому велика заслуга інструктора зі спорту Миколи Жовніренка і внесок ветеранів цієї популярної гри Анатолія Жоги і Григорія Шелеха.

Як завжди, стабільно виступали футболісти колгоспу імені Енгельса (інструктор зі спорту Віктор Авдїєнко). Хороші можливості для зростання мала команда колгоспу імені Ілліча, кістяк якої складали молоді гравці.

У 1991 році чемпіоном району з футболу була команда «Темп» колгоспу «Заповіт Леніна». Найбільше забили м'ячів у ворота суперників – по 20 – Олександр Величко і Віталій Кириченко.

Футбольне свято в Гуляйполі. Секретар райкому партії Л. І. Явон (друга зліва), голова райвиконкому М. С. Грицаєнко (з м'ячем) і Й. Й. Сабо (другий справа). 1985 р.

14-15 травня 1992 року в місті Гуляйполі проходили зональні Всеукраїнські сільські змагання з футболу серед юнаків 1976-1977 року народження. Честь Запорізької області захищала команда «Темп» колгоспу «Заповіт Леніна» і посіла I місце, вийшовши до фіналу.

У фінальній частині змагань, які проходили 17-21 червня в місті Новий Буг Львівської області, взяли участь 10 команд з областей України.

Команда юнаків «Темп» вдало виступила там, поступившись у своїй підгрупі лише господарям турніру, львів'янам, і вийшла до півфіналу. Але в наступній грі зазнала поразки від одеситів з мінімальним рахунком 0 : 1 і зайняла IV місце.

2 жовтня 1994 року у фіналі кубка району з футболу зустрілися команди колгоспу «Україна» та «Хіммаш». Напружений поєдинок завершився у додатковий час з рахунком 1 : 0 на користь успенівців (гол забив В. Панченко).

22 жовтня 1994 року за суперкубок району з футболу зустрічалися команди колгоспу «Україна» та КСП імені Ілліча. Першим володарем суперкубка стала команда колгоспу «Україна» (5 : 2).

Кубок відкриття футбольного сезону-95 виграла команда «Хіммаш».

12-13 серпня 1995 року відбувся турнір з футболу, присвячений пам'яті незабутнього футболіста збірної району Сергія Гури. Його товариші по команді тренер «Хіммашу» М. І. Попов, гравці В. Ф. Вал і І. І. Черненко подбали, щоб провести цей турнір і вшанувати пам'ять свого товариша.

Перехідний пам'ятний кубок виграла команда «Хіммаш» (капітан Сергій Нечитайло). На другому місці залишились червоненці, на третьому – гравці КСП «Заповіт Леніна».

У червні 1996 року в фінальних іграх з футболу, які проходили в Приморську, команда «Хіммаш» зайняла почесне третє місце. Це дозволило гуляйпільцям за підсумками спортивних змагань у залік спартакіади «Здоров'я» вибороти першість серед районів області.

У 1996 році кубок закриття сезону у фіналі «Хімік» виграв у команди КСП імені Ілліча. Рахунок зустрічі – 4 : 0. Голи у переможців забивли Сергій Нечитайло (2) та Олександр Гагарін (2).

У жовтні 1997 року фінішував розіграш першості району з футболу. Чемпіонське звання виборюли 12 колективів фізкультури, а чемпіоном стали футболісти КСП імені Ілліча. Це – І. Галаган (капітан), Г. Новіков, С. Новіков, О. Лобов, В. Кійко, В. Ляхов, С. Даниленко, Ю. Романенко, О. Гагарін, М. Сахно, О. Бобир, А. Яковенко, С. Михайлов та О. Новіков. Тренував команду спортінструктор КСП В. Биковський.

Футбольна команда ветеранів кївського «Динамо» з гуляйтільцями

16 листопада 1997 року, в День свята працівників сільського господарства, сільські футбольні дружини, які нинішнього сезону стали володарями кубків (першості району, осіннього та закриття сезону) розіграли між собою за коловою системою суперкубок. Захоплюючи поєдинки найсильніших за почесний трофей відбулися на стадіоні КСП імені Ілліча.

Володарями кубка стали футболісти колгоспу «Рівнопілля», які на шляху до перемоги здолали опір господарів поля і зіграли внічию з командою КСП «Україна».

Футбол 1998 року закінчився фіналом осіннього кубка та кубка закриття сезону.

У фінальній грі осіннього кубка зустрілися команди «Роза вітрів» та КСП імені Ілліча. Гравці міської команди обіграли останніх з рахунком 3 : 0 і здобули кубок, якого переможцями вручив ветеран спорту – колишній футболіст і арбітр В. І. Яланський.

Суддівська бригада на чолі з О. Р. Маньком (у центрі)

Слід відзначити головного суддю матчу О. Р. Манька, котрий на високому рівні провів гру. Добре слово слід сказати на адресу керівників «Рози вітрів» С. А. Луценка і Ю. Ю. Коростельова, які і в скрутний час зцементували команду, гравці якої постійно тренувалися й мали хороші результати.

В кубку закриття сезону взяли участь чотири футбольні колективи – «Роза вітрів», КСП імені Карла Маркса, «Заповіт Леніна», імені Ілліча.

Кубок закриття сезону здобули футболісти КСП імені Ілліча (спортінструктор і капітан команди В. Биковський).

У кінці жовтня 1998 року завершилися ігри першості району з футболу. У змаганнях взяли участь 10 колективів фізкультури. Чемпіоном району стала футбольна дружина ПГТ «Роза вітрів» (директори С. Луценко та О. Коростельов, капітан І. Кандиболовський). Перемогу здобули: С. Гебель, В. Маслієнко, В. Кириченко, О. Скар, В. Панченко, В. Харченко, О. Павлюченко, Г. Тихенко, О. Коропацький, І. Куц, Г. Домбровський, А. Калина, С. Бондарук, В. Клименко та М. Панченко.

Фінальна гра на кубок сезону з футболу у травні 1999 року зібрала на міському стадіоні чимало глядачів, бо зустрічалися дві імениті команди: КСП «Заповіт Леніна» – минулорічні володарі весняного кубка та команда «Роза вітрів» – чемпіон першості району минулого спортивного року.

Гра була напруженою, безкомпромісною. Весняний кубок у додатковий час виграли футболісти «Рози вітрів».

У вересні 1999 року завершилась першість району з футболу серед команд першої групи. Лідер – колектив з «Рози вітрів» (керівники С. А. Луценко і О. Ю. Коростельов, спортінструктор і капітан команди Ігор Кандиболовський).

Звання чемпіонів району удостоєні: Сергій Гебель, Олег Скар, Віталій Кириченко, Володимир Панченко, Вадим Маслієнко, Олександр Коропацький, Ігор Куц, Анатолій Калина, Олександр Павлюченко, Віталій Клименко, В'ячеслав Харченко, Геннадій Тихенко, Вячеслав Бондарук і Андрій Цимбал.

По другій групі команд першість вибороли представники КСП імені Кірова (голова правління М. В. Вінницький, спортінструктор О. Гайдабура).

У 1999 році володарем осіннього кубка району з футболу стала команда «Роза вітрів». У тому ж сезоні команда «Роза вітрів» завоювала престижний приз газети «Запорізька правда». Це сталося вперше в історії гуляйпільського футболу.

8 листопада 1999 року пройшла фінальна частина розіграшу кубка закриття футбольного сезону. У поєдинку зустрілися футболісти КСП «Заповіт Леніна» та імені Ілліча. Основний час закінчився нічиєю (1 : 1), а по пенальті виграла команда КСП «Заповіт Леніна» – їй і вручено кубок закриття сезону.

Команда «Роза вітрів» стала переможцем весняного футбольного кубка 2000 року. За нього боролись С. Гебель (капітан), Ю. Биковський, В. Кириченко, І. Куц, О. Скар, В. Ляхов, В. Панченко, В. Харченко, В. Маслієнко, О. Коропацький, Ю. Дикун, В. Лось, В. Клименко, В. Бондарук, В. Чабаненко (керівник господарства С. А. Луценко).

Завершилися ігри першості району з футболу. Протягом 5 місяців 2000-го року тривали спортивні баталії на полях району.

По першій групі першість вибороли спортсмени ТОВ «Надія» (спортінструктор В. С. Биковський). Друге та третє місця відповідно зайняли футболісти ТОВ «Україна» (спортінструктор Г. Г. Солодовник) та «Новий Заповіт» (спортінструктор В. Ф. Вал). Успішно виступила цього сезону футбольна дружина ПСП «Мир» (у підсумку вона посіла 4 місце).

Серед юнаків місця розподілилися так: на першому – гравці з ТОВ «Новий Заповіт», на другому – ТОВ «Надія». Третє та четверте місця – за темирівцями та успенівцями.

В другій групі на перше місце вийшов колектив ЗАТ «Агронива» (спортінструктор О. В. Петров), другими фінішували спортсмени з ВАТ «Гуляйпільське» (спортінструктор О. Гайдабура), третіми були долинці. Серед юнаків першість вибороли команди ТОВ «Долинка», друге – ЗАТ «Агронива» і третє – ВАТ «Гуляйпільське».

У 2000 році «Роза вітрів» стала чемпіоном Запорізької області з футболу.

Де кілька років тому з ініціативи директора фірми «Роза вітрів» С. А. Луценка в районі була створена однойменна футбольна команда. Набувши певного досвіду у виступах районного масштабу, – була чемпіоном району і володарем кубка, – «Роза вітрів» минулого року наважилась спробувати свої сили і в обласних змаганнях. І дебют виявився вдалим – гуляйпільці завоювали престижний кубок газети «Запорізька правда».

Мабуть, той смак перемоги й додав натхнення і сміливості дружній команді ризикнути взяти участь у розигранні першості області з футболу.

Цьогорічний старт першості для «Рози вітрів», відверто скажемо, був аж занадто невдалим. Їх переслідували одна за одною поразки. І таких було чотири, і лише одну гру звели вничю. Після першого кола команда посідала дев'яте місце.

Друге коло розіграшу першості нічого доброго не віщувало: команда мала провести дві зустрічі вдома і п'ять у гостях!

Але вже перші матчі другого кола показали, що футбольна дружина здатна на результативну гру. По черзі було переграно команди з Якимівки (12 : 1), Михайлівни (3 : 0), Кам'янки-Дніпровської (4 : 1), Великої Білозірки (5 : 0), Приморська (3 : 1), Мелітополя (2 : 1) і Поліг (2 : 0).

15 жовтня зіграли останній тур розіграшу, але переможця він так і не виявив. Гуляйпільці і михайлівці до фінішу прийшли з однаковою кількістю очок – по 33. В особистих зустрічах наші земляки двічі перемогли

Команда «Роза вiтрив» – переможець кубка газети «Запорiзька правда».
2000 р.

Команда Гуляйпільського району –
чемпіон області серед юнаків 1970 р.н. 1987 р.

михайлівців, але цього виявилось недостатньо для визначення чемпіона області. І було призначено додаткову зустріч на нейтральному полі.

Матч за звання чемпіона пройшов, як-то кажуть, під диктовку «Рози вітрів». Але дві прикрі помилки в захисті призвели до того, що гра завершилася з нічийним рахунком – 2 : 2. І лише в серії 11-метрових ударів гуляйпільці довели свою перевагу й стали чемпіонами області з футболу 2000 року. Цієї перемоги гуляйпільці чекали 37 років.

Ця перемога стала можливою лише за настійної підтримки директора фірми «Роза вітрів» С. А. Луценка. Саме Сергій Анатолійович в цей нелегкий час взяв на себе всі фінансові витрати з утримання команди. А це й придбання спортінвентаря, транспорт, витрати на гравців тощо. Команді активно допомагала транспортом директор ТОВ «Надія» Надія Лук'янівна Биковська. Наші гості – гравці інших команд завжди задоволені станом футбольного поля на стадіоні «Сільмаш», тим, що в роздягальні чисто і завжди тепла вода. У цьому заслуга колективу ВУ «Теплоенергокомунбуд» (директор Олександр Федорович Боровик).

Після переможного матчу Сергій Анатолійович запевнив усіх, що й 2001 року «Роза вітрів» братиме участь в розигранні першості області.

Представляємо чемпіонів області: Сергій Гебель (капітан), Віталій Кириченко, Володимир Панченко, Юрій Дігтяр, Дмитро Бацай, Станіслав Харченко, Юрій Биковський, Вадим Майоренко, Віталій Олійник, Андрій Крошин, Олександр Міщук, Віталій Лось, Геннадій Солодовник, Микола Онучко, Олег Скнар та Віталій Клименко. Кращим бомбардиром першості став А. Крошин, який забив 22 м'ячі. Гуляйпільці мають також і кращу різницю забитих і пропущених м'ячів – 62-21.

В осінньому кубку з футболу 2000 року до фінішу дійшли команди ТОВ «Новий Заповіт» (у півфінальній зустрічі здолали футболістів ЗАТ «Агронива» з рахунком 3 : 2) і ТОВ «Надія» (у півфіналі перемогли сусідів з Успенівки – 1 : 0).

І от фінальна зустріч на центральному стадіоні в м. Гуляйполі. Численні уболівальники стали свідками напруженого поєдинку. Бо команди за своїми фізичними даними і майстерністю майже рівні, зустрічалися не один раз і добре знали сильні і слабкі сторони один одного. Стрімкі атаки були то на одні, то на інші ворота, але безрезультативні. І тільки наприкінці першого тайму захисники «Нового Заповіту» не встигли перехопити прострільну передачу, на яку вийшов Віталій Кириченко. І з льоту з лівої ноги він пробив так сильно, що воротар майже не зреагував на м'яч. Так гравці «Надії» повели в рахунку. З таким результатом і закінчився перший тайм.

Футбольна еліта району. 1987 р.

З перших хвилин другого тайму футболісти «Нового Заповіту» почали атакувати ворота суперників і через 5 хвилин добилися успіху. Головою відквитав гол захисник І. Ничкало. До кінця гри цей рахунок так і не змінився.

Арбітр змагань Ігор Закарлюка призначає пенальті, де майстернішим воротарем виявився С. Гебель. Так перемогу здобула команда ТОВ «Надія» (спортивний інструктор В. С. Биковський). На другому місці футболісти ТОВ «Новий Заповіт» (В. Ф. Вал). Команди нагороджені грамотами райради ДСТ «Колос».

За престижний кубок закриття сезону 2000 року, коли підбиваються підсумки насиченого такими напруженими футбольними баталіями року, на міському центральному стадіоні змагалися команди провідних шести колективів фізкультури району.

На першу зустріч жереб звів сусідів – команди ТОВ «Надія» і ТОВ «Україна». Швидкоплинність гри, а це дві п'ятнадцятихвилинки, примушувала футболістів грати на повну силу. І кожна команда прагнула добитися перемоги. Тож захисникам і воротарям справді роботи вистачало.

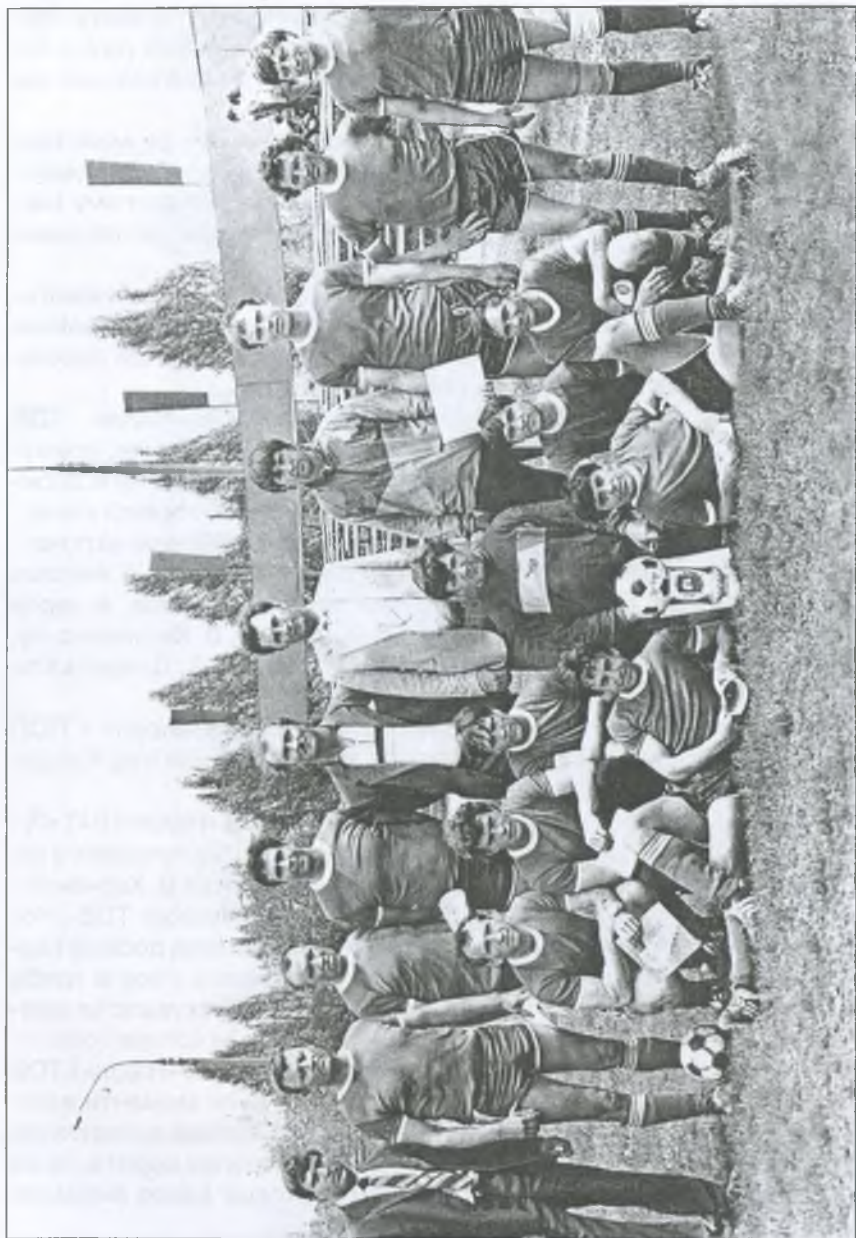
В першій половині гри рахунок так і не був відкритий, і лише на початку другої – комбінація Юрій Биковський – Віталій Кириченко – В'ячеслав Харченко – нарешті завершилася взяттям воріт суперників. А через декілька хвилин Ю. Биковський результат подвоює, а В. Кириченко під завісу гри забиває ще одного м'яча. Так з результатом 3 : 0 перемогли новомиколаївці.

Друга зустріч матчу звела команди ВАТ «Новий Заповіт» і ПСП «Мир» – перемогли перші з рахунком 2 : 0, де голи забивали Ігор Кандиболовський та Олександр Гагарін.

В першій півфінальній грі зустрічалися команди ТОВ «Надія» і ВАТ «Гуляйпільське». Останні достойно провели зустріч, хоч і поступилися з мінімальним рахунком 0 : 1. Цей гол на свій рахунок записав В. Харченко.

У другому півфіналі дорогу до фінішу торували команди ТОВ «Новий Заповіт» і ТОВ «Агро-Континент». В останніх ще мало досвіду (довгий час гравці не брали участі в районних змаганнях), і все ж треба їх відзначити – фізично вони не поступалися, лише бракувало їм майстерності. Цим і скористалися заповітяни, забивши їм чотири голи.

У фіналі, як і в осінньому кубку, зустрілися гравці ТОВ «Надія» і ТОВ «Новий Заповіт». І цю гру судив Ігор Закарлюка. Були моменти взяття воріт, як в одних, так і в других, але таких, як створював заповітянин О. Гагарін, мабуть, не було – він тричі міг «розпечатати» ворота, та на заваді завжди ставав Сергій Гебель – цей вартовий вдало визначав свою позицію, і тим рятував свої ворота.

Команда колгоспу імені Енгельса, яка завойовала весняний кубок району. 1988 р.

Так безрезультативно закінчилася ця гра. Тому сильнішу команду мала визначити серія одинадцятиметрових. За жеребом першим на ворота став С. Гебель. Йому пробив О. Гагарін – удар сильний, але Сергій парирував його.

Опісля на ворота «Нового Заповіту» став Сергій Горпинич і йому таки пробив м'яч Валерій Биковський. А ось С. Гебель знову парирував м'яч, а Сергій Нечитайло майстерно забив гол С. Горпиничу.

Рахунок 2 : 0. І ось наступний вирішальний удар у ворота новозаповітянців пробив В. Кириченко. Так, з рахунком 3 : 0 перемогли новомиколаївці. Їм і вручено заслужений у такій безкомпромісній боротьбі кубок закриття сезону.

Команди нагороджені грамотами. А футболістам С. Гебелю, В. Биковському, В. Кириченку та Ю. Биковському вручено грамоти обласної ради ДСТ «Колос» – за активну участь у розвитку в районі спорту та на честь 50-річчя товариства «Колос».

14 квітня 2001 року 11 команд на центральному стадіоні м. Гуляйполя розіграли кубок району відкриття футбольного сезону. У фіналі зустрілися сусіди – успішні і новомиколаївці. Єдиний влучний удар гравця «Надії» О. Лобова приніс їм перемогу і кубок.

У другій половині травня 2001 року у фіналі на приз «Шкіряний м'яч» серед юнаків 1989-1990 р.н. впевнену перемогу здобули футболісти ЗОШ № 4.

У травні 2001 року у фінальній зустрічі на кубок району серед колективів фізичної культури зустрілися команди ТОВ «Новий Заповіт» і ТОВ «Україна». Перемогли перші, забивши чотири «сухих» м'ячів у ворота суперників.

У 2001 році вдруге чемпіоном області стала футбольна команда «Роза вітрів» (керівник команди С. А. Луценко). За перемогу боролись Сергій Гебель (капітан), Віталій Кириченко, Юрій Биковський, Володимир Панченко, Олег Скар, Микола Онучко, Олександр Міщук, Віталій Олійник, Юрій Дігтяр, Руслан Полторацький, Роман Ленський, Олексій Мацюх, Дмитро Бацай, Олег Коваленко.

Команді активно також допомагала транспортом директор ТОВ «Надія» Н. Л. Биковська.

Чемпіоном району з футболу 2001 року стала команда ТОВ «Надія» (інструктор зі спорту В. Биковський, директор товариства Н. Л. Биковська).

У 2001 році футбольна команда «Роза вітрів» стала володарем призу газети «Запорізька правда» – другий рік підряд.

Футбольна збірна Гуляйполя перед товаристським матчем з ветеранами «Дніпра». 1989 р.

Багаторазовий чемпіон області і району з футболу команда «Роза вітрів» із президентом клубу С. А. Луценком

Чемпіоном району з футболу 2002 року стала команда ТОВ «Новий Заповіт» (керівники Ю. О. Коростельов, Ю. І. Романець, спортивний директор В. Ф. Вал). У 22 іграх команда набрала 62 очки, забила 95 м'ячів і 16 пропустила.

Володарем кубка закриття футбольного сезону – 2002 року була команда ТОВ «Агро-Континент», яка у фіналі обіграла спортсменів ТОВ «Новий Заповіт» із рахунком 3 : 0.

У 2002 році футбольна команда «Роза вітрів» стала срібним призером чемпіонату Запорізької області. Ось імена віце-чемпіонів: Сергій Гебель (капітан), Віталій Кириченко, Дмитро Литвиненко, Юрій Биковський, Олег Скар, Микола Онучко, Віталій Лось, Вадим Маслієнко, Олександр Міщук, Юрій Дігтяр, Руслан Полторацький, Дмитро Бацай, Геннадій Соболев, Олексій Мацюх, Олег Коваленко, Едуард Клемпарський, Андрій Ліпак, Юрій Большаков, Олег Лук'янчук (президент клубу С. А. Луценко).

Команда дякувала С. А. Луценку за всі фінансові витрати, які йшли на утримання її, директору ТОВ «Надія» Н. Л. Биковський та голові правління ЗАТ «Агрошляхсервіс» С. І. Малюці за надання транспорту для виїзду на змагання. Добрих слів заслуговував і колектив КП «Теплокомунсервіс» (О. П. Гура), який дбав про теплу воду у роздягальні центрального стадіону.

9 травня 2003 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя відбулася фінальна зустріч розіграшу кубка району з футболу між командами ТОВ «Надія» – ТОВ «Долинка». Перемогу і кубок здобули футболісти ТОВ «Надія».

26 жовтня на міському стадіоні пройшла друга гра фінальної частини розіграшу кубка «Запорізької правди» з футболу між командами «Роза вітрів» (Гуляйполе) – «Таврія» (Новомиkolaївський район).

Першу гру на стадіоні суперника гуляйпільці програли з рахунком 1 : 3. Тож друга гра мала величезне значення для наших земляків, щоб отримати почесний трофей. І вони не підвели уболівальників, які дружно прийшли підтримати їх.

Цікава, напружена, видовищна гра, яку продемонстрували обидві команди, завершилася з рахунком 4 : 0 на користь гуляйпільців. Голи забивали Віталій Олійник, Віталій Лихолат, Юрій Дігтяр, Роман Ленський. А за перемогу боролися разом з президентом клубу С. А. Луценком Сергій Гебель (капітан), Юрій Дігтяр, Сергій Бузько, Олександр Константинов, Олег Лук'янчук, Роман Ленський, Олександр Кабаченко, Віталій Олійник, Андрій Ліпак, Олександр Міщук, Віталій Лихолат, Віталій Кириченко, Віталій Лось, Дмитро Бацай, Юрій Биковський.

Команда колгоспу імені Енгельса. 1990 р.

Заступник головного редактора газети «Запорізька правда» П. М. Ковальов вручив переможцям кубок і медалі.

У жовтні завершилась першість району з футболу. Чемпіоном району 2003 року стала команда ТОВ «Надія» (директор Н. Л. Биковська, спортінструктор В. С. Биковський). Ця ж команда виграла і кубок закриття футбольного сезону-2003, перегравши команду ТОВ «Україна» (3 : 1). А от суперкубок області серед сильніших команд сільських районів виборола Гуляйпільська команда «Роза вітрів», перемігши у фіналі «Таврію» (м. Приморськ) – бронзового призера першої ліги.

За підсумками чемпіонату області з футболу 2003 року наша команда «Роза вітрів» (керівник С. А. Луценко) посіла третє місце. Кращим гравцем кубка сезону-2003 визнано Р. Ленського, якого відзначили пам'ятним призом.

8 та 10 травня 2004 року пройшли фінальні ігри відкритого весняного кубка області з футболу серед аматорських команд. Першу гру наша «Роза вітрів» проводила на виїзді в селі Благовіщенці, де зустрічалася з місцевим «Дніпром».

Наші хлопці, провівши гру зібрано і з великою самовіддачею, перемогли господарів поля з рахунком 3 : 1. У нас відзначилися: Н. Лиходід, О. Константинов, О. Кабаченко. Ця перемога давала «Розі вітрів» переконливий шанс у поєдинку за почесний трофей.

10 травня на центральному стадіоні міста Гуляйполя команди провели гру-відповідь. Численні глядачі та вболівальники стали свідками цікавої та захоплюючої гри обох команд.

Багаточисленні атаки зводилися нанівець завдяки вправним діям захисників і воротарів. І все ж таки гуляйпільці на останній хвилині зустрічі провели вдалу атаку і влучним ударом Назар Лиходід поставив переможну крапку у поєдинку на користь «Рози вітрів».

За перемогу боролися під керівництвом президента футбольної команди Сергія Анатолійовича Луценка Сергій Гебель (капітан), Дмитро Литвиненко, Олег Іванов, Дмитро Бацай, Станіслав Шиманський, Сергій Бузько, Андрій Ліпак, Юрій Биковський, Олександр Константинов, Юрій Коробко, Назар Лиходід, Олександр Міщук, Ігор Ісаєнко, Віталій Кириченко, Олександр Кабаченко.

Переможцям весняний кубок та диплом вручив голова обласної ради спортивного товариства «Колос» В. І. Шокарев.

16 травня 2004 року на центральному стадіоні Гуляйполя відбулась фінальна гра розіграшу кубка району з футболу серед колективів фізичної культури. Зустрічалися команди ТОВ «Україна» і ТОВ «Надія». Це два найсильніші футбольні колективи, про що засвідчила і сама гра.

Команда «Роза вітрів» – переможець кубка області з футболу.
2004 р.

Спортсмени продемонстрували швидкісний і якісний футбол, тримаючи багаточисленних вболівальників у напружі до кінця зустрічі.

У першій половині гри більш вдалими виявилися гравці «Надії», котрі відкрили рахунок (відзначився Олег Скар) – 1 : 0 і до перерви він не змінився. У другій половині гравець цієї команди Юрій Биковський подвоїв рахунок і вирішив долю гри. Але з таким ходом поєдинку футболісти «України» були не згодні і, перехопивши ігрову ініціативу, раз у раз загрожували воротам суперника. І їм таки вдалося наприкінці зустрічі одним влучним ударом скоротити рахунок (заслуга Миколи Онучка). Але на більше не вистачило ні сил, ні часу.

Гра закінчилася з рахунком 2 : 1 на користь спортсменів ТОВ «Надія». Капітану команди-переможниці вручено кубок і диплом, команді фіналісту – диплом!

14 серпня 2004 року головний тренер команди «Темп-ЗАЕС» з м. Енергодара І. І. Черненко повідомляв:

– В Іспанському місті Барселоні завершився розіграш міжнародного турніру з футболу «Барселона-куб» серед юнацьких команд 1987-1988 років народження. У ньому брали участь 162 команди з більш ніж 70 країн Європи, Америки, Африки, Аргентини, Бразилії й інших. Нашу країну представляла збірна команда клубів України, створена на базі Одеського «Локомотиву».

У складі збірної був вихованець гуляйпільського футболу, основний воротар команди Дмитро Литвиненко. Наші хлопці зіграли чотири гри і у всіх отримали перемогу. Лише у півфінальному матчі з чемпіоном Іспанії «Валенсією» програли з рахунком 0 : 1. У боротьбі за III місце обіграли (2 : 0) команду «Рив'єра» з Уругваю. Усі гравці нагороджені бронзовими медалями й Кубком.

Відпочиваючи, юні футболісти відвідали музей відомої команди «Барселона», побували в аквапарку, здійснили екскурсії по місту.

Щодо Дмитра Литвиненка, то цей сезон був для нього вдалим. У складі команди «Темп» (м. Енергодар) він завоював бронзові медалі у чемпіонаті України з футзалу, ставши там кращим воротарем сезону 2003-2004 рр. У складі одеського «Локомотива» виборов кубок України, а у м. Саки (Крим), взявши участь у міжнародному турнірі з футболу (грали 16 команд, такі, як «ЦСКА», московське «Динамо», «Сконто» (Рига), «Металург» (Донецьк) та ін.) був визнаний кращим гравцем.

Зараз Дмитро перебуває в команді майстрів вищої ліги з футзалу «Універ-Локо» (м. Харків), вирішивши тим самим питання вступу до вузу, проживання і харчування у профілакторії. Бореться за місце в основному складі команди. Удачі тобі, Дмитре!

Збірна команда спортсменів СШ № 1.
Вересень 2004 року

З травня по жовтень 2004 року проходила чергова першість району з футболу серед колективів фізичної культури.

Другий рік поспіль перше місце завоювала команда ТОВ «Надія» (керівник Н. Л. Биковська, спортивний інструктор В. С. Биковський), яка на протязі сезону втратила лише два очки.

Друге місце за командою ТОВ «Агро-Континент» (В. Б. Щербина, О. Петров), третє – за командою ТОВ «Україна» (М. Г. Тимофієв, В. В. Лось).

У 2004 році володарем осіннього кубка району з футболу стала команда ТОВ «Надія», яка з рахунком 2 : 0 перемогла спортсменів ТОВ «Україна».

У травні 2005 року в м. Мелітополі пройшли фінальні ігри першості області з футболу серед школярів старшої вікової групи сільських районів. Наші юні земляки стали бронзовими призерами. Це – О. В. Петров (тренер), В. Тютюнник, А. Бабаян, В. Шаповал, Є. Шрамко, Є. Меркулов, Д. Мусунов, Є. Пороговський, Д. Попов, М. Білий, Є. Мірошник, В. Білієнко.

У травні 2005 року в смт Якимівці пройшли фінальні змагання першості області з футболу (середня вікова група) серед юнаків сільських районів. Наші земляки у фіналі зустрілися з оріхівцями і перемогли їх з рахунком 1 : 0 і стали чемпіонами області. Ось їх імена: В. А. Кириченко (тренер), С. Дударьов, О. Борт, М. Білий, В. Борулько, В. Кириченко, Є. Пороговський, Є. Григоруку, А. Яланський, В. Брацило, М. Панченко, А. Литвиненко, А. Кириченко, С. Мірошниченко, О. Каплунов, Г. Данієлян, А. Назінян.

Поїздка команди на фінальні змагання відбулася завдяки підтримки керівника ЗАТ «Агрошляхсервіс» С. І. Малюки.

9 травня 2005 року на центральному стадіоні міста у фіналі кубка району зустрілися команди ТОВ «Надія» і ТОВ «Агро-Континент». Кубок завоювала перша команда.

З 25 по 28 серпня 2005 року у м. Приморську пройшла фінальна частина першості області з футболу. Вісім кращих команд, розбиті на дві групи, розіграли звання чемпіона області. У своїй групі гуляйпільці, обійшовши команду Веселівського району з рахунком 2 : 0, зігравши з пологівцями 0 : 0 та поступившись мелітопольцям 2 : 4, посіли у групі II місце. Це дало змогу боротися за 3-4 місця з господарями змагань.

Гра проходила за територіальної переваги гуляйпільців, але м'ячі влітали у наші ворота. На початку другого тайму рахунок став 0 : 3, але два точних удари В. Лося звели перевагу господарів до мінімуму. Останні 15 хвилин м'яч майже не залишав половину господарів поля,

чудову нагоду зрівняти рахунок мав В. Лось, але йому це не вдалося, і, на жаль, у поперечину воріт влучив В. Бортник.

Рахунок так і залишився 3 : 2 на користь приморців, гуляйпільці залишилися на четвертій сходинці. Чемпіонами області стали приазовці, за ними – мелітопольці.

Футбольна команда висловлювала щиру вдячність директору ТОВ «Агро-Континент» В. Б. Щербині, який надав автобус для поїздки до Приморська.

На початку вересня 2005 року на центральному стадіоні міста відбулася фінальна першість району з футболу в залік 61-ї спартакіади школярів. Чотири команди, які потрапили до фінальної частини змагань за коловою системою розіграшу, визначили переможця і призерів.

Переможцем змагань стала команда НВК с. Верхньої Терси. Друге місце посіли футболісти НВК с. Приютного, третє – ЗОШ № 1. На четвертому місці – спортсмени ЗОШ № 4.

Команді-переможниці вручено кубок і диплом, команди-призери нагороджені дипломами.

З 24 по 27 серпня 2006 року в м. Приморську проходили фінальні змагання першості області з футболу серед сільських районів у залік спартакіади області. В них брали участь вісім збірних команд районів. Наші земляки, перемігши команди Михайлівського району з рахунком 2 : 0 та Веселівського – 3 : 0, посіли у своїй групі 2-е місце, поступившись у зональних змаганнях пологівцям, наші хлопці боролися за III місце з командою Якимівського району. І в цій грі гуляйпільці були сильнішими. Вони й посіли III місце.

Переможцями стали господарі, II місце посіла команда Пологівського району.

В організації поїздки нашим футболістам надали допомогу керівники ВАТ «Гуляйпільське» С. А. Луценко, ТОВ «Преображенське» О. Ю. Коростельов, КП «Теплокомунсервіс» О. П. Гура, ВАТ «Гуляйпільське міграйонне підприємство матеріально-технічного постачання» В. І. Павелько.

У травні 2007 року у фіналі на кубок району з футболу зустрічалися команди ПСП «Мир» та ТОВ «Надія». З рахунком 1 : 0 виграла миряни.

СВЯТО ФУТБОЛУ В ГУЛЯЙПОЛІ

Неділі 21 жовтня 2007 року гуляйпільці та пологівці чекали з нетерпінням і хвилюванням. Так, саме цього дня на нашому центральному стадіоні міста відбувся матч-відповідь фінальної гри розіграшу кубка

області з футболу на приз газети «Запорізька правда» між командами «Славутич» (м. Гуляйполе) і «Мінерал» (м. Пологи).

Задовго до початку гри вулицями міста тягнувся ланцюжок людей-глядачів, які хотіли підтримати земляків, повболівати за своїх, а зі сторони Поліг їхали машини із футболістами пологівської команди «Мінерал» і їхньою глядацькою підтримкою.

– За той двотижневий період, що минув від першої виїзної фінальної зустрічі, в якій ми поступилися з мінімальним рахунком 0 : 1, у нас з'явилися певні кадрові проблеми, – зазначив перед початком гри граючий тренер нашої футбольної команди Віталій Лось. – Тиждень тому на армійську службу був призваний півзахисник Єгор Меркулов, буквально позавчора до однієї з арабських країн поїхав захисник Роман Ленський. Через сімейні обставини не гратиме сьогодні Микола Онучко...

Але, не дивлячись на це, свої ворота надійно захищав капітан нашої команди, головний спеціаліст відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації Сергій Гебель. У захисті був незамінний Євген Тоцький. На позиції стопера грав тренер шкільної команди Юрій Биковський, крайнього – Віталій Водоп'ян. Гру середньої лінії визначили вихованці запорізького футболу Андрій Ліпак і Владислав Захарченко, а попереду діяли Віталій Лось і Олександр Міщук.

Територіальною перевагою з перших хвилин гри заволоділи господарі поля, але атаки гостей теж були гострими. Уже на 10-й хвилині пологівці провели стрімку контратаку, яку завершив впевненим ударом кращий футболіст «Мінералу» Олександр Антонов. Але наші гравці Андрій Воронін і Віталій Лось, розігравши цікаву комбінацію, відповіли голом (забив його Віталій Лось).

У другому таймі рахунок 1 : 1 (за підсумками двох зустрічей) тривалий час залишався непорушним. Та навіть передчуття ранніх сутінків не послабило прагнення до перемоги гравців обох команд.

– Жодній з команд ніяк не вдавалося змінити рахунок, – говорить Сергій Гебель. – І ось у середині другого тайму атака наших гравців завершилася влучним ударом Андрія Вороніна. До кінця гри рахунок не змінився, незважаючи на всі зусилля пологівців.

Після фінального свистка арбітра на наших хлопців накотився шквал позитивних емоцій від уболівальників, які палко підтримували їх від перших до останніх хвилин футбольного поєдинку.

На церемонії нагородження головний редактор газети «Запорізька правда» Алла Кобинець вручила капітану команди-переможниці красень-кубок, сувенірні календарі й авторучки, а голова облради

ФСТ «Колос» Володимир Ведясов – почесні грамоти. Спеціальними призами нагороджені кращі гравці у складах обох команд – Андрій Воронін («Славутич») і Олександр Антонов («Мінерал»).

Уже у післяматчевому інтерв'ю Сергій Гебель ділився враженнями: – Ми втомлені, але щасливі. Ця перемога не далася нашим гравцям легко, та від того вона ще цінніша, ще солодша...

Гра «Славутича» увінчалася успіхом. Стадіон вітав переможців гучними оплесками і вигуками. А обабіч розташувалися торговельні намети. Це гостинно запрошували гостей і господарів міста відсвяткувати перемогу гуляйпільські підприємці, які організували виїзну торгівлю. Значною мірою їй посприяла районна державна адміністрація, потурбувавшись про те, щоб гостям і самим гуляйпільцям було затишно і зручно відпочивати. Тому любителі поласувати шашликами і всім смачненьким змогли того дня відвести тут душу. Навіть вихідці з інших міст і з самого Запоріжжя були приємно вражені високим рівнем організації святкового заходу.

Тож капітан і гравці гуляйпільського «Славутича» щиро дякували усім вболівальникам, які прийшли підтримати земляків, і спонсорам – директорам товариств і підприємцям, без яких участь у турнірі стала б неможливою.

– Я впевнений, що гуляйпільці отримали чудове свято футболу, – сказав, вітаючи суперників і не приховуючи свого розчарування, половівський тренер Юрій Мартиніс.

А влаштували це свято, доклавши всіх зусиль і надій до перемоги, гравці нашої команди: Сергій Гебель (капітан), Владислав Захарченко, Віталій Водоп'ян, Дмитро Бацай, Віталій Кириченко, Юрій Биковський, Андрій Ліпак, Віталій Лось, Вячеслав Білієнко, Євген Тоцький, Олександр Міщук, Сергій Ільченко, Андрій Воронін і Євген Пороговський.

Ось так вдало і переможно для Гуляйполя завершився традиційний футбольний турнір сільських команд на приз газети «Запорізька правда», присвячений її 90-річчю.

На початку травня 2010 року в м. Дніпрорудному відбулися обласні фінальні змагання з футболу на приз клубу «Шкіряний м'яч» серед юнаків 1998 р. н. В них взяло участь 9 збірних команд юнаків. Наші футболісти (тренер Віталій Андрійович Кириченко) вийшли на п'яте місце.

Володарем кубка відкриття футбольного сезону стала команда ТОВ «Агро-Континент», яка перемогла команду «Арсенал» з рахунком 3 : 1.

У план святкових заходів з нагоди Дня Перемоги у 2011 році було внесено і фінальну гру розіграшу кубка району з футболу. Відбулась вона 9 травня на центральному стадіоні міста. Повболівати за своїх

Команда «Роза вітрів» — переможець турніру на приз г. «Запорізька правда».
Жовтень 2007 р.

прийшли любителі шкіряного м'яча команд ПСП «Мир» і «Нового Заповіту», які вийшли до фіналу.

Про те, що боротьба буде непростою, можна було тільки здогадуватися. В цьому переконували зосереджені обличчя як футболістів, так і їх тренерів. І ось головний суддя Сергій Гебель сповістив про початок гри. Обидві команди кинулись в атаку, але... першими успіху добились хлопці з ПСП «Мир».

На десятій хвилині першого тайму м'яч у ворота суперників забив Валерій Кириченко. Через двадцять хвилин це зробив Віталій Дорошенко і рахунок став 2 : 0. Але заповітяни не змирилися з цим і через дві хвилини Юрій Малько робить рахунок 2 : 1. З цим футболісти і пішли на перерву. А після неї знову розгорілася вперта боротьба.

На початку другого тайму Єгор Меркулов забиває третій м'яч у ворота команди «Новий Заповіт». Та суперник не здається і Максим Білий доводить, що ще є порох у порохівницях, і рахунок стає 3 : 2.

На 25-й хвилині відзначається красивим і точним ударом із-за меж штрафного майданчика Сергій Плисенко – і рахунок уже 3 : 3. У цій ситуації міцнішими виявились нерви у гравців з ПСП «Мир». На 35-й і 40-й хвилинах двічі відзначився влучними ударами у ворота суперника Євген Меркулов.

У напруженій боротьбі кубок району і медалі вибороли футболісти з ПСП «Мир» (директор Олександр Чуб, тренер Валерій Довгаль). Заслужені нагороди під оплески присутніх отримали Єгор Меркулов, Сергій Деркач, Валерій Лось, Віталій Лось, Євген Пороговський, Василь Павелько, Олег Коростильов, Вадим Дьомін, Валерій Кириченко, Віталій Дорошенко, Сергій Азаров, Артем Мащенко, Дмитро Мартиненко, Артем Литвиненко, Володимир Сивоненко, Сергій Деркач (капітан). А вручив їх виконуючий обов'язки начальника відділу у справах сім'ї, молоді та спорту РДА Сергій Гебель.

Чемпіоном району з футболу 2011 року стала команда ТОВ «Надія», яка у 19 іграх набрала 47 очок, як і команда ТОВ «Агро-Континент», але мала кращу різницю забитих і пропущених м'ячів (100-14), у верхньотерсянців (95-31).

29 жовтня 2011 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя у розіграшу кубка закриття футбольного сезону перемогу отримала команда ТОВ «Агро-Континент», яка з рахунком 2 : 1 перемогла команду ТОВ «Надія».

14 квітня 2012 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя відбулися змагання розіграшу кубка відкриття футбольного сезону

серед аматорських команд району. П'ять команд, які брали участь у змаганнях, були поділені на дві групи, у яких і мав визначитися володар кубка.

У першій групі команда «Полтавка» перемогла команду «Надія» з рахунком 3 : 2 і стала першим фіналістом змагань. У другій групі «Агро-Континент» був сильнішим, ніж «Арсенал» (рахунок 3 : 0). А з «Агронивою» верхньотерсянці зіграли внічию (2 : 2), ставши другим фіналістом змагань.

Основний час фінальної гри між командами «Полтавка» й «Агро-Континент» завершився з рахунком 0 : 0. Все мало визначитися у пробитті післяматчевих 11-метрових штрафних ударів, де більш вдалими виявилися полтавці, які й святкували перемогу з рахунком 9 : 8.

Команду «Полтавка» нагороджено кубком та дипломом.

У травні 2012 року протягом двох днів у м. Приморську проходила фінальна частина обласних змагань з футболу серед юнаків 1998-1999 р.н. на призи клубу «Шкіряний м'яч».

У перший день змагань збірна команда юнаків нашого району перемогла команду м. Бердянська з рахунком 2 : 0. Наступного дня у першій грі проти команди юнаків з м. Мелітополя успіх також був на стороні наших юних спортсменів, які перемогли з рахунком 3 : 0. Друга гра проти команди Приморського району мала вирішити долю першого місця. Вона закінчилася з рахунком 4 : 2 на користь господарів змагань. Набравши однакову кількість очок з командами Приморського району та м. Мелітополя, наші юнаки за додатковими показниками посіли почесне друге місце, поступившись лише футболістам з м. Приморська.

За команду нашого району виступали: Максим Кошовий, Антон Макаров, Роман Сидоров, Вазген Алавердян, Степан Биковський, Євген Кириченко, Дмитро Гаркавий, Владислав Стасик, Андрій Селімов, Назар Семенюта, Максим Горобець, Олександр Бобир. Тренер – Віталій Кириченко.

Фінансову допомогу для поїздки гуляйпільців на змагання надав депутат обласної ради, директор ТОВ «Преображенське» Олександр Коростельов, за що йому слова великої вдячності.

ПРОФЕСОР-ВОРОТАР КОМАНДИ «ДАЧНИКИ»

Анатолій Михайлович Волох (1950 р.н.) народився в сім'ї освітян: батько Михайло Никифорович працював учителем співів і трудового навчання у Гуляйпільській СШ № 2, був депутатом міськради, мама – Варвара Юхимівна – в бухгалтерії райвно. Молодший брат Віктор (1955 р.н.) закінчив СШ № 1, Дніпропетровський металургійний інститут і був головним інженером Запорізького коксохімзаводу.

Батько – завзятий рибак-спортсмен, кожну вільну хвилину з вудками проводив на правому березі річки Гайчур, яка протікала відразу за їхнім городом. Був також чудовим баяністом і задушевно виконував українські народні пісні. Весь свій талант передав Анатолію, який серед сігорянської малечі був кращим рибалкою і наймолодшим солістом естрадного оркестру районного Будинку культури. З успіхом виступав не тільки на шкільній сцені, а й на районних та обласних оглядах художньої самодіяльності. Був першим у Гуляйполі виконавцем найпопулярнішого хіта Арно Бабаджаняна «Королева красоти», який на «біс» завжди проходив вечорами на танцювальному майданчику заводу «Червоний металіст». А соло на саксафоні віртуозно виконував однокласник Віктор Філіпченко.

Дитячі роки пройшли на вулиці Дачній, поряд з величезними й глибокими котлованами спалених заводу і млина капіталіста Кернера. Ця надзвичайно цікава й приваблива пустирна територія стала для сігорянських хлопчаків справжнім військовим полігоном для підготовки бойових дій проти лівобережних супротивників під командуванням Володимира Корсуна, сина директора Херсонської восьмирічної школи – Корсуна та мами Варвари Федотівни – вчительки Сігорянської неповної восьмирічної школи.

Для всіх післявоєнних хлопчаків улюбленого грою й розвагою були «військові бої», які часто закінчувалися пораненнями й лікарською допомогою. Та це їх не спиняло. Нестача військового спорядження заставляла нас вирушати у далекі пошукові походи до Варварівки, де у лісосмугах ми знаходили і відкопували солдатські каски, круглі диски для ручного кулемета, стріляні гільзи патронів і мін.

Іван Костенко знайшов цілісіньку міну і гордий своєю знахідкою заховав дома у погріб, за що і був жорстоко покараний батьківським солдатським поясом і попав під домашній арешт.

Леонід Яковенко відкопав заржавілий справжнісінькій «Наган». Барабан у нього не крутився, зате після нашої реставрації, став предметом гордості нашого загону і великою заздрістю міських хлопчаків, які таких військових трофеїв не мали.

Наші військові дії закінчувалися у вечірні сутінки біля величезного багаття, на дні котлована млина, де ми ще довго знаходили залишки згорілого зерна. Попри надзвичайно смачну картоплю, підбивали підсумки проведених боїв і планували стратегію і тактику наступних безжалісних і безкомпромісних боїв.

Дитяче військове загартування згодилося всім нам під час армійської служби на безкрайніх просторах Радянського Союзу та військових конфліктів на Кубі, Чехословаччині й Афганістані.

Підполковниками стали Дмитро Діденко, який з Куби повернувся до Гуляйполя на першій «Волзі» на нашій вулиці і місті, Петро Дейнега, Олег Єременко, Леонід Рогач, Сергій Деркач, які гідно тримали махновський і сігорянський військовий вишкіл.

Сміливість виховувалась не тільки у військових змаганнях, а й у водах Гайчура під час змагань з плавання та пірнання на дальність та під час обов'язкової зимової крижаної купелі у водах після абордажу льодових крижин противника або після перебіжок з однієї крижини на іншу. Сушилися на нейтральній території, щоб батьки не дізналися про наше «моржування». Не зважаючи на такі водохрещення, ми ніколи не хворіли. Перший раз я потрапив до лікарні тільки у 1968 році під час навчання в м. Дніпропетровську.

Шкільну науку починали вивчати у Сігорянській початковій школі, яка розташовувалася у малесеньких кімнатах допоміжних будівель надзвичайно гарного, але спаленого маєтку Косовцева з непрацюючим фонтаном і прекрасним садом. Тут навчалися діти-сироти дитячого будинку № 2, який знаходився у кінці вулиці Дачної (тепер тут психлікарня). Цю школу закінчили майбутній відомий український поет Василь Діденко, його наступник – поет Григорій Лютий, батьки якого – Іван Григорович і Марія Явтухівна все своє життя провчителювали в даній школі.

Перша наша вчителька Марія Федотівна Корсун посадила нерозлучних друзів – Анатолія Волоха і Олександра Яковенка на першу парту під свій пильний і неблаганний контроль. Вона навчила нас перших шкільних прописних істин: наполегливо працювати й товаришувати зі своїми 13-ма однокласниками.

У 1961 році нас переводять до Гуляйпільської СШ № 1, яка вражала нас величезною кількістю вчителів і учнів, більше 1500, спортивними майданчиками і «гігантським» спортзалом (10x14 м), з двома пічними грубами по кутках залу та 100-метровим шкільним коридором, по якому так і хотілось пробігти, але було страшно і лячно серед такої маси людей.

Класний керівник 5-А класу Валентина Вікторівна Муравей, яка, крім нас, отримала ще й двох «ветеранів 5-х класів» – трирічників Івана Ігнатенка і Федора Рибальченка, вчинила дуже мудро і справедливо. Ми з Анатолієм розмістилися на давно омріяній передостанній парті, а за нами – Іван і Федір, які тепер мали можливість під час контрольних робіт своєчасно підглядіти у нас правильність своєї напруженої трирічної науки. Це і допомогло їм благополучно закінчити 8 класів і стати прекрасними працівниками народного господарства.

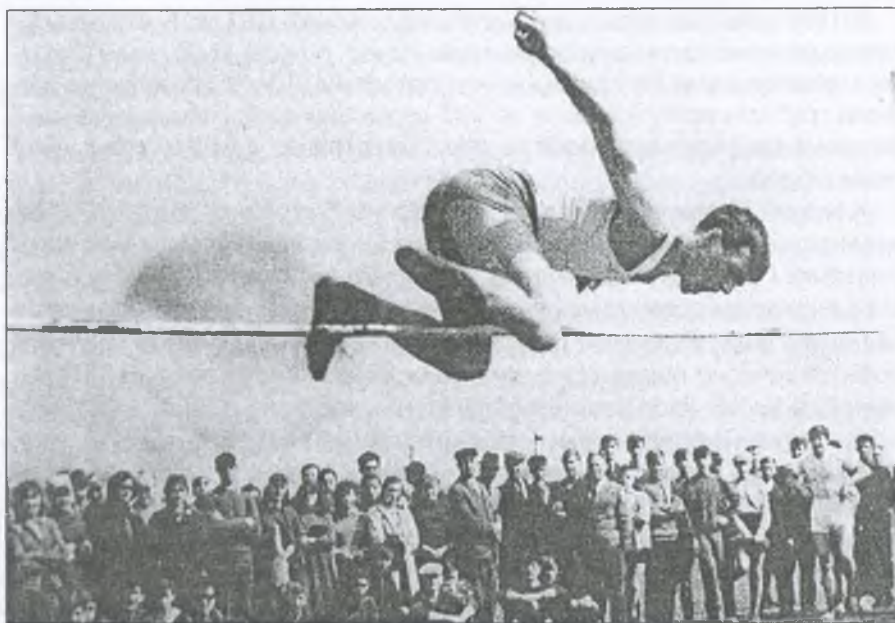
Валентина Вікторівна – вчитель з великої літери, яка любила дітей і виховувала з них будівників свого життя, враховуючи їхні можливості й здібності. Тому й не дивно що всі її любили й поважали, а донька – Тетяна Миколаївна Головіна стала головним лікарем Гуляйпільської центральної лікарні.

Та найбільше враження на нас справили уроки фізкультури, які проводили з нами майстри своєї справи: Ольга Миколаївна Серьогіна, Валентина Андріївна Рибальченко і Григорій Іванович Левандовський.

Першу свою перемогу у стрибках у довжину з розбігу Анатолій здобув ще у 1960 році у піонерському таборі освітянських дітей при Бердянській СШ № 5, а тепер, маючи можливість виконувати стрибки у справжнісіньку яму з піском для стрибків у довжину й висоту й спостерігаючи за стрибками рекордсмена школи Володимира Домашенка (170 см), вивчав новий стиль «перекидний», до цього ми всі стрибали «ножицями».

Нашими кумирами стали кращі спортсмени школи: В'ячеслав Ліннов, Михайло Кульбашний, Віктор Маляревич, Володимир Домашенко, Анатолій Терехов, Валерій Латиш, Володимир Мартиненко, які проводили з нами тренування й готували собі спортивну заміну.

Практично на кожній великій перерві і після уроків вони організовували запеклі спортивні поєдинки з баскетболу й волейболу на спортивних майданчиках школи. Ці ігри збирали велику кількість глядачів, а найактивнішим вболівальником був директор школи Олександр Степанович Самойленко.

Над перекладиною Анатолій Волох

Вже в шостому класі Анатолій Волох, Леонід Самойлов, Микола Трошин і Олександр Яковенко були зараховані до збірних команд з легкої атлетики, баскетболу й волейболу, які здобували впевнені перемоги на районних змаганнях за програмою Всесоюзних спортивних ігор піонерських дружин та успішно виступали на обласних змаганнях у Пологах.

У 1965 році стали чемпіонами району з естафетного бігу 5х60 м і почали свою трудову діяльність на цегельному заводі, розташованому за вулицею Дачною. Літом вся футбольна команда «Дачники» провела за принципом «Бери по більше – кидай по далі!»

Це, коли перший знімає цеглу, з безперервно рухаючої «люльки», і кидає її другому, який ловить і кидає третьому, а останній – восьмий (гамує) (складає) в цеху у величезні стелажі для просушки сирої цегли. Вищий пілотаж – кидання і ловіння одночасно чотирьох цеглин. Такі циркові номери часто закінчувалися прибитими пальцями рук і ніг, але це не зупиняло і ми продовжували вдосконалювати свою майстерність, яка розвивала у нас сміливість, спритність, швидкість рухів, витривалість до надзвичайно тяжких фізичних навантажень, після яких передача і ловіння будь-якого ігрового м'яча нам була приємною і легкою забавою.

Прикладом для нас були молоді заробітчани із Західної України, які вражали нас своїм діалектом, гарним співом західноукраїнських пісень під час роботи, спроможністю витримувати по дві зміни підряд, щоб отримати більш-менш гідну зарплату та вирішення всіх конфліктів жорсткими й безжалісними бійками. Ми ж співали тільки після другої зміни, коли втомлені поверталися до своїх домівок, нічною вулицею Дачною, піднімаючи на ноги всіх сігорянських собак, які дружно нам «підспівували».

На перші зароблені гроші, дружно всі разом купили годинники «Юність» за 18 карбованців і футболки. За два робочих літа ми отримали неперевершену загальну фізичну підготовку, яка стала фундаментом майбутніх спортивних і трудових перемог.

Анатолій став кращим воротарем футбольної команди «Дачники». На уроках гімнастики вражав всіх надзвичайно складними опорними стрибками через «козла» і «коня» та став чемпіоном школи 1967 року зі стрибків у висоту з розбігу – найзахоплюючий вид легкоатлетичних змагань, який збирав найбільшу кількість глядачів і вболівальників.

На той час легка атлетика дійсно була «королевою спорту», коли на протязі навчального року весь колектив СШ № 1 довжелезною колоною, з червоними стягами попереду крокує через все місто на стадіон «Сільмаш».

Перемога на цих змаганнях часто вирішувала подальшу долю випускників школи. Так у великий спорт прийшли Віталій Іванов, В'ячеслав Ліньов, Людмила Семенюта-Веселкова., а Анатолій Волох став професором.

Всіх їх поєднувала величезна любов і жага до спорту. Анатолій у дитячі роки, після триумфу Юрія Гагаріна у 1961 році, мріяв тільки про космічні польоти.

1 травня 1962 року першотравневу демонстрацію відкривала Гуляйпільська СШ № 1. Прапор школи ніс Валерій Шульга, а за ним крокував у космічному «скафандрі» – Юрій Гагарін – Юрій Костенко, а В'ячеслав Ліньов, Юрій Єременко... несли ракету «Восток». За ними крокували вчителі школи і загін юних космонавтів: Анатолій Волох, Олександр Яковенко, Віталій Шкабарня, Олександр Домашенко, Микола Тур, В'ячеслав Білай.

Тому й не дивно, що Анатолій після школи поїхав поступати до Єйського військового авіаційного училища, не зважаючи на те, що після успішного виступу на обласних змаганнях з легкої атлетики в Мелітополі, його запрошували на навчання до місцевого педінституту. Та йому не поталанило так само, як і Людмилі Семенюті при вступі до Ленінградського будівельного інституту. Але вона залишилася працювати у Ленінграді, де у неї і почався «зірковий час».

Анатолій незадоволений і розчарований повернувся до Гуляйполя, де його чекало офіційне запрошення до Мелітопольського педінституту. Так стрибок у висоту на 160 сантиметрів, а не політ на космічну орбіту, вирішив його подальшу долю.

А неперевершений рекорд 1967 року з стрибків у довжину – 5 метрів 70 сантиметрів Людмили Семенюти був недосяжним і для юнаків. Його у 1966 році встановив Валерій Латиш і тільки через 29 років у 1996 му його перевершив Вадим Богушко, який у Мелітополі став чемпіоном області з результатом 5 метрів 80 сантиметрів.

5 метрів 70 сантиметрів стали стартовим майданчиком для зіркових перемог Людмили на Кубку світу 1981 року в Римі на 800 метрів та встановлення світового рекорду в бігу на одну милю (1609 метрів) у Болонії та отримання почесного звання «Заслуженого майстра спорту СРСР». Вона стала єдиною нашою королевою легкої атлетики, а Анатолій – єдиним професором футбольної команди «Дачники».

Анатолій успішно закінчив педінститут та аспірантуру й повернувся до Мелітопольського педінституту, де й здобув наукові ступені кандидата, а потім і доктора біологічних наук. Звання професора отримав у Таврійській агротехнічній академії. Любов до спорту у нього залишилась на все життя. Під його керівництвом студенти пройшли туристичними стежками практично увесь Радянський Союз, вивчаючи і досліджуючи флору і фауну рідного краю. Ці походи в екстремальних умовах стали основою для написання студентами курсових і дипломних робіт, а Анатолію – отримання високих вчених ступенів та подальшого фізичного вдосконалення. Його учні продовжують його справу: з 1982 року у Гуляйпільській СШ № 1 працює вчителем краций його учень Євгеній Юрійович Крутько, а в далекій Америці у Каліфорнії – Алла Анатоліївна Лебедченко, випускниця СШ № 1 1991 року.

Перше шкільне кохання Анатолія Волоха переросло у велику любов до своєї однокласниці Ірини Степанівни Дядик (закінчила Запорізький медінститут), з якою він одружився у 1972 році, а свідками були найкращі друзі – Олександр Яковенко і Віра Калюта. За 40 років подружнього життя виховали сина і доньку, тепер опікуються онуками та отримали заслужену повагу від рідних, колег, студентів і пацієнтів.

Дякуючи шкільному спорту, троє із 180 випускників Гуляйпільської СШ № 1 1967 року все-таки досягли космічних висот у своєму житті: Людмила Семенюта-Веселкова у спорті, а Анатолій Волох та Олександр Мосейко у науці.

Березень 2012 року

**Олександр Яковенко,
м. Гуляйполе**

Сергій Олександрович Попов

СЕРГІЙ ПОПОВ

Футболіст і тренер Сергій Олександрович Попов народився 22 квітня 1971 року в м. Гуляйполі Запорізької області. Дитинство і все життя пройшло у Макіївці і Донецьку.

Батько Сергія працював водієм, грав у футбол. Мати була вчителькою. Сергій – вихованець СДЮШОР «Шахтар» (Донецьк). Перший тренер – Петро Пономаренко.

З 1988 року – він дублер донецького «Шахтаря», але в основний склад команди його не взяли і батько влаштував хлопця на роботу в ремонтно-будівельну бригаду в аеропорт, де йому дозволяли ходити на тренування.

У листопаді 1988 року подзвонив тренер «Новатора» Микола Головка і запропонував спробувати сили в його команді. Сергій погодився і сезон 1989 року провів у Маріуполі у складі 2-ої союзної ліги, але клубу нічим не допоміг. За підсумками «Новатор» посів останнє 27 місце у 6-й зоні ліги.

У 1990 році пішов у армію, «служив» у Клубі СКА (Київ). З весни 1991 року грав за клуб «Нива» (Вінниця). У команді проявив себе якнайкраще, забив за 24 матчі 7 м'ячів. У 1992 році перейшов у донецький «Шахтар», куди його настійливо звав Валерій Яремченко.

У новій команді він став багаторазовим володарем Кубка України. Був капітаном команди.

У 1996 році перейшов у пітерський «Зеніт». Влітку 1997 року, отримавши запрошення від Яремченка, вернувся знову в «Шахтар».

З 2004 року грав в команді «Металург» (Запоріжжя), де і завершив кар'єру в 2006 році.

В європейських кубках провів 36 матчів.

В чемпіонатах України грав у 267 матчах, забив 42 м'ячі. Виступав за національну збірну України (54 гри, 5 голів).

У квітні 2008 року очолив команду «Шахтар-2» як головний тренер.

У донецькому «Шахтарі» ігрове амплуа було центральний захисник.

IV розділ

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

Вона завжди була у пошані гуляйпільських любителів спорту. В цьому переконують наведені нижче факти.

У кінці вересня 1946 року в м. Запоріжжі відбулися обласні спортивні змагання з легкої атлетики чоловічих і жіночих команд. У цих змаганнях взяли участь і гуляйпільські команди у складі 5 юнаків і 3 дівчат.

Обидві наші команди взяли участь у всіх видах змагань: біг на 100, 400 і 500 метрів, стрибки у довжину і висоту, кидання гранат і штовхання ядра. Кращих показників домоглися юнаки М. Гопка, І. Дерев'яно, М. Веретільник і Н. Тищенко, а з дівчат – А. Пурик і Є. Кириченко. Команди набрали 86 очків, що забезпечило їм перше місце в області.

Це вже третя перемога гуляйпільців у спортивному сезоні.

У кінці травня 1946 року райкомітет фізкультури й спорту разом з райкомом ЛКСМУ провів спортивний крос на різні віддалі. Бігун Биков перший прийшов до фінішу, пробігши за 21 хвилину віддаль у 6 кілометрів, за ним – І. Сивоненко – за 21 хвилину 3 секунди і третій пробіг Н. Дмитренко – за 21 хвилину 5 секунд.

Перше місце на 500-метровій дистанції зайняла учениця педшколи З. Мала, друге – Г. Соболев, третє – К. Лига.

У травні 1948 року в Гуляйпільській середній школі відбулася спартакіада (вчитель В. Г. Яковенко), в якій взяли участь 52 учні. Кращі показники в бігові на 60 метрів мав учень Володимир Тарасенко, котрий цю віддаль пробіг за 9,4 секунди.

Відстань 100 метрів найшвидше подолав Євгеній Юрченко. Його показник – 15 секунд.

З дівчат найкращі результати мали Валя Маслієнко і Інна Самойлова. 60 метрів кожна з них пробігла за 10 секунд.

Гарні показники з бігу на 1000 метрів, у стрибках у довжину і висоту мали також учні Павло Качан, Ганна Шийка, Микола Редька, Володимир Юнгольсон, Іван Максецький, Леонід Харченко, Діна Конько і багато інших.

17 жовтня 1948 року відбулися змагання з легкої атлетики учнів Гуляйпільської СШ, присвячені 30-річчю ВЛКСМ.

Учень Микола Білецький (18 років) влітку на обласній шкільній спартакіаді зі стрибків у висоту зайняв друге місце. У жовтні він перевищив свій результат, стрибнувши у висоту на 1 метр 45 сантиметрів. Йому ж належало перше місце зі стрибків у довжину (4 метри 68 сантиметрів).

У бігу на 100 метрів 1-ше місце виборів учень 9 класу Микола Редька, пробігши цю дистанцію за 12,7 секунди.

У змаганнях взяли участь 74 учні. Більшість з них здали норми на значки БГПО і ГПО I ступеня.

4 і 5 червня 1950 року в м. Запоріжжі відбулися обласні легкоатлетичні змагання добровільного спортивного товариства «Урожай», в яких брали участь спортивні колективи МТС, радгоспів, шкіл механізації і технікумів сільського господарства області.

Великого успіху в цих змаганнях домоглися спортсмени Новозлатопільської МТС, зайнявши друге місце в області. Гарних результатів добилась О. Хижняк, завоювавши перше місце з кидання гранати. Її результат 27,8 метра.

Всі члени спортивного колективу Новозлатопільської МТС нагороджені грамотами обласної Ради добровільного спортивного товариства «Урожай».

16 грудня 1950 року в семирічній школі радгоспу «Гуляйпільський» проведено фізкультурний крос на честь виборів до місцевих Рад депутатів трудящих, в якому взяли участь 34 учні.

– Учасники кросу, – повідомляв фізкерівник школи С. Сергеев, – зробили круговий агітпохід по радгоспу на віддаль 16,5 кілометра.

Перша група, яка здобула першість у кросі, пройшовши цю віддаль за 1 годину 50 хвилин, нагороджена грамотою.

8 квітня 1951 року в Гуляйполі відбулася спортивна естафета на честь відкриття літнього спортивного сезону. В естафеті взяли участь 32 чоловіки. Першою принесла естафету на 1500 метрів команда педучилища у складі Л. Ісаєнко, О. Котенко, Головка.

Друге місце зайняла команда Гуляйпільської середньої школи у складі учнів Павелько, Семенюти, Сабініч.

У вересні 1951 року в м. Запоріжжі проходили змагання фізкультурників добровільного спортивного товариства «Урожай» на першість області з легкої атлетики.

Перше місце серед колективів області зайняла команда радгоспу «Гуляйпільський», за що одержала кубок обласної Ради спортивного товариства «Урожай».

Велосипедисти Ф. Остроух і Р. Молодецька, які вибороли перше місце в області, взяли участь у республіканських змаганнях.

4 травня 1952 року в м. Гуляйполі відбулася спортивна естафета на честь Дня більшовицької преси.

Переможцем у цій естафеті вийшла команда ДСТ «Урожай» радгоспу «Гуляйпільський», їй вручено приз районної газети «Сталінським шляхом».

Команда ДСТ «Колгоспник» артілі імені Орджонікідзе нагороджена грамотою Гуляйпільського райкому в справах фізкультури й спорту.

У серпні 1956 року команда фізкультурників (8 чоловік) нашого району виїжджала на спортивні змагання працівників державних установ області. Змагаючись зі стрільби та з легкої атлетики земляки добились непоганих результатів.

На честь 48-х роковин Великого Жовтня в районі проводився легкоатлетичний комсомольсько-профспілковий крос. Він почався у жовтні. Одночасно стартували понад 900 спортсменів. Старти були успішними. 66 фізкультурників виконали нормативи першого та другого спортивних юнацьких розрядів. 122 легкоатлети заслужили право виступати на заключних районних змаганнях.

Хороших успіхів добились учениці Комсомольської середньої школи Олександра Петик, Юлія Янковська, Єфросинія Гай. Юні фізкультурниці в забігу на 1000 метрів показали результати другого спортивного розряду.

Перше місце серед школярів виборола команда Гуляйпільської середньої школи № 1. Переможців нагороджено перехідним кубком.

Вагомий внесок у розвиток і становлення фізичної культури і спорту Гуляйпільщини зробили Василь Григорович Яковенко, Леонід Семенович Зіненко, Валентина Андріївна Рибальченко, Іван Никифорович Жиленко, Андрій Андрійович Андрієнко, Олексій Іванович Соя, Ольга Миколаївна Серьогіна, син Сергій якої закінчив 8 класів СШ № 1 та Київський спортивний інтернат. У 1969 році у складі збірної команди Києва на юнацькій першості України з легкої атлетики у м. Дніпропетровську несподівано зустрівся із земляком – Олександром Яковенком...

Сергій став срібним призером з бігу на 110 метрів з бар'єрами, потрапив до збірної команди України й виступав на Всесоюзних змаганнях. Згодом став майстром спорту СРСР.

На початку червня 1971 року на стадіоні села Комсомольського відбувся фінал першості району з легкої атлетики серед спортсменів шкіл району.

Першими на стометрівці були дівчата. В напруженій боротьбі перемогу здобула представниця Полтавської школи-інтернату Галина Біла. Її результат – 14,8 секунди. Серед юнаків на цій дистанції першим був учень Комсомольської СШ Олександр Захаров, котрий 100 метрів пробіг за 11,8 секунди. Юнакові не вистачило лише 0,03 секунди до нормативу 2-го спортивного розряду.

Добрих успіхів добилася також представниця Комсомольської СШ Ніна Причена. Вона стрибнула в довжину на 4 метри 50 сантиметрів. Це на 10 сантиметрів вище 3-го спортивного розряду.

І ось стрибки у висоту. Серед дівчат кращі результати показали Тетяна Дігтяр з Полтавки та Ольга Кучерява з Успенівки. Вони подолали планку на висоті 1 метр 25 сантиметрів, що дорівнює другому спортивному розряду. А тепер змагаються юнаки. Висота 155 сантиметрів. Її подолали О. Захаров, О. Плис (СШ № 1) В. Косенко (Любимівська СШ), Ю. Саливон (Полтавська школа-інтернат), С. Карнаух (СШ № 3). Висоту 160 сантиметрів взяли тільки О. Захаров та О. Плис. На подолання висоти 165 сантиметрів вийшов один О. Захаров. Він взяв її під гучні аплодисменти присутніх з першої спроби. За дозволом головного судді змагань І. Сергеева Олександр з четвертої спроби долає 170-сантиметрову висоту. (Зовсім недавно цей спортсмен на шкільних змаганнях показав результат 172 сантиметри).

І нарешті, заключний етап змагань – естафета 4х100. Серед сильних були представники Комсомольської СШ. Дівчата показали результат 59,8 секунди, а юнаки – 52.

Отже, призові місця розподілилися так: Комсомольська СШ (I місце), Полтавська школа-інтернат (II) і СШ № 1 (III).

– Дещо детальніше хотілося б розповісти про кращих спортсменів Комсомольської СШ, – ділюся 5 червня 1971 року І. Сергеев. – Це – Олександр Захаров, Ніна Причепка, Віра Голінько, Таня Гришова, Яків Жовніренко. Вони і принесли перемогу команді.

Сашко Захаров, наприклад, різнобічний спортсмен. А до занять спортом він був слабким і кволим хлопчиком. Навіть мав звільнення від занять по фізкультурі. Але Сашко ще з 7 класу став наполегливо тренуватись. Він не задовольнився уроками та секційними заняттями, бо їх на тиждень було лише два. Юнак самостійно займався багатьма видами спорту: гімнастикою, з якої має розряд, боротьбою, легкою атлетикою.

Ніна Причепка – теж різнобічна спортсменка. Сьогодні вона має добрий результат – стрибнула у довжину на 4 метри 50 сантиметри. Її суперниці показали тільки 4 метри 25 сантиметрів. І в естафеті Н. Причепка на фінішній прямій на 50 сантиметрів обійшла свою суперницю з першої середньої школи.

Хочеться також розповісти ще про одного представника нашого колективу (Комсомольська СШ). Це – Анатолій Ананійчук.

Ще в третьому класі Толя прийшов до мене на урок, – продовжує розповідь І. Сергеев. – Я запитав його: «Що ти можеш?» і замість відповіді хлопчик пройшов на руках через увесь зал. Тоді почав показувати елементи гімнастики на різних снарядах, що було не під силу навіть деяким десятикласникам. Таким він прийшов у спорт. Про нього

можна розповісти дуже багато. Одне скажу, що сьогодні Анатолій є чемпіоном загальної першості республіки і області з вільної боротьби.

В майбутньому мої вихованці А. Ананійчук і О. Захаров бажають бути вчителями фізкультури. Що ж хай збудуться їхні прагнення.

На початку серпня 1971 року на центральному стадіоні міста відбулися легкоатлетичні змагання на першість райради товариства «Колос». Призові місця вибороли команди колгоспів «Україна», імені Карла Маркса та імені Ілліча.

Ось такі зафіксовано технічні результати на цих змаганнях.

Серед жінок:

100 метрів – Ольга Сухова (колгосп «Україна») – 13,1 секунди;

200 метрів – Галина Сухова (колгосп «Україна») – 30,1 секунди;

400 метрів – Неля Василенко (колгосп «Україна») – 1 хвилина 12,8 секунди;

кидання списа – Надія Бутова (колгосп імені Ілліча) – 17 метрів 50 сантиметрів;

кидання диска – Надія Бутова (колгосп імені Ілліча) – 13 метрів 90 сантиметрів;

штовхання ядра – Ольга Гринь (колгосп імені Карла Маркса) – 8 метрів 50 сантиметрів;

стрибки у довжину – Галина Гринь (колгосп «Україна») – 4 метри 5 сантиметрів;

стрибки у висоту – Галина Гринь (колгосп «Україна») – 1 метр 25 сантиметрів.

Серед чоловіків:

100 метрів – Іван Бутенко (колгосп «Україна») – 12,1 секунди;

200 метрів – Іван Бутенко (колгосп «Україна») – 24,2 секунди;

400 метрів – Василь Передерій (колгосп імені Карла Маркса) – 59,8 секунди;

800 метрів – Олександр Павлов (колгосп імені Ілліча) – 2 хвилини 14 секунд;

1500 метрів – Микола Яковенко (колгосп «Україна») – 5 хвилин 57 секунд;

кидання списа – Микола Семенюта (завод сільгоспмашин) – 45 метрів 30 сантиметрів;

кидання диска – Юрій Брацило (колгосп імені Ілліча) – 27 метрів 50 сантиметрів;

штовхання ядра – Юрій Брацило (колгосп імені Ілліча) – 11 метрів 90 сантиметрів;

стрибки у довжину – Віктор Харченко (радгосп «Червоний») – 5 метрів 16 сантиметрів;

стрибки у висоту – Микола Матюхін (райоб'єднання «Сільгосптехніка»), Юрій Брацило, Володимир Власенко (колгосп імені Карла Маркса) – 1 метр 50 сантиметрів.

У червні 1972 року відбулися легкоатлетичні змагання за програмою V районної спартакіади колективів фізкультури.

Називаємо імена переможців змагань (серед жінок і чоловіків) і їхні технічні результати.

Біг на 100 метрів – Тетяна Кирилова з птахофабрики (14,4 секунди), Віктор Білий з колгоспу імені Енгельса (12 секунд); **на 200 метрів** – Ніна Остапенко з птахофабрики (30 секунд), Микола Якушонок з колгоспу імені Карла Маркса (27 секунд); **на 400 метрів** – Ольга Єгорова з колгоспу імені Ілліча (1 хвилина 13 секунд), Анатолій Жовніренко з колгоспу «Україна» (1 хвилина 2,8 секунди); **на 800 метрів** – Тетяна Гольнева з птахофабрики (2 хвилини 46 секунд), Микола Передерій з колгоспу імені Карла Маркса (2 хвилини 40 секунд); **на 1500 метрів** – В'ячеслав Ковтун з колгоспу «Заповіт Леніна» (4 хвилини 56 секунд); **на 5000 метрів** – Микола Яковенко з колгоспу «Україна» (19 хвилин 46 секунд).

Стрибки у висоту – Тетяна Коростильова з колгоспу імені Карла Маркса (1 метр 25 сантиметрів), Володимир Домашенко з колгоспу «Заповіт Леніна» (1 метр 70 сантиметрів).

Стрибки у довжину – Тетяна Коростильова (4 метри 23 сантиметри), Володимир Домашенко (5 метрів 61 сантиметр).

Метання диска – Любов Сердюк з колгоспу імені Ілліча (19 метрів 50 сантиметрів), Олексій Філіпов з колгоспу «Заповіт Леніна» (29 метрів).

Штовхання ядра – Світлана Кривошеєнко з колгоспу імені Ілліча (8 метрів), Юрій Брацило з колгоспу імені Енгельса (11 метрів 90 сантиметрів).

Метання списа – Віктор Шрамко з колгоспу «Заповіт Леніна» (31 метр 40 сантиметрів), Ліда Михайлова з колгоспу імені Ілліча (18 метрів 20 сантиметрів).

Загальнокомандні місця розподілилися так: колгосп імені Енгельса (I), «Україна» (II) і «Заповіт Леніна» (III).

У травні 1974 року розіграно першість району з легкої атлетики серед учнів середніх шкіл. У загальнокомандному заліку перше місце вибороли спортсмени СШ № 4.

7 і 8 вересня 1974 року проходили районні змагання з легкої атлетики. В них взяло участь 100 спортсменів із 12 колективів фізкультури.

Призові місця на 100-метровій дистанції посіли Люда Прядкіна (ДЕЗС), Віра Пашенко (радгосп «Гуляйпільський»), Сергій Карнаух (колгосп імені Карла Маркса), Олександр Намлинський (колгосп «Мир»); на 200-метровій – Алла Гричан (ДЕЗС), Сергій Карнаух, Василь Заїченко (радгосп «Гуляйпільський»); на 400-метровій – Любов Чучко (ДЕЗС), Валентина Сакун (колгосп імені Карла Маркса), Олександр Філіпченко (ДЕЗС), Віктор Семенюк (радгосп «Гуляйпільський»); на 800-метровій – Анатолій Шаповал (колгосп імені Леніна), його технічний результат – 2 хвилини 26,4 секунди, що відповідає III юнацькому розряду, Віктор Авдієнко (колгосп імені Енгельса); на 1500-метровій дистанції Олександр Буряку з колгоспу «Україна» не було рівних.

В Комсомольському гайку проходив легкоатлетичний крос. Трикілометрову дистанцію першим пробіг Василь Карнаух з колгоспу «Мир». Його результат – 10 хвилин 12 секунд. Спортсмену не вистачило тільки 2 секунди до нормативу II спортивного розряду.

На 1000-метровій дистанції призерами стали Тетяна Власенко і Олександр Буряк (колгосп «Україна»); на 500-метровій Галина Галаган (колгосп імені Ілліча).

Найдальше кинули гранату Наталка Бірч (ДЕЗС), Іван Якушонок (колгосп імені Карла Маркса); диск – Ніна Мищенко (колгосп імені Карла Маркса); штовхання ядра – Віктор Семенда (колгосп «Україна») і Ніна Мищенко (колгосп імені Карла Маркса).

Непогані результати у змаганнях з стрибків у довжину показали Наталка Бірч і Богдан Старокоженко, з стрибків у висоту – Алла Гричан і Володимир Домашенко (всі – з колективу ДЕЗС).

20 і 21 вересня 1975 року в м. Запоріжжі проходив обласний профспілково-комсомольський легкоатлетичний крос спортсменів ДСТ «Колос». Команда гуляйпільців зайняла в ньому перше місце, за що відзначена Грамотою обласної ради товариства.

Ряд наших земляків виборов першість в особистому заліку. Це – Юрій Накалюжний (Комсомольська СШ, дистанція 1000 метрів), Любов Ніколаєнко (СШ № 3, 1000 метрів), Валентина Хмара (Воздвижівська СШ, 1500 метрів) та Галина Гурба (райвно, 2000 метрів). Вони нагороджені Грамотами і цінними подарунками.

Комсомольський гай, що в місті Гуляйполі, у вересні 1977 року став місцем проведення особисто – командної першості обласної ради ДСТ «Колос» з осіннього кросу. В ньому взяли участь спортсмени з 12 районів. Гуляйпільці зайняли третє місце.

У змаганнях успішно виступили наші дівчата. На своїх дистанціях другими були учениця СШ № 3 Любов Ніколаєнко (1 кілометр) і учениця Успенівської СШ Валентина Лапко (2 кілометри).

В кінці травня 1978 року на стадіоні «Будівельник» проходили змагання легкоатлетів району за програмою VI літньої спартакіади сільських спортивних ігор.

Стометріаку найшвидше пробіг Володимир Кириченко (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ) – за 11,04 секунди.

На дистанції 200 метрів всіх випередила Галина Дем'янчук (експериментальний завод сільгоспмашин). Її час – 32,08 секунди. А Віктор Гринь пробіг 400 метрів за 59 секунд. На цій дистанції серед дівчат перемогу здобула Алла Попова (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ) – 1 хвилина 15,2 секунди.

Валерій Класин з Новозлатополя пробіг 8000 метрів за 32 хвилини.

Андрій Жовніренко з колгоспу «Україна» послав спис на 42 метри. А Юрій Браццо (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ) метнув диск на 24 метри. Він був першим і серед тих, хто штовхав ядро (11 метрів 20 сантиметрів). Серед дівчат далі всіх ядро штовхнула Тетяна Буряк з колгоспу «Україна» – 6 метрів 45 сантиметрів.

Кращі результати серед стрибунів у висоту показали Олена Ісаєнко (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ) – 1 метр 25 сантиметрів і Сергій Бодня (колгосп «Україна») – 1 метр 60 сантиметрів.

На початку липня 1978 року в Мелітополі відбулися обласні фінальні змагання за програмою VI сільських спортивних ігор. У них взяли участь легкоатлети, велосипедисти і борці.

Високі спортивні досягнення показали гуляйпільські легкоатлети: спринтер Володимир Кравченко (100 метрів пробіг за 11,4 сек.) і Олена Ісаєнко (стрибнула у висоту на 1 метр 40 сантиметрів). Їм вручено жетони чемпіонів області.

У березні 1979 року у міському Комсомольському гаю було влаштовано обласний легкоатлетичний крос. У ньому взяли участь понад 140 чоловік із 14 районів.

Непогано виступили гуляйпільські спортсмени. Так, Оля Мотроненко (Успенівська СШ) на дистанції 1500 метрів була третьою, вона виконала норматив III спортивного розряду. Третіми фінішували також Галина Фільмес із райфінвідділу (1500 метрів), Валерій Класин із Новозлатопільської майстерні об'єднання «Запоріжремсільмаш» (5000 метрів),

Анатолій Васильєв із Комсомольської СШ (3000 метрів). Всі вони виконали нормативи I спортивного розряду.

У командному заліку гуляйпільці вийшли на третє місце.

На початку травня 1979 року на міському стадіоні «Будівельник» відбулися обласні змагання з легкої атлетики на приз В. П. Куца. В них взяли участь представники десяти районів.

Команда Гуляйпільського району зайняла третє місце. Найкращих результатів у нас добився Валерій Класин з Новозлатополя. Він зайняв перше місце на десятикілометровій дистанції.

В Комсомольському гаю м. Гуляйполя у жовтні 1979 року проходив обласний легкоатлетичний крос, присвячений 35-річчю визволення України від німецько-фашистських загарбників. У ньому взяли участь 11 команд.

На змаганнях успішно виступили легкоатлети Гуляйпільського району. На 2-кілометровій дистанції серед жінок першою перетнула фінішну стрічку майстер спорту Марія Клюкіна, серед дівчат – Валентина Дерев'яно.

На 5-кілометровій дистанції серед чоловіків другим був Анатолій Васильєв, серед юнаків третє місце завоював Олександр Назаренко.

У загальному заліку першість вибороли гуляйпільці.

У квітні 1982 року 18 команд школярів брали участь у обласному весняному легкоатлетичному кросі, який проходив у місті Токмаку. Хороших результатів добились наші легкоатлети. Так, у кросі на 500 метрів другою була Люба Різник з СШ № 2 (1 хв. 25,7 сек. – рекорд району), п'ятою – Люда Жукова з СШ № 1 (1.28,2). На дистанції 1000 метрів третє місце завоювала Світлана Костенко з Комсомольської СШ (3.21,0) – рекорд району), п'яте – Світлана Івченко з СШ № 4 (3.23,0).

На дистанції 3000 метрів III місце виборов Володимир Тоцький з Комсомольської СШ (9.55,5) – рекорд району).

Наша команда набрала 230 очок і зайняла друге місце, на одне очко відставши від василівців.

У травні 1982 року в місті Мелітополі відбулися обласні змагання юних легкоатлетів 11 сільських районів за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» Наші спортсмени зайняли загальнокомандне перше місце.

В особистому заліку першість у бігу на 60 метрів і стрибках у довжину вибороли Геннадій Онищенко з СШ № 1 (серед учнів 5-6 класів), Сергій Наріжний із СШ № 2 (7-8 класи) і Сергій Кучеренко з Комсомольської СШ (9-10 класи).

Учасники легкоатлетичної секції на чолі з О. І. Соєю. 1985 р.

Друге місце серед старшокласників посів Олександр Мартиновський із СШ № 1. Інна Черкунова з цієї ж школи здобула перемогу серед дівчат 5-6 класів, а Олена Мочернюк (СШ № 4) – серед 9-10 класів.

В бігу на 100 і 400 метрів Станіслав Величко (СШ № 1) виборов третє місце. А відстань довжиною 800 метрів найшвидше з наших учасників пододала Світлана Костенко (Комсомольська СШ). Вона виконала норматив першого юнацького розряду, встановивши рекорд району.

В кінці червня 1982 року представники 18 районів взяли участь у розіграшу першості області з легкої атлетики, що відбулися в місті Мелітополі.

В особистому заліку високих результатів добились наші земляки. Так, О. Мартиновський (СШ № 1) на 100-метровці посів III місце з результатом 11,4 сек., перевищивши норматив II розряду (він повторив рекорд району чотирирічної давності). На цій дистанції четвертий результат показали П. Кучерявий з Добропілля (11,5 сек. – II розряд), й Т. Волкова з СШ № 1 (13,3 сек. – вище нормативу III розряду, вона побила власний рекорд району). О. Мочернюк з СШ № 4 (поліпшила власний рекорд 13,7 сек. – III розряд).

На 200 метрівці час, що перевищує норматив III розряду, показали Т. Волкова (27,9 сек.), Л. Жукова з СШ № 1 (29,1 сек.) і Наріжний з СШ № 2 (25,4 сек.)

На дистанції 800 метрів з новим рекордом району прибіг до фінішу В. Тоцький з Комсомольської СШ (2.06, 4 – вище нормативу III розряду). Він посів IV місце. Рекорд району перевищили також наші дівчата С. Івченко з СШ № 4 (2.34,0 – I юнацький розряд) і С. Костенко з Комсомольської СШ (2.35,4 – I юнацький розряд).

На дистанції 1500 метрів друге місце виборов С. Івченко (5.30,0 – I юнацький розряд), перевищивши свій рекорд району майже на 5 секунд.

Серед юнаків на цій дистанції новий рекорд району встановив представник Комсомольської СШ О. Семенюк (4.36,9 – III розряд).

В стрибках у висоту С. Кулик з СШ № 4 подолав планку на висоті 1 м. 65 см (III розряд), а в стрибках у довжину четвертий результат показав с. Кучеренко (5 м. 76 см – III розряд), у Л. Різник з СШ № 2 – 4 м 26 см (II юнацький розряд).

Хочеться відзначити успіх Л. Колісник з восьмирічної школи № 5, яка вперше брала участь в обласних змаганнях. На дистанції 400 метрів вона поліпшила свій результат майже на 5 секунд (1.07,0) і вперше виконала норматив I юнацького розряду.

Загалом команда району зайняла третє місце, поступившись спортсменам Мелітопольського та Василевського районів.

У першій половині січня 1984 року два дні в місті Донецьку тривали республіканські змагання юнаків і дівчат 1967-1968 р.н. – представників колективів фізкультури ДСТ «Колос». У цих змаганнях у складі збірної області взяв участь й вихованець першої міської середньої школи восьмикласник Геннадій Онищенко. Він зайняв шосте місце на 400-метровці (55,5 секунди) і 800-метровці (2 хвилини 06,8 секунди).

У другій половині січня 1984 року в Запоріжжі в легкоатлетичному манежі заводу «Запоріжсталь» проходив I тур республіканських заочних міжвідомчих змагань з легкої атлетики. В них взяли участь й представники нашого району. Кращі технічні результати показали такі спортсмени: восьмикласник першої середньої школи Геннадій Онищенко був другим на 1000-метровці (2 хв. 45 сек.). Його ж результат на 60-метровці у фіналі «Б» – 7,5 сек.; десятикласниця четвертої середньої школи Людмила Колісник 60 метрів пробігла за 8,4 сек., восьмикласниця першої середньої школи Лариса Гавриленко цю дистанцію пододала за 8,6 сек., а 300 метрів – за 49 сек.

Г. Онищенко й Л. Колісник вквалися в нормативи III спортивного розряду, Л. Гавриленко – I юнацького розряду.

У квітні 1984 року в обласному легкоатлетичному кросі серед школярів, який проходив у місті Токмаку, збірна нашого району завоювала четверте місце.

В особистому заліку учень СШ № 1 Геннадій Онищенко на дистанції 1000 метрів (результат – 2 хвилини 43,6 секунди) став чемпіоном області. Третє місце завоював Сергій Пікало із Приютного.

Успішно виступили, виконавши норматив III спортивного розряду, Л. Гавриленко (СШ № 1), В. Калініченко, Л. Колісник, С. Пільчук і С. Величко (усі з СШ № 4), Н. Максимова та І. Ільчук (Комсомольська СШ).

У травні 1984 року в місті Бердянську відбулися обласні легкоатлетичні змагання за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» та на приз олімпійського чемпіона А. Бондарчука. У перших змаганнях команда нашого району завоювала друге місце, поступившись приморцям.

В особистому заліку вдало виступили, посівши перші місця, Вікторія Калініченко (СШ № 4) і Геннадій Онищенко (СШ № 1). Другий результат показала Оксана Положенцева з Приютного. Треті місця вибороли Лариса Гавриленко й Інна Черкунова (СШ № 1), Світлана Івченко (СШ № 4) й Сергій Пікало з Приютного.

У змаганнях на приз А. Бондарчука (біг на 60 метрів, метання гранат та штовхання ядра) наша команда вийшла переможцем. В індивідуальному підсумку на першому місці Наталія Процюк (Полтавська СШ), на другому – Таміла Перегіняк, Юрій Мартиновський (СШ № 1), та Світлана Клименко (СШ № 4), на третьому – Сергій Северин (Полтавська СШ) і Віктор Коробов (Приютне).

У травні 1984 року на обласних змаганнях у місті Приморську команда нашого району посіла четверте місце.

В особистому заліку високі результати показали Вікторія Калініченко (біг на 100 і 200 метрів, стрибки у довжину – I місце), Світлана Івченко (біг на 1500 метрів – I, на 800 метрів – II), Людмила Колісник (біг на 200 і 400 метрів – III) і Юрій Нечет (5-кілометрова дистанція – III місце) – усі вони з СШ № 4, Юрій Піка (200-метровка – I) – райрада ДСТ «Колос», Галина Павелько (штовхання ядра – III) – Полтавська школа-інтернат та Геннадій Онищенко (потрійний стрибок у довжину – III місце) – СШ № 1.

У кінці травня 1984 року в місті Мелітополі відбулися обласні змагання з легкої атлетики серед учнів сільських районів. Команда Гуляйпільського району виборола у них друге місце.

В особистому заліку відзначились, встановивши рекорди району, бігуни Вікторія Калініченко (СШ № 4), Геннадій Онищенко (СШ № 1) й Сергій Пікало (Приютне).

Галина Павелько з Полтавської школи-інтернату показала найкращий результат у штовханні ядра – 9 метрів 53 сантиметри.

У стрибках у висоту Микола Шабалтій (СШ № 1) виборов третє

місце. Його результат – 1 метр 65 сантиметрів. У стрибках у довжину він був четвертим.

З естафетного бігу 4x100 й 4x400 метрів наші дівчата посіли третє місце. Юнаки були четвертими в бігу 4x100, а на дистанції 4x400 метрів вони здобули перемогу, встановивши рекорд району – 3 хвилини 43,6 секунди.

У травні 1985 року 18 сільських районів взяли участь в обласних змаганнях з легкої атлетики, що відбулися в місті Мелітополі. Спортсмени нашого району посіли на них четверте місце. Вдало виступили в індивідуальному заліку Геннадій Онищенко – виборів на 800-метровці друге місце і перевищив норматив II спортивного розряду, а також Віталій Кириченко (біг на 400 і 800 метрів) та Геннадій Крупа (стрибки в довжину) з першої середньої школи. Лариса Тепчук (Полтавська школа-інтернат) у штовханні ядра з результатом 10 метрів 19 сантиметрів виборола друге місце, перевищивши III розряд.

Хороші результати показали Станіслав Величко і Віктор Плотка (СШ № 4), Лариса Гавриленко, Інна Черкунова і Микола Шабалтій.

В кінці травня 1985 року в місті Запоріжжі на обласних змаганнях юнаків і дівчат 1969-1970 р.н. учень СШ № 1 Геннадій Онищенко на 800-метровій дистанції завоював друге місце, показавши результат II спортивного розряду.

У кінці травня 1985 року в обласних змаганнях з легкої атлетики за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» добре

**Чемпіон району і області з метання спису
Юрій Ходус. 1985 р.**

виступила в стрибках у довжину й бігові Оксана Положенцева з Приютного, завоювавши перше місце. Другі місця у цих видах посіли Віталій Махов (СШ № 4) та Юрій Трофимюк (Комсомольська СШ).

Другі місця з бігу вибороли Федір Забава СШ № 1) та Олександр Личман (Воздвижівська СШ). Третій результат у Оксани Дерев'янка (СШ № 1) й Рити Михальчук (Комсомольська СШ).

Відмінно подолали задані відстані для кидання гранати й бігу спортсмени з Комсомольського Юрій Ходус, Тетяна Минакова і Віталій Синенко.

Збірна команда нашого району повернулася додому із законною й радісною перемогою. Попереду – республіканські змагання в Києві.

В кінці жовтня 1985 року в місті Приморську відбулися обласні змагання з легкої атлетики на приз олімпійського чемпіона В. П. Куца. Наша команда у складі Юрія Мартиновського, Олександра Коропацького (обоє з СШ № 1), Наталі Булатової із с. Верхньої Терси та учнів Комсомольської СШ Юрія Ходуса, Юрія Васильєва, Валентини Діденко, Наталі Максимової та Олени Галащук зайняла третє місце.

20 та 21 квітня 1987 року в місті Токмаку на обласних змаганнях з легкоатлетичного кросу команда гуляйпільських юнаків у складі

Члени легкоатлетичної секції – учасники обласних і республіканських змагань із О. І. Соєю. 1986 р.

В. Клешні, В. Горбатка (обое з СШ № 4), І. Галушки з Комсомольської СШ виборола перше місце.

25 жовтня 1987 року 337 учнів першої середньої школи взяли участь у змаганнях на кубок нашої землячки, вихованки СШ № 1 заслуженого майстра спорту, переможниці кубка світу з бігу на 800 метрів Людмили Веселкової.

В напруженій спортивній боротьбі володарями почесного спортивного трофея стали юні спортсмени 9-А класу. Переможцями у своїх вікових групах були також команди 2-А, 4-В, 5-А і 8-А класів.

В особистому заліку кращі результати на біговій доріжці (800-метрівці) показали Світлана Козак (7-Б) – 2 хвилини 51 секунда і Олександр Коропацький (9-А) – 2 хвилини 18 секунд.

29 учнів виконали нормативи юнацьких розрядів з бігу на 800 метрів.

У серпні 1988 року спортсмени взуттєвої фабрики взяли участь у Спартакиаді обкому галузевої профспілки, присвяченій 70-річчю ВЛКСМ з легкоатлетичного кросу.

Вдало виступили наші земляки і в окремих видах змагань. Третьою була на 500-метровці Людмила Богомаз, перші місця вибороли на дистанції 1000 метрів – Микола Чучко, на дистанції 3000 метрів – Геннадій Семенюта.

У березні 1990 року представники району взяли участь у обласному пробігу на 5 і 10 кілометрів у місті Запоріжжі. На дистанції 10 кілометрів у своїй віковій групі першим був Валерій Класін з Новозлатополя. Його час 36 хвилин 42 секунди, що вище нормативу III розряду.

На 5-кілометровій дистанції Сергій Сірінюк і Едуард Ємельянов з СШ № 1 виконали норматив III спортивного розряду.

У жовтні 1990 року в Токмаці пройшла відкрита першість області з легкої атлетики серед легкоатлетів ДЮСШ у двох вікових групах. Змагання з бігу на 60 метрів і стрибків у довжину, з бігу на 300 метрів (дівчата) і 500 метрів (хлопці).

Вдало виступили дівчатка 1979 року народження в бігу на 300 метрів – учениця 6 класу СШ № 4 Наталка Кириченко (I місце), Оля Гурєєва з Комсомольської СШ (II) і учениця 6 класу СШ № 4 Аля Малько (III місце). В стрибках у довжину IV-V місця посіли Світлана Васильєва з Комсомольської СШ і Віта Горпинич з СШ № 1. Їх результат – 4 метри 10 сантиметрів.

«Хто ти, майбутній олімпієць?» – під таких девізом на початку травня 1992 року на стадіоні «Сільмаш» міста Гуляйполя пройшли обласні змагання з легкої атлетики команд 11 районів (по двох вікових групах 1976-1977 і 1978-1979 року народження). Перемога – за гуляйпільцями.

На змаганнях вдало виступила Н. Білай, яка 60-метрівку пододала за 8,4 секунди, 100-метрівку – за 13,8 секунди, що перевищує норматив III дорослого розряду. Вона набрала 798 очок і завоювала відповідно II і III місця на цих дистанціях.

Вперше в таких змаганнях взяла участь О. Сидоренко. І посіла четверті місця з бігу на 60 м (її час 8,5 секунди) і 100 метрів (13,8 секунди). Це – результат III дорослого розряду. В команду Олена принесла 772 очка.

У своїй віковій групі вдало виступив також С. Григоренко. Він виборов другі місця (60 метрів пробіг за 8,2 секунди, 100 метрів – за 12,5 секунди, що відповідає II юнацькому розряду). С. Холод 60-метрівку подолав за 8,7 секунди (III дорослий розряд). А Р. Шилін і О. Саприкіна в старшій групі посіли перші місця з результатом III дорослого розряду. В. Соя завоював II місце (100 метрів – 12,00 секунд, III розряд; 400 метрів – 58,3 секунди, III юнацький розряд). А. Сташук на 400-метрівці вийшов на III місце.

У позаконкурсній програмі вдало виступила Е. Семенюта в бігу на 100 метрів – 13,4 секунди. Цей результат відповідає II спортивному розряду.

Збірна команда Гуляйпільського району у складі Романа Міщенка, О. В. Яковенка (вчитель фізкультури СШ № 1), Віктора Колосовського, Людмили Білай, Наталії Білай і Оксани Передерій 6 травня 1995 року стала вперше віце-чемпіоном Запорізької області з легкоатлетичного кросу серед школярів у м. Токмаці. А вже наступного 1996 року вперше завоювала звання чемпіона області з легкоатлетичного кросу у складі Жені Сухобок, Людмили Білай, Олі Коваленко (всі з СШ № 1), Ані Подлесної (СШ № 4), Олександра Попруги (Любимівська СШ) і Сергія Радченка (Комсомольська СШ), який разом з Людмилою Білай другий рік підряд отримував почесні нагороди за свою майстерність і волю до перемоги.

В командному заліку наші спортсмени зайняли I місце.

У травні 1996 року збірна Гуляйпільського району з легкої атлетики, яку було сформовано з школярів-переможців районної першості, досить вдало виступила на обласних змаганнях, що проходили в Мелітополі. В безкомпромисній запеклій боротьбі наші земляки вибороли загальнокомандне третє місце.

В особистому заліку чемпіонами області стали Вадим Богушко з СШ № 1 (стрибки у довжину) та Артем Осадчих з Комсомольської СШ (метання гранати). Почесне друге місце у бігу на 100 метрів виборов учень СШ № 4 Роман Міщенко. Третіми у бігу на 100 метрів були Яна

Азарова та Даша Шульга. В естафеті 4х100 метрів наші дівчата теж завоювали третє призове місце.

5 жовтня 1996 року в м. Токмаку пройшла першість області з легкоатлетичного кросу серед школярів. Всі наші учасники проявили бійцівський характер на важкій виснажливій дистанції, яка проходила на пересічній місцевості.

В кожному забігу, а їх було шість, гуляйпільці на мить випереджали суперників, що в підсумку дало змогу нашій команді посісти перше загальнокомандне місце. Ось імена чемпіонів області: Женья Сухобок, Люда Білай, Оля Коваленко (всі з СШ № 1), Аня Подлесна з СШ № 4, Олександр Попруга з Любимівської СШ, Сергій Радченко з Комсомольської СШ. Опікувався командою вчитель СШ № 1 Олександр Васильович Яковенко. А допомогу автотранспортом (водій Віктор Миколайович Омель) надав директор дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин Олексій Григорович Неміч, бензин виділила райдержадміністрація.

13 вересня 1997 року на обласних змаганнях порадували спортивними здобутками наші легкоатлети, які на змаганнях у Дніпрорудному посіли третє загальнокомандне місце. В особистому заліку перші місця вибороли Олександр Фархутдінов – з бігу на 200 метрів, Олександр Ситник – з метання м'яча (обидва з СШ № 4).

Другими у змаганні були Сергій Мушинський з Комсомольської СШ (біг на 60 метрів), Оля Григорчук з СШ № 1 (метання м'яча), Геннадій Кириченко (біг на 100 і 200 метрів), Борис Урін (біг на 100 метрів).

У жовтні 1998 року в місті Токмаку відбулися обласні змагання з «королеви спорту» за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» серед двох вікових груп – молодшої (1984-1985 р.н.) і старшої (1982-1983 р.н.). Через відсутність провідних спортсменів (хвороба) гуляйпільці зайняли загальне четверте місце.

Хороші результати показали окремі спортсмени. Так, представник молодшої групи Володимир Южак (ЗОШ № 1) 60-метровку подолав за 7,9 сек. (другий показник), а на дистанції 200 метрів він був третім. А Уляна Накалюжна (Комсомольська ЗОШ) перемогла на 300-метровці. Першість виборола й металниця м'яча з результатом 39 метрів Євгенія Дерев'янка із Залізничної НСШ, з бігу на 1000 метрів Юлія Кожем'якіна із ЗОШ № 1 посіла третє місце.

У старшій віковій групі перші місця вибороли Таня Винова із Залізничної НСШ (стрибки у довжину) і Сергій Штепа із ЗОШ № 1 (біг на 200 метрів), друге місце – Михайло Матвієнко із ЗОШ № 4 (метнув м'яч на 69 метрів). На 100-і 200-метровці Яна Азарова із ЗОШ № 4 показала третій результат.

Легкоатлетичними змаганнями завершилася в 1998 році спартакіада області за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» (11 видів). Наш район посів третє місце (на першому – оріхівці, на другому – приморці).

У травні 2000 року в м. Дніпрорудному відбулися обласні змагання з легкої атлетики за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» В них взяли участь і юні гуляйпільці.

В особистому заліку чемпіонами області стали Олександр Гацко – біг на 200 м, результат – 26,1 сек., Олександр Передерій, виступаючи у молодшій віковій групі, встановив рекорд з метання 150 г м'яча – 70 м. Віце-чемпіонами області названі Єгор Бодня: біг 60 м – 7,7 сек., Олександр Кучерявий у стрибках у довжину показав результат – 5,06 м, Юлія Кожем'якіна пробігла 400 м за 1 хв. 10,2 сек., Микола Кашлев стрибнув у довжину на 5,75 м – всі учні ЗОШ № 1. Третіми були з бігу на 100 м з результатом 12 сек. Євген Коваленко, а Андрій Міщенко подавав 400 м за 58,1 сек. – випускники ЗОШ № 4.

Чемпіонів області нагородили жетонами переможців, а призерів змагань – грамотами.

Але кращою нагородою для наших юних легкоатлетів стала екскурсія в зону відпочинку на Каховському водосховищі і відвідування замку Попова, збудованого в 1894 році в м. Василівці. І все це завдяки спонсорській допомозі директора району електричних мереж І. В. Бодні, який забезпечив спортсменів автобусом. Дяка від учасників змагань водієві А. М. Білому та організаторам поїздки Н. О. Даніловій і В. І. Гриню.

У другій половині травня 2001 року пройшла першість області з легкої атлетики серед учнів загальноосвітніх шкіл. Наша команда була сформована з учнів першої, четвертої та Успенівської ЗОШ, які на обласних змаганнях показали значно кращі результати, ніж на районних. А це дало їм змогу посісти загальнокомандне третє місце.

Поїздка до м. Мелітополя відбулася завдяки допомозі начальника району електромереж І. В. Бодні та приватного підприємця Ю. А. Журавля.

У кінці вересня 2001 року в м. Мелітополі відбулися змагання в залік обласної спартакіади «Здоров'я» працівників АПК.

Мелітопольський парк став ареною напружених забігів з кросових дистанцій. Першими на старт вийшли дівчата на 500-метровку. Тут нашу команду представляла Таня Рябко (ЗОШ № 1). Вона лідирувала десь 300 м, але сил до фінішу не вистачило і вона була лише п'ятою з результатом 1 хв. 39,5 сек.

Наші дівчата порадували в забігу на 1000 м. Тут Юлія Кожем'якіна (ЗОШ № 1) була другою – 3 хв. 19 сек., а Марина Кобзар (Залізнична ЗОШ) – четвертою (3 хв. 28 сек.)

У юнаків на дистанції 1000 метрів третє місце виборов Олександр Гацко (ЗОШ № 1) з результатом 2 хв. 51 сек., а на 2000-метрівці вчитель Добропільської ЗОШ Віктор Колосовський був шостим (6 хв. 39 сек.).

На заключній дистанції змагань – 3000 м глядачів порадував теж наш земляк з Комсомольського Анатолій Бохан (вихованець А. І. Васильєва, вчився в Запорізькому профтехучилищі і тренувався у заслуженого тренера України М. П. Мальцева), який виступив за гуляйпільську команду. Анатоліїв результат – 8 хв. 54,9 сек. (перевищує I спортивний розряд). Решта наших учасників перекрила III спортивний розряд.

В командному заліку гуляйпільці посіли III місце.

Наша команда змогла виступити на змаганнях завдяки спонсорській допомозі начальника району електричних мереж І. В. Бодні, який надав транспорт.

22-23 серпня 2004 року на центральному стадіоні було розіграно особисту першість міста з легкої атлетики серед учнівської молоді, присвячену Дню Незалежності України.

В забігах на 100 і 400 метрів перше місце виборола Катя Трусова (ЗОШ № 4). Її результат на стометрівці – 14,4 секунди (вище нормативу III дорослого розряду).

Друге місце на цих дистанціях посіла Анжела Акімова (ЗОШ № 3). Стометрівку, зокрема, вона подолала за 15 секунд. Третій результат у бігу на 100 метрів показала Маргарита Скоромна (її результат – 16,4 секунди).

Юля Баштанник (ЗОШ № 2) була третьою на 400-метровій дистанції з результатом 1 хвилина 19 секунд.

В юнаків на стометрівці першість з результатом 12 секунд здобув Євген Котухов (Успенівська СШ), виконавши III дорослий розряд. Друге та третє місця відповідно зайняли Денис Мусунов (ЗОШ № 1) та Руслан Калібабчук (СЗОШ).

У бігу на 800 метрів призові місця розподілилися так: перше – Єгор Меркулов (ЗОШ № 1), друге – Олександр Терновий (ЗОШ № 4), третє – Руслан Калібабчук.

Серед металюнок м'яча перемогу святкували Тanya Лозова (ЗОШ № 4), Анжела Солодова (ЗОШ № 1), а в юнаків перше місце з метання гранати зайняв Юрій Середа (ЗОШ № 4), друге – Сергій Бодня (ЗОШ № 1).

Переможці легкоатлетичних змагань були нагороджені дипломами районного відділу освіти.

Вдало виступила Настя Шичула – наймолодша учасниця змагань. Вона не стала переможницею, але від змагань до змагань помітно поліпшує свої результати і хочеться сподіватися, що її перемоги вже не за горами.

У жовтні 2004 року в м. Молочанську Токмацького району відбувся обласні змагання з легкоатлетичного кросу, в яких взяла участь і команда гуляйпільців. Основу її склали учні середніх шкіл: ЗОШ № 4 – Анна Діброва, Оля Винник, Олександр Терновий, Сергій Сало; ЗОШ № 1 – Єгор Меркулов, Денис Мусунов; СЗОШ – Анжела Акімова; Успенівський НВК – Олександра Галаган; Верхньотерсянський НВК – Володимир Шаповал та колишня учениця Залізничного НВК, а тоді – учениця Запорізького спортінтернату Марина Кобзар.

В першому найсильнішому забігу на 1 км наша землячка Марина Кобзар була другою. Її час – 3 хв. 45 сек. (лише 5 сек. програла Марина переможниці забігу з Бердянського району). М. Кобзар нагороджена грамотою обласного управління освіти та цінним подарунком.

У другому забігу другий результат показала Анжела Акімова. Зважаючи на те, що Анжела змогла випередити 20 учасниць забігу, її виступ можна вважати неабияким успіхом.

У підсумку наші дівчата посіли III-є місце, пропустивши вперед бердянців та пологівців.

У змаганні юнаків на дистанції 2 км вдало виступив Єгор Меркулов (четверте місце). Інші учасники показали дещо гірші результати.

У загальному заліку наша команда посіла четверте місце (торік до речі, гуляйпільці були на 11-му).

Опісля відбулися особисті змагання серед дівчат. Першою перетнула фінішну пряму Юля Баштанник (ЗОШ № 2), друге і третє місце вибороли відповідно Юля Макаренко (колишня учениця СЗОШ, а тоді навчалася у спортивному інтернаті) та Катя Трусова (ЗОШ № 4).

Щира подяка юним спортсменам за їх старання і волю до перемоги. Особлива подяка тренеру ДЮКФП з легкої атлетики Олексію Івановичу Сої, котрий за короткий час зумів підготувати команду легкоатлетів, згуртував її, що дало можливість дітям повірити у свої сили.

12 вересня 2004 року на центральному стадіоні Гуляйполя відбулися особисті змагання з легкої атлетики серед школярів, присвячені Дню міста.

В забігу на 100 м серед дівчат першість виборола Катя Трусова (ЗОШ № 4), другою на цій дистанції була Вероніка Копасова з цієї ж школи, третьою – Маргарита Скоромна (ЗОШ № 1).

В юнаків перше місце посів Юрій Середа, друге і третє розділили Вадим Кукурудзяк та Євген Мірошник (всі – із ЗОШ № 4).

На дистанції 800 м у юнаків найкращий результат показав Сергій Сало (ЗОШ № 4).

У метанні гранати призові місця зайняли відповідно: Максим Полупан (ЗОШ № 1), Юрій Середа та Сергій Сало.

У метанні м'яча першість виборола Таня Лозова (ЗОШ № 4), другою була Анжела Солодова (ЗОШ № 1), третьою – Маргарита Скоромна.

3 травня 2005 року на центральному стадіоні м. Гуляйполя розіграно фінал з легкої атлетики серед школярів ЗОШ. За першість боролися 10 команд. Загальнокомандну перемогу здобули вихованці ЗОШ № 4, на другому місці – ЗОШ № 2, на третьому – Успенівського НВК.

100-метровку серед юнаків найшвидше подолав В. Кукурудзяк, серед дівчат – К. Трусова (обоє із ЗОШ № 4).

На дистанції 400 метрів серед хлопців найшвидшим був Є. Меркулов (ЗОШ № 4).

Далі всіх метнув гранату С. Булгак (ЗОШ № 1), серед дівчат у метанні м'яча найкращою була Г. Лозова (ЗОШ № 4).

Естафету 4x100 у хлопців і дівчат виграла команда ЗОШ № 4.

11 травня 2005 року на стадіоні Локомотив (м. Запоріжжя) на обласних змаганнях з легкої атлетики серед школярів наші земляки посіли третє загальнокомандне місце.

Майже всі наші учасники покращили свої результати з бігу. Так, у дівчат з бігу на 100 м Марина Кобзар (обласний спортінтернат) показала результат 13,8 сек.; Марина Макарова (ЗОШ № 1) пододала відстань за 14 сек., а Катя Трусова (ЗОШ № 4) – за 14,1 сек. Усі вони виконали III спортивний розряд для дорослих.

У юнаків стометрівку найшвидше подолав Вадим Кукурудзяк (ЗОШ № 4) – 12,3 сек, за ним – Володимир Назаров (Успенівський НВК).

З бігу на 400 метрів найкращі результати показали Марина Кобзар, Юлія Макаренко (спортінтернат) та Інна Борт (Успенівка), Єгор Меркулов із ЗОШ № 1 подолав відстань у 800 метрів за 2 хв. 08,6 сек. і посів IV місце, виконавши II спортивний розряд.

З естафетного бігу відзначилися наші дівчата, здобувши II місце після пологівців, – Марина Кобзар, Вероніка Капасова (ЗОШ № 4), Марина Макарова і Катя Трусова.

Сергій Булгак (ЗОШ № 1) і Олександр Терновий (ЗОШ № 4) метнули гранати на 46 метрів. Ці результати дали вагомий внесок у загальнокомандний залік.

У кінці серпня 2005 року у відкритій першості району учні змагалися з бігу на 100, 400, 800 метрів та метання гранати і м'яча.

З бігу на 100 метрів у хлопців перемогу здобув Максим Чертков із ЗОШ № 4, серед дівчат – Марина Макарова (ЗОШ № 1). 400-метрівку першою пододала Анжела Акімова із СЗОШ, 800 метрів – Єгор Меркулов (ЗОШ № 1).

Далі всіх метнула м'яч Анжела Солодова (ЗОШ № 1), гранату – Олександр Терновий із ЗОШ № 4.

Спонсорами змагань виступили ТОВ «Борисфен» (директор С. Семенюта) та приватний підприємець О. Єлисеєв.

На початку вересня 2005 року на центральному стадіоні міста проходила відкрита першість міста з легкоатлетичного кросу серед юнаків та дівчат, присвячена Дню міста. У юнаків на дистанції 2000 м переміг Д. Вербицький, друге місце посів М. Пузанов, третє – О. Терновий. Усі вони учні ЗОШ № 4.

У дівчат на дистанції 1000 м перемогу святкувала А. Акімова (СЗОШ). Друге місце виборола Т. Воронюк (ЗОШ № 1), третє – Н. Рябко (ЗОШ № 1).

Переможці та призери нагороджені дипломами та подарунками, котрі люб'язно надав приватний підприємець О. Міщенко.

29 вересня 2005 року на центральному стадіоні міста відбулися районні змагання з легкоатлетичного кросу серед школярів загальноосвітніх шкіл. У змаганнях взяло участь 16 команд.

Серед юнаків на дистанції 2000 м перемогу здобув Віталій Щербаха (НВК с. Долинка), друге місце посів Дмитро Вербицький (ЗОШ № 4), третє – Олександр Терновий (ЗОШ № 4).

Серед дівчат на дистанції 1000 м перше місце виборола Юлія Баштанник (ЗОШ № 2), друге – Віталіна Глінка (НВК с. Успенівка), третє – Анжела Акімова (СЗОШ).

В загальнокомандному заліку перше місце посіла команда ЗОШ № 1, друге – ЗОШ № 4, третє – НВК с. Верхня Терса.

У першій половині жовтня 2005 року в м. Молочанську Токмацького району відбулися обласні змагання з легкоатлетичного кросу в залік 61-ї спартакіади школярів серед сільських районів. У змаганнях взяли участь 16 команд, серед яких була збірна нашого району.

Перевершивши усі сподівання, наші спортсмени зайняли в загальнокомандному заліку перше місце.

Гуляйпільці виступали у такому складі: В. Вербицький, Д. Остапенко, Т. Воронюк, М. Макарова, Р. Калібабчук, А. Акімова, Ю. Баштанник, В. Глінка, В. Щербаха, Ю. Макаренко, Є. Меркулов. Двоє з них – Єгор Меркулов та Юлія Макаренко відповідно на дистанціях 2000 і 1000 м зайняли треті місця (обоє виконали нормативи II розряду).

Значний внесок в успіх нашої команди зробив керівник гуртків ДЮКФП О. І. Соя, за що йому велике спасибі.

В кінці травня 2006 року районні змагання з легкої атлетики серед учнів загальноосвітніх шкіл розпочалися із забігу на 100 метрів у дівчат. Тут перемогла учениця ЗОШ № 4 Катя Трусова (13,2 сек.), виконавши норматив II спортивного розряду. I – III місця посіли Марина Макарова (ЗОШ № 1, 13,8 сек.) і Юля Баштанник (ЗОШ № 2, 13,8 сек.).

У юнаків на цій дистанції I-II місця розділили Анатолій Тимошенко (СЗОШ, 12,4 сек.) і Дмитро Остапенко (ЗОШ № 1, 12,4 сек.). Вони виконали норматив першого юнацького розряду. На III місці був Ігор Ципінь (12,5 сек., I юнацький розряд).

Наступною дистанцією у дівчат був забіг на 400 метрів. Тут перемогу здобула Інна Борт з Успенівського НВК (1 хв. 6 сек.), вклалася в норматив III спортивного розряду.

А в юнаків у забігу на 800 метрів перемогу святкував Михайло Пузанов із ЗОШ № 4 (2 хв. 13 сек., III спортивний розряд).

Найдальше м'ячик метнула Таня Мищенко (43 м) з Успенівського НВК.

В юнаків з метання гранати перше місце посів Ашот Бабаян (48 м) з Верхньої Терси.

З естафетного бігу 4x100 м у дівчат перемогу здобули учениці Успенівського НВК, у юнаків – Долинського НВК.

У загальному заліку місця розподілилися так: перше – у ЗОШ № 4 (вчитель Г. О. Шапошник), друге – в Успенівського НВК (Ю. С. Биковський), третє – у ЗОШ № 1 (О. В. Яковенко).

У травні на центральному стадіоні міста Гуляйполя змагалися легкоатлети загальноосвітніх шкіл району у залік 62-ї спартакіади школярів.

**Легкоатлет
Максим Рябко**

Серед 12 команд перше місце виборолала команда юнаків і дівчат колегіуму «Лідер» (вчитель фізвиховання Г. О. Шапошник), на другому – легкоатлети Успенівського НВК (Ю. С. Биковський), на третьому – ЗОШ № 1 (О. В. Яковенко).

11 жовтня в м. Запоріжжі у Дубовому гаю відбулися обласні змагання з легкоатлетичного кросу, де гуляйпільська збірна посіла третє місце. За перемогу боролись Анна Шевченко, Рита Скоромна (ЗОШ № 1), Юлія Баштаннік, Катерина Беслік, Аліна Притула, Віта Рябенька (ЗОШ № 2), Роман Тищенко (СЗОШ), Михайло Пузанов, Олег Каплунов, Катерина Трусова (колегіум «Лідер»), Максим Рябко

**Легкоатлет
Артем Рябко**

і Артем Рябко (Воздвижівський НВК), Андрій Никипанчук (Новозлатопільський НВК), Олена Буряк (Успенівський НВК).

Щира подяка за допомогу в організації поїздки команди на змагання спонсорам – директорам ТОВ «Діло СК» С. Курману, фірми «Візит» Р. Міщенку, магазину «Люкс» Ю. Трофимюку.

Легкоатлетичний крос, присвячений Дню фізкультури і спорту, зібрав на центральному стадіоні спортсменів шкіл міста. У змаганнях з бігу на 500 метрів серед дівчат молодшої вікової групи перемогу здобула Валерія Люта із колегіуму «Лідер» з результатом 1 хв. 44,4 сек. (перший юнацький розряд). Другою фінішувала Світлана Оліфан із СЗОШ (1 хв. 47,6 сек., другий розряд), а третьою – Дарина Василенко із ЗОШ № 2 (1 хв. 49,0 сек., другий розряд).

У старшій віковій групі перемогла неодноразова чемпіонка району з кросу Юлія Баштаннік. Її результат цього разу – 1 хв. 33,4 сек. і третій спортивний розряд. Друге місце посіла Аліна Притула – 1 хв. 38,3 сек. (також третій розряд), третє – Наталія Дерев'янка (1 хв. 41,3 сек., перший юнацький розряд). Всі три – учениці ЗОШ № 2.

Юнаки змагалися на кілометровій дистанції. У молодшій групі першість виборов Ігор Авдiєнко (3 хв. 54,6 сек.) із ЗОШ № 2. Друге місце із результатом 3 хв. 54,9 сек. посів учень ЗОШ № 1 Антон Шевченко, а третє – учень Олександр Плющій із ЗОШ № 2 (3 хв. 55,6 сек.).

У старшій віковій групі на цій дистанції переконливо лідирував Дмитро Контурак із СЗОШ. Його результат – 3 хв. 10,7 сек. і перший юнацький розряд. Другим і третім стали учні ЗОШ № 1 Микола Капула та Ігор Горпинич із результатом відповідно 3 хв. 19,8 сек. і 3 хв. 20,9 сек.

Переможці та призери змагань нагороджені грамотами районного відділу освіти.

Легкоатлетичні змагання, присвячені Дню молоді, зібрали учнів із шести загальноосвітніх шкіл району. У забігах на 100 м у дівчат першість виборола Ілона Булана з Воздвижівського НВК (13,8 сек., 3 спортивний розряд). На другому місці – Катерина Ковтун із Долинського НВК, а на третьому – Анна Хохлова з Верхньотерсянського НВК.

Серед юнаків переміг Артем Тимонін з Верхньотерсянського НВК з результатом 12,4 сек., що відповідає першому юнацькому розряду. Другим був його земляк Артем Петришин і третім – воздвиживець Владислав Ходоренко.

У змаганнях на 500 м першою стала учениця Долинського НВК Маша Зелова з результатом 1 хв. 35,1 сек. Другою до фінішу дісталася Аліна Притула із ЗОШ № 2 (1 хв. 37,2 сек.), третьою – Вікторія Колесник із СЗОШ (1 хв. 41,4 сек.).

У юнаків першість на кілометровій дистанції виборов Артем Петришин (3 хв. 14,3 сек., 1 юнацький розряд). Друге місце посів Дмитро Заблюдський (3 хв. 18,4 сек. 1 юнацький розряд), а третій результат – у Артема Тимоніна (3 хв. 30,2 сек.).

Поza конкурсом виступали і наші випускники Максим і Артем Рябки, результат яких склав відповідно 2 хв. 58 сек. і 2 хв. 59 сек. (3 розряд).

А представляли своїх вихованців учителі фізкультури В. Г. Прихидько (Воздвижівський НВК), О. В. Петров (Верхньотерсянський НВК), В. В. Тутов (ЗОШ № 2). Переможці і призери нагороджені грамотами і подарунками відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації та спонсорів.

У жовтні 2008 року на центральному стадіоні міста учні 16 шкіл змагалися за кубок нашої землячки – заслуженого майстра спорту з легкої атлетики Людмили Веселкової (Семенюти).

Змагання відкрили дівчата, які не потрапили до основного складу команд і виступали індивідуально. Перше місце серед них виборола учениця 6 класу ЗОШ №2 Віта Рябенька (результат – 1 хв. 41,7 сек., I юнацький розряд). На другому і третьому – відповідно Юлія Панченко (колегіум «Лідер») і Світлана Оліфан (СЗОШ).

Основна боротьба розпочалася із другого забігу, в якому зустрілися представники ЗОШ №1 і колегіуму «Лідер». Першою дистанцію пододала Вікторія Колоколова із ЗОШ № 1 (1 хв. 34,4 сек.) і зайняла третє місце (3 спортивний розряд). У четвертому забігу стартували спортсмени ЗОШ № 2 і СЗОШ. Першою фінішувала Юлія Баштаннік із ЗОШ № 2, яка й стала чемпіонкою району. Її результат – 1 хв. 29,6 сек. і третій спортивний розряд. Другою була Олена Буряк із Успенівського НВК (1 хв. 29,8 сек., III спорт. розряд).

У хлопців, які виступали не за команду, а індивідуально, місця розподілилися так: перше – у Владислава Шрамка із СЗОШ, друге – у Юрія Гури із ЗОШ № 2 і третє – у Сергія Сагана із Успенівського НВК.

**Член збірної команди району з легкої атлетики
Анатолій Бохан**

У юнаків, які боролися за команду, першість району посів Андрій Никипанчук (2 хв. 54,7 сек., III спорт. розряд) із Новозлатопільського НВК. На другій сходинці – Артем Тимонін із Верхньої Терси (3 хв. 03,4 сек., I юн. розряд), на третій – Віталій Бортник із Воздвижівського НВК (3 хв. 05,6 сек., I юн. розряд).

У командному заліку перемогу і перехідний кубок Людмили Веселкової вперше в історії здобули спортсмени ЗОШ № 2 (директор Р. С. Бут, учитель фізкультури В. В. Тутов). Другі – представники колегіуму «Лідер» (Л. А. Галкіна, Ю. Т. Брацило, Г. О. Шапошник, В. О. Колосовський), треті – верхньотерсянські спортсмени (В. Ф. Тилик, О. В. Петров).

Команди нагороджені грамотами районного відділу освіти, а чотириразова чемпіонка району з кросу Юлія Баштаннік – кубком, переможці в особистому заліку – вимпелами; грамотами і шоколадними цукерками – від підприємця і племінника Людмили Веселкової Р. О. Міщенко.

11 жовтня 2008 року у м. Молочанську відбулися обласні змагання з легкоатлетичного кросу, в яких взяли участь спортсмени 18-ти районів. Дівчата змагалися на дистанції 500 м, а юнаки – 1000 м. Наша команда у складі Юлії Баштаннік, Аліни Притули із ЗОШ №2, Вікторії Колоколової із ЗОШ №1, Олени Буряк (Успенівський НВК), Маші Зелової (Долинський НВК), Андрія Никипанчука (Новозлатопільський НВК),

Команда кросменів району – призер обласних змагань. 2008 р.

Артема Тимоніна (Верхньотерсянський НВК), Євгена Білоцерковського (колегіум «Лідер»), Дмитра Контурака і Романа Тихенка із СЗОШ виборола третє місце, поступившись новомиколаївцям іпологівцям.

У середині жовтня 2008 року відбулася відкрита першість області спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву спортивного клубу «Металург» (м. Запоріжжя). Ці змагання проходили в легкоатлетичному манежі «Запоріжстали» і проводилися з таких видів: біг на 60 і 300 м, стрибки у довжину з місця, метання ядра. За трьома кращими результатами й визначалися переможці.

Учасників змагань поділили на три вікові групи (старша – 1992-93 р.н., середня – 1994-95 р.н. і молодша – 1996 р.н.). Серед них були і наші земляки, які, хоч і не стали призерами, та й задніх не пасли.

Так, у старшій групі серед 18 учасників Юлія Баштаннік (ЗОШ № 2) посіла п'яте місце, а Вікторія Колесник (СЗОШ) – десяте. У Романа Тихенка і Дмитра Контурака (обоє із СЗОШ) відповідно шосте і восьме місця із 25-ти. Слід відзначити, що у стрибках у довжину Дмитро був другим, а Роман – третім. У забігові на 300 м Роман дістався фінішу четвертим (39,8 сек., III сп. розряд).

У середній групі з 28 учасниць Аліна Притула і Наталія Дерев'янка (обоє із ЗОШ № 2) посіли відповідно 10 і 13 місця. Аліна стала другою зі стрибків у довжину з місця.

Відзначився у змаганнях і Юрій Гура (ЗОШ № 2), який посів 13 сходинку із 33 учасників. У молодшій групі серед 36 дівчат Світлана Оліфан (СЗОШ) завоювала четверте місце. Так, з бігу на 60 м з результатом 9,1 сек. (I юн. розряд) вона четвертою дісталася фінішу, п'ята – Віта Рябенька із ЗОШ № 2 (9,2 сек., II юн. розряд) і шоста – Юлія Панченко з колегіуму «Лідер» (9,3 сек., II юн. розряд). А з бігу на 300 м вони посіли відповідно п'яте, шосте і сьоме місця.

Хоч і не здобули цього разу гуляйпільці перемогу, та їхні серця переповнені радістю від того, що побували вони на таких змаганнях. А тому щиро вдячні спонсорам за допомогу в організації поїздки.

З метою покращення результатів юних спортсменів дирекція СДЮШОР СК «Металург» щомісяця проводила відкриту першість області з легкої атлетики. Кращі з кращих могли вступити до спортивного інтернату або виступати за збірну області на республіканських змаганнях.

Наші спортсмени вже вдруге взяли участь у цих змаганнях, зокрема, з бігу на 60, 300 і 600 метрів у чотирьох вікових групах.

Кращими із наших земляків у старшій групі (1990-1991 р.н.) став Артем Тимонін із Верхньотерсянського НВК, який із результатом 7,6 сек. (III сп. розряд) на 60-метровій дистанції посів третє, а на 600-метровій – четверте місце (вчитель фізкультури О. В. Петров). У групі спортсменів 1992-1993 р.н. Роман Тихенко і Вікторія Колесник із СЗОШ у бігові на 300 метрів зайняли відповідно другу й четверту позиції. У віковій групі 1994-1995 р.н. Юрій Гура (ЗОШ № 2) покращив свій результат на 60-метровій дистанції, подолавши яку за 8 сек., став сьомим із 26-ти учасників.

У наймолодшій групі (1996 р.н. і молодші) гарних успіхів добилася воздвижівська семикласниця Ілона Булана, яка 60-метровку пробігла за 8,3 сек. і посіла друге місце, що відповідає третьому спортивному розряду. Також вона стала другою у бігові на 300 метрів, досягнувши фінішу за 50,2 сек. (вчитель фізкультури В. Г. Прихідько).

На 300-метровій дистанції учениця ЗОШ № 2 Віта Рябенка із результатом 50,8 сек. посіла четверту сходинку, а Юлія Панченко (колегіум «Лідер») стала п'ятою.

В кінці червня 2010 року на центральному стадіоні міста пройшли змагання з легкої атлетики, присвячені Дню молоді. Учні двох вікових груп змагалися з бігу на дистанції 60 та 100 метрів і стрибків у довжину з розбігу.

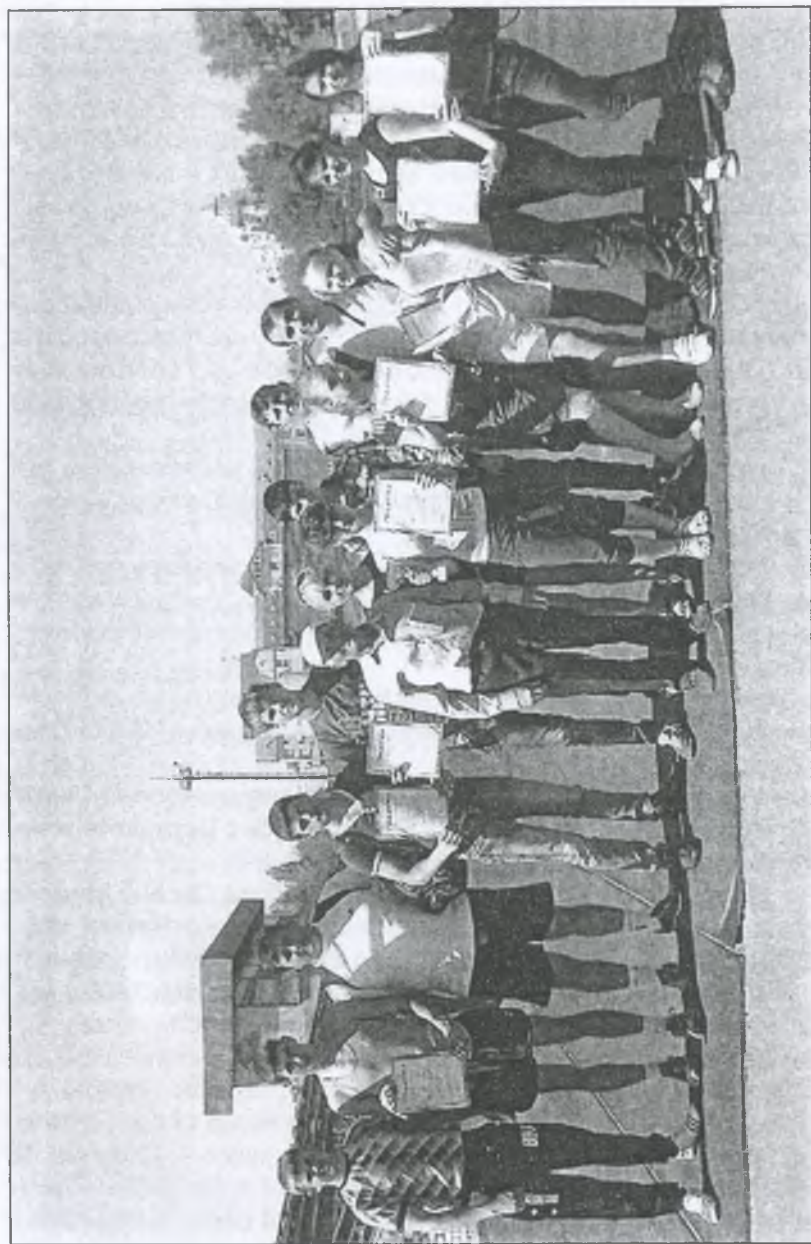
У молодшій віковій групі серед дівчат на 60-метровці перемогу з результатом 9,1 сек. здобула учениця Верхньотерсянського НВК Світлана Смолянінова.

Серед юнаків перше місце з результатом 9,1 сек. виборов Сергій Холод, друге – Михайло Косаренко (9,4 сек.) – обоє з Верхньотерсянського НВК.

Серед дівчат зі стрибків у довжину кращою була Оксана Малюга (СЗОШ) з результатом 3 м 50 см. Другий результат – у Наталії Нікулочкіної, третій – у Анни Мирошник. Серед юнаків перше місце виборов Сергій Холод (3 м 93 см), друге – Михайло Косаренко (3 м 80 см).

У змаганнях старшої вікової групи на дистанції 100 м серед дівчат переможцями стали верхньотерсянці. Першою дісталася фінішу Анна Бойко (15,3 сек.), другою – Вікторія Бодня (15,7 сек.), третьою – Сніжана Ряховська (15,71 сек.). У юнаків перше місце виборов учень колегіуму «Лідер» Дмитро Сушенцов, результат якого – 12,8 сек. На другій сходинці – Юрій Гура із ЗОШ № 2 (12,9 сек.), на третій – Дмитро Давиденко з Верхньотерсянського НВК (13,4 сек.). Зі стрибків у

**Команда-переможець обласних змагань з легкої атлетики.
Травень 2012 р.**

довжину серед дівчат першість здобула Вікторія Бодня (3 м 76 см). На другому місці – Анна Бойко (3 м 55 см), на третьому – Анастасія Зінченко (3 м 23 см). Серед юнаків переміг Юрій Гура з результатом 4 м 84 см, на другому місці – Євген Гавриленко (колегіум «Лідер») – 4 м 58 см, на третьому – Дмитро Сушенцов – 4 м 46 см.

Переможці та призери змагань нагороджені дипломами відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації та призами від спонсорів.

На початку травня 2011 року в м. Молочанську пройшли обласні змагання з легкоатлетичного кросу в залік 66-ї спартакиади школярів. Дякуючи тому, що всі учасники команди нашого району показали хороший результат в загальному заліку, гуляйпільці вибороли перше місце.

В особистому заліку серед дівчат друге та третє відповідно місця посіли Наталія Дерев'янку (ЗОШ № 2) та Оксана Родіна (ЗОШ № 1). Серед юнаків Іван Отрішко зайняв третє місце (ЗОШ № 1).

Честь району також захищали Світлана Смолянінова, Віктор Бодня (Верхньотерсянський НВК), Ілона Булана (Воздвижівський НВК), Сергій Саган, Олександр Биковський (Успенівський НВК), Ярослав Куц (ЗОШ № 1), Юлія Панченко, Вадим Пузанов (колегіум «Лідер»).

Це вже четвертий раз юні спортсмени району в 2010-2011 навчальному році стають першими. До цього перші місця виборювали баскетболісти (юнаки та дівчата), команда з міні-футболу, друге місце у хлопців 1999 року народження у змаганнях з футболу на приз клубу «Шкіряний м'яч».

У загальному заліку 66-ї обласної спартакиади школярів сільських районів Гуляйпільська ДЮСШ на цей час займає перше місце.

Хотілося б висловити подяку тренерам ДЮСШ, вчителям фізкультури за плідну роботу, а ще спонсорам за їхню підтримку, яку вони надають юнацькому спорту, зокрема, депутату обласної ради О. Ю. Коростельову, приватним підприємцям О. О. Данілову, С. І. Курману, Р. О. Міщенку, які розуміють що не потрібно скупитися на любов до дітей, а треба жити їхніми ж інтересами, не шкодуючи сил і часу, щоб зробити їхнє дозвілля цікавим та захоплюючим, а головна перемога – здоров'я.

У кінці червня 2011 року змагання, які відбулися на центральному стадіоні міста, були присвячені Дню молоді. В них взяли участь учні молодшої вікової групи (5-8 кл.). Вони змагалися з бігу на 60, 400 метрів та старшої (9-11 кл.) групи і дорослі – біг на 100, 400 і 800 метрів.

Боротьба розпочалася із забігів на 60 метрів у дівчат 5-8 класів. Тут перемогу здобула Аня Мирошник (колегіум «Лідер») з результатом 9,0 секунд і виконала норматив I юнацького розряду. Вона ж перемогла і на дистанції 400 метрів.

Другою на цих дистанціях була Оксана Малюга (СЗОШ), яка пробігла 60 метрів за 9,5 секунди (III юнацький розряд), третє місце посіла Наталія Нікулочкіна (ЗОШ № 2) з результатом 9,7 секунди.

У юнаків на дистанції 100 метрів першість виборов, показавши кращий результат і серед дорослих, Максим Тур – 11,9 секунди (III спортивний розряд), на другому місці – Володимир Кочержук – 13 секунд (II юнацький розряд), обоє з колегіуму «Лідер». Третю сходинку посів з результатом 13,2 секунди Дмитро Давиденко з Верхньотерсянського НВК.

У цих змаганнях взяли участь і колишні випускники колегіуму «Лідер» Михайло Пузанов (МНС) з результатом 12,1 секунди на 100-метровці і з кращим результатом на 800-метровці – 2 хвилини 14,5 секунди виконав норматив третіх спортивних розрядів. Другим був студент Анатолій Тимошенко (колишній учень СЗОШ). Всі займаються в секції легкої атлетики. Третє місце на 400-метровці виборола Ія Косаренко (Верхньотерсянський НВК).

У хлопців подвійну перемогу здобув Артур Волошин (СЗОШ), який 60 метрів пробіг за 8,2 секунди (II юнацький розряд) і 400 метрів – за 1.12,3 секунди (III юнацький розряд).

Другу сходинку на цих дистанціях посів Ігор Іванченко (СЗОШ) – 60 метрів подолав за 9,0 секунд і 400 метрів – за 1 хвилину 13,8 секунди (III юнацький розряд), третє місце – за Валентином Купріяновим з Верхньотерсянського НВК.

У старшій віковій групі на дистанціях 100 і 400 метрів перші місця дістались Наталці Дерев'янку (ЗОШ № 2) з результатом 14,6 секунди (III спортивний розряд) і 1 хвилину 14,8 секунди (II юнацький розряд), другі місця за Сніжаною Ряховською (Верхньотерсянський НВК).

Особливо слід відзначити успіхи і тих, хто не потрапив у число призерів, але займається в секції легкої атлетики. Так, у дівчат на дистанції 60 і 400 метрів четвертою була Наталія Дерев'янку (СЗОШ), п'ятою – Богдана Сиротюк (колегіум «Лідер»), а серед хлопців четверті місця посів Максим Піхота (колегіум «Лідер»).

Переможці і призери змагань нагороджені грамотами райдержадміністрації і призами від спонсорів.

Спортивна слава Гуляйпільця

В кінці листопада 2011 року в універсальному манежі спортивного клубу «Металург» м. Запоріжжя пройшла відкрита першість спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву з легкої атлетики, у якій взяли участь представники зі шкіл Гуляйпільського і Пологівського районів, а також міста Енергодара та Запоріжжя.

Змагання проводились у трьох вікових групах. Наші учасники, у складі 10 атлетів, виступали в старшій (1995-1996 р.н.) та середній (1997-1998 р.н.) групах.

У старшій групі Максим Тур з колегіуму «Лідер» 60-метровку подолав за 7,6 секунди, отримавши III спортивний розряд і третє місце, а на дистанції 200 м, яку пробіг за 26,2 сек., став п'ятим і за сумою у нього – 4 місце. Євген Гавриленко (теж з колегіуму «Лідер») посів третє місце з результатами: 60 м за 7,7 сек. і стрибок у довжину з розбігу – 5 м 26 см. Другу сходинку зайняла Ілона Булана з Воздвижівського НВК, подолавши 60 м за 8,5 сек. (III юнацький розряд) і зробивши стрибок у довжину з розбігу 4 м 29 см. У середній віковій групі друге місце посів Артур Волошин (СЗОШ) з результатами – 60 м за 7,9 сек. (I юнацький розряд) і 300 м за 46,6 сек.

Переможці та призери нагороджені грамотами і медалями спортивного клубу «Металург». Інші наші учасники – Юлія Панченко, Анастасія Міщенко (колегіум «Лідер»); Валерія Гавриленко, Костянтин Миронов (ЗОШ № 1); Оксана Малюга і Віта Лук'яшко (СЗОШ) хоча й не стали призерами, але виступили досить добре і представником спортклубу «Мотор Січ» запрошені на XXII Всеукраїнський турнір з легкої атлетики.

На початку травня 2012 року у Запоріжжі пройшли обласні змагання з легкої атлетики в залік 67 спартакіади школярів, у яких вдало виступила збірна команда нашого району.

Перше місце в бігові на 100 м та в стрибках у довжину посіла Ілона Булана. Максим Тур здобув першість у бігові на 100 м серед юнаків, а Сергій Саган фінішував першим на дистанції 800 м та був другим – у бігові на стометрівці.

В естафеті не було рівних нашим юнакам, які посіли перше місце. Дівчата фінішували третіми. В стрибках у довжину третє місце – за Євгеном Гавриленком.

Показавши такі гарні результати, гуляйпільці у загальнокомандному заліку вибороли перше місце. Другими були учні з Василівського району, а третіми – із Запорізького.

Честь нашого району захищали: Ліза Рожик, Максим Тур, Євген Гавриленко, Володимир Кочержук, Юлія Панченко (колегіум «Лідер»), Ілона Булана (Воздвижівський НВК), Юлія Кійко (Червоненський НВК), Вікторія Бодня і Анна Бойко (Верхньотерсянський НВК) та Сергій Саган (Успенівський НВК). Тренер команди Олексій Соє.

22 березня 2012 року в м. Запоріжжі відбувся обласний фінал Всеукраїнського спортивного заходу «Олімпійське лелеченя», в якому взяли участь учні 5-6-х класів семи загальноосвітніх навчальних закладів регіону, в т.ч. і команда Гуляйпільської міської ЗОШ № 1, яка виборола перше місце у районному етапі конкурсу.

Тригодинне суперництво, до програми якого входили вісім розділів: презентація команд, комбіновані естафети, вікторина «Знавець олімпійського спорту», конкурси і т.д.

За підсумками цих дійсно веселих стартів перше місце посіла команда Гуляйпільської ЗОШ № 1, до складу якої згідно з положенням входили 6 хлопців і 6 дівчат. Вони були неперевершеними у рухливій грі «літаюча тарілка», футбо-волейболі, потрібному стрибку, конкурсі віршів на олімпійську тематику. Радість перемоги разом з учнями поділив учитель фізкультури Олександр Яковенко. Ще б пак! Його підопічні завоювали путівку на Всеукраїнський етап «Олімпійського лелеченя», що проходить в Артеці.

У кінці травня на початку червня 2012 року команда «Гол» ЗОШ № 1 побувала в Міжнародному дитячому центрі «Артек» і повернулася звідти з незабутніми враженнями. Привітати дітей із завершенням спортивних змагань та розділити радість усіх вражень від омріяної мандрівки до школи завітали начальник відділу освіти райдержадміністрації Р. С. Бут, директор районного центру дитячої та юнацької творчості Л. О. Горпинич, а також учителі, рідні та близькі винуватців цієї зустрічі.

Директор ЗОШ № 1 Любов Каткова, відкриваючи захід, звернулася до дітей із такими словами:

– Вітаю вас з тим, що ви побачили країну мрій і дитинства – дитячий табір «Артек», побували, ніби в казці, і тепер будете ділитись своїми враженнями із рідними та друзями.

Любов Єгорівна подякувала за всебічну підтримку в організації цієї пам'ятної і незабутньої для школярів поїздки, у першу чергу, районній державній адміністрації, начальнику відділу освіти Роману Буту, а також усім батькам, класним керівникам і учителям, які надавали ту чи іншу допомогу.

Роман Бут, взявши слово для виступу, сказав:

– Вітаю вас із поверненням і хочу сказати, що перемога ваша, перш за все, у тому, що ви взяли участь на Всеукраїнському рівні цього спортивно-масового заходу – не завжди нашому району випадає така честь. І це завдяки вам – вашому бажанню, натхненню і прагненню бути кращими.

Роман Сергійович висловив подяку тим, хто був причетним до цієї події – безпосередньо керівнику навчального закладу Любові Катковій і людині, яка постійно перебувала з дітьми під час змагань, займалася з ними і готувала до успішних виступів на різних рівнях цього спортивно-масового заходу – учителю фізкультури Олександрю Яковенку, а також усім помічникам і спонсорам, які допомагали вирішити різні організаційні та фінансові питання.

Тренер команди Олександр Яковенко зачитав та вручив особисті Подяки, адресовані адміністрацією Міжнародного дитячого центру «Артек» голові райдержадміністрації Олександрю Гурі, заступнику міського голови Сергію Ярмаку, начальнику районного відділу освіти Роману Буту, директору РЦДЮТ Ларисі Горпинич і місцевому письменнику-краєзнавцю Івану Кушніренку. Лариса Олександрівна привітала команду «ГОЛ» з поверненням та вручила дітям солодкі подарунки, а Іван Кирилович, віншуючи переможців, подарував шкільній бібліотеці кілька екземплярів своїх нових книг.

Винесли подяки за фінансову і матеріальну підтримку заступнику генерального директора ТОВ «Метгазсервіс» Ігорю Кацаю, приватному підприємцю Сергію Тютюннику, а також усім батькам, які надали матеріальну допомогу, зокрема, тренеру-викладачу ДЮСШ Віталію Кириченку, приватному підприємцю Геннадію Мофі та Юлії Вовк. Особлива вдячність і класним керівникам Анжелі Долженко, Ірині Шингур та Денису Ганенку, музичному керівникові команди Сергію Сташуку та водієві шкільного автобуса Верхньотерсянського НВК Миколі Приходьку. Усіх їх, команда «ГОЛ» на чолі з тренером Олександром Яковенком прийняла до своїх лав та нагородила пам'ятними артеківськими подарунками.

На завершення діти, а саме: Є. Кириченко, Д. Гаркавий, А. Вовк, М. Кошовий, В. Стасик, Г. Білецький, М. Ніколенко, К. Дібровська, Є. Мофа, К. Пика, А. Бондарєва, А. Калина, В. Бака ділилися враженнями від поїздки. Пам'ятними залишилися у спогадах і щоденні зустрічі з олімпійськими чемпіонами, і проведений в «Артеці» за ініціа-

тиви Олександра Васильовича турнір шкільного футболу ЄВРО-2012, у якому команда «ГОЛ» ЗОШ № 1 зіграла товариські зустрічі із командами з міста Львова, Житомира, Івано-Франківська, Хмельницька, Одеси та Чернівців. Після чого, успішно дійшовши до фіналу, провела міжнародний матч дружби зі своїми польськими ровесниками з міста Пшемишль. Наші юні спортсмени у цих змаганнях вийшли переможцями. Представник Запорізького обласного відділення національного олімпійського комітету Олена Аксьонова вручила команді подяку та подарувала на згадку диск із фотографіями, подарунки надала і польська діаспора.

Олександр Васильович розповів також, що ця поїздка до «Артеку» разом із його вихованцями стала, без перебільшення, знаковою подією у його житті. Адже рівно півстоліття тому його батьки Василь Григорович та Олександра Корніївна, представники славної династії педагогів ЗОШ № 1, відпочиваючи у Криму, познайомилися із радянським космонавтом Юрієм Гагаріним та на згадку сфотографувалися разом із цією легендарною постаттю. Та світлина потрапила навіть свого часу на сторінки періодичного видання «Радянська освіта».

Справа у тому, що Музей космонавтики Міжнародного дитячого центру «Артек» носить ім'я Юрія Олексійовича, який був його засновником. Тож директор закладу Олександр Комаров надзвичайно зацікавився тією пам'ятною фотографією та вирішив організувати через супутниковий зв'язок за підтримки офіційного спонсора Всеукраїнських змагань компанії «МТС» пряму трансляцію з нашим районним краєзнавчим музеєм. Його директор Любов Геньба-Мартиненко провела віртуальну екскурсію для наших земляків з кримського півострова, які із захопленням відкривали невідомі для себе сторінки славної історії нашого рідного краю. Директори музеїв люб'язно обмінялися історичною інформацією. У ході розмови Любов Григорівна напівжартома зауважила, якщо колись Нестору Івановичу Махну до Криму потрібно було їхати півтори доби на тачанці, то тепер за допомогою супутникового зв'язку можна перенестися у просторі і часі туди за лічені секунди.

Отже, сповнена багатьох незабутніх вражень поїздка до «Артеку» наших земляків викликала широкий резонанс не лише у спортивному та освітянському середовищі, але і в культурно-мистецькому житті району.

СПОГАДИ ОЛЕКСІЯ СОЇ ПРО РОЗВИТОК СПОРТУ В РАЙОНІ

Олексій Іванович Соя

був щасливий день – я посів 4 місце. У 5 класі вже брав участь у змаганнях з легкої атлетики і волейболу. Мої товариші Віталій Шварц і Льоня Бесараб вже вчилися в СШ № 1 і хотіли, щоб і я поступав у 8-й клас у СШ № 1, бо наша школа була закріплена по мікрорайону до Вербівської середньої.

Це було в серпні 1955 року. Директор школи Олександр Степанович Самойленко був у відпустці і його заміняв військовий керівник Василь Григорович Яковенко, то ж мої друзі і представили мене йому як спортсмена.

**Василь Григорович
Яковенко**

Свої спогади присвячую всім тим, хто своєю невтомною пацею сприяв розвитку фізичної культури і спорту в Гуляйпільському районі.

Почну з того, що народився я 15 листопада 1940 року на станції Гуляйполе, де проживала наша сім'я. Босоноге дитинство проходило в іграх: на спалених будівлях у «війну» та жмурка, на вигонах у «знамя», в крашанок гумовим м'ячиком, в городки, цуцика і т.п. Долучився до спортивних змагань у 4 класі.

Взимку 1952 року вчитель фізкультури Микола Григорович Долгих проводив лижний крос на 4 кілометри, для мене це

Учні в школі було багато. Тільки восьмих класів налічувалося шість. Вчителями фізкультури працювали Василь Григорович Яковенко і Ольга Миколаївна Серьогіна.

В тому ж, 1955-му, році розформували Гуляйпільське педагогічне училище, в якому вчителями фізкультури працювали Микола Іванович Омесь та Яків Іванович Ібришев. Миколу Івановича перевели у СШ № 1, а Якова Івановича – у Воздвижівську СШ. Ці вчителі не були великими спортсменами, але зарекомендували себе майстрами своєї справи.

В. Г. Яковенко почав трудитися у СШ № 1 з 1 січня 1946 року і аж до 1955 року

працював учителем фізвиховання, потім – військовим керівником. За цей період підготував багато висококласних спортсменів з легкої атлетики, стрільби і волейболу – найулюбленіших видів спорту. Тож розповім про збірну команду і її гравців, з якими в подальшому я брав участь в обласних змаганнях.

У 1949 році проводилися облспорткомітетом обласні змагання з волейболу, спочатку – зональні, потім – фінальні у м. Запоріжжі на стадіоні «Локомотив». Характерно те, що в них брали участь збірні районів і міст.

На той час спортом в районі керував Іван Іванович Владов – голова спорткомітету. Він же і представляв команду на цих змаганнях. Комплектували команду разом з Василем Григоровичем, бо в ній була більшість учнів і випускників СШ № 1. Ось їх імена: Анатолій Семенюта (капітан команди, в подальшому закінчив Дніпропетровський державний університет, аспірантуру, працював в університеті, став майстром спорту СРСР з волейболу, грав за збірну Дніпропетровська. Кожного літа приїздив у Гуляйполе і вже у 9-му класі я познайомився з ним, а коли був у 10-му класі взяв мене в збірну району розігруючим. Я видавав його такі паси на удар, якими він обводив блокуючих. При цьому ми завжди враховували розміщення гравців супротивника на майданчику. Особливо добре він володів кистевим ударом – замахувався в одну сторону і тут же вивертав кисть і удар наносив або робив скидку на порожнє місце майданчику. Ці зональні змагання ФСТ «Колгоспник» проходили в 1958 році на стадіоні. Отаким патріотом Гуляйполя я його й запам'ятав); Іван Кирилович Гончаренко (в майбутньому буде обраний головою райради ФСТ «Колгоспник»); Станіслав Ткаленко (закінчив військове училище, служив офіцером, демобілізувавшись працював головним інженером у районному вузлі зв'язку. З ним виступав за збірну команду району до 1966 року); Володимир Маслієнко (довгий час працював у районному відділі соціального забезпечення населення); Володимир Трояненко (закінчив військове училище, часто приїздив і приходив у школу до Василя Григоровича і грав з нами у волейбол); Анатолій Польських (був хорошим моїм знайомим і часто приходив у школу грати у волейбол, потім сім'я виїхала з Гуляйполя); Павло Качан (його менший брат Льоня грав з Юрієм Анікінім); Яша Зуєв (учився у Запоріжжі, там і працював).

Ця команда виграла зональні змагання і І. І. Владов повіз їх на фінал, куди вийшли також команди міст Бердянська, Мелітополя, Запоріжжя представляла команда «Металург». Гуляйпільці обіграли бердянців, мелітопольців і ті говорили: «Оце так село – обіграло місто». Так наша команда стала чемпіоном області і всім присвоїли перший спортивний розряд з волейболу.

**О. І. Соя і О. М. Серьогiна. 1996 р.
м. Василiвка**

фiналі області з міні-футболу і у 2000-му – на фiналі з волейболу (жiнки).

Працюючи в СШ № 1, Ольга Миколаївна пiдготувала дуже багато спортсменок з легкої атлетики і волейболу. Вона впродовж багатьох років була капiтаном збiрної команди району з волейболу, до якої входили Валентина Андрiївна Рибальченко, Люба Бiлецька, Людмила Красницька (працювала в Добропiльській восьмирiчній школі), Галя Чучко, Сталiна Дядик, Неля Дiбровська, Валя Иванова, Люда Москiвець, Валя Бальсанко, Надя Васецька.

Свого сина Сергiя Ольга Миколаївна готувала до вступу в Київський спортiнтернат, і коли закінчив 8 класiв, вiдвезла його туди. Він склав нормативи і його зарахували до iнтернату. По закінченні його вступив до Київського iнституту фiзичної культури, успішно його закінчив і став майстром спорту з бiгу на середні дистанції, працював, був обраний головою Полтавської облради ФСТ «Колос». Я два рази зустрiчався з Сергiєм на республiканських змаганнях з легкої атлетики. Я був представником збiрної команди Запорiзької області, він представляв Полтавську область. Було це у 1993 році у Вiнниці, а в 1994 році – в Черкасах.

**Володимир iванович
Мартиненко**

Одним із вихованцiв Василя Григоровича Яковенка, який став висококласним спортсменом був Володимир Мартиненко, 1937 р.н., в подальшому робiтник

заводу сільгоспмашин. Він виступав на шкільних, обласних і республіканських змаганнях з метання диска, штовхання ядра. Встановив рекорд району і області по ДСТ «Колос», які так ніхто і не побив. Виконав норматив І-го спортивного розряду, нагороджувався цінними призами, медалями і грамотами.

Вагомий внесок у розвиток фізкультури і спорту зробив Микола Іванович Омель, 1921 р.н. У СШ № 1 він працював 17 років, а у 1972 році перейшов у новозбудовану СШ № 4. Закінчив агрономічний технікум, але пішов працювати з дітьми. Був знаючою людиною із багатим життєвим досвідом і хоч не вважався ігровиком та добре знав методику навчання, правила змагань, розрядні нормативи, а вже взимку, коли перейшли в спортзал, ми бачили в ньому прекрасного гімнаста.

Дивлячись, як він виконував вправи на гімнастичних снарядах, ми розуміли: ой, як багато нам потрібно тренуватися, щоб досягнути такої майстерності, особливо вправи на кільцях і паралельних брусах Микола Іванович виконував як майстер спорту.

У спортивному залі на тренування збиралося дуже багато бажаючих і Микола Іванович розподіляв на групи за віком: 8-9 класи – акробатика, стрибки через «козла», вправи на «коні» та перекладині, 10-і класи тренувались зі штангою, гирями, на кільцях, перекладині і брусах. Розповідав, як правильно виконувати ту чи іншу вправу, як виконується підстраховка і техніка безпеки при виконанні вправ – все це мені пригодилося, коли став працювати в школі. Ці тренування дали бажані результати. У збірну району з важкої атлетики і гирьового спорту увійшли учні 10 класів (1956 рік) Віктор Куц (закінчив військове училище, працював у військкоматі), Михайло Гончаренко, Ляоня Костяновський (обоє закінчили військові училища), Гриша Левандовський, Анатолій Стадніченко, Анатолій Онищенко, Юрій Анікін, які були різносторонніми спортсменами.

Хочу зауважити, що ніщо так не згуртовує людей, як спорт. То ж почну з того, що навчальний рік почався не тільки для нас (8-х класів було шість, 9-х – три, 10-х – теж три), а й для Миколи Івановича і щоб дізнатися, хто чим «дише», він запланував у жовтні провести внутрішкільні змагання з легкої атлетики: з бігу на 100, 200, 400, 800, 1500 метрів, естафета 4х100 метрів, метання гранати, стрибки у довжину, висоту, потрійним. То ж на уроках фізкультури тренувалися з різних видів програми, а вже на змаганнях виступали кожен за своїми кращими результатами.

Розповім про один епізод змагань, де я брав участь. Стрибки у висоту проходили після забігів, стрибків у довжину і метання, естафети і потрійного. Стрибав вже у шиповках, які мені дав Микола Іванович.

Зупинюсь тільки на призерах: Вітя Пішоха (9 клас), Юра Анікін (10-й клас) і я (8 клас). Всі розпочинали з одного метра, ми пропускали проміжні висоти і почали стрибати з 1 метра 20 сантиметрів. Закінчилось тим, що Вітя Пішоха зупинився на 1 метрі 40 сантиметрів, а ми з Юрієм – на 1 метрі 45 сантиметрів і розділили I-II місця. Після цього ми стали друзями – «не розлий вода» і обоє волейболістами.

Юра Анікін, 1938 р.н. – це найяскравіша постать в гуляйпільському волейболі – кумир волейболу, а допомогли йому в цьому кропіткі тренування зі штангою, гімнастикою. Він освоїв ті вправи, які показував Микола Іванович.

**Вчителі фізкультури району.
Другий справа у першому ряду сидить М. І. Омесь. 2.05.1987 р.**

Весною ми вийшли на майданчики і Микола Іванович провів змагання з волейболу, щоб сформувати збірні 8-9-10 класів. Збірна команда 10-х класів, де капітаном Юра, обіграла і 9, і 8 класи, а от збірна 8-х класів, куди і я входив (капітаном був Андрій Андрієнко), переграла збірну 9-х класів, де капітан Володя Жорновий.

У кінці навчального року (1956 р.) проводилися обласні зональні змагання і фінал в м. Запоріжжі. Наша збірна виборола право брати участь у фінальних іграх із збірними міст. Після змагань комплектувалась збірна команда області на республіканські змагання. В цю команду увійшов і Юра.

Змагання проходили в Харькові і на них Юра був визнаний кращим нападаючим України. Він проводив подачі і нападаючі удари силові-

бокові, як тоді в нас називали «драйфом». Потім його запросили до Мелітопольського інституту сільського господарства, тут він вчився, працював і у 30 років збулася його мрія стати майстром спорту з волейболу. Це відбулося на Всесоюзних змаганнях сільгоспвузів у 1968 році, які проходили в м. Полтаві. Тут мелітопольці посіли I місце і гравцям присвоїли звання майстрів спорту.

Волейбольна команда МІМСХ – переможець Всесоюзних змагань серед сільгоспвузів. Третій зліва майстер спорту СРСР Юрій Анікін. м. Полтавка. 1968 р.

Коли ми закінчили 9 класів, улітку 1957 року відбулися в м. Пологи обласні зональні змагання з волейболу серед колективів ФСП «Колгоспник». Юра вже був на канікулах і комплектував команду. Тож після тренувань він взяв мене і мого товариша Анатолія Вагіса. У фіналі ми зустрілися з пологівцями. В них теж була хороша команда. Грали ми вже третю партію, рахунок: 13 : 13 і наша подача, при чому в передній лінії розстановка була така: я під сіткою (3 позиція), Юра за мною (4), Анатолій попереду мене (2).

Тут пологівці невдало розігрують м'яч і він повис наді мною, я приготувався у напівприсіданні з першої передачі видати пас Юрі, Анатолій, думаючи, що буде нападаючий удар, кидається на блок, стрибає до м'яча і приземляється з ним на мене і одержує травму – ліва рука вискакує із

суглоба. Тут же до нього підбіг Юра і став вправляти руку. Потім Анатолія відправили у лікарню. Так ми подарували пологівцям передостаннє очко. Перерва тривала хвилин 15, останню подачу наша задня лінія погано прийняла і ми програли, посівши друге, а суперник – перше місце.

За 50 років спортивної діяльності пройшло багато в моїй пам'яті хороших волейболістів, та нікого не можу порівняти з Юрієм. У 10 класі він підіймав штангу вагою 100 кілограмів, крутив «сонце» на перекладині, на брусах робив стійку і перехід на 180°, стрибав через «коня» в довжину з переворотом через стійку, потім і ми з товаришами по команді дечому навчилися.

Хочу розповісти ще про одного вихованця Миколи Івановича Віталія Шварца, 1940 р.н. Він народився у січні, то ж в школу пішов раніше на рік. Батько в нього загинув на війні. Його мама Любов Борисівна Іванова була вчителькою німецької мови в семирічній школі станції Гуляйполе. Коли мій батько Іван Іванович Соя повернувся з евакуації з ремзаводом, він кинув нашу сім'ю і зійшовся з Любов'ю Борисівною, то ж Віталій отримав батька, а я залишився без нього назавжди, та ми з Віталієм дружили як спортсмени і залишилися друзями на все життя.

Він бігав як на короткі, так і на середні дистанції, любив стрибати потрійним і грати у волейбол. Ще з семирічки ми з ним входили у збірну школи і в СШ № 1 він у десятому, а я у дев'ятому класах.

По закінченню середньої школи Віталій вступає у військоове училище у 1957 році у Даугавпільсі. Тут він знайомиться з великим гандболом (11x11) на футбольному полі, стає гравцем збірної училища. Коли вже закінчував училище, на армійських змаганнях його помітили армійці ЦСКА і запропонували поступати вчитись у військову академію імені Жуковського в Москві.

Віталій змінює прізвище на мамине і стає Івановим, поступає в Академію і стає гравцем ЦСКА з малого гандболу (7x7). В подальшому він – майстер спорту, чемпіон СРСР, капітан команди. По закінченню академії його залишають служити при академії. Одружився Віталій зі своєю співученицею Сталіною Дядик. Своє ім'я вона змінила на Стеллу.

Майже кожного року вони приїздили у відпустку і ми бачилися. З роками Віталій перейшов на суддівство з гандболу, став суддею Всесоюзної категорії, потім – міжнародної, керував федерацією суддів Москви, брав участь у суддівстві Московської олімпіади 1980 року з гандболу. З часом Стелла стала головним лікарем в одній із лікарень Москви.

Повертаючись до М. І. Омєся, хочу розповісти, що він мав індивідуальний підхід до кожного учня. З другої чверті став у нашому 8-Д класі класним керівником і по-батьківськи ставився до нас.

На той час за навчання у 8-х – 10-х класах потрібно було платити 150 карбованців. Знаючи моє скрутне становище в сім'ї, він добився відміни плати за навчання. Так-от перед районними змаганнями з легкої атлетики він провів внутрішкільні, до них готувалися всі учні. В одному десятому класі був двометровий юнак Петя Рогач, некоординований і незграбний. Він не займався ніяким видом спорту, а вчився добре. І Микола Іванович вмовив його займатися стрибками у висоту і на змаганнях Петя зайняв І місце з результатом 1 метр 60 сантиметрів, а я взяв цю висоту з другої спроби, Вітя Пішоха – третім – 1 метр 50 сантиметрів.

І от районні змагання. Їх учасників привітали завідувачий райвно Михайло Пантелеймонович Федоренко, голова райспорткомітету І. І. Владов.

Розповім тільки про висоту. Старшим суддею був Василь Григорович Бодня, вчитель фізкультури Успенівської СШ. Я вже з ним знався.

Кінцівка змагань: ми залишилися з Петью вдвох. Висота 1 метр 65 сантиметрів (майже всі учасники змагань зібралися біля сектора для стрибків у висоту вболівати не так за Петю, як за мене (ростом то я був 1 метр 58 сантиметрів) і ми вже так притомилися, що ноги аж трусилися.

В. Г. Бодня дав нам відпочити і ми почали стрибати, Петя взяв цю висоту з другої спроби, я – з третьої. Наступну висоту ми вже були не спроможні взяти, так ми потомилися. То ж Петя Рогач посів І, а я – друге місце. Коли закінчилися змагання, відбулося нагородження: за 1-ше місце грамотами і призами, за 2-і – 3-ті – грамотами.

Василь Григорович запропонував І. І. Владову, щоб і мені вручили приз, бо взяли ж однакову висоту та ще й вище свого зросту, то ж і я одержав приз – пластмасову шкатулку і де б я не з'являвся, дівора показувала на мене пальцем: «Ото той хлопець, який стрибає вище свого росту».

Пролетів рік і ми – в 9-му класі, а коли розпочався навчальний рік, то дев'ятикласників залишилося 4 класи. 70 чоловік з різних причин відсіялись.

Хочу назвати волейболістів, які входили тоді у збірну школи. Це – з 10-х класів Вова Жорновий, Валентин Федоренко, Віталій Шварц, Льоня Бесараб, з 9-х – Андрій Андрієнко, Анатолій Вагіс, Валентин Крупій і я, Льоня Соя. А коли ми вже були в 10-му класі, в команду влилися В'ячеслав Самойлов і Вітя Крупій, брат Валентина. Мене обрали капітаном команди.

Районні змагання середніх шкіл (їх було 8) проходили в суботу і неділю за швейцарською системою. У суботу другу гру з Полтавкою ми

програємо. В них відзначився 2х-метровий гравець Іван Жилінський. Серед учнів він був найсильнішим нападаючим в районі. На другий день ми вийшли до фіналу із полтавчанами і виграли у них з рахунком 2:0, бо Андрій Андрієнко і Анатолій Вагіс закрили Івана Жилінського блоком та й за два дні змагань він ухоркався.

Добре грала і воздвижівська команда, особливо виділявся їх капітан Вася Буланий. Полтавку готував до змагань Михайло Тихонович Клименко, воздвижівців – Яків Іванович Ібришев. В подальшому Ваня Жилінський закінчив у Миколаєві інститут фізкультури, грав за збірну міста і був удостоєний звання майстра спорту СРСР з волейболу.

Скомплектувавши збірну району на базі СШ № 1 (до неї входили з Полтавки – Ваня Жилінський і його розпасовник Володя Артюх, з Воздвижівки – Вася Буланий і Володя Донченко, а також я, Славик Самойлов, Андрій Андрієнко, Анатолій Вагіс, Валентин і Віта (9-й клас Крупії), ми почали готуватися до зональних обласних змагань. А тут надходить наказ із облвно про допуск до змагань гравців 1940 р.н. і молодших і зразу ж з команди випадають три основних гравців 1939 р.н. – Іван Жилінський, Андрій Андрієнко і Валентин Крупій, а в одній із ігор травмувався Анатолій Вагіс (вибив 2 пальці) і більше не грав. То ж в ослабленому складі ми поступилися сильній команді з Комишувахи.

Далі я ще не раз згадуватиму М. І. Омесю, який став керівником методоб'єднання вчителів фізкультури, закінчив заочно факультет фізичного виховання Кримського педінституту. Серед його вихованців, які виступали на районних, обласних і республіканських змаганнях, були: Василь Тутов, 1941 р.н., займався легкою атлетикою, волейболом. З цих видів спорту мав І-й розряд, закінчив Запорізький педінститут (факультет фізичного виховання), працював у СПТУ № 28; Григорій Ісаєнко, 1941 р.н., грав у волейбол разом з В. Тутовим за збірну школи, району, виїхав до Запоріжжя, грав за команду «Мотор» і збірну міста, кандидат у майстри спорту; Анатолій Терехов, 1947 р.н., виступав на районних і обласних змаганнях з бігу на короткі дистанції, на республіканських змаганнях за ДСТ «Колос» виконав І-й спортивний розряд, закінчив інститут фізкультури, деякий час працював у СШ № 2, потім виїхав у Крим; Володимир Домашенко, 1947 р.н., через сім років побив мій рекорд школи і району, стрибнувши у висоту 1 метр 85 сантиметрів на обласних змаганнях у Запоріжжі на стадіоні «Металург», посівши І місце. Його нагородили призом, медаллю (1965 р.), грамотою. Нагороди вручав олімпійський чемпіон з важкої атлетики Леонід Жаботинський. Володимир закінчив Мелітопольський педінститут, виступав на республіканських змаганнях з стрибків у висоту.

Найвище досягнення – 1 метр 95 сантиметрів – 1-й спортивний розряд, працював у Гуляйпільській спеціальній школі-інтернаті.

Дуже добре працював у Полтавській восьмирічній, а потім у Полтавській школі-інтернаті Михайло Тихонович Клименко, 1925 р.н. Розпочав свою діяльність у 1952 році вчителем фізкультури, а потім і військовим керівником. Його учні постійно конкурували у змаганнях із СШ № 1, де було 1500 учнів, а в Полтавці у 5 разів менше. Особливо виділялися в 1956 році гравці Микола Никоненко та Іван Клименко.

Його вихованці неодноразово захищали честь району на обласних змаганнях з легкої атлетики, волейболу й інших видів. Так, вихованець Михайла Тихоновича з Полтавської школи-інтернату Дмитро Чертков у 80-х роках став триразовим чемпіоном СРСР з вільної боротьби, на чемпіонаті Європи посів II-е місце. В 1976 році на першості Росії з гирьового спорту виборов II місце, брав участь у змаганнях з армреслінгу і з цих видів став майстром спорту. Працює в Луганську проректором Аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, академік Міжнародної академії наук та практики організації виробництва, член координаційної Ради України.

Микола Тихонович закінчив заочно Запорізький педінститут (факультет фізвиховання), після школи-інтернату працював у Полтавській середній школі. Разом з ним трудився і у всьому допомагав у школі-інтернаті Микола Федорович Білий. Вчитель вів уроки фізкультури у дівчат (волейбол, баскетбол).

Яків Іванович Ібришев у Воздвижівці став улюбленцем усього села. Він виховав не одне покоління гарних спортсменів, які входили у збірну району з волейболу. Це – Вася Буланий, Володя Донченко.

Поряд з Яковом Івановичем працював вчитель фізкультури та праці Григорій Васильович Хохотва. Трудились злагоджено. Перейняв від них естафету випускник школи, прекрасній спортсмен у різних видах спорту Володимир Іванович Бортник, котрий закінчив Запорізький педінститут (факультет фізкультури). Його син Віктор теж закінчив цей факультет. Любов до спорту так і передається від батьків до дітей.

Я назву тих, хто в різні роки захищав честь району на обласних змаганнях. Це – А. Стасик, Г. Богославський, А. Омесь, Г. Савченко, В. Холод, Г. Клітній, Володимир Бортник і його син Віктор, Олександр Личман, Валерій Релушко, Оксана Попіл (нині Стасик – директор Воздвижівського НВК), Віталій Бортник, Олександр Федоренко, Ілона Булана, Вова Козицький, Владислав Ходоренко.

Працює вчителем фізкультури Валерій Григорович Прихідько, який закінчив Запорізький національний університет (факультет фізкульту-

ри), кандидат у майстри спорту з бігу. Його вихованці Ілона Булана, Максим і Артем Рябки добре виступили на обласних змаганнях з легкої атлетики.

Іван Тихонович Сергеев працював вчителем фізкультури Комсомольської СШ з 1949 по 1976 рік. У своїй роботі був настирливим, з гумором. На війні його сильно поранило, та він ніколи не скаржився, а робив свою справу добре, хоч і у важких на той час умовах.

Школа була в пристосованих приміщеннях, уроки фізкультури взимку проводились в пристосованій спортивній кімнаті, та спортивне життя вирувало у школі, і в радгоспі. Тут вперше в районі збудували іподром, потім – стадіон з різними майданчиками.

Професію вчителя обрали його вихованці. Іван Станевський був різностороннім спортсменом, закінчив інститут фізкультури. З легкої атлетики став майстром спорту (метання списа). Увесь час аж до виходу на пенсію працював у Андріївській СШ Бердянського району.

Школа Івана Степановича стала форпостом зі спорту у районі. Мені неодноразово доводилось везти збірні області на республіканські змагання серед сільських школярів, та завжди у складі команди перебували спортсмени з Андріївської школи. Я неодноразово бував у нього в школі й бачив спортивні майданчики, спортзал в ідеальному стані, а на стінці біля спортзалу більше ніж півсотні кубків і грамот. Все це вказувало на його кропітку роботу.

Перед тим, як відкрилась у нас ДЮСШ, я склав кадровий список, узгоджувався він у райвно, райвиконкомі і райкомі партії, на директора ДЮСШ я запропонував Івана Степановича Станевського. Кандидатура була узгоджена перед цим, я з ним переговорив (він був згоден), та все упиралося в житло: квартиру йому запропонували в спецшколі-інтернаті, а жив він у будинку на два господаря з усіма зручностями і переїздити відмовився. А пізніше, коли привозив прекрасні команди баскетболістів на обласні змагання в нашу ДЮСШ, дуже жалів, що не переїхав на свою батьківщину.

І. Т. Сергеев не тільки тренував спортсменів, а й сам брав участь у змаганнях. Радгоспна збірна команда городошників неодноразово ставала чемпіоном області, брала участь в республіканських змаганнях, виступала за Запорізьку область.

В 1984 році на обласних змаганнях вона посіла I місце і виконала норматив майстрів спорту. Команда виступала у складі П. Ф. Лимана (капітан), Ф. А. Остроуха, М. І. Ухналя, Г. Г. Минака, І. І. Крупки, раніше за команду виступали першорозрядники І. Т. Сергеев, І. Г. Скиба.

Однією з яскравих віх у розвитку волейболу – це досягнення дівчат Комсомольської СШ, яких підготував Іван Тихонович. Команда вибо-

Команда городошників радгоспу «Гуляйпільський»

рола перше місце в районі і поїхала на обласні змагання, які представляли і міста і сільські райони області. В напружених поєдинках команда перемогла і стала чемпіоном області. Ось імена переможців: Анна Коваленко, Світлана Осипенко, Люда Халаїмова, Катя Ковальова, Надя Ярош, Люда Пред, Таня Малахова.

Після перемоги команда почала готуватися до республіканських змагань, але запорізькі функціонери від спорту обдурили комсомольських спортсменок, заявивши, що на поїздку немає грошей, а самі поїхали на змагання збірну команду Запоріжжя.

З роками Іван Тихонович свої знання і вміння передав, як естафетну паличку, своєму вихованцю Анатолію Івановичу Васильєву, 1948 р. н., освіта вища спеціальна, який почав працювати у рідній школі з 1972 року. Він сам займався легкою атлетикою (бігом), футболом, волейболом, гандболом, баскетболом, туризмом, спортивним орієнтуванням, став кандидатом у майстри спорту з багатоборства ГПО, неодноразовий учасник районних, обласних і республіканських змагань, людина слова і діла.

Його вихованці багато разів були переможцями районних і обласних змагань, часто брали участь в республіканських та міжнародних змаганнях. У різні роки дівчата 5 разів ставали чемпіонками району з бас-

кетболу, юнаки – з гандболу і волейболу, то ж і склали кістяк збірної району на обласних змаганнях. Це Володимир Тоцький, Світлана Костенко, Валя Діденко, Ігор Ільчук, Олександр Семенюк, Олександр Головач, Юрій Ходус, Юрій Галушка, Юрій Трофимюк, Анатолій Кривошей, Сергій Кучеренко, Олександр Заїченко, Микола Піщанський, Таня Минака, Рита Михальчук, Світлана Максимова, Наталія Максимова, Віталій Синенко, Геннадій Ільчук, Олександр Куторницький, Юрій Накалюжний, В. Семенюк, Алла Величко, Світлана Васильєва, Віталій Гришньов, Олександр Єна, Андрій Шашук, Олександр Клімов, В. Сологуб.

Розповім ще про Анатолія Бохана. Його батько Віктор був моїм учнем у Залізничній ВШ № 10. Коли одружився, жив у м. Вологді (Росія). Після розлучення з малим Толіком приїхав у Комсомольське і там працював, був за батька і матір. То ж Анатолій Іванович Васильєв прищепив хлопцю любов до бігу і в 9 класі Толік Бохан виборює I місце в районі по кросу. Часто приїздив у Залізничне до бабусі, яка мешкала поряд зі школою. Знаючи складне становище в сім'ї (його батько був без роботи), я запропонував Толіку поступити після 9 класів у технікум чи училище в Запоріжжі. Він дав згоду і я направив хлопця до мого знайомого тренера з легкої атлетики Миколи Павловича Мальцева, заслуженого тренера України.

Вступив Анатолій в профтехучилище, яке закінчив і тут же здобув середню освіту. Вступив до інституту, тренувався, виступав на обласних змаганнях за наш район. Став переможцем кросового пробігу серед юніорів на 15 кілометрів. Це відбулося 12 квітня 2003 року в м. Одесі. Закінчив інститут й у 2010 році виїхав у Вологду до матері.

Тепер хочу назвати й інших вчителів, хто в різні роки сприяв розвитку фізкультури і спорту в районі. У СШ № 1 – Л. С. Зіненко, О. В. Яковенко, М. М. Єременко, В. А. Рибальченко і їх вихованці: Людмила Семенюта-Веселкова – заслужений майстер спорту міжнародного класу, В'ячеслав Ліньов – майстер спорту з важкої атлетики, І. Гопка, Г. Онищенко – кандидати в майстри спорту, В. Кириченко, Т. Волкова, В. Плотка, І. Черкунова, М. Шабалтій, С. Величко, О. Мартиновський, Л. Жукова, Ю. Мартиновський, Л. Гавриленко, Л. Углова, О. Коропацький, Е. Семенюта, О. Дерев'янка, Є. Меркулов, М. Макарова, Д. Остапенко, В. Колоколова, С. Булгак, О. Родіна, Я. Куц, І. Отрішко, Ільєнко Едік, Ярошенко Сергій – всі учасники обласних змагань з легкої атлетики.

СШ № 2: Вадим Васильович Тутов. 1 жовтня 2008 року на районних змаганнях на приз заслуженого майстра спорту міжнародного класу Веселкової збірної школи у складі Ю. Баштаннік, А. Притули,

Н. Дерев'янка, В. Кравченко, Д. Василенко, І. Авдієнка, Р. Грибачова, Р. Ведмідя, І. Дерев'янка, Р. Пумпінця з легкоатлетичного кросу посіла І місце; Л. Прядкіна, Люба Різник – члени збірної команди району з легкої атлетики 1975-го року.

СШ № 3: Г. Г. Ніколенко, М. І. Золотун, Л. О. Маслієнко, І. В. Гарбут та їх спортсмени, які брали участь в обласних змаганнях з легкої атлетики, Л. Ніколаєнко, А. Акімова, Ю. Макаренко, Р. Тихенко, Д. Контурак, Р. Калібабчук.

СШ № 4 (колегіум «Лідер»), збудована в 1972 р., перейшли до неї з СШ № 1 М. І. Омесь, В. А. Рибальченко, далі працювали Ю. Т. Брацило, С. М. Сіриньок, П. П. Науменко, тепер – Г. О. Шапошник, В. О. Колосовський, О. І. Соя (1974-1978 р. р.) та їх вихованці з легкої атлетики: Олександр Філіпченко, Люба Чучко, Таня Дерев'янка, Олександр Онішко, Олена Ісаєнко (в подальшому майстер спорту з греблі), Юра Піка (1-й спортивний розряд), Наталія Бірч (кандидат в майстри спорту), Ніна Бондаренко, Світлана Івченко, Світлана Клименко, Люда Колісник, І. Зуйченко, Віталій Соя, Олена Мочернюк, Сергій Павліченко, Сергій Пільчук, Євгенія Волощук, Анжела Машкова, Сергій Кулик, Роман Міщенко, Геннадій Шапошник, Віктор Колосовський, Володимир Кошельник, Ірина Гринь, Вікторія Калініченко – II спортивний розряд, Тамара Швець, Міша Пузанов, Катя Трусова, Вероніка Копасова, Анна Діброва, Влад Каретник, Рома Онищенко, Артем Стародуб, Юля Панченко, Максим Тур, Вова Кочержук, Рожик Ліза, Гавриленко Євген.

Добропільська СШ: Тетяна Миколаївна Колибіна і її спортсмени: Петя Кучерявий, Олександр Кучерявий, Світлана Кучерява, Люба Кривошеєнко, Вася Клешня.

Успенівська СШ. З приходом у школу Василя Григоровича Бодні (з 1956 р.) висококласного спортсмена, ентузіаста, важкоатлета спортивне життя почало інтенсивно розвиватися не тільки в школі, а й в колгоспах «Україна» та ім. Ілліча. Він готував штангістів, гирьовиків, легкоатлетів, борців, волейболістів. Він був, як матка у вулику. Його слово не розходилося з ділом. І коли я закінчував 10 класів, то Василь Григорович запропонував мені їхати разом вступати в Сімферополь на факультет фізкультури. Він тоді мені сказав: «Ти народжений бути вчителем фізкультури», та я тоді пішов заробляти гроші на ремзавод. Шість його учнів стали вчителями фізкультури, вони ж були й хорошими спортсменами: Юрій Брацило (1-й спортивний розряд), Григорій Солодовник (кандидат у майстри спорту), Віктор Салкін (кандидат у майстри спорту), Володимир Петров (кандидат у майстри спорту, гирі і штанга), Галина Гринь, Оля Добрознай (обидві легка атлетика).

Суддiвська колегiя. Василь Григорович Бодня (перший злiва сидить)

В подальшому його вихованцi стали майстрами спорту. Це – Володимир Зима, Микола Мищенко, Микола Непайда (всi вiльна боротьба), Микола Яковенко (гирьовий спорт), Микола Василенко (1-й розряд, гирi), Иван Яковенко (кандидат у майстри спорту, гирi), Микола Корнєв i Андрiй Жовнiренко (II розряд, легка атлетика). Волейбольна команда дiвчат вийшла в фiнал облaстi i посiла четверте мiсце в 1971 році.

Односельцi поважали Василя Григоровича й за те, що він був прекрасним будiвельником, а на той час (1985 р.) селяни активно будували цеглянi будинки, то на перебiй запрошували його на будiвництво, бо у селян влiтку праця вiд зорi до зорi, а ми вчителi були майже 2 мiсяцi у вiдпустцi, то Василь Григорович органiзував з нас бригаду (6 чоловiк). Сам він закладав кути, а ми: Л. С. Зiненко, Ю. Т. Брацило, М. М. Єременко i я клали стiни, розчини нам подавав В. С. Салкiн, працювали на совiсть, бо це була марка Василя Григоровича i плату брали меншу, нiж «зальотнi» будiвельники, то ж добру пам'ять у односельцiв i у своїх друзiв залишив пiсля себе Василь Григорович – Василик – так називали його друзi.

Вiктор Семенович Салкiн, 1947 р. н., закiнчив Запорiзький педiнститут (факультет фiзвиховання) i почав працювати в школi з 1974 року. Разом з В. Г. Боднею неодноразово виступав на районних i облaсних змаганнях по штанзi i гирьовому спорту. Виконав норматив кандидата в

майстри. Його п'ять спортсменів обрали професію вчителя фізкультури. Це – Леонід Жовнір, брати Анатолій і Володимир Грині, Едік Мотора, Григорій Зимовець. Всі займалися волейболом, баскетболом і легкою атлетикою. Вихованка Марина Трушкова брала участь в обласних й республіканських змаганнях. Виконала норматив кандидата в майстри спорту з легкої атлетики. Геннадій Солодовник захищав честь району на обласних змаганнях з футболу, волейболу і легкої атлетики.

Юрій Степанович Биковський виступав на обласних і республіканських змаганнях з футболу, став майстром спорту. Ось уже 13 років працює вчителем фізкультури. Його вихованці, які брали участь в обласних змаганнях, – Є. Котухов, О. Галаган, І. Борт, Л. Буряк, В. Бобир, М. Хорішко, О. Биковський, В. Глінка. Сергій Саган навчався після 9-ти класів у Запорізькому спортивному інтернаті.

Полтавська СШ: вчителі фізкультури Володимир Никифорович Приходько, Григорій Полікарпович Солодовник (кандидат у майстри спорту) та їх вихованці: Леся Мороз, Ніна Марченко, Сергій Чорний, Анатолій Булах, Петя Рекотов, Сергій Северин – нині тренер з волейболу в ДЮСШ.

Львівська СШ: вчителі фізкультури Микола Григорович Долгих, Володимир Олександрович Поляков, Олександр Петрович Попруга.

Верхньотерсянська НСШ (пізніше СШ): Юрій Іванович Шрамко (кандидат у майстри спорту з гирьового спорту), освіта вища спеціальна. Олег Вікторович Петров, освіта вища спеціальна, та їх вихованці: Наташа Булатова, Наташа Кравець, Артем Тимонін, Анна Хохлова, Вікторія Бодня, Анна Бойко, Світлана Смолянінова, Володимир Шаповал.

Новозлатопільська НСШ (пізніше СШ): вчителі фізкультури Микола Михайлович Дігтяр, освіта вища спеціальна, Петро Володимирович Поляков та їх вихованці: Лариса Тепчук (легка атлетика, пізніше стала майстром спорту із дзю-до), Олександр Попович, Андрій Никипанчук (легка атлетика).

Приютненська ВШ (пізніше СШ). Довгий час вчителем фізкультури працював ентузіаст спорту Станіслав Андрійович Піцик. Його вихованці неодноразово брали участь у обласних змаганнях за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?». Це – Оксана Положенцева, Валя Мелашенко, Геннадій Северин, Віталій Плясов, Сергій Пікало, Марина Довгаль, Оля Жигалко, Віктор Коробов. Донька С. А. Піцика Віта, навчаючись у 5 класі, взяла участь в 1984 році в республіканських змаганнях ДСТ «Колос» серед учнівської молоді з російських шашок, які проходили в м. Одесі, й виборола I місце. Також брала участь у Всесоюзних змаганнях із шашок (м. Саратов, 1984).

Долинська ВШ (пізніше СШ): вчитель фізкультури Олександр Гайдабура та його вихованці: Віталій Щербача, Маша Зелова, Наташа Чепіжко.

Темирівська ВШ (пізніше СШ): вчитель фізкультури Федір Васильович Намлинський, закінчив Запорізький педінститут, факультет фізкультури, нині – Ольга Іванівна Довгополик.

ВШ № 5: вчитель фізкультури Олександр Григорович Білай, його вихованка Н. Прокопенко.

Успенівська ВШ (нині закрыта): вчителі фізкультури Іван Антонович Гречко, Володимир Іванович Гринь, освіта вища спеціальна, з 1988 року голова райспорткомітету.

Залізнична ВШ: вчитель фізкультури Олексій Іванович Соя (з 1960 року, з перервами до 2000 року). Троє його спортсменів стали вчителями фізкультури. Це – Ігор Володимирович Притула, Олександр Семенович Потапов (працює в Іспанії), Віктор Григорович Третяк (трудиться в рідній школі).

Мої вихованці брали участь в обласних змаганнях за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» – В'ячеслав Федоренко, Максим Кузекін, Світлана Холод, Наташа Литвиненко, Олексій Лагода з ГПО і плавання (II спортивний розряд), Таня Винова – легка атлетика. Сергій Нестеренко із зимового багатоборства ГПО виконав норматив майстра спорту у 1983 році (м. Бердянськ, Марина Кобзар (легка атлетика, II спортивний розряд), з настільного тенісу: Артур Кізірян, Сергій Кириченко, Наташа Пшикова; із гирьового спорту – Анатолій Колов, Анатолій Винник (кандидат у майстри спорту). У 1993 році у республіканських змаганнях за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?», які проходили в м. Черкасах, брав участь Сергій Коберняк.

Після закінчення школи моя трудова діяльність розпочалася на ремзаводі слюсарем (про це я вже згадував), а наступного року вступив до Запорізького металургійного технікуму, який тільки-но був збудований на Набережній і наша група цілий місяць перевозила обладнання із старого в нове приміщення. Потім почали «доганяти» пропущений матеріал, сидячи за партами по 4-5 пар, конспектували лекції через п'яте, десяте, від обширної інформації все перемішалось, а ще ж треба було ходити на тренування з легкої атлетики на стадіон «Металург».

Коли підійшла сесія в січні, то ми «посипалися», як груші, то ж з другом Едіком Цильке, з яким ходив на тренування, кинули технікум і пішли працювати в «Запоріжалюмінбуд». Тут я став грати у збірній з волейболу на першість міста і з Едіком брали участь у змаганнях з легкої атлетики.

Влітку 1960 року отримав листа від вчителя фізкультури ВШ № 10 Івана Павловича Прихідька, який знав мене як спортсмена, з пропози-

цією стати вчителем фізкультури, бо він переходив на роботу завідувача «Магазин-складу» (його дружина Зоя Іванівна була директором школи). Приїхавши додому, я зразу із заявою і поданням директора поїхав у райвно. Тут я зустрівся з інспекторами, які мене знали. Це – Григорій Іванович Вагіс, Микола Якович Тарасенко, О. О. Байдала. Вони повели мене до заврайвно Олександра Степановича Самоїленка, який підписав наказ про моє призначення, дав настанови і побажав успіхів у роботі.

Уже з наказом я пішов до М. І. Омесья, який розповів, як треба планувати роботу. Так як я був знайомий із слюсарною і столярною справою, то став учителем фізкультури і ручної праці.

Спершу взявся за спортмайданчик. За допомогою колективу ремзаводу було виготовлено металеві стійки для двох волейбольних майданчиків, а коли почався навчальний рік пофарбували та закопали їх. В ті часи волейбол був дуже популярним, спортивні баталії бували до темноти: грали і учні, і робітники заводу.

На уроках фізкультури я не тільки розповідав, як що робити, а й сам бігав, стрибав з учнями, спонукаючи їх до тренувань.

У школі спортивного залу не було, то довелось одну із майстерень переобладнати під спортивну кімнату: підвісити кільця, канат, різновисоку перекладину, був у нас і «кінь», і «козел» для стрибків, матраци для акробатики. П'ять зимових місяців інтенсивних тренувань дали прекрасні результати.

У травні 1961 року провели свої і взяли участь у районних змаганнях, де були восьмирічні і середні школи (учні до 8-го класу) з легкої атлетики. Наша команда у складі Г. Рябко, Г. Тріщук, В. Переверзєв, В. Кацюба, І. Кривошей, Л. Храпаль, В. Желізняк, Т. Кайдаш, В. Мішіна, В. Ільченко посіла друге місце, поступившись трьома очками СШ №1.

М. І. Омесь привітав мене і сказав: «Я не сумнівався, що ти підготуєш хорошу команду». Звідтоді пройшло 50 років і думаю: чи залишились в пам'яті людей події тих часів. Телефоную одній із учасниць Валентині Пилипівні Білай (Желізняк) і вона з радістю згадує події тих років, називає склад команди.

У листопаді 1961-го року мене призвали в армію, служив у м. Баку (1-ша військова школа РТВ) і брав участь у змаганнях Бакинського військового округу з легкої атлетики, де зустрівся із земляком – гуляйпільцем членом збірної міста з футболу Василем Власенком, який служив у одній з військових частин.

Виступаючи у змаганнях з важкої атлетики у найлегшій вазі, я посів друге місце, виконавши норматив II спортивного розряду, і на змаганнях по кросу на 3 кілометри, теж уклався у норматив II розряду.

Спортивна слава Туляйпілля

По закінченню військової школи служив у Грузії (м. Марнеулі), у нашій частині було багато спортсменів і ми зібрали хорошу волейбольну команду – тренувались, брали участь у першості військового округу (м. Батумі, 1963 р.), вибороли II місце і нам присвоїли I спортивний розряд.

Іван Никифорович Жиленко вручає переможцям змагань призи

Відслуживши три роки, повернувся додому. Головою райспорткомітету був призначений Анатолій Іванович Шрамко, а головою ФСТ «Колос» обрали Івана Никифоровича Жиленка.

В 1969 році головою спорткомітету став Андрій Андрійович Андрієнко, мій однокласник, різносторонній спортсмен. Працювали вони з Іваном Никифоровичем добре. Спортивне життя в районі не згасло. У своїх кабінетах вони не сиділи, їздили на мотоциклах (службових) по школах, господарствах району, вирішуючи насущні проблеми з керівництвом господарств. Згідно з планом проводилися різні змагання колективів фізичної культури.

З першого січня 1965 року я почав працювати вчителем фізкультури і праці у Марфопольській восьмирічній школі. Взимку уроки проводив на замерзлій річці Гайчур: біг на коньках, ігри в хокей, біг на лижах, спускання на санках. Спортзал у той час був у аварійному стані: сильно прогнулась стеля. У квітні, обстеживши її і зробивши потрібні виміри, пішов до голови колгоспу імені Карла Маркса Харитона Борисо-

вича Ускача і розповів, як я думаю відремонтувати стелю у спортзалі, моя пропозиція йому сподобалась і він прислав у школу керуючого відділком Михайла Васильовича Дібровського з бригадиром будівельної бригади. Через деякий час стеля була відремонтована, а я їм замовив виготовити ще баскетбольні щити, настінні підймачі волейбольної сітки, гімнастичні лавочки і т. п.

У свою чергу школа (186 учнів) допомагала колгоспу у виконанні сільгоспробіт.

Пам'ятаю, з якою охотою діти допомагали обладнати спортзал, і вже в зимовий період майже кожного дня я проводив секційні заняття з гімнастики і акробатики, баскетболу і особливо волейболу. Пограти у волейбол приходила і молодь села.

Пропрацювавши 3 роки у Марфополі, мене перевели з 1967 році до Залізничної восьмирічки. І знову довелося братися за спортивний майданчик. В його переобладнанні велику допомогу надав колектив ремзаводу на чолі з директором Владиславом Івановичем Міщенком. Коли все обладнання було встановлене і пофарбоване, М. І. Омесь запропонував провести семінар вчителів фізкультури восьмирічних і середніх шкіл на базі Залізничної, так і зробили. Всім сподобався наш спортмайданчик, багато хто креслив ескізи нашого обладнання. На семінарі вирішили змагання (з волейболу, баскетболу, легкої атлетики) серед восьмирічних шкіл проводити в Залізничному.

Навідавшись до нас, завідуючий методкабінетом райвно Григорій Абрамович Циганенко після оглядин майданчика і, побачивши як учні займаються на обладнанні, запропонував послати ескіз на конкурс, який проводив облвно. І в 1971 році наш майданчик посів III місце в області.

У 1968 році обирають мене членом райкому профспілки вчителів, де відповідав за спортивно-масову роботу. Своїм колективом освітян ми ввійшли в районне ДСТ «Колос», де виступали по II-й групі КФК із 8 видів спорту і майже завжди у спартакіадах перемагали. Також брали участь у обласних спартакіадах із 6 видів спорту, а потім добавився туризм. В цій спартакіаді ми завжди конкурували з освітянами Ленінського району м. Запоріжжя. Вони дивувались, як гуляйпільці могли їх обіграти. І це тому, що ми відповідально ставилися як до своєї роботи, так і до спорту.

Хочу назвати шахістів, які в різні роки виступали за освітян і ДСТ «Колос». Це – І. А. Скиба, В. П. Заворотинський, І. С. Ануфрієв, Валентина Петрівна Заворотинська, О. М. Бохан, С. В. Заворотинський, Л. С. Говіна, Л. С. Зіненко, Л. М. Заворотинська.

Нашими стрільцями були Олексій Трохимович Яланський, Ольга Дмитрівна Бетіна. І ще за шаховими дошками виступали О. І. Лютий, В. П. Полякова, Євгенія Гаврилівна Бодня, Г. Х. Вовк.

У 1972 році влітку добудували СШ № 4 і вчителями фізкультури тут стали М. І. Омесь і В. А. Рибальченко. Дякуючи підтримці директора школи М. Я. Тарасенка, допомозі директора елеватора М. В. Потапчука, голови правління колгоспу імені Карла Маркса М. Г. Бібіка, колективу ремзаводу було обладнано спортивний зал.

Вищу освіту ми: В. Г. Бодня, М. І. Омесь і я здобували на заочному відділенні Кримського педінституту (факультет фізкультури), який я закінчив у 1969 році.

**Андрій Андрійович
Андрієнко**

У 1972 році уведено Всесоюзний комплекс ГПО I-II-III ступенів для учнів 5-10 класів, IV-V ступенів – для студентів і молоді і останні аж до пенсійного віку.

У комплекс ГПО входили різні види: легка атлетика, туризм, плавання, стрільба. І ми відразу розпочали впроваджувати його в життя району по школах і колективах фізкультури. Плавання було обов'язковим видом. То ж я іду на базове підприємство ремзавод до директора і домовляюся про виготовлення обладнання для плавання (два майданчики і вишка для стрибків у воду). Він дозволив мені самому зварити обладнання, бо робітники були зайняті. Допомогали мені мої учні. А встановлювали на ставку май-

данчики працівники заводу сільмаш.

Потім завезли декілька машин піску і закопали «грибки». Отож для дівчороби зробили прекрасний пляж. Мое ж завдання було – навчити кожного плавати. Тут не потрібно було нікого умовляти. Після закінчення навчального року вся школа виходила на ставок з надувними кругами, камерами автомобілів. Одні учні здавали нормативи на значок ГПО, інші – вчилися плавати, а всім було роз'яснено правила безпеки поведінки на воді, давав завдання фізоргам і старшим учням, щоб слідкували влітку за меншими і скільки я працював у цій школі нещасних випадків не було.

Ніколи у своїй роботі проблеми з розвитку спорту і спортивної бази не перекладав на плечі директорів шкіл, які постійно мінялися, все робив

сам із дітьми і для дітей. Отож, тільки в районі появився настільний теніс, то відразу з учнями 8-го класу розробили 2 тенісні столи і саморобні ракетки, а третій стіл привіз із Запорізької спортбази з тенісними ракетками і шариками. Ця гра дуже сподобалася і баталії кожного дня були до півночі. Пам'ятаю великим любителем і настирним гравцем був Олександр Чуб – нині директор ПСП «Мир». Грав він і у волейбол, гандбол.

У 1973 році у зв'язку з тим, що у Залізничній ВШ у мене не було ставки вчителя фізкультури, райвно посилає мене у СШ № 2, де дали мені 6 годин фізкультури та одну годину позакласної роботи. А вчитель фізкультури Петро Михайлович Кишко запропонував, щоб я вів секцію баскетболу у дівчат. І я погодився. Не рахуючись з часом, три рази на тиждень проводив заняття секції.

Пам'ятаю, коли ми тренувались, приходила до нас височенька дівчинка з 7 класу, яка жила біля школи і яка хотіла тренуватись. І я включив її до секції. Це була Валя Акуліч (Філіпченко).

По закінченню навчального року я перейшов у СШ № 4, де М. І. Омесь запропонував мені три години фізкультури і вести секцію волейболу в юнаків. З цього ж року я став виконувати доручення позаштатного інспектора з фізвиховання при райвно.

До нового 1974-1975 навчального року підготував проект «Положення по проведенню районної спартакіади школярів восьмирічних і середніх шкіл». На методоб'єднанні вчителів фізкультури обговорили його, внесли корективи і затвердили. Тепер кожен вчитель заздалегідь знав, за яку ділянку роботи на змаганнях він відповідав, враховуючи і харчування учнів.

Положення райвно надрукувало і роздало директорам шкіл. Для нагородження команд-переможців райвно придбало кубки.

Отож я продовжував працювати у Залізничній ВШ і міській СШ № 4. У мене було 111 учнів допитливих і вимогливих і я їм не тільки пояснював, як виконувати фізичні вправи, а й десятки разів показував. Обов'язково домашні завдання на розвиток фізичних якостей і тільки через рік одержав позитивні результати.

Приступаючи до підготовки волейбольної команди юнаків, я почав з виготовлення тренажерів, а для їх кріплення виготовляли на заводі кронштейни і закріпили їх: тепер 2 сітки волейбольні натягували по довжині залу, закріпили і впоперек для перетягування троса, на якому на трубках і прутиках закріплювалися вісім підвісних м'ячів на різній висоті для прийому зверху, прямої подачі верхньої і нападаючого удару. З фанер виготовили одинарні і подвійні тренажери для блокування, одинарний тренажер для тримання м'яча для нападаючого удару.

Тренування проводив тричі (через день), а в Залізничному – з легкої атлетики, волейболу і баскетболу.

Дізнавшись, що я працюю у СШ № 4, до мене прийшла моя вихованка – капітан команди баскетболісток СШ № 2, мотор команди – Люда Прядкіна і попросила, щоб я знову їх тренував, і я погодився. І вони почали приходити після волейболістів.

Взимку 1975 року юнаки і дівчата СШ № 4 вибороли перші місця. З баскетболу мої вихованки з СШ № 2 на районних змаганнях посіли перше місце (Люда Прядкіна (капітан), Наталія Білай, Алла Гречана, Валя Акуліч, Тоня Камай, Катя Обмачевська, Надя Шрамко, Ліда Шрамко). Друге місце залишилось за СШ № 4, третє – СШ № 1.

На обласні зональні змагання, які проходили в Гуляйполі у спортзалі СШ № 4, команду укомплектували з гравців СШ № 2 і СШ № 4. Підготовкою займалась Валентина Андріївна Рибальченко. Гуляйпільці до фіналу не потрапили, бо програли команді Василівського району.

Я ж, коли проходили змагання, визначив чотирьох кращих гравців і запропонував їм приходити до мене на тренування. Після тримісячних тренувань був визначений склад збірної району. До неї увійшли Олександр Гасик (капітан), Олександр Філіпченко, Сергій Григоруk, Іван Зінченко (всі із СШ № 4), Юрій Накалюжний (Комсомольська СШ), Сергій Кириченко, Олександр Кизиленко (обоє з СШ № 3), Олександр Шевченко (Успенівська СШ).

У 1975 році облспорткомітет, облвно та обком комсомолу прийняли рішення про проведення районних та обласних змагань з багатоборства ГПО по трьох ступенях. Ми проводимо районні змагання, готуємо збірну команду і везу її до Запоріжжя. 17-18 травня проходять змагання серед міст і сільських районів спільно. Перше місце виборола команда м. Мелітополя, друге – Ленінського району м. Запоріжжя, третє – м. Бердянська, ми посіли четверте місце, а серед сільських районів були першими. За перемогу боролись Сергій Чорний (перша ступінь), Анатолій Булах (II ступінь, обоє з Полтавської СШ), Людмила Прядкіна (II ступінь, СШ № 2), Олександр Онішко (I ступінь, СШ № 4), Надя Кравець (I ступінь, Верхня Терса), Наталія Прокопенко (I ступінь, ВШ № 5), Володимир Семенюк (III ступінь, Комсомольська СШ), Люда Клименко (III ступінь, Полтавська школа-інтернат).

Після цих змагань їдемо на обласні змагання з волейболу. В. А. Рибальченко – з дівчатами, я – з юнаками. Ці змагання проходили в с. Біленькому Запорізького району серед семи районів області. Дівчата посіли друге місце після пологівців, юнаки – перше і вийшли до фіналу, який проводився у червні в смт Кам'янці-Дніпровській. Там

вигорали друге місце, поступившись команді Василівського району і вигравши у Якимівського.

У 1975 році Володимир Миколайович Білоцерковський, 1937 р. н., був призначений головою райспорткомітету. До цього працював інструктором зі спорту в ДСТ «Колос» з 1966-го по 1969-й рік, потім перевівся інструктором у ДТСААФ, навчався у СШ № 1 з Ю. Анікіним, захоплювався ігровими видами спорту (футбол, волейбол, баскетбол, гандбол). Я знався з ним ще по школі. Працював він, як «робоча конячка»: добросовісно і сумлінно. Сам виступав на районних та обласних змаганнях, знав досконально правила ігрових видів, гирьового і городошного спорту, з шахів і шашок. То ж майже завжди був головним суддею на районних і обласних змаганнях. На цій посаді працював до 1983-го року.

В 1976 році змагання з комплексу ГПО бере під свою опіку комсомол, тобто вони проходять на приз газети «Комсомольська правда».

Районні змагання з I ступеня виграли мої учні з 5-го класу СШ № 4 Олена Ісаєнко, із 6-го Залізничної ВШ В'ячеслав Федоренко.

На обласні змагання, крім них, поїхали Ніна Бондаренко (II ступінь), Ірина Гринь (II ступінь, обоє із СШ № 4), Володя Кириченко (II ступінь, СШ № 1, 60 метрів пробіг за 7,6 секунди – III дорослий розряд), Юрій Накалюжний (Комсомольська СШ, 100 метрів подолав за 11,6 секунди – II дорослий розряд), а наша Оленка 60 метрів пробігла за 8,8 секунди – III-й дорослий розряд. Команда була підготовлена добре, та коли приїхали в область, дізнались, в команді мали бути і ті, хто мав IV ступінь ГПО (це було покладено на райком комсомолу, але він нам цього не сказав, і сам нікого не послав).

У 1977-1978 навчальному році на методоб'єднанні вчителів фізкультури М. І. Омесь запропонував провести змагання серед учнів 7 класів з гімнастики за програмою Міністерства освіти на кінець III чверті. Там, де були умови в школах, діти особливо любили заняття з акробатики і гімнастики.

Змагання пройшли успішно для моїх вихованців. Залізнична ВШ посіла I місце серед восьмирічних шкіл, а серед середніх – СШ № 4. Тут найкраще виступала Оленка Ісаєнко. З усіх видів отримала п'ятірки.

Через деякий час проводимо змагання з гандболу в СШ № 4 і тут вона відзначилась: закинула найбільше м'ячів у ворота суперників і збірна посіла I місце.

1 липня їдемо на обласні змагання з легкої атлетики в м. Мелітополь. Тут теж Оленка успішно виступила, вигорала I місце зі стрибків у висоту (1 метр 40 сантиметрів – III-й спортивний розряд і рекорд райо-

ну серед 7-8 класів). Наступні обласні змагання з багатоборства ГПО (15-17 вересня 1978 року) в м. Запоріжжі. 60 метрів пробігає за 8,2 секунди – III-й спортивний розряд і рекорд району серед учнів 7-8 класів.

Закінчивши 8 класів, виїздить до Запоріжжя вчитись у профтехучилищі. З 1980-го року почала займатися греблею на байдарках – через три роки їй присвоюють звання майстра спорту СРСР і вона переходить працювати тренером з греблі. У 1985 році поступає в Дніпропетровський інститут фізкультури.

У цей час організовувалась у нас ДЮСШ і була проблема з тренером легкої атлетики, то я відразу поїхав у с. Дорожнянку до Оленої мами, яка розповіла, що в дочки не вирішується квартирне питання, і я запропонував, щоб Олена повернулась додому і працювала тренером з легкої атлетики в ДЮСШ. Мати написала дочці листа з моєю пропозицією і вона погодилася. Я вже мріяв, що така сильна, трудолюбива дівчина, яка у 20 років стала майстром спорту і сама вийшла з легкої атлетики і з тренерським досвідом присвятить себе розвитку спорту у власному районі. Та, коли вона приїхала розраховуватись з роботи, їй негайно виділили квартиру в м. Запоріжжі і Олена залишилася там. Тепер вона має сімнадцятирічну дочку Олю Передерій, яка входить у склад збірної України з гандболу. І Олена пишається своєю дочкою.

Іван Никифорович Жиленко, 1937 р. н., навчався у СШ № 2, закінчивши 7 класів, пішов працювати в колгосп «Заповіт Леніна», після армії закінчив 10 класів і перейшов працювати у міжколгоспбуд, там його обрали інструктором зі спорту. Займався гирьовим спортом.

У 1960 році на конференції профспілкових і спортивних працівників району (я на той час вже знався з ним) ми обираємо його головою ДСТ «Колгоспник». У 1962 році наш район об'єднали з Пологівським і Івана Никифоровича призначили головою комітету з фізичної культури і спорту при райвиконкомі Пологівського району. Через рік він вступає на стаціонар в Мелітопольський педінститут, через три – переходить на заочне відділення Кримського педінституту (географічний факультет), то ж ми їздили на сесії разом і жили на одній квартирі. Вуз він закінчив у 1970 році.

Роботу свою він розпочав з формування колективів фізкультури. Тут проявилися його організаційні здібності. За короткий час було утворено 40 колективів фізкультури.

На той час партія і уряд прийняли рішення про введення у великих господарствах штатної одиниці – інструктора зі спорту. І не так просто було знайти людину, яка б вболівала за спорт і вміла навчити молодь багатьом видам спорту, проводити тренування, комплектувати команди на змагання, обладнувати і тримати в належному стані спортивні майданчики.

Іван Никифорович у своїй повсякденній роботі мав тісний контакт з вчителями фізкультури, директорами шкіл, керівниками господарств.

Так довгий час тренерами на 0,5 ставки працювали: В. Г. Бодня (Успенівська СШ, з важкої атлетики та гирьового спорту), Л. С. Зіненко (СШ № 1, з вільної боротьби). Тренерами з футболу були: М. П. Лапін, І. І. Черненко, В. С. Чуйко, з волейболу: Р. Ф. Сацька, потім – В. Сидоряко, Ю. І. Шевченко.

**Голова спорткомітету О. І. Соя
і голова райради ФСТ «Колос»
І. Н. Жиленко (справа)**

У 1981 році Іван Никифорович запропонував мені за сумісництвом у ДСТ «Колос» працювати тренером з легкої атлетики на 0,5 ставки і 10 років я вів цю роботу.

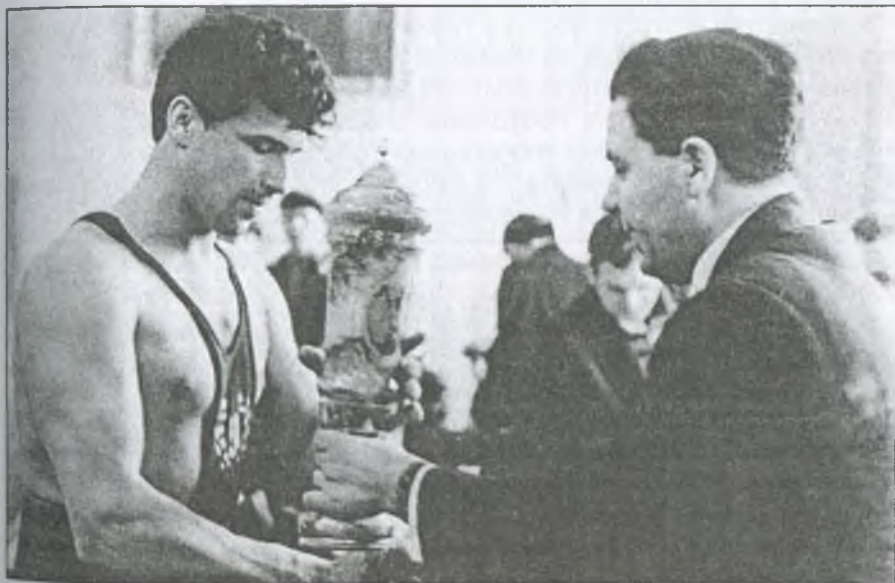
Велику допомогу і підтримку мав Іван Никифорович від секретаря райкому партії Любові Іванівни Явон. Всі організаційні питання з проведення спортивних свят, зустрічей з спортсменами Запоріжжя, з ветеранами київського «Динамо» вирішували з нею. І не випадково найвищий розвиток спорту з багатьох видів припадає на 80-90-і роки минулого століття.

Керівництво райкому, бачачи, в яких умовах тренувалися спортсмени і при цьому виборювали провідні місця в обласних і республіканських змаганнях, вирішило збудувати поряд із стадіоном Палац спорту. Вирішити це питання взяв на себе голова районної ради депутатів трудящих Іван Володимирович Білий. Викликав він Івана Никифоровича і дав йому доручення їхати в м. Свердловськ за проектом. Це було взимку і він блискуче справився з цим завданням, організувавши студентів-п'ятикурсників, які дійсно перейнялися нашими проблемами і за короткий строк проект був готовий Палацу спорту розміром 72 м x 36 м. Такого не було в жодному місті області, крім Запоріжжя.

Весною будівельники вже брали проби ґрунту котловану. Та мрії всіх спортсменів Гуляйпілля в одну мить обірвалися: перший секретар райкому партії І. Є. Коломоець посприяв, щоб зняти І. В. Білого з посади і після цього все припинилося. І ми ще 20 років працювали в тих же умовах, доки не збудували культурно-спортивний комплекс.

За свою невтомну працю і працю фізкультурних колективів з розвитку спорту в районі та за досягнуті успіхи в обласних спартакіадах Івана Никифоровича нагороджували неодноразово грамотами та почесними грамотами (всього – 21) обласної ради ДСТ «Колос», обласного та республіканського комітетів з фізкультури і спорту при Раді Міністрів УРСР, обкому профспілки, Центральної ради ДСТ «Колос» України. Він був удостоєний поїздки на Московську олімпіаду 1980 року. Його донька Марина займалася ігровими видами спорту і в 1987 році в районних змаганнях з баскетболу з командою виборола І місце і нагороджена грамотою.

Спортінструктор колгоспу «Україна» Віталій Семенда отримує приз за перше місце серед КФК району. 1966 р.

Кращими колективами фізкультури в районі з розвитку фізкультури і спорту були: колгосп «Україна» (в різні роки керівники: С. О. Василенко, Г. З. Семенда, В. Л. Столяренко, секретар парторганізації

І. Д. Горпинич). Вони всіляко підтримували молодих трудівників села, які загартовувалися спортом. Душою колективу були вчитель фізкультури Успенівської середньої школи В. Г. Бодня, інструктор зі спорту Віталій Андрійович Семенда, який 13 років очолював колектив фізкультури. Їхні вихованці неодноразові чемпіони району, області, за всіма напрямками розвитку спорту утримували перше місце в районі і друге – в області і колектив занесли до Книги спортивної слави України.

Одним із перших початківців важкої атлетики був колишній завідувач початкової школи в с. Новому Ф. Г. Хижняк, неодноразовий чемпіон району, області і призер республіки у важкій ваговій категорії (135 кілограмів), за що був нагороджений олімпійською штангою, а з приходом у середню школу В. Г. Бодні молодь гартувалася у навчальному закладі, а потім і в колективі фізкультури.

– Важкоатлетами були, – згадує Віталій Андрійович, – також М. Петров, С. В. Биковський, А. П. Бабенко, В. В. Сердюк, В. Берлов, В. А. Семенда, І. І. Яковенко, А. Г. Кобзар.

Керівництво колгоспу жило не тільки сьогоднішнім, а й майбутнім: за рахунок господарства на навчання в Київський інститут були направлені Володимир Петров, Анатолій Горнинич.

Поступово в колгоспі побудували стадіон «Ювілейний», волейбольні, баскетбольні та для городошнього спорту майданчики, роздягальні, закупили спортінвентар та форму. Колектив мав три футбольні команди, які виступали на першість району і брали участь на приз

Футбольна дружина колгоспу «Україна»

обласної газети «Запорізька правда». А потім виступаючи на першість України: перша команда – по першій групі, друга – по другій. Колгоспні футболісти 8 разів підряд ставали чемпіонами району, виборювали кубки відкриття і закриття сезону, товариські зустрічі з «Локомотивом» м. Запоріжжя, з командами Донецької і Дніпропетровської областей. Серед кращих футболістів колгоспу слід відзначити А. Петровського («Металург»; м. Запоріжжя), М. Пидорю, А. Яковенка, В. Горпинича, М. Горпинича, В. Кучерявого, В. Гергеця, А. Жовніренка, Г. Непайду, В. Кузьменка, О. Гаркушу, О. Шевченка, А. Горпинича, В. Семенду, О. Горпинича, А. Якушева, В. Листопада, М. Жовніренка.

При Віталію Андрійовичу колектив фізкультури колгоспу «Україна» посідав перше місце у районній спартакіаді, декілька разів – II і III місце. В республіці по всіх показниках серед сільських КФК займав III місце, за що був нагороджений Центральною Радою ДСП «Колгоспник» комплектом футбольної форми, а також за розвиток оборонно-масової роботи – Почесною грамотою і Почесним знаком ЦК ДТСААФ.

Не можу не згадати великого ентузіаста і любителя футболу, патріота Успенівки і Гуляйпільського краю Василя Федоровича Циба, ліквідатора аварії на ЧАЕС, котрий допомагав інструкторам зі спорту у розвитку футболу на селі.

Микола Жовніренко теж мріяв, щоб побудувати спортивний зал (30 м x 16 м). Будівництво його розпочали, дійшли до цоколя і перекрили плитами. Потрібно було зводити стіни, та вони самі не вирости і вже більше 20 років ніхто не думає, щоб діти і молодь займалися у нормальних умовах.

Поряд з Успенівкою розташувалася Новомиколаївка, в якій був колгосп імені Ілліча. Довгий час тут головував Єгор Кузьмич Мотроненко. Це був фанат спорту, особливо захоплювався футболі і шахами. Я близько познайомився з ним. Коли ми працювали будівельниками в Успенівці, харчувалися і жили в них з його зятем Ю. Т. Брацилом. І коли він дізнався, що я граю у шахи, то щовечора до 2-ої-3-ої години ночі ми з Єгором Кузьмичем проводили шахові баталії. Що сподобалося мені в ньому, так це те, що це чоловік слова і діла. При ньому побудували один із кращих сільських стадіонів, обсадили деревами, майданчики обладнали нестандартним обладнанням. Для жителів звели клуб.

Спортінструктором довгий час працював І. Є. Дзоз, різносторонній спортсмен. Були і тренери: з футболу – Г. Наконечний, потім – М. Богдан.

У подальшому це господарство очолила Надія Лук'янівна Биковська, а її старший син Валерій став інструктором зі спорту і довго був членом збірної району з міні-футболу, неодноразовий чемпіон облас-

ті, як і менший син Юрій, вчитель фізкультури Успенівської ЗОШ, майстер спорту України з футболу.

Свого часу одним з найкращих колективів фізкультури в районі був колектив радгоспу «Червоний». Познайомився я зі спортсменами цього господарства в 1957 році. Після 9 класів райком комсомолу організував загін комсомольців СШ № 1 на допомогу червоненцям у зборі врожаю. В складі 25 чоловік, загін який я очолював, працював на різних роботах.

В цьому господарстві, як і скрізь тоді по району, був дуже популярний волейбол та й інші види спорту, бо команди брали участь у обласних і республіканських змаганнях по тресту серед радгоспів.

У збірну команду входили брати Алім, Василь та Іван Шили, брати Віктор та Олександр Кукоби, брати Іван і Володимир Андрієнки, Іван Клименко, Володимир Шевченко, Валентин Тютюнник, Микола Никоненко.

Організатором і наставником довгий час був голова профкому Олександр Михайлович Голиков.

У збірну району з велоспорту, які виступали на обласних змаганнях, входили В. Шевченко і В. Махов.

У 80-х роках інтенсивно в колективі розвивався футбол і ручний м'яч. З цих видів спорту гравці неодноразово ставали чемпіонами і призерами районних змагань.

Велику допомогу в розвитку спорту надавали керівники радгоспу в різні роки І. Т. Сахно, Ф. Ю. Кривокобильський, а в 1976 році був призначений директором молодий, енергійний, любитель спорту Василь Васильович Даниленко. При ньому побудували свиновідгодівельний комплекс, який через деякий час дав прибуток на побудову дитсадка і вперше в районі культурно-спортивного комплексу (1980 р.) із спортзалом (30 м x 16 м), в якому проводилися районні та обласні змагання з волейболу. Тут виросла нова плеяда спортсменів, які входили у збірну району з різних видів спорту і по тресту брали участь у республіканських змаганнях з волейболу в м. Арциз Одеської області і в м. Слов'янську Донецької області. Це – Віктор Дерев'яноко, В. Тютюнник, В. Шевченко, А. Нещерет, І. Жованик, В. Кукоба, М. Якушонок.

Інструкторами зі спорту працювали В. Кукоба, В. Дерев'яноко, С. Шевченко. Неабияку увагу приділяв розвитку спорту в господарстві головний електрик, голова профкому Микола Васильович Буханистий. За допомоги його оновлювалась спортивна база: стадіон, майданчики, були придбані тренажери, спортивна форма й інвентар, які ми з ним перевозили з баз м. Києва.

Серед дівчат в обласних змаганнях з волейболу і настільного тенісу брали участь Галя Набока, Галя Олійник, а з легкої атлетики, basketbo-

лу – Наталія Бірч – кандидат в майстри спорту з метання, яка присвятила все своє життя розвитку фізкультури і спорту в районі, очолюючи ДЮСШ (Наталія Олександрівна Данілова).

З різних видів спорту в збірні району входили: Ю. Коростельов (вільна боротьба), В. Назарець (футбол), В. Шевченко (легка атлетика), С. Шевченко (гирьовий спорт), Віктор Дерев'янка і його син Валерій (волейбол), В. Іванник, М. Делендик (обидва шахи) і юна Юлія Кійко (легка атлетика і крос, 2012 рік) і посідали перші місця. Всі ці спортсмени пройшли через «руки» вчителів фізкультури С. Г. Заблюдського, І. Т. Прихидька, І. П. Козицького, а також інструкторів зі спорту В. Кукоби, В. Шевченка, В. Дерев'янка, О. Тихорського, С. Шевченка.

В Гуляйполі одним з кращих колективів фізкультури був колгосп імені Карла Маркса (голова управління Микола Григорович Бібик, інструктори зі спорту в різні роки М. В. Піка, В. П. Павелько). Колектив неодноразово був призером, а в 1995 році виборов I місце в районній спартакіаді. В господарстві постійно розвивалися футбол, волейбол, гирьовий спорт, вільна боротьба, настільний теніс, шахи, шашки, легка атлетика, більярд, стрільба.

Микола Григорович завжди допомагав у поїздках на обласні змагання збірним командам району. З ним я знався з 1965 року, коли працював у Марфопільській восьмирічці, а він – головним зоотехніком у колгоспі.

Коли ж трудився в ДСТ «Колос», частенько доводилось заходити до нього в контору і він з посмішкою питав: «То що спорт хтів?», я йому у відповідь: «Спорт завжди їсти хоче», бо потрібно було харчувати команди, які їхали на обласні змагання, в тому числі і їхні спортсмени. То ж добру пам'ять залишив Микола Григорович про себе.

Колектив фізкультури колгоспу імені Горького завжди відзначався ентузіазмом жителів, цілеспрямованою працею з розвитку фізкультури і спорту на селі. Керівники господарства Г. В. Шевченко, М. М. Новохатько і спортінструктори В. І. Бортник, О. В. Петров завжди вболівали і гордились своїми досягненнями з різних видів спорту, особливо з волейболу і футболу, а легка атлетика тут завжди була королевою спорту. Їхні спортсмени впродовж багатьох років входили у збірні команди району, захищаючи його честь на обласних змаганнях (про достойний внесок у розвиток фізкультури і спорту вчителів фізкультури я вже згадував).

Колектив фізичної культури колгоспу «Мир» (с. Темирівка) – невеликий осередок, але міцний, як горішок. Керівником цього господарства більше тридцяти років є мій колишній учень по Залізничній ВШ,

спортсмен-розрядник, настирливий у всьому Олександр Григорович Чуб. Таким же був його помічник у спорті вчитель фізкультури і спортінструктор Федір Васильович Намлинський.

Пам'ятаю, як на одній із освітянських конференцій в клубі колгоспу «Заповіт Леніна», виступаючи, Олександр Григорович розповів про його бачення розбудови села, щоб кожній сім'ї було затишно в ньому жити і працювати, займатися фізкультурою і спортом, розвивати культурне життя села. І завжди (по можливості) колектив фізкультури брав участь у районних змаганнях з багатьох видів спорту.

В подальшому інструктором зі спорту став І. І. Малик, який продовжував працювати в тому ж руслі.

Звичайно, попри інші види, основну увагу на селі приділяли футболу.

Одним із найвіддаленіших господарств у районі – це колгосп імені Калініна (керівники М. І. Сивоненко, В. І. Мартиненко, довгий час спортінструктором працював Ф. П. Дядюн). Популярними видами спорту були футбол, волейбол, легка атлетика. В обласних змаганнях брали участь Анатолій Куралех (велокрос), В. Євтушенко (легка атлетика), В. Назаренко, Олександр Глушак, Н. Дерев'яно.

М. І. Сивоненко і тепер відвідує стадіон «Сільмаш» в м. Гуляйполі, коли онук грає у футбол.

Працюючи вчителем фізкультури в СШ № 4 і Залізничній ВШ, тренером за сумісництвом з легкої атлетики, виконуючи обов'язки позаштатного інспектора з фізкультури і спорту при райвно, будучи членом президії райкому профспілки вчителів, де відповідав за спортивно-масову роботу колективів фізкультури освітян (я про це вже згадував), з головою занурився у спортивну роботу в районі. Перед Московською олімпіадою (1980 р.) і після була поширена велика масовість у спорті, відбувалося багато змагань з багатьох видів спорту і на різних рівнях, різних відомств і установ, навчальних закладів, спортивних організацій і клубів.

Наш район серед школярів, вчителів, трудівників села неодноразово виборював перші місця у обласних спартакіадах. Я з Іваном Никифоровичем були удостоєні путівок на олімпіаду: він – у Москву, а я – у Київ. А на наступний рік я поїхав за путівкою в Москву по олімпійських спорудах.

Кожного року багато разів виїздив зі збірними району на обласні і республіканські змагання, то ж я знався з керівниками, інспекторами, інструкторами облвно, облспорткомітету, обласної ради ДСТ «Колос», тренерами ДЮСШ і навчальних закладів Запоріжжя.

У березні 1983 року облспорткомітет перевіряв роботу нашого району, який за спортивно-масової роботи був у лідерах. Перевіряючий

прискіпився по оформленні документації до В. М. Білоцерковського. Вони добре посварилися і Володимир Миколайович тут же написав заяву на звільнення. І як ми з Іваном Никифоровичем його не просили забрати заяву, він не погодився і перейшов працювати в міжколгоспбуд.

Ми радилися кого запропонувати на посаду голови райспорткомітету, я запропонував кандидатуру Василя Григоровича Тутова, який спочатку працював інструктором райкому партії, а потім перейшов вчителем фізкультури в ПТУ № 28. То ж І. Н. Жиленко і пішов до Л. і. Явон з цією пропозицією. Перед цим поговоривши з В. Г. Тутовим, він був не проти.

Любов Іванівна не сказала ні «так», ні «ні» Івану Никифоровичу і ми почали чекати. 4 квітня 1983 року я проводив урок фізкультури в Залізничній НСШ, а під кінець уроку прибігає учень і говорить, що його послав директор школи В. І. Книш, щоб я негайно йшов до телефону. Взявши трубку, почув: «Альоша, це ти? – Взнаю голос заступника голови райвиконкому Б. І. Камінського, – приїзди в райвиконком», – і поклав трубку.

Приїхав у райвиконком, а там уже стоять на другому поверсі І. Н. Жиленко, голова облспорткомітету Володимир Степанович Козирець, його заступник Іван Дмитрович Лужаница. Тільки-но з ними привітався, як Борис Ігнатович запрошує в кабінет голови райвиконкому Миколи Степановича Грицаєнка. Тут вже був другий секретар райкому партії Віктор Іванович Кійко.

Одним словом, Микола Степанович повідомив, що серед декількох кандидатур на посаду голови райспорткомітету пропонується призначити О. І. Сою. Я нагадав про В. Г. Тутова, але М. С. Грицаєнко сказав, що її відхилено. Мою кандидатуру підтримали і В. С. Козирець, і В. І. Кійко. І на другий день я приступив до нових обов'язків голови райспорткомітету.

Одним із перших мене привітав Л. С. Зіненко, мій товариш і друг. Він розповів про розмову з Л. І. Явон, під час якої вона запропонувала йому очолити спорткомітет, а він відмовився і назвав мою кандидатуру.

Володимир Миколайович
Білоцерковський

В подальшому свої ідеї з розвитку фізкультури і спорту ми втілювали в життя при допомозі секретаря райкому партії Л. І. Явон.

Майже щороку влітку проводилися змагання з легкої атлетики, футболу в м. Приморську на стадіоні, який збудували шефи одного з підприємств м. Дніпропетровська. Наші колеги з Приморська І. І. Марков і В. Васильєв дали мені фотознімки стадіону, тож настала черга реконструкції і нашого стадіону «Сільмаш». Тільки покриття бігових доріжок в приморців на стадіоні мені не сподобалося (гумові квадрати були настелені на бетон), під палючим сонцем вони поморщилися і повідставали. Я запропонував покласти гумобітумне покриття на бетон. Воно дешевше і надійніше.

Я провів розмітку чотирьох бігових доріжок і ширини стадіону від встановлених футбольних воріт. Для бігових доріжок вирили котлован, засипаний щебенем і заасфальтований. З мікрорайону з котлованів під будинки завозили землю під трибуну. Заводчани встановили баки для води для душових, а наступного року покриття доріжок здійснили робітники асфальтно-бетонного заводу на чолі з директором Миколою Андрійовичем Явоном. Заводчани (сільмашівці) забетонували трибуни, встановлені лавочки, навколо стадіону проклали трубу для поливання, встановили флагштоки і спортивну атрибутику. Велику увагу цьому приділяв директор заводу сільгоспмашин Дмитро Федорович Гапченко. Також встановили волейбольні та баскетбольні майданчики, нестандартне обладнання. Заводська футбольна команда брала участь у першості області під егідою облспорткомітету.

У перші дні роботи ми затвердили склад районного комітету з фізичної культури і спорту у такому складі: голова – О. І. Соя, заступник – І. Н. Жиленко, члени – секретар РК ЛКСМУ О. О. Кірієнко, голова районної організації ДТСААФ А. М. Бондаренко, інструктор райкому партії П. П. Пушенко.

На протязі місяця я об'їздив всі школи і господарства району, знайомлячись з директорами шкіл та керівниками господарств, з умовами праці вчителів фізкультури і спортінструкторів колективів фізкультури та їхньої спортивної базою. В подальшому замовляв для них форму та нестандартне обладнання.

У січні 1984 року побував на курсах в Москві у державному інституті культури.

У роботі започаткували ми проводити зустрічі із спортсменами м. Запоріжжя. Таке спортивне свято відбулося на стадіоні 29 серпня 1984 року, присвячене 40-річчю визволення України від німецько-фашистських загарбників. До цього більше 50 районних, обласних і республіканських змагань провели ми з різних видів.

22-27 серпня 1984 року пройшли фінальні ігри серед юнаків, представником на яких був завідувач відділом спортивних ігор ЦР ДСТ «Колос», олімпійський чемпіон з волейболу Володимир Тимофійович Іванов, з яким була зустріч. А вже через два дні зустрічали запорізьку делегацію, яку представляли заступник голови облспорткомітету В. Штауберг, голова облради ДСТ «Колос» А. П. Босий, начальник футбольної команди «Металург» В. Межейко.

Вітав делегацію запоріжців, наших спортсменів і вболівальників заступник голови райвиконкому Б. І. Камінський. Такі спортивні свята відбулися 15 липня 1985 року на честь 200-річчя Гуляйполя, а також до Дня Перемоги із запоріжцями. Наступного року з ветеранами київського «Динамо». Щороку проводили ми свята до Дня молоді, Дня фізкультури і спорту тощо. Нашим наставником і організатором завжди була секретар райкому партії Любов Іванівна Явон.

Чемпіон району, області, призер республіканських змагань з бігу на середні дистанції КМС Геннадій Онищенко. 1984 р.

Ведучи секцію легкої атлетики, можу сказати, що основу збірних команд району склали мої вихованці: Геннадій Онищенко, Вікторія Калініченко – призери республіканських змагань, Світлана Клименко, Інна Зуйченко – учасники республіканських змагань, а також обласних: брати Олександр і Юрій Мартиновські, Станіслав Величко,

Кандидат у майстри спорту СРСР Марина Трушкова – неодноразова переможниця обласних і республіканських змагань з бігу на середні дистанції з головою спорткомітету райвиконкому О. І. Соєю. 1987 р.

Микола Шабалтій, Люда Колісник, Світлана Івченко, Люда Жукова, Лариса Гавриленко, Анжела Машкова, Таня Волкова, Люба Різник, Марина Трушкова, Сергій Пільчук, Сергій Павліченко, Женя Волощук, Віталій Кириченко, Ліля Гаркавенко, Вова Мирошниченко, Валерій Шаповал, Іра Борисенко.

У 1986 році в місті Гуляйполі збудували культурно-спортивний комплекс «Сучасник» (про це йтиметься окремо) і інспектор облвно з фізвиховання Т. В. Граб-

чильов запропонував відкрити ДЮСШ райвно, а голова обласної ради ДСТ «Колос» В. І. Шокарев був проти цього. Тому при допомозі райкому партії і райвиконкому та завідуючого облвно Б. Г. Тетерятника довелося звертатися до Міністра освіти УРСР нашого земляка із села Копані М. В. Фоменка (ми їздили делегацією у складі голови колгоспу ім. Кірова М. В. Віницького, завідуючого облвно і мене у Київ) і він допоміг вирішити всі організаційні, кадрові і фінансові питання щодо ДЮСШ.

Через деякий час у Гуляйполі почала працювати дитячо-юнацька спортивна школа райвно на чолі з директором Н. О. Даніловою. Питання фінансування райспорткомітету з проведення змагань і нагородження призерів було вирішено з головою облспорткомітету В. С. Козирцем і збільшено у три рази.

Коли я підрахував скільки ми за рік провели різних змагань різних рівнів, то вийшла солідна цифра – 250, а для цього потрібна була солідна база і я звернувся за допомогою до В. С. Козирця. Він переговорив з директором Запорізького автомобільного заводу і нам безкоштовно виділили машину поролонових відходів для матраців, які отримали СШ № 1, СШ № 4 і Успенівська СШ.

Володимир Степанович також запропонував мені вийти через них на київські спортбази. Л. І. Явон через голову колгоспу імені Горького

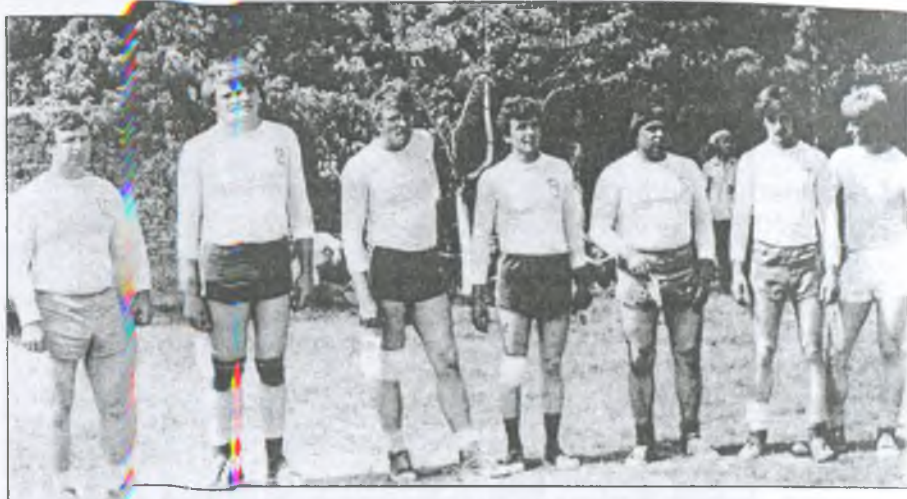
Г. В. Шевченка організувала «РАФік» і ми з В. С. Козирцем, І. Д. Лужаницею подалися на Київ. Там вони мене познайомили з начальником спортзабезпечення України Анатолієм Денисовичем Студзінським і я привіз автомашину спорттоварів для шкіл і колективів фізкультури району. Їздив я до Києва і за спортформою, і за спортінвентарем для майбутньої ДЮСШ. Капронові сітки на вікна у спортзалі допоміг роздобути директор радгоспу «Червоний» В. В. Даниленко, Л. І. Явон, секретарі з ідеології Запорізького та Кримського обкомів партії.

У 1984 році наші волейболісти стали чемпіонами області. А було так: я ніколи не втрачав з поля зору сильних спортсменів. Коли закінчили навчання в Запорізькому педінституті (факультет фізкультури) наші вихованці В. І. Бортник (направили працювати у Вільнянський район), Анатолій Кілімов (у Пологівський район), Леонід Жовнір (у Куйбишевський район), а в нашому районі було три вакансії вчителів фізкультури, першого умовив повернутися додому у Воздвижівську СШ Володую Бортника, далі – Анатолія Кілімова у Новозлатопільську ВШ (сам він з Любимівки), Леоніда Жовніра – в радгосп «Червоний». Вони ж увійшли до складу волейбольної команди, де вже були Анатолій Бондаренко (капітан), Анатолій Ячало, Віктор Яковенко, Федір Чижик, Олександр Лаганов. Ці гравці тренувалися у спортзалі СШ № 4. На фінальні змагання в м. Приморськ поїхали не всі, чемпіонами області серед сільських районів стали: А. Бондаренко, А. Ячало, Л. Жовнір, В. Бортник, Ф. Чижик, В. Яковенко і довгий час вони захищали честь нашого району.

Одним з основних видів діяльності вчителів фізкультури було навчання дітей плаванню, бо на кожній ступені ГПО потрібно було здавати плавання. Тому щороку в районному піонерському таборі «Посмішка» проводили навчання та прийом нормативів ГПО.

У 1985 році до мене звернувся начальник обласної організації ОСВОД про створення такої в районі. Ми її створили. В неї входили вчителі фізкультури і спортінструктори. Організація займалася навчанням плавання та рятування на воді.

Начальник розповів мені, що в Києві є завод з випуску плавальних басейнів відкритого типу розміром (25 м x 10 м) і може посприяти у придбанні його через республіканський ОСВОД. Я зразу до Любові Іванівни Явон з цією новиною, про яку мріяв, та ще якби й накрити басейн. Любов Іванівна переговорила з першим секретарем Гуляйпільського райкому партії Миколою Савелійовичем Беляєвим, головою райвиконкому Миколою Степановичем Грицаєнком і вирішили придбати плавальний басейн. Отримавши згоду, я поїхав у Київ до начальника республіканського ОСВОДУ Володимира Савелійовича Манько-

Волейбольна команда району – чемпіон області. 1984 р.

ва і домо
поперед
Через дв
венко і А
везли вл
Та мрія
мене дов
йти на ро
На міс
мітету –
не мали
спорту, н
керівниц
плив» у К
йшла до
мене оч
ту і вели
вич Попо
булася к
ної ради
лову. Я п
тріотом і

вився з ним, що через 2-3 місяці ми зможемо отримати після
ньої оплати самовивозом плавальний басейн. Так і сталося.
а місяці двома «КамаЗами» з причепами (водій Віктор Яко
ндрій Потапчик) з райоб'єднання «Сільгосптехника» ми при
тку плавальний басейн і розвантажили в гаражах ДТСААФ.
ля невдовзі погасла назавжди. За обставин незалежних від
елось звільнитися з посади голови райспорткомітету і пере
боту вчителя фізкультури Залізничної восьмирічної школи.
це І. Н. Жиленка став Ю. І. Шевченко, а на голову спортко
В. І. Гринь. Молоді керівники зменшили кількість змагань,
зв'язків із керівниками шкіл, господарств, інструкторами зі
е змогли налагодити тісних контактів з обласним спортивним
гвом, не переймалися долею плавального басейну і він «по
ам'янку-Дніпровський район. Заборгованість по зарплаті ді
літвора року. То ж багато ентузіастів спорту почали умовляти
лити ДСТ «Колос», особливо домагався цього ветеран спор
кий ентузіаст, патріот гуляйпільського спорту Михайло Івано
в. Це подіяло і на керівництво району і 7 грудня 1994 року від
нференція ДСТ «Колос» за участі заступника голови облас
ДСТ «Колос» В. М. Ведясова. Так я знову був обраний на го
шов на цю безгрошову посаду тільки тому, що завжди був па
ентузіастом гуляйпільського спорту.

Звичайно, спадок був плачевний. Декілька років приміщення товариства не опалювались. У цей час Анатолій Ячала і Віктор Яковенко організували фірму, я пустив їх на «квартиру» і вони встановили котел для опалення приміщення, оплачували рахунки за електроенергію і телефони, зробили ремонт.

Потім ми розробили свій календар і Положення проведення спартакіади серед працівників агропромислового комплексу району на 1995-й рік з усіх видів спорту і на президії їх всі затвердили. Календарі спортивно-масових заходів видрукували і їх підписав голова райдержадміністрації Ігор Олексійович Бірюков.

Крім усіх організаційних питань, я поновив зв'язки з керівниками господарств АПК, директорами підприємств і фірм, бо треба було проводити змагання, брати участь в обласних, а для цього потрібен був транспорт, пальне, продукти харчування спортсменів. А ще треба було погасити борг із зарплати своїх працівників. І керівники допомогли справитися із назрілими проблемами, спасибі їм за це.

Ми поновили змагання з основних видів спорту, які культивувалися в районі, і особливо футбол. Створили дві групи: I-ша – 6 команд з дублерами, у II-й – 8 команд. На обласних змаганнях виступала команда «Хімаш» під егідою заводу лакофарбових виробів (директор М. М. Шейко, спортінструктор В. Ф. Вал).

В обласній спартакіаді виступили слабо, бо втратили свої позиції за 1993-1994 роки. Але ми вірили в наші можливості. І вже за 1996 рік район посідає I місце в спартакіаді «Здоров'я» АПК з міні-футболу. Команда виступила у такому складі: С. Гебель, Ю. Биковський, В. Биковський, В. Кириченко, В. Власенко, С. Нечитайло, В. Лось, В. Панченко, Г. Солодовник (1-3 березня 1996 р. н., м. Пологи).

15-16 березня 1996 року в м. Мелітополі проходила спартакіада керівників і спеціалістів АПК з чотирьох видів спорту. Наші волейболісти у складі В. Бортника, І. Бірюкова, В. Даниленка, Г. Іванова, П. Науменка, О. Філіпченка, О. Коропацького, А. Ячала виборола I місце. Першими були настільні тенісисти В. Лопухін, Ф. Чижик, преможцями стали і шахісти Л. Говіна і В. Охріменко. Гуляйпільські стрільці А. Бондаренко, В. Бортник зайняли друге місце.

На наступних змаганнях наші шашкісти і тенісисти були п'ятими. Це – С. Чучко, М. Кириченко, Т. Коломоєць, С. Цукан, С. Горпинич, М. Макаренко.

5 жовтня 1996 року в м. Токмаці у змаганнях на програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» з легкої атлетики земляки вибороли I місце, 10 жовтня у місті Вільнянську – друге місце з вільної боротьби і третє – з волейболу.

У 1997 році гуляйпільці в обласній спартакиаді посідають III місце, в 1998 році – четверте, в 1999 році – п'яте, у 2000 році знову стають перші. За перемогу з міні-футболу боролись і 8 разів ставали чемпіонами області майстри спорту С. Гебель, Ю. Биковський, кандидати в майстри спорту В. Кириченко, В. Биковський, В. Панченко, першорозрядники В. Водоп'ян, В. Чабаненко, М. Онучко, А. Павелько, В. Іванченко. Перше місце вибороли і волейболісти І. Бірюков, П. Науменко, С. Гебель, П. Цап, С. Северин, Р. Казаненко, Г. Солодовник, В. Рябло, О. Коропацький.

Команда з міні-футболу, виступаючи під егідою «Рози вітрів» (директор Сергій Анатолійович Луценко), на республіканських змаганнях в м. Суми захищала честь Запорізької області і посіла III місце.

Команда «Роза вітрів» і у великому футболі в обласних змаганнях виборола перше місце у такому складі: С. Гебель (капітан), В. Кириченко, В. Панченко, Ю. Дігтяр, Д. Бацай, В. Лось, Ю. Биковський, С. Харченко, В. Майоренко, А. Крошин, О. Міщук, Г. Солодовник, М. Онучко, В. Клименко.

З настільного тенісу гуляйпільці посіли шосте місце (М. Петренко, К. Биковський, М. Макаренко), аналогічне з легкої атлетики (Ю. Кожем'якіна, Н. Вовк, С. Сірінюк, Г. Ільчук, М. Омельченко).

Жіноча волейбольна команда у складі Н. Лозової, М. Макаренко, В. Путіної, В. Турубарової, Л. Гебель, В. Рябло, С. Цалко, Ю. Чуприкової, Н. Литвиненко залишилася на 6 місці, а шашкісти С. Чучко, П. Клименко, С. Заворотинська вибороли III місце в області.

У районній спартакиаді за 2000-й рік місця розділилися так: I – у ТОВ «Надія» (директор Н. Л. Биковська, спортінструктор В. С. Биковський), II – у ТОВ «Преображенське» (О. Ю. Коростельов) і «Новий Заповіт» (Ю. І. Романець, спортінструктор В. Ф. Вал), III – у ТОВ «Україна» (М. Г. Тимофіїв, Г. Г. Солодовник).

По другій групі колективів фізкультури першість вибороли освітяни (начальник відділу освіти Л. Є. Кірієнко, голова профспілки А. І. Клименко, спортінструктор на громадських засадах О. В. Яковенко), на другому місці – держустанови (голова І. О. Бірюков, голова профспілки П. П. Науменко), на третьому – ПГТ «Роза вітрів» (директор С. А. Луценко). У цій спартакиаді взяли участь 25 колективів фізкультури, серед них і колектив колгоспу імені Енгельса (керівники в різні роки А. О. Журавель, А. М. Тимошенко, В. І. Коваленко і беззмінний інструктор Віктор Авдієнко – різносторонній спортсмен-організатор, займався велосипедним і гирьовим спортом, футболом і т. д.) спортсмени цього господарства завжди брали участь у районних і обласних змаганнях, в сам Віктор – і в республіканських з велоспорту.

Також одним із лідерів з розвитку фізкультури і спорту був колектив заводу сільгоспмашин (директори Г. Г. Лисенко, Д. Ф. Гапченко, спортінструктори в різні роки Б. І. Костюк, Г. Шепель, М. В. Піка, В. Г. Вакулінський, В. Вал).

Легка атлетика. З 2004 року я став працювати тренером в ДЮСШ (6 годин на тиждень). Кращих результатів вихованці добилися в 2010-2011 роках на обласних змаганнях, посівши другі місця. Тут виступали І. Булана, Ю. Баштаннік, Ю. Панченко, Уля Сиротюк, Аня Хохлова (II місце по стрибках у довжину). Влад Каретник отримав I місце в бігу на 100 метрів. У складі команди були Р. Онищенко, Р. Тихенко, Артем Стародуб, Едік Зеленський, Наталія Дерев'янку, Оксана Родіна, Аня Бойко, Максим Тур, Іван Отрішко, Ярослав Куц, Вова Кочержук, Сергій Дерев'янку.

У 2012 році перше місце в бігу на 100 метрів і зі стрибків у довжину завоювала Ілона Булана, перше місце з бігу на 100 метрів посів Максим Тур.

Перше місце з бігу на 800 метрів виборов Сергій Саган і друге місце на 100 метрів, III місце зі стрибків у довжину посів Євген Гавриленко.

В естафеті 4x100 м юнаки вибороли перше місце, а дівчата – III-є (Юля Кійко, Ліза Рожик, Юля Панченко, Вікторія Бодня).

В різні роки добре виступили легкоатлети Максим і Артем Рябки, Сергій Булгак (I місце, метання гранати), Віталій Кулик (II місце, метання гранати), Катя Трусова, Інна Борт, Міша Пузанов, Едік Ільєнко, Сергій Ярошенко, Дмитро Зуйченко, Євген Самура, Вероніка Копасова, Наталія Чепіжко, Марія Зелова, Марина Макарова, Анжела Акімова, Юля Макаренко, Анатолій Тимошенко, Ігор Ципіньо, Вася Чертков, Марина Кобзар, Євген Котухов.

Легкоатлетичний крос. У 2006 році наша команда на обласних змаганнях посіла I місце. Вона виступила у складі Юлі Макаренко, яка в особистому заліку завоювала третє місце, Анжели Акімової, Юлі Баштаннік, Тані Воронюк, Єгора Меркулова (III місце), Віталія Щербахи, Дмитра Остапенка, Руслана Калібабчука.

У 2007-2008 роках перші місця завоювали Юля Баштаннік, Олена Буряк, Катя Трусова, Аня Шевченко, Маша Зелова, Вікторія Колоколова, Аліна Притула, Андрій Тимонін, Роман Тихенко, Євген Білоцерковський, Дмитро Контурак.

У 2011 році гуляйпільська команда на обласних змаганнях з атлетичного кросу виборола I місце. За неї виступали Наталія Дерев'янку (II місце), Оксана Родіна, Світлана Смоль, Вікторія Бодня, Ярослав Куц, Іван Острішко (III місце), Сергій Саган, Вадим Пузанов, Олександр Биковський.

І у 2012 році наша команда з легкоатлетичного кросу посіла перше місце в обласних змаганнях. Це – Ілона Булана (ІІІ місце), Юля Панченко, Ліза Рожик, Юля Кійко, Євген Гавриленко (І місце, нагороджений спортивним костюмом), Іван Отрішко (ІІІ місце), Володимир Кочержук, Олександр Боровський, Владислав Ходоренко.

Команди і призери нагороджувалися грамотами обласної ради ДСТ «Колос».

* * *

Тепер про заводських спортсменів. Першим спортивним інструктором на заводі сільгоспмашин став В. Г. Вакулінський, який займався важкою атлетикою. Це – людина розсудлива, добре налагодив роботу. Обладнав у напівпідвальному приміщенні тренажерний зал, скомплектував команди з багатьох видів спорту. А футбольна команда брала участь у обласних і республіканських змаганнях серед міст під егідою облспорткомітету. Ця спортивна традиція передалася і його доньці Людмилі, яка, навчаючись у СШ № 1, стала чемпіонкою району і області команди з баскетболу.

Наступним інструктором зі спорту став токарь заводу Борис Іванович Костюк. Здружилися ми з ним на все життя і він був майстер на всі руки: займався волейболом, шашками, стрільбою і настільним тенісом. Був чемпіоном району і області. На обласних змаганнях гравці інших районів завжди запитували: «Чи приїхав Костюк?». Почувши ствердну відповідь, говорили: «Нам тут нічого робить», – так його боялися.

У 1975 році під його керівництвом футбольна команда виборола всі кубки: відкриття сезону, весняний і осінній, стала чемпіоном району. У її складі виступали І. Пика, М. Попов, М. Цветнов, С. Бохан, П. Волощук, О. Передерій, М. Матюхін, М. Лапін, В. Пономаренко, Ф. Чижик, Б. Старокоженко.

Особливо хочу відзначити нападаючого Миколу Лапіна, котрий серйозно почав займатися футболом з 15 років у СШ № 1. Граючи за команду «Сільмаш», став у 1970 році чемпіоном області. Його дриблінг перед воротами завжди шокував суперників і приносив радість вболівальникам. Він став різностороннім спортсменом: з настільного тенісу був чемпіоном району, а у двох з Б. І. Костюком – і чемпіоном області. Мав перший спортивний розряд, як і з ручного м'яча, волейболу, призер по шашках і шахах. За свою спортивну діяльність нагороджений 55 разів грамотами, медалями, вимпелами. А ставши тренером в ДСТ «Колос» з футболу, добився, що його вихованці з команди «Юний колосовець» у 1983 році стала чемпіоном області серед юнаків.

Це найвища нагорода для нього. Його син Сергій теж займається баскетболом і настільним тенісом.

Великий внесок у розвиток спортивної інфраструктури міста зробив директор заводу сільгоспмашин Д. Ф. Гапochenко, любитель спорту. Вранці він бігав на стадіоні, підтримуючи свій спортивний тонус. Його обрали головою колективу фізкультури заводу, спортінструктором прийняли М. В. Піку. Він запланував проведення внутрізаводських змагань між цехами й ітеєрівцями. Заводчани брали участь у всіх районних і обласних галузевих змаганнях, отож і була проведена реконструкція стадіону.

Команда заводу сільгоспмашин на чолі з директором Д. Ф. Гапochenком (стоїть перший зліва). 1986 р.

На спортивному поприщі ми здружилися з Дмитром Федоровичем і заступником директора заводу лакофарбових виборів Василем Васильовичем Дібровим. Обговорювали з ними різні спортивні проблеми і в основному подальше будівництво центральної трибуни двоповерхового будинку з роздягальнями, душовими, кімнатами відпочинку для команд і суддів. Мріяли ми, що по обидві сторони будинку будуть розташовані трибуни, під якими були б кімнати і тренажери для настільного тенісу, важкої атлетики і гирьового спорту, боротьби, та наші мрії так і залишились мріями. Дмитра Федоровича перевели в м. Ростов на іншу посаду.

Та я добре пам'ятаю, що виробничі і спортивні питання на заводі йшли поряд. Адміністрація заводу на чолі з директором і чисельними вболі-

вальниками були присутні на змаганнях за участю заводських команд. Тож Дмитро Федорович залишив добру пам'ять про себе гуляйпільцям.

У 1986 році заводські футболісти виграли кубок району у такому складі Д. Білая, В. Галкіна, А. Воровського, М. Попова, І. Черненко, С. Гури, О. Тищенко, В. Власенка, І. Шепеля, В. Павелька, Г. Мірошни-ка, П. Петелька, С. Нечитайла.

ВІД БАТЬКА – ДО СИНА

Хочу також розповісти про сім'ї, які своїм відношення і працею сприяли розвитку фізкультури і спорту в районі.

Сім'я Коростельових. Юрій Іванович у юні роки понад усе любив боротися, грати у волейбол, шахи. Свою любов до спорту він прищепив і синам: Олександр займався волейболом і баскетболом, Дмитро – волейболом.

Юрій Іванович, працював директором міськторгу, фірми «Ярема», допомагав розвивати спорт в районі. Тепер його син Олександр Юрійович, який очолює ТОВ «Преображенське», депутат Запорізької обласної ради, всебічно допомагає в поїздках нашим спортсменам на обласні змагання з різних видів спорту. Це – істинний патріот Гуляйпільського краю.

Велика сім'я Курманів із Зеленого Гаю, тільки й вижила у свій час, що діти займалися різними видами фізичної діяльності: ігри, легка атлетика, постійно загартовуючи організм, і вже підросли їхні діти й онуки.

Сергій Іванович – директор ТОВ «Діло СК» завжди підтримує спортивні команди матеріально, які відстоюють честь району на обласних змаганнях. Його син Ярослав має дітей, і одна дочка Софійка приходить на стадіон і займається бігом. Говорить мені: «Як підросту, буду всіх перемагати».

На секцію з легкої атлетики займатися бігом ходили діти Наталії Іванівни: Марина Макарова, призер районних і учасниця обласних змагань з легкої атлетики і кросу; Вова Савченко – учасник районних змагань.

Син Любові Іванівни – Руслан Грибачов – переможець у складі команди СШ № 2 кубка району з легкоатлетичного кросу в 2008 році.

Сім'я Міщенків. Олександр В'ячеславович у юнацькі роки любив грати у футбол і волейбол. Його син Роман став різностороннім спортсменом – племінник заслуженого майстра спорту міжнародного класу, рекордсменки світу Людмили Веселкової (Семенюти) з легкої атлетики. Вже в третьому класі СШ № 4 на змаганнях «Старти надій» на дистанції 1500 метрів він показав феноменальний результат для свого віку –

Роман Міщенко фінішує першим

4 хвилини 46 секунд, який перевищує на 4 секунди III-й дорослий розряд. Швидкість і витривалість проявив у ігрових видах спорту: футбол, волейбол, де неодноразово посідав перші місця. А в 1992 році в складі команди став переможцем міжобласного турніру з міні-футболу серед 7-8 класів, а в 1995-1996 роках він – чемпіон району з легкоатлетичного кросу на один кілометр, на обласних змаганнях посідав друге місце.

По закінченню школи був нагороджений грамотою Міністерства освіти України за особливі успіхи у спорті. Будучи вже директором фірми «Візит», Роман Олександрович не покидає спортивну діяльність. Зі своїми працівниками створює команду «Арсенал» з міні-футболу, яка бере участь у районних і обласних змаганнях.

Його кредо: фізкультура і спорт – це здоров'я і довголіття, і в такому ж дусі він виховує і своїх дітей: Анастасія займається великим тенісом, легкою атлетикою і волейболом. Менший син Альоша відвідує футбольну секцію молодшої групи, хоче займатися і легкою атлетикою.

Роман Олександрович вболіває за розвиток фізкультури і спорту у районі, всебічно допомагає матеріально, започаткував районні змагання з легкої атлетики на кубок Людмили Веселкової серед учнів району.

За свою 20-ти річну спортивну діяльність Р. О. Міщенко 28 разів був нагороджений дипломами, грамотами і медалями різного ґатунку – достойний приклад спортивної діяльності.

Сім'я Філіпченків. Олександр Іванович і Валентина Миколаївна у юні роки з великим натхненням займалися фізкультурою і спортом: Олександр – у СШ № 4, а Валя – у СШ № 2.

Любов до спорту і в майбутньому поєднала їх на все життя (пишу про них, бо обоє – мої вихованці). Валю Акуліч тренував у СШ № 2 з баскетболу і в складі команди вона була чемпіонкою району.

Волейбольна команда Олександра посідала перше місце в районі і була друга в області. Він був різностороннім спортсменом, чемпіоном району зі стрибків у довжину (його результат за 6 метрів), виступав на обласних змаганнях. Грав за збірну району з волейболу, баскетболу, футболу. 25 років його спортивної діяльності – це вагомий внесок у розвиток спорту в районі.

Іван Степанович Мартиновський у студентські роки займався бігом на короткі дистанції, мав I спортивний розряд. Тож своїх синів за рекомендацією вчителя фізкультури Олександра Васильовича Яковенка прислав до мене в секцію легкої атлетики.

Старший син Олександр неодноразово на обласних змаганнях ставав переможцем, виконав норматив II спортивного розряду. Менший Юрій був призером обласних змагань, мав III спортивний розряд.

**Один з кращих спортсменів району з бігу на 100, 200 м
Олександр Мартиновський (стоїть)**

Віктор Григоровик у 50-ті роки у складі команди «Спартак» захищав честь району на обласних змаганнях. Його син Сергій займався футболом, а у складі збірної району з волейболу посідав II місце, мав II спортивний розряд. Донька Оля – призер обласних змагань з легкої атлетики (метання м'яча).

Анатолій Іванович Васильєв – різносторонній спортсмен, кандидат у майстри спорту, розпочав свою спортивну діяльність у 1966 році і по цей день у спорті. Нещодавно на республіканських змаганнях з орієнтування став переможцем по старшій групі. Його син Юрій і донька Світлана входили в збірні школи з волейболу, баскетболу, легкої атлетики і туризму, учасники обласних і республіканських змагань. Світлана – переможець обласних і призер республіканських змагань.

Анатолій Григорович Пузанов, колишній робітник заводу Сільгоспмашин, неодноразовий переможець районних і призер обласних змагань з легкої атлетики і кросу, його син Михайло – неодноразовий учасник і переможець районних і обласних змагань з легкої атлетики, виконав норматив III розряду, у складі команди переможець обласних змагань з кросу (23.09.2006 р.).

Анатолій Олексійович Биковський над усе любив футбол, брав участь у складі збірної команди колгоспу «Україна» в районних і обласних змаганнях, та серйозна травма перешкодила у подальших виступах. Тепер він всебічно допомагає матеріально готувати команди до участі в обласних змаганнях. Його сини з ранніх літ привчилися до спорту: Костя брав участь у збірній молодіжній команді з футболу і виступав на обласних змаганнях з настільного тенісу.

Менший син Ігор з малих літ теж любив футбол. Це його пристрасть і насага. Тепер Ігор вдосконалює свою майстерність в команді «Агро-Континент» у с. Верхній Терсі.

Тетяна Калініченко у юні роки займалася легкою атлетикою, її донька Вікторія вчиться бігати в секції легкої атлетики. Три роки наполегливих тренувань принесли їй успіхи. На обласних змаганнях у м. Мелітополі вона стала чемпіонкою області з бігу на 100 метрів з результатом 12,9 секунди (II спортивний розряд, 26.05.1984 р.). Цього ж року на республіканських змаганнях у м. Києві стала призером їх з бігу 200 метрів (27,2 секунди, II спортивний розряд). Ці рекорди району з бігу на 100 і 200 метрів так ніхто і не перевершив.

Син Вікторії Вася Чертков теж займався бігом і брав участь у обласних змаганнях школярів (11.05.2005 р.) і у складі команди посів III місце (м. Запоріжжя).

Фінішує чемпіонка району, області, призерка республіканських змагань з бігу на 100 метрів Вікторія Калініченко. 1984 р.

Людмила Колісник, займаючись у секції легкої атлетики, постійно брала участь в обласних змаганнях і з бігу на 60 метрів установила рекорд району з результатом 8,3 секунди (III спортивний розряд) у 1983 році.

На обласних змаганнях за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» у 1983 і 1984 роках у складі команди посідала II місце і 28 березня 1984 року в м. Мелітополі – II місце з легкої атлетики.

Коли я став працювати тренером у ДЮСШ з легкої атлетики, до мене в секцію прийшла Людина донька Уляна Сиротюк (СЗОШ). Три роки виступала за збірну району з легкої атлетики, а в 2009 році у складі команди виборола II місце на 100-метровіці з результатом 13,6 секунди (III спортивний розряд).

Тепер у секції легкої атлетики займається найменша донька Богданка – учениця 7 класу СЗОШ.

Люба Пихтіна займалася бігом у секції легкої атлетики (1981 р.), брала участь у районних змаганнях у складі команди СШ № 4. Її донька Юля Баштаннік навчалася в 5 класі СШ № 2 і записалася в секції легкої атлетики. Це був 2004-й рік. Вона влітку тренувалася і на День незалежності України (24.08.2004 р.) відбулися її перші змагання. З нового навчального року з 6 класу бере участь в районних і обласних змаганнях з легкоатлетичного кросу. У 2005 році на районних змаганнях з кросу на 1 кілометр посіла I місце з результатом 3 хвилини 35 секунд

(III спортивний розряд) і впродовж п'яти років була чемпіонкою району з цього виду спорту, завжди брала участь в обласних змаганнях з легкої атлетики і кросу і в складі команди 21 травня 2011 року виборола II місце, а з кросу 6 жовтня 2005 року – I місце, у 2007-2008 року – III місця. За 7 років тренувань 33 рази брала участь в районних і обласних змаганнях, нагороджена багатьма грамотами й іменним кубком як п'ятиразова чемпіонка з легкоатлетичного кросу.

Володимир і Микола Панченки. Їх добре знають колеги і вболівальники футболу. Ще в 5 класі на них звернув увагу класний керівник Олексій Пантелеймонович Заїченко, який сам був фанатом спорту. Він долучив хлопців до спортивного життя школи і вони займалися у секціях легкої атлетики і футболу, де стали чемпіонами області у складі збірної команди району «Юний колосовець» (1982 р.). Капітаном команди обрали Володю.

На республіканських змаганнях у 1984 році команда виборола 4 місце. Ставши гравцями збірної району з футболу, Володимир і Микола брали участь у дружніх зустрічах з командами «Металург» та «Дніпро». У 1992 році виграли кубок України серед сільських колективів фізкультури (м. Чигирин). За це гравці були удостоєні звання кандидатів у майстри спорту. У 1999 році вибороли кубок області з футболу.

В іграх з міні-футболу 7 разів ставали чемпіонами області. Брали участь у республіканських турнірах на кубок «Великого Дніпра» (м. Дніпропетровськ), в іграх, які проходили в смт Покровське, м. Попасне (Луганська область), в м. Південноукраїнську і т. д.

Тепер діти Володимира Івановича прийняли спортивну естафету від батька: Максим займається легкою атлетикою, футболу, кращій бомбардир 2009-2010 років першості району з міні-футболу, має II спортивний розряд. Донька Юля входить у збірну з легкої атлетики і баскетболу. У 2010 році в складі команди посіла II місце з легкої атлетики у обласних змаганнях, у 2012 році – I місце (м. Запоріжжя), з кросу у 2011-2012 роках – I місце з кросу (м. Молочанськ) – III-й спортивний розряд.

Так сім'я Панченків впродовж 30 років вкладає свої зусилля в розвиток фізкультури і спорту району.

Олександр Володимирович Рябко навчався в Комсомольській СШ. Різносторонній спортсмен, але основні – легка атлетика і вільна боротьба. Брав участь у районних і обласних змаганнях. Став пра-

цювати дільничним інспектором міліції і проживати в с. Воздвижівці із сім'єю. Його сини Максим і Артем впродовж 5 років брали участь у районних і обласних змаганнях з легкої атлетики. Кращий результат – I місце в обласних командних змаганнях під керівництвом вчителя фізкультури Валерія Григоровича Прихідька, у 2007-2008 роках – III місце в обласних змаганнях з кросу, у змаганні допризивної молоді – III місце. Тепер вони студенти вузів, але спортивну діяльність не полишають.

Юрій Трофимюк, 1970 р.н., навчався в Комсомольській середній школі. До спорту його залучив учитель фізкультури А. І. Васильєв. Їхній 7-й клас на районних змаганнях за програмою «Старти надій» виборов 1-ше місце і взяв участь в обласних змаганнях, які проходили в с. Чапаєвці Пологи́вського району і посіла 1-ше місце.

З того часу Юрій по-справжньому заховався у спорт і з 9-го класу входив до складу збірної району з кросу і неодноразово ставав призером районних і обласних змагань. Також брав участь у турнірах з гирьового спорту, туризму. Продовжуючи спортивний шлях батька, його донька Альона, навчаючись у колегіумі «Лідер», входила у збірну команду з волейболу і у складі команди завойовувала 1-ші місця.

**Фінішує Юрій Трофимюк – переможець обласних змагань з кросу.
1985 р.**

ТЕПЕР ПРО ФУТБОЛ

Із спогадів учасників, організаторів і болівальників про розвиток однієї з яскравих і пристрасних ігор на Гуляйпільщині у післявоєнні роки.

У 1946 році на заводі «Червоний металіст» Микола Шаровський з футболістами організовує команду «Спартак», до якої в різні роки входили гравці: воротарі – Олександр Яковенко, Бодня, гравці – Льоня Ліфун, Микола Білоцерковський, Андрій Гайворонський, Ілько Рубан, Вася Лемешко, Вася Бодня, Микола Долгих, Андрій Кириченко, далі вливаються в команду В. Мищенко, Яша Заремба, Олександр Біленко, Володимир Маслієнко, Віктор Григоруку, Володимир Біленко, Олексій Троян, Володимир Рябко, Льоня Троценко, Іван Попов, Володимир і Вася Машинці, Григорій Середа.

У 1947 році команда виборола в області кубок товариства «Спартак» (в той час першості області не було і на змагання команди запрошували за домовленістю з Поліг, Оріхова, Гайчура, Покровського).

У 1949 році утворюється обласне товариство «Спартак» і проводиться першість області. В тому ж році створюється комітет з фізичної культури і спорту при райвиконкомі, керівником призначають Івана Івановича Владова, а в 1950 році організовується товариство «Колгоспник». На посаду голови обирають хорошого організатора і спортсмена Івана Кириловича Гончаренка.

Футбольні команди створюють майже у всіх господарствах району. Команда «Спартак» – це неодноразовий чемпіон району і володар кубка. В 1963 році під керівництвом вмілого спортсмена Василя Григоровича Вакулінського команда «Спартак» знову стає чемпіоном області у складі Андрія Яковенка (капітан), Валентина Петелька (воротар), Анатолія Кириленка, Михайла Попова, Миколи Богдана, В'ячеслава Гури, Василя Біленка, Льоні Руденка, Володимира Полтавця, Володимира Циганка, Олександра Попова, Віктора Яланського, Володимира Мартиненка, Павла Литвиненка.

У 1954 році на базі взуттєвої фабрики робітник Микола Чучко організовував футбольну команду «Буревісник», до складу якої входили учні СШ № 1. Це – В. Білоцерковський (капітан), Вася Гайворонський (воротар), М. Горда, В. Жорновий, А. Стадніченко, В. Кириленко, В. Шевченко, І. Вовченко, А. Харченко, А. Андрієнко, Г. Давиденко та інші.

У 1958 році на базі міжколгоспбуду створюється футбольна команда «Будівельник», яка бере участь у першості області товариства

«Колгоспник» і займає третє місце в області. Капітаном і організатором команди стає Іван Іванович Попов, воротарем – В'ячеслав Левченко, польовими гравцями – В'ячеслав Карпюк, Олександр Попов, Василь Власенко, Віктор Шабрат, Микола Педоря, Гриша Северин, Володимир Вербицький, Микола Горда, Віктор Крупій, Вова Кириленко, Олександр Кандиболовський та інші.

Гравці постійно тренуються і вже в 1959 році «Будівельник» був другим в області, а в 1960-му – чемпіоном області і другим на республіканських змаганнях.

У 1973 році проводився турнір найсильніших команд району, присвячений 75-річчю вітчизняного футболу, де перемогу здобули юнаки колгоспу «Заповіт Леніна». Вони ж взяли участь у першості України товариства «Колос» і вибороли I місце. У складі команди були Л. Яланський (капітан), Г. Мирошник (воротар), польові гравці: С. Андрєєв, Д. Білай, В. Герасименко, А. Плющій, В. Плющій, О. Красовський, М. Прокопенко, О. Рудін, О. Філіпченко, О. Пурик, В. Захарець.

Перебуваючи на посаді голови райради ДСТ «Колос» з 1995 по 2001 рік, найбільшу увагу я приділяв розвитку футболу в районі серед колективів фізкультури, дбав про участь збірної району в іграх на першість області товариства «Колос» і хочу відзначити всіх тих, хто впродовж цих років захищав честь району на обласних змаганнях під керівництвом тренера-організатора на добровільних засадах Михайла Івановича Попова. Спочатку була команда «Колос», потім «Еталон» і в кінці – «Роза вітрів». Ось імена гравців – ентузіастів: В'ячеслав Власенко, Сергій Нечитайло, Віктор Вал, Григорій Мірошник, Володимир Павелько, Олег Скнар, Геннадій Солодовник, Володимир Панченко, Микола Панченко, Станіслав Харченко, Віталій Клименко, Олександр Гагарін, Павло Науменко, Валерій Биковський, Віталій Кириченко, Сергій Гебель, Віталій Ляхов, Юрій Биковський, Микола Сахно, Ігор Куш, Вадим Маслієнко, Олег Кошовий, Віталій Лось, Олександр Педоря, Віталій Чабаненко, Володимир Онучко. У 2000 році команда стала чемпіоном першості облради товариства «Колос» і в котрий раз з міні-футболу.

Всім ентузіастам спорту Гуляйпільського краю висловлюю щирю подяку за те, що ви своїми перемогами примножували спортивну славу рідної землі, на своїх прикладах виховували молоде покоління, якому множити наші здобутки. Щастя, Добра і Благополуччя в кожную родину!

З повагою

21.01 – 16.07.2012 р.

Соє Олексій Іванович

ВНЕСОК ЗАВОДСЬКИХ СПОРТСМЕНІВ

Час йшов уперед, а з ним і фізкультурний рух. Центр його у 30-х роках перемістився у виробничі колективи, які організовували між собою регулярні спортивні змагання. Кількісно зростали і міцніли спортивні товариства профспілок і відомств. Провідні підприємства і організації міста створювали свої футбольні колективи.

У квітні 1938 року на заводі «Червоний Металіст» заснували добровільне спортивне товариство «Спартак». Очолив його Петро Юхимович Онищенко – прекрасний фізкультурник і добрий організатор.

Серед заводчан найбільшою популярністю користувався футбол. Тому на базі футбольної секції створили команду «Спартак».

Про неї добре розповів 26 липня 1979 року робітник дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин, суддя I категорії Віктор Іванович Яланський:

– Візитною футбольною карткою Гуляйполя безперечно є команда «Спартак» експериментального заводу сільгоспмашин. Вона є одним з ентузіастів фізкультурного руху на Гуляйпіллі. Організатором команди був Петро Юхимович Онищенко (зараз він на заслуженому відпочинку). Створив він її весною 1938 року.

Першими гравцями стали Петро Зімбіцький (капітан), Володимир Козлов (воротар), Олександр Янголенко, Микола Чучко, Василь Шишов, Микола Зайцев, Василь Машинець та інші.

– Ми проводили, – пригадує П. Ю. Онищенко, – тільки товариські зустрічі. У нас був і суддя – любитель Олексій Козаченко. Ігри починалися щонеділі о 18 годині. Перший свій матч «Спартак» зіграв 1 травня 1938 року з командою районного будинку культури і програв 1 : 2, гол забив Микола Чучко. Наступної неділі у матчі-реванші «Спартак» взяв гору з рахунком 1 : 0. М'яч у ворота суперників провів Петро Зімбіцький.

Поступово спартаківці набували футбольного досвіду в матчах з положівськими, бердянськими, покровськими футболістами. В тому ж році їх запрошують в Мелітополь на відкриття стадіону «Спартак». Гра закінчилася внічию – 2 : 2. М'ячі у нас забили Микола Чучко та Василь Шишов.

В 1939 році до лав Радянської Армії призивається Микола Чучко. З цієї нагоди відбувається прощальний матч з командою РБК (районного Будинку культури), який закінчився з рахунком – 2 : 2.

В 1939-1941 роках в Гуляйполі існують такі футбольні команди, як «Спартак», РБК, «Червоноармієць» (нині колгосп імені Енгльса), СШ № 1 та команда села Новозлатополя.

У 1946 році при заводі «Червоний металіст» знову починає діяти «Спартак». Керує ним М. П. Шаровський. Її капітаном стає Леонід Троян, воротарем – Василь Мищенко, гравцями – Віктор Григоруk, Володимир та Василь Машинці, Ілля Рубан, Василь Бодня та інші.

Вперше володарем кубка області «Спартак» стає в 1947 році. В 1963 році він є чемпіоном і володарем кубка області.

Гуляйпільці й досі пам'ятають, як до нас у 1965 році приїздили дублери запорізького «Металурга». І наші земляки виграли ту пам'ятну зустріч. Переможний гол забив В'ячеслав Сіденко. В матчі брали участь також Валентин Петелько (воротар), Андрій Сашков, Вячеслав Гура, Олександр та Микола Попови.

Заводські футболісти в 1975 році виграли першість району. Того року вони двічі (весною і восени) ставали володарями кубка району. «Спартак» активно виступає і на приз газети «Запорізька правда», в 1977 році він зайняв там 4 місце.

Вся історія «Спартакa» – це наполеглива робота колективу над вдосконаленням своєї майстерності, відданість улюбленому виду спорту. Заводська команда один раз була чемпіоном і тричі другим призером першості області, двічі вигравала кубки області. 12 років виступає на першість і на кубок області з футболу. Дев'ять разів ставали чемпіоном району, одинадцять – володарями кубка району.

На зміну одному футбольному поколінню приходить інше, але мо-лодь свято шанує пам'ять тих, хто вніс свою частку в розвиток футболу на Гуляйпільлі.

В історії заводських футболістів сьятимуть імена першого капітана Петра Зімбіцького, Олександра Білика, Миколи Шаровського, Валентина Петелька, Гигорія Шепеля, Миколи Чучка, Володимира Машинця, Леоніда Трояна, а також Володимира Козлова, Олександра Янголенка, Василя Шишова (останні троє загинули під час Великої Вітчизняної війни), які багато зробили для розвитку футболу в районі.

***

На заводі «Червоний металіст» систематично працювали спортивні секції. Найактивнішими ентузіастами спортивно-масової роботи тут були Віра Андріївна Бугаєвська, Василь Білай, Надія Чучко, Катерина Синенко, Євдокія Бодня, Римма Гайдабура, Катерина Они-

щенко, Микола Самойлов, Іван Трусов, Ліза Вакулінська, Олексій Тищенко, Катерина Макаренко, Римма Мінц, Михайло Кузьменко, Василь Демченко, Ольга Білай, Берта Коган, Дмитро Бодня, Анатолій Хорішко, Григорій Шамрай, Михайло Скоромний та інші.

Про активне спортивне життя цього трудового колективу систематично розповідала щоденна стінгазета «Голос стахановця» (редактор В. А. Бугаєвська). Заводські спортсмени, футболісти часто виїздили і до сусідніх з містом сіл для пропаганди спорту, і, зокрема, футболу.

Щонеділі цілі спорторганізації направлялися у найближчі села, де проводили агітаційні і спортивні виступи. Це були захоплюючі форми пропаганди спорту, що перетворювалися у свята.

У 60-х роках кращими спортсменами Гуляйпільля зарекомендували себе заводчани Галина Коляда, Ольга Кириченко, Володимир Войцеховський, Василь Шаровський, Валентина Мамонтова, Леонід Вербицький, Віктор Яланський та ін.

– Дослідно-експериментальний завод сільгоспмашин здавна славився в районі і навіть в області своїми спортсменами. Про те, якими популярними були колись фізкультура і спорт на нашому підприємстві, може розповісти слюсар, ветеран праці, колишній капітан футбольної команди Петро Зімбіцький, – писав 21 січня 1975 року В. І. Яланський.

– В пам'яті заводчан, любителів спорту залишився період розквіту спортивної роботи (це було на початку 60-х років, коли колектив фізкультури очолював Василь Вакулінський). Немало тоді перемог одержали заводчани на спортивних майданчиках. Футболісти один час були чемпіонами області серед колективів спортивного товариства «Спартак». Славилися в області і гуляйпільські волейболісти, штангісти.

А потім В. Вакулінський перейшов працювати на іншу роботу, і на заводі не стало чути спортсменів. У 1973 році голова спортради ДСТ «Колос» і. Н. Жиленко запропонував одному з кращих спортсменів району Борисові Костюку, який працював тоді в районному побутокмбінаті, очолити заводський колектив фізкультури.

До цього у Бориса не було досвіду організаційної спортивно-масової роботи. Проте він мав бажання працювати з молоддю, захопився спортом. І вже через декілька місяців заводські команди на районних змаганнях добилися першості з велоспорту, шахів, стрільби.

На заводі 258 членів спортивного товариства «Колос», мабуть, більше, ніж на будь-якому з інших підприємств району. Тож інструктор вирішив залучити людей до фізкультури і спорту через підготовку і здачу нормативів нового комплексу ГПО. Про результати цієї роботи красномовно свідчить перше місце в районі за 1974 рік.

Успіх став супутником заводських спортсменів у минулорічних змаганнях з легкої атлетики, шахів, волейболу, ручного м'яча, стрільби, настільного тенісу. З цих видів спорту вони завоювали перші місця. Багато зробили для цього члени колективу фізкультури Микола Андрієнко, Вячеслав Васецький, Богдан Старокоженко, сам інструктор зі спорту Борис Костюк – неодноразовий чемпіон району і області з настільного тенісу і стрільби, Віктор Макаренко, Галина Коляда, Василь Гопка, Микола Тутов та багато інших юнаків і дівчат.

У 1974 році знову з'явилася на підприємстві футбольна команда. Футболісти у першому сезоні виступили вдало (II місце в іграх на першість району). Відбулися товариські зустрічі з футболістами селища міського типу Гайчуря і селища Покровського Дніпропетровської області. 27 робітників стали в минулому році спортсменами-розрядниками.

Такий результат кропіткої роботи окремих спортсменів та інструктора Бориса Костюка.

Зміцнення спортивної матеріальної бази – постійна турбота кожного інструктора. Тому, наприклад, завод придбав 6 спортивних велосипедів. З директорського фонду було виділено певну суму й для придбання іншого спортивного інвентаря.

Єдине, що заважає систематичному тренуванню спортсменів – відсутність у місті спортивного залу. Доводиться прохати дирекцію четвертої середньої школи дозволити проводити заняття секції у її спортзалі. А там своїх учнівдесь до тисячі. Ось і спробуй вигадати час, коли буває вільний зал.

До світлого свята 30-річчя Перемоги заводські спортсмени намітили провести чимало спортивно-масових заходів, змагань. Заводські футболісти вибороли право взяти участь в обласних змаганнях на приз газети «Запорізька правда». І щоб воно здійснилося, колективу фізкультури повинні були допомогти комітет комсомолу та заводський комітет профспілки. Адже розвиток фізкультури і спорту – це їхня турбота.

Футбольна команда заводу сiльгоспмашин

В 1974 році заводська футбольна команда зайняла друге місце в іграх на першість району. Того року 27 робітників стали спортсменами-розрядниками.

У 1977 році перемогу здобули футболісти Михайло Попов (капітан), Григорій Мирошник, Павло Волошук, Сергій Бохан, Микола Єременко, Валерій Пономаренко, Григорій Шепель, В'ячеслав Власенко, Анатолій Воронський, Петро Солопов, Сергій Цьопкало (тренер Микола Якушонок).

В історії заводських футболістів завжди сьятимуть імена першого капітана Петра Зімбіцького, Олександра Біленка, Миколи Шаровського, Валентина Петелька, Григорія Шепеля, Миколи Чучка, Володимира Машинця, Леоніда Трояна, а також – Володимира Козлова, Олександра Янголенка, Василя Шишова – останні троє загинули під час Великої Вітчизняної війни, які багато зробили для розвитку футболу в районі.

З вересня 1980 року робітник дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин Віктор Яланський розповідав:

– Спортсмени експериментального заводу сільгоспмашин здавна славилися своїми успіхами не тільки в районі, а й у області. Про це свідчать добрі результати ось уже протягом 15 років легкоатлета Володимира Мартиненка, шахістів Василя Шаровського та Валентини Мамонтової, футбольної команди (капітан Григорій Шепель). Учасника її складу саря-електрика Вячеслава Власенка торік назвало кращим спортсменом року. Непогано виступають любителі шкіряного м'яча на першість області серед команд другої групи. Радують і волейболісти. Цього року вони стали призерами обласних змагань профспілкових колективів підприємств машинобудування.

Масовий спорт на підприємстві в пошані. Тут регулярно працюють секції вільної боротьби, волейболу, шахів, шашок. Двічі на тиждень тренуються на своєму стадіоні футболісти. Дирекція, партійна, комсомольська організації заводу постійно цікавляться справами спортсменів, турбуються і про зміцнення спортивної бази колективу. Як відомо, згідно з рішенням райвиконкому міський стадіон став базою заводчан і відтепер його назва «Сільмаш». Багато чого зроблено на стадіоні: побудовано в кімнатах для футболістів, підведено воду, обладнано волейбольні і городошні майданчики, розпочато обладнання баскетбольного майданчика.

На спортивній базі робітничого колективу фізкультури заплановано спорудити майданчики для штовхання ядра з секторами та доріжками, зводитимуться трибуни для глядачів.

Стадіон «Сільмаш» поступово упорядковується. А це, безперечно запораука нових успіхів заводських спортсменів.

У 80-х роках заводчани регулярно проводили змагання з різних видів спорту.

У 1982 році змагалися волейболісти. У цьому турнірі брали участь команди основних дільниць підприємства. Переможцями стали спортсмени ковальсько-штампувальної дільниці (капітан команди О. Педоря). Друге місце зайняла команда інструментальників, третє – енергетичної дільниці.

Команда волейболістів заводу взяла участь у чемпіонаті обкому профспілки машинобудівників, що відбувся в місті Запоріжжі, і посіла третє місце.

У 1984 році рада колективу фізкультури експериментального заводу сільгоспмашин влаштувала на стадіоні «Сільмаш» м. Гуляйполя загальнозаводську першість з міні-футболу. Було створено 8 збірних команд (по 8 чоловік кожна) від цехових колективів фізкультури й відділів підприємства. В результаті цікавої і напруженої боротьби перемогу здобула ремонтно-енергетична дільниця (фізорг В. Гречко). Друге місце посіли футболісти заводоуправління (М. Піка), третє – ремонтно-будівельної дільниці (М. Тутов). Команди-переможниці відзначені перехідними призами й грамотами.

У 1987 році проводилась щорічна галузева спартакіада запорізького обкому профспілки працівників автомобільного, сільськогосподарського і тракторного машинобудування. Виробничники дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин брали в ній активну участь. У змаганнях з легкої атлетики, волейболу (чоловіки), літнього багатоборства ГПО, легкоатлетичного кросу, виробничої гімнастики, шахів і шашок заводчани показали непогані результати і зайняли призові місця. А в обласних змаганнях із зимового багатоборства ГПО серед двадцяти команд гуляйпільці були першими. Додому спортсмени приїхали з кубком, чемпіонськими медалями і грамотами.

Успішно захищали честь заводського колективу на районних і обласних змаганнях інженер виробничо-диспетчерського відділу Тетяна Товстик, контролери відділу технічного контролю Ірина Потапчик і Світлана Білостоцька, розподільвачка робіт ковальсько-термічного цеху Галина Жовніренко, терміст інструментальної дільниці Богдан Старокоженко, майстер дільниці товарів народного вжитку Анатолій Пацюк, формувальник ливарної дільниці Микола Кириченко та інші.

СПОГАДИ МИКОЛИ ПІКИ

У грудні 2011 року пригадував колишній активіст спорту в районі Микола Васильович Піка:

– Незабутні у моєму житті є 60-80-ті роки минулого століття, коли влада приділяла велику увагу розвитку фізкультури і спорту.

Після служби в армії закінчив я Сталінський (нині – Донецький – Авт.) технікум фізичної культури, потім – Ворошиловградський педагогічний інститут за спеціальністю «фізичне виховання». Молодий, енергійний, з головою поринув улюблену роботу. Довелося працювати і в Пологах, і в Гуляйполі.

Недовгий час працював у Гуляйпільській школі-інтернаті, де директором був Василь Григорович Плетінь. Тоді тільки звели новий навчальний корпус, як зразу завезли у спортзал 18 гімнастичних матів. Учнів забезпечували спортивною формою і взуттям. Створили всі умови для заняття спортом.

Незабутніми залишилися роки, коли працював інструктором зі спорту в колгоспі імені Карла Маркса. Головував тоді Харитон Борисович Ускач. Який-то був чоловік! Безвідмовний у всьому, що потрібно для розвитку спорту. Стадіони по відділках будувались. Створювались команди з класичної боротьби, волейболу, футболу. Коли команди виїздили на змагання, колгосп завжди фінансував їх. А в результаті змагань – кубки і грамоти. Та головне – здоровий спосіб життя. Також працював я інструктором зі спорту і на заводі сільгоспмашин. Директором тоді був Д. Ф. Гапochenко. Теж велику увагу приділяв спорту. Проводилася виробнича гімнастика, змагання з шашок, шахів, настільного тенісу. Учасники змагань (команди) з футболу, волейболу забезпечувалися спортивною формою. Проводилось заохочення до занять спортом.

У районі райраду ДСТ «Колос» очолював Іван Никифорович Жиленко. Спорт був присутній скрізь: у школах, колгоспах, на фабриках і заводах. Молодь мала чим зайнятися. Влада піклувалася про розвиток спорту, про здоров'я своїх людей.

ФІЗКУЛЬТУРНИЙ КОЛЕКТИВ РАДГОСПУ «ГУЛЯЙПІЛЬСЬКИЙ»

Заслуженою славою на початку 50-х років минулого століття користувався фізкультурний колектив ДСТ «Урожай» радгоспу «Гуляйпільський». 22 квітня 1951 року Ф. Ярош повідомляв про блискучу перемогу спортсменів радгоспу «Гуляй-Пільський»:

Колектив фізкультури радгоспу «Гуляйпільський».
1952 р.

– У цьому році члени добровільного товариства «Урожай» радгоспу «Гуляйпільський» зайняли перше місце на обласних спортивних змаганнях.

Як переможцві у змаганні спортивному товариству радгоспу вручено Почесну грамоту. Почесними грамотами нагороджено також більш 20 членів цього спортивного товариства – учасників змагання.

Добровільне спортивне товариство провело велику роботу з підготовки до літнього спортивного сезону, вже відремонтовано стадіон, обладнані і баскетбольні майданчики. Зараз тут регулярно проводяться тренування спортсменів.

14 лютого 1952 року І. Сергеев розповідав про успіхи фізкультурного колективу радгоспу «Гуляйпільський»:

– Добровільне спортивне товариство «Урожай» радгоспу «Гуляйпільський» у минулому році добилось немалих успіхів у своїй роботі. На протязі року товариство виросло з 28 до 79 членів. За цей період підготовлено значкістів ГПО I ступеня 44 чоловіки і II ступеня – 10.

За спортивні досягнення 18 членам товариства присвоєно 3-й Все-союзний спортивний розряд і 5 чоловікам – 2-й розряд. 44 спортсмени нагороджені грамотами районного комітету в справах фізкультури

Команда городошників радгоспу «Гуляйпільський»

і спорту облради ДСТ «Урожай», а спортивне товариство – 9 грамотами і кубком обласної ради ДСТ «Урожай».

27 червня 1953 року відбулося відкриття нового стадіону в радгоспі «Гуляйпільський». На стадіоні добре обладнане футбольне поле, волейбольний та інші спортивні майданчики.

В цей день на честь відкриття стадіону відбулися спортивні змагання легкоатлетів радгоспу, в яких взяли участь 80 чоловік.

Переможцями в цих змаганнях вийшли спортсмени першого відділку. Потім відбувся товариський матч між футболістами спортивних товариств «Урожай» радгоспу і Константинівської МТС Куйбишевського району, яка закінчилась перемогою футболістів радгоспу з рахунком 5 : 0.

5 червня 1955 року в житті не тільки цього колективу, але і всього радгоспу відбулося важлива і радісна подія. Ось чому так багато радгоспівців заповнили в цей день трибуну святково прибраного стадіону. З високо піднятими прапорами проходили фізкультурники повз трибуну. Після параду відбувся мітинг.

Голова обласної ДСТ «Урожай» тов. Верейкін зачитав постанову Центральної ради ДСТ «Урожай», в якій говориться про те, що за кращі показники, досягнуті в 1954 році у фізкультурній і спортивній

Футболісти радгоспу. 1957 р.

роботі, колективу фізкультурників радгоспу «Гуляйпільський» присвоюється звання «Кращий колектив фізкультури» з врученням першої премії – перехідного Червоного прапора і грамоти ЦР ДСТ «Урожай», а також грошової премії в сумі п'ять тисяч карбованців і комплекту спортінвентаря на суму десять тисяч карбованців.

Тов. Верейкін передав перехідний Червоний прапор, Грамоту і привітав колектив з високою нагородою.

Потім відбулося нагородження Грамотами і вручення цінних подарунків кращим активістам фізкультури.

З нагоди Всесоюзного дня фізкультурника голова ради ДСТ «Урожай» радгоспу «Гуляйпільський» І. Сергєєв 17 липня 1955 року писав:

– Фізкультурний колектив радгоспу «Гуляйпільський» молодий – існує всього 6 років. Але широке розгортання фізкультурно-масової роботи серед робітників радгоспу, і особливо молоді, сприяло швидкому росту членства нашої спортивної організації, приносило їй все нові перемоги. Тепер наше спортивне товариство налічує у своїх рядах біля 270 членів.

Наші спортивні перемоги в змаганнях з легкої атлетики і важкої атлетики, волейболу та інших видах спорту увінчані шістьма обласними кубками. Недавно нашому колективу за кращі показники у фізкультурній і спортивній праці присвоєне звання «Кращий колектив фізкультури» з врученням перехідного Червоного прапора і Грамоти Центральної Ради ДСТ «Урожай» та першої грошової премії в сумі 15 тисяч карбованців.

Шахові баталії в радгоспі

Ця славна перемога завойована великою активністю і наполегливою боротьбою всього фізкультурного колективу радгоспу. В нас зараз працює 10 секцій – легкоатлетична, в якій бере участь 67 чоловік, важкоатлетична – 14, велосипедна – 24, кінного спорту – 8, футбольна – 24, городків – 29, ручного м'яча – 28 і шахова – 16 чоловік та ін.

У минулому році ми провели 32 спортивних заходи, в яких взяло участь 812 чоловік.

За період з 1945 по 1955 рік у нас підготовлено значкістів ГПО першого ступеня 185, другого ступеня – 44, спортсменів – другорозрядників – 20, третьорозрядників – 74, спортсменів юнацьких розрядів – 138, фізоргів – 12, інструкторів – 23 і суддів – 14.

Вже у цьому році підготовлено значкістів ГПО першого і другого ступеня 73, спортсменів – другорозрядників – 3, третьорозрядників – 2, спортсменів юнацьких розрядів – 27. На чолі кожної секції стоять спортсмени-розрядники, а саме: Ф. Остроух, П. Лиман, С. Таран, М. Костенко, Ф. Павлов та інші.

Успіхи в роботі фізкультурної організації є також наслідком повсякденної допомоги від дирекції і парторганізації радгоспу. В нас є хороша фізкультурна кімната, в якій розміщені посібники, наочна агітація, діаграми росту ДСТ, зберігаються наші призи. В минулому році збудовано хороший стадіон. Тепер не тільки молодь, а й літні робітники радгоспу вільний від роботи час проводять на стадіоні і як глядачі, і як активні учасники ігор.

Зараз у кожній спортивній секції розгорнуто широку роботу з підготовки до Всесоюзної спартакіади народів СРСР.

9 червня 1957 року на спортивному полу радгоспу «Гуляйпільський» відбулася зустріч футбольних команд радгоспу і Куйбишевського району на першість області. Гра закінчилася з рахунком 4 : 2 на користь господарів поля.

15 і 16 червня 1957 року в м. Пологи проходила куцова олімпіада, присвячена VI Всесвітньому фестивалю молоді і студентів та підготовці до 40-х роковин Великого Жовтня. У змаганнях брали участь команди Пологівського, Куйбишевського, Розівського і Гуляйпільського районів.

У результаті дводенної спортивної боротьби команди нашого району добились хороших результатів. Вони зайняли перші місця з волейболу і стрільби, друге – з легкої атлетики.

Хороших результатів добились і окремі спортсмени. Так, фізкультурний колектив радгоспу «Гуляйпільський» зайняв перше місце.

– В нашому районі зараз майже немає підприємства, колгоспу, радгоспу, установи, де б не було спортивної організації, – 20 верес-

Чемпіон Запорізької області з волейболу серед школярів, 1961 р.

ня 1957 року розповідав голова районної ради ДССТ «Колгоспник» Т. Семенюта, – переважна більшість їх працює непогано і вже має деякі успіхи у спортивній роботі. Серед таких первинні організації радгоспу «Гуляйпiльський», колгоспів імені Калініна, «40-рiччя Жовтня», імені Енгельса.

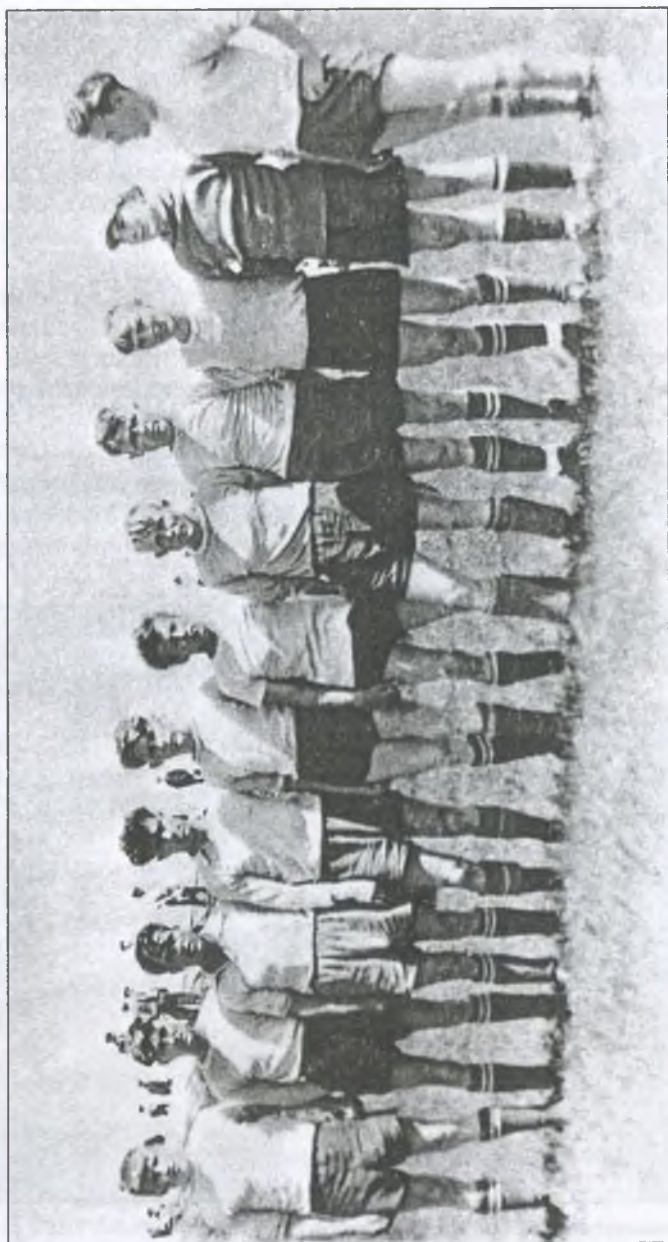
Фізкультурний колектив радгоспу «Гуляйпiльський» за останні роки брав участь у різних спортивних змаганнях районного, обласного, республіканського і навіть всесоюзного значення і завоював 7 різних кубків і 3 вимпели.

За першість серед радгоспів Радянського Союзу колективу два рази присуджувався перехідний Червоний прапор центральних фізкультурних керівних органів. Він нагороджений понад 60-ма грамотами, а також медаллю Всесоюзної сільськогосподарської виставки, учасником якої був уже тричі.

4-5 жовтня 1958 року на красиво оформленому і прикрашеному стадіоні радгоспу «Гуляйпiльський» проходив фінал обласної спартакіади радгоспних фізкультурних колективів з легкої і важкої атлетики, велосипеду, волейболу і футболу. У фінальних змаганнях взяли участь понад 200 чоловік.

Команда городошників радгоспу «Гуляйпiльський». 1962 р.

Футбольна команда радгоспу «Гуляпільський» – чемпіон району. 1964 р.

Особливо гостра спортивна боротьба за призові місця розгорнулася між збірними радгоспів «Кам'янський», «Переможець» і «Гуляйпольський». У цій боротьбі першість завоювала збірна команда спортсменів радгоспу «Гуляйпільський». Вона нагороджена почесною грамотою і перехідним срібним кубком обкому профспілки працівників сільського господарства і заготівель.

У фінальних змаганнях з окремих видів спорту гуляйпільці добились першості з легкої і важкої атлетики, зайняли друге місце з велоспорту і ввійшли у фінальні змагання з футболу. З волейболу перше місце серед жінок вибороли також гуляйпільці.

Гарних спортивних результатів добились легкоатлети Крупко, Герасименко. Махов, Бутенко, Грицаєнко, велосипедисти Смаль, Кирпа, важкоатлети Тилик, Підошва та інші.

23 жовтня 1975 року суддя I категорії В. І. Яланський розповідав:

– Чверть віку тому на всю країну пролунав заклик фізкультурників села Березівки Вінницької області об'єднатися в єдине добровільне спортивне товариство. Ця ініціатива була підхоплена колгоспними фізкультурниками. У 1950 році вийшла постанова про створення в Україні Добровільного сільського спортивного товариства «Колгоспник» (тепер називається «Колос»).

Глашатаями масового спорту серед трудівників села у нас на Гуляйпільлі по праву називають жителів села Комсомольського. Серед них слід у першу чергу назвати учителя фізкультури місцевої середньої школи Івана Тихоновича Сергеева.

В селі особливо популярними були кінний і городошний спорт. Між іншим, городошники (ветерани команд І. Т. Сергеев, П. Ф. Лимац, І. І. Ухналь, В. А. Андреев, Ф. А. Остроух, І. І. Крупко) і зараз найсильніші в області серед команд сільського спортивного товариства. Не раз брали участь у республіканських змаганнях.

З 1949 по 1953 рік футболісти птахорадгоспу були володарями кубка району, а в 1951, 1954, 1957 роках – призерами області серед футбольних команд товариства «Колгоспник». У 1955-1956 роках радгосп з розвитку спорту утримував перше місце серед колективів фізкультури радгоспів та МТС республіки і два рази одержав премії і перехідний Червоний прапор, який залишився тут навічно.

* * *

З інших ентузіастів фізкультурного руху на селі хочеться назвати Миколу Григоровича Долгих, який був засновником масового спорту

в селі Любимівці. У свій час любимівські футболісти були чемпіонами району, призерами області.

В п'ятдесятих роках стала популярною штанга. Немало любителів цього виду спорту досягло високої спортивної майстерності. Серед них Володимир Робота, Михайло Гончаренко, Іван Жиленко, Василь Бодня, Леонід Зіненко.

Ми пишаємося земляками – майстром спорту, що входить в десятку кращих важкоатлетів країни, Станіславом Ліньовим, абсолютним чемпіоном УРСР і призером СРСР по боротьбі дзюдо Володимиром Зимом (вихованець учителя Успенівської СШ В. Г. Бодні), незмінним чемпіоном району та області, учасником республіканських змагань Іваном Прудисом (з колгоспу «Мир»), чемпіонами республіканської організації ДСТ «Колос» з боротьби Анатолієм Ананійчуком і Олександром Русовим (вихованці учителя фізкультури СШ № 1 Л. С. Зіненка).

За 25 років існування товариства добре розвинувся спорт у колгоспі «Україна». На честь 50-річчя Радянської влади їхній колектив фізкультури занесено до «Книги спортивної слави республіки».

Люблять спорт в радгоспі «Червоний». Особливо славиться Червоне своїми волейболістами та гравцями в ручний м'яч.

За успіхами розвитку спорту на селі та досягнуту майстерність наша райрада за останні роки нагороджувалася перехідним призом облради (за перше місце в обласній літній спартакіаді 1973 року), Грамотою Центральної ради ДСТ «Колос» і спортивним інвентарем на 1500 карбованців, у 1974 році серед семи кращих сільських спортивних колективів республіки була названа і наша організація.

Фізкультура і спорт – це не погоня за рекордами, а здоров'я мільйонів людей. Ними займаються юні і літні люди, батьки і діти. Ось, наприклад, чемпіонкою району з шашок у минулому році була школярка Люда Хохотова. Честь області вона захищала в одній з команді з батьком.

Сім'я Заворотинських відома в районі і в області як сім'я прекрасних шахістів.

Багато хороших спортсменів виховали собі на зміну В. Г. Яковенко, І. К. Гончаренко, І. Т. Сергеев, В. Г. Бодня, М. І. Гончаренко, М. Т. Клименко, Л. С. Зіненко, О. І. Соя та багато інших.

ЗРОСТАЮТЬ РЯДИ ФІЗКУЛЬТУРНІ

Аналізуючи зроблене за рік, можна сказати, що фізкультурники артілі імені Карла Маркса добилися певних успіхів. Вони брали активну участь в третіх районних сільських спортивних іграх, показуючи непогані результати.

Найперше на що ми постійно звертаємо основну увагу, – це масовість. В усіх видах змагань взяло участь 525 чоловік. Молодь займалась в основному легкою атлетикою, велоспортом, волейболом, футболом. Щоправда, не всі спортсмени є членами добровільного товариства «Колгоспник»: їх налічується в колгоспі 296 чоловік. А шліфують свою майстерність у секціях 579 чоловік. Цього року громадськими інструкторами стали 16 чоловік (із стрілецького спорту і боротьби). Серед них – В. В. Чучко, П. С. Макаренко (стрілецький спорт), В. П. Павленко, П. П. Волков, В. І. Крат, В. Яланський. 15 членів товариства добились права бути арбітрами на змаганнях. 23 фізкультурники здали норми на значок ГПО. Підготовлено також одного першорозрядника, 22 другорозрядників, 21 третьорозрядника, п'ятьом фізкультурникам присвоєно юнацькі розряди.

Якщо у 1966 році серед 34 колективів району ми посіли середнє місце, минулого – третє, то нинішнього – вийшли на друге місце (на першому – спортсмени колгоспу «Україна»). Наш колектив нагороджено кубками – за успішні виступи у святковій спартакіаді (в День фізкультурника), за першість у кубкових змаганнях з футболу і за результатами в 3-х районних спортивних іграх. Взяті соціалістичні зобов'язання на 1968 рік наші спортсмени виконали, а з окремих видів спорту навіть перевиконали.

Якщо говорити про результати змагань всередині колективу, то першість виборола бригада № 1. За нею йдуть четверта, друга і третя бригади. Бригадні колективи очолюють О. М. Бохан, П. П. Волков, О. Т. Шевченко, В. В. Чучко. Це мої перші помічники.

Наші спільні зусилля дають відрадні результати. Чудових успіхів добились Любов Жовніренко (стрілецький спорт, шашки), Віра Яланська (шахи), О. М. Бохан (шашки, шахи, волейбол), Тамара Сегеда (настільний теніс), М. І. Савченко (велоспорт), С. В. Чучко (шашки), П. П. Волков (футбол, городки), В. П. Павленко (боротьба) та інші. Багато з них не раз захищали честь району на обласних змаганнях. Всього в колективі проведено понад 20 змагань.

В колгоспі доводиться часто чути таке: мовляв, у бригадах мало юнаків і дівчат, тільки тому тут нікому займатися спортом. Ці товариші дуже глибоко помиляються. Адже спортом можуть займатися люди будь-якого віку.

28.11.1968 р.

М. ПІКА,
інструктор зі спорту

МОЛОДИМ РОЗБУДОВУВАТИ ДЕРЖАВУ

Недарма ще древні римляни говорили: у здоровому тілі – здоровий дух. Цінні риси характеру людини – старанність, дисциплінованість, чесність, силу волі, почуття колективізму, цілеспрямованість – виховує спорт. А сильні духом і тілом, як правило, є кращими трудівниками.

Звичайно, в підвищенні продуктивності праці важливе значення має ріст механізації, краща організація праці, але дуже велика роль й зростаючої працездатності людей. Так що в цьому розумінні можна сказати, що економіка села органічно пов'язана з фізичною культурою і спортом, які несуть людям здоров'я, силу і бадьорість.

Наше господарство – КСП імені Ілліча – багатогалузеве. Воно славиться працелюбністю, результативністю земляків. Тож голова правління Н. Л. Биковська, а вона з тих, хто вміє лічити громадську копійку, постійно дбає про задоволення матеріальних і культурних потреб трудівників.

Культура виробництва, як відомо, прямо залежить від культури життя. І Надія Лук'янівна, як вдумливий керівник господарства, вважає за свій обов'язок всіляко забезпечувати цю гармонію. Вона знає, що запити молоді нерідко випереджають наші можливості. Що ж, треба домагатися, щоб економічні підвалини міцнішали. Адже то – для себе...

В нашому селі добротно облаштований стадіон і гарні майданчики, спортивний зал. Серце радіє, коли бачиш, як після роботи і молодь, і старші люди поспішають на стадіон, в секції, щоб узяти участь в тих чи інших змаганнях, турнірах. Очолює колектив фізкультури Валерій Биковський, вихованець нашого села, який після закінчення фізкультурного вузу повернувся до Новомиколаївки. Це активна, енергійна людина, закохана у свою справу. У нього багато громадських помічників, активістів.

В господарстві систематично працюють спортивні секції – футболна, волейбольна, баскетбольна, важкої атлетики, тенісу, шахів, шашок, юнь займається навіть туризмом. Потяг сільських дітей до спорту, фізичної культури так само, як і в місті, великий. Тепер у райо-

ні цілий рік відбуваються спортивні змагання. То наші кудись виїжджають, то ми приймаємо гостей.

Наші спортсмени радують своїми результатами сільчан. І не тільки на внутріколективних змаганнях, а й у першості району, області з тих чи інших видів спорту. А хіба ж це не престижно, що саме наші фізкультурники своїми показниками далеко випередили конкурентів по першій групі турнірної таблиці районної спартакиади «Здоров'я».

В активі спортсменів – і кубок відкриття сезону, і такі ж призи завоювали волейболісти, гирьовики, тенісисти, футболісти.

Про футбол хочеться сказати більше, бо в спортивному житті колективу він займає провідне місце, ним захоплюється багато молоді. Ще не було такого чемпіонату району, щоб футбольна команда залишилася без призу. Таких результатів досягли завдяки цілорічному наполегливому тренуванню. До речі, дублюючий склад команди, а це наша юнь, стабільно утримує в турнірній таблиці перше місце в районі. Наших спортсменів знають не тільки в області, а й в республіці. Це наша гордість: футболісти – брати майстер спорту Юрій і кандидат у майстри спорту Валерій Биковські. Їхня участь у збірних командах району та області на першість України залишилася помітною для любителів та шанувальників.

Систематичне заняття спортом гартує людину, додає їй сил працювати продуктивніше, завзятіше. Про це добре знають новомиколаївці. Здібними виробничниками зарекомендували себе водії автогаража Василь Кійко, Олександр Бобир, брати Юрій та Віктор Романенки, Олександр Лобов, тракторист Іван Галаган – ядро дружної футбольної дружини. Водій Юрій Бірюк захоплюється настільним тенісом, добрими спортивними досягненнями радують земляків гирьовики: водій Геннадій Новіков і тракторист Олександр Новіков...

На потреби спорту, як я вже казав, у нас не шкодують коштів. Кращих спортсменів заохочують грамотами, цінними подарунками. Все це сприяє тому, що фізкультура в колгоспі стала масовою. До речі, кожний десятий трудівник – хлопці і дівчата до 28-річного віку. І майже всі вони займаються в різних спортивних секціях. А на зміну їм і юнь підростає: з 7 до 16 років таких у нас 116.

Хіба ж це не добра прикмета нашого часу: молодь укореняється в рідному селі. А це ж обнадійлива перспектива життя нашого господарства.

Молодь зводить власне житло. І тут колгосп йде їм на зустріч: допомагає будівельними матеріалами, транспортом. За останні п'ять років новосілля справили 10 молодих сімей.

Значущі і такі факти. На плечах господарства Новогригорівська початкова школа. ФАПі – у Новогригорівці і Новоіванівці, – і це не тільки допомога в ремонті, забезпеченні паливом, а й придбання медикаментів, а для дітей – гаряче харчування тощо. Керівник господарства опікується й турботами дільничної лікарні (ремонт, медикаменти, продукти харчування для хворих, запчастини і бензин для «швидкої допомоги»). Ми вважаємо, що піклування про здоров'я людини – має бути головним в усій нашій роботі.

13.10.1999 р.

Г. ХОРИШКО,
сільський голова Новомиколаївки

СПОРТ І ТРУД ПОРЯД ІДУТЬ

Темирівці здавна вміли не тільки добре трудитися, а й цікаво, змістовно відпочивати і тут не останню роль відіграє фізкультура і спорт.

Старші земляки й досі пам'ятають вдалі виступи на районних та обласних змаганнях з вільної боротьби Івана Зіновійовича Прудюса, якому не було рівних у його важкій ваговій категорії. У жовтні 1971 року в Будинку культури Гуляйпільського колгоспу «Заповіт Леніна» проходили змагання на особисту першість області з вільної боротьби серед дорослих і старших юнаків – членів ДССТ «Колос». Тут Іван Прудюс, скотар з колгоспу «Мир», виборов друге місце.

У своїй спортивній біографії є у нього й виступи на республіканських змаганнях. Для набуття спортивної майстерності він із Темирівки двічі на тиждень приїздив у Гуляйполе на тренування у секцію вільної боротьби, яку вів Л. С. Зіненко.

– Моя діяльність як спортінструктора колгоспу почалась з літа 1987 року, – 3 квітня 2012 року розповідав Ф. В. Намлинський, – коли я приїхав додому в Темирівку працювати в школу вчителем фізкультури.

Спорт у селі розвивався непогано, цю роботу до мене організував О. А. Рибка. Регулярно ми виставляли футбольну команду, яка виступала у всіх районних змаганнях (Кубок відкриття сезону, Весняний кубок, першість району, Осінній кубок, Кубок закриття сезону), а також проводили товаристські зустрічі з різними командами району. Постійно брали участь у турнірі пам'яті Циби В. Ф., на який нас запрошував колектив фізкультури колгоспу імені Ілліча.

Брали активну участь з різних інших видів спорту (шашки, шахи, міні-футбол, легка атлетика, різні кроси, спортивне орієнтування, туризм, ручний м'яч, баскетбол і т. п.).

Наш колектив фізкультури неодноразово займав призові місця з багатьох видів спорту. Ядром футбольної команди були О. А. Рибка, В. А. Надолинець, О. І. Денисенко, С. А. Сивоненко, В. А. Малей, Д. А. Сірий, І. Н. Хомут, О. І. Надолинець, А. В. Надолинець, А. І. Ажищенко, В. Гавриш, А. Лотоцький, А. Я. Лотоцький, С. Г. Котухов, І. Жовніренко, А. В. Жовніренко, В. Л. Котенко, І. В. Панасейко, Ф. В. Намлинський, Л. Б. Іванов, І. М. Цесько, Д. К. Похильчук, В. Матіяш, А. Боговий.

Старші товариші передали свій досвід молодим футболістам, а саме: І. І. Малику, Д. Г. Жовніренку, С. А. Виновому, О. О. Чубу, В. О. Рибці, С. Шандимайлові, В. В. Мотроненку, А. А. Лісовському, О. Кавальчуку, С. Р. Варфоломею, С. В. Циммеру, В. І. Надолинцю, Д. В. Надолинцю, С. С. Ковтуну, В. І. Петренку, О. М. Жовніренку, А. Ф. Намлинському, С. В. Сліпченку, Т. В. Горобцю, С. В. Новікову, Ж. Сірому, А. В. Остапенку, С. В. Котенку та іншим.

Готуючись до змагань, ми регулярно проводили тренування з багатьох видів спорту у шкільному спортзалі, куди приходили пограти чи потренуватись цілими сім'ями, залучаючи своїх дітей до спорту і подаючи особистий приклад. І мені приємно назвати цих людей: О. Г. Чуб (директор), Т. Г. Лісовська (головний бухгалтер), В. М. Жовніренко (головний інженер), Н. Д. Жовніренко (бухгалтер), О. А. Рибка (інженер), О. І. Денисенко (інженер-електрик), В. Б. Іванов (завідуючий майстернею), В. А. Надолинець (зварник) і т. д.

Проводили ми і спортивні змагання між цехами нашого господарства. При цьому цікавість була колосальною. Постійно розігрувались призи: і поросята, і півні, і солодоці. Закінчувались змагання вшановуванням переможців.

У нас встановилася прекрасна традиція проводити спортивні змагання до Дня працівників сільського господарства, до Дня Радянської Армії і Військово-Морського Флоту, до Дня 8 Березня («А ну-мо, хлопці!», «А ну-мо, дівчата!», «Тато, мама, я – спортивна сім'я» і т. п.). При цьому учасниками були різні категорії людей.

Змагались вони у перетягуванні каната, стрибках через «коня», з бігу на 30, 60 метрів, амреслінгу були і стрибки в мішках, вправи з гириями.

Із ремслінга (ручне перетягування) була завжди напружена боротьба серед учасників, де активно виступали В. А. Малей, І. І. Жовніренко, В. А. Надолинець, С. А. Сивоненко, А. І. Надолинець. З гирьового спорту відзначались О. В. Іванов, В. В. Василенко, П. Метіяш, А. І. Ажищенко.

Незабутнім залишився в пам'яті забіг на 30 метрів сестер-близнят Г. Беслик і Л. Надолинець і призи, незалежно від того, хто переміг, по півню в руки. І весело, і приємно, і корисно.

Десятки чоловік підходили до стовпа, щоб по його гладкій основі вилізти наверх і забрати головний приз – молодого бичка.

А скільки було бажаючих взяти участь у перетягуванні каната і в стрибанні в мішках, через «коня» і т. п.

Олександр Григорович Чуб із черговим спортивним кубком. 2012 р.

районному турнірі на приз «Золота осінь», першість району і приз районної газети «Голос Гуляйпілья».

Тільки у 2011 році темирівські футболісти були першими в турнірі серед ветеранів 35 років і старше, присвяченому Дню міста Василівки. У 2011 році вони посіли третє призове місце в першості Гуляйпільського району з футболу серед любительських команд сезону 2011 року. Того ж року команда виборола II місце в першості району з міні-футболу. Це ж місце залишилось за командою «Мир» і у 2012 році. 31 березня команда у фіналі достойно програла один м'яч у післяматчевому пробитті 7-метрових команді «Надія».

Якщо порахувати спортивні трофеї лише за останні 5-6 років, то тільки одних кубків набереться більше 30 і грамот та дипломів – понад 35. І все це завойовано у нелегких спортивних баталіях.

Великий внесок у розвиток спорту в селі зробили колишні вчителі фізкультури і спортінструктори «ПСП «Мир» І. І. Мельник, Ф. В. Наглинський. Їх справу продовжував В. О. Довгаль.

Спорт і сьогодні у пошані у Темирівці, дякуючи турботам директора ПСП «Мир» О. Г. Чуба.

Про неодноразові перемоги в різних районних змаганнях (волейбол, футбол, міні-футбол і т. д.) говорять численні кубки, грамоти і дипломи, що зберігаються у Олександра Григоровича.

Наприклад, тільки у 2008 році волейболісти ПСП «Мир» виборювали першість в

– Зі словами подяки і вдячності, – це слова Ф. В. Намлинського, – звертаюся до Олександра Григоровича Чуба за сприяння у розвитку спорту на селі, за постійне спонсорство, а це: і оплата за проїзд спортсменів на змагання, придбання спортінвентаря (футбольна форма, м'ячі, кеди, призи, ремонт і обладнання шкільного спортивного залу і т. д. і т. п.). Тож нехай і на далі за допомогою мудрого керівника, людини не байдужої до фізичного розвитку земляків О. Г. Чуба множитися спортивна слава Темирівки.

4.04.2012 р.

Іван КУШНІРЕНКО

СПОРТ СЕЛА ВЕРХНЯ ТЕРСА

– Наше село завжди славилось своїми спортивними досягненнями, – 27 листопада 2012 року розповідав Ю. Б. Давиденко. – В колгоспі імені Леніна у нас проводились змагання з таких видів спорту, як важка атлетика, боротьба, легка атлетика, велоспорт, футбол. Футбольна команда виступала у другій районній групі і завжди займала призові місця.

Активними спортсменами були Д. Д. Сахно, В. М. Булах, В. І. Шепель, М. О. Шишка, В. М. Бакун, А. В. Бодня, Ю. Б. Давиденко,

Футбольна команда – срібний призер чемпіонату району 2009 року

Р. Бабаян, Г. Нідір'ян. Інструкторами зі спорту працювали Д. Д. Сахно, Ю. І. Шрамко, В. М. Булах, В. В. Тютюнник.

Хоч господарство зазнало з роками реорганізації, спортивні традиції у ТОВ «Агро-Континент» залишились.

Про сучасне спортивне життя верхньотерсянців розповідь продовжує інструктор зі спорту Олег Петров:

– Терсянщина завжди славилась добрими спортивними традиціями. І приємно відзначити, що підростає покоління примножує здобутки своїх попередників.

Щороку учні нашої школи беруть участь у спартакіаді, яку організовує відділ освіти райдержадміністрації. Вона включає дев'ять видів змагання: футбол, легкоатлетичний крос, футзал, баскетбол (хлопці і дівчата), волейбол (хлопці і дівчата), легка атлетика та допризовна підготовка юнаків. Спортсмени нашої школи брали участь у всіх видах змагань і досягли певних успіхів.

У 2005 році на базі Верхньотерсянського НВК було сформовано збірну району з футболу серед школярів 1987 р.н. І наші хлопці потрапили до фіналу першості області, що відбувся у Мелітополі. Не програвши жодної зустрічі, вони посіли третє місце. Честь села і школи захищали Віталій Тютюнник, Дмитро Кучер, Євген Шрамко, Ашот Бабаян, Володимир Шаповал.

Є у нас і обласні призери. У складі збірної району з футзалу чемпіонами області в сезоні 2005 року стали Віталій Тютюнник і Ашот Бабаян. А у складі збірної з футболу (серед школярів 1991 р.н.) перемогу в Якимівці виборювали Грант Даніелян і Арсен Назіян.

Якщо говорити про верхньотерсянську футбольну команду, то вона має такі результати: чемпіон району 2010 р., срібний призер 2004, 2006, 2009, 2011 і 2012 років, бронзовий призер 2005, 2007, володар кубка відкриття сезону 2006, 2012 років, переможець кубка газети «Запорізька правда» 2008 р., бронзовий призер з футзалу сезону 2009-2010 рр., володар кубка закриття сезону 2007, 2010 років, срібний призер з міні-футболу 2010-2011 років.

Чемпіоном району 2002, 2003, 2007, 2011 років були футболісти дублюючого складу команди «ТОВ «Агро-Континент».

Значні досягнення маємо й в інших видах спорту. Так, у сезоні 2012 року команда верхньотерсянських баскетболістів у районних змаганнях серед юнаків загальноосвітніх шкіл стала третьою. За перемогу боролись Дмитро Давиденко, Денис Сахно, Олександр Педельщиков, Артур Лазрян, Денис Шишка й Олександр Тетянченко.

Команда баскетболістів з учителем фізкультури О. Петровим

Дуже приємно, що у 2010-2011 навчальному році учні Верхньотерсянського НВК брали участь у різноманітних змаганнях з різних видів спорту. Так, Вікторія Бодня та Світлана Смолянінова у складі команди Гуляйпільського району на чемпіонаті області посіли I командне місце. Вікторія Бодня стала срібним призером у чемпіонаті району з легкоатлетичного кросу.

Юлія Бойко, Анна Бойко, Вікторія Бойко й Світлана Смолянінова стали чемпіонками району в естафетному бігові 4x100 м.

16 березня 2011 року у спортзалі Верхньотерсянського НВК відбувся зональний фізкультурно-патріотичний фестиваль «Нащадки козацької слави». Наші спортсмени посіли друге командне місце. Честь школи захищали І. Косаренко (4 кл.), О. Черненко (5), С. Холод, В. Алеввердян (6), Т. Шиліна, М. Косаренко (7), К. Прихідько, Д. Шишка (8), В. Бодня, А. Бойко, Д. Давиденко, Ю. Бойко, О. Удовіченко (9 кл).

Свої досягнення мають і баскетболістки, які у 2009, 2012 роках були срібними призерками першості району, а у 2010 році – бронзовими. За перемогу боролись А. Хохлова, С. Калантарян, О. Заболот-

ня, В. Бодня, А. Бойко, А. Мофа, О. Смолянінова, Т. Віткова, Т. Шиліна, Д. Хохлова, А. Бережна, Т. Бодня.

Свої досягнення мають і легкоатлети та шахісти. Так, шахіст І. Лазрян 24 серпня 2008 року на районних змаганнях, присвячених Дню незалежності України, виборов І місце. 12 вересня 2009 року на районних змаганнях, присвячених Дню фізичної культури та спорту, наш земляк А. Папян став кращим шахістом.

9 травня 2010 року в м. Гуляйполі відбувся турнір шахістів, присвячений Дню Перемоги у Великій Вітчизняній війни. Тут перемога була за І. Лазрянном.

25 грудня 2010 року переможцем змагань у турнірі, присвяченому пам'яті шахіста Скиби І. А. став А. Папян.

У повсякденній напруженій праці, постійних тренуваннях сільських спортсмени готуються до нових трудових і спортивних перемог, як приходять до самовідданих і наполегливих. І насамкінець зазначу, що велику допомогу у розвитку фізкультури і спорту на селі подає дирекція ТОВ «Агро-Континент» на чолі з директором Володимиром Борисовичем Щербиною. За це йому честь і хвала!

Бронзовий призер першості району з баскетболу 2012 р. – команда Верхньотерсянського НВК з Ю. Б. Давиденком

V Розділ

ВАЖКА АТЛЕТИКА

У 50-х – 80-х роках в районі активно розвивалася важка атлетика, регулярно проводилися районні та обласні змагання важкоатлетів. Як це відбувалося, видно з подальшої нижче хроніки.

22 липня 1951 року трудящі країни і району відзначали Всесоюзний день фізкультурника.

У цей день про свої спортивні досягнення розповів чемпіон області з важкої атлетики М. Гончаренко:

– Спортом я почав займатися з 1946 року під час перебування в рядах Військово-Морського Флоту. Найбільше я полюбив важку атлетику – гирю і штангу. Відтоді систематично займаюсь цим видом спорту.

1950 рік був роком перших моїх спортивних досягнень. На обласному конкурсі силачів я завоював перше місце, за що був нагороджений дипломом першого ступеня обласного комітету у справах фізкультури й спорту й цінним подарунком. У цьому році я теж закріпив за собою звання чемпіона області, а на республіканських змаганнях завоював третє місце.

За спортивні досягнення мене нагороджено трьома дипломами, трьома грамотами і декількома цінними подарунками.

У березні 1952 року гуляйпільські штангісти добились великих успіхів у спортивних змаганнях, що проходили в м. Запоріжжі.

Збірна команда СТ «Колгоспник» зайняла перше місце в змаганнях по штанзі, за що нагороджена кубком обласного Комітету у справах фізкультури і спорту, а збірна команда товариства «Урожай» зайняла друге місце і нагороджена грамотою обласної ради СТ «Урожай».

Кращі штангісти району В. Бодня, Л. Зіненко, М. Гончаренко, Ф. Хижняк, Коваленко і Гривнак нагороджені дипломами першого ступеня і послані на республіканські змагання. Разом з ними виїхав на ці змагання і чемпіон України з шашок – колгоспник нашого району А. А. Клименко.

У грудні 1952 року в м. Запоріжжі проходили змагання з важкої атлетики на кубок обласної ради ДССТ «Колгоспник».

Перше місце у цьому змаганні зайняла команда нашого району, яка виступала у такому складі: В. Бодня, М. Гончаренко, І. Дашевський, Л. Зіненко, Г. Левандовський, В. Лютій та Ф. Хижняк.

Кращі результати за сумою триборства показали В. Бодня – 215 кілограмів і Л. Зіненко – 268.

Кубок обласної ради ДССТ «Колгоспник» отримала команда Гуляйпільського району. Спортсменам вручено цінні подарунки.

В кінці березня 1958 року в районному Будинку культури відбулися змагання з важкої атлетики на першість району.

Першість завоювала команда колгоспу «Заповіт Леніна» (тренер Л. С. Зіненко). Їй вручено перехідний кубок районного комітету фізкультури та Почесну грамоту.

Другою була команда заводу сільськогосподарського обладнання, третьою – колгоспу імені Леніна. Їм вручено Почесні грамоти.

Найкращі показники у своїх вагових категоріях показали І. П. Павлюк та І. М. Середя із заводу сільгоспобладнання, М. В. Тарабан і І. П. Сіріньок з колгоспу «Заповіт Леніна». Непогано також виступали В. Г. Вакулінський із заводу сільгоспобладнання та М. В. Тетянченко із СШ № 2. Особливо слід відмітити виступ Б. Г. Яковенка з колгоспу імені Леніна. Маючи малу спортивну підготовку, він у категорії важкої ваги зайняв друге місце.

У кінці квітня 1958 року пройшов обласний конкурс сільських силачів. В ньому взяла участь збірна команда нашого району у складі 7 чоловік, яка завоювала перше місце, за що нагороджена перехідним кубком обкому з фізичної культури і спорту.

– Цими днями, – повідомляв 11 травня І. І. Владов, – 5 чоловік з нашого району в складі обласної збірної команди виїхали на республіканське змагання сільських силачів.

6-7 вересня 1958 року в місті Мелітополі відбулась обласна спартакіада сільських фізкультурників. У них взяли участь і представники нашого району – 6 штангістів, 4 велосипедисти та 9 легкоатлетів.

Хороших результатів добилися в змаганнях штангісти: В. Г. Бодня (у напівлегкій вазі) з Успенівської СШ, П. М. Брацило (в легкій вазі) з міжколгоспоб'єднання, С. Т. Биковський (у напівсередній вазі) з колгоспу «Україна», Л. С. Зіненко (в середній вазі) з СШ № 2 та інші. Всі вони виконали розрядні норми. В цілому команда штангістів завоювала перше місце в області і нагороджена Грамотою обкому з фізичної культури і спорту.

7-8 березня 1959 року в клубі «Металіст» проходили обласні змагання важкоатлетів ДСТ «Колгоспник» на особисто-командну першість, у яких взяли участь 54 штангісти з дванадцяти районів області.

Команда гуляйпільців на цих змаганнях посіла друге місце.

Найкращі результати у боротьбі за особисту першість у середній вазі показав чемпіон області, вчитель СШ № 2 Леонід Семенович Зіненко.

Загальна вага штанги у трьох виконаних ним вправах становила 350 кілограмів. Він витиснув штангу вагою 107,5 кілограма, штовхнув – 132,5 кілограма і вирвав вагу в 110 кілограмів – на 25 кілограма більше

минулорічного і цим здобув звання абсолютного чемпіона області в середній вазі і право на участь у республіканських змаганнях.

14 лютого 1960 року в клубі «Металіст» відбулися районні змагання з важкої атлетики. В результаті наполегливої спортивної боротьби перше місце в найлегшій вазі здобув Дмитро Щербак. Його результат у класичному триборстві – 205 кілограмів, що на 25 кілограмів перевищує норму III-го розряду.

У напівлегкій вазі на перше місце вийшов Анатолій Кужель (227,5 кілограма). Друге місце зайняв наймолодший 15-річний штангіст Олександр Релушко з колгоспу імені Леніна, який вперше брав участь у змаганнях. Він виконав норму III-го спортивного розряду з результатом 205 кілограмів.

У легкій вазі після впертої боротьби перше місце здобув робітник міжколгоспбуду Василь Мищенко (240 кілограмів). На друге місце вийшов його товариш по роботі Іван Жиленко (235 кілограмів), третє місце завоював Анатолій Мофа з колгоспу імені Леніна.

Цікавими були змагання атлетів у напівсередній вазі. Тут першість виборов Леонід Зіненко, який у триборстві підняв штангу вагою 330 кілограмів. На друге місце вийшов Фрідріх Шабала (завод сільгоспобладнання) з результатом 257 кілограмів.

24 жовтня 1966 року активісти спортивних колективів, трудящі міста зустрілися в клубі «Металіст» з найсильнішою людиною планети, запорізьким важкоатлетом Леонідом Івановичем Жаботинським.

Із словами привітання до гостей звернулися перший секретар райкому партії І. Є. Коломоєць, голова райсоюзспорту А. Шрамко та піонерка Іра Мельник.

Неодноразовий чемпіон світу та Європи розповів про своє велике спортивне життя, про підготовку і виступи наших штангістів на олімпійських та світових помостах. Особливий інтерес в учасників зустрічі викликав останній чемпіонат світу та Європи в Берліні.

Л. І. Жаботинський розповів, як самовіддано боролися наші штангісти за перемогу і, зокрема, про свій триумфальний виступ. Запорізький богатыр штовхнув штангу вагою в 218 кілограмів, встановивши новий світовий рекорд, який на 0,5 кілограма перевищив його ж світовий рекорд 1964 року на Олімпійських іграх в Токіо. Таким чином, він завоював 8 медалей і звання чемпіона світу і Європи.

На закінчення зустрічі тренер Л. Жаботинського т. Молдавський вручив першому секретарю РК КП України І. Є. Коломоїцю золоту пам'ятну медаль Української Ради союзу спортивних товариств та організацій, якою т. Коломоїця нагороджено за активну допомогу в розвитку масової фізкультури і спорту.

На початку лютого 1971 року в клубі колгоспу імені Карла Маркса пройшли змагання особисто-командної першості району з важкої атлетики за програмою Спартакіади сільських спортивних ігор ДТ «Колос». В них взяли участь 9 команд.

В командному заліку перші місця вибороли відповідно колективи колгоспів «Україна» (тренер В. Бодня), «Заповіт Леніна» (інструктор зі спорту Ю. Шрамко) та імені Ілліча (Г. Солодовник).

В особистій першості чемпіонські титули у своїх вагових категоріях здобули: до 52 кілограмів – Тарас Шевченко з колгоспу «Україна» (сума триборства склала 132,5 кілограма), до 56 – кілограмів – Микола Тихенко з колгоспу «Заповіт Леніна» (187,5 кілограма), до 60 кілограмів – Анатолій Кобзар (220 кілограмів), до 67,5 кілограма – Віктор Салкін з колгоспу «Україна» (247,5 кілограма), до 75 кілограмів – Григорій Солодовник з колгоспу імені Ілліча (295 кілограмів), до 82,5 кілограма – Володимир Петров з колгоспу «Україна» (320 кілограмів), до 90 кілограмів – Анатолій Новіков з колгоспу імені Ілліча (262,5 кілограма), до 110 кілограмів – Олександр Качан з райоб'єднання «Сільгосптехніка» (265 кілограмів).

На цих змаганнях вісімнадцятирічний Володимир Петров встановив новий рекорд району в жимі – 110 кілограмів. Попередній рекорд, який проіснував рівно 12 років, належав вчителю фізвиховання першої середньої школи Леоніду Семеновичу Зіненку (107,5 кілограма).

На початку березня 1971 року в Якимівці фізкультурники 14 районів змагалися за особисто-командну першість області з важкої атлетики за програмою Спартакіади сільських спортивних ігор ДССТ «Колос».

Честь нашого району захищав Володимир Петров, Володимир Бабенко, Микола Яковенко, Володимир Діхтяренко, Віктор Салкін, Григорій Горпинич, Іван Бутенко (представники колективу фізкультури колгоспу «Україна»), Микола Колісник (колгосп «Мир»), Григорій Солодовник (імені Ілліча), Семен Потапов (маслосирзавод). Очоловав команду тренер збірної команди району учитель фізкультури Успенівської СШ В. Г. Бодня.

Серед юнаків чемпіоном області у легкій вазі став Г. Горпинич (результат у триборстві – 240 кілограмів). Чемпіонський титул у середній вазі виборов В. Петров (320 кілограмів).

У найлегшій ваговій категорії наші земляки В. Бабенко і В. Діхтяренко зайняли відповідно друге і третє місця.

Серед дорослих чемпіоном у легкій ваговій категорії став В. Салкін, у напівважкій – М. Колісник.

Серед важкоатлетів-воїнів Василь Григорович Бодня (стоїть перший справа).
1955 р.

**У гостях у гуляйпільців чемпіон світу з важкої атлетики
Л. І. Жаботинський. 1966 р.**

У командному заліку гуляйпільці посіли друге місце, поступившись першістю спортсменам Мелітопольського інституту механізації сільськогосподарства.

В кінці квітня 1972 року два дні в клубі «Металіст» тривали обласні змагання штангістів. У них взяли участь спортсмени 16 районів.

Успішно виступили наші земляки, виборовши загальнокомандне перше місце. На другому – бердянці, на третьому – приморці.

Ось які технічні результати гуляйпільців у своїх вагових категоріях: у легкій вазі чемпіоном став Віктор Салкін – сума триборства 292,5 кілограма, третє – Григорій Горпинич – 280 кілограмів.

У напівлегкій вазі другим був Анатолій Ананійчук – 240 кілограмів.

У середній ваговій категорії Володимир Петров (345 кілограмів) показав третій результат, сьомий – Анатолій Новиков – 295 кілограмів.

Напівсередня вага: четверте місце – у Григорія Солодовника – 297,5 кілограмів, п'яте – у Петра Яцева – 290.

В середині лютого 1973 року в Михайлівці проходила першість області з важкої атлетики серед колективів ДСТ «Колос». Серед юнаків чемпіоном області у ваговій категорії до 67,5 кілограма став Григорій Горпинич. Анатолій Савченко (до 52 кілограмів) вийшов на друге місце.

Серед дорослих чемпіонський титул виборов Володимир Петров (до 75 кілограмів). Він виконав норму першого спортивного розряду. Третє призове місце присуджено Віктору Салкіну (67,5 кілограма).

Чемпіони району – важкоатлети колгоспу «Україна». 1969 р.

В командному заліку гуляйпільці зайняли четверте місце.

У 1975 році чемпіонами району стали у своїх вагових категоріях Іван Варфоломей з колгоспу імені Ілліча (до 52 кілограмів), Олександр Савченко (до 56 кілограмів), Іван Яковенко (до 60 кілограмів), Віктор Салкін (до 67 кілограмів) – всі з колгоспу «Україна», Володимир Мелюс з колгоспу імені Леніна (до 75 кілограмів), Григорій Солодовник з колгоспу імені Ілліча (до 82 кілограмів), Володимир Берлов (до 90 кілограмів) і Віталій Семенда (понад 90 кілограмів) – обидва з колгоспу «Україна». Рекорд району встановив Володимир Берлов. Попередній рекорд, встановлений 9 років тому Володимиром Роботою, Берлов поліпшив на 5 кілограмів (він дорівнював тепер 105 кілограмів), у штовханні – на 7 кілограмів (132,5 кілограма).

У квітні 1978 року вісім спортсменів Гуляйпільського району взяли участь в обласних змаганнях з важкої атлетики серед колективів ДСТ «Колос».

Серед юнаків третій результат показав учень 10 класу Успенівської СШ Анатолій Педоря (вагова категорія до 67 кг). Серед дорослих друге призове місце посів робітник Успенівської дільниці об'єднання «Запоріжремсільмаш» Іван Яковенко (до 60 кг).

В командному заліку гуляйпільці на п'ятому місці.

У червні 1980 року розіграно першість райради ДСТ «Колос» з важкої атлетики. У змаганнях брало участь 7 команд.

Чемпіонами району у своїх вагових категоріях стали: Станіслав Сухов (до 60 кг), Микола Бурба (до 67,5 кг) – обидва з колгоспу «Україна», Володимир Петров (до 75 кг), Семен Потапов (до 82,5 кг) –

обидва з колгоспу імені Кірова, Микола Азаров (до 90 кг) з експериментального заводу сільгоспмашин, Василь Антипенко (до 100 кг) з колгоспу «Заповіт Леніна».

У командному заліку на перше місце вийшли спортсмени колгоспу імені Кірова, на друге – колгоспу «Україна», на третє – колгоспу «Мир».

У лютому 1982 року в Будинку культури колгоспу «Заповіт Леніна» відбулися районні змагання з важкої атлетики. Чемпіонами у своїх вагових категоріях стали: до 48 кг – Віктор Марченко (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ), до 52 кг – Анатолій Антонов (колгосп «Україна»), до 56 кг – Анатолій Вінник (райком профспілки працівників освіти), до 60 кг – Ігор Міщенко (колгосп імені Ілліча), до 67,5 кг – Сергій Білай (колгосп «Україна»), до 75 кг – Володимир Бровко, 82,5 кг – Семен Потапов (обидва з райкому профспілки працівників освіти), до 90 кг – Василь Литвиненко (колгосп «Україна»).

У командному заліку на першому місці освітяни, на другому – колгосп «Україна», на третьому – колгосп імені Ілліча.

В кінці травня 1986 року в районних змаганнях з важкої атлетики у своїх вагових категоріях перемогли О. Биковський, А. Бутенко, А. Непайда, М. Яковенко, Г. Солодовник, М. Василенко із колгоспу «Україна», С. Даниленко (колгосп імені Ілліча), М. Азаров (колгосп імені Карла Маркса) та О. Циб (колгосп імені Енгельса).

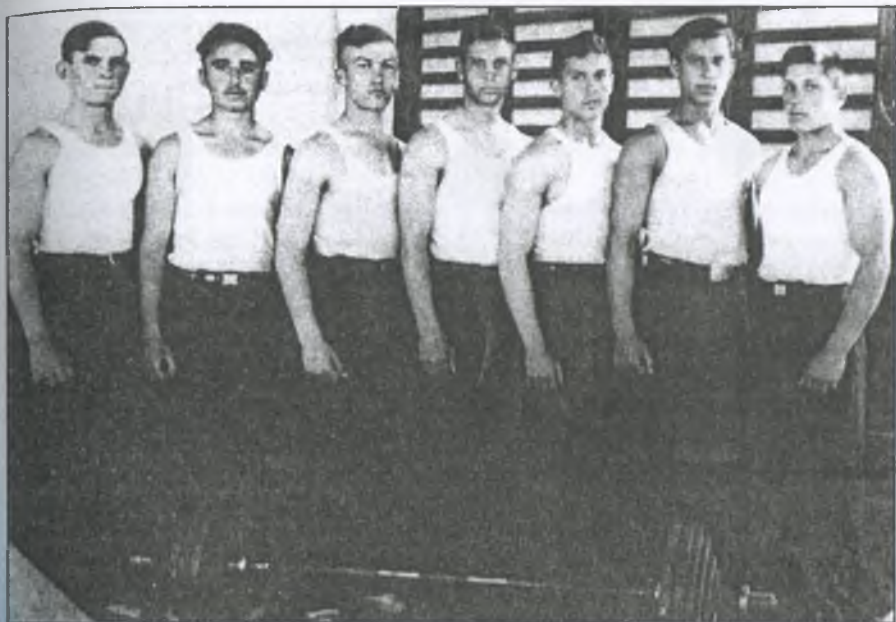
На початку січня 1990 року в КСК радгоспу «Червоний» перше місце серед важкоатлетів здобули спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська», друге – колгоспу імені Карла Маркса, третє – колгоспу імені Енгельса.

Кращими у своїх вагових категоріях серед дорослих були І. Міщенко (колгосп «Україна»), П. Тагаков (колгосп імені Енгельса), С. Сивоненко, С. Шевченко (радгосп «Червоний»), В. Петров, С. Потапов, П. Радченко (птахофабрика «Гуляйпільська»), серед юнаків – С. Гапон (птахофабрика «Гуляйпільська»), В. Бутенко (колгосп «Україна»), Г. Раденко, О. Великий (колгосп імені Карла Маркса), В. Сторчовий, В. Волков (радгосп «Червоний»).

13 вересня 1997 року з нагоди Дня фізкультури і спорту відбувся ряд обласних змагань, у яких взяли участь і гуляйпільці.

В Оріхові мірялися силами важкоатлети. Наш район представили спортсмени з Комсомольської СШ. У командному заліку наші земляки посіли перше місце. Переможцями змагань стали Валерій Яковенко та Микола Шевченко, другим був Костянтин Петров, третіми – Костянтин Гуреєв та Віталій Ліга. Тренував команду майстер спорту М. І. Яковенко – спортінструктор ВАТ «Гуляйпільський».

Члени збірної району з важкої атлетики

У березні 1999 року в Токмаці відбулися обласні змагання з важкої атлетики серед юнаків. Честь Гуляйпiльського району захищали спортсмени з села Комсомольського. Вдало виступили Валерій Яковенко, Олександр Радченко та Іван Васейко, які у своїх вагових категоріях посіли перші місця. Однак через неукomплектованість команди (потрібно було виставити на змагання 9 спортсменів, а взяли участь у них лише 6) гуляйпiльські важкоатлети посіли сьоме місце. І все ж, незважаючи на досить скромний підсумок, виступи гуляйпiльців залишили у суддів непогане враження.

Спонсорську допомогу в організації поїздки на змагання надали директори О. І. Дудка («Еталон»), О. А. Долженко (машинобудівний завод).

В кінці лютого 2000 року в Мелітополі пройшли змагання серед юнаків двох вікових груп. За збірну нашого району виступали учні Комсомольської ЗОШ. В особистому заліку другі місця у своїх вагових категоріях вибороли Валерій Яковенко та Андрій Хохотва, треті – Олександр Легкодух і Дмитро Заріцький.

Віктор Салкін піднімає рекордну вагу. 1974 р.

ГИРЬОВИЙ СПОРТ

Гирьовий спорт інтенсивно почав розвиватися з початку 70-х років минулого століття, коли у школи прийшли ентузіасти цього виду спорту і підросла ціла плеяда їх здібних учнів.

У першій декаді лютого 1971 року понад 30 спортсменів з восьми колективів фізкультури брали участь у районних змаганнях гирьовиків. Вони проходили за програмою V спартакіади сільських спортивних ігор, присвяченої XXIV з'їзду КПРС.

Найкращі результати продемонстрували фізкультурники колгоспів імені Ілліча та «Україна». Вони і поділили перше і друге місця. Не третьому місці – колектив енгельсівців.

В особистому заліку призові місця у свої вагових категоріях здобули: до 60 кілограмів – Микола Яковенко з колгоспу «Україна» (сума триборства – ривок, жим і штовхання – 38 балів), Василь Рєпка з колгоспу імені Енгельса (18), Анатолій Ананійчук з птахофабрики (11), до 70 кілограмів – чемпіонський титул виборів Григорій Солодовник з колгоспу імені Ілліча. У штовханні він перевищив власний рекорд,

встановлений ним у 1996 році, на 15 балів. В сумі триборства рекорд району належить віднині Г. Солодовнику (112 балів). Одночасно Григорій виконав норматив I спортивного розряду.

До 82 кілограмів – Іван Бутенко з колгоспу «Україна» (60 балів); понад 82 кілограми переможцем став Олексій Новіков з колгоспу імені Ілліча (101 бал).

Тракторист з колгоспу «Мир» Микола Колісник у 1971 році на обласних змаганнях гирьовиків зайняв третє місце. У райспоживспільці працював чемпіон з гирьового спорту Павло Крутько.

У кінці березня 1972 року понад 30 спортсменів взяли участь у районних змаганнях гирьовиків, які проходили за програмою спартакіади колективів фізкультури.

Найкращі результати продемонстрували фізкультурники колгоспів «Україна» (I місце), імені Ілліча (II), «Заповіт Леніна» (III).

У особистому заліку боротьба проходила так: Володимир Кривошей з ПМК – 121 закінчив змагання в триборстві – ривок, жим і штовхання – з сумою 40 балів і став лідером. На друге місце вийшов Анатолій Ананійчук з птахофабрики «Гуляйпільська» (25 балів), на третє – Тарас Шевченко з колгоспу «Україна» (9 балів). Всі вони виступали у ваговій категорії до 60 кілограмів.

У ваговій категорії до 70 кілограмів побито рекорд, який раніше належав Віктору Салкіну (колгосп «Україна»). Перемогу тут здобув Микола Яковенко з цього ж господарства (сума балів 62). Він виконав норматив другого спортивного розряду. Другим став Віктор Салкін (50 балів), третім – Юрій Шрамко з колгоспу «Заповіт Леніна» (48). Його результат дорівнював третьому спортивному розряду.

Та найцікавішою була боротьба спортсменів у ваговій категорії до 82 кілограмів між першорозрядниками Григорієм Солодовником (колгосп імені Ілліча) і Петром Яцевим (колгосп «Україна»). У ривку П. Яцев побив рекорд, який раніше належав його супернику. Проте в сумі триборства першість здобув Г. Солодовник (120 балів). На другому місці залишився Василь Литвиненко з колгоспу «Заповіт Леніна» (84), на третьому – Петро Яцев (77).

У ваговій категорії понад 82 кілограми місця розподілилися так: на першому – Олександр Новіков з колгоспу «Україна» (81 бал), друге і третє місця поділили Вячеслав Барижніков із заводу лакофарбових виробів і Василь Бодня з колгоспу «Україна» (по 76 балів).

У змаганнях брали участь 12 колективів.

В Будинку культури колгоспу «Заповіт Леніна» в кінці березня 1975 року відбулися районні змагання з гирьового спорту. У них

Виступає патріарх гирьового і важкоатлетичного спорту району В. Г. Бодня

взяли участь і дорослі, і юнаки (з дев'яти фізкультурних колективів району). Перше загальнокомандне місце вибороли спортсмени колгоспу «Україна», друге – колгоспу «Заповіт Леніна», третє – колгоспу імені Енгельса.

В особистому заліку перші місця у ваговій категорії до 60 кілограмів посіли: серед дорослих – Володимир Кравченко (колгосп імені Енгельса), серед юнаків – Андрій Северин (колгосп «Україна»), до 70 кілограмів: серед дорослих – Віктор Салкін, серед юнаків – Микола Зима (колгосп «Україна»); до 82,5 кілограма: серед дорослих – Григорій Солодовник (колгосп імені Ілліча), серед юнаків – Олександр Шевченко (колгосп «Україна»); понад 82,5 кілограма: серед дорослих – Віталій Семенда (колгосп «Україна»), серед юнаків – Володимир Синишин (колгосп «Заповіт Леніна»).

В листопаді 1975 року в м. Оріхові відбулися змагання з гирьового спорту на першість обласної ради ДСТ «Колос». Честь нашого району захищали Андрій Северин (у ваговій категорії до 60 кілограмів), Микола Яковенко (до 70 кілограмів) з колгоспу «Україна» і Григорій Солодовник (до 82 кілограмів) з колгоспу імені Ілліча.

Успішно виступив М. Яковенко, який посів перше місце. Г. Солодовник вийшов на друге місце, А. Северин – на третє. Загальнокомандне місце третє.

13 лютого 1977 року у спортзалі Успенівської СШ відбулися районні особисто-командні змагання з гирьового спорту серед юнаків і дорослих.

Серед юнаків у ваговій категорії до 60 кілограмів перше місце зайняв Володимир Єна (31 бал) – представник команди колгоспу імені Кірова. У ваговій категорії до 70 кілограмів першим був Андрій Северин (136 балів) з колгоспу «Україна», до 82 кілограмів – Олександр Шевченко (164 бали) з колгоспу «Україна», понад 82 кілограми – Петро Сова (115 балів) з команди райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ.

Серед чоловіків у ваговій категорії до 70 кілограмів на перше місце вийшов Микола Яковенко (115 балів) з колгоспу «Україна». Він виконав норматив першого спортивного розряду.

У категорії до 82 кілограмів першим був Володимир Петров (131 бал) – представник колгоспу імені Кірова.

Цікаво проходили змагання у ваговій категорії понад 82 кілограми. Після останнього руху – ривка лідерство захопив Василь Литвиненко (101 бал) з колгоспу «Заповіт Леніна». Залишалось ще два учасники. Микола Василенко (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ) вирвав снаряд 37 разів і набирає 104 бали. І ось до гирі підійшов Віталій Семенда (колгосп «Україна»). Він вириває її 40 разів, набирає 110 балів і стає переможцем.

В командному заліку перше місце виборола команда колгоспу «Україна», друге – райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ, третє – колгосп імені Карла Маркса.

У березні 1977 року збірна команда району у складі гирьовиків Григорія Солодовника, Віктора Салкіна, Миколи Яковенка і Володимира Петрова взяли участь у змаганнях з гирьового спорту, організованих обкомом профспілки робітників і службовців сільського господарства й заготівель, і зайняла третє місце. Микола Яковенко виконав норматив I спортивного розряду.

У березні 1979 року два дні в місті Пологи тривали змагання з гирьового спорту на першість обласної ради ДСТ «Колос». Відмінно виступили наші земляки. Чемпіонами області стали Іван Яковенко (Успенівська майстерня об'єднання «Запоріжремсільмаш») і Микола Яковенко (колгосп «Україна»).

Микола Яковенко і Володимир Петров виконали нормативи першого спортивного розряду.

В командному заліку гуляйпільці посіли перше місце.

На обласних змаганнях з гирьового спорту, що проходили на початку травня 1979 року в Якимівці, команда Гуляйпільського району посіла друге місце. Великих успіхів добилися брати Микола та Іван Яковенки з Успенівки.

Микола, виступаючи у ваговій категорії до 67,5 кілограмів, виборов перше місце і вперше в історії району виконав норматив командида у майстри спорту.

Не відстав від брата й Іван. Він теж у своїй ваговій категорії (до 60 кілограмів) зайняв перше місце.

Брати захищали честь області на республіканських змаганнях.

На початку лютого 1980 року відбулася першість облради ДСТ «Колос» з гирьового спорту за програмою Спартакіади сільської молоді. Честь району захищали В. Петров, С. Заворотинський, Г. Солодовник, О. Русанов і В. Погрібний, які посіли друге місце.

У особистому заліку чемпіонське звання виборов В. Петров (у ваговій категорії до 74 кг). Він виконав норматив першого спортивно-го розряду.

На початку лютого 1981 року в Михайлівці розіграли першість області з гирьового спорту. Збірна команда району посіла друге місце.

Григорій Солодовник отримує пам'ятну медаль імені Леоніда Жаботинського

Високі спортивні результати показали Іван Яковенко з Успенівського виробничого відділення об'єднання «Запоріжремсільмаш» (вагова категорія до 65 кг) і учитель Полтавської СШ Григорій Солодовник (до 82 кг). Перший виконав норматив кандидата в майстри спорту СРСР, другий норматив першого спортивного розряду.

У місті Василівці проведено першість обласної ради ДСТ «Колос». В ній успіх випав на долю інструктора-методиста з фізкультурно-масової роботи колгоспу «Україна» кандидата в майстри спорту СРСР Миколи Яковенка. У ваговій категорії до 67,5 кілограмів він був першим. А команда гуляйпільців загалом посіла сьоме місце.

Микола Яковенко – майстер спорту СРСР (гирьовий спорт)

У жовтні 1982 року в місті Приморську на IV обласній спартакіаді сільських колективів фізкультури великий успіх випав на долю гирьовика інструктора зі спорту колгоспу «Україна» Миколи Яковенка (вагова категорія до 67 кілограмів). Його результат (218 балів) значно перевищив норматив майстра спорту СРСР. Спортсмен вирвав двопудову гирю 90 разів! У своїй ваговій категорії наш земляк посів перше місце. В цьому виді спорту друге і третє місця відповідно вибороли Ігор Міщенко (Успенівська СШ) і Василь Литвиненко (райоб'єднання «Сільгоспхімія»). В загальному заліку гуляйпільці вийшли на IV місце.

В кінці лютого 1984 року в селищі міського типу Біловодську Ворошиловградської області відбувся республіканський турнір з гирьового спорту на приз Героя Радянського Союзу Уманського. В ньому

взяв участь і наш земляк кандидат у майстри спорту Микола Яковенко з Успенівки (він виступив у ваговій категорії до 65 кілограмів).

На змаганнях М. Яковенко показав такі технічні результати: у вправах з 32-кілограмовою гирею жим правою рукою – 29 разів, лівою – 30, поштовх – 14, ривок – 71 раз. Загальна сума балів – 172, що на 2 бали перевищує норматив майстра спорту.

У своїй категорії Микола посів 8 місце.

М. Яковенко один з перших у нашому районі удостоєний звання «Майстер спорту СРСР». Спортсменові 30 років, працює будівельником у колгоспі «Україна».

У першій половині грудня 1985 року десять команд району змагалися за першість з гирьового спорту. Серед дорослих найбільшу силу з гирями вагою 24 кілограми у своїх вагових категоріях продемонстрували Сергій Негода (колгосп імені Калініна), Олександр Міщенко («Україна»), Віктор Павелько і Микола Азаров (імені Карла Маркса), Анатолій Нещерет (радгосп «Червоний»).

Серед юнаків першість вибороли Анатолій Непайда і Анатолій Горпинич (колгосп «Україна»), Юрій Романенко (імені Ілліча), Валерій Попов (імені Енгельса). Вони піднімали гирі вагою 16 кілограмів.

Високі результати показали також (серед дорослих) – Сергій Пороговський, Микола Лук'яшко (колгосп імені Карла Маркса), Сергій Михайлов (імені Калініна), Анатолій Пузанов (імені Енгельса), Анатолій Васильєв, Павло Радченко, Анатолій Гришаєв (птахофабрика), Григорій Солодовник і Віктор Розкаряка (імені Ілліча), серед юнаків – Олександр Третяк (імені Ілліча), Юрій Ходус і Юрій Трофимюк (птахофабрика), Сергій Бандаренко, Анатолій Великий (імені Карла Маркса), Валерій Лелик (імені Енгельса).

У кінці лютого 1995 року першість району з гирьового спорту розіграно серед юнаків та дорослих. Успішно виступили юні учасники Артем Азаров, Євген Юрченко та Ігор Пурик, які перевершили свої позначки у ривку та штовханні 8-кілограмової гирі.

Старші юнаки змагалися в п'яти вагових категоріях з гирею 16 кілограмів. Перші місця посіли Віктор Домашенко (65 кг), Олександр Крупій (до 70 кг), Олександр Великий (до 75 кг) – всі з колгоспу імені Карла Маркса, Анатолій Малай (до 80 кг) з птахорадгоспу «Гуляйпільський» і Євген Маканов з КСП «Заповіт Леніна».

Дорослі змагалися у шести вагових категоріях (вага гирі 24 кілограми). Першість вибороли: А. Винник (до 60 кг), майстер спорту М. Яковенко (до 65 кг) – з птахорадгоспу «Гуляйпільський», Л. Чучко (до 70 кг) з колгоспу імені Карла Маркса, Ю. Трофимюк (до 80 кг) з птахорадгоспу «Гуляйпільський», В. Авдїєнко (до 90 кг) з колгоспу імені Енгельса, М. Азаров (понад 90 кг) з райдрукарні.

В командному заліку перемогли гирьовики колгоспу імені Карла Маркса (І), на другому місці – птахорадгоспу «Гуляйпільський» і на третьому – колгоспу імені Енгельса.

**Кандидат у майстри спорту СРСР
Микола Азаров**

Районні змагання, присвячені Дню незалежності і 45-річчю товариства «Колос», з гирьового спорту відбулися в центральному парку міста Гуляйполя. Про те, що є ще порох у порохівниці, ділом довів директор райдрукарні М. М. Азаров, який по 41 разу вирвав правою і лівою рукою 24-кілограмову гирю, що перевищує результат I спортивного розряду.

Серед дорослих виступили С. Даниленко (I місце), В. Бутенко (II) – обоє з КСП імені Ілліча, А. Винник з райвідділу міліції (III), які у ваговій категорії до 60 кілограмів виконали норматив I спортивного розряду. Результат

цього розряду показав також О. Третяк (до 80 кілограмів), а в норматив II розряду вклався О. Новиков (понад 90 кілограмів) – обоє з КСП імені Ілліча.

Серед юнаків вдало виступив С. Кравцов з КСП імені Ілліча (до 80 кілограмів) – показав результат II спортивного розряду (інструктор зі спорту В. Биковський).

Високого результату, який відповідає I спортивному розряду, серед гирьовиків добився В. Жиров з колгоспу імені Карла Маркса (по 45 разів вирвав снаряд правою і лівою рукою). Спортсмен команди «Хім-маш» В. Яланський (понад 90 кілограмів) показав результат II розряду.

В Токмаку на обласних змаганнях з гирьового спорту (березень 1998 року), на яких сільські спортсмени вибороли особисту і командну першість обласної ради СТ «Колос», команда Гуляйпільського району серед дев'яти інших посіла четверте місце. В індивідуальному заліку Микола Яковенко виконав норматив першого спортивного розряду, його син Володимир – III, Олександр Воловик – II (всі троє з ВАТ «Гуляйпільське», Анатолій Винник – II, Анатолій Литвиненко – III (обоє з райвідділу внутрішніх справ), Віктор Коробов – II (СПТУ № 28), Юрій Коба – III спортивного розряду (ВАТ «Птахофабрика «Зарічна»).

13 квітня 2005 року в спорткомплексі м. Токмака пройшли обласні змагання з гирьового спорту в залік спартакіади області серед сільських районів, присвяченій Міжнародному року спорту та фізичного виховання.

У змаганнях взяли участь 10 команд, серед яких була і команда Гуляйпільського району у складі: А. Петрова, С. Сала, О. Красовсько-го, А. Батичка.

В загальнокомандному заліку наші спортсмени посіли 5 місце. Двоє учасників гуляйпільської команди (Сергій Сало та Олександр Красовський, вихованці тренера М. М. Азарова) виконали нормативи II розряду, а Сергій Сало у своїй ваговій категорії зайняв 3 місце, за яке нагороджений медаллю та грамотою.

У кінці квітня 2005 року в м. Оріхові у спортзалі сільськогосподарського технікуму відбулися обласні змагання з гирьового спорту серед школярів сільських районів.

Команда нашого району виступила досить успішно (5-те місце, незважаючи на те, що в районі цей вид спорту почали забувати). У своїх вагових категоріях Олександр Красовський посів друге місце, а Сергій Захаров – третє.

З 1992 року в Гуляйпільській СШ № 1 проходять змагання з атлетичної гімнастики серед учнів 5-11 класів (підтягування, поштовх двох 16-кілограмових гир, присідання зі штангою 25 кілограмів на плечах за 1 хвилину. Тут неперевершеним чемпіоном школи є Сергій Яковенко. У 1994 році він набрав 176 очок, у 1996 році – 132.

На районних змаганнях з гирьового спорту у ваговій категорії він став чемпіоном і рекордсменом – 107 очок (53-поштовх і 54-ривок).

У 1999 році Сергій з 24-кілограмовими гирями став абсолютним чемпіоном ЗЮІ при МВС України і абсолютним рекордсменом ЗДІА з результатом 100 очків.

У 2000 році він – віце-чемпіон області серед студентів вищих навчальних закладів у ваговій категорії до 90 кілограмів.

У 2001 році – чемпіон області серед студентів ВНЗ у ваговій категорії до 80 кг з результатом 146 очків (кандидат у майстри спорту).

У 2003 році – чемпіон ВВПУ ППО ДДСО при МВС України (м. Вінниця).

Краці атлети ЗОШ № 1

на змаганнях на приз випускника 1962 р. В'ячеслава Ліньова:

1. Яковенко Сергій – 9-А – 176 (31, 50/50, 45) – 1994 р.
2. Усолкін Михайло – 9-В – 168 – 1994 р.
3. Міщенко Олександр – 9-Г – 166 – 1998 р.

4. Кочетков Роман – 9-Б – 165 – 1996 р.
5. Кушніренко Сергій – 9-А – 161 (20, 62/42, 59) – 2003 р.
6. Соловей Євген – 9-А – 154 – 1993 р.
7. Медведєв Ігор – 9-Б – 143 (21, 32/60, 64) – 2003 р.

СПОГАДИ ГРИГОРІЯ СОЛОДОВНИКА, записані Олександром Селімовим 7 грудня 2011 року:

**Григорій Полікарпович
Солодовник**

цтвом Василя Григоровича. Крім мене до секції ходили В. С. Салкін, В. А. Семенда, А. Г. Кобзар, пізніше до нас прийшли В. Петров, М. Яковенко, І. Яковенко та інші.

Тренувались ми завзято, з повною самовідданістю і вже через рік всі виконали норматив III-го спортивного розряду. Поступово ми міцнішали, а результати ставали все вагомішими. Закінчивши в 1961 році школу, я вже мав II-й спортивний розряд. За цей час я і мої товариші багато разів виступали на районних і обласних змаганнях з важкої атлетики, де неодмінно займали перші та призові місця.

Районна збірна команда важкоатлетів у той час майже повністю складалась з успенівців. На обласних змаганнях команда нижче третього місця не опускалась.

– Згадуючи свою спортивну юність, я подумки поринаю тепер уже в далекий 1957 рік. Якраз тоді після демобілізації з лав Радянської Армії в нашу Успенівську середню школу прийшов працювати вчителем фізкультури Василь Григорович Бодня. Ще до армії він закінчив Кримський технікум фізичної культури.

Фізкультура і спорт були сенсом його життя, він не мислив себе без спорту, без тренувань, без змагань. Саме Василь Григорович відкрив для мене, і не лише для мене, цей чудовий, прекрасний світ спорту, провідна зірка якого супроводжувала мене все життя.

У 1957 році я почав тренуватись у секції важкої атлетики під керівни-

Після школи я навчався в Донецькому гірничопромисловому училищі, служив у армії. Тут, крім важкої атлетики, займався ще й боротьбою самбо і також полюбив цей вид спорту. Повернувся з армії в рідну Успенівку, маючи I-й спортивний розряд з самбо.

Головою колгоспу «Україна» у той час працював Григорій Зіновійович Семенда. Бачачи, як сільська молодь охоче тягнеться до спорту, всіляко сприяв розвитку фізичної культури у своєму господарстві. Він не жалів коштів на придбання спортінвентаря, морально і матеріально заохочував спортсменів. Спорт в Успенівці дійсно процвітав і ми «гриміли» не тільки в районі, а і в області. У нас були дві футбольні команди, баскетбольна і волейбольна дружини, свої легкоатлети, важкоатлети, борці, шахісти, шашкісти. Майже вся молодь села «дружила» із спортом. Життя в селі було веселим та цікавим.

Вже тоді я відчув і зрозумів, що без фундаментальних знань дальший прогрес у спорті неможливий. І я вступив до Івано-Франківського технікуму фізичної культури на факультет важкої атлетики. І знову тренування, тренування, тренування, але вже більш осмислені, на більш високому рівні. На протязі всіх років навчання не пропускав жодного змагання, які проводились в Івано-Франківську і на яких займав призові місця. В технікумі виконав нормативи I спортивного розряду з важкої атлетики і I-й з гирьового спорту.

Закінчивши технікум, знову прийшов у рідне село. Єгор Кузьмич Мотроненко, голова колгоспу імені Ілліча, запропонував мені посаду інструктора зі спорту, на якій я пропрацював 10 років. Всі ці нелегкі роки тренував сільську молодь (боротьба, гирьовий спорт, важка атлетика), готував команди, возив їх на змагання, прищеплював хлопцям любов до спорту так, як у свій час Василь Григорович привив мені. Ну і, звичайно, сам продовжував заняття і виступи на змаганнях різного рівня. Виконав норматив кандидата у майстри спорту з гирьового спорту, протягом трьох років виступав у складі збірної команди області з важкої атлетики на республіканських чемпіонатах. Один раз виборов III місце на чемпіонаті України. Неодноразово був абсолютним чемпіоном району з важкої атлетики у своїй ваговій категорії. Був чемпіоном області з гирьового спорту.

У 1977 році вступив на заочний відділ Запорізького державного педінституту на факультет фізичної культури. З 1978 року став працювати учителем фізкультури у Полтавській середній школі. Активно займався спортом і виступав на помості в 55-річному віці серед ветеранів гирьового спорту, зайняв у області почесне II-е місце. Після 1999 року не брав участі у змаганнях, але молодим спортсменом

спортсменам-початківцям охоче допомагаю своїм досвідом, порадами і добрим словом.

Коли мене іноді запитують: «Григорію Полікарповичу, за що ви так любите штангу і гиру, чим вас приваблює цей надзвичайно важкий вид спорту, якому ви віддали майже півстоліття», то я відповідаю так:

– Для нас важкоатлетів штанга – це не просто шмат заліза певної форми, не просто спортивний снаряд, це щось набагато більше. Штанга для нас – це вірний, незрадливий друг і водночас суперник, причому суперник чесний і безкомпромісний. Саме за це ми любимо і поважаємо свою штангу. А приваблює цей вид спорту тим, що, коли в результаті багатьох нелегких, наполегливих тренувань, нарешті піднімаєш рекордну для себе вагу, то кожного спортсмена в цю мить охоплює ні з чим незрівняне почуття, для себе я його називаю – «почуття радості підкореної ваги». Повірте мені, заради цієї миті, варто займатись спортом.

І наостанок хочу побажати своїм молодим колегам-важкоатлетам успіхів і нових досягнень у нашому виді спорту. А колегам-ветеранам, перш за все, доброго здоров'я і справжньої безкорисливої чоловічої дружби.

СПОГАДИ ВІКТОРА САЛКІНА,

записані Олександром Селімовим 11 грудня 2011 року:

Віктор Семенович Салкін

– Одного разу, коли я ходив у сьомий клас, між мною і ще одним хлопцем, старшим за мене і вищим на цілу голову, виникла сварка, яка швидко переросла в бійку. В цей час неподалік проходив учитель фізвиховання Василь Григорович Бодня. Він підійшов до нас і сказав:

– Хлопці, я бачу ви намагаєтеся довести один одному, хто з вас сильніший. Давайте я вам допоможу розібратись в цьому питанні, але мирним способом.

– Як це... мирним?

– Пішли зі мною.

Василь Григорович привів нас у спортзал, встановив на штанзі по 50 кілограмів і промовив:

– Хто більше разів присяде з цією вагою, той і є сильніший.

Я тоді присів 15 разів, а мій суперник – 10. Василь Григорович задоволено посміхнувся і сказав:

– От і визначились хто сильніший і при цьому ваші носи залишилися цілими. – А потім звернувся до мене:

– Вікторе, приходь до мене на секцію важкої атлетики, в тебе є хороші задатки.

Ось так я й почав займатись спортом і в подальшому жодного разу не пошкодував про це.

Хочу сказати кілька слів про нашого тренера і наставника. Василь Григорович після школи закінчив технікум фізичної культури, служив у армії (зенітна артилерія, Азербайджан).

Штангу почав піднімати ще до технікуму. В армії став чемпіоном Азербайджану. Гирі, штанга були для нього одночасно і пристрастю, і покликанням.

Тренувались ми тричі на тиждень, поступово опановували техніку виконання вправ, підняття штанги. Росла майстерність, сила і результати. Через рік, в 1963 році, я вже виступав на чемпіонаті району, виконав норматив III-го спортивного розряду.

У 1965 році закінчив 11 класів, став другорозрядником і двічі чемпіоном району. У 1966 році призався в армію, служив на флоті: спочатку в Севастополі, потім – Североморську. Був призером Черноморського і Балтійського флотів. Постійно тренувався і вдосконалював техніку. Демобілізувався першорозрядником.

У 1971 році вступив до Запорізького державного педінституту на факультет фізвиховання, потім тридцять років працював у школі вчителем фізкультури. На протязі всіх років навчав дітей, готував команди, возив їх на змагання з різних видів спорту, а сам продовжував активно займатись спортом. Виконав норматив кандидата в майстри спорту з важкої атлетики. Був багаторазовим чемпіоном і рекордсменом Гуляйпільського району, призером обласних першостей. Вже більше 10 років тримається встановлений мною рекорд району. Але цей факт не тішить мого самолюбства, а засмучує. Непопулярною стала тепер важка атлетика серед молоді. Звідси і маємо сумний результат – різке погіршення фізичного і морального здоров'я юнаків і дівчат.

Навіть після 60-100 метрового бігу у деяких учнів трапляються серцеві напади. І справа тут не лише в екології оточуючого середовища, а перш за все, в значному зменшенні фізичного навантаження серед дітей. А, як відомо, що не тренується (в даному разі серцево-судинна

система), – те занепадає, тобто кволіє. На це слід звернути увагу і Міністерствам охорони здоров'я і освіти та науки, і самим батькам своїх дітей.

Хочу добре слово сказати і про земляків-спортсменів, вихідців із села Успенівки, Григорія Полікарповича Солодовника – штангіста, борця, гирьовика – багаторазового чемпіона району і триразового абсолютного чемпіона району, нагородженого пам'ятною медаллю Леоніда Жаботинського, чемпіона області з гир, призера чемпіонату України;

Володимира Яковича Петрова – багаторазового чемпіона району, області і призера першості України;

Миколу Івановича Яковенка – майстра спорту з гирьового спорту, не раз займав перші місця в районі і області;

Миколу Григоровича Міщенко – борця, майстра спорту, генерал-майора;

Володимира Яковича Зиму – майстра спорту з трьох видів боротьби (класична, вільна і самбо);

Миколу Петровича Ненайду – майстра спорту з класичної боротьби, який проживає в м. Олександрії;

Анатолія Григоровича Кобзаря, Віталія Андрійовича Семенду, Івана Івановича Яковенка, Володимира Федоровича Цибу. Всі ці люди безмежно віддані спорту. Вони примножували спортивну славу нашого колгоспу, району, області. Живим щиро бажаю здоров'я, щастя і миру.

ГОРОДКИ

Особливо великою популярністю у 50-х – 80-х роках користувався такий вид спорту, як городки. Поширенням їх займалася команда радгоспу «Гуляйпільський», яка неодноразово ставала чемпіоном району, області і учасником республіканських змагань.

– У вересні 1966 року на стадіоні птахофабрики «Гуляйпільська» відбулися районні змагання з городків. Найсильнішими виявилися спортсмени птахофабрики. Переможцям вручено перехідний кубок, – 22 вересня повідомляв голова райради ДССТ «Колгоспник».

Спортивні команди вчителів району та радгоспу «Червоний» зайняли відповідно друге та третє місця, їх нагороджено грамотами та жетонами «Другі сільські спортивні ігри УРСР».

У червні 1969 року на центральному стадіоні «Будівельник» відбулися змагання з городків на першість райради ДССП «Колос». В них взяли участь 10 сільських команд.

Знову кращими городошниками в районі виявились представники птахофабрики «Гуляйпільська», які виставили дві команди і котрі вийшли у фінал.

Чемпіоном змагань стала перша команда птахофабрики у складі П. Ф. Лимана (капітан), М. І. Ухналя, В. О. Цикала, Ф. А. Остроуха, А. М. Чучка. Третє місце завоювала команда сільгоспартілі імені Карла Маркса.

19-20 червня 1971 року в місті Гуляйполі було розіграно першість області з городошного спорту. В змаганнях взяли участь 35 колективів, які спочатку змагалися у зонах. Після впертої боротьби у фіналі спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська» виграли у представників Якимівської дослідної станції.

Після змагань представник облради товариства «Колос» вручив нашій команді (П. Ф. Лиман, Ф. А. Остроух, М. І. Ухналь, І. Т. Сергеев) перехідний приз та грамоти і побажав успіхів на першості республіки серед сільських колективів, яка відбудеться в липні в місті Козятині, що на Вінниччині.

– Тепер декілька слів про городошників птахофабрики «Гуляйпільська» – 24 червня 1971 року розповідав І. Т. Сергеев. – Цим видом спорту ми займаємось з 1950 року. Тоді нам ще бракувало досвіду. Починали грати на землі і дерев'яних помостах та цементних майданчиках. Нині змагання проходять на металевих майданчиках.

В успіху команди велика заслуга нашого громадського тренера П. Ф. Лимана. Петро Федотович – різнобічний спортсмен. Виглядить він молодше своїх 45 і це, дякувати спорту. Лиман захищав честь радгоспу на змаганнях з волейболу, футболу і легкої атлетики. В 40-их роках він організував городошний спорт у нашому селі. Петро Федотович по праву вважається в нас «першою битою».

В Якимівці у середині серпня 1975 року відбулися змагання з городошного спорту на першість області серед колективів ДСП «Колос». В них взяла участь і команда птахорадгоспу «Гуляйпільський» у складі П. Лимана, І. Сергеева, Г. Мінака, Ф. Остроуха і В. Тарабана. Перехідний кубок і чемпіонський титул знову за гуляйпільцями.

На початку травня 1977 року у гострій спортивній боротьбі на міському стадіоні «Будівельник» проходили обласні змагання з городків. Честь нашого району на них захищав багаторазовий чемпіон області команда городошників птахофабрики «Гуляйпільська». І цього разу наші земляки були на висоті: перехідний кубок чемпіонів і грамота обласної ради ДСП «Колос» – якраз тому підтвердження. Команда виступала у складі П. Ф. Лимана, І. Т. Сергеева, Ф. А. Остроуха, І. І. Крупки і Г. Г. Мінака.

В кінці травня 1977 року в Гуляйполі провели змагання городошників на першість Запорізької обласної ради ДСП «Колос». Призові місця розподілилися так: на першому – гуляйпільці, на другому – чернігівці, на третьому – михайлівці.

За наш район виступала команда городошників птахофабрики «Гуляйпільська» (І. І. Крупко, І. Т. Сергеев, Ф. А. Остроух, Г. Г. Мінака, капітан П. Ф. Лиман). На чергових обласних змаганнях з городошного спорту збірна команда району у складі П. Ф. Лимана (капітан), Г. Г. Мінака, Ф. А. Остроуха, М. І. Ухналя з птахофабрики «Гуляйпільська» та директора заготконтори І. І. Крупки, виконавши нормативи майстрів спорту, виборола першість.

У жовтні 1978 року на обласних змаганнях з городків спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська» знову були перші.

У жовтні 1979 року на міському стадіоні «Будівельник» два дні тривали обласні змагання городошників. Честь нашого району захищала команда птахофабрики «Гуляйпільська» у складі П. Ф. Лимана, М. І. Ухналя, Ф. А. Остроуха, Г. Г. Мінака, І. Г. Скиби та І. І. Крупки. В наполегливій боротьбі наші земляки завоювали чемпіонський титул.

У травні 1980 року команда птахофабрики «Гуляйпільська» (капітан П. Ф. Лиман) захищала честь району на обласних змаганнях городошників і виборола перше місце.

У червні 1981 року в розіграшу першості області з городів перемогла команда птахофабрики «Гуляйпільська». Друге місце за спортсменами Токмацького, третє – Якимівського районів.

У вересні 1982 року в Гуляйполі відбулися обласні змагання колективів фізкультури ДСТ «Колос». Честь нашого району захищала команда птахофабрики «Гуляйпільська» в складі Петра Лимана (капітан), Івана Крупки, Федора Остроуха, Григорія Мінака та Івана Скиби. Наші земляки підтвердили звання чемпіонів. На другому місці – городошники Токмацького, на третьому – Якимівського районів.

У липні 1983 року на Гуляйпільському стадіоні «Сільмаш» відбулися обласні командні змагання городошників. Перше місце посіли спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська», які захищали честь нашого району. Команда виступала у складі П. Ф. Лимана (капітан), Ф. А. Остроуха, І. А. Скиби, Г. Г. Мінака та І. О. Дзоза.

На початку вересня 1984 року на обласних змаганнях городошники птахофабрики завоювали перехідний приз і грамоту обласної ради ДСТ «Колос», а кожен учасник одержав чемпіонський жетон і подарунок.

БОРОТЬБА

До недавніх пір у районі широко культивувався такий вид спорту, як боротьба (вільна, класична). Тут теж були свої чемпіони району, області, призери республіканських змагань.

16 лютого 1969 року в районному Будинку культури відбулися змагання з класичної боротьби на першість ДССТ «Колос». В них взяли участь 32 спортсмени з дев'яти команд.

Першість у своїх вагових категоріях вибороли: Микола Семенюта із колгоспу «Заповіт Леніна» (до 48 кілограмів), Микола Тихенко (до 52 кілограмів), Дмитро Бодня (завод сільгоспмашин, до 57 кілограмів), Григорій Пурик (колгосп імені Енгельса, до 62 кілограмів), Володимир Колісник (взуттєва фабрика, до 68 кілограмів), Василь Дерев'яно («Заповіт Леніна», до 74 кілограмів), Віктор Яланський (колгосп імені Карла Маркса, до 82 кілограмів), Іван Клименко (радгосп «Червоний», до 100 кілограмів).

У загальнокомандному заліку місця розподілялися так: на першому – команда артілі «Заповіт Леніна», на другому – артілі імені Енгельса, на третьому – артілі імені Карла Маркса. Учасникам змагань, які зайняли перші три місця, і командам-переможницям вручено дипломи.

У березні 1969 року в спортивному залі ДССТ «Колос» працювала секція вільної боротьби. Секцію відвідувало близько 20 чоловік. Серед них переважно учні міських середніх шкіл № 1 і № 2. Тренував борців учитель фізкультури Гуляйпільської СШ № 1 Леонід Семенович Зіненко. Його помічник – колишній вихованець цієї школи Дмитро Бодня.

Для тренування були створені хороші умови. У спортивному залі мали штангу, 10 пар гантелей різної ваги, гирі.

Кращі спортсмени секції – Володимир Колісник (взуттєва фабрика), Леонід Овчинников (завод лакофарбових виробів), Микола Семенюта, Микола Тихенко, Георгій Пурик, Леонід Федько, Анатолій Шамрай, Василь Репка, Віктор Рябко та Микола Алдошин з СШ № 2.

Окремо слід сказати про наймолодшого борця – семикласника першої середньої школи Сергія Заворотинського. На районних змаганнях з вільної і класичної боротьби він виборов друге місце, програвши в поєдинку лише Миколі Семенюті.

Чимало борців мали спортивні розряди. Ось, приміром, у Дмитра Бодні і Володимира Колісника – другі спортивні розряди з вільної і класичної боротьби.

Вихованці Леоніда Семеновича Зіненка нерідко захищали честь району на обласних змаганнях і показували хороші результати. На

змаганнях з вільної боротьби, які відбулися на початку березня 1969 року в Чернігівці наші спортсмени були п'ятими в області. А Микола Семенюта та Дмитро Бодня у своїх вагових категоріях вибороли призові місця.

Старанно тренувався Дмитро Бодня, який готувався виступати на республіканських змаганнях з вільної боротьби.

За час існування секції з неї вийшло чимало відмінних борців. Одні з них служили в рядах Збройних Сил СРСР, інші навчалися у вузах чи технікумах, але і там не залишали спорт. І всі вони були вдячні тренерові Леоніду Семеновичу і говорили йому: «Сердечне спасибі!»

– Останнім часом особливо популярним видом спорту в нашому районі стала класична боротьба, – повідомляв 20 березня 1969 року інструктор райради ДССП «Колос» В. Білоцерковський. – З кожним роком зростає кількість її прихильників. Лише в районних змаганнях, що відбулися 16 березня в Гуляйполі, взяли участь 66 представників 10 команд.

Призові місця першості вибороли і зовсім юні борці, спортсмени 1952-1953 років народження. На килимі весь час йшли напружені спортивні поєдинки. Кожному хотілося стати призером. Та перемогли ті, хто найкраще підготовлений фізично, хто наполегливо і повсякденно тренувався.

Не тільки собі рівних у цих змаганнях призери першості області Микола Семенюта і Анатолій Шамрай з колгоспу імені Енгельса. Вони зайняли перші місця у своїх вагових категоріях. Вдало виступили також М. Голінько та А. Ананійчук з птахофабрики «Гуляйпільська», М. Алдошин та В. Дерев'яно з колгоспу «Заповіт Леніна», М. Сірінюк з артілі імені Карла Маркса.

В командному заліку на перше місце вийшли спортсмени колгоспу імені Карла Маркса.

В кінці грудня 1969 року в місті Оріхові проходила міжматчева зустріч з вільної і класичної боротьби п'яти районів (Гуляйпільського, Оріхівського, Пологівського, Мелітопольського, Чернігівського). Честь нашого району захищали спортсмени колгоспу імені Карла Маркса і «Україна» та учні першої і другої середніх шкіл.

Юні борці, яких тренував Л. С. Зіненко (СШ № 1), вибороли перше місце з вільної боротьби. В особистому заліку у своїх вагових категоріях перші місця завоювали Анатолій Шамрай, Віктор Рябко (СШ № 1) та Микола Алдошин (СШ № 2).

Другі місця присуджено десятикласникам Леоніду Федьку та Миколі Юдічеву (СШ № 1), третім були дев'ятикласники цієї ж школи Віктор Соя і Василь Репка.

Заняття у секції вільної боротьби проводить Л. С. Зіненко, який показує один із прийомів Анатолію Шамраю

Збірна команда колгоспних спортсменів (класична боротьба) ви-йшла на третє місце.

В кінці січня 1971 року в клубі колгоспу імені Карла Маркса відбули-ся районні змагання з вільної боротьби. В них взяли участь 10 колек-тивів фізкультури (52 спортсмена).

Кращу майстерність продемонструвала команда колгоспу імені Енгельса. Їй присуджено перше місце в командному заліку. Колектив нагороджено грамотою і перехідним призом. Друге завоювали борці колгоспу імені Карла Маркса, третє – колгоспу імені Ілліча.

В особистому заліку у своїх вагових категоріях перші місця здобу-ли О. Буряк (колгосп «Україна»), А. Ананійчук (птахофабрика), А. Шам-рай і В. Рябко (колгосп імені Енгельса), О. Міщенко (колгосп імені Кар-ла Маркса), Л. Новиков (колгосп імені Ілліча).

Другі і треті місця вибороли А. Пузанов, В. Соя, І. Шрамко, В. Задор-ножнюк (колгосп імені Енгельса), П. Павелько, В. Тищенко, П. Волков (колгосп імені Карла Маркса), М. Прокопенко і М. Третяк (колгосп «За-повіт Леніна»), О. Захаров (птахофабрика). Всі вони нагороджені ди-пломатами та грамотами районної ради ДПКСП «Колос».

23-24 сiчня переможцi районних змагань з вiльної боротьби захищали честь Гуляйпiлля на обласних змаганнях i зайняли третє мiсце.

В кiнцi лютого 1971 року в особистiй першостi областi з вiльної боротьби серед юнакiв успiшно виступили у своїх вагових категорiях: до 56 кiлограмiв – Анатолiй Ананiйчук з Комсомольської СШ (II мiсце), до 81 кiлограмiв – Олександр Мiщенко з Гуляйпiльської СШ № 3 (III мiсце). Їх нагороджено грамотами обласної ради ДССТ «Колос».

У першiй декадi березня 1971 року в клубi колгоспу iменi Карла Маркса розiграно особисто – команду першiсть району з вiльної боротьби серед юнакiв 1954-1956 рокiв народження.

В командному залiку призовi мiсця розподiлилися так: колгосп iменi Енгельса (I мiсце), iменi Карла Маркса (II) i птахофабрика «Гуляйпiльська».

В особистiй першостi чемпiонами у своїх вагових категорiях стали: до 44 кiлограмiв – Петро Рудчев з птахофабрики; до 48 кiлограмiв – Сергiй Шишов – колгоспу iменi Енгельса; до 52 кiлограмiв – Тарас Шевченко з колгоспу «Україна»; до 56 кiлограмiв – абсолютний призер областi Анатолiй Ананiйчук з птахофабрики; до 60 кiлограмiв – Анатолiй Калугiн; до 65 кiлограмiв – Вiктор Кучерявий з колгоспу «Заповiт Ленiна», до 75 кiлограмiв – Василь Шушура з колгоспу iменi Илiча; до 81 кiлограма – Олександр Мiщенко з колгоспу iменi Карла Маркса; бiльше 87 кiлограмiв – Вiктор Куниця з колгоспу iменi Калiнiна.

У кiнцi жовтня 1971 року вiдбулася особисто-командна першiсть району з вiльної боротьби серед дорослих. У змаганнях взяли участь 60 спортсменiв.

У командному залiку мiсця розподiлялися так: команди колгоспу iменi Енгельса на I мiсцi, iменi Карла Маркса – на II, iменi Илiча – на III мiсцi.

Чемпiонами району у своїх вагових категорiях стали Петро Сиройжко з колгоспу iменi Илiча (до 48 кiлограмiв), Иван Циганок – з колгоспу «Заповiт Ленiна» (до 52 кiлограмiв), Анатолiй Ананiйчук з птахофабрики «Гуляйпiльська» (до 57 кiлограмiв), Анатолiй Калугiн з колгоспу iменi Енгельса (до 62 кiлограмiв), Иван Шрамко з колгоспу Енгельса (до 68 кiлограмiв), Микола Передерiй з колгоспу iменi Карла Маркса (до 74 кiлограми), Вiктор Яланський з мiжколгоспного будiвельно-монтажного управлiння (до 82 кiлограмiв) i Вiктор Якушонок з колгоспу iменi Карла Маркса (до 90 кiлограмiв). Чемпiонам i командам-переможцям вручено грамоти райради ДП КСП «Колос».

30 i 31 жовтня 1971 року в Будинку культури колгоспу «Заповiт Ленiна» проходили змагання на особисту першiсть областi з вiльної боротьби серед дорослих i старших юнакiв – членiв ДССТ «Колос». В них

взяли участь спортсмени Пологівського, Оріхівського, Мелітопольського та Гуляйпільського районів.

Успішно виступили наші земляки. Так, робітник птахофабрики «Гуляйпільська» Анатолій Ананійчук у ваговій категорії 62 кілограми зайняв перше місце.

Друге місце у своїх категоріях вибороли робітники міжколгоспного будівельно-монтажного управління Віктор Яланський та скотар колгоспу «Мир» Іван Прудіус. Робітники заводу сільгоспмашин Віктор Чучко та Володимир Кривошеев завоювали у відповідних вагових категоріях третє місце.

Серед юнаків першє місце здобули учні СШ № 1 Анатолій Калугін (вагова категорія 65 кілограмів), Анатолій Шамрай (70 кілограмів) та робітник птахофабрики «Гуляйпільська» Петро Тарабан (вагова категорія 75 кілограмів). Учні виступали за спортивний колектив колгоспу імені Енгельса.

В різних вагових категоріях призові місця вибороли також старшокласники СШ № 1 Іван Циганок, Володимир Ляхов, Микола Вовк, Іван Шамрай, що виступали від колгоспу імені Енгельса, Іван Тихенко (від колгоспу «Заповіт Леніна») та робітник птахофабрики Олександр Захаров.

12-13 лютого 1972 року в Михайлівці проходила особисто-командна першість області з вільної боротьби серед юнаків. На цих змаганнях успішно виступили борці нашого району. Шість спортсменів повернулися з чемпіонськими титулами. Це – Дмитро Онішко (у ваговій категорії 56 кілограмів), Анатолій Ананійчук (до 60 кг), Олександр Калугін (до 65 кг), Анатолій Шамрай (до 70 кг), Петро Тарабанов (до 75 кг) і Олександр Захаров (до 81 кг). Друге місце у своїй ваговій категорії (до 52 кілограмів) зайняв Олександр Ігнатович. В командному заліку гуляйпільці зайняли третє місце.

У листопаді 1972 року два дні в районному Будинку піонерів тривали змагання на першість області з вільної боротьби серед юнаків і дорослих – членів ДСТ «Колос». В них взяли участь спортсмени Пологівського, Михайлівського, Оріхівського і Гуляйпільського районів – всього понад 60 чоловік. Честь нашого району захищали 19 борців.

П'ять перемог – за гуляйпільцями. Серед юнаків у ваговій категорії до 52 кілограмів перше місце виборов учень 9-го класу СШ № 1 Анатолій Пузанов; до 57 кілограмів – курсант автомотоклубу ДТСААФ Іван Циганок (на другому місці – учень 10 класу СШ № 1 Микола Прокопенко); до 60 кілограмів – переміг десятикласник СШ № 1 Дмитро Білай.

у важкій ваговій категорії першість завоював вантажник колгоспу імені Калініна Віктор Куниця (власна вага спортсмена 133 кілограми).

Серед дорослих у ваговій категорії до 62 кілограмів перше і друге місця вибороли відповідно шофер ПМК-121 Володимир Кривошеєв та курсант автотоклубу ДТСААФ Дмитро Онишко.

27-28 січня 1973 року в Будинку культури колгоспу «Заповіт Леніна» відбулися обласні змагання з вільної боротьби серед юніорів і юнаків за програмою обласної спартакіади «Спортивні ігри молоді». В них взяли участь 137 спортсменів із 14 районів.

Вдало виступили гуляйпільські борці. У своїх вагових категоріях призові місця вибороли: серед юнаків – Олександр Циб з колгоспу «Україна» (II місце), Анатолій Пузанов з колгоспу імені Енгельса (I), Олександр Русанов з колгоспу «Заповіт Леніна» (I), Микола Прокопенко з колгоспу «Перемога» (II), Віктор Васильконов з колгоспу імені Калініна (I); серед юніорів – Станіслав Панасенко з колгоспу імені Свердлова (I), Анатолій Шамрай з автотоклубу ДТСААФ (I), Петро Тарабан з колгоспу імені Калініна (I).

У загальнокомандному заліку гуляйпільці завоювали перше місце і будуть захищати честь області на республіканських змаганнях.

10 лютого 1974 року в м. Василівці відбулися обласні змагання з вільної боротьби серед юнаків. Команда нашого району посіла четверте місце. Перші місця зайняли Володимир Посипайко (у ваговій категорії до 80 кілограмів), Василь Жовнір (до 75 кілограмів), друге – Олександр Гревцов (до 56 кілограмів), Олександр Русанов (до 65 кілограмів), третє – Василь Кириченко (до 87 кілограмів).

У кінці грудня 1974 року в м. Токмаку проходив турнір з вільної боротьби серед старших і молодших юнаків на приз Героя Радянського Союзу Жаркова. В турнірі взяло участь п'ять команд.

В загальному заліку гуляйпільські спортсмени зайняли друге місце. 11 членів нашої команди нагороджені грамотами ДСТ «Авангард», яке проводило ці змагання.

Перші місця вибороли: О. Гревцев (дослідно-експериментальний завод сільгоспмашини), В. Жовнір (автотоклуб ДТСААФ), В. Рябко, В. Гузій (СШ № 1). Призерами стали В. Єна, В. Гайворовський, М. Бабенко (СШ № 1), В. Посипайко, А. Пузанов, Н. Сторожук, О. Русанов (автотоклуб ДТСААФ).

З 30 січня по 3 лютого 1975 року в місті Ворошиловграді відбувалися республіканські змагання з вільної боротьби серед членів ССТ «Колос». Честь Запорізької області на цих змаганнях захищав гуляйпі-

лець, курсант автомобільної школи Олександр Русанов, який у ваговій категорії до 62 кілограмів посів друге місце.

1 і 2 лютого 1975 року в м. Оріхові тривали змагання з класичної боротьби серед юнаків 1958-1959 р.н. на першість обласної ради ДСТ «Колос». В них взяли участь команди дев'яти районів.

Перші місця у своїх вагових категоріях посіли наші земляки: Геннадій Бевз (до 48 кілограмів) і Володимир Рябко (до 65 кілограмів), друге місце було за Миколою Тарабановим (до 70 кілограмів), третє – за Петром Семенчуком (до 75 кілограмів).

Гуляйпільські борці в цілому вибороли третє місце.

5-6 квітня 1975 року в Будинку піонерів імені Алли Оношко проходили обласні змагання з вільної боротьби серед дорослих. Представники 14 районів боролись за почесне чемпіонське звання. Гуляйпільці вибороли четверте місце.

В особистому заліку успішно виступив електрик Валерій Івахін з верхньотерсянського колгоспу імені Леніна (вагова категорія до 48 кілограмів). Йому вручено грамоту, чемпіонську медаль і цінний подарунок від обласної ради ДСТ «Колос».

Друге місце виборів інструктор зі спорту районного споживчого товариства Сергій Шишов (до 52 кілограмів). Невдача спіткала нашого здібного спортсмена Олександра Русанова (до 62 кілограмів) з ПМК-121. Він програв 2 бали чемпіону Центральної ради СТ «Колос» майстру спорту Олександрю Кожевнику і вийшов на друге місце.

Третє місце посів Олександр Гревцов (до 57 кілограмів) і четверте – Володимир Посипайко (до 82 кілограмів).

4 січня 1976 року в районному Будинку піонерів відбулися змагання з вільної боротьби на першість райради ДСТ «Колос» серед юнаків 1957-1958 і 1959-1960 років народження.

У юнаків 1959-1960 р.н. чемпіонами району в своїх вагових категоріях стали: Віктор Гринь з колгоспу «Україна» (до 45 кілограмів), Геннадій Бевз (до 52 кілограмів), Володимир Єна (до 56 кілограмів), Олександр Мартиненко (до 60 кілограмів), Анатолій Шамрай (до 65 кілограмів) – всі з колгоспу імені Енгельса, Олександр Ніконенко з колгоспу імені Карла Маркса (до 70 кілограмів), Андрій Фомінов з колгоспу «Заповіт Леніна» (до 75 кілограмів); серед юнаків 1957-1958 р.н. – Олександр Гревцов з ДЕЗС (до 56 кілограмів), Василь Остапенко з колгоспу «Україна» (до 60 кілограмів), Олег Будко з колгоспу «Заповіт Леніна» (до 65 кілограмів), Микола Зима з колгоспу «Україна» (до 70 кілограмів).

У загальнокомандному заліку призові місця завоювали борці колгоспів імені Енгельса (I), «Україна» (II) та імені Леніна (III).

10-11 січня 1976 року в Гуляйпільському Будинку піонерів проходили змагання з вільної боротьби на першість обласної ради ДСТ «Колос» серед юнаків і юніорів. В них брали участь команди дев'яти районів – Оріхівського, Пологівського, Василівського, Веселівського, Чернігівського, Якимівського, Кам'янсько-Дніпровського, Гуляйпільського (в цілому понад 140 спортсменів).

Серед гуляйпільських юнаків чемпіонами області у своїх вагових категоріях стали: Олександр Мартиненко (до 60 кілограмів), Анатолій Шамрай (до 65 кілограмів), Микола Бабенко (до 70 кілограмів). Друге місце виборів Геннадій Бевз (до 52 кілограмів). Серед юнаків чемпіоном став Олександр Гревцев (до 57 кілограмів).

У загальнокомандному заліку гуляйпільці серед юнаків були третіми.

18 січня у Гуляйполі пройшли змагання з вільної боротьби на першість райради ДСТ «Колос» серед дорослих. В них взяли участь спортсмени десяти колективів.

Чемпіонські звання вибороли Валерій Івахін з колгоспу імені Леніна (до 48 кілограмів), Олександр Гревцев з ДЕЗСМ (до 57 кілограмів), Віктор Гура з колгоспу імені Карла Маркса (до 62 кілограмів), Іван Циганов з колгоспу «Заповіт Леніна» (до 68 кілограмів), Леонід Шамрай з колгоспу імені Енгельса (до 74 кілограмів), Анатолій Бондаренко з колгоспу «Заповіт Леніна» (до 82 кілограмів) і Олександр Куц з колгоспу імені Енгельса (до 90 кілограмів).

У командному заліку призові місця посіли спортсмени колгоспу імені Енгельса (I), імені Карла Маркса (II) та «Заповіт Леніна» (III).

У лютому 1976 року гуляйпільські спортсмени взяли участь в особисто-командній першості обласної ради ДСТ «Колос» з вільної боротьби серед дорослих.

Успіх випав на долю Валерія Івахіна (вагова категорія до 48 кілограмів). Він став чемпіоном області. У ваговій категорії до 74 кілограмів друге місце виборів Леонід Шамрай. У командному заліку гуляйпільці посіли третє місце.

15 серпня 1976 року в Гуляйполі пройшли змагання з вільної боротьби, присвячені Всесоюзному дню фізкультурника.

Призові місця серед команд борців вільної боротьби завоювали відповідно спортсмени колгоспів імені Енгельса, «Перемога» та імені Ілліча.

В особистому заліку переможцями стали Анатолій Шамрай з колгоспу імені Енгельса (до 45 кг), Анатолій Котухов з колгоспу імені Ілліча (до 48 кг), Володимир Гузій з колгоспу імені Енгельса (до 57 кг),

Іван Циганок з МКБМУ (до 68 кг), Микола Сергієнко з колгоспу імені Свердлова (до 74 кг), Микола Азаров з колгоспу «Заповіт Леніна» (до 82 кг) і Олександр Куц з МКБМУ (до 90 кг).

На початку лютого 1977 року в спортзалі СШ № 1 відбулася особисто-командна першість райради ДСТ «Колос» з вільної боротьби серед дорослих.

У ваговій категорії до 48 кілограмів перше місце зайняв Григорій Павлов (колгосп імені Ілліча), друге – Віктор Семенюта (колгосп імені Енгельса), третє – Анатолій Нутрихін (колгосп «Україна»).

Першим у ваговій категорії до 56 кілограмів був Володимир Друян, другим – Володимир Волох (обидва з колгоспу імені Енгельса), третім – Віктор Бондар (колгосп імені Кірова).

Перше місце у ваговій категорії до 62 кілограмів виборов Анатолій Котухов (колгосп імені Ілліча), друге – Олександр Чучко (колгосп імені Енгельса), третє – Віктор Розкаряка (колгосп імені Ілліча).

У ваговій категорії до 60 кілограмів на призові місця вийшли представники команди колгоспу імені Енгельса Микола Бабенко, Дмитро Білай, Сергій Сацький.

Перше місце у ваговій категорії до 74 кілограмів завоював Юрій Кіусьєв (колгосп імені Енгельса), друге – Олександр Захаров (птахо-

Тренер Микола Азаров із своїми вихованцями

фабрика «Гуляйпільська»), третє – Микола Прокопенко (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ).

Микола Тарабанов (птахофабрика «Гуляйпільська») зайняв перше місце у ваговій категорії до 82 кілограмів, а Анатолій Кілімов (колгосп імені Калініна) – друге, Аркадій Кирилов (птахофабрика) – третє.

У ваговій категорії до 90 кілограмів найсильнішими виявився Олександр Куц (колгосп імені Енгельса), на друге місце вийшов Григорій Солодовник (колгосп імені Ілліча), на третє – Геннадій Ізоков (колгосп імені Енгельса).

Переможцем у ваговій категорії понад 100 кілограмів став Віктор Куниця (колгосп імені Калініна).

Командну першість завоювали спортсмени колгоспу імені Енгельса, на друге місце вийшла команда колгоспу імені Ілліча, на третє – колгоспу імені Калініна.

У лютому 1978 року в Запоріжжі відбулася особиста першість облради ДСТ «Колос» з вільної боротьби серед юнаків 1961-1962 р.н. На цих змаганнях відмінно виступив наш земляк Олександр Мартиненко (автошкола ДТСААФ). У ваговій категорії до 70 кілограмів він вийшов переможцем і став кандидатом на поїздку на республіканські змагання в м. Белград Одеської області.

У квітні в м. Запоріжжі проходила особисто-командна першість області з вільної боротьби серед спортсменів ДСТ «Колос». Честь нашого району захищали борці, яких тренував вчитель СШ № 1 Л. С. Зіненко.

Перші місця у своїх вагових категоріях посіли: до 68 кг – Олександр Русанов з ПМК-121, до 82 – Іван Дерев'янок з експериментального заводу сільгоспмашин.

У кінці травня 1978 року у селищі Веселому відбулася особиста першість обласної ради ДСТ «Колос» з вільної боротьби серед юнаків 1963-1964 р.н. У своїх вагових категоріях призерами стали: до 38 кг – семикласник Ігор Шаповал з СШ № 4 (III) місце), до 41 кг – семикласник Юрій Животченко з СШ № 1 (II), до 59 кг – восьмикласник Віктор Семенюта з СШ № 1 (III місце).

У січні 1980 року проведено першість району з вільної боротьби. В загальнокомандному заліку перемогу здобули борці колгоспу імені Карла Маркса. Друге місце посіли спортсмени колгоспу імені Енгельса. Хороше враження залишила команда експериментального заводу, яка вперше взяла участь у таких змаганнях. Вихованці здібного тренера кандидата у майстри спорту інженера заводу Миколи Азарова виграли третє місце.

В кінці січня 1980 року Олександр Мартиновський (СШ № 1) і Володимир Мотроненко (Успенівська СШ), які взяли участь в обласних змаганнях з вільної боротьби серед юнаків 1965-1966 р.н., завоювали у своїх вагових категоріях третє місце.

У січні 1981 року в селищі міського типу Веселому відбулась особисто-командна першість обласної ради ДСТ «Колос» з вільної боротьби серед юнаків 1964-1965 р.н. Збірна команда Гуляйпільського району в складі В. Пихтіна, В. Міщенко, І. Шаповала, І. Плотки, О. Мартиновського, О. Тихого, С. Гоцула, В. Плотки посіла третє місце.

В кінці січня 1981 року пройшли районні змагання з вільної боротьби за програмою спортивних ігор молоді. Перше місце виборола команда колгоспу імені Ілліча, друге – колгоспу імені Енгельса, третє – колгоспу «Україна».

Чемпіонами району у своїх вагових категоріях стали В. Акімов (до 48 кг), В. Мартиненко (до 56 кг) з колгоспу імені Ілліча, С. Білаш (до 60 кг) з колгоспу «Україна», В. Щербак (до 70 кг) з колгоспу імені Енгельса, О. Вагис (до 75 кг), В. Жовніренко (до 82 кг), Г. Мзюков (до 90 кг – всі з колгоспу імені Енгельса).

У березні в місті Токмаку на обласних змаганнях з вільної боротьби серед юнаків 1965-1967 р.н. наші земляки посіли такі місця: Володя Борт (до 48 кг.) з Успенівської СШ – VI, Ігор Гопка (до 60 кг) – III, Валерій Щербак (до 65 кг) – IV, Микола Семенюта (до 75 кг) – III (всі із СШ № 1).

А на обласних змаганнях з вільної боротьби серед юнаків молодшої підліткової групи, що проходили в селищі міського типу Веселе призерами стали наші земляки. Ігор Храпаль із СШ № 4 (вихованець тренера М. М. Азарова) у ваговій категорії до 77 кілограмів посів друге місце. А вихованець тренера Л. С. Зіненка Віктор Плотка з СШ №1 (до 59 кілограмів) був третім.

Непогано виступили й учні СШ № 1 Геннадій Яковлев (56 кілограмів), Олександр Шевченко (понад 77 кілограмів) і Юрій Гопка (32 кілограми) – наймолодший учасник змагань.

6-9 жовтня 1982 року в місті Гуляйполі проходив республіканський турнір з вільної боротьби серед юнаків 1965-1970 років народження, присвячений пам'яті першої Ногайської Ради робітничих, солдатських і селянських депутатів. У ньому взяли участь юні спортсмени РСФСР, багатьох міст України, Грузії, Чечено-Інгушетії. До складу команди борців Запорізької області входили 10 гуляйпільців. Призером турніру став Ігор Храпаль з СШ № 4 – виборов II місце у ваговій категорії понад 97 кілограмів.

Непогано виступив Ігор Гопка з СШ № 1 – виграв чотири поєдинки і лише в шостому крузі зазнав поразки.

У кінці січня 1985 року в районних змаганнях з вільної боротьби, присвячених 40-річчю Великої Перемоги, взяли участь дев'ять команд.

Перше місце у своїх вагових категоріях вибороли Олександр Тищенко, Олександр Терновий і Микола Азаров (усі із заводу сільгоспмашин), Павло Бодня (колгосп імені Леніна), Сергій Куценко (імені Енгельса), Віктор Плотка («Заповіт Леніна») й Федір Сова (колгосп імені Ілліча).

У першій половині грудня 1985 року в місті Оріхові на зональних обласних змаганнях з вільної боротьби успішно виступили учні професійно-технічного училища № 28 і зайняли в командному заліку друге місце. Право виступати у фіналі спартакіади завоювали Леонід Шевчук та Олексій Сегеда.

22 лютого 1987 року помірлялися силою 114 борців з 10 колективів фізкультури.

Чемпіонські звання з вільної боротьби у своїх вагових категоріях вибороли: серед юнаків – В. Бодня, Ю. Говін, В. Щербак, М. Кузекін (завод сільгоспмашин), Г. Радомський, А. Ведмідь, О. Гагарін, Г. Удод (колгосп імені Карла Маркса), Г. Ільчук, М. Оверко, Ю. Білан (радгосп «Таврійський»), Ю. Тарасов (птахофабрика «Гуляйпільська»), А. Буряк (колгосп «Україна»); серед дорослих – А. Базавлуцький, А. Шамрай, М. Азаров (колгосп імені Карла Маркса).

Спеціальні призи «За волю до перемоги» та «Найтехнічнішому борцеві» вручено Г. Удоду і І. Гопці.

В командному заліку перше місце за представниками колгоспу імені Карла Маркса.

В кінці листопада 1987 року в Чернігівці на обласних змаганнях з вільної боротьби вихованці майстра спорту СРСР Ахмеда Багрудіновича Магомедова у своїх вагових категоріях зайняли такі місця: перше – С. Кузьмін (до 43 кг), друге – Г. Ведмідь (до 43 кг) – обидва з СШ № 2, до 46 кг – друге місце – С. Хуторський (СШ № 1), до 58 кг – друге місце завоював В. Єгоров (СПТУ № 28).

У червні 1988 року в селищі Приазовському відбувся чемпіонат обласної ради ДСФГ профспілок. На ньому вдало виступив В. Єгоров з СПТУ № 28 (вагова категорія до 52 кілограмів). У фіналі Володимир боровся з майстром спорту з Василівки і майже весь поєдинок вигравав по балах, але в кінці допустив промах – невдало виконав прийом і опинився на лопатках. За ним – друге місце.

Ю. Бовін (до 62 кілограмів) теж з профтехучилища посів III місце, В. Дерев'янка (вище 100 кілограмів) із заводу сільгоспмашин – друге.

У березні 1990 року 12 команд колективів фізкультури взяли участь у районних змаганнях з вільної боротьби. За найбільшою кількістю призових місць першість вибороли представники СШ № 4.

В особистому заліку у своїх вагових категоріях переможцями визнано: М. Мула з СШ № 4 (до 28 кг), І. Литвиненка з РТП (до 32 кг), П. Пидорю з колгоспу «Україна» (до 38 кг), М. Данилюка (до 41 кг) і В. Шрамка (до 44 кг) – обоє з колгоспу імені Леніна, В. Данильченка з колгоспу «Заповіт Леніна» (до 47 кг), В. Клименка з колгоспу імені Свердлова (до 50 кг), В. Михайлюченка з птахофабрики «Гуляйпільська» (до 53 кг), О. Кравцова з колгоспу «Україна» (до 56 кг), Г. Розсоху з колгоспу «Україна» (до 59 кг) і Вердмідя з колгоспу імені Енгельса (до 65 кг), Е. Брову з колгоспу імені Свердлова (до 68 кг), С. Савіна з експериментального заводу сільгоспмашин (до 74 кг), В. Романенка з колгоспу імені Ілліча (до 77 кг), І. Агапітова з колгоспу «Україна» (до 82 кг), М. Азарова з СШ № 4 (до 90 кг), Є. Шишова з експериментального заводу сільгоспмашин (до 100 кг), М. Смолового з радгоспу «Червоний» (понад 100 кг).

У кінці лютого 1991 року масово пройшов турнір з вільної боротьби на приз райкому комсомолу (в ньому взяли участь 120 спортсменів). Чемпіонами у своїх вагових категоріях стали Юрій Рябко, Володимир Ведмідь, Микола Пітько, Дмитро Боровський, Роман Шрамко, Руслан Долженко, Вячеслав Міщенко, Ахмед Магомедов (усі з колгоспу «Заповіт Леніна»), Олексій Сидоренко, Олег Пузан, Олександр Брацило, Олександр Лещинський, Микола Азаров (всі – з колгоспу імені Карла Маркса), Сергій Родін і Микола Онопрієнко (обидва з експериментального заводу сільгоспмашин).

У командному заліку перемогли борці колгоспу «Заповіт Леніна».

Кілька слів про тренера Ахмеда Бадрудіновича Магомедова. До спорту він прилучився з четвертого класу школи. А потім став учнем п'ятиразового чемпіона світу з вільної боротьби заслуженого майстра спорту СРСР і заслуженого тренера СРСР Алі Алієва. Там, у столиці Дагестану Махачкалі, юний Ахмед вперше поклав на лопатки свого суперника і відчув радість перемоги. Все те раз і назавжди визначило його подальшу долю.

Ахмед Магомедов успішно виступав у складі збірної республіки у Всесоюзних турнірах, був чемпіоном Збройних Сил СРСР. Став майстром спорту з вільної боротьби і кандидатом у майстри спорту з самбо і дзюдо. Десятьма видами спорту захоплювався спортсмен, був

розрядником з футболу, волейболу, баскетболу, гир, штанги, легкої атлетики... І в кожному з них для себе лишив результативний слід. Ніколи не кури́в і не пив. Ось всьому цьому і вчив тренер своїх вихованців, а їх у нього було 120 (хлопчики і дівчатка) у секції вільної боротьби, дзюдо і самбо при райраді КПФСТ «Колос» у 1992 році.

А. Б. Магомедов був задоволений своїми вихованцями. Обласні змагання 1991 року дали добрі результати. Половина збірної команди району – 7 хлопців – стали чемпіонами області з вільної боротьби у своїх вагових категоріях та й решта посіла високі місця. Це всі вже першорозрядники.

Учень СШ № 1 Олег Вовк увесь віддається спорту. До сьомого поту працює на килимі. І має відмінний результат: на двох обласних змаганнях виборів першість. Упевнено підтверджує чемпіонське звання і його молодший товариш Роман Шрамко з СШ № 2. Прекрасні результати мають Віктор Нефьодов, Віталій Яланський, Руслан Долженко, Руслан Чернишов і Микола Вовк.

– Великі надії покладаю на Миколу Пiтька з СШ № 2, – розповідав тренер. – З великим бажанням відвідує секцію, працелюбний, наполегливий у досягненні мети.

Подають надії і дівчата. Це – Оксана Сергійчук, Олена Бодня, Наталія Корсун, Лілія Люта, Тетяна Ошуркова. Тридцять чотири юнки із задоволенням відвідують заняття. Спорт ніколи ще не заважав добре встигати в школі і житті. Навпаки, навчає терпінню, привчає берегти час.

– У нас би зовсім не було ніяких хуліганів, якби всі хлопці з раннього дитинства звикли до спорту, – роздумує А. Б. Магомедов. – Адже спорт не тільки заповнює вільний час і дарує фізичну силу, він дисциплінує, вчить благородству. Робить людину більш посидючою, завзятою, старанною...

У січні 1995 року в канікулярні дні у райцентрі помірялися силою зібралися юнаки середніх шкіл. Цей турнір з вільної боротьби в новому році став стартом подальших змагань різних рангів.

У десяти вагових категоріях переможцями стали: до 30 кілограмів – Ярослав Сегеда з СШ № 1, до 35 кілограмів – Євген Юрченко, до 41 кілограма – Євген Коваленко (обидва з СШ № 41), до 46 кілограмів – Юрій Павлович з Успенівської СШ, до 50 кілограмів – Віталій Зима, до 55 кілограмів – Микола Пономаренко (обидва з СПТУ № 28), до 60 кілограмів – Микола Пiтько з СШ № 2, до 70 кілограмів – Віктор Коробов з СПТУ № 28, до 75 кілограмів – Юрій Вагiд з Успенівської СШ, до 90 кілограмів – Руслан Долженко з СШ № 2.

Всі переможці нагороджені грамотами райради ДСТ «Колос» і

цінними подарунками від комерційної фірми «Ярема» (директор Ю. І. Коростельов).

У кінці лютого 1995 року в спортзалі СШ № 4 пройшла першість району з вільної боротьби серед юнаків і дорослих. 75 борців з семи колективів вийшли на килим помірятися силами. Це було справжнє свято.

Переможцями у своїх вагових категоріях стали: М. Вербицький (29 кг), Я. Сегеда (32 кг), Л. Парило (35 кг) – всі з КСП «Заповіт Леніна», А. Азаров (45 кг) з СШ № 4, Ю. Павлович (50 кг) з колгоспу «Україна», М. Пономаренко (55 кг), М. Пітько (62 кг), А. Ковальов (66 кг) з КСП «Заповіт Леніна», А. Березовський (70 кг) з СШ № 4, А. Кравцов (75 кг), Ю. Ватін (81 кг) з колгоспу «Україна».

Серед дорослих у ваговій категорії 74 кг першість виборів зоотехнік радгоспу «Червоний» В. Усатий, на II місці – А. Непайда з колгоспу «Україна», на третьому – Ю. Тарасов з птахорадгоспу «Гуляйпільський».

В командному заліку перемогу здобули борці КСП «Заповіт Леніна» (тренер А. Магомедов), друге місце вибороли юні спортсмени колгоспу імені Карла Маркса (вихованці СШ № 4, яких тренує директор друкарні М. Азаров), третє – борці колгоспу «Україна» (інструктор зі спорту Ю. Биковський).

У квітні 1995 року в місті Запоріжжі відбувся міжнародний турнір пам'яті борця заслуженого тренера України М. Д. Сафошина, котрий проводиться вже вдванадцяте. У цей скрутний час при фінансовій допомозі директора районної друкарні М. М. Азарова гуляйпільські спортсмени з вільної боротьби змогли взяти участь у цих престижних змаганнях, де поряд з українськими борцями виступали їх колеги з Росії і Азербайджану – з 21 міста цих держав.

Наша команда виступала у такому складі: І. Пелих з СПТУ № 28 (до 53 кг), М. Пітько з СШ № 2 (до 58 кг), Роман Шрамко (до 68 кг), Роман Лутохін (до 74 кг), Віталій Коробов (до 81 кг) – усі з СПТУ № 28, Руслан Долженко і Віталій Яланський (до 88 кг) – обоє з СШ № 2.

В перший день спортсмени успішно пройшли два кола поєдинків, а наступного – їх напруженість зросла, бо ж продовжували виступати вже сильніші. В результаті триденних боїв наші борці під керівництвом тренера А. Б. Магомедова посіли такі місця: Р. Долженко – I, В. Яланський – II, В. Коробов – II, І. Пелих – IV, М. Пітько – V місце.

1 жовтня 1996 року у Василівці відбулася обласна спартакіада «Хто ти, майбутній олімпієць?» з вільної боротьби серед юнаків. В ній взяла участь і наша борцівська команда. В командному заліку вона посіла друге місце.

В особистому заліку чемпіонами обласної спартакиади стали Микола Пітько, Віталій Нефьодов, Вадим Левадній. Другі місця вибороли Андрій Тарасенко, Микола Вербицький, Віталій Рибалко, Сергій Шрамко, третіми стали Євген Дідовський, Олександр Нефьодов.

13 вересня 1997 року повернувся з обласних змагань з перемогою Віталій Коробов (СПТУ-28). Її він здобув у Василівці на змаганнях з вільної боротьби.

На початку березня 1998 року у спортзалі СШ №4 відбулися районні змагання з вільної боротьби серед юнаків. Перемогу у своїх вагових категоріях здобули Р. Магомедов (до 29 кг), Є. Тарасенко (до 32 кг), Р. Баранов (до 36 кг), М. Вербицький (до 41 кг), А. Ліра (до 45 кг), Я. Сегеда (до 48 кг), О. Тараненко (до 52 кг), Д. Сегеда (до 63 кг), С. Шрамко (до 66 кг), М. Москвіць (до 69 кг), О. Шрамко (до 74 кг) та В. Коробов (до 82 кг).

У командному заліку першість за командою з КСП «Заповіт Леніна» (тренер А. Б. Магомедов). На другому місці – борці з СШ № 4 (тренер М. М. Азаров).

20 березня 1999 року в спортзалі ЗОШ № 4 на районних змаганнях з вільної боротьби серед юнаків і дорослих ДСТ «Колос» в особистому заліку призові місця у своїх вагових категоріях посіли: серед юнаків – 29 кг: Євген Мінаков (I), 32 кг: Василь Чертков (I), 35 кг: Євген Тарасенко (I), 38 кг: Сергій Шевченко (I), 42 кг: Андрій Тарасенко (I), 47 кг: Ігор Ісаєнко (I), 53 кг: Сергій Буряк, 59 кг: Микола Вовк (I), 60 кг: Олександр Попович (I), 73 кг: Олександр Тараненко, 85 кг: Михайло Москвіць (I); серед дорослих – 54 кг: Іван Кіров (I), 63 кг: Євген Чернишов, 69 кг: Юрій Павлович (I), 76 кг: Сергій Хуторський, 85 кг: Микола Азаров (I), 97 кг: Сергій Нескін (I).

В командному заліку першість вибороли борці КСП «Заповіт Леніна» (тренер А. Б. Магомедов).

На початку березня 2000 року у спортзалі ЗОШ № 4 прийшла першість району з вільної боротьби серед юнаків.

В особистому заліку у своїх вагових категоріях перші місця вибороли Дмитро Сегеда, Сергій Скар, Микола Вербицький, Микола Алдошин, Андрій Тарасенко, Сергій Передерій, Руслан Магомедов (всі з команди КСП «Заповіт Леніна»), Яків Шепель, Олександр Красовський, Олександр Тютюнник, Станіслав Прохоренко (ЗАТ «Аграрний дім»).

Цьогорік вперше проводилась абсолютна першість серед дівчат, а переможницею стала учениця 7 класу ЗОШ № 2 Наталія Заїченко (команда КСП «Заповіт Леніна»).

В командному заліку перше місце за командою КСП «Заповіт Леніна» (тренер А. Б. Магомедов), друге – за ЗАТ «Аграрний дім» (М. М. Азаров), третє – ВАТ «Гуляйпільське» (спортінструктор М. В. Яковенко).

Василь Данилович Ільченко

РОЗПОВІДАЄ ВАСИЛЬ ІЛЬЧЕНКО:

– Займатися класичною боротьбою я почав тоді, коли поступив навчатися до Оріхівського сільськогосподарського технікуму. Тренувався у колишнього чемпіона Казахстану з класичної боротьби Вілі Тимофійовича Черниша. До секції ходили досвідчені спортсмени, призери області, старшокурсники, земляки: Микола Жила із Заріччя і з Варварівки Земелько, які вже мали I-III розряди.

У 1962 році нас почав тренувати Іван Григорович Осадчий, який мав золоту медаль чемпіона СРСР. Разом зі мною тренувались брати Віктор, Дмитро, Олександр і Володимир Залозні, які пізніше стали майстрами спорту.

Коли І. Г. Осадчий виїхав до м. Дніпропетровська, команду м. Оріхова з класичної боротьби довелось тренувати мені. Ми займали призові місця в обласних змаганнях, їздили з показовими виступами по селах Оріхівського району.

В 1964 році, виступаючи за збірну команду Куйбишевського району на обласних змаганнях, які проходили в Гуляйпільському Будинку культури (там тепер музей), я виборов II місце.

Паралельно з класичною боротьбою займався ручним м'ячем, який тільки почав культивуватись в районі. Захопився ним студент старшокурсник Анатолій Невинський, який потім був членом збірної команди СРСР.

У 1962 році вперше у складі збірної команди Оріхівського району ми посіли I місце в області. Змагання проходили в м. Приморську. І стали чемпіонами Запорізької області. У 1964 році я виступав за збірну Приазовського району і вдруге став чемпіоном області з гандболу.

В період служби (1964-1967 рр.) в групі радянських військ в Німеччині продовжував займатись спортом. Виступав у складі збірної команди частини з ручного м'яча, був чемпіоном інженерних військ, тренером частини. Виступаючи на першості групи радянських військ в м. Дрездені зайняв III місце з класичної боротьби. Там зустрів земляка В. І. Крупія, який проходив службу в Дрездені.

З 1969-го року по 1981-й рік тренував збірну Гуляйпільського району з класичної боротьби (після Леоніда Семеновича Зіненка). Виступаючи на обласних змаганнях, що проходили в м. Пологах, ми завоювали третє загальнокомандне місце. Призерами обласних змагань стали я і Анатолій Шамрай. Постійно в секції класичної боротьби тренувались також Л. Овчинников, Д. Бодня, П. Радомський, В. Колісник, С. Коломоєць, І. Прудіус, А. Ананійчук, Г. Пурик, К. Сірінюк, Б. Колісник, П. Волков, С. Коломоєць.

В 1970 році на обласних змаганнях з класичної боротьби, які відбувались в гуляйпільському колгоспі імені Карла Маркса, наша команда посіла призове місце. Я зайняв друге місце, програвши за балами майстру спорту з Мелітополя А. Сладомедову. Після цих змагань запросили до збірної команди області мене, Станіслава Коломоєця з Любимівки та Івана Придиуса з Темирівки. Ці хлопці двічі на тиждень приїздили із сіл в Гуляйполе на тренування.

У 1970-1971 роках постійно втрюх тренувались на обласних зборах в м. Запоріжжі. Займався з нами чемпіон світу Сафошин у спортзалі товариства «Трудові резерви». Брало участь у різних обласних змаганнях, де виступали чемпіони світу, СРСР – відомі борці Кляхін, Сергій Рибалко та інші.

На першості України, які проходили в м. Оріхові, Іван Придиус зайняв друге місце (вагова категорія 120 кілограмів), Станіслав Коломоєць – четверте (82 кілограми) і я – третє (74 кілограми).

Іван Придиус – пастух з Темирівки, Станіслав Коломоєць – випускник Мелітопольського Інституту механізації сільського господарства, працював у колгоспі імені Калініна головним інженером, прийшов до нас, маючи перший спортивний розряд.

У 1969-1981 роки постійно проходили районні змагання з класичної та вільної боротьби в м. Гуляйполі, в с. Успенівці, клубі колгоспу імені Карла Маркса. Найактивнішу участь брали борці колгоспу імені Карла Маркса (тренер М. Піка) та колгоспу «Україна» (В. Циб).

В цей час (1968-1976) я працював у «Райсільгосптехніці» і при активній підтримці керуючого, кандидата в майстри спорту зі шахів В. Ф. Охріменка, голови місцевому профспілки О. С. Поповича, мене як комсорга та громадського інструктора зі спорту О. М. Гончаренка інтенсивно тут розвивався спорт. Кращі спортсмени працювали у нас. Їх відпускали у робочий час на тренування, надавали автотранспорт для поїздок на змагання.

У «Райсільгосптехніці» працювали волейбольна, футбольна секції, ручного м'яча. Проводились змагання лижників, хокеїстів, мірялися силами ковзанярів і городошники.

Райсільгосптехніківці були активними учасниками районних і обласних змагань. Тоді на території управління побудували майданчики для волейболу, ручного м'яча, городків, де проводили дружні зустрічі, змагання на першість району. При підтримці керівництва РВСГТ комсомольці побудували волейбольний майданчик на заповідянському і ставку Буркіна, де проводили вихідні та святкові дні гуляйпільці. Тут проходили дружні зустрічі, зони першості району.

Керівництво «Сільгосптехніки» турбувалось і про спортивний інвентар. Тоді закупили 12 пар лиж, 15 пар коньків і клюшок, футбольні і волейбольні м'ячі, інвентар для городошного спорту. Як результат, з ручного м'яча і волейболу ми займали перші місця по району. Найважчим суперником для нас була команда радгоспу «Червоний».

Основними гравцями збірних команд району з ручного м'яча і волейболу були працівники «Райсільгосптехніки» Микола Матюхін, Василь Ільченко, Петро Жовніренко, Федір Чижик, Анатолій Бондаренко, Микола Лапін, Леонід Пидоря, Віктор Яковенко, Анатолій Ячало, Василь Дубков, Олександр Приліпко, Василь Панарін та інші.

Брали участь ми і в обласних змаганнях з мотокросу (м. Оріхів).

У 80-х активно спорт розвивався в районному шляховому ремонтно-будівельному управлінні (директор П. Є. Гура, голова комітету профспілки Г. Т. Шкабарня). Наша команда волейболістів у обласних змаганнях шляховиків займала друге місце. Друге місце, але у змаганнях гирьовиків, виборював Віктор Литвинов, призові місця з шахів – Василь Ільченко, Олександр Логанов. У Нікопольській зоні на першість України з волейболу команда у складі Петра Жовніренка, Федора Чижика, Василя Ільченка, Віктора Яковенка, Олександра Логанова, Леоніда Пидорі посіла четверте місце. Завойовані тоді кубки і сьогодні стоять у кабінеті головного інженера «Автодора», нагадуючи про нашу спортивну молодість.

2.04.2012 р.

МИКОЛА АЗАРОВ

Микола Миколайович народився 12 жовтня 1948 року, кандидат У майстри спорту з вільної боротьби.

– Першим моїм спортивним залом був дідусевий сад у селі Зеленому Гуляйпільського району Запорізької області, а спортивними снарядами – дерева, – 16 лютого 2012 року розповідав М. М. Азаров. – З дитинства любив піднімати важкі предмети. Полюбив боротьбу після того, як побачив кінофільм «Борець і клоун» про Івана Піддубного.

Любов до спорту привив учитель фізкультури СШ № 2 Петро Михайлович Барвінський (Кишко). А першим наставником з вільної боротьби був Леонід Семенович Зіненко, який у 1966 році у СШ № 1 відкрив секцію.

Після двох тижнів тренувань я на першості Запорізької області серед сільських районів зайняв III місце.

Боровся і під час служби в Армії. Був другим на першості полку і другим – у дивізії. Обидва рази програв знаменитому на той час кандидату в майстри спорту Олександрю Залозному з Оріхова.

Стабільно почав тренуватися в м. Дніпропетровську, коли став студентом хіміко-технологічного інституту.

Був третім на першості України серед студентів, неодноразовим чемпіоном і призером м. Дніпропетровська, триразовий чемпіон інституту.

У 1979 році переїхав жити до м. Гуляйполя. Організував секцію з вільної боротьби на базі міської СШ № 4 і вів її біля 20 років. Брав участь у всіх районних змаганнях з вільної боротьби і завжди перемагав. Крім боротьби займався штангою і гирями.

У 1987 році виконав норматив кандидата в майстри спорту СРСР з вільної боротьби, маю 1-й розряд з гирьового спорту і штовхання ядра, 3-й дорослий розряд зі штанги.

Мої вихованці неодноразово були чемпіонами та призерами районних змагань. Найбільших успіхів у спорті добився мій учень Олександр Красовський, який виконав норматив майстра спорту України з 32-кілограмовими гирями. Я пишаюсь своїм учнем!

Микола Миколайович Азаров

АНАТОЛІЙ ШАМРАЙ

28 серпня 2012 року розповідав Анатолій Олексійович Шамрай:

– Спортом я почав займатися з раннього віку. Спочатку захоплювався легкою атлетикою, «тягав» штангу, але найбільше мені сподобалась вільна боротьба. З п'ятнадцяти років разом із товаришами ходив

у секцію вільної боротьби, яку він неперевершений Леонід Семенович Зіненко. Заняття проходили двічі на тиждень у ДСТ «Колос».

Після наполегливих тренувань прийшли перші результати. Уже у 1968 році на районних змаганнях я зайняв у своїй ваговій категорії до 52 кілограмів друге місце, потім – перше. І в тому ж році посів друге місце на обласних змаганнях, які проходили в місті Гуляйполі.

Так поступово приходив досвід, шліфувалася спортивна майстерність. У секції вільної боротьби займався і мій рідний брат Леонід, який теж займав призові місця на змаганнях різного рівня. Разом з нами боролися Володя Колесніков, Толя Бондаренко, Дмитро Бодня, Анатолій Ананійчук, Віктор Яланський (майстер спорту із дзюдо).

У 1969 і 1970 роках я входив до складу збірної команди спочатку району, а потім і області. У 1969 році гуляйпільська команда борців зайняла друге місце в області і в цьому ж році я став членом збірної борців Запорізької області. І в 1970 році честь області захищали разом з Анатолієм Ананійчуком на республіканських змаганнях, які проходили в м. Донецьку, де стали призерами.

У тому ж році пішов на службу в армію і туди надійшла звістка, що ми з Анатолієм Ананійчуком виконали нормативи кандидатів у майстри спорту СРСР. Анатолій через рік закінчив Комсомольську середню школу і поступив у один із вищих навчальних закладів у м. Ленінграді, де згодом став майстром спорту СРСР з вільної боротьби.

Брат мій Леонід був менший за мене на два роки і теж наполегливо займався вільною боротьбою, виборював призові місця на змаганнях, став першорозрядником.

...Пройшли роки, але я і сьогодні з вдячністю згадую Леоніда Семеновича Зіненка, членів гуляйпільської команди Радомського, Алдошина, Леоніда Федька, Калугіна та інших, які здобували Гуляйпілью спортивну славу.

ДЗЮДО

У місті Оріхові на початку лютого 1982 року відбулися обласні змагання дзюдоїстів. У них гуляйпільці посіли четверте місце.

В особистому заліку призерами змагань стали інженер ПМК-6 М. М. Тищенко (вагова категорія до 78 кг) – III місце і робітник ПМК-121 О. М. Русанов до 86 кг – II місце.

У Снігурівці (Миколаївська область) відбувся Всесоюзний турнір із дзюдо серед школярів 1967-1968 р.н. на приз Героя Радянського

Союзу В. А. Виденка, присвячений 170-річчю заснування міста і XIX з'їзду ВЛКСМ. На змаганнях у травні 1982 року прибули команди з Красноярська, Ашхабада, Тбілісі, Києва, Котовська, Ялти, Харкова, Одеси, Душанбе, Баку, Ленінграда, Риги, Кишиніва та інших міст.

У турнірі взяв участь учень Гуляйпільської міської СШ № 4 Ігор Храпаль (вагова категорія понад 77 кілограмів), де виступило 12 спортсменів. Ігор показав шостий результат.

У січні 1983 року в Запорізькому спортзалі «Динамо» відбулися змагання юнаків із дзюдо, що передують республіканському турніру. Команду нашого району представляли член збірної області з цього виду спорту, призер двох республіканських турнірів Ігор Храпаль (СШ № 4, вагова категорія до 80 кілограмів) та Олександр Каптюхов (СШ № 1 – до 63 кілограмів). Ігор посів третє місце, Олександр – четверте, і це при тому, що останній займався боротьбою лише півроку і вперше брав участь у змаганнях такого масштабу.

У загальнокомандному заліку наші спортсмени завоювали сьоме місце.

У травні 1984 року два дні в місті Оріхові тривали обласні змагання дзюдоїстів – юнаків 1967-1968 років народження. Команда нашого району посіла у них друге місце.

Чемпіонський титул облради ДСТ «Колос» у ваговій категорії до 75 кілограмів завоював Володимир Плаксин (учень СМПТУ № 28), призерами стали – Василь Бойчук (до 50), Дмитро Волощенко (до 57) й Володимир Власенко (до 83) – усі з СМПТУ № 28.

**Лариса Тепчук – майстер спорту із дзюдо.
Родом із с. Новозлатополя**

САМБО

На початку лютого 1982 року в Оріхові на першості області з самбо наші земляки в командному заліку були шостими.

В особистому заліку III-IV місця поділив лікар райлікарні О. Г. Рябко (до речі, секції дзюдоїстів і самбістів у Гуляйполі почали працювати з грудня 1981 року).

– Самбо культивується у нас зовсім недавно, – 29 квітня 1982 року розповідав кандидат у майстри спорту СРСР М. Тищенко, – зате успіхи спортсменів вже помітні. Про це говорять і результати виступу збірної району на першості обласної ради ДСТ «Колос» з самбо юнаків, яка проходила в Оріхові.

Наймолодший учасник змагань 12-річний Олександр Ніконенко з СШ № 4 у своїй ваговій категорії (до 32 кілограмів) був третім. А найкраще виступили Віктор Плотка (до 56 кілограмів) з СШ №1 і Михайло Вовчок (до 68 кілограмів) з міського профтехучилища № 28 – за ними перші місця. В Ігоря Храпаля (до 77 кілограмів) з СШ № 4 – другий результат. Здібного юнака зарахували кандидатом до збірної команди області.

В командному заліку збірна нашого району посіла друге місце.

У квітні 1984 року два дні в місті Оріхові проходили обласні змагання з боротьби самбо серед юнаків 1967-1968 років народження. Спортсмени боролись за право взяти участь у республіканській першості, що відбудеться восени того ж року.

Призером змагань у ваговій категорії до 48 кілограмів став представник нашого району учень СМПУ № 28 Василь Бойчук. Він посів друге місце.

Добре виступив також учень СШ №1 Віктор Куц (четверте місце).

KARATE

У березні 2004 року у Гуляйполі відбувся турнір з карате, в якому брали участь представники шкіл Донецька, Макіївки, Василівки, Гуляйполя – всього понад 200 спортсменів.

Серед наших земляків відзначилися: Михайло Продан (вікова група 11-12 років) виборов перше місце у багатоборстві і куміте, друге місце – ката (одиначне).

Третє місце зайняли: Богдан Калина (9-10 років) – ката (одиначне), Максим Пика (11-12 років) – куміте, Наталія Жовніренко (12-13 років) – ката (одиначне), Нарік Бадалян (вікова група 15-16 років) виборов друге місце у куміте і третє – ката (одиначне).

Уже три роки в місті Гуляйполі існувала школа східних єдиноборств С. О. Лапшина, де хлопчики та дівчатка вивчали мистецтво карате під керівництвом досвідченого тренера І. А. Непочатого. На тренуваннях діти загартовували не тільки своє тіло, а й дух.

27 лютого 2005 року в смт Покровське Дніпропетровської області відбулися регіональні змагання з традиційного і нетрадиційного карате,

в яких брали участь і гуляйпільці. Серед учасників були представники Запорізької, Донецької та Дніпропетровської областей. Всього біля 200 учасників. Майже всі гуляйпільці зайняли призові місця у своїх вагових категоріях у розділах ката та куміте. Серед них Нарік Бадалян (I місце – куміте, II – ката), Павло Зінченко (I місце – ката), Михайло Продан (II місце – куміте і ката), Арам Геворкян (I місце – ката), Дмитро Хохотва (III місце куміте і ката) та Олександр Плющій (III місце – куміте).

Нарік Бадалян за 4 роки навчання у школі східних єдиноборств С. А. Лапшина (м. Донецьк) у спортивних змаганнях отримав 22 дипломи і 14 медалей. 28 травня 2006 року він здав екзамени і отримав 2-й кюдан коричневий пояс з карате. Того ж дня Нарік у турнірі з традиційного і нетрадиційного карате у розділах куміте і ката виборов перші місця.

Першими у цих розділах змагань були і гуляйпільці Анастасія Чеберко та Михайло Продан.

Дев'ятикласник ЗОШ № 1 Денис Ячало теж є володарем коричневого пояса з карате.

21 березня 2010 року у м. Курахове Донецької області в Палаці спорту «Олімпійський» пройшли Всеукраїнські змагання з карате і багатоборства школи Сергія Лапшина. Стала їх учасниками і гуляйпільська команда на чолі з тренером Олександром Павленком.

У цих змаганнях брали участь досить сильні бійці з Києва, Донецька, Запоріжжя. Гуляйпільські хлопці Єгор Подлесний і Олексій Міщенко, вперше побувавши на таких спортивних поєдинках, вибороли

Нарік Бадалян – володар коричневого пояса з карате. 2006 р.

пояси. В Єгора – оранжевий (до цього був жовтий), а Олексій завоював зелений (по шатакан-карате).

Тимур Абрамян виборов друге місце із куміте. А ось Владислав Курманов став непереможним у багатоборстві, показавши витривалість і професійність ведення бою у чотирьох видах багатоборств.

НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС

Мало хто знає навіть із любителів спорту, що дочка Нестора Івановича Махна Олена Несторівна Міхненко-Куликова (30.X.1922 р.-26.XII.1992 р.) була гравцем збірної Казахстану з настільного тенісу.

Олена Несторівна згадувала: «Я й училася – з охотою, легко, навіть з насолодою. Я і спортом займалася. З ковзанами тільки недавно розлучилася. Ушкодила ногу. Саме ту, травмовану під час арешту в Берліні. Тепер на згадку про ковзанярські свої успіхи ось ці грамоти, призи. А в настільному тенісі була чемпіонкою міста Джамбула, капітаном команди, майстром спорту, входила до збірної Казахстану. До Москви, до Мінська їздила на Всесоюзні змагання. Тільки на Україні не пощастило побувати...»

Свої чемпіони району і області були і в такому виді спорту, як настільний теніс. І тут є чим пишатися гуляйпільцям.

В кінці березня 1969 року два дні в районному Будинку культури тривала особисто-командна першість з настільного тенісу серед колективів райради ДССТ «Колос».

За звання першої ракетниці району боролись 16 спортсменок. Без жодної поразки до фінішу дійшли Галина Куніцина (взуттєва фабрика) і Валентина Шевченко (колгосп імені Калініна). Вирішальний поєдинок закінчився перемогою Галини. Вона стала чемпіонкою товариства «Колос» 1969 року.

Чемпіонський титул серед чоловіків прагнули здобути 32 учасники. Але фортуна усміхнулася Леонідові Педорі (завод сільгоспмашин). На другому місці Микола Лапін (колектив РК профспілки державних установ).

В загальнокомандній першості виступили 23 колективи. Перше місце завоював колектив РК профспілки працівників культури у складі Бориса Костюка і Людмили Тріщун. На другому місці – команда заводу сільгоспмашин (Леонід Пидоря і Олена Рябко), на третьому – представники колективу фізкультури радгоспу «Червоний» Віктор Шевченко і Ліда Цибенко. Учасники, які вибороли призові місця в особистій першості, і команди-переможниці нагороджені грамотами райради ДССТ «Колос».

У грудні сільські спортивні колективи закінчили змагання з настільного тенісу. Серед чоловіків призові місця завоювали робітник радгоспу «Червоний» Віктор Дерев'янка (перший) і робітник птахофабрики «Гуляйпільська» Анатолій Васильєв (другий).

Серед жінок успішно виступила Валентина Біленко (музичний керівник дитсадку №1), друге місце завоювала Галина Набока (старша піонервожата Червоненської восьмирічної школи).

В командному заліку першість присуджено спортсменам радгоспу «Червоний», друге і третє місце дісталися спортивним колективам колгоспу імені Леніна і птахофабрики «Гуляйпільська».

У жовтні 1972 року в спортзалі першої середньої школи пройшли районні змагання з настільного тенісу, присвячені Всесоюзному дню працівників сільського господарства.

Перше місце виборола команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин, на другому залишилась команда райоб'єднання «Сільгосптехніка», на третьому – колгосп «Заповіт Леніна».

В особистому заліку чемпіонський титул завоював Володимир Каретник (колгосп імені Карла Маркса), на другому місці – Іван Закарлюка (будинкоуправління).

На початку травня 1973 року відбулися змагання на першість району з настільного тенісу. Призові місця вибороли команди райпобуткомбінату (I), заводу побутових товарів (II) і дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин (III).

В особистому заліку чемпіонами стали: серед чоловіків – Борис Костюк (райпобуткомбінат); серед жінок – Світлана Лелик (завод побутових товарів).

У спортзалі профтехучилища відбулися районні змагання з настільного тенісу. В них взяли участь 17 колективів фізкультури ДСТ «Колос». Місця розподілилися так: дослідно-експериментальний завод сільгоспмашин (I), районний вузол зв'язку (II), завод побутових товарів (III), колгосп імені Карла Маркса (IV).

В особистому заліку чемпіонкою (серед жінок) стала Світлана Лелик (завод побутових товарів).

У лютому 1980 року в розіграшу першості району з настільного тенісу взяли участь 20 команд. Першими були любителі ракетки колгоспу імені Карла Маркса. В особистому заліку перемогу здобули: серед жінок – С. Закарлюка (завод побутових товарів), серед чоловіків – Г. Михайлик (радгосп «Таврійський»).

В кінці лютого 1981 року 20 колективів фізкультури ДСТ «Колос» взяли участь в районних змаганнях з настільного тенісу. В командно-

му заліку призерами їх стали спортсмени колгоспу імені Карла Маркса, міського профтехучилища № 28 і ремонтно-механічного заводу, в особистому заліку серед жінок – Світлана Біленко з колгоспу імені Карла Маркса, Валентина Коберняк з ремонтно-механічного заводу і Наталія Тарасенко з колгоспу «Мир», серед чоловіків – Федір Чижик з райоб'єднання з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства, Сергій Цукан із заводу будівельних матеріалів і Микола Лалін з міського профтехучилища № 28.

У лютому 1982 року представники 16 спортивних колективів взяли участь у розіграшу першості району з настільного тенісу.

В командному заліку I місце зайняли тенісисти колгоспу імені Карла Маркса, II – експериментального заводу сільгоспмашин, III – райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ.

У особистому заліку переможцями змагань стали Федір Чижик з райоб'єднання по виробничо-технічному забезпеченню сільського господарства і Тамара Тищенко з колгоспу імені Карла Маркса.

У першій половині січня 1988 року у спортзалі ДЮСШ відбулася особисто-командна першість з настільного тенісу. Перше місце виборов вихованець тренера С. М. Цукана Микола Петренко. Серед дівчат першою була Наталка Бандараш.

Впевнено прийшла до перемоги на районних змаганнях збірна команда юних тенісистів дитячо-юнацької спортивної школи у складі Василя Жовніренка, Володимира і Марини Горпиничів. Друге місце вибороли представники Успенівської восьмирічної школи, третє – команда СШ № 3.

У квітні 1988 року команда тенісистів взуттєвої фабрики взяла участь в обласній спартакіаді обкому профспілки працівників легкої промисловості. В упертій боротьбі вона виборола перше місце. Честь підприємства захищали В. М. Шрамко, Г. Г. Пузанов, Н. М. Кондратьєва, О. М. Семенюта, Т. Я. Тищенко і С. В. Харитонова.

У травні 1989 року в смт Новомиколаївці два дні тривали обласні змагання з настільного тенісу. Добре виступили наші земляки Сергій Цукан, Борис Лопухін і Марина Макаренко. Команда посіла перше місце. В особовому заліку Сергій Цукан вийшов на друге місце.

У січні 1990 року першість району з настільного тенісу проходила в с. Новомиколаївці. Найкращі результати показали Сергій Цукан (МШ ПМК-159) – перше місце і Борис Лопухін (Комсомольське) – друге.

У лютому 1990 року в Запоріжжі відбулися обласні змагання з настільного тенісу серед працівників народної освіти. В них взяли участь представники 10 районів і міст. В упертій боротьбі наша збірна пере-

могла суперників і виборола перше місце. За перемогу боролись Б. В. Лопухін (вчитель Комсомольської СШ), С. О. Цукан (тренер ДЮСШ) і М. А. Макаренко (завуч ДЮСШ).

В особистому заліку в першій групі чоловіків Б. В. Лопухін посів друге місце, в другій групі чоловіків С. О. Цукан виборов перше місце і виконав норматив кандидата в майстри спорту. Нікому не прогала і виконала норматив I розряду М. А. Макаренко.

У кінці лютого 1992 року в селищі міського типу Михайлівці пройшли обласні змагання за програмою спартакіади «Здоров'я» серед трудівників агропромислового комплексу з настільного тенісу. Висока майстерність і сила волі спортсменів нашої команди дали змогу не тільки увійти до фіналу, а й стати переможцями турніру. Честь району захищали Сергій Цукан і Сергій Горпинич.

У листопаді 1993 року в спортзалі ДЮСШ пройшли змагання з настільного тенісу, в котрих взяли участь 30 чоловік по трьох вікових групах.

В молодшій віковій групі кращими були Костя Мінаков із Залізничної НСШ (тренер О. І. Соя), Артем Азаров із СШ № 4 (О. І. Прокопенко) і Олександр Булгак із Залізничної НСШ.

Серед учасників середньої групи перше місце зайняв Роман Захарченко із Залізничної НСШ.

У старшій віковій групі першим був Олександр Кузнецов із Залізничної НСШ.

На початку лютого 1995 року у спортзалі ДЮСШ проходив районний турнір тенісистів, котрий зібрав юнаків і дорослих. На цій грі зустрілися кандидат у майстри спорту, неодноразовий чемпіон району С. О. Цукан і його вихованець Сергій Горпинич, різниця у віці – 20 років. То була захоплююча гра з обох сторін. Вміння нападаючих ударів і захисту демонстрували гравці впродовж трьох партій. На цей раз перемогу здобув учень – Сергій Горпинич. На його рахунок 9 перемог і одна поразка.

Друге і третє місце належало визначити серед п'яти учасників, у котрих було по 7 перемог і 3 поразки. Підрахунок за партіями на друге місце вивів Валерія Товстонога з райлікарні, на третє – культпрацівника з Комсомольського майстра спорту Бориса Лопухіна.

Серед юнаків перше місце виборов Вадим Куш, друге – Володимир Ведмідь, третє – Костянтин Биковський.

Переможці нагороджені грамотами і цінними подарунками від фірми «Ярема» (директор Ю. І. Коростельов), а призери відзначені грамотами райради КПФ СТ «Колос».

На початку березня 1995 року в першості району з настільного тенісу взяли участь 10 колективів фізкультури. Вдало виступили кандидат у майстри спорту С. О. Цукан і його вихованець С. А. Горпинич з команди експериментального заводу сільгоспмашин (інструктор зі спорту В. Ф. Вал), яка й виборола I місце. На II місці – спортсмени з колгоспу імені Енгельса (інструктор зі спорту В. П. Авдієнко), на III-му – з колгоспу імені Карла Маркса (інструктор зі спорту В. П. Павелько).

У серпні 1995 року в районних змаганнях з настільного тенісу серед ветеранів першість виборов О. І. Прокопенко (товариство інвалідів). В другій групі спортсменів, котрим до 35 років, призерами стали С. О. Цукан (I), С. Горпинич (II) – обое з «Хіммашу» і В. І. Гринь з райкомпрофспілки держустанов (III).

В кінці листопада 1997 року у м. Токмаку відбулися обласні змагання з настільного тенісу за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» Наша команда у складі О. Булгака, В. Гайдученка (СШ № 4) та Н. Пшик (Залізнична СШ) посіла почесне третє місце.

У березні 1999 року 20 спортсменів з шести колективів фізкультури взяли участь у районних змаганнях з настільного тенісу. Серед юнаків і дорослих перші командні місця вибороли представники КСП імені Ілліча (спортінструктор В. Биковський). На другому місці спортсмени КСП «Заповіт Леніна», на третьому – РК профспілки медпрацівників.

В особистій першості серед юнаків переможцем став Артур Кулинич з Успенівської ЗОШ.

У першій половині березня 2000 року в м. Токмаку пройшли обласні змагання з настільного тенісу серед юнаків за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» Наша команда, яку представляли вихованці Залізничної ЗОШ у складі Артура Кізіряна, Ігоря Чучка і Наташі Малінки, посіла п'яте місце з дев'яти.

У другій половині березня 2001 року проходила першість району з настільного тенісу, яка зібрала і дорослих, і юнаків та дівчат 1985 р.н. і молодшого віку. Всього було 33 учасники, проведено 82 зустрічі.

Серед чоловіків першість виборов Віталій Денисенко (цех електрозв'язку № 9), серед жінок – Марина Макаренко (ТОВ «Надія»).

Серед юнаків перше місце виборов Артур Кізірян (ПП «Фіалка», тренер його батько, керівник цього підприємства Гарік Кізірян), серед дівчат – Таня Гончар (ПП «Фіалка»).

В командному заліку серед дорослих першість за тенісистами цеху електрозв'язку № 9, серед юнаків та дівчат – ПП «Фіалка».

18 вересня 2005 року у приміщенні КСК пройшли змагання першості міста з настільного тенісу серед чоловіків. Переможцем змагань

став С. Цукан. Друге місце посів А. Шамрай, третє – І. Якушонок. Переможець та призери нагороджені дипломами та цінними подарунками.

15 жовтня 2005 року в Запоріжжі пройшли змагання з настільного тенісу в залік спартакіади міст і сільських районів, присвяченої Міжнародному року спорту та фізичного виховання. У них взяла участь і команда тенісистів нашого району у складі Сергія Горпинича, Сергія Цукана та Марини Макаренко. Виступ наших спортсменів можна вважати успішним. Вони посіли IV місце в загальнокомандному заліку, пропустивши вперед тенісистів міст Запоріжжя і Мелітополя та Михайлівського району. У 2004 році гуляйпільці були на сьомому місці. Отже, мали зрушення на краще.

27 лютого 2006 року у приміщенні КСК «Сучасник» пройшли змагання відкритої першості міста з настільного тенісу серед чоловіків. За перемогу по коловій системі змагалися сім любителів цієї гри. В запеклій боротьбі перше місце посів С. Цукан, друге – В. Товстоног, третє – С. Горпинич.

Боротьба біля баскетбольного щита. 1962 р.

БАСКЕТБОЛ

Серед юнаків і дівчат шкільного віку великою популярністю користується баскетбол. Не одне покоління гуляйпільців ставало чемпіонами району і області. Особливо велика заслуга в цьому вихованців ДЮСШ (директор Н. О. Данилова) та ЗОШ № 1 (вчитель фізкультури О. В. Яковенко).

У травні 1973 року вперта боротьба за першість району йшла на баскетбольних майданчиках.

У юнаків першою була команда СШ № 1 (вчитель О. В. Яковенко), другою – Воздвижівської СШ (Я. І. Ібришев), третьою – СШ № 2 (П. М. Барвінський).

Серед дівчат кращими були представниці СШ № 4 (вчителька В. А. Рибальченко), другими – СШ № 1, третіми – Успенівської СШ.

На обласних зональних змаганнях, що проходили у травні 1973 року в м. Вільнянську, гуляйпільські баскетболісти (і дівчата і хлопці) вибороли право виступати в обласних фінальних іграх, які відбулися у першій декаді липня. Наші хлопці завоювали призове третє місце серед шести найсильніших команд школярів.

За гуляйпільську команду виступали: Олександр Веретільник (капітан), Анатолій Биковський, Володимир Байдала, Сергій Панасенко, Олександр Забава, Віктор Соболев, Володимир Посипайко, Володимир Чорновалюк та Микола Рибальченко (готував команду до змагань учитель фізкультури СШ № 1 О. В. Яковенко).

1 червня 1974 року у м. Вільнянську проходили фінальні змагання з баскетболу на першість області серед команд дитячих спортивних шкіл та юнацьких збірних районів. Обидві наші команди (і дівчат, і хлопців) вибороли другі місця.

У складі команди юнаків грали учні СШ № 1 Володимир Посипайко (капітан), Віктор Соболев, Володимир Чорновалюк, Володимир Рябко, Володимир Білай, Олександр Красовський, учень СШ № 2 Олексій Яланський, учні СШ № 4 Олексій Кириченко і Олександр Данілов. Всі юнаки виконали нормативи другого спортивного розряду.

У складі команди дівчат грали: учениці СШ № 4 Любов Чучко (капітан), Наталка Бірч, Надія Шамрай, Тетяна Галушко, Тетяна Тур, Зоя Сливка та учениці СШ № 1 Олена Рибальченко, Людмила Андрюшина, Ірина Лук'яненко.

В кінці листопада 1977 року в спортзалі СШ № 4 відбулися районні змагання школярів з баскетболу. За звання чемпіона боролися 9 збірних команд шкіл.

Баскетболісти СШ № 1 продемонстрували дотепні паси, стрімкі прориви, влучні кидки. Відмінна різниця забитих і пропущених м'ячів (138 : 31) дозволила команді школи стати чемпіоном району п'ятий раз підряд.

Команда-переможниця нагороджена кубком і грамотою райвно, а гравці Валерій Домбровський (капітан), Олег Гура, Сергій Сіриньок, Олександр Шрамко, Олександр Тимошенко, Ігор Азаров, Валерій Панасенко, Юрій Кронін – дипломами. Найрезультативнішим гравцем став Олег Гура (40 очок).

4 грудня 1977 року у спортзалі СШ № 4 пройшли районні змагання з баскетболу серед дівчат.

В напруженому поєдинку між збірними командами СШ № 1 і № 3 вирішувалася доля першого місця. Дівчата із СШ № 1 переграли суперницю

Збірна 10-Б класу СШ № 1 вітає суперниць. 1973-1974 н.р.

і другий раз підряд стали чемпіонами району. За переможців грали Любов Литвиненко (капітан), Людмила Горпинич, Ірина Циганенко, Людмила Полтавець, Світлана Щапова, Любов Потривай, Людмила Вакулінська, Лариса Попова і Світлана Сафронова.

Найрезультативнішими гравцями чемпіонату виявилися Людмила Полтавець і Людмила Горпинич, котрі принесли своїй команді по 16 і 14 очок.

На початку травня 1978 року в спортзалі СШ № 4 проходили обласні фінальні змагання школярів з баскетболу. На них честь району захищали команди юнаків і дівчат СШ № 1 (вчитель фізвиховання О. В. Яковенко). Суперниками гуляйпільських баскетболістів були кращі команди дитячо-юнацьких спортивних шкіл області.

Вперше в історії гуляйпільського спорту чемпіонами області стали збірні команди юнаків і дівчат СШ № 1. До цієї перемоги юні земляки йшли 6 років.

Людмила Прядкіна – капітан баскетбольної команди СШ № 2. 1975 р.

Ось імена юних чемпіонів області: дівчата – Любов Литвиненко (капітан), Людмила Горпинич, Світлана Щапова, Людмила Полтавець, Любов Потривай, Людмила Вакулінська, Лариса Попова, Світлана Сафронова, Валентина Трусова; юнаки – Валерій Домбровський (капітан), Олег Гура, Сергій Сірінюк, Юрій Кронін, Олександр Шрамко, Валерій Панасенко, Олександр Шрамко, Анатолій Дерев'янка і Юрій Богданець.

Найрезультативнішими гравцями у нас були Світлана Щапова, Людмила Вакулінська, Олег Гура і Юрій Кронін.

Чемпіони району і призери обласних змагань з баскетболу збірна СШ № 1 (вчитель О. В. Яковенко, стоїть перший справа). 1973 р.

У травні 1980 року три дні в Запоріжжі проходили фінальні обласні змагання з баскетболу серед школярів. Спортивну честь Гуляйпільля захищали чемпіони району – переможці зональних обласних змагань – збірні команди баскетболістів першої середньої школи (вчитель О. В. Яковенко).

Команда дівчат зайняла друге місце (капітан Любов Потривай), а команда юнаків вийшла на третє місце. Найрезультативнішими гравцями в командах були Людмила Полтавець, Світлана Щапова, Валерій Панасенко, Олександр Шрамко. Вони принесли своїм командам відповідно 21, 19, 40 і 29 очок. Команди нагороджені дипломами облвно.

У грудні 1980 року три дні у спортзалах першої і четвертої середніх шкіл тривали районні змагання з баскетболу серед дівчат. У них взяли участь 99 учнів 11-ти середніх шкіл.

Вчетверте почесне звання чемпіона району завоювала збірна команда баскетболісток СШ №1 Любов Потривай (капітан), Лариса Попова, Людмила Вакулінська, Людмила Синенко, Валентина Добровольська, Лариса Кирильченко, Ірина Забава, Ірина Яковлева та Світлана Бодня.

У грудні 1980 року теж три дні тривали районні змагання з баскетболу серед юнаків. Увосьме чемпіоном стали баскетболісти СШ №1 – Ю. Богданець (капітан), Ю. Шокотко, В. Новак, В. Білай, О. Яковенко, М. Мартиненко, О. Єфремов, В. Борулько, А. Самсон.

У січні 1983 року у селищі міського типу Чернігівці відбулися зональні обласні змагання з баскетболу серед школярів. Збірна команда юнаків нашого району, впевнено обігравши своїх суперників, виборола перше місце. Ось імена переможців: Віктор Білай (капітан), Олег Єфремов, Олександр Яковенко, Віталій Борулько, Віктор Домбровський, Руслан Гранін, Михайло Рогач (СШ №1), Олег Близнюк і Геннадій Плющій (СШ №4).

Дівчата (капітан команди Валентина Домбровська), зазнавши поразки від команди Чернігівського району, посіли друге місце.

18 грудня 1983 року в спортзалі СШ №4 збірних команд дівчат із середніх шкіл взяли участь у розіграші кубка району з баскетболу.

Другий рік підряд переконливу перемогу (різниця м'ячів 73 : 13) одержала збірна команда СШ №1, за яку грали Ірина Забава (капітан), Ірина Яковлева, Світлана Сова, Ліля Друян, Світлана Бодня, Інна Черкунова, Світлана Гоцуля, Олена Білецька і Тетяна Ільченко.

Найрезультативнішими гравцями змагань стали І. Забава і І. Черкунова, котрі принесли своїй команді відповідно 21 і 17 очок.

На початку квітня 1985 року на обласних змаганнях з баскетболу збірна команда дівчат нашого району зайняла третє місце (капітан Інна Черкунова), а хлопців – четверте (капітан Геннадій Онищенко).

Призерами обласних змагань стали учні міської СШ №1 Інна Черкунова, Лідія Семенюта, Тетяна Ільченко, Олена Білецька, Таміла Пєрегін'як, Лариса Гавриленко, Наталя Турченко, Інна Малько та учениця Полтавської школи-інтернату Лариса Тепчук.

Найрезультативнішими гравцями визнано Віталія Кириченка та Інну Черкунову, які своїм командам відповідно принесли 54 і 37 очок.

У лютому 1986 року в районних змаганнях з баскетболу взяли участь 11 команд. Восьмий раз завоювали звання чемпіонів району баскетболістки міської СШ №1 у складі І. Черкунової (капітан), Л. Семенюти,

Т. Ільченко, Т. Перегіняк, Л. Гавриленко, Ж. Пестовнікової, Н. Беляєвої, О. Пор'яз, О. Пономаренко та О. Левченко. А баскетболісти цієї ж школи чемпіонами стали тринадцятий раз. За перемогу боролись Г. Онищенко (капітан), В. Кириченко, М. Маляревич, Ю. Мартиновський, І. Горобець, В. Панасейко, В. Попов, В. Шинкаренко та О. Жаболенко.

Найрезультативнішим гравцем чемпіонату був Віталій Кириченко (61 очко).

У 1986 році на весняних канікулах у селищі міського типу Чернігівці на обласних змаганнях з баскетболу збірна команда юнаків Гуляйпільського району виборола перше місце. На її рахунку 160 забитих і 93 пропущених м'ячі. Чемпіонами області стали Г. Онищенко (капітан), В. Кириченко, Ю. Мартиновський, І. Горобець, О. Жаболенко, В. Попов (всі з СШ № 1), О. Павлюченко (СШ № 4), Г. Солодовник (Успенівська СШ). Найрезультативнішим гравцем став В. Кириченко, який приніс команді 62 очок.

Збірна команда дівчат (І. Черкунова (капітан), Л. Семенюта, Т. Перегіняк, Л. Гавриленко, Ж. Пестовнікова, О. Пономаренко, О. Пор'яз (всі з СШ № 4) та Г. Дерев'яно (Любимівська СШ) завоювала третє місце.

У березні 1987 року чотирнадцятий раз чемпіонами району з баскетболу стала команда СШ № 1 (вчитель фізкультури О. В. Яковенко) у складі В. Попова (капітан), В. Шинкаренка, С. Власенка, В. Козлова, О. Коропацького, О. Жаболенка, Е. Близнюка, В. Лелика, В. Панасенка, О. Закарлюки.

Чемпіонами району з баскетболу в 1987 році була і команда дівчат СШ №1 (капітан Т. Ільченко).

На початку квітня 1987 року збірна району юнаків з баскетболу втретє завоювала звання чемпіона області. Капітан команди В. Попов став дворазовим чемпіоном області, а С. Власенку, В. Шинкаренку, В. Козлову, О. Коропацькому, Е. Близнюку з СШ № 1, С. Гебелю з СШ № 4, В. Шевченку з Воздвижівки і Г. Забаві з СШ № 3 це звання присвоєно вперше.

Гуляйпільські дівчата на обласних змаганнях були другими, програвши одне очко дніпрорудненцям. Наша команда грала у складі О. Пономаренко (капітан), Ж. Пестовнікової, О. Левченко, І. Набоки, І. Щербакової з СШ № 1, Т. Богославської і Т. Денисенко з Воздвижівки, Н. Турченко з СШ № 4 та Л. Кроніної з Комсомольського.

У квітні 1989 року два дні в спортзалі Гуляйпільської ДЮСШ тривали обласні змагання з баскетболу. В них взяли участь 6 команд юнаків і 5 – дівчат.

Наші юнаки зайняли перше місце, а дівчата – друге.

**Збірна команда баскетболістів СШ № 1 з учителем фізкультури
О. В. Яковенком (стоїть третій зліва)**

Команда юнаків виступала в такому складі С. Гебель (капітан), Р. Казаненко, В. Маслієнко, І. Куц, Е. Близнюк, Е. Семенюта, В. Кучерявий, С. Єрмак, О. Бежан, П. Семенюта.

В команді дівчат грали І. Набока (капітан), Л. Углова, І. Щербакова, Н. Рябцева, О. Храпаль, М. Пилипенко, О. Мусихіна, Н. Куц, Н. Онищенко (тренер команди О. В. Яковенко).

На весняних канікулах 1990 року в спортзалі ДЮСШ нашого міста пройшла першість області з баскетболу серед юнаків і дівчат. У цих змаганнях гуляйпільці вибороли перше місце, а наші дівчата були другими.

Кращими гравцями визнано Ірину Щербакову, центровим – Олександра Федоренка, найрезультативнішим гравцем став Павло Семєнчука.

В кінці листопада 1991 року в Запоріжжі відбулися обласні змагання з баскетболу серед працівників народної освіти. Це були останні змагання в залік освітянської спартакиади. Наші чоловіки в упертій боротьбі вибороли перше місце. За перемогу боролась команда вчителів – (О. В. Яковенко, СШ №1, капітан).

У середині листопада 1993 року пройшов турнір із basketболу серед дорослих. Переможницями серед жіночих команд стали представниці освітян – Н. О. Данілова (капітан), Л. Г. Рябко, Л. І. Романюк, М. А. Макаренко (ДЮСШ), Н. В. Литвиненко (школа мистецтв), Л. В. Миколаєнко (Залізнична НСШ), Н. В. Рябцева (дитсадок № 5).

Не відстала від жінок і чоловіча команда освітян, теж ставши переможцем, капітан О. В. Яковенко (учитель фізвиховання СШ № 1), С. А. Гебель, В. А. Кириченко (тренери ДЮСШ), С. М. Сіріньок, П. П. Науменко (вчителі фізвиховання СШ № 4).

В кінці березня 1994 року у спортзалі ДЮСШ пройшли фінальні зустрічі першості області з basketболу серед юнаків і дівчат. У вирішальному поєдинку зустрілися юнаки Гуляйпільського (тренер С. А. Гебель) і Бердянського районів. Перемогли наші земляки з рахунком 44 : 34 і стали чемпіонами області.

Спортивна доля звела у боротьбі за перше місце дівчат Гуляйпільського і Куйбишеського районів. Перемогу здобуто з рахунком 32 : 12 (тренер наших дівчат А. І. Васильєв).

О. І. Соє вручає приз капітану basketбольної команди Валерію Попову, яка стала чемпіоном області. 1987 р.

З 17 по 20 березня 1995 року в спортзалі ДЮСШ м. Гуляйполя проходили обласні змагання з basketболу серед школярів. Наш район представляли дві команди юнаків та дві – дівчат. У запеклій боротьбі наші земляки – перші команди юнаків та дівчат вибороли першість.

Честь району захищали: Вадим Богушко, Сергій Мофа, Сергій Макуха, Валерій Прокопенко, Олег Кидиба, Геннадій Данілов, Михайло Міщенко, Михайло Плясецький, Сергій Пидоря та Василь Смоляк. Тренер переможців – О. В. Яковенко.

Серед юнаків кращими бомбардирами першості стали Олег Кидиба та Михайло Міщенко, котрі принесли команді відповідно по 46 і 34 очка.

Заслужують похвали за волю до перемоги і дівчата. Це Світлана Васильєва, Наталія Яковлева, Світлана Вінницька, Елла Чівліклій, Ольга Гуреєва, Оксана Ярмачок, Катерина Чуприкова, Олена Сірінюк, Олена Дяченко та Євгенія Кравчук. До перемоги дівчат вів тренер А. І. Васильєв.

Серед дівчат найвлучнішими у кидках по кільцю були Світлана Васильєва (36 очок) та Наталія Яковлева (45 очок).

У листопаді 1995 року в Запоріжжі пройшли обласні змагання працівників освіти з баскетболу. В завзятій спортивній боротьбі збірна району (чоловіки) завоювала перше місце. Чемпіонами області стали Сергій Сірінюк, Віталій Кириченко, Геннадій Онищенко, Сергій Гебель, Віталій Ляхов, Володимир Бортник і Олександр Яковенко. Цих гравців об'єднала насамперед любов і відданість баскетболу, яка почалася ще в шкільні роки й збереглася донині. А підтвердженням цього й стало завоювання звання чотириразових чемпіонів області. Такого успіху не добилась ще жодна баскетбольна команда на Запоріжжі.

Успіх перемоги баскетбольної дружини поділяє і районна рада голів профкомів і профорганізаторів освітян (голова А. І. Клименко), котрі доклали багато зусиль і старань, забезпечивши поїздку команди на змагання.

У квітні 1998 року в ДЮКФП пройшла першість області з баскетболу серед школярів. Помірятися силами до нашого міста прибуло 120 спортсменів з 6 районів області. Вихованці ДЮКФП, які представляли збірні юнаків та дівчат району, провели по п'ять напружених поєдинків і впевнено перемогли, посівши перші місця.

Цьогорічна першість була ювілейною. Вже 10 років на базі клубу проводяться змагання. І дуже приємно, що живуть спортивні традиції і учні з Гуляйполя постійно займають перші місця.

На початку листопада 1998 року чотири дні двадцять дві команди юних баскетболістів 7-9 класів першої міської загальноосвітньої школи вели спортивну боротьбу за «Чорний м'яч-98», присвячений 110-й річниці від дня народження Н. І. Махна.

Тільки після тридцяти трьох проведених ігор визначились переможці – юнаки 8-Б класу (капітан Максим Шрамко) і дівчата 9-В (Юлія Крутікова). Вони нагороджені перехідними кубками і пам'ятними вимпелами з портретом Н. І. Махна.

Найрезультативнішими гравцями були Євгеній Шкабарня (94 очка) і Юлія Коваленко (64 очка), кращими гравцями з реалізації штрафних кидків – Є. Шкабарня (54 відсотка) і Є. Романець (33 відсотка). Кращими гравцями з добивання м'яча в корзину стали Є. Шкабарня (11 разів) і Даша Мельникова (8 раз).

У березні у спортзалі ДЮКФП пройшли обласні змагання з баскетболу серед школярів сільських районів.

Команди нашого району виступали у таких складах: юнаки – Артем Азаров, Андрій Власенко, Тимур Казаненко, Євген Коваленко, Олексій Макуха, Сергій Курдас, Микола Мул, Віталій Водоп'ян; дівчата – Надія Данілова, Тетяна Масс, Ольга Коростильова, Яна Азарова, Євгенія Подлесна, Світлана Данілова, Ірина Дюндікова, Ольга Григоруц, Анна Чучко і Вікторія Гой.

Наші збірні в усіх поєдинках здобули перемогу і зайняли перші місця. Найрезультативнішими гравцями серед гуляйпільців були Андрій Власенко (набрав 37 очок) та Надія Данілова (24 очка).

У березні 2000 року у спортзалі ДЮКФП вирували пристрасті: розігрувалась першість області з баскетболу серед школярів сільських районів. У них взяли участь 13 команд.

Високий клас гри показала команда наших юнаків. Вона перемогла своїх конкурентів і підтвердила звання чемпіона. Ось їх імена: Роман Косінов, Микола Кашлев, Володимир Гой, Олександр Гацко, Євген Коваленко, Олександр Шеметенко, Валентин Шаповал, Сергій Сербін, Микола Узунов, Сергій Пелешко і Сергій Штепа. Підготував команду майстер спорту С. А. Гебель.

Гуляйпільські дівчата теж стали чемпіонками області, перемігши своїх суперників. Честь району захищали Яна Азарова, Оля Коростильова, Євгенія Подлесна, Світлана Данілова, Анна Коростильова, Оксана Куц, Віта Гой, Оля Кожем'якіна, Аня Міщанинець, Оксана Кисляк, Катя Коростильова (тренер Л. Г. Рябко).

Найрезультативнішим гравцем першості став член нашої команди учень ЗОШ № 1 Роман Косінов (83 очка).

У червні 2002 року на святі останнього дзвінка у СШ № 1 був і випускник цього навчального закладу 1980 року, начальник району електричних мереж, депутат Запорізької обласної ради Ігор Васильович Бодня.

– Мабуть, згадуючи свої шкільні роки, своє захоплення спортом, яке у нього залишилося на все життя, – ділився 15 червня 2002 року вчитель фізкультури, випускник СШ № 1 1967 року Олександр Васильович Яковенко, – добре розуміє його роль у формуванні здорового способу життя, у згуртуванні учнівських і трудових колективів, у раціональному використанні вільного часу. Тому і не дивно, що трудовий колектив району електричних мереж є одним з кращих і у праці, і у спорті, і не тільки в районі, а й області.

Підтвердженням цих слів є чудова волейбольна команда РЕМ, яку створив і очолив І. В. Бодня. А свою любов до спорту він прищепив і

своєму сину Єгору, який ще в сьомому класі став віце-чемпіоном області з бігу на 60 метрів, а через два роки, нещодавно на змаганнях у Запоріжжі – дворазовим чемпіоном області з бігу на 100 метрів і естафетному – 4х100 метрів. І все це, дякуючи піклуванню й турботі свого батька, який завжди виділяє автотранспорт для поїздки юних спортсменів на обласні змагання, до того ж сам є палким вболівальником і дитячого, і дорослого спорту.

Враховуючи все це, і шануючи високі спортивні досягнення рідної школи, Ігор Васильович під схвальні оплески присутніх учнів, учителів, батьків і гостей свята подарував колективу 20 комплектів надзвичайно красивої баскетбольної форми з емблемою НБА.

Капітан баскетбольної команди-чемпіону області 2002 року, кращий спортсмен району 2000-2002 років, чемпіон області з естафетного бігу 4х100 метрів, віце-чемпіон області з кросу в командному заліку, призер обласних змагань з бігу на 800 і 1000 метрів, один із кращих багатоборців обласної спартакиади допризовної молоді учень 10-Б класу Олександр Гацко щиро і сердечно подякував Ігорю Васильовичу за такий цінний подарунок, про який наші учні мріяли більше десяти років. Тепер ця форма для наших спортсменів стане прекрасним стимулом виступу на змаганнях будь-якого рівня.

А про те, що учні люблять і бажають займатися спортом, свідчить і сюрприз випускників 11-Б класу, де також навчаються чемпіони області з баскетболу Євген Шкабарня, Микола Катков, Віктор Крутіков і Віктор Гей, які, дізнавшись про такий бажаний подарунок колишнього вихованця школи, вирішили й про себе залишити добру пам'ять і подарували рідній школі десять футболок для волейболістів.

– Фізкультура і спорт у нашому навчальному закладі, – говорив О. В. Яковенко, – тримається, розвивається і гідно представляє район практично на всіх обласних змаганнях тільки завдяки підтримці і матеріальній допомозі випускників різних поколінь, які на все життя полюбили спорт і добре розуміють його роль у вихованні підростаючого покоління. Це – Віталій Іванов, Людмила Семенюта-Веселкова, Ігор Бодня, Микола Азаров, Олександр Ярмак, Павло Чучко, Віктор Яковенко, Юрій Журавель, Анатолій Шамрай, Віталій Кучерявий, Олександро Жаболенко, Геннадій Мофа, Микола Тур, Станіслав Лавров та Іван Зінченко. Це вони безкорисливо допомагають рідній школі – і за це їм щира дяка і шана всього нашого великого учнівського і педагогічного колективу. Тільки при такій підтримці школа зможе плідно і якісно працювати, бо, на жаль, держава відмовилась фінансувати спортивно-масові заходи в закладах освіти країни.

**Збірна команда баскетболістів СШ № 1 – переможець районних змагань.
2003 р.**

У кінці лютого 2003 року відбулася першість району з баскетболу серед юнаків та дівчат загальноосвітніх шкіл. Відповідно по 16 і 15 команд змагалися за чемпіонське звання.

У хлопців перше місце вибороли спортсмени ЗОШ № 1 (учитель фізкультури О. В. Яковенко).

У дівчат перемогу святкували спортсмени НВК № 4 (вчитель Г. О. Шапошнік).

29 березня 2003 року у спортзалі ДЮКФП відбулися обласні змагання з баскетболу серед юнаків і дівчат. Наші збірні стали чемпіонами області. Честь нашого району захищали юнаки: Олександр Гацко, Максим Узун, Олександр Яковенко, Олександр Малюка, Віталій Прокопенко, Олег Новохатько, Гордій Діденко, Іван Сліпченко, Олександр Ячало, Артем Рогач (тренери С. А. Гебель та Т. М. Колибіна); дівчата: Юлія Кожем'якіна, Тетяна Рябко, Анна Коростильова, Анна Куркчі, Наталія Рябко, Оксана Кисляк, Тетяна Лозова, Оксана Куц, Катерина Кушик і Світлана Буряк (тренери В. А. Кириченко і Л. Г. Рябко).

З 1 по 4 березня 2004 року в місті Гуляйполі пройшла першість області з баскетболу серед юнаків та дівчат сільських районів. У змаганнях взяли

участь 8 команд юнаків та 5 команд дівчат. Перегравши всіх своїх суперників, команди юнаків та дівчат нашого району стали чемпіонами області.

Ось імена наших чемпіонів області: Іван Сліпченко, Олександр Сандуляк, Олександр Яковенко, Ігор Ципіньо, Микола Губань, Сергій Близнюк, Артем Животченко, Віктор Бортник, Сергій Булгак, Андрій Сидоряко (тренери Т. М. Колибіна та С. А. Гебель), а також Анна Куркчі, Оксана Кисляк, Ольга Куц, Тетяна Лозова, Наталія Рябко, Надія Свідоська, Ольга Южакова, Олеся Ілієнко, Наталія Григоренко, Марина Макарова (тренери Л. Г. Рябко, В. А. Кириченко).

Вітаємо переможців та висловлюємо вдячність тренерам за працю.

В кінці березня 2006 року в Гуляйполі пройшло свято баскетболу в рамках першості області серед юнаків і дівчат. На цих змаганнях обидві гуляйпільські команди стали першими. За перемогу боролись: Наталія Рябко, Марина Макарова, Ольга Куц, Олеся Ілієнко, Надія Свідоська, Анна Кирилова, Катерина Довгаль, Катерина Трусова, Наталія Григоренко, Анжела Акімова, Катерина Рогач (тренери Т. М. Колибіна, В. А. Кириченко та С. І. Сірінюк). Серед хлопців – Ігор Ципіньо, Андрій Любін, Сергій Лапін, Андрій Кириченко, Віталій Борулько, Олег Тарасенко, Едуард Ілієнко, Сергій Ярошенко, Максим Білий (тренери Л. Г. Рябко та В. А. Кириченко).

В обласних змаганнях з баскетболу серед юнаків та дівчат у залік 62 спартакіади школярів, які проходили в кінці березня 2007 року у спортзалі ДЮКФП, наші обидві команди посіли перші місця. За перемогу боролись: Катерина Довгаль, Марина Макарова, Катерина Трусова, Надія Садовська, Наталія Григоренко, Дарія Шрамко, Катерина Скрипай, Катерина Рогач, Оксана Сокіл, Анна Шевченко, Олеся Ілієнко (тренери В. А. Кириченко, Л. Г. Рябко, С. І. Сірінюк), Віталій Борулько, Олег Тарасенко, Андрій Кириченко, Сергій Ярошенко, Едуард Ілієнко, Євген Коляда, Андрій Любін, Сергій Мірошніченко, Олександр Вовк (тренери С. А. Гебель, Т. М. Колибіна).

З 27 по 29 березня 2008 року в спортзалі ДЮКФП проходили обласні змагання з баскетболу (юнаки, дівчата) серед збірних команд школярів сільських районів у залік 63-ї обласної спартакіади.

У змаганнях брали участь збірні команди восьми сільських районів. Наші юнаки і дівчата стали чемпіонами області. Чемпіонські звання вибороли: (В. А. Кириченко, Л. Г. Рябко, Т. М. Колибіна, керівники гуртків ДЮКФП), Юлія Бодня, Катерина Ковтун, Наталя Чепіжко, Дарія Зінченко, Оксана Сокол, Оксана Пузанова, Ірина Турченко, Катерина На-

Юнаки і дівчата чемпіони області з баскетболу. 2008 рік

заренко, Катерина Трусова, Ольга Панасенко, Сергій Мірошніченко, Олег Каплунов, Ігор Вертелецький, Ренат Фархутдінов, Євген Коледа, Ігор Горпинич, Григорій Хохотва, Анатолій Клітній, Іван Буланій, Олександр Федоренко, Андрій Любін і Олександр Гонтар.

На початку березня 2009 року у спортзалі ДЮСШ відбулася фінальна частина змагань першості району з баскетболу серед команд юнаків та дівчат у залік 64-ї спартакіади школярів.

Серед юнацьких колективів беззаперечним лідером і переможцем стала команда юнаків ЗОШ № 1.

Серед дівчат перше місце вибороли баскетболістки із колегіуму «Лідер».

У кінці березня 2009 року протягом чотирьох днів у спортзалі ДЮСШ проходили обласні змагання з баскетболу серед юнаків і дівчат сільських районів у залік 64-ї обласної спартакіади школярів.

Наші дівчата упевнено посіли перше місце, а юнаки, програвши у фінальній грі куйбишанам, залишились на другому місці.

За перемогу боролись: Оксана Пузанова, Ольга Панасенко, Ірина Турченко, Катерина Назаренко, Яна Савицька, Настя Дуніхіна, Діана Кузьміна, Яна Хохотва, Таня Бодня і Вікторія Бодня (тренери В. А. Кириченко, Л. Г. Рябко, О. В. Петров); Ілля Передерій, Євген Білоцерков-

Команда колегіуму «Лідер» з баскетболу – чемпіон району 2011 р.

ський, Ігор Горпинич, Максим Шеремет, Олексій Таран, Євген Левадній, Артем Стародуб, Дмитро Контурак, Олександр Гонтар, Валерій Кириченко, Олександр Григоров (тренер Т. М. Колибіна).

З 16 по 19 лютого 2010 року у спортзалі ДЮСШ проходили районні змагання з баскетболу серед команд юнаків у залік 65-ї спартакиади школярів. У змаганнях взяли участь 14 збірних команд юнаків загальноосвітніх шкіл району.

Не зазнавши жодної поразки, перше місце виборола команда баскетболістів ЗОШ № 1 (вчитель фізвиховання О. В. Яковенко), на другому – команда колегіуму «Лідер» (вчитель Ю. Т. Брацило), на третьому – спортсмени Воздвижівського НВК (вчитель В. Г. Приходько).

На аналогічних змаганнях команда дівчат ЗОШ № 1 (вчитель О. В. Яковенко) завоювала перше місце.

У березні 2010 року збірні команди Гуляйпільського району юнаків і дівчат були першими на обласних змаганнях з баскетболу в залік 65-ї обласної спартакиади школярів сільських районів.

У складі наших збірних виступали: Артем Стародуб, Денис Коропацький, Євген Гавриленко, Максим Шеремет, Роман Пумпінєць, Олександр Гонтар, Ігор Горпинич, Валерій Кириченко, Олексій Кучерявий, Сергій Деркач (тренери Л. І. Балан, С. А. Гебель); Діана Кузьміна, Катерина Ковтун,

Вікторія Бодня, Анна Хохлова, Ольга Панасенко, Оксана Пузанова, Маргарита Скоромна, Аліна Притула (тренери В. А. Кириченко, Л. Г. Рябко).

На початку березня 2011 року відбулися ігри на першість району серед збірних команд юнаків у залік 66-ї районної спартакіади школярів. Перше місце посіла команда ЗОШ № 1, на другому – Успенівського НВК, на третьому – колегіум «Лідер».

Серед дівчат першими стали баскетболістки колегіуму «Лідер», на другому – ЗОШ № 1, на третьому – Верхньотерсянського НВК.

СТРІЛЬБА

В кінці червня 1982 року в тирі райкому ДТСААФ відбулися змагання з кульової стрільби. В них взяли участь 12 команд. Призові місця вибороли стрільці експериментального заводу сільгоспмашин (I), взуттєвої фабрики (II) і змішторгу (III). В особистому заліку призерами стали О. Данілов, А. Лапін (експериментальний завод сільгоспмашин), С. Павленко (колгосп імені Кірова), І. Циганкова (змішторг), Л. Декабрська (взуттєва фабрика) і Н. Москвіна (радгосп «Червоний»).

14 квітня 1985 в районному тирі первинні організації ДТСААФ колгоспів і радгоспів змагалися із стрільби з малокаліберної гвинтівки. Змагання були присвячені 40-річчю Великої Перемоги. Із семи команд, що брали в них участь, першість здобули стрільці із птахофабрики «Гуляйпільська».

В індивідуальному заліку перемогли Наталія Тютюнник та Ігор Явдошак (птахофабрика), Лідія Копилець (колгосп «Заповіт Леніна»), Лариса Пінчук й Олександр Крупій («Авангард») та Микола Жовніренко («Україна»).

У червні 1986 року у фіналі військово-спортивної гри «Орлятко» перемогу отримали вихованці Гуляйпільського СМПТУ № 28. У змаганні зі стрільби на друге місце вийшла Людмила Харук, яка із 30 можливих вибила 29 очок.

На початку грудня 1987 року в тирі першої міської середньої школи пройшли змагання працівників сільських Рад, міськради і райвиконкому. Першість вибороли представники міськвиконкому. На другому – учасники з Рівнопілля, на третьому – з райвиконкому.

Хороших результатів добилися Олександр Кирпа з Рівнопільської сільської Ради, котрий вибив 77 очок із 100 можливих, і Наталка Жовніренко з Темирівської сільської Ради (61 очко).

У стрілецькому тирі СШ №1 пройшли змагання з кульової стрільби.

В особистій першості перше місце посів О. І. Прокопенко з ДЮСШ (з результатом 43 очка). Серед жінок першою була завуч ДЮСШ М. А. Макаренко (39 очок).

У командному заліку першість вибороли представники ДЮСШ.

VI розділ

НАША СПІЛЬНА ТУРБОТА

13 червня 1949 року IX сесія районної Ради депутатів трудящих розглянула і питання «Про стан і заходи до поліпшення фізкультурної і спортивної роботи в районі». З доповіддю виступив заступник голови виконкому районної Ради депутатів трудящих депутат І. К. Забутній. Він відмітив, що фізична культура міцно увійшла у побут радянського народу.

В нашому районі налічується 43 фізкультурних колективів, якими охоплено 250 фізкультурників. Збудовано 24 фізкультурних майданчики, 27 футбольних і волейбольних полів.

Проте, як указав доповідач, стан фізкультурної і спортивної роботи в районі ще далеко незадовільний. На селі створено фізкультурні колективи лише в 24 колгоспах. Фізкультурна і спортивна робота проводиться від випадку до випадку без широкої участі трудящих.

17 листопада 1950 року черговий V пленум Гуляйпільського райкому КП(б)У одним із двох розглянув питання «Про хід виконання постанови ЦК КП(б)У і Ради Міністрів Української РСР «Про створення сільського добровільного спортивного товариства «Колгоспник».

З доповіддю по цьому питанню виступив завідуючий відділом пропаганди і агітації райкому КП(б)У П. Ю. Єна, який зазначив, що за два місяці до ДСТ «Колгоспник» вступило близько 1500 трудящих села. Зараз в кожному колгоспі створені і працюють добровільні спортивні товариства «Колгоспник».

Наприклад, у колгоспі імені Леніна уже працюють легкоатлетична, важкоатлетична, волейбольна і шахова секції.

У 1966 році 72 низових фізкультурних колективів району об'єднували 12 тисяч фізкультурників. Тільки в 1966 році підготовлено 330 спортсменів першого, другого і третього розрядів, 659 юнаків і дівчат мали юнацький розряд, 530 – стали значкістами БГПО, 1041 – ГПО і II розрядів, 300 допризовників успішно склали норми на значок «Готовий до захисту Батьківщини».

Готуючись до IV обласної спартакіади, присвяченої 50-річчю Радянської влади, Гуляйпільський район брав участь у міжрайонних змаганнях по II підгрупі, на яких гуляйпільці продемонстрували свою майстерність з п'яти видів спорту. У змаганнях із шахів вони зайняли друге місце, з важкої атлетики і велосипедного спорту – третє, з легкої атлетики і стрілецького спорту – четвертє місце.

Протягом року в районі відбулося 13 змагань, а також спартакіада школярів. У них виступили майже 8,5 тисячі колгоспників, робітників, школярів тощо.

Один з масових видів спорту в районі – футбол.

Відрадних успіхів добились фізкультурні колективи артілей «Україна», імені Ілліча, імені Свердлова. Тут спорт у належній шані.

Гордістю району є шахіст Іван Андрійович Скиба (завуч Гуляйпільської СШ № 2), волейболіст Василь Тутов (токарь заводу сільгоспобладнання), велосипедист Віктор Семенюта (тракторист артілі «Заповіт Леніна»), легкоатлетка Люда Семенюта (учениця 10 класу Гуляйпільської СШ № 1) та інші. Вони успішно виступали на обласних змаганнях, уміло поєднували труд зі спортом.

Велика розмова про розвиток спорту і фізкультури відбулася у грудні 1966 року на об'єднаному пленумі райкому профспілки працівників сільського господарства, райради ДССТ «Колгоспник» і райради союзу спортивних товариств і організацій. З доповіддю про стан фізичної культури і спорту в районі і заходи з їх дальшого розвитку на ньому виступив секретар райкому партії І. О. Солодкий.

Доповідач підкреслив, що за останній час спортивно-масова робота в районі значно поліпшилася. Споруджено нові стадіони, спортивні майданчики, у всіх господарствах району є звільнені інструктори з фізкультури і спорту. Про те, що фізкультура і спорт все сміливіше входять в наше повсякденне життя, набувають масового характеру, свідчать такі факти. Районні сільські спортивні ігри, спартакіада школярів охопили понад чотири тисячі чоловік. За цей час підготовлено 3 спортсмени першого розряду, 83 – другого, 506 чоловік – третього розряду, 659 молодих спортсменів склали норми на юнацькі розряди.

Наші волейболісти на обласній спартакіаді школярів вибороли 3 місце. Призерами спартакіади і власниками срібних медалей стали шахісти В. П. Заворотинська, І. А. Скиба, В. Д. Шаровський і легкоатлети В. Тутов, А. Терехов, В. Подольський. Всі допризовники пішли служити до лав Радянської Армії значкістами ГПО, з них 70 відсотків – спортсменами-розрядниками.

Добре поставлено спортивну роботу на птахофабриці «Гуляйпільська» в колгоспі імені Ілліча. Це господарство є заспівувачем будівництва спортивних споруд. Тут в кожній бригаді є спортивні майданчики, споруджено колгоспний стадіон. До 50-річчя Радянської влади хлібороби одержать гарний Палац культури з чудовим спортзалом.

Деяких успіхів добилися і спортивні колективи радгоспу «Червоний», сільгоспартілей «Україна», «Заповіт Леніна», заводу побутових товарів, медпрацівників та інші.

Виступаючі порушували питання про необхідність будівництва стадіону на території селища Залізничного.

В роботі пленуму взяли участь голова обласної ради ДССТ «Колгоспник» т. Авсеєв, голова райкому профспілки працівників сільського господарства т. Яланський і секретар РК ЛКСМУ т. Потапенко.

10 серпня 1967 року голова ДССТ «Колгоспник» І. Н. Жиленко повідомляв: «Спорт у нас стає масовим. Якщо в дореволюційній Росії в різних спортивних клубах налічувалося біля 40 тисяч чоловік, то зараз тільки у Гуляйпільському районі ряди фізкультурників складають понад 12,5 тисячі. Зріс рівень майстерності. Жоден спортсмен старої Росії при сьогоднішніх нормативах не міг би одержати навіть III розряду. В цьому ж році лише в Гуляйполі 7 чоловік стали третьорозрядниками з плавання, один виконав норматив першого розряду, 75 – другого, 321 – третього розряду, 655 школярів виконали нормативи юнацьких розрядів. Крім того, в районі підготовлено 251 громадський інструктор і 309 спортивних суддів».

Зараз кожен колгосп і радгосп має звільненого інструктора зі спорту. В колгоспах «Україна», імені Ілліча, на птахофабриці «Гуляйпільська» і в місті є комплексні стадіони. Споруджуються великі стадіони в сільгоспартілях імені Карла Маркса, «Заповіт Леніна», «Родина», імені Калініна та імені Горького. Для придбання інвентаря, форми, на проведення спортивно-масової роботи правління колгоспів, підприємства, профспілкові організації виділяють спеціальні кошти. Так, колгосп імені Ілліча в цьому році на ці цілі витратив до 15 тисяч карбованців.

У змаганнях, які проводилися цього року в районі, взяли участь тисячі юнаків і дівчат. 150 кращих фізкультурників захищали честь району на обласних змаганнях, а 12 завоювали право брати участь у республіканських змаганнях.

Безмінні чемпіони області з городків – спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська» – неодноразово були призерами республіканських змагань. Ветерани гри в городки І. Сергеев, П. Лиман, І. Ухналь виходили десятки чудових спортсменів. Чемпіоном області стала наша команда важкоатлетів (тренери і учасники змагань Л. Зіненко і В. Бодня). Добрих результатів на обласних змаганнях добились тенісистки Б. Костюк (комбінат комунальних підприємств), В. Латишев (взуттєва фабрика), Н. Юрченко (радгосп «Червоний»), В. Кисіль (колгосп «Україна»). Успішно виступали жіночі збірні району з ручного м'яча

(тренери О. Серьогіна та В. Рибальченко), наші волейболістки та велосипедисти.

За підсумками соціалістичного змагання серед сільських колективів фізкультури на першому місці йде колектив колгоспу «Україна» (інструктор зі спорту В. Семенда). Друге й третє місця належать колективам РК профспілки працівників культури (інструктор т. Філіна) і колгоспу «Авангард» (інструктор А. Савовський).

В 1968 році в районі були стадіони в м. Гуляйполі – «Будівельник», побудований у 1966 році, вміщає три тисячі чоловік; стадіон колгоспу «Заповіт Леніна» імені 50-річчя Радянської влади, побудований 1967 році на 1500 чоловік; стадіон колгоспу імені Карла Маркса, почав працювати у 1968 році, розрахований на 1500 чоловік.

– Спортсмени Гуляйпільщини роблять великий внесок у розвиток фізкультурного руху в районі, – розповідав 10 серпня 1968 року голова райради ДССТ «Колгоспник» І. Н. Жиленко. – Ряд з них стали чемпіонами і призерами області. Відмінних успіхів досяг перукар Борис Костюк. Він другий рік підряд є першою ракеткою товариства «Колгоспник». Наша команда шахістів у складі лікаря психікарні Анатолія Каунікова, шофера артілі імені Горького Микола Лисенка, учителя СШ № 3 Олексія Бохана, головного інженера райоб'єднання «Сільгосптехніка» Валерія Охріменка, працівників дитячої бібліотеки Людмили Красницької і клубу глухонімих Ольги Карнаух вдруге виборола перше (чоловіки) і друге (жінки) місця на обласних змаганнях. Всі шахісти виконали перші спортивні розряди.

Успішно виступили на обласних змаганнях і борці вільного стилю, котрих тренує учитель СШ № 1 Леонід Семенович Зіненко. Вони зайняли 4-е місце. А борець скотар артілі «Мир» Іван Прудіус у найважчій категорії став чемпіоном облради ДССТ «Колгоспник».

Вже десять років тренер і учасник збірної району учитель Успенівської СШ Василь Григорович Бодня добивається вагомих результатів: команда займає призові місця, а його вихованці Володимир Петров, Григорій Солодовник та інші брали участь у республіканських змаганнях на першість товариства «Колгоспник».

Багато хорошого можна сказати про беззамінного капітана і тренера волейбольної команди інструктора РК ЛКСМУ Василя Тутова. Волейболісти під його керівництвом рідко коли залишали майданчик переможеними і завжди займали призові місця. Василь – учасник і кількаразовий чемпіон республіканських змагань з легкої атлетики.

А хто не знає неодноразових чемпіонів області і республіки товариства «Колгоспник» і призерів області – команду городошників з птахо-

фабрики «Гуляйпільська», котру очолюють голова робітничого комітету Павло Лиман і учитель місцевої школи Іван Сергеев!

З усіх видів спортивних змагань, які культивуються в області, наші збірні команди і колективи добиваються хороших результатів. Про це свідчить, хоча б той факт, що в змаганнях за програмою Третіх сільських спортивних ігор наш район займає друге місце.

Підвищенню спортивної майстерності і успіхам, досягнутим на обласних змаганнях сприяли проведені районні змагання. Тільки в цьому році їх відбулося 27. В них взяло участь 4500 чоловік. За цей час підготовлено двох спортсменів I розряду, 52 – II, 427 – III розряду, 701 – юнацького розряду, 60 – громадських інструкторів і стільки ж суддів.

В районі налічується 20 звільнених інструкторів зі спорту і 33 учителі фізичного виховання. Заслуженою повагою користується вчитель з Успенівки В. Г. Бодня. Його вихованці, закінчуючи школу, залишаються працювати в місцевих колгоспах імені Ілліча і «Україна» і продовжують шліфувати свою спортивну майстерність. І не дарма спортивні колективи цих господарств уже котрий рік очолюють підсумкову таблицю соціалістичного змагання сільських колективів фізкультури.

Важливий фактор у вихованні і згуртуванні колективів – підхід інструкторів зі спорту до тих завдань, які їм належить вирішувати. Ось приклад. Колектив фізкультури артілі імені Карла Маркса в минулі роки нічим не міг похвалитись. Нині ж він – один із ведучих. І це завдяки старанню інструктора Миколи Пики, студента-заочника Луганського педагогічного інституту (факультет фізичного виховання). Із знанням справи працює інструктор артілі імені Енгельса Андрій Андрієнко. Беззмінний член президії райсоюзспорту голова колективу фізкультури на громадських засадах райоб'єднання «Сільгосптехніки» токар Леонід Гончаренко. Колектив, який він очолює, вважається одним із передових.

– Відмінних успіхів у 1968 році добилися колективи фізкультури колгоспів «Україна» (інструктор зі спорту Віталій Семенда), імені Ілліча (інструктор Микола Богдан), імені Карла Маркса (інструктор Микола Пика) та імені Енгельса, – 24 грудня 1968 року констатував голова районного комітету фізкультури і спорту А. А. Андрієнко. – Вони неодноразово були призерами районних та обласних спортивних змагань.

Визначаючи переможців змагань, ми враховували кількість підготовлених спортсменів-розрядників, суддів зі спорту, значкістів ГЗБ, стан спортивно-масової роботи тощо.

Перше місце зайняли фізкультурники колгоспу «Україна», на другому – спортсмени артілі імені Карла Маркса, на третьому – іллічівці. На

звані колективи одержали перехідні призи і грамоти РК ЛКСМУ, а інструктори зі спорту – премії і грамоти.

Хороші результати показували гуляйпільці на обласних змаганнях. Двадцять шість разів вони захищали честь району з 13 видів спорту і часто займали призові місця. Як наслідок, район зайняв третє місце в області і був нагороджений малим перехідним призом і грамотами ДССТ «Колгоспник» та обласного комітету фізкультури і спорту.

Хочеться розповісти про успіхи секретаря комсомольської організації райоб'єднання «Сільгосптехніка», здібного спортсмена Василя Ільченка. Юнак успішно виступив у складі збірної області на розиграші першості (7-8 грудня) Української республіки з вільної боротьби і домігся відрадних результатів: зайняв третє місце.

Разом з Василем на цих змаганнях виступили також ще два наші земляки – скотар колгоспу «Мир» Іван Прудіус та головний інженер імені Калініна Станіслав Коломощ.

Багато уваги приділяється розвитку фізкультури і спорту в школах району. Особливо добре поставлена ця робота в Гуляйпільській середній школі № 1, Полтавській школі-інтернаті та Успенівській СШ. Протягом року вони підготували 453 спортсмени-розрядники, серед них 87 третьорозрядників, 18 – другорозрядників, 348 учнів мають юнацькі розряди. Все це результат сумлінної праці викладачів фізкультури Миколи Івановича Омеся, Леоніда Семеновича Зіненка, Валентини Андріївни Рибальченко, Михайла Тихоновича Клименка та Василя Григоровича Бодні.

У листопаді 1970 року відбулася конференція районної організації спортивного товариства «Колос», попередня була два роки тому.

Із звітною доповіддю про діяльність фізкультурників виступив голова райради товариства «Колос» І. Н. Жиленко.

Районна рада ДП КСТ «Колос» об'єднує 73 колективи фізкультури, де нараховується 5407 членів товариства. В секціях, групах і командах шліфують свою майстерність 5500 чоловік.

За звітний період зроблено помітний крок до масовості фізкультурного руху. Так, в 1969 році було проведено 240 внутріколективних змагань і охоплено ними 5431 чоловіка, нинішнього року – відповідно 325 і 6715. Якщо в 1969 році в 23 районних змаганнях взяло участь 240 колективів, то цього року в 24 змаганнях – 317 спортивних колективів. За цей час підготовлено: першорозрядників – 19 (план 6 чоловік), другорозрядників – 109 (72), третьорозрядників – 636 (600), 834 спортсмени юнацького розряду (174).

Колектив фізкультури колгоспу «Україна» на честь 100-річчя з дня народження В. І. Леніна занесено до Ленінської книги спортивної сла-

ви республіки. А спортсмени колгоспу імені Ілліча на фінальних змаганнях спартакиади колективів фізкультури господарств, які носять ім'я В. І. Леніна, зайняли III місце в області.

Заслуговує на увагу і таке: колгосп «Україна» на свій кошт направив на навчання свого кращого спортсмена Володимира Петрова.

Особливе пошавлення у фізкультурний рух району внесла IV спартакиада сільських спортивних колективів, яка проходила в ювілейному році. За підсумками соціалістичного змагання призові місця в першій групі вибороли колективи колгоспів імені Карла Маркса (1375 очок), «Україна» (1340,6) та імені Ілліча (1166,4); в другій групі – колективи райоб'єднання «Сільгосптехніка» (924), райпобуткомбінату (249) і взуттєвої фабрики (246,3).

Добрих успіхів добились на відповідальних змаганнях футболісти райоб'єднання «Сільгосптехніка», тенісисти, яких очолює чемпіон області першорозрядник Б. Костюк, борці (тренер вчитель СШ № 1 Л. С. Зіненко). На міжвідомчих змаганнях честь області захищали борці І. Прудюс (колгосп «Мир»), С. Яковенко (РО СГТ), учні В. Соя, М. Калугін, Юдічев. Успішно виступили також городошники птахофабрики П. Ф. Лиман, Ф. А. Остроух, І. Т. Сергеев, І. І. Крупко і М. І. Ухналь.

Конференція обрала районну раду товариства «Колос», її президію. Головою райради знову обрано І. Н. Жиленка.

19-23 квітня 1971 року в нашому районі проходив республіканський кущовий семінар голів районних рад ДП КСТ «Колос» Дніпропетровської, Донецької, Кіровоградської, Черкаської і Запорізької областей.

Перед присутніми виступив секретар РК КПУ М. Н. Зубенко. Досвідом керівництва сільськими спортивними колективами поділився з колегами голова Гуляйпільської райради ДП КСТ «Колос» І. Н. Жиленко.

Учасники семінару детально ознайомилися з роботою низового спортивного колективу колгоспу імені Карла Маркса, зокрема, з планом будівництва спортивних споруд. Пояснення давали голова правління колгоспу Х. Б. Ускач і інструктор з фізичної культури і спорту місцевого господарства М. В. Пика.

В роботі республіканського семінару взяли участь заступник голови Центральної ради ДП КСТ «Колос» Т. Т. Войтюк і делегат XXIV з'їзду КПРС перший секретар РК КПУ І. О. Коломоєць.

На 19 січня 1972 року в Гуляйпільському районі було створено 37 колективів, які об'єднували 5500 фізкультурників. Вони наполегливо відстоювали спортивну честь району, встановлюючи обласні і республіканські рекорди. На останній обласній спартакиаді гуляйпільці виступали з шести видів спорту і втрьох (гирі, шахи, городки) стали чемпіонами.

Масовий спортивний рух на Гуляйпільці відзначений перехідним кубком облради ДСТ «Колос», а також дипломом першого ступеня. Добре працював колектив колгоспу «Україна». Місцева футбольна команда – переможець районного турніру. Роста тут і зміна чемпіонів. Юні футболісти, яких на громадських засадах тренує В. Ф. Циб, теж не поступилися першістю серед ровесників. Загалом зі спортивної роботи колгосп «Україна» визнаний переможцем, друге і третє місце посідають відповідно колгоспи імені Ілліча та імені Карла Маркса. У цих колгоспах спортсмени тренуються увесь рік.

Доброї слави зажили любителі городків птахофабрики «Гуляйпільська». Цим видом спорту тут займаються понад 20 років. Сільські спортсмени П. Ф. Лиман, Ф. А. Остроух, М. І. Ухналь, І. Т. Сергеев були чемпіонами області, брали участь у республіканських змаганнях. Торік наші земляки мірялися силами з найсильнішими городошниками України у місті Козятині на Вінничині.

Кілька років тому «прийшов» у район ручний м'яч... і ось перший успіх – титул чемпіонів області. Він додав впевненості Анатолієві Яковлеву, Василеві Ільченкові, Петрові Жовніренкові, Анатолієві Бондаренкові, Олександрові Пидорі та капітанові Вікторові Дерев'янку, який був всебічно обдарованим спортсменом: з ручного м'яча мав перший розряд, з футболу і волейболу – другий.

Гуляйпільці пишалися своїм земляком найсильнішим борцем республіканської ради ДСТ «Колос» Анатолієм Ананійчуком, а також призерами республіканської першості Анатолієм Калугіним, Віктором Соєю, Іваном Прудіусом.

Незаперечним був успіх і гуляйпільських волейболісток. Тетяна Зоріна, Галина Біла, Ольга Терещенко, Ніна Гопка, Валентина Борт, Ольга Сова стали чемпіонками області.

У 1971 році сім'я гуляйпільських спортсменів зростає на 4 першорозрядників, 60 другорозрядників, 316 юнаків і дівчат одержали третій спортивний розряд.

26 червня 1972 року газета «Запорізька правда» писала: «Шість – сім тисяч сільських спортсменів Гуляйпільця щороку беруть участь у 30 районних змаганнях.

Майже в кожному з 37 колективів фізкультури ДСТ «Колос» є спортивні комплекси, зали, футбольні поля. Працюють секції з наймасовіших видів спорту: важкої атлетики, футболу, волейболу, баскетболу, городків, стрільби, шахів і шашок.

Спортсмени району беруть участь у всіх обласних змаганнях, вибравши призові місця.

Питання розвитку фізкультури і спорту обговорюється на сесіях райвиконкому, бюро райкому партії, райкому комсомолу.

Навіть з цього видно, що фізкультура і спорт на Гуляйпiллі є масовими, бо цим тут серйозно клопочуться всі: керівники району і господарств, ради колективів фізкультури і комсомольські організації. І все ж першу скрипку в цьому має грати районна рада ДСТ «Колос», яка є організатором і виконавцем усієї фізкультурно-спортивної роботи.

Голову райради ДСТ «Колос» Івана Жиленка, кремезну, енергійну людину добре знають і в райцентрі, і в селах. Дванадцять років очолює він сільських спортсменів на Гуляйпiллі. За його ініціативою і активною допомогою в господарствах району створені колективи фізкультури, де підготовлені тисячі розрядників, чемпіонів і рекордсменів району, області, республіки.

До складу районної ради входить 31 чоловік, до президії – 11. Це в основному ті, хто непогано проявив себе на фізкультурній роботі, хто вмiє організувати і провести семінар, змагання, турнір, створити й тренувати секцію чи команду.

Наприклад, член президії райради Василь Григорович Бодня викладає фізичне виховання в Успенівській середній школі. Важкоатлет, першорозрядник, він тренує дві секції в селі і сам виступає на першості району чи області. Вихованці В. Г. Бодні не раз займали призові місця в області. Гирьовики, наприклад, два роки підряд були другими на змаганнях сільських спортсменів області. Як член президії райради Василь Григорович шефствує над колективами фізкультури місцевих колгоспів імені Ілліча та «Україна». Допомагає створювати секції і команди, проводити змагання. І в тому, що колектив колгоспу «Україна» за всіма показниками утримує першість у районі і друге місце у області, що він занесений до Книги спортивної слави Української Республіки, є заслуга В. Г. Бодні. Колектив колгоспу імені Ілліча – на другому місці в районі.

...Інструктор зі спорту – помітна особа в колективі, від його дбайливості та організаційних здібностей насамперед залежить постановка фізкультурно-масової роботи.

В об'єднанні «Сільгосптехніка» колектив фізкультури п'ятнадцять років очолює токар Леонід Микитович Гончаренко. Тут у пошані серед трудівників і футбол, і гандбол, і настільний теніс, і стрілецький спорт, і шахи, і шашки.

– Гуляйпiльський район за станом фізкультурно-масової роботи – кращий в області, – сказав голова облради ДСТ «Колос» Іван Васильович Асеев. – Тут культивується найбільша кількість видів спорту, ведеть-

ся широке будівництво спортивних споруд, проводяться масові змагання... Все це завдяки спільним турботам, надійній опорі на актив...»

У 1973 році райрада ДСТ «Колос» відзначена такими нагородами:

- від ЦК ДСТ «Колос» – Грамотою і спортінвентарем на 1500 карбованців – за успіхи у розвитку фізичної культури в районі;
- від облради ДСТ «Колос» – Великим перехідним призом – за I місце в обласній літній спартакіаді серед сільських колективів;
- перехідним кубком з городошного спорту – за I місце на обласних змаганнях.

Враховуючи фахову кваліфікацію і якість суддівства змагань, проведених у 1973 році, районний комітет з фізичної культури і спорту визнав кращих арбітрів. Це – В. Г. Бодня з Успенівської СШ (важка атлетика), В. М. Білоцерковський з РК ДТСААФ (стрільба кульова), Л. Гончаренко з райоб'єднання «Сільгосптехніка» (велоспорт), М. Дерев'янку з колгоспу імені Калініна, В. Семенда з колгоспу «Україна», М. Кравцов з колгоспу імені Леніна (футбол), Л. С. Зіненко з СШ № 1 (вільна боротьба), П. Ф. Лиман з птахофабрики «Гуляйпільська» (городки), І. Т. Сергеев з Комсомольської СШ (легка атлетика).

На початку січня 1974 року відбувся черговий пленум райради ДСТ «Колос», який розглянув підсумки роботи і завдання колективів фізкультури з дальшого поліпшення роботи з кадрами і підвищення їхньої відповідальності за розвиток фізичної культури і спорту в районі у світі рішень квітневого (1973 року) Пленуму ЦК КП України. Доповідь зробив голова районної ради ДСТ «Колос» І. Н. Жиленко, який відзначив, що в районі трудиться 5166 сільських фізкультурників.

Так, неодноразовий чемпіон району, чемпіон і призер області з легкої атлетики шофер колгоспу «Україна» Іван Бутенко на перевезенні зерна в засіки Батьківщини в індивідуальному змаганні серед комсомольників і молоді області виборов друге місце і нагороджений грамотою обкому комсомолу.

Член КПРС комбайнер колгоспу імені Ілліча І. Дзоз – в минулому відомий футболіст, а нині тренер і капітан городошників, кращий суддя з футболу – за великі успіхи у праці нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Значних успіхів добилися наші спортсмени на обласних змаганнях. В загальному підсумку вони зайняли III місце. Добре виступили в області і республіці городошники птахофабрики «Гуляйпільська», футболісти колгоспів «Заповіт Леніна» та імені Карла Маркса.

В нашому районі налічувалося 37 колективів фізкультури. У 1973 році проведено 32 районних змагань, в яких взяло участь 3354 чоловіки.

Говорячи про роботу з кадрами, доповідач відзначив, що вона незадовільна. Із 20 штатних інструкторів немає жодного з фізкультурною освітою. Але у звітному році добре працювали інструктори: експериментально-дослідного заводу сільмаш Б. Костюк – неодноразовий чемпіон району і призер області з настільного тенісу і кульової стрільби, колгоспу «Україна» В. Семенда.

За підсумками соціалістичного змагання призові місця розподілились так: по першій групі – колгосп «Україна» (I), «Заповіт Леніна» (II), імені Ілліча (III), по другій групі – райоб'єднання «Сільгосптехніка» (I), міжколгоспне будівельно-монтажне управління (II) і взуттєва фабрика (III).

У середині лютого 1974 року Центральна рада ДСТ «Колос» підбила підсумки участі сільських фізкультурних організацій у Всесоюзному змаганні працівників сільського господарства за збільшення виробництва і заготівель зерна та інших продуктів рільництва в 1973 році.

Серед семи кращих районних організацій республіки визнано також і Гуляйпільську (голова райради ДСТ «Колос» І. Н. Жиленко).

На 10 серпня 1974 року в районі було 10 суддів I категорії, 724 громадських суддів, 704 громадських інструкторів і тренерів.

Виробничою гімнастикою в режимі праці і навчання охоплено 7095 чоловік.

Близько 10 тисяч людей займалося в секційних групах.

Масовими видами спорту були: легка атлетика (1728 чоловік), волейбол (1466 чол.), баскетбол (1003 чол.), шашки (876 чол.), шахи (820 чол.), стрільба кульова (813 чол.).

В районі налічувалося 4 стадіони, 9 спортзалів, 30 футбольних полів, 91 волейбольних і 10 городошних майданчиків, 9 полів для гри з ручного м'яча.

Президія райкому з фізичної культури і спорту визначила кращих спортсменів і суддів 1975 року. Ось вони: Василь Івахін з колгоспу імені Леніна, Олександр Гревцев з дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин та Олександр Русанов, який зараз несе службу в лавах Радянської Армії (вільна боротьба), Віктор Авдієнко з колгоспу імені Енгельса (велоспорт), Олександр Міщенко з райоб'єднання «Сільгосптехніка» (плавання за програмою комплексу ГПО), волейбольна команда радгоспу «Червоний», команда городошників птахорадгоспу «Гуляйпільський», Валентина Хмара з Воздвизівської СШ, Любов Ніколаєнко з СШ № 3, Ганна Гурба з районного споживчого товариства та Юрій Накалюжний з Комсомольської СШ (легка атлетика), Семен Потапов – залізничник (важка атлетика), Григорій Солодовник з колгоспу імені Ілліча (гирьовий спорт), Федір Остроух – керівник районного

вузла зв'язку (кульова стрільба), Микола Лапін – шофер міжрайонної контори «Сортнасіньовоч» (настільний теніс), Євгенія Заворотинська – бухгалтер районного споживчого товариства, Іван Андрійович Скиба – працівник районного відділу освіти (шахи), Петро Клименко – інструктор спортивно-технічного клубу ДТСААФ (шашки), футбольна команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин.

Серед суддів кращими названі: Леонід Семенович Зіненко – учитель СШ № 1, Леонід Миколайович Шишов із заводу побутових товарів та учитель Успенівської СШ Василь Григорович Бодня (судді I категорії з важкої атлетики), Андрій Андрійович Андрієнко – інструктор райвиконкому (волейбол), Іван Тихонович Сергеев – учитель Комсомольської СШ (городки), Василь Григорович Тутов – завуч МПТУ № 28 (легка атлетика), Володимир Миколайович Білоцерковський – голова райкому з фізкультури і спорту (ручний м'яч), Борис Іванович Костюк – інструктор зі спорту ДЕЗС (настільний теніс), Василь Григорович Яковенко та Віктор Іванович Крупій – вчителі СШ № 1 і СШ № 4 (кульова стрільба), Віталій Андрійович Семенда з колгоспу «Україна» (футбол), Леонід Микитович Гончаренко з районного шляхового ремонтно-будівельного управління (велоспорт).

У 1975 році кращими були фізкультурні колективи колгоспу «Україна» (інструктор зі спорту В. А. Семенда), дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин (Б. І. Костюк), СШ № 1 (учитель фізвиховання Л. С. Зіненко), СШ № 4 (М. І. Омель).

Відомими спортсменами проявили себе шашкіст Петро Клименко, гирьовик Віктор Салкін, велосипедист Віктор Авдієнко, борець Василь Попов, тенісист Борис Костюк, важкоатлети Микола Яковенко і Семен Потапов, легкоатлет Анатолій Васильєв. Незмінним чемпіоном обласної і районної ради ДСТ «Колос» була команда городошників птаходрадгоспу «Гуляйпільський» у складі П. Ф. Лимана (капітан), І. Т. Сергеева, В. А. Андреева та І. Г. Скиби.

У 1976 році в районі функціонувало 58 колективів фізкультури, які охоплювали 9238 членів – робітників, колгоспників, школярів. За минулий рік підготовлено двох першорозрядників, 450 чоловік склали нормативи другого і третього розрядів, понад 640 хлопців і дівчат – юнацького розряду. Значкістів ГПО стало 1091 чоловік. Найкращі колективи фізкультури – в колгоспах «Україна» (інструктор зі спорту Віталій Семенда), імені Енгельса (Віктор Авдієнко) та інші.

На Гуляйполі виросло чимало здібних спортсменів. Вони успішно захищають честь району на обласних і республіканських змаганнях. Добре слово хочеться сказати про багаторазових чемпіонів області і

районної ради ДССТ «Колос» – команду городошників з птахофабрики «Гуляйпільська» в складі П. Лимана, І. Сергєєва, Ф. Остроуха, І. Скиби і Г. Мінака. Перше місце на обласних змаганнях з туризму і спортивного орієнтування вибороли А. Васильєв, А. Кузьменко, Н. Федіна, Л. Чучко, М. Переверзєв, О. Єна і В. Пащенко.

Вдало виступила і збірна району з ручного м'яча у складі Ф. Чижика, О. Приліпка, А. Бондаренка, П. Жовніренка, В. Дерев'янка, В. Пилипенка, М. Якушонка, М. Качана, Л. Пидорі. За ними – третє місце в області.

Не раз радували досягненнями на відповідальних змаганнях борці: А. Шамрай з колгоспу імені Енгельса, М. Передерій з колгоспу імені Карла Маркса, М. Бабенко з СШ № 1, гирьовики В. Салкін з Успенівської СШ, А. Ходус з радгоспу «Таврійський», шашкісти П. Клименко РК ДТСААФ, В. Клименко з клубу глухонімих (у 1976 році стала першорозрядницею), шахісти І. Скиба з РК профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ, Є. Заворотинська з районного спортивного товариства, стрілець В. Сержанський з маслозаводу, важкоатлет М. Яковенко з колгоспу «Україна», легкоатлет Ю. Накалюжний з Комсомольської СШ та інші.

Досягти висот майстерності спортсменам району в 1976 році допомагали 985 тренерів і громадських інструкторів зі спорту.

В районі було 946 суддів, у тому числі 10 – першої категорії.

Виробничою гімнастикою на підприємствах і навчальних закладах займалося 7645 чоловік.

На початку травня 1977 року комітет з фізичної культури і спорту при Запорізькому облвиконкомі присвоїв кваліфікацію першого спортивного розряду групі спортсменів. Серед них шашкісти Валентина Криворучко (клуб глухонімих), Людмила Хохотва (районне споживче товариство) і гирьовик Микола Яковенко (колгосп «Україна») нашого району.

У 1977 році напередодні Всесоюзного дня фізкультурника в комітеті з фізичної культури і спорту при Запорізькому облвиконкомі відбулося вручення нагород спортивним керівникам Гуляйпільського, Оріхівського, Якимівського і Вільнянського районів.

Грамоти Спорткомітету УРСР та облспорткомітету одержали голова райради ДСТ «Колос» І. Н. Жиленко та голова комітету з фізичної культури і спорту при Гуляйпільському райвиконкомі В. М. Білоцерковський.

13 серпня 1977 року голова комітету з фізичної культури і спорту при райвиконкомі В. Білоцерковський повідомляв:

– Нинішнього року до систематичних занять фізкультурою і спортом залучено 9630 чоловік, підготовлено двох першорозрядників, 772 чоловіка склали норми другого і третього розрядів, понад 880 юнаків і дівчат одержали юнацькі розряди, значківцями ГПО стали 2523 особи.

У райradі ДСТ «Колос» кращими є фізкультурні колективи колгоспів «Україна» (інструктор зі спорту Іван Борт), імені Енгельса (Віктор Авдієнко), імені Карла Маркса (Віктор Павелько).

Добре поставлено спортивну роботу в СШ № 4 (вчителі фізвиховання М. І. Омесь, В. А. Рибальченко), Полтавській середній школі (Г. П. Солодовник), СШ № 1 (Л. С. Зіненко, М. М. Єременко, О. В. Яковенко, у восьмирічних школах селища Залізничного (О. І. Соя), № 5 (Ю. Т. Брацило), Новозлатопільській (М. М. Дігтяр).

В районі виросло чимало здібних спортсменів, які успішно захищали честь Гуляйпілья на обласних змаганнях. Хочеться сказати добрі слова про багаторазового чемпіона області і району команду городошників птахофабрики «Гуляйпільська» у складі П. Лимана (капітан), І. Сергєєва, Ф. Остроуха, І. Мінака, І. Крупки, І. Скиби, а також команду з туризму, яку підготував В. Куторницький.

Не раз радували земляків своїми успіхами борці М. Бабенко (СШ № 1), Ю. Кіусєв (СШ № 4), гарьовик М. Яковенко (колгосп «Україна»), шашкіст П. Клименко (райвузол зв'язку), велосипедист В. Авдієнко (колгосп імені Енгельса), шахісти І. Скиба, В. Заворотинська (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ), важкоатлет С. Потапов (залізнична станція), тенісист І. Закарлюка (МПТУ № 28), учасник змагань з багатоборства ГПО А. Васильєв (Комсомольська СШ) та інші.

На початку вересня 1977 року три дні у Веселівському районі проходили змагання серед колективів фізкультури обласного тресту м'ясомолочних радгоспів. У них взяли участь 25 команд. Честь нашого району захищали спортсмени радгоспу «Червоний». До програми ІІ спартакіади входили волейбол, велоспорт, гирьовий спорт та багатоборство ГПО.

Червоненські волейболісти і цього разу виступили успішно – завоювали чемпіонські титули. Це – Віктор Дерев'янка (капітан), Володимир Шевченко, Валентин Тютюнник, Микола Якушонок, Володимир Дібровський і Сергій Деркач. В командному заліку наші земляки посіли четверте місце.

Президія райкому з фізичної культури і спорту визначила кращих спортсменів і суддів 1977 року:

чемпіон району, призер області, учасник республіканських змагань з багатоборства ГПО Микола Бабенко (елеватор хлібопродуктів);
чемпіон району з велоспорту Віктор Авдієнко (колгосп імені Енгельса);
чемпіон району з кульової стрільби Борис Костюк (взуттєва фабрика);
чемпіон району з тенісу першорозрядник Іван Якушонок (завод побутоварів);

важкоатлет – першорозрядник Микола Яковенко (колгосп «Україна»);
шахістка Валентина Заворотинська (СШ № 1);
шахіст Іван Скиба (райвно);
шашкістка Людмила Хохотва (райвно);
шашкіст Петро Клименко (районний вузол зв'язку);
команда городошників птахофабрики «Гуляйпільська»;
волейбольна команда радгоспу «Червоний»;
чемпіон району з футболу команди колгоспу «Україна»;
Кращими суддями минулого року визнані:
вчитель фізвиховання восьмирічної школи селища Залізничного Олексій Соє (легка атлетика);

вчитель середньої школи № 1 Леонід Зіненко (класична боротьба);
робітник заводу побутових товарів Леонід Шишов (вільна боротьба);
голова РК ДСТААФ Андрій Андрієнко (волейбол);
вчитель Успенівської середньої школи Василь Бодня (важка атлетика).
Понад 2240 фізкультурників району успішно склали нормативи комплексу на значок «Готовий до праці і оборони».

В районі культивувалося 17 видів спорту. Найбільш масовими були легка атлетика – 1557 чоловік, шашки – 1195, волейбол – 1187, шахи – 993, кульова стрільба – 967, настільний теніс – 824, баскетбол – 753, футбол – 624, вільна боротьба – 239 чоловік.

На Гуляйпільлі налічувалося 5 стадіонів, 13 спортивних залів, 23 футбольних поля, 81 волейбольний майданчик, 32 баскетбольних і 5 майданчиків для гри в ручний м'яч.

На 1 грудня 1978 року в районі нараховувалося 58 фізкультурних колективів, де систематично займалося фізкультурою і спортом понад 11080 чоловік. У районній раді ДСТ «Колос» кращими з них були колективи колгоспів «Україна», імені Енгельса, імені Карла Маркса, експериментального заводу сільгоспмашин, СШ № 1, СШ № 4, восьмирічної школи селища Залізничного.

У 1978 році в районі підготовлено 7 спортсменів першого розряду, 2741 – масових розрядів, 3456 чоловік склали нормативи комплексу ГПО. Трудящі району займалися спортом у 13 спортзалах. У їхньому розпорядженні 9 тирів.

У 1978 році проведено 37 районних змагань з різних видів спорту.

На початку січня 1979 року відбулася конференція райради ДПКТ «Колос». Районна організація спортивного товариства об'єднує 36 колективів фізкультури, в їх рядах 6038 членів і 6016 фізкультурників. На Гуляйпільлі добре знані чемпіони району і області з важкої атлетики слюсар Успенівської дільниці об'єднання «Запоріжремсільмаш» І. Яковенко, трудівники колгоспу «Україна» водії Т. Шевченко, І. Борт, В. Кошелєв, будівельники М. Горпинич, І. Гопка, А. Яковенко, які захоплюються футболом, доярки М. Хорішко, Т. Люта, О. Андрієнко – волейболістки, бригадир птахофабрики «Гуляйпільська» П. Ф. Лиман – громадський тренер і капітан збірної команди городошників району. Під його керівництвом колектив не раз виборював титул чемпіона району і області, а минулого року городошники вперше виконали нормативи першого спортивного розряду.

За останні роки в районі проведено 232 внутріколективних змагань. В них взяло участь 5312 чоловік. У 33 районних змаганнях першість виборювали 3579 чоловік.

На 11 серпня 1979 року в районі налічувалося 58 колективів фізкультури, які охоплювали 1106 чоловік. Кращими колективами були спортивні осередки колгоспів «Україна» (інструктор зі спорту Микола Пидоря), імені Енгельса (Віктор Авдієнко), імені Карла Маркса (Віктор Павелько), СШ № 4 вчителі фізвиховання Микола Іванович Омесь, Валентина Андріївна Рибальченко), восьмирічної школи селища Залізничного, райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (його очолює на громадських засадах учитель із селища Залізничного Олексій Іванович Соя).

У спортивні досягнення району й області гідний внесок зробили і наші земляки: спортсмен з колгоспу «Україна» Микола Яковенко, який виконав норматив кандидата в майстри гирьового спорту. Хороші результати на змаганнях показував і його брат Іван – першорозрядник гирьового спорту.

Район пишався також легкоатлетами Анатолієм Васильєвим (Комсомольська СШ), Валерієм Класіним (Новозлатопільська майстерня об'єднання «Запоріжремсільмаш»), Галиною Фульмес (райфінвідділ), шахістом Іваном Андрійовичем Скибою (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ), городошниками птахофабрики «Гуляйпільська», волейболістами радгоспу «Червоний», футбольними командами колгоспів «Україна» і «Заповіт Леніна».

Активними пропагандистами спорту в районі були Леонід Семенович Зіненко, Олександр Васильович Яковенко (СШ № 1), Михайло

Тихонович Клименко (Полтавська школа-інтернат), Василь Григорович Бодня (Успенівська СШ), Юрій Тимофійович Брацило (восьмирічна школа № 5), Микола Іванович Омесь і Валентина Андріївна Рибальченко (СШ № 4), Володимир Олександрович Поляков (Любимівська СШ), Микола Іванович Золотун (СШ № 3), Юрій Іванович Шрамко (Верхньотерсянська восьмирічна школа), Олексій Іванович Соє (восьмирічна школа селища Залізничного), Віктор Іванович Яланський (експериментальний завод сільгоспмашин).

На початку березня 1979 року відбулася обласна спартакіада колективів фізкультури радгоспів. До програми входили багатоборства ГПО, велоспорт, гирі і волейбол.

У селищі Веселому команда радгоспу «Червоний» посіла друге місце серед зернорадгоспів області.

А в обласній спартакіаді фізкультурників птахорадгоспів команда птахофабрики «Гуляйпільська» виборола друге місце.

У березні 1980 року успішно виступили в розіграшу першості облради ДСТ «Колос» шашкісти В. Авдієнко з колгоспу імені Енгельса, А. Шаповал райкобуткомбінату, С. Сліпченко з елеватора хлібопродуктів, С. Гришаєв з ремонтно-механічного заводу, В. Бромот з радгоспу «Таврійський» і Г. Хорішко з колгоспу «Україна». Вони виконали норматив першого розряду.

Першорозрядниками з шахістів стали Л. Гранін з колгоспу імені Енгельса, Л. Білостоцький з міжколгоспного комбінату комунального господарства, М. Делендик з радгоспу «Червоний» і М. Лисенко з колгоспу імені Горького.

В кінці січня 1981 року на обласних змаганнях із зимового багатоборства ГПО гуляйпільці посіли сьоме місце із тринадцяти.

Анатолій Іванович Васильєв з птахофабрики «Гуляйпільська», Микола Яценко та Олексій Ходоренко з колгоспу імені Горького виконали нормативи кандидатів у майстри спорту. А Микола Миколайович Панасенко з птахофабрики «Гуляйпільська» і Віктор Колісник з Воздвижівської середньої школи склали нормативи першого розряду.

В особистому заліку А. І. Васильєв виборов першість.

У липні 1981 року в Запоріжжі відбулася VII спартакіада колективів фізкультури підприємств облміжколгоспбуду. Проходили змагання з волейболу, шахів і шашок.

Успішно виступив на спартакіаді колектив Гуляйпільської міжколгоспної будівельної організації. Волейболісти і шахісти вибороли перші місця, а шашкісти – друге.

8 серпня 1981 року голова райради ДСТ «Колос» І. Н. Жиленко розповідав:

– У нас є на кого рівнятися в роботі по дальшому піднесенню фізкультурного руху, перетворенню його у справді масовий, всенародний. У соціалістичному змаганні фізкультурних організацій першого року одинадцятої п'ятирічки визначилися лідери, які подають приклад у боротьбі за високі показники в праці і спорті. Робітничий колектив птахофабрики «Гуляйпільська» (інструктор-методист зі спорту Анатолій Васильєв) достроково виконав минулу спортивну п'ятирічку і успішно стартував у нове п'ятиріччя.

Чималі успіхи у виконанні планів і зобов'язань мають також колективи фізкультури колгоспів імені Енгельса (Віктор Авдijenко), «Україна» (Олександр Горпинич), райоб'єднання з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства (інструктор зі спорту на громадських засадах Федір Чижик), райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (Олексій Соя), першої і четвертої міських середніх і Залізничної восьмирічних шкіл.

Нині в районі функціонує 13 спортивних залів, 2 стадіони, 22 футбольних поля, 71 майданчик для гри у волейбол, 25 – баскетбол, 18 – гандбол, 9 – городки. Є 9 стрілецьких тирів.

– На основі масової фізичної культури, – доповнив розповідь колеги голова комітету з фізичної культури і спорту В. М. Білоцерковський, – відчутно зростає майстерність. Так, цього року підготовлено 4 кандидатів у майстри. Це – Анатолій Васильєв з птахофабрики, Микола Яценко і Олександр Ходоренко з колгоспу імені Горького (зимове багатоборство ГПО) і Микола Яковенко з колгоспу «Україна» (гирьовий спорт).

Першорозрядниками стали 11 чоловік, майже 2500 спортсменів одержали масові розряди, 2800 – значки ГПО.

Кращі представники спортивного Гуляйпільля щорічно здобувають призові місця на обласних змаганнях. Багато добрих слів хочеться сказати про наших чемпіонів і призерів першорозрядників шахістів Віктора Бірюка, Валерія Охріменка з райоб'єднання з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства, Олексія Шевченка з колгоспу імені Карла Маркса, Івана Скибу і Валентину Заворотинську з райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ, Геннадія Беляєвцева з колгоспу «Україна», Юлію Ткаченко із Залізничної восьмирічної школи, Володимира Шевченка з радгоспу «Червоний», шашкістів Петра Клименка з райвузла зв'язку і Вячеслава Бромота з радгоспу «Таврійський», тенісиста Федора Чижика

з райоб'єднання «Сільгосптехніка», велосипедиста Віктора Авдієнка з колгоспу імені Енгельса.

Пристрасними пропагандистами фізичної культури і спорту є Микола Омесь, Валентина Рибальченко (СШ № 4), Олександр Яковенко, Леонід Зіненко, Микола Єременко (СШ № 1), Володимир Поляков (Любимівська СШ), Василь Бодня, Віктор Салкін (Успенівська СШ), Григорій Солодовник (Полтавська СШ), Михайло Клименко (Полтавська школа-інтернат), Юрій Брацило (восьмирічна школа № 5), Юрій Шрамко (Верхньотерсянська восьмирічна школа), Станіслав Піцик (Приютненська восьмирічна школа), Василь Тутов (МПТУ № 28), Олександр Тищенко (заготконттора), В. Д. Куторницький (Комсомольська СШ) та інші.

У жовтні 1981 року два дні на стадіоні і в залі спортклубу тривали фінальні змагання III відомчої літньої спартакиади колгоспників області. Серед представників Гуляйпільського району найкраще виступила там команда гирьовиків у складі Григорія Солодовника і Миколи Яковенка з колгоспу «Україна», Василя Литвиненка з колгоспу «Заповіт Леніна» і Володимира Петрова з колгоспу імені Кірова. Вона посіла четверте місце.

Чемпіонський титул у легкій ваговій категорії завоював інструктор фізкультури колгоспу «Україна» кандидат у майстри спорту Микола Яковенко.

13 серпня 1983 року голова комітету з фізичної культури і спорту при райвиконкомі О. І. Соя розповідав:

– У нашому районі створено 62 колективи фізичної культури, які об'єднують 11281 чоловіка. А у спортивних секціях займається 9333 чоловіка.

Лише цього року на спортивних спорудах міста і сіл відбулося 415 змагань (у тому числі 42 районних) з різних видів спорту. Більш масовими стали змагання комплексу ГПО, з легкої атлетики, за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?», «Старти надій», на призи А. Бондарчука, В. Куца, із кульової стрільби, баскетболу, волейболу. На сьогодні в районі є 3936 значківців ГПО, 12 першорозрядника і 4842 спортсмени масових розрядів.

Серед тих, хто множить спортивну славу Гуляйпілья, – тракторист колгоспу «Україна» кандидат у майстри спорту СРСР гирьовик Микола Яковенко, першорозрядники чемпіони району шахіст Станіслав Ткаленко, призер обласної ради ДСТ «Колос» шашкіст Петро Клименко, тенісист Микола Лапін, чемпіони обласної ради з городошного спорту першорозрядники П. Ф. Лиман, Г. Г. Минак, І. Г. Скиба, Ф. А. Остроух, І. О.

Дзоз, а також учні першої і четвертої міських середніх шкіл другорозрядники, чемпіони обласної ради ДСТ «Колос» з легкої атлетики Геннадій Онищенко, Олександр Мартиновський, Вікторія Калиниченко і Світлана Івченко, першорозрядники призери обласної ради з вільної боротьби Ігор Гопка та Олександр Русанов.

Здобутки спортсменів відчутні. За підсумками соціалістичного змагання обласної ради ДСТ «Колос» минулого року наш район виїшов на перше місце серед сільських районів другої групи.

По першій групі серед колективів фізкультури райради ДСТ «Колос» кращими у змаганні торік стали спортсмени птахофабрики (інструктор А. І. Васильєв), дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин (Г. М. Шепель), колгоспу імені Карла Маркса (В. П. Павелько), по другій групі – райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ, ремонтно-механічного заводу (М. І. Онопрієнко) й місьторгу (І. І. Зінченко).

Добрі успіхи у спортивній роботі мають перша і четверта міські середні школи, а також Темирівська, Приютненська й Новозлатопільська восьмирічні школи.

За підсумками соціалістичного змагання на кращу організацію спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи серед райрад ДСТ «Колос» за 1985 рік Гуляйпільський район посів перше місце з навчально-спортивної роботи і третє – зі спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої. Якщо врахувати, що в районі не було спортивної школи, то такий результат радував.

– І в цьому, 1986 році, – 9 серпня ділився голова райради ДСТ «Колос» І. Н. Жилєнко, – наші спортсмени успішно виступили на обласних змаганнях за програмою спартакіади «Юний колосовець», яка проходила з 14 видів спорту. Вони вибороли друге місце, поступившись лише Приморському району.

Непоганих результатів добиваються юні волейболісти (тренер Р. Ф. Сацька). Хлопчики посіли друге місце, дівчатка – третє. На третьому місці й спортсмени району (тренер О. І. Соя).

Беремо активну участь і в спартакіаді серед дорослих, де утримуємо першість.

Особливо успішно виступала команда з туризму з птахофабрики «Гуляйпільська» (тренери В. Д. Куторницький та А. І. Васильєв). Вона продемонструвала майстерність у змаганнях із спортивного орієнтування, техніки пішохідного туризму, кросу-подорожі, конкурсах на кращу роботу туристських секцій, клубу, на кращу подорож сезону.

Успішному виступу наших спортсменів на обласних змаганнях сприяла робота 370 секцій в 40 колективах райради, що охоплює 6300 чоловік.

Багато керівників господарств, партійні, комсомольські, профспілкові організації правильно розуміють постанову ЦК КПРС «Про заходи щодо поліпшення використання клубних закладів і спортивних споруд». Це директор птахофабрики «Гуляйпільська» О. Л. Гербутов, голови правлінь колгоспів «Україна» В. Л. Столяренко, Н. Л. Биковська (імені Ілліча), М. Г. Бібік (імені Карла Маркса). Для заохочення інструкторів тут прийнято рішення про 30% доплату їм до ставки.

Серед кращих спортсменів району хочеться назвати учня СШ № 1 Г. Онищенко, вчителя Воздвижівської СШ В. І. Бортника, лікаря райлікарні О. Р. Манька, голову колективу фізкультури районного вузла зв'язку П. М. Клименка та багато інших.

1985 року за підсумками соціалістичного змагання серед колективів фізкультури першої групи перше місце вибороли спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська» (інструктор зі спорту А. І. Васильєв). Друге місце посіли спортсмени колгоспу «Україна» (М. В. Жовніренко), третє – колгоспу імені Енгельса (В. П. Авдієнко).

Серед колективів фізкультури другої групи перше місце виборов райком профспілки освіти (голова комітету з фізкультури і спорту О. В. Яковенко). На другому місці – колектив міжгосподарської будівельної ПМК – 140 (О. І. Прокопенко), на третьому – взуттєвої фабрики (Г. П. Сіріньок).

За перше півріччя 1986 року в першій групі переможцями вийшли спортсмени колгоспу «Україна» (інструктор зі спорту М. В. Жовніренко, на другому місці – колгоспу імені Енгельса (В. П. Авдієнко), на третьому – заводу сільгоспмашин (М. В. Піка).

У другій групі першість утримував райком профспілки освіти (О. В. Яковенко). За ним ідуть колективи ремонтно-механічного заводу (В. М. Пономаренко) та районного вузла зв'язку (П. М. Клименко).

На початку січня 1988 року на звітно-виборній конференції райради Всесоюзного добровільного фізкультурно-спортивного товариства профспілок (ВДФСТ) із доповіддю виступив її голова І. Н. Жиленко, який сказав, що в районі функціонує 40 колективів фізкультури, які об'єднують близько 9 тисяч членів. Систематично займаються спортом майже всі члени товариства – 8450 чоловік. Працюють 392 секції з різних видів спорту, які охоплюють 6350 чоловік. Діє 40 оздоровчих груп, які відвідують 1472 чоловіка. У звітному періоді із спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи в області наш район посів друге і третє місця.

В середині лютого 1988 року було незвичайне свято фізкультурників. У КСК «Сучасник» зібралися спортсмени трьох поколінь, представники громадських організацій, молодь.

На урочистій частині з привітанням до присутніх звернулися інструктор райкому партії О. І. Варакута і голова райспорткомітету О. І. Сося. Голова районної ради ВД ФСТП І. Н. Жиленко розповів про зроблене фізкультурниками району в минулому році, назвав переможців змагання зі спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи.

По першій групі колективів першість вибороли фізкультурники експериментального заводу сільгоспмашин (голова спорткомітету директор заводу Д. Ф. Гапченко, інструктор зі спорту М. В. Піка).

Іван Никифорович вручив заводчанам великий перехідний приз і грамоту райради ВДФСТП, а М. В. Піці особисто – цінний подарунок – наручний годинник.

Друге місце посіли спортсмени колгоспу «Україна» (інструктор зі спорту М. В. Жовніренко), третє – колгоспу імені Енгельса (В. П. Авдієнко). Обидва колективи також відзначено Почесними призами і грамотами.

Такі ж нагороди одержали за перемогу у змаганнях із спортивно-масової роботи колективи фізкультури підприємств і установ по другій групі: I місце – ремонтно-транспортне підприємство (інструктор зі спорту на громадських засадах О. П. Гура), II – райком профспілки освіти (О. В. Яковенко), III – райвузол зв'язку (П. М. Клименко).

Після церемонії вшанування переможців ювілейного року розпочалися спортивні змагання і показові виступи фізкультурників.

Першими вступили в боротьбу міні-футболісти – минулорічні чемпіони району команда колгоспу імені Енгельса та експериментального заводу сільгоспмашин (в розіграші посіли IV місце). На цьому турнірі заводчани обіграли суперників з рахунком 3 : 0.

На честь переможців учасники художньої самодіяльності подарували їм пісню.

Підсумок і аналіз минулорічного сезону зробив голова федерації футболу робітник ремонтно-механічного заводу В. І. Кравчук. Він називав імена кращих футболістів. Такої честі удостоїлися воротар Володимир Павелько, захисник Григорій Шепель та нападаючий Ігор Черненко. Їх відзначили цінними подарунками і грамотами, а також аматори сцени подарували виконавцям торжества свої номери.

Присутні вітали ветеранів-шахівців, котрі вписали не одну перемогу в біографію розвитку цього виду спорту, – В. П. Заворотинську, І. А. Скибу, Л. І. Граніна і В. П. Лапіна.

Тут, на святі, старійшина шахової команди району І. А. Скиба дав сеанс одночасної гри на 9 дошках. Іван Андрійович, як і в молодості, в формі і набрав 6,5 очка.

Інтерес у присутніх викликав також блиц-турнір з шахів, переможцем якого став В. П. Лапін з експериментального заводу сільгоспмашин. Друге і третє місце відповідно посіли О. М. Онищенко з школи мистецтв та О. І. Лютий з СШ № 2.

Демонстрували спортивні вміння юні гімнастки, гирьовики. Серед останніх були й імениті спортсмени: майстер спорту тракторист колгоспу «Україна» Микола Яковенко та кандидат в майстри спорту учитель Полтавської СШ Григорій Солодовник.

«Нев'януца» городозна дружина птахофабрики «Гуляйпільська», з 1952 року члени її беруть участь у змаганнях рідного району. Про біографію цього колективу присутнім розповів граючий тренер і капітан (більше 30 років) Петро Федотович Лиман. Поряд зі своїм лідером його товариші Ф. А. Остроух, М. І. Ухналь, Г. Г. Минака та І. І. Крупко. Всі вони кандидати в майстри спорту. В послужному списку команди такі рядки: третє місце на республіканських змаганнях, 17 разів були чемпіонами області і тричі призерами, 22-разові чемпіони району. Завидна стабільність.

Ветеранами свята були й інші ветерани фізкультурного руху села Комсомольського. Ось В. Ф. Чучко – другорозрядниця з кінного спорту. Зеніт спортивної кар'єри припав на 1956-1957 роки. Тоді 16-річна Валя Чучко стала чемпіонкою області, успішно виступала на республіканських змаганнях.

Не тільки в Комсомольському пам'ятають переможні старту велосипедисти – першорозрядниці Н. В. Кирпи – неодноразової чемпіонки облради «Урожай» і призерки І Спартакіади сільської молоді Української РСР. Ветеранів щиро вітали присутні, їм – увага і пам'ятні подарунки.

Спортивну славу старших поколінь продовжували члени турклубу «Глобус», який очолювали В. Д. Куторницький і А. І. Васильєв. Його команда – неодноразовий призер першості області серед сільських районів.

Отже, є кому продовжувати і множити спортивну славу гуляйпільців.

У квітні 1988 року спортсмени експериментального заводу сільгоспмашин успішно виступили на обласній спартакіаді обкому профспілки машинобудівників. У ній брали участь 12 команд. Із десяти видів спорту, в яких виступали заводчани, в шести вибороли першість і нагороджені перехідними кубками, в решті посіли другі місця.

Колектив підприємства гордився успіхами спортсменів-виробників: електриків В. Власенка, Г. Шепеля, слюсаря П. Петелька (футбол), інженера Л. Граніна, електрика В. Лапіна, розподілювачки робіт Г. Бордунової (шахи), ливарника М. Кириченка, слюсарів-складальників подружжя А. і С. Заворотинських (шашки), терміста Б. Старокоженка, контролера ВТК І. Потапчик (волейбол), фрезерувальника В. Мартиненка, розподілювачки робіт Г. Жовнір (легка атлетика), інженера Т. Товстик, майстра А. Пацюка (багатоборство ГПО), тракториста М. Афанасьєва, вантажника О. Пастушка (настільний теніс) – інструктор зі спорту М. Піка.

– Вагомий внесок у розвиток фізкультури робили волейболісти А. Бондаренко, Ф. Чижик, В. Яковенко, А. Ячало, городошники – П. Ф. Лиман, М. І. Остроух, Г. Г. Минака, Ф. А. Остроух, туристи – В. Д. Куторницький, А. І. Васильєв, І. І. Борт, С. М. Сіриньок, Н. В. Синягіна, борці – Ю. Бовін, В. Єгоров, А. Ведмідь, Є. Касяненко, В. Дерев'яноко і їх тренер майстер спорту СРСР А. Б. Магомедов, тенісисти – С. Цукан, І. Якушонок, важкоатлети і гирьовики – М. Яковенко, В. Павелько, А. Бутенко, Г. Циба, шахісти – О. Лютий, О. Говіна, В. Товстоног, І. Скиба, В. Лапін, В. Заворотинська, Л. Гранін, футболісти – В. Власенко, Г. Шепель, В. Вал, В. Павелько, тренер І. І. Черненко і члени юнацької команди В. Наріжний, О. Хоменко, В. Галкін, шашкісти – П. Клименко, М. Хохотва, С. Чучко, подружжя А. і С. Заворотинські, легкоатлети – І. Попович, В. Клешня, О. Дутов, О. Коропацький, Л. Гавриленко. – Радують нас, – 13 серпня 1988 року говорив голова комітету з фізичної культури і спорту О. І. Соєв, – і виступи дитячо-юнацької спортивної школи (волейболісти і баскетболісти).

10 серпня 1991 року, в День фізкультурника, розповідав голова райради ФСТ «Колос» Ю. І. Шевченко:

– Сьогодні багато щирих слів можна сказати про колективи фізкультури птахофабрики «Гуляйпільська» (інструктор спорту Володимир Петров), колгоспів імені Ілліча (Валерій Биковський), «Україна» (Микола Жовніренко), «Заповіт Леніна» (донедавна очолював Микола Піка), імені Енгельса (Віктор Авдієнко), радгоспу «Червоний» (Світлана Шевченко).

Спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська» мають хорошу базу – спортивний клуб. А ще – належні умови для занять багатьма видами спорту. В спеціально відведеній кімнаті діє секція тенісистів. Добре оснащені зали для занять туризмом, важкою атлетикою, гирями. Мають змогу спілкуватися і змагатися шахісти і шашкісти. Незабаром будівельники здадуть кімнату для занять боротьбою та ритмічною гімнастикою.

В птахофабриці також один з кращих у області туристський клуб «Глобус» (керівники і тренери – вчителі В. Д. Куторницький і А. І. Васильєв), вихованці якого незмінно займають призові місця різного рівня змагань. А хто не знає тамтешніх городошників, який багато років очолює П. Ф. Лиман. А ще в селі культивується волейбол, гандбол, футбол (в районних змаганнях беруть участь дві команди). У птахофабриці облаштували й добротну роздягальню.

Гарні умови для розвитку спорту мають й фізкультурники колгоспу імені Ілліча. В їхньому клубі – просторий і гарний зал (взимку тренуються і грають волейболісти і футболісти), кімната для занять тенісом і боротьбою, чудовий, добре оснащений технікою тренерський зал. На місцевому стадіоні є простора роздягальня.

До речі, футбольна команда «Колос» (в ній виступають гравці колгоспів імені Ілліча та «Україна») мають хороший шанс для виходу в четвірку фіналістів першості обласної ради «Колос».

А скажімо, в колгоспі «Україна» уже нинішнього року планується спорудити спортзал розміром 35x18 метрів з підсобними приміщеннями. Розпочато будівництво роздягальні і в колгоспі імені Енгельса, має завершитися реконструкція футбольного поля в колгоспі «Заповіт Леніна».

Добрі спортивні бази мають радгосп «Червоний» і експериментальний завод сільгоспмашин. В цих колективах фізкультура і спорт теж в пошані, тому й результативні виступи на змаганнях їхніх представників, а інструктори зі спорту мають всебічну підтримку керівників.

Своїми досягненнями примножують спортивну славу району: призери обласних змагань О. Закарлюка, С. Гебель, І. Черненко, В. і Ю. Биковські, Г. Солодовник, В. Панченко, С. Нечитайло, С. Власенко, В. Кириченко (міні-футбол), тенісистки С. Цукан, Б. Люпухін, М. Горпинич, туристи клубу «Глобус». Вдало виступили на обласних змаганнях із зимового та літнього багатоборства ГПО кандидат в майстри спорту А. І. Васильєв, М. Трушкова (стали чемпіонами і призерами). Чемпіонами області є А. Заворотинський, М. Кириченко, С. Заворотинська. Слід відзначити плідну працю тренерів: з футболу – І. Черненка (його вихованці у своїх вікових групах посіли в області II і III місця), з боротьби – А. Магомедова (I місце).

На початку лютого 1992 року учасники пленуму КПФСТ «Колос» обговорили питання «Про завдання колективів фізкультури району по поліпшенню фізкультурно-масової і спортивної роботи серед населення в нинішніх умовах входження до ринку» і «Підбиття підсумків спартакіади «Здоров'я» за минулий рік».

Виступаючи з доповіддю, голова райради товариства «Колос» Ю. І. Шевченко говорив, що рада і колективи фізкультури проводили певну роботу з організації і зміцнення фізкультурного руху на Гуляйпільлі (за підсумками обласної спартакіади «Здоров'я» посіли III місце), вели пошук нових форм фізичного виховання населення.

10 вересня 1994 року вперше спортивна громадськість району відзначала свято – День фізкультури і спорту, яке започаткували в незалежній Україні.

Попри всі негаразди в молодій державі, керівники зрозуміли, що майбутнє країни – за фізично здоровим поколінням, що тільки воно може долати труднощі, здобувати перемоги.

– І ми раді, – заявляв 10 вересня 1994 року голова райради «Колос» Ю. І. Шевченко, – що тепер і в нас є свято. Як же його зустрічають колективи фізкультури, що входять до районної ради спортивного товариства «Колос»?

Перш за все, відзначимо, що вони мають добрі спортивні традиції. Спортсмени району неодноразово виступали на змаганнях першості України, а в обласних займають перші та призові місця.

В області добра слава лине про нашу футбольну команду з міні-футболу, яка є триразовим чемпіоном. А хто не знає туристів членів спортивного клубу «Глобус» з птахорадгоспу «Гуляйпільський», яких виховують і тренують вчителі Комсомольської середньої школи В. Д. Куторницький та А. І. Васильєв.

Ми по праву пишаємося найсильнішими тенісистами області, а саме: Борисом Лопухіним, Сергієм Цуканом, Сергієм Горпиничем та Валерієм Товстоногом, які своєю грою полюбилися уболівальникам цього виду спорту.

Добре виступає і наша чоловіча волейбольна команда, яка цього року виборола в області друге місце.

На жаль, жіноча команда із названого виду спорту не змогла взяти участі у фіналі обласної першості через відсутність потрібних коштів. З цієї ж причини не виступали на обласних змаганнях тенісисти і шашкісти, які теж були чемпіонами обласної ради «Колос», та футбольні команди школярів, які пробивалися до фіналу.

Недостатність у фінансуванні відчували протягом сезону футболісти «Хіммашу», що позначилося на їх виступах.

То ж проблема матеріальної і фінансової допомоги є реальною, бо працівники райради «Колос» теж трудяться на одному ентузіазмі. А в сусідніх районах цю проблему вирішили, перевівши фінансування спортовариства на місцеві бюджети.

І все ж, хоч і зустрічаємо свято із присмаком гіркоти, але не можна не сказати про інструкторів зі спорту, які добросовісно ведуть спортивно-масову роботу в колективах фізкультури. Це Валерій Биковський (КСП імені Ілліча), Федір Намлинський (колгосп «Мир»), Володимир Бортник (колгосп імені Горького), Віктор Авдієнко (колгосп імені Енгельса).

Багато теплих слів можна сказати про тренерів, які свій талант, нахнення віддають своїм учням, Ахмеда Магомедова (вільна боротьба), Михайла Попова (футбол), Віктора Павелька та Володимира Петрова (гирьовий спорт).

Список кращих спортсменів, інструкторів зі спорту, тренерів можна продовжувати ще...

9 вересня 1995 року голова Гуляйпільської районної державної адміністрації І. О. Бірюков, вітаючи з Днем фізкультурника, відзначав, що спорт – це сила, краса і здоров'я, він допомагає кожному. А ще збирає масу вболівальників, котрим також приносить задоволення.

Ігор Олексійович привітав зі святом фізкультурні колективи, а також тих, хто дружить зі спортом і вболіває за масовість та розвиток фізичної культури, жителів району і побажав усім міцної сили волі і здоров'я, наполегливості і спритності, радості перемог.

У 1995 році День фізкультурника проходив під кутом відзначення 45-річчя добровільного товариства «Колос».

– Мати загартований організм хочуть майже всі, – 9 вересня 1995 року відзначав голова райради товариства «Колос» О. І. Соя, – на жаль, не всі приділяють належну увагу заняттям фізичної культури і спорту. А покликані вкласти в душу молоді добротні зерна здоров'я – вчителі фізкультури. Особливо слід відзначити тих, хто й на сьогоднішній день своїм прикладом запалює молодь спортивним духом. Це – А. І. Васильєв (Комсомольська СШ), О. В. Яковенко (СШ № 1), В. І. Бортник (Воздвижівська СШ), С. М. Сіріньок (СШ № 4) та багато інших.

З якими ж здобутками прийшли колективи району фізкультури до свята? В більшості з них робота не згасає, а в деяких, на жаль, вона лише жевріє, бо ж проблем дуже багато, особливо фінансових.

Кому ж, як не інструктору зі спорту, дбати про спортивну роботу з молоддю на селі. Але їх на Гуляйпільля залишилося лише чотири, а решта працює за сумісництвом.

На сьогодні у спартакіаді колективів фізкультури по першій групі перед ведуть спортсмени КСП імені Карла Маркса (голова правління М. Г. Бібик, інструктор зі спорту В. П. Павелько), на II місці – КФК колгоспу «Україна» (М. Г. Тимофієв, Ю. С. Биковський), на III – КФК КСП «Заповіт Леніна» (М. А. Цьопкало, Г. І. Онищенко).

По другій групі на I місце вийшли фізкультурники райкому профспілки держустанов (І. О. Бірюков, П. П. Науменко), на друге – спортсмени-освітяни (М. П. Гонтар, А. І. Клименко), на III – КФК АТЗ «Гуляйпільський сирзавод» (О. В. Горовий, В. М. Пономаренко).

Далі О. І. Соя відзначає тих, хто сьогодні робить вагомий внесок у розвиток фізкультури і спорту у своїх колективах і в спортивних заходах району. Це – футболісти «Хіммашу» (тренер М. І. Попов), волейболісти В. І. Бортник, О. І. Бірюков, А. М. Бондаренко, А. І. Ячало, М. В. Якушонок, Ф. В. Чужик, В. В. Яковенко, О. І. Філіпченко, шахісти – Л. С. Говіна, В. М. Демченко, В. Ю. Попруга, П. М. Денисенко, В. П. Лапін, шашкісти – П. М. Клименко, М. І. Кириченко, С. В. Чучко, М. П. Хохотва, подружжя А. і С. Заворотинські, гирьовики – М. І. Яковенко, М. М. Азаров, В. Я. Петров, А. Винник, Ю. Трофимюк, С. Кравцов, О. Третяк, О. Новиков, В. Жиров, борці тренера А. Б. Магомедова – В. Яланський, Р. Долженко, М. Пономаренко, Я. Сегеда, Д. Сегеда, Л. Парило, М. Вербицький, А. Ковальов, В. Попков, тенісисти – С. Цукан, О. Прокопенко, А. Шамрай, І. Якушонок, В. Товстоног.

З гордістю ми називаємо імена й ветеранів спорту – подружжя В. П. і В. Т. Заворотинських, О. Т. Яланського, П. Ф. Лимана, Г. Г. Минаки, Ю. М. Анікіна, А. А. Боровського.

Великий внесок у розвиток фізичної культури і спорту роблять і спонсори. Це – Ю. І. Коростельов, А. О. Шамрай, В. Ф. Охріменко, О. О. Дибенко, С. А. Луценко та О. Ю. Коростельов.

14 вересня 1996 року голова районної ради ДСТ «Колос» О. І. Соя ділився: «Останнім часом немало колективів фізкультури згорнули свою роботу через скруту господарську та фінансову. Але ж є багато ентузіастів, які розуміють, що не можна втрачати того, що маємо, бо потім як важко все те надолужувати. Саме серед таких ентузіастів хочеться назвати і Валерія Биковського – енергійного спортивного організатора КСП імені Ілліча. З юних літ він прилучився до спорту, а згодом це стало його життям. Закінчивши Дніпропетровський інститут фізичної культури, Валерій повернувся в рідне село і активно включився в розвиток спорту. Сьогодні він справжній наставник молоді. У цьому господарстві створені гарні умови для заняття спортом у весняно-літній період – є стадіон, на якому шліфують свою майстерність любителі шкіряного м'яча (до речі, місцева футбольна команда в розігріш першості району посідає третє місце), а в осінньо-зимовий – спортивний зал, де функціонують секції боротьби, гирьового спорту, волейболу, настільного тенісу, атлетичної гімнастики. Колектив фізкультурників Новомиколаївки в районній спартакіаді сьогодні упевнено утримує друге місце.

Вагомий внесок у спортивний здобуток сельчан вносять водії Олександр Бобир, Василь Кійко, Олександр Лобов, Сергій Новіков. Тракторист Іван Галаган, будівельник Сергій Даниленко, молодь шкільного віку, яка наполегливо набирає майстерність у старших за віком товаришів, допомагає множити спортивну славу рідного села.

А ось лідирує в районній спартакіаді фізкультурний колектив ВАТ «Завод лакофарбових виробів» (директор М. М. Шейко, спортінструктор В. Вал), третє місце посідають фізкультурники КСП імені Карла Маркса (голова правління М. Г. Бібік, спортінструктор В. Павелько).

Як не важко з коштами – районна рада ДСТ «Колос» останні роки не фінансується з бюджетних коштів – гуляйпільські фізкультурники все ж беруть активну участь в обласній спартакіаді серед керівників з чотирьох видів спорту, завоювавши перше місце, а у VIII обласній спартакіаді АПК «Здоров'я» з восьми видів спорту теж вийшли на перше місце.

Ось з якими результатами виступили наші земляки в таких видах спорту: з міні-футболу вибороли перше місце (С. Гебель, В. Биковський, В. Лось, Ю. Биковський, В. Кириченко, С. Власенко, С. Нечитайло, В. Панченко, І. Солодовник), з гирьового спорту – четверте (А. Винник, Л. Чучко, В. Єрмак, М. Яковенко, О. Гутник, Ю. Трофимюк), по волейболу (чоловіки) – третє (В. Бортник, П. Науменко, С. Северин, С. Гебель, Ю. Биковський, О. Стасик, О. Федоренко, О. Кубрак, О. Коропацький), по волейболу (жінки) – п'яте (С. Васильєва, А. Величко, Н. Яковлева, С. Войницька, К. Чупрікова, С. Ходоренко, Ю. Чупрікова), шахи – восьме (Л. Говіна, Л. Демченко, Л. Тюріна), шашки – п'яте (С. Чучко, М. Кириченко, Т. Коломієць), настільний теніс – п'яте (С. Цукан, С. Горпинич, М. Макаренко), з футболу – третє (П. Науменко, В. Ляхов, В. Шрамко, І. Куц, М. Сахно та всі гравці, що виступають з міні-футболу.

В спартакіаді керівників і спеціалістів належить відзначити особливу активність ветеранів спорту, які своїми успіхами запалюють душі молодих фізкультурників – це І. О. Бірюков, В. Ф. Охріменко, А. М. Бондаренко, Ф. В. Чижик, А. І. Ячало, О. І. Філіпченко, Б. В. Лопухін, Г. І. Іванов.

Вагомий внесок у розвиток фізкультури та спорту в районі вносять ентузіасти М. М. Азаров, А. Б. Магомедов (тренери з боротьби), П. М. Клименко, В. Я. Петров, О. Т. Тищенко, В. М. Назаренко, В. П. Авдієнко, тренер з футболу М. І. Попов, тренерський склад ДЮСШ на чолі з директором Н. О. Даніловою, а також всі вчителі фізкультури».

– Наш технікум щорічно виходить переможцем обласної спартакіади, – 18 червня 1997 року розповідав викладач фізвиховання Оріхівського технікуму, заслужений тренер України В. Дандик. – У цьому ве-

лика заслуга гуляйпільців. Ми пишаємося успіхами нашого земляка Віталія Яланського – чемпіона України серед юнаків з вільної боротьби та дзюдо, кандидата у майстри спорту.

Склад збірної технікуму з волейболу повністю гуляйпільський: Вікторія Кулик, Оксана Ярошенко, Світлана Макуха, Алла Малько, Юлія Чупрікова, Сніжана Григоряк, Ольга Міщенко.

Велике спасибі вам, викладачі фізвиховання: тренери з Гуляйполя.

У січні 1998 року підбито підсумки районної та обласної спартакіади з багатьох видів спорту за 1997 рік. В районній спартакіаді серед колективів фізкультури I групи першість вибороли спортсмени КСП «Україна» (голова правління М. Г. Тимофіїв, інструктор зі спорту Ю. С. Биковський). Переможців нагороджено перехідним кубком та грамотою товариства «Колос».

По другій групі колективів фізкультури перше місце за освітянами.

Вдало виступили представники Гуляйпільщини на IX спартакіаді «Здоров'я», де посіли почесне третє місце. Третіми були і школярі, які на VI спартакіаді виступали за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?»

12 вересня 1998 року завідувачий відділом адміністрації В. І. Гринь розповідав:

– Приємно, що розв'язуючи низку проблем, які стали і стають на шляху самостійності, в державі не забуто і про розвиток фізкультури і спорту. Це й не дивно, адже будувати світле майбутнє мають здорові, фізично розвинуті люди.

Разом з численними колективами фізкультурників та їх шанувальників гідно стрічають свято вихованці та тренери міського дитячо-юнацького клубу фізичної підготовки. Професійному святу вони підготували гідну зустріч. У 53-ій обласній спартакіаді школярів серед сільських районів ДЮКФП нашого міста (директор Н. О. Данілова) посіли третє місце. Чемпіонами області з баскетболу стали юнаки (тренер С. А. Гебель) та дівчата (Л. Г. Рябко).

Традиційно сильно виступила збірна району в обласному фіналі спартакіади допризовної і призовної молоді. Цього року юнаки були третіми з 31 команди збірних сільських районів та міста Запоріжжя (тренер вчитель А. І. Васильєв).

Відмінно виступили юні фізкультурники у районній спартакіаді (1997-1998 навчальний рік). Змагання вели у шести видах спорту. У загальнокомандному заліку першість здобули спортсмени ЗОШ № 4 (директор О. І. Варакута, вчителі Ю. Т. Брацило, Г. О. Шапошнік). На другому місці – ЗОШ № 1 (директор О. П. Власенко, вчитель О. В. Яко-

венко), на третьому – Комсомольська ЗОШ (директор В. І. Колісник, вчитель А. І. Васильєв). Серед неповних середніх шкіл перше місце посіли спортсмени Залізничної школи (вчитель О. І. Соя).

В нинішньому році було виплачено 8 спортивних стипендій талановитим перспективним спортсменам – учням ЗОШ № 1, № 4, Комсомольської і Темирівської ЗОШ. Призери спартакиади, а також школановобудова нагороджені волейбольними м'ячами. Вишукуються кошти для придбання спортивентаря для дитячо-юнацької школи.

В день свята добра і земних радощів зичу дирекції, учителям та учням четвертої міської середньої школи за посильну допомогу у наведенні порядку на центральному стадіоні, де, як правило, проводяться всі змагання районного масштабу.

Бажаю активістам, фізкультурникам, спортсменам та їх наставникам міцного здоров'я та нових успіхів.

Користуючись нагодою, сердечно вітаю всіх причетних до розвитку фізичної культури і спорту, болільників змагань і шанувальників здорового способу життя. Успіхів вам і перемог, завзяття і наполегливості, міцного здоров'я, витримки, віри у свої сили і можливості. Щастя вам, миру і любові.

У день фізичної культури і спорту в 1998 році голова райради КПФСТ «Колос» О. І. Соя повідомляв:

– Фізична культура і спорт міцно увійшли в життя і побут наших людей, стали важливим засобом виховання. Сьогодні майже всі знають, що здоров'я не купиш, його треба закладати міцно, як той фундамент в будівлях, з молодих літ. То ж і держава турбується про молоде покоління, яке навчається у школах, середніх і вищих навчальних закладах. Прищепити любов до загартування свого організму покликані вчителі фізичної культури. І на протязі багатьох років своїм спортивним прикладом вони вкладають зерна здоров'я в душі дітей. Слід відзначити вихованців першої, другої і четвертої міських, Комсомольської ЗОШ, СПТУ-28, які захищали честь нашого району на обласних змаганнях за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» і добились хороших успіхів: на сьогодні посідають друге місце в цій спартакиаді.

Нелегла роботу проводять й інструктори зі спорту, які цементують спорт в районі. Завдяки їм і багатьом ентузіастам спортивна діяльність не затухає на селі. Слід відзначити колектив фізкультури КСП «Заповіт Леніна», де другий рік спортінструктором працює Віктор Вал, наполегливість якого в роботі дає відчутні результати. Під його керівництвом працюють секції з футболу, настільного тенісу, атлетизму, шахів і шашок, боротьби. В цьому господарстві потрібну допомо-

гу спортсменам подає правління КСП, очолюване Ю. І. Романцем. Цей колектив фізкультури в районній спартакіаді посідає I місце, на другій позиції поки що спортсмени КСП «Україна (голова правління М. Г. Тимофієв, спортінструктор Ю. Биковський), на третій – КСП імені Ілліча (голова правління Н. Л. Биковська, спортінструктор В. Биковський).

По другій групі КФК на першому місці райком профспілки освіти (голова А. І. Клименко, інструктор зі спорту на громадських засадах О. В. Яковенко), на другому – РК профспілки працівників культури (завідуючий В. М. Шингур, спортінструктор П. М. Клименко), на третьому – районний вузол поштового зв'язку і центру № 6 електрозв'язку (директори А. М. Бондаренко і В. Б. Щербина, спортінструктор В. І. Савенко).

В обласній X спартакіаді «Здоров'я» наш район посів четверте місце, де найкраще виступили наші спортсмени з міні-футболу, посівши перше місце в області і стали третіми в Україні серед сільських КФК. Ось їхні імена: Сергій Гебель, Юрій і Валерій Биковські, Віталій Кириченко, Володимир Панченко, Сергій Нечетайло, Геннадій Солодовник, Віталій Водоп'ян, Олександр Гайдабура, Григорій Мірошник і Віталій Ляхов.

Окремо хочеться згадати про найулюбленішу нашу гру – футбол. В першості району участь беруть 10 колективів фізкультури. Одноосібним лідером є тут команда «Роза вітрів» (керівники фірми С. А. Луценко, О. Ю. Коростельов, спортінструктор І. Кандаболовський). Другу сходинку посідають спортсмени з КСП імені Ілліча, третю – з КСП «Заповіт Леніна».

В день нашого свята висловлюємо велику вдячність ветеранам спорту, активістам, спортсменам і особливо спонсорам, котрі підтримують матеріально спортсменів. Зичу вам міцного здоров'я, успіхів у роботі з розвитку фізкультури і спорту на Гуляйпіллі. Зі святом вас, фізкультурники!

З якими підсумками колективи фізичної культури району завершили рік?

25 колективів фізкультури взяли участь у районній спартакіаді «Здоров'я» серед юнаків і дорослих за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?». Проведено більше 30 спортивних змагань, турнірів і свят, приурочених знаменним датам, у яких взяло участь більш як 6 тисяч учасників. У цих змаганнях найкраще виступили спортсмени КСП «Заповіт Леніна», які посіли I місце (голова правління Ю.І. Романець, спортінструктор В. Ф. Вал) – колектив нагороджений перехідним кубком товариства «Колос». Друге місце за колективом фізкультурників КСП імені Ілліча (голова правління Н. Л. Биковська, спортінструктор В.

С. Биковський), третє – КСП «Україна» (голова правління М. Г. Тимофієв, спортінструктор Г. Г. Солодовник) – а ці колективи нагороджені грамотами ДСТ «Колос».

По другій групі КФ перемогу здобули освітяни (голова райкому профспілки А. І. Клименко, спортінструктор на громадських засадах О. В. Яковенко) – нагороджені перехідним кубком, на другому місці – колектив елеватора (директор Л. М. Виновий, спортінструктор на громадських засадах І. Ф. Тур), на третьому – відділ культури (завідуючий В. М. Шингур, колишній спортінструктор на громадських засадах П. М. Клименко) – відзначені грамотами ДСТ «Колос».

Гуляйпільські спортсмени взяли активну участь і в Х обласній спартакіаді «Здоров'я» з десяти видів спорту, де посіли загальне четверте місце, а найкраще виступили в змаганнях з міні-футболу (1 місце), з решти – вийшли на 4, 5, 6 місця.

– В обласній спартакіаді серед юнаків за програмою «Хто ти, майбутній олімпієць?» гуляйпільці вийшли на призове третє місце. І це, не дивлячись на болючі наші проблеми, – 23 січня 1999 року розповідав голова райради ДСТ «Колос» О. І. Соя. – В колективах для спортсменів часто-густо немає навіть спортивної форми. Нерідко не можуть доїхати до місця змагань через ті ж самі економічні труднощі. З такими ж негараздами стикалися і на обласних змаганнях. Замість того, щоб змагатись 2-3 дні, як належить за програмою, нас в кращому разі змушували впоратися за один день, бо ж за житло не було чим платити та й з транспортом ціла проблема: якщо хто із спонсорів і виділяв транспорт і то лише на один день, а у відрядження і поготів коштів немає. Та всупереч всьому, – гуляйпільський спортивний дух живе і серед ветеранів фізичної культури, і серед молоді. То ж і побажання моє, щоб і в новому році до фізичної культури і спорту прилучалось більше молоді.

11 вересня 1999 року – в День фізичної культури і спорту – завідувачий відділом райдержадміністрації В. І. Гринь повідомляв:

– Запекла боротьба точилася на районній спартакіаді серед школярів. У загальнокомандному заліку перемогу здобули спортсмени ЗОШ № 1 (директор О. П. Власенко, вчитель фізкультури О. В. Яковенко). Лише одним очком переможцям поступились учні ЗОШ № 4 (О. І. Варакута, вчителі Ю. Т. Брацило, Г. О. Шапошник), на третє вийшла Комсомольська ЗОШ (В. І. Колісник, вчитель А. І. Васильєв). Серед неповних середніх шкіл перше місце посіли спортсмени Залізничної школи (вчитель О. І. Соя).

В нинішньому році на підтримку обдарованих і перспективних спортсменів у районі було виплачено сім стипендій – це фізкультурни-

кам – учням ЗОШ № 1, № 4 та Комсомольської. А для переможців і призерів районної спартакиади та серед переможців-вихованців ДЮКФП вишукуються кошти для придбання спортивентаря.

В обласній спартакиаді серед сільських районів команда ДЮКФП нашого міста (директор Н. О. Данілова) посіла друге місце.

Радує і те, що чемпіонами області з баскетболу стали юнаки (тренер С. А. Гебель) та дівчата (тренер Л. Г. Рябко). Відмінно виступила й збірна допризовної і призовної молоді. І вони теж стали чемпіонами області.

Успішно виступили, вважаю, й наші дівчата у змаганнях з ручного м'яча – вони посіли третю сходинку, а юнаки стали четвертими. Четвертими на першості області були й кросмени.

За високі досягнення в 54-ій обласній спартакиаді школярів директор ДЮКФП Н. О. Данілова була нагороджена цінним подарунком та грамотою облво.

Дипломами обласного управління з питань фізичної культури та спорту відзначено також інструктора зі спорту КСП імені Ілліча В. С. Биковського. Примією та грамотою райдержадміністрації нагороджено тренера С. А. Гебеля. Грамотою райво відзначено й тренера ДЮКФП Л. Г. Рябко. А вчитель вищої категорії ЗОШ № 1 О. В. Яковенко Міністерством освіти нагороджений значком «Відмінник освіти України».

– Незважаючи на труднощі, робота в колективах фізкультури з прищеплення любові до спорту продовжується, – 11 вересня 1999 року розповідав голова райради ДСТ «Колос» О. І. Соє.

– Нелегку ношу сьогодні несуть інструктори зі спорту. Завдяки їм і багатьом ентузіастам не затихає спортивна діяльність на селі. У першій групі слід відзначити фізкультурний колектив КСП імені Ілліча (голова правління Н. Л. Биковська, спортінструктор В. Биковський), де працюють різні секції, у яких молодь і ветерани спорту загартовують свій організм, удосконалюють майстерність. А тому мають і гарні результати. Постійно захищають честь господарства кращі спортсмени Г. Новіков, О. Лобов, Ю. Романенко, М. Онучко, М. Сахно, О. Бобир, В. Романенко, С. Новіков, Ю. Биковський та багато інших.

На другій позиції спортсмени КСП «Заповіт Леніна» (голова правління Ю. І. Романець, спортінструктор В. Вал), третє місце посідає колектив з ПГТ «Роза вітрів» (директор С. А. Луценко, спортінструктор І. Кандиболовський).

По другій групі перед ведуть спортсмени райдержадміністрації на чолі з головою райдержадміністрації І. О. Бірюковим, друге місце –

у освітян (завідуюча Л. Є. Кірієнко), третє – за колективом ЗАТ «Гуляйпільська харчосмакова фабрика» (директор О. Г. Колісник).

Окремо слід згадати і районну організацію добровільного спортивного товариства «Колос», яка постійно виступає в обласній спартакіаді «Здоров'я». У нинішньому році вона виборола четверте місце.

О. І. Соя висловив велику вдячність тим, хто робить вагомий внесок у розвиток фізичної культури і спорту в районі. Передусім, це спонсори – О. І. Дудка, С. А. Луценко, О. Ю. Коростельов, А. О. Шамрай, В. Г. Сизоненко, О. О. Дибенко, В. Ф. Охріменко, А. І. Саприкін, Л. М. Виновий, С. І. Малюка, Л. Я. Кравець, І. В. Бодня, А. М. Бодня, Ю. І. Коростельов, М. М. Азаров, О. І. Ярмак та інші.

У другій половині лютого 2000 року відбулася заінтересована розмова про подальшу долю фізкультури і спорту на Гуляйпіллі на звітно-виборчій конференції СТ «Колос».

Перед початком конференції її делегати, ентузіасти фізкультурного руху на селі з неприхованим інтересом у залі знайомились з підсумковими таблицями районної спартакіади «Здоров'я» працівників АПК і сільських школярів у 1999 р. По руках ходили й об'ємні альбоми з фотознімками і вирізками з газет – своєрідний літопис розвитку фізкультури і спорту на Гуляйпіллі, до творення якого причетні багато присутніх у залі і, зокрема, до життя товариства «Колос», яке нинішнього року відзначатиме свій 50-літній ювілей.

Під кутом того, як жив останні п'ять років місцевий «Колос», ґрунтовно прозвітував голова райради О. І. Соя, заодно він виклав своє бачення діяльності товариства на завтрашню перспективу.

Так, звичайно, фінансовий стан сільських трудових колективів за останній рік був надзвичайно скрутним. І п'ять років тому, коли О. І. Соя очолив товариство «Колос», ніякого фінансування з боку господарств не було, а заборгованість по заробітній платі в райраді становила 1,5 року. Олексію Івановичу довелось докласти немало зусиль, аби цю заборгованість значно погасити, хоч борг за 1997 рік так і лишився (9 тис. грн.).

Та не дивлячись на такі фінансові негаразди спортивне життя на Гуляйпіллі не завмерло: проводились змагання як в рамках районної спартакіади, так і обласної. За результативністю наші спортсмени, виступаючи в обласній спартакіаді «Здоров'я» (серед 20 районів), посідали такі місця: 1995 рік – X, 1996 – I, 1997 – III, 1998 – IV, 1999 – VII. Загалом, гуляйпільці не пасуть задніх. І це, наголошувалось, дякуючи райдержадміністрації і його голові І. О. Бірюкову (районну ланку ДТ «Колос» взяли на місцевий бюджет), не відвернулись і спонсори.

Не дивлячись на заходи, що вживались, кадрова проблема зберігається гострою до сьогодні. А від цього великою мірою залежить подальший розвиток фізкультури і спорту на селі. В одних господарствах посади інструктора зі спорту скоротили, в інших – на нього накинули безліч несуттєвих обов'язків, – і теж там робота згасла. Саме з цих причин доводиться в минулому часі говорити про спортивний рух в КСП імені Свердлова, імені Дзержинського, ТОВ «Батьківщина», «Авангард», імені Калініна, ТОВ «Перемога», ЗАТ «Аграрний дім», ТОВ «Агро-Континент» та інших. Така ж картина і на підприємствах.

Та чи варто за будь-якої ситуації обмежуватися лише пасивною констатацією фактів. Пригадаймо досить тривіальну, але справедливу сентенцію: хто хоче працювати – шукає способи, хто не хоче – причини. І ось ті, хто шукає причини, ігнорує Державну програму розвитку фізичної культури і спорту, затверджену указом Президента країни. І треба тільки вітати державний підхід у цій справі у ТОВ «Надія» (голова правління Н. Л. Биковська, спортінструктор В. Биковський), «Мир» (О. Г. Чуб, І. Малик), «Україна» (М. Г. Тимофієв, Г. Солодовник), «Заповіт Леніна» (Ю. І. Романець, В. Вал) та в інших господарствах.

На конференції багато мовилося про ефективне використання спортивних баз. Колись с. Червоне славилось спортивною масовістю, працювало багато секцій, на базі місцевого культурно-спортивного комплексу проводились змагання районного масштабу. На жаль, сьогодні доводиться констатувати протилежне. Спортзал майже не функціонує, приміщення не опалюється.

У складних умовах в підвальному приміщенні в райцентрі працює тренер з вільної боротьби А. Магомедов. Але тут завжди людно – і діти, і молодь, і дорослі приходять сюди на тренування. Хороший приклад ентузіазму можна навести по ЗОШ №4. Тут секцію з вільної боротьби впродовж багатьох років веде директор друкарні М. М. Азаров. Працює школа «Спас» з козацького бойового мистецтва, якою опікується С. П. Стеценко. Спортивний зал відвідують також любителі волейболісти із багатьох міських підприємств. Пожвавилися тренування із доступних видів спорту в СЗОШ, ДЮКФП, в Долинці (інструктор зі спорту О. Гайдабура), Комсомольському. Особливо хочеться в цьому плані відзначити ТОВ «Надія» – тут без проблем вирішено питання опалення спортзалу, тож систематично працюють спортсекції.

Безперечно, комплекс проблем фізичної культури і спорту – багатогранний! Це і забезпечення фізкультурників необхідним спорядженням, формою тощо. У цій ділі немає дрібниць, бо із зростанням масового фізкультурного руху підвищується його роль у формуванні особистості.

В обговоренні доповіді виступили інструктори зі спорту В. Биковський з ТОВ «Надія», О. Гайдабура з КСП імені Кірова, Г. Солодовник з ТОВ «Україна», директор ДЮКФП Н. Данілова, вчитель ЗОШ №1 О. Яковенко, інструктор зі спорту на громадських засадах з цеху електрозв'язку і райвузла поштового зв'язку В. Савенко, ветеран спорту В. А. Маслієнко. Не дивлячись на економічні і господарські труднощі, спортивне товариство «Колос», підкреслювали всі промовці, було і залишається потрібним людям, простим трудівникам полів і тваринницьких ферм.

За підсумками проведеної спартакиади «Здоров'я» визначено переможців і вручено їм перехідні кубки та грамоти: по I групі – ТОВ «Надія» (I місце), КСП «Заповіт Леніна» (II), ПГТ «Роза вітрів» (III), по II групі – РК профспілки держустанов (I), РК профспілки освітян (II) і районні вузли поштового та електрозв'язку (III).

Конференція прийняла постанову, обрала керівні органи, делегатів на обласну конференцію ДСТ «Колос». Головою президії райради КПФСТ «Колос» знову обрано О. І. Сою.

В роботі конференції взяв участь і виступив заступник голови райдержадміністрації П. П. Науменко.

Районна організація добровільного спортивного товариства «Колос» брала активну участь у обласній спартакиаді «Здоров'я» у 2000-му році і посідала друге місце. У 2000 році футбольна дружина стала чемпіоном області і гідно представляла гуляйпільську землю на сільському чемпіонаті Центральної ради «Колос» з міні-футболу в м. Сумах, де стала бронзовим призером.

Чоловіча волейбольна команда теж стала чемпіоном області.

Третіми були в обласній спартакиаді шашкісти. Друге місце посіла в обласній спартакиаді школярів команда ДЮКФП міста Гуляйполя (директор Н. О. Данілова).

Чемпіонами області з баскетболу стали юнаки (тренер С. А. Гебель) та дівчата (Л. Г. Рябко).

Збірна команда дівчат з ручного м'яча виборола друге місце в області. Добре виступила й збірна допризовної і призовної молоді.

За високі досягнення в 55-й обласній спартакиаді школярів директор ДЮКФП Н. О. Данілова, тренери Л. Г. Рябко, С. А. Гебель, вчителі О. В. Яковенко та Г. О. Шапошник нагороджені грамотами обласного відділу освіти.

В районній спартакиаді школярів перше місце здобули спортсмени ЗОШ №1 (директор О. П. Власенко, вчитель фізкультури О. В. Яковенко).

У 2000-му році на підтримку обдарованих і перспективних спортсменів у районі виплачено п'ять стипендій учням ЗОШ №1 і ЗОШ №4.

От і завершилися районна і обласна спартакіада «Здоров'я» 2000 року. В ній брали участь більш як 25 колективів фізкультури по I і II групах. Було проведено близько 30 районних змагань з різних видів спорту, а в футболі, який є одним з найпопулярніших, проведено 93 зустрічі серед юнаків і дорослих, не рахуючи обласні змагання.

Впродовж року добре виступав фізкультурний колектив ТОВ «Надія» (директор Н. Л. Биковська, спортінструктор В. С. Биковський), який і посів I місце. На II місце вийшли колективи ТОВ «Новий Заповіт» і ТОВ «Преображенське» (директори Ю. І. Романець і О. Ю. Коростельов, спортінструктор В. Ф. Вал), на III – ТОВ «Україна» (директор М. Г. Тимофіїв, спортінструктор Г. Г. Солодовник).

По другій групі колективів фізкультури перше місце вибороли освітяни (начальник відділу освіти Л. Є. Кірієнко, голова ради голів профспілкових комітетів А. І. Клименко, спортінструктор на добровільних засадах О. В. Яковенко), друге – колектив райдержадміністрації (голова І. О. Бірюков, голова профкому П. П. Науменко), третє – ПГТ «Роза вітрів» (директор С. А. Луценко). Колективи-переможці нагороджені кубками і грамотами, а призери – грамотами райради ФСТ «Колос».

Численні спортсмени, ветерани спорту, вболівальники були свідками багатьох спортивних баталій в районі і на обласному рівні. Як тут не згадати футболістів з міні-футболу і футболу, які посіли перше і третє місця з міні-футболу на обласних і республіканських змаганнях, волейболістів, які теж стали чемпіонами області, третю сходинку посіли шашкісти. Загалом гуляйпільці брали участь в 17 видах спорту – серед дорослих в 10, серед юнаків – в 7. За підсумками XII обласної спартакіади «Здоров'я» серед працівників АПК в 2000 році наш район посів перше місце (II – приморці, III – василівці) і його нагороджено кубком та грамотою обласної ради ФСТ «Колос». В цьому велика заслуга, звичайно, спортсменів, а також керівництва району – голови райдержадміністрації І. О. Бірюкова, його заступника П. П. Науменка, які повсякденно дбають про розвиток фізичної культури і спорту, а також численних спонсорів – О. І. Дудки, С. А. Луценка, О. Ю. Коростельова, І. В. Бодні, О. Ф. Боровика, С. І. Малюки, В. І. Лося, Л. Я. Кравця, М. М. Азарова, О. Г. Колісника, С. В. Нестеренка, О. І. Ярмака, Г. В. Конди, О. І. Філіпченка, А. М. Захарова, Р. О. Міщенко. Сподіваємось, що і в новому році фізкультурники і спортсмени з такою ж результативністю множитимуть свої здобутки у змаганнях різного рівня і тим радуватимуть земляків.

13 вересня 2003 року провідний спеціаліст відділу з питань фізичної культури і спорту райдержадміністрації С. А. Гебель розповідав:

– Гуляйпільщина славиться своїми фізкультурними традиціями. І приємно визнати, що наші спортсмени гідно представляють край на багатьох спортивних аренах регіону.

В районі багато фізкультурних колективів, де працюють люди справді закохані у свою справу, знаючи, що вони працею зміцнюють здоров'я народу. Серед кращих – колективи фізкультури ТОВ «Надія» (директор Н. Л. Биковська, спортінструктор В. С. Биковський), ТОВ «Україна» (М. Г. Тимофійов, В. В. Лось), ТОВ «Новий Заповіт» (Ю. І. Романець, В. В. Вал), ПСП «Мир» (О. Г. Чуб, І. І. Малик), ТОВ «Долинка» (В. І. Дудка, О. І. Гайдабуря), ТОВ «Агро-Континент» (Д. Д. Сахно, О. В. Петров).

Цьогорік збірні команди гуляйпільців успішно виступили на двох обласних «Козацьких іграх», де посіли у змаганнях з волейболу – І місце, з футболу і шахів – III і в загальному заліку здобули срібло.

Святкували перемогу наші земляки й на обласній міжгалузевій спартакіаді профспілок, де вибороли І місце у змаганні з міні-футболу.

Вже стали традиційними успішні виступи гуляйпільських школярів серед сільських районів. Чемпіонами області з баскетболу стали саме наші юнаки та дівчата (тренери С. Гебель, Т. Колибіна, В. Кириченко, Л. Рябко).

Цікаво і захоплююче пройшла спартакіада серед школярів. У командному заліку перемогу здобули юні спортсмени НВК № 4 (директор Л. А. Галкіна, вчителі фізкультури Ю. Т. Брацило, Г. О. Шапошник).

В обласній спартакіаді працівників держустанов третій рік поспіль – лідер один і найгрізніший суперник – гуляйпільці. На сьогодні після п'яти видів змагань вони посідають перше місце.

Великою популярністю у нас, як і в Україні, користується футбол. Звання чемпіона району розігрують 9 дорослих та стільки ж юнацьких команд.

Завдяки фінансовій підтримці керівника ТОВ «Роза вітрів» С. А. Луценка команда «Роза вітрів» вже шість років входить у трійку лідерів обласних змагань з футболу. На сьогодні проведено 12 ігор і команда, набравши 30 очок, посідає перше місце.

Щирої подяки заслуговують працівники ДЮКФП (директор Н. О. Данілова), які докладають чимало зусиль для виховання підростаючого покоління, відкриваючи неабиякі спортивні таланти. За високі досягнення у розвитку спорту тренера клубу В. А. Кириченка нагороджено грамотою управління освіти і науки облдержадміністрації.

І така приємна новина. На підтримку обдарованих і перспективних спортсменів у районі виплачено дві стипендії – Дмитру Литвиненку та Олександрю Гацку.

Помітну допомогу в організації спортивно-масової роботи в районі надають спонсори О. І. Філіпченко, М. В. Петриляк, О. О. Данілов, О. Ф. Новіков, В. І. Бортник. Ось і недавно приватний підприємець А. І. Ячало виділив 2,5 тис. грн. на придбання фарби для ремонту спорткомплексу ДЮКФП.

У квітні 2004 року в районі створено спортивний клуб «Гуляйполе», основне завдання якого – збирання коштів для проведення спортивних змагань, придбання інвентаря, ремонту спортивних споруд тощо.

Напередодні Дня фізичної культури і спорту 11 вересня 2004 року начальник відділу з питань фізичної культури і спорту райдержадміністрації В. І. Гринь розповідав:

– Завтра Україна в одинадцяте буде святкувати День фізичної культури і спорту. Це свято не лише спортсменів, які прагнуть до найвищих висот та успішно їх долають, а також всіх громадян, для яких заняття фізкультурою та спортом є складовою змістовного дозвілля, здорового способу життя.

Гуляйпільський край завжди славився своїми спортивними традиціями. За підсумками минулого року в огляді-конкурсі на кращу організацію фізкультурно-оздоровчої роботи серед населення міст і районів області наш район визнано кращим.

14 квітня 2004 року в КСК «Сучасник» відбулися установчі збори, на яких було створено спортивний клуб «Гуляйполе», який за короткий проміжок часу досяг значних успіхів (команда представників клубу виїздила до Фінляндії на змагання на першість світу з волейболу серед ветеранів (50 і старше років) і стала чемпіоном світу.

Збірні команди гуляйпільців успішно виступили цьогорік у двох обласних спартакіадах. Так, у третій обласній спартакіаді серед державних службовців гуляйпільці стали першими, а у спартакіаді «Козацькі ігри» – третіми.

Збірні команди також успішно виступають в обласних змаганнях: волейболісти були першими, шахісти мають непогані шанси виступити в загальному заліку.

Вдалими були також виступи школярів в обласній спартакіаді. Чемпіонами області з баскетболу стали юнаки та дівчата, другою була міні-футбольна команда.

В районі багато фізкультурних колективів, де працюють люди, котрі справді закохані у свою справу. Серед кращих – колективи фізкульту-

ри ТОВ «Надія» (директор Н. Л. Биковська, інструктор зі спорту В. С. Биковський), ТОВ «Україна» (М. Г. Тимофійєв, В. В. Лось), ТОВ «Новий Заповіт» (Ю. і. Романець, В. Ф. Вал), ПСП «Мир» (О. Г. Чуб, Ф. В. Намлинський), ТОВ «Агро-Континент» (В. Г. Щербина, О. В. Петров), ВАТ «Гуляйпільське» (С. А. Луценко, А. І. Васильєв).

Цікаво й захоплююче пройшла і районна спартакиада серед школярів. У загальному заліку перемогу здобули юні спортсмени НВК № 4 (директор Л. А. Галкіна, вчителі фізкультури Г. О. Шапошник, Ю. Т. Брацило), на другому місці ЗОШ №1 (О. П. Власенко, О. В. Яковенко), третє місце посіли відразу два колективи – це НВК с. Успенівки (Л. Д. Прядко, Ю. С. Биковський) та НВК с. Верхньої Терси (Л. М. Тилик, О. В. Петров).

Радують своїми успіхами і вихованці військово-патріотичного клубу «Патріот» (керівник О. В. Іщенко), котрі є неодноразовими переможцями й призерами першості України та міжнародних турнірів з українського національного рукопашу.

Великою популярністю у районі користується футбол. Звання чемпіонів району розігрують 10 дорослих та 9 юнацьких команд.

І така приємна новина: федерація футболу України безкоштовно виділяє нашому району літню футбольну площадку із штучним покриттям вартістю 30 тисяч євро.

Помітну допомогу в організації спортивно-масової роботи в районі надають наші спонсори – О. І. Філіпченко, М. В. Петриляк, О. О. Данилов, В. І. Бортник.

Напередодні свята щиро вітаю всіх із всеукраїнським святом – Днем фізичної культури і спорту. Бажаю фізичного і духовного гарту, нових успіхів і рекордів. Щира подяка нинішнім спортсменам і ветеранам фізкультурного руху, усім тим, хто примножує традиції і славу краю.

В кінці серпня 2004 року в КСК «Сучасник» відбулася зустріч голови райдержадміністрації президента спортивного клубу «Гуляйполе» І. О. Бірюкова з вчителями фізичної культури загальноосвітніх шкіл району та дитячо-юнацького клубу фізичної підготовки (ДЮКФП).

В ході зустрічі Ігор Олексійович розповів про підготовку та участь чоловічої збірної команди ветеранів з волейболу (вік 50+) спортивного клубу «Гуляйполе» в чемпіонаті світу, який проходив у червні 2004 року в м. Тампере (Фінляндія), про організаторський рівень змагань, про плани команди на найближчу перспективу – участь влітку 2005 року в Олімпійських іграх з волейболу серед ветеранів, які відбудуться в Канаді, відповів на запитання присутніх.

І. О. Бірюков також зауважив, що завдання спортивного клубу «Гуляйполе» – це не тільки підготовка та успішний виступ команди у між-

народних змаганнях, а й популяризація ігрових видів спорту, залучення молоді до спорту та участь у турнірах різного рівня.

Адже після перемоги збірної команди ветеранів з волейболу імідж клубу і району зріс. Доказом цього є те, що Федерація футболу України виділяє майданчик зі штучним покриттям для гри школярів у міні-футбол, який буде встановлено у мікрорайоні вулиці Спартаківської.

Ігор Олексійович подякував усім присутнім за зустріч, повідомив про заснування перехідного кубка чемпіонів світу 2004 року для школярів, який буде вручатися переможцям районних спартакіад та передав його директору ДЮОФП Н. О. Даніловій.

10 вересня 2005 року – у День фізичної культури та спорту – начальник відділу з питань фізичної культури та спорту райдержадміністрації В. І. Гринь розповідав:

«Гуляйпільщина славиться своїми фізкультурними традиціями. І приємно визнати, що наші спортсмени гідно представляють край на багатьох спортивних аренах регіону. Тому цього дня хочеться сказати добрі слова про кращих з кращих, чії душі горять високим спортивним азартом та нестримною енергією до перемог.

У районі багато фізкультурних колективів, де працюють люди, справді закохані у свою справу, котрі розуміють, що своєю працею зміцнюють здоров'я народу, підтримують його здоровий дух. Серед таких – колективи фізкультури ТОВ «Надія» (інструктор зі спорту В. Биковський, директор Н. Биковська), ТОВ «Агро-Континент» (О. Петров, В. Щербина), ЗАТ «Агронива» (Г. Заїченко, М. Новохатько), ПСП «Мир» (Ф. Намлинський, О. Чуб), СВК «Любимівський» (П. Поляков, В. Мартиненко).

У четвертій спартакіаді серед державних службовців гуляйпільці були другими у турнірах з волейболу, шахів та міні-футболу. Такий же результат здобули й у загальному заліку. За підсумками обласної спартакіади 2004 року, присвяченої XXVIII Олімпійським іграм, посіли четверте місце. У спартакіаді серед міст і сільських районів 2005 року, присвяченої Міжнародному року спорту та фізичного виховання, повернулися з третіми призовими місцями з міні-футболу і спортивного туризму, четвертим – з футболу та шашок. У спартакіаді залишилося провести два види змагань і у разі успішного виступу, у гуляйпільців є хороші шанси потрапити до трійки кращих команд області.

Досить успішно виступає цьогогорік футбольна команда «Роза вітрів» (президент клубу С. Луценко), після дванадцяти зіграних турів першості області з футболу серед аматорських команд вона посідає другу сходинку.

Уже стали традиційними вдалі виступи гуляйпільських школярів в обласній спартакиаді серед сільських районів. Чемпіонами області з баскетболу стали саме наші юнаки та дівчата (тренери В. Кириченко, Л. Рябко, С. Гебель, Т. Колибіна). Звання чемпіонів області здобули юнаки і з міні-футболу. Також першими були футболісти 1991-1992 року народження, третіми – 1989-1990 року народження. Третє місце вибороли юнаки з волейболу (тренер С. Северин) та з легкої атлетики (тренер О. Соя), четверте – кросмени та гирьовики.

У загальному заліку обласної спартакиади наш район посів друге місце, поступившись лише одним очком пологівцям.

Цікаво й захоплююче пройшла і районна спартакиада серед школярів. У загальнокомандному заліку перемогли юні спортсмени ЗОШ №4 (директор Л. Галкіна, вчителі фізкультури Ю. Брацило, Г. Шапошнік), на другому місці ЗОШ №1 (В. Медяник, О. Яковенко), на третьому – Успенівського НВК (Л. Прядко, Ю. Биковський).

Великою популярністю у нас, як і загалом в Україні, користується футбол. Звання чемпіонів району розігрують вісім дорослих та сім юнацьких команд.

Помітну допомогу в організації спортивно-масової роботи в районі надають наші спонсори О. Філіпченко, С. Луценко, В. Щербина, О. Долженко, С. Малюка, О. Коростельов, С. Курман. Велика їм за це вдячність.

Щиро вітаю усіх із Всеукраїнським святом – Днем фізичної культури та спорту. Бажаю фізичного і духовного гарту, нових успіхів і рекордів. Щира подяка діючим спортсменам і ветеранам фізкультурного руху, усім тим, хто примножує спортивні традиції, а відтак і славу рідного краю».

За підсумками обласної спартакиади серед команд міст і сільських районів 2005 року, присвяченого Міжнародному року спорту та фізичного виховання в Україні, команда Гуляйпільського району посіла III місце.

У листопаді було оголошено результати обласної спартакиади сільських школярів «Хто ти, майбутній олімпієць?» 2005 року. За результатами 12 видів спорту гуляйпільці вибороли друге місце, поступившись лише пологівцям.

Виконком федерації футболу Запорізької області відновив традицію визначення лауреатів футбольного сезону-2005.

За підсумками опитування фахівців серед кращих гравців чемпіонату області названо і наших земляків – захисника «Рози вітрів» Юрія Биковського та нападаючого цього ж клубу Дмитра Бацая.

9 вересня 2006 року головний спеціаліст відділу у справах молоді та спорту райдержадміністрації С. А. Гебель розповідав:

– День фізичної культури і спорту – це свято не лише спортсменів, а й тих, хто сприяє розвитку фізкультурного руху, вболіває за його масовість, вбачає в ньому не тільки захоплення, а й один із надійних засобів зміцнення здоров'я. І саме зараз прихильники спорту всіх поколінь відзначають 13-у річницю заснування Дня фізичної культури і спорту.

Сьогодні спортивні традиції району захищають колективи фізичної культури, які об'єднані в районну організацію ФСТ «Колос». І саме в них працюють люди, котрі розуміють, що їхніми зусиллями поповнюються ряди здорових духом і тілом, звершуються нові рекорди. Серед кращих – колектив фізкультури ТОВ «Надія» (інструктор зі спорту В. Биковський, директор Н. Биковська), ТОВ «Агро-Континент» (О. Петров, В. Щербина), ЗАТ «Агронива» (Р. Заїченко, М. Новохатько), ПСП «Мир» (Ф. Намлинський, О. Чуб), ТОВ «Авангард» (П. Поляков, В. Савченко), ТОВ «Полтавка» (В. Лось, Г. Федько).

Традиційно успішними стали виступи гуляйпільських школярів у обласній спартакіаді серед сільських районів. Вже вкотре золотий п'єдестал змагань з баскетболу належить саме нашим юнакам і дівчатам (тренери С. Гебель, Т. Колибіна, В. Кириченко, Л. Рябо).

У змаганнях з міні-футболу першість вибороли вихованці ДЮСШ (тренер В. Кириченко), з легкоатлетичного кросу (тренер О. І. Соя) – також І місце.

За підсумками спартакіади школярів «Хто ти, майбутній олімпієць?» гуляйпільці посіли II загальнокомандне місце. Зі спартакіади Запорізької області серед міст і сільських районів 2005 року повернулися з кубком за III місце.

Надзвичайно цікаво, з великою спортивною інтригою для учасників і вболівальників пройшла і районна спартакіада серед школярів. У загальнокомандному заліку перемогу здобули юні спортсмени ЗОШ №1 (директор Л. Є. Каткова, вчитель фізкультури О. В. Яковенко), на другому місці вихованці колегіуму «Лідер» (Л. А. Галкіна, Ю. Т. Брацило, Г. О. Шапошник), на третьому – спеціалізованої ЗОШ (В. Ф. Кириченко, Л. О. Маслієнко).

Надзвичайна подія – чемпіонат світу з футболу, в якому гідно виступила і збірна України, не залишив байдужим жодного гуляйпільця, який захоплюється цим видом спорту. А ми у свою чергу, підтримуючи футбол вищого рівня, проводимо районні змагання, в яких бере участь сім дорослих та сім юнацьких футбольних команд.

Радують своїми успіхами, відмінною підготовкою вихованці військово-патріотичного клубу «Патріот» (керівник О. Іщенко), котрі є

багаторазовими переможцями й призерами першості України та міжнародних турнірів з українського національного рукопашу.

У цьому році дитячо-юнацька спортивна школа відзначає ювілей – 20 років від дня заснування. Звичайно ж, дата невелика, але нашій школі, яку очолює талановитий керівник – Наталія Олександрівна Данілова, котра вкладає всю свою душу, серце та прагнення досягти якнайвищих результатів у справі виховання дітей, є чим похвалитися. Слова подяки заслужовують працівники ДЮСШ, які відкривають неабиякі спортивні таланти у наших дітей – В. Кириченко, Т. Колибіна, Л. Рябко, О. Соє, С. Северин, В. Мінкін, А. Лук'янець, М. Макаренко, Л. Балан, С. Сірінюк.

За цей короткий період існування школи чимало вихованців здобували вагомі перемоги на стадіонах України та за її межами. Яскравим прикладом цього є нещодавня участь Дмитра Литвиненка у складі збірної України у першості світу з міні-футболу серед студентів, що проходив у Польщі, де він став бронзовим призером.

8 вересня 2007 року – у День фізичної культури і спорту – розповідав головний спеціаліст відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Сергій Анатолійович Гебель:

– Сьогодні серед кращих колективів фізкультури є ТОВ «Агро-Континент» (директор В. Б. Щербина, спортінструктор Олег Петров), ЗАТ «Агронива» (М. М. Новохатько, Руслан Заїченко), ТОВ «Надія» (Н. Л. Биковська, Валерій Биковський), ПСП «Мир» (О. Г. Чуб, Валерій Довгаль, Федір Нимлинський), ТОВ «Авангард» (В. В. Савченко, Петро Поляков).

Уже стали традиційними успішні виступи гуляйпільських школярів в обласній спартакіаді серед сільських районів. Чемпіонами області з баскетболу стали саме наші юнаки і дівчата (тренери – В. Кириченко, Т. Колибіна, Л. Рябко). У змаганнях із туризму гуляйпільські школярі вибороли друге місце, з гандболу (дівчата) – четверте, з міні-футболу – п'яте, з допризовної підготовки юнаків – третє. У загальному ж заліку стали другими.

В обласній спартакіаді працівників держустанов земляки вже сьомий рік поспіль є лідерами і найсерйознішими суперниками. Цього року вони вибороли третє місце з волейболу, шахів, настільного тенісу, п'яте – з більярду.

В обласній спартакіаді серед збірних команд міст і сільських районів наші спортсмени завоювали друге місце, зокрема, за видами: перше місце з волейболу, міні-футболу, легкоатлетичного кросу, третє – з футболу і настільного тенісу.

Уже стартували у Запорізькій області треті «Козацькі ігри» серед збірних команд міст і сільських районів, де гуляйпільці за результатами трьох видів змагань зайняли позицію лідера...

Цікаво і захоплююче пройшла районна спартакіада серед школярів. У загальнокомандному заліку перемогу здобули спортсмени ЗОШ № 1. Друге місце – в учнів колегіуму «Лідер», третє – у спеціалізованій загальноосвітньої школи.

Великою популярністю в нас, як і загалом по Україні, користується футбол. Звання чемпіона району розігрують шість дорослих і п'ять юнацьких команд.

На щирі подяку заслуговують працівники районного дитячо-юнацького клубу фізичної підготовки (ДЮКФП), який очолює керівник за покликанням Н. О. Данілова.

Помітну допомогу в організації різноманітних спортивних заходів надають спонсори і меценати. Це – директор ВАТ «Гуляйпільський «Райагропостач» В. І. Павелько, директор спеціальної школи-інтернату С. А. Столяренко, приватні підприємці Р. О. Міщенко, С. М. Тютюнник, Ю. А. Журавель та інші.

13 вересня 2008 року розповідав головний спеціаліст відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації С. А. Гебель:

– Для всіх батьків на першому місці – здоров'я дитини. Тому нашою метою є навчання здорового способу життя.

Саме такі цілі та завдання ставить перед собою колектив дитячо-юнацької спортивної школи під керівництвом її директора – Наталії Олександрівни Данілової. Зусилля тренерів та прагнення вихованців школи досягти високих результатів говорять самі за себе. В обласній спартакіаді серед сільських районів (у загальному заліку) гуляйпільці посіли друге місце. В окремих видах спорту – чемпіонами області стали юнаки і дівчата збірних команд з баскетболу. Легкоатлетичний крос, міні-футбол, фестиваль «Козацький гарт» – 5 місця. У травні цього року хлопчачки 1993-1994 р. н. вибороли I місце в обласному турнірі з міні-футболу.

За цей короткий період існування школи (22 роки – це зовсім невелика дата для навчального закладу) чимало наших спортсменів здобували вагомі перемоги на стадіонах України та за її межами. Яскравим прикладом цього є участь Дмитра Литвиненка, вихованця ДЮСШ (тренер В. А. Кириченко), а нині гравця команди вищої ліги з міні-футболу харківського «Локомотиву». У першості світу з міні-футболу серед студентів, що проходив у Словенії в серпні цього року, у складі збірної команди України він став срібним призером. А згодом Дми-

тро у складі національної збірної України з міні-футболу візьме участь у чемпіонаті світу, який відбудеться у Бразилії.

Спортсмени ДЮСШ у загальному заліку посіли друге місце. Із 10 видів змагань у 9-ти вони виборили призові місця.

У 65-й районній спартакіаді школярів перше загальнокомандне місце здобули спортсмени ЗОШ №1 (вчителі О. В. Яковенко, І. О. Притула), друге – колегіуму «Лідер» (вчителі О. Г. Шапошник, В. О. Колосовський, Ю. Т. Брацило), третє – Успенівського НВК (Ю. С. Биковський).

Слова подяки висловлюємо директору Мирненського НВК О. М. Головачу та вчителю фізичного виховання Комсомольського НВК А. І. Васильєву за якісну підготовку та виступ дитячих та дорослих команд в обласних змаганнях зі спортивного туризму.

В обласній спартакіаді серед збірних команд міст і сільських районів, присвячений 70-річчю утворення Запорізької області, гуляйпільці в загальнокомандному заліку посіли 5 місце.

Нашим спортсменам – держслужбовцям – також є чим похвалитися. Уже впродовж 10 років вони є постійними учасниками змагань обласної спартакіади серед збірних команд держслужбовців і займають призові місця. Як результат успішних виступів, гуляйпільці входять до збірної команди держслужбовців області і гідно її представляють, беручи участь у змаганнях з волейболу та міні-футболу Всеукраїнської спартакіади.

За минулий рік в районі проведено більше 50 різноманітних спортивних змагань (футбол, міні-футбол, волейбол, шахи, шашки, легка атлетика, настільний теніс, баскетбол), в яких взяли участь близько п'яти тисяч чоловік різних вікових категорій.

ШАШКИ

16-23 березня 1951 року в Чернігівці проходив шахово-шашковий турнір колгоспників на першість України. Учасників турніру було 50 чоловік від 18 областей. Найкращого успіху добився колгоспник артіль «Комсомолец» Гуляйпільського району Андрій Олексійович Клименко. В шашковому турнірі він набрав 7,5 очок з 10 можливих і зайняв перше місце. Йому вручено диплом 1-го ступеня та цінний подарунок.

22 липня 1951 року чемпіон України з шашок А. О. Клименко з села Полтавки ділився досвідом, як він наполегливо працював над удосконаленням гри в шашки:

– Гра в шашки привчає до логічного мислення, розвиває ініціативу, виховує волю до подолання труднощів, вміння знайти вихід із скрутного становища і т.д. Словом ця гра виховує в людині ті якості, які необхідні їй у повсякденному житті.

У цій мудро-народній грі криються величезні можливості для розвитку народної творчості. Тільки зрозумівши ідею цієї гри, відчувши красоту шашкової комбінації і точність позиційної боротьби, людина починає захоплюватись цією грою, любити її і стає майстром гри.

За себе скажу, що вже давно полюбив цю гру. В цьому році я брав участь у змаганнях на першість області, республіки і Союзу із шашок серед колгоспників і сільської інтелігенції. В обласних і республіканських змаганнях я завоював першість, за що одержав звання чемпіона України з шашок. У Всесоюзних змаганнях зайняв 4 місце, одержавши перший розряд.

Зараз я наполегливо працюю над підвищенням своїх теоретичних знань і над удосконаленням гри в шашки.

Всесоюзний день фізкультурника я відзначаю створенням любительських шашкових гуртків при Полтавському сільському клубі, Гуляйпільській взуттєвій фабриці, райфінвідділі і підготовкою цих гуртків до шашкового турніру.

17 лютого 1952 року в Полтавському сільському клубі закінчився шашковий турнір. У ньому взяло участь 16 колгоспників та інтелігенції.

Першість у змаганні із шашок здобув А. Клименко. Переможцєві вручено цінний подарунок.

У першій половині жовтня 1971 року в місті Гуляйполі проходили осінні особисто-командні змагання на першість області з шашок. Честь району захищали шашкісти А. Клименко (колгосп імені Свердлова), Л. Біжко (завод сільгоспмашин).

В загальнокомандному заліку гуляйпільці завоювали з шашок п'яте місце.

На цих змаганнях норматив першого розряду з шашок виконали Г. Кронін (ощадкаса) та А. Клименко.

У жовтні 1972 року в Пологах розіграно першість області з шахів і шашок. Команда Гуляйпільського району в змаганнях з шашок посіла сьоме місце.

У березні 1973 року команда шашкістів СШ № 3 взяла участь в зональних обласних змаганнях школярів, де виборола друге місце серед 6 районів. За умовами змагань наші шашкісти вийшли у фінал області. Готував команду вчитель фізкультури Г. Г. Ніколенко.

Шість днів у листопаді 1973 року в Гуляйпільському районному

Будинку культури тривали змагання на особисто – командну першість з шашок за програмою ІХ обласної спартакіади робітників та пайовиків споживчої кооперації.

З перших днів лідерство захопив місцевий спортсмен-пенсіонер з Полтавки Андрій Олексійович Клименко. Він і став чемпіоном споживчої кооперації області з шашок, – не програвши жодної зустрічі і виконавши норму першого спортивного розряду.

В командному заліку гуляйпільці вибороли першість з шашок.

У листопаді 1974 року в Якимівці проходили змагання з шашок за програмою обласної спартакіади працівників і пайовиків споживчої кооперації. Наші земляки в командному заліку вибороли п'яте місце.

Чемпіонкою спартакіади повернулася додому бухгалтер районного споживчого товариства Євгенія Заворотинська. Робітник заводу побутових товарів Петро Клименко виконав норматив першого розряду з шашок, а учениця СШ № 2 Людмила Хохотва – норматив другого розряду.

У січні 1975 року на обласних міжвідомчих змаганнях з шашок серед молоді друге місце зайняла учениця СШ № 2 Людмила Хохотва ДСТ «Колос». Дівчина нагороджена дипломом ІІ ступеня обласного комітету зі спорту.

В кінці січня 1976 року відбувся розіграш першості району з шашок. В ньому взяли участь представники 14 колективів фізкультури.

В особистій першості призові місця серед чоловіків вибороли Петро Клименко з РК ДТСААФ, Віктор Рибальченко з МКБМУ, Григорій Городищенко з районного вузла зв'язку, серед жінок – Валентина Дудка з радгоспу «Червоний», Валентина Криворучко з колгоспу імені Ілліча, Ольга Чуб з МКБМУ.

В загальнокомандному заліку на перше місце вийшли спортсмени МКБМУ, на друге – районного вузла зв'язку, на третє – радгоспу «Червоний».

З першого по восьме березня 1977 року у Запоріжжі проходила командна першість обласної ради ДСТ «Колос» з шашок. Наша команда у складі Миколи Хохотви, Петра Клименка, Віктора Рибальченка, Валентини Криворучко і Людмили Хохотви посіла друге місце.

В кінці березня 1978 року в Запоріжжі пройшли обласні змагання з російських шашок, організовані обкомом профспілки працівників зв'язку. За першість боролися 26 команд. І ось уже вчетверте перехідний кубок залишився у нашому районному вузлі зв'язку.

Чемпіонами області стали: на першій дошці – Петро Клименко, на другій – Михайло Хохотва, серед жінок – Людмила Хохотва. Петро

Петро Клименко – неодноразовий чемпіон району і області з шашок – із своїми вихованцями

Клименко визнаний суддівською колегією кращим гравцем турніру. Всі учасники гуляйпільської команди нагороджені грамотами, а команда – кубком.

У січні 1980 року в розігравші першості району з шашок взяло участь 20 команд. Перші три місця розподілили відповідно: райвузол зв'язку (I), радгоспу «Таврійський» (II) і районного споживчого товариства (III).

В особистому заліку з російських шашок серед чоловіків першим був П. Клименко (райвузол зв'язку), серед жінок – Н. Бабич (колгосп імені Енгельса); у змаганнях з міжнародних шашок: серед чоловіків – А. Заворотинський (районне споживче товариство), серед жінок – А. Цапенко (колгосп імені Дзержинського).

В кінці січня 1980 року успішно виступила в розігравші першості облради ДСТ «Колос» команда шашкістів Гуляйпільського району в складі Петра Клименка, Тамари Закарлюки (райвузол зв'язку), Андрія Шаповала (райпобуткомбінат), Світлани Крат (взуттєва фабрика), Анато-

лія Заворотинського (районне споживче товариство) і Віктора Авдієнка (колгосп імені Енгельса). Вона завоювала третє місце. В особистому заліку з міжнародних шашок третє місце посіла С. Крат.

У квітні 1983 року 9 днів у Запоріжжі тривали змагання учнівської молоді з російських і міжнародних шашок на першість обласної ради ДСТ «Колос». У загальному заліку команда гуляйпільців посіла четверте місце. В особовому заліку найкраще виступили: російські шашки – Володимир Шевченко (II місце) з Червоненської і Віта Піцик (III місце) з Приютненської восьмирічних шкіл; міжнародні шашки – Геннадій Білявцев з Успенівської восьмирічної школи (III місце).

**Анатолій Заворотинський і Петро Клименко за шашковою дошкою.
1984 р.**

У січні 1984 року в Одесі проходили змагання з російських шашок на приз республіканської ради ДСТ «Колос». Честь області у складі збірної команди захищала п'ятикласниця Приютненської восьмирічної школи Віта Піцик. І вийшла переможницею, завоювавши чемпіонський титул.

У районних змаганнях із шашок, що проходили в лютому 1985 року, команда експериментального заводу сільгоспмашин зайняла перше місце.

В особистому заліку серед жінок перемогу здобула В. Г. Дудник з радгоспу «Червоний», серед чоловіків – П. М. Клименко (райвузол зв'язку).

У січні 1986 року в Будинку культури колгоспу «Заповіт Леніна» на першість району з шашок змагалось 15 колективів фізкультури.

Перше місце вибороли представники райвузла зв'язку, друге – міжгосподарської будівельної організації, третє – райспоживтовариства.

В особистому заліку у жінок виграла Л. М. Білай (райвузол зв'язку). Друге і третє місця зайняли С. А. Заворотинська (колгосп «Україна») та В. Г. Дудник (радгосп «Червоний»).

Серед чоловіків кращими шашкістами визнано П. М. Клименка із райвузла зв'язку (І місце), П. М. Редька з міжгосподарської будівельної організації та працівника ремонтно-механічного заводу В. М. Міщенко.

В кінці грудня 1986 року в обласних змаганнях серед працівників сільськогосподарської машинобудівної галузі команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин зайняла друге місце. У її складі були М. І. Кириченко, С. А. Заворотинська і А. В. Заворотинський.

21-22 листопада 1987 року в Запоріжжі проходила спартакіада на першість обкому профспілки автотракторного машинобудування. В ній взяла участь й збірна команда шашкістів сільмашівців у складі слюсарів ковальсько-пресового цеху подружжя Анатолія і Світлани Заворотинських і формувальника ливарного цеху Миколи Кириченка. Гуляйпільці вибороли перше місце і завоювали перехідний кубок (в змаганнях брали участь 12 колективів).

4-6 грудня 1987 року в Мелітополі проходили обласні особисто-командні змагання з російських шашок серед спортсменів агропромислового комплексу обласної ради Всесоюзного добровільного фізкультурно-спортивного товариства профспілок.

Честь Гуляйпільського району захищала збірна команда в складі Петра Клименка (райвузол зв'язку), Тетяна Товстик і Миколи Кириченка (дослідно-експериментальний завод сільгоспмашин).

Гуляйпільці зайняли п'яте місце.

В особистому заліку Петро Клименко посів перше місце і виконав норматив кандидата в майстри спорту СРСР з російських шашок.

У кінці січня 1995 року відбулася першість району з шашок серед колективів фізкультури.

В поєдинках за шашковими дошками стрілися ветерани і зовсім юні спортсмени і серед них першорозрядники Михайло Трохимович Хохотва, Валентина Петрівна Заворотинська і третьокласниця Світлана Клименко (СШ №4) – донька кандидата в майстри спорту Петра Миколайовича Клименка з райвузла зв'язку, котра робила перші кроки на спортивній ниві.

В особистому заліку серед чоловіків І місце виборов П. М. Клименко, на другому – С. В. Чучко (колгосп імені Карла Маркса), на третьому – М. Т. Хохотва (КСП «Заповіт Леніна»), серед жінок: на І місці –

Спортивна слава Гуляйпільця

С. Заворотинська (колгосп імені Енгельса), на II – В. П. Заворотинська (райком профспілки вчителів), на III місці – Н. І. Чорна (КСП «Заповіт Леніна»).

В командному заліку перемогу здобули шашкісти КСП «Заповіт Леніна», другими були спортсмени радгоспу «Червоний», третіми – освітяни.

В кінці січня 1999 року в спортзалі ЗОШ № 4 пройшли районні змагання з шашок за умовами «Положення про спартакіаду».

В особистому заліку першість виборив кандидат у майстри спорту Петро Миколайович Клименко (райком профспілки освітян), на другому місці – першорозрядник Микола Кириченко (ЗАТ «Гуляйпільська харчосмакова фабрика»), на третьому – Анатолій Заворотинський (КСП імені Ілліча).

На другій дошці I місце завоював Ігор Рибка (фірма «Клеопатра»), II – Сергій Кириченко (ЗАТ «Гуляйпільська харчосмакова фабрика»), III – Олександр Попович (КСП імені Ілліча).

Серед жінок: I місце – Світлана Заворотинська (КСП імені Ілліча), II – Світлана Кириченко (ЗАТ «Гуляйпільська харчосмакова фабрика»).

І. Н. Жиленко (справа) вручає заслужені призи кандидату в майстри спорту із шашок П. М. Клименку

В командному заліку перемогу здобули спортсмени ЗАТ «Гуляйпільська харчосмакова фабрика». Друге місце – за представниками фірми «Клеопатра», третє – за КСП імені Ілліча.

У листопаді 1999 року в Мелітополі відбулися обласні змагання з шашок у залік спартакиади «Козацькі ігри». Наша команда у складі Сергія Чучка і Світлани Заворотинської на цих змаганнях посіла друге місце. В особистому заліку чемпіоном області став Сергій Чучко.

Велику допомогу в поїздці на ці змагання надали спонсори – директор ТОВ «Еталон» О. І. Дудка, ПП «Діло» – В. Г. Сизоненко і С. І. Курман, редактор газети «Голос Гуляйпілья» І. К. Кушніренко та інші.

В кінці січня 2000 року в розіграші першості району, який проходив у КСК «Сучасник», взяли участь представники з 8 колективів фізкультури. На 1-й дошці перше місце виборів кандидат у майстри спорту С. В. Чучко (ТОВ «Надія»).

На другій дошці переможцем став першорозрядник В. В. Товстоног (РК профспілки медиків).

Серед жінок першість виборола С. А. Заворотинська (ТОВ «Надія»).

В командному заліку перемогу здобули представники ТОВ «Надія».

У обласних змаганнях з шашок, які проходили весною 2000 року, наша команда у складі кандидатів у майстри спорту С. Чучка, П. Клименка і першорозрядниці О. Заворотинської посіла третє місце. Лише на півочка їх випередили токмачани, а господарі якімівці, завоювали перше місце. Призери нагороджені грамотами облради ДСТ «Колос»:

У липні 2001 року в змаганнях з шашок перемогу здобув П. Клименко (ЗАТ «Аграрний дім»), на друге місце вийшов С. Чучко (ТОВ «Надія»), на третє – М. Кириченко (ЗАТ «Харчосмакова фабрика»).

В останній день зими у КСК «Сучасник» відбулася першість району з шашок серед чоловіків. Не зазнавши жодної поразки, перше місце впевнено посів С. В. Чучко (ТОВ «Надія»), на другому залишився П. М. Клименко (ДЮКФП), на третьому – А. М. Кириченко (центр соціальних служб для молоді).

5-7 березня 2004 року в м. Мелітополі С. В. Чучко і П. М. Клименко захищали честь району на першості області з шашок.

У липні 2005 року у турнірі шашкістів, який пройшов у приміщенні ДЮКФП, першим був С. В. Чучко (ТОВ «Надія»), другим – П. М. Клименко, третім – І. В. Рибка.

У кінці серпня 2005 року на першості району з шашок неперевершеним був П. М. Клименко.

У приміщенні КСК «Сучасник» відбулися змагання з шашок, присвячені Дню молоді. Серед любителів гри у шашки, перемігши всіх

суперників, перше місце здобув П. М. Клименко. Друге місце посів П. Г. Левадній, третє – В. Ю. Станько.

У кінці серпня 2006 року у приміщенні ДЮКФП пройшов районний турнір з шашок. Переможцем його став П. М. Клименко, на другому місці – С. В. Чучко, на третьому – П. Г. Левадній.

9 травня 2011 року відбувся районний турнір з шашок. Перше місце виборов Микола Кириченко, на другому місці – Петро Клименко, на третьому – Ігор Рибка.

20 червня 2011 року в приміщенні КСК «Сучасник» пройшли змагання з шашок, присвячені Дню молоді та 15-й річниці Конституції України.

Серед любителів гри у шашки перемогу здобув Петро Клименко, друге місце посів Ігор Рибка, третє – Дмитро Семенюта.

ШАХИ

На початку квітня 1955 року в м. Гуляйполі закінчились шахові змагання, в яких взяло участь 14 членів спортивних товариств організацій і підприємств.

Перше місце в цьому змаганні зайняв учень 10 класу Гуляйпільської СШ № 1, член ДТСААФ В. В. Пергат. Друге і третє місця розділили між собою лікар Гуляйпільської поліклініки, член ДСТ «Медик» В. І. Клімов і вчитель фізичного виховання Піщанської середньої школи, член ДСТ «Іскра» І. К. Сорокін. Четверте місце дісталось працівнику Гуляйпільської райспоживспілки, члену ДСТ «Красное знамя» М. Г. Полупан. Всі вони виконали норму другого Всесоюзного спортивного розряду.

Успішно пройшли районні шахові змагання серед вчителів і учнів шкіл району. Перше місце присуджене вчителю Вербівської середньої школи І. А. Скибі, друге – вчителю Полтавської середньої школи В. Н. Удовченку. Обидва вони виконали норму другого Всесоюзного спортивного розряду.

Серед учнів першість здобули В. Пергат, В. Жорновий – учні Гуляйпільської СШ №1 і В. Крутько – учень Успенівської СШ.

У січні 1957 року в місті Запоріжжі змагалися шахісти на першість області серед чоловіків і жінок. У цих змаганнях брали участь і шахісти нашого району. Серед них був вчитель Гуляйпільської СШ № 2 І. А. Скиба, який із 14 можливих очок набрав 9,5 очка і повторив свій другий Всесоюзний спортивний розряд.

Чемпіонка району зі шахів 1967 року Людмила Красницька (Анікіна)

Особливо хороших результатів у змаганні добилась молода спортсменка учениця 9 класу Ворошилівської СШ Майя Красницька. Вона набрала 8,5 очка і ввійшла в п'ятірку найсильніших шахістів Запорізької області.

В кінці лютого 1958 року в приміщенні районного Будинку культури був проведений шаховий турнір, присвячений 40-річчю Радянської Армії і Військово-Морського Флоту. В ньому взяли участь сильніші шахісти міста.

В результаті упертої спортивної боротьби перше місце зайняв учитель Гуляйпільської СШ № 2 І. А. Скиба. Друге і третє місця розділили між собою вчитель Гуляйпільської СШ № 1 І. О. Ростовцев і працівник взуттєвої фабрики А. І. Филипченко.

Учасники шахового турніру А. І. Сірінюк, М. О. Заремба, М. Г. Полупан і А. І. Філіпченко виконали норму другого спортивного розряду.

На початку січня 1971 року в приміщенні Гуляйпільської СШ № 1 проходили районні змагання шахістів середніх шкіл.

В поєдинках взяли участь сім команд. Найкраще виступили юні

спортсмени Успенівської, Гуляйпільської № 1 і Любимівської середніх шкіл.

Рішенням райкому з фізичної культури і спорту Анатолію Абакумову, Наталії Солодкій, Тані Хайло, Петрові Гриню і Сергію Заворотинському за успішний виступ на змаганнях присуджено третій спортивний розряд.

Наступні місця розподілялись так: Полтавська школа-інтернат, СШ № 2, Комсомольська СШ і СШ № 3.

З 31 січня по 16 лютого 1975 року тривали обласні міжвідомчі змагання з шахів. Честь СТ «Колос» захищала чемпіонка області минулого року серед членів цього товариства бухгалтер Гуляйпільського РСТ Євгенія Заворотинська.

На початку червня три дні в м. Запоріжжі проходили змагання на першість області з шахів серед працівників освіти, вищої школи і наукових установ.

12 команд виборювали першість серед сільських районів, 8 – серед міських. Честь нашого району захищали завідуючий фільмотекою райвно Іван Андрійович Скиба (капітан), вчителі СШ № 1 Валентина Петрівна і Василь Павлович Заворотинські.

В командному заліку гуляйпільці посіли перше місце. З 15 можливих очок вони вибороли 13.

Успішно виступили наші шахісти в особистому заліку. Першість завоювали: серед чоловіків – І. А. Скиба, серед жінок – В. П. Заворотинська.

У січні 1980 року чотири дні тривали поєдинки шахістів на першість райради ДСТ «Колос». В командному заліку призові місця посіли колективи районного споживчого товариства (I), колгоспу імені Енгельса (II) та райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (III).

Чемпіонами району 1980 року стали: серед чоловіків – І. Скиба, серед жінок – В. Заворотинська (райком профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ).

На початку лютого 1982 року представники 16 команд взяли участь у розіграшу особисто-командної першості райради ДСТ «Колос» з шахів. Серед чоловіків призові місця посіли І. Скиба з райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (I), І. Іванченко з райоб'єднання по виробничо-технічному забезпеченню сільського господарства (II) та В. Попруга з колгоспу «Україна» (III), серед жінок – Н. Задорожнюк з сирзаводу (I), Є. Галаган з колгоспу «Україна», В. Заворотинська з райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (останні поділили друге і третє місце).

Неодноразова чемпіонка району, області, учасниця республіканських змагань зі шахів В. П. Заворотинська (зліва) на першості України

В командному заліку перше місце виборола команда райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ.

У кінці грудня 1983 року розіграно першість району з шахів серед юнаків 1967 р. н. Чемпіонське звання виборів Віктор Брацило з колгоспу імені Енгельса. Серед дівчат цього ж віку найкраще виступила Ірина Плющій з колгоспу «Заповіт Леніна», їй і присуджено чемпіонський титул.

В командному заліку перше місце за колгоспом «Заповіт Леніна».

У лютому 1984 року кілька днів тривали змагання з шахів на першість райради ДСТ «Колос». Найкраще виступила команда колгоспу «Україна». Їй і присуджено перше місце.

В особистому заліку переможцями змагань стали: серед чоловіків – Леонід Говіна з райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ (I), Леонід Гранін з експериментального заводу сільгоспмашин (II), Валентин Попруга з колгоспу «Україна» (III), серед жінок – Жанна Пістовнікова з СШ № 1 (I), Євгенія Галаган з колгоспу «Україна» (II) і Сніжана Харитонова із взуттєвої фабрики (III).

У грудні 1986 року в місті Запоріжжі відбулося змагання шахістів на першість області серед фізкультурних колективів обкому профспілки автотранспортного і сільськогосподарського машинобудування.

Честь нашого району захищала команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин, у складі якої грали інженери В. Ф. Охріменко, Т. І. Товстик, бригадир ковальсько-пресового цеху Л. І. Гранін та енергетики В. М. Демченко і В. П. Лапін.

За підсумками змагання їм присуджено друге призове місце.

У березні 1990 року відбулися районні змагання серед працівників освіти. В особистому заліку першість виборов учитель Залізничної НСШ С. В. Заворотинський, на другому місці – вчитель СШ № 2 О. І. Лютий, на третьому – вчитель СШ № 4 О. М. Бохан.

В командному заліку місця розподілились так: I – шахісти СШ № 4, II – Залізничної НСШ, III – СШ № 2.

В лютому 1995 року в КСК «Сучасник» м. Гуляйполя пройшла першість району з шахів серед колективів фізкультури. Пізно увечері виявились переможці у командному заліку. Ними стали представники освітян Л. С. Говіна і В. М. Демченко, на другому місці – культармійці О. М. Онищенко і І. І. Лазорик, на третьому – М. І. Петренко та Є. Б. Мачанов з КСП «Заповіт Леніна».

ГРИГОРІЙ ЛЮТИЙ

Моїм товаришам, рицарям шахів, з якими прожив не менш прекрасні хвилини, ніж ті, коли писав пісні, присвячую.

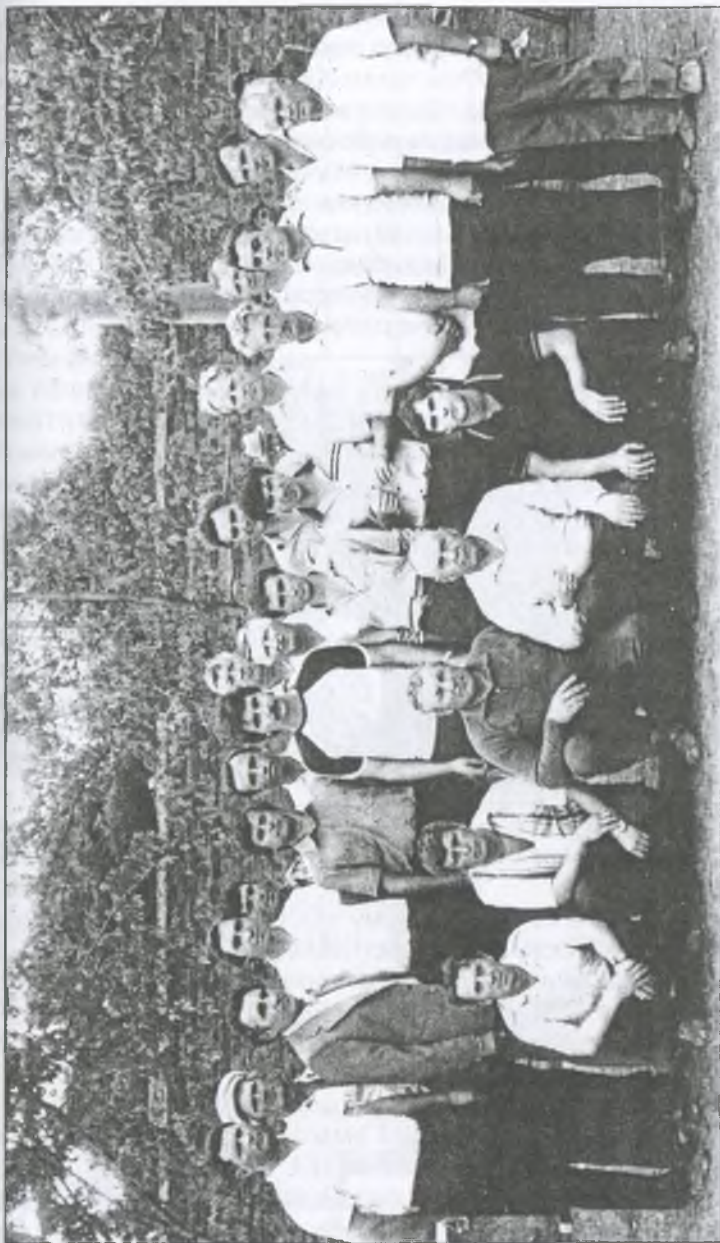
*Друзі мої, шахісти,
Я перед вами в боргу.
Нам би оце засісти
Не, як завжди, на бігу,
А щоб попереду свято,
Й нічого не можна робить...
Щоб жодної жінки в хаті.
Щоб нікому нас не журить...
Щоб Льоня прийшов і Льоха,
Володька і грім – Петро,
Валерка грав скомороха
Й Василь воскрешав добро.
Їй-бо, Гуляйполе наше
Не гірше самих Васюків.*

Де шахи – там, кожен скаже –
Ні сварок, ні матюків.
Поглянь королева ходить.
Який благородний жест!
За фук короля? Я згоден.
Вам треба реванш? Авжеж!

* * *

І жарт, і штиль високий,
І здатність великих жертв.
Нехай пролітають роки,
Любов кожну мить збереже,
Скільки було поезії
В наших запоях шахових!
Балансування по лезові
Короля і душі без страху!
Шахи по-гуляйпільськи...
Іншим це кров спиня!
Коня доторкнешся тільки –
Наче стрибнеш на коня!
В нас був і рицар шаховий,
Давня легенда юнацька.
Немов Дон Кіхот, на дахові
Од нас поскакав зненацька.
Скиба, звичайно Скиба
Шугав обласних гросмейстерів,
Такого уже не здибать.
Він славою після Нестора
І ті, хто його не любили,
В нім генія визнавали,
Так і пішов непобитий
Прямо з тронної зали,
Оце б нам зійтись на висадку...
Блітци – мов катапульти!
В шахи і програш – високо!
В шахи і промах – путній
Ніби чарки, розставити б...
Хмелій, покажи натуру!
Жаль, нікому дошку справити
Й давно вже не всі фігури... 2.08.1995 р.

Шахова еліта Гуляйпiльського району.
1984 р.

У листопаді 1997 року у змаганнях на першість області з шахів, які відбулися в Оріхові, гуляйпільці були четвертими. За команду виступали М. Заворотинський, Є. Філіпченко (СШ № 1), В. Вовк (СШ № 4).

В середині 1999 року в КСК «Сучасник» проходили районні змагання з шахів. На 1-й дошці першість виборов С. В. Заворотинський, на II-й – його син Микола Заворотинський і у командному заліку вони посіли I місце (обоє з міського профтехучилища).

В кінці лютого 2000 року два дні за шаховими дошками спортсмени мірялися вмінням складати свої комбінації.

Особисту першість серед чоловіків уперше виборов першорозрядник Валерій Товстоног (центральна райлікарня).

**Першорозрядниця В. П. Заворотинська
за шаховою дошкою**

В командному заліку перемогла сім'я Заворотинських: Сергій Васильович, його син Микола і його мама Валентина Петрівна (виступала за колектив СПТУ № 28), їй вручено кубок.

На початку липня 2001 року першість району в змаганні з шахів виграв М. Заворотинський (ПТУ № 28), на другому місці залишився його батько С. За-

воротинський (ПТУ № 28), на третьому – О. Онищенко (ТОВ «Надія»).

В кінці квітня 2003 року на першості області з шахів команда гуляйпільців у складі старшого державного інспектора Т. А. Марасіної і головного економіста ТОВ «Плаверс» (с. Мирне) О. М. Древецького зайняла третє місце, а в особистому заліку Тетяна Андріївна була другою, а Олександр Миколайович – третім.

21 лютого 2004 року з нагоди Дня захисника Вітчизни президія районної ради ветеранів організувала змагання із шахів за підтримки приватних підприємців Ю. П. Бальсанка і І. І. Шубака.

В азартній спортивній боротьбі перше місце виборов Віктор Васильович Котенко, друге залишилось за Віктором Григоровичем Пуза-

новим, третє – за Миколою Феодосійовичем Терновим. Їм голова президії районної ради ветеранів В. І. Крупій вручив Почесні дипломи та грошові винагороди.

12-14 березня 2004 року в м. Бердянську в шахово-шашковому клубі пройшла першість області з шахів, присвячена XXVIII олімпійським іграм.

14 команд сільських районів (за швейцарською системою у сім турів) боролися за перемогу. Поступившись лише якимівцям та бердянцям, наша команда посіла третє місце. За перемогу боролися Т. А. Марасіна, В. Ю. Попруга, О. М. Древецький.

Чемпіоном району 2005 року у березні став шахіст І. І. Лазрян з Верхньої Терси. Друге місце у А. С. Папяна, третє – у С. В. Тарасенка з Гуляйполя.

На початку липня 2005 року у турнірі на першість з шахів перемогу здобув С. В. Заворотинський (аграрний ліцей).

В кінці серпня 2005 року на першості району з шахів переміг М. В. Білий з аграрного ліцею.

У серпні 2006 року у районному турнірі з шахів перше місце виборов М. П. Лапін, друге – О. І. Онищенко, третє – В. М. Павлюк.

У липні 2008 року у змаганнях шахістів перше і друге місця, набравши за додатковими показниками однакову кількість очок, вибороли відповідно С. В. Заворотинський і М. С. Заворотинський. Третє – у В. В. Товстонога.

За шахівницею задумався Ю. І. Коростельов (справа) – шахіст-любитель

За шахівницею спортсмени-любители з колгоспу «Заповіт Леніна»

У лютому 2009 року щорічні змагання з шахів серед ветеранів війни, праці, дітей війни та людей похилого віку пройшли у районній ветеранській організації у переддень Дня захисника Вітчизни.

– Популяризація гри в шахи, залучення ветеранів до громадського життя, урізноманітнення їхнього дозвілля та виявлення кращого шахіста цього року і є основною темою цього заходу, який проводимо з року в рік, – говорив голова районної ветеранської організації В. І. Крупій.

У фіналі зустрілися переможці групи В. Г. Пузанов, С. Д. Ткаленко, В. М. Демченко та О. М. Онищенко. Абсолютним чемпіоном змагань став ветеран праці Станіслав Данилович Ткаленко.

Спонсорами цього заходу виступили директор ПП «Шляхбуд» С. І. Малюка, приватний підприємець О. Г. Маляревич, який спеціально приїхав, щоб вручити грамоти та грошову премію, та директор ТОВ «Рівнопілля» О. І. Філіпченко.

Щорічно 23 лютого, як і 2010 року, відбуваються змагання з шахів серед ветеранів. У них взяло участь 12 чоловік. Кращим став В. Ю.

Попруга із с. Успенівки, здобувши першість. Друге місце виборов В. В. Товстоног, третє – В. Д. Ткаченко.

Напередодні Дня захисника Вітчизни 2011 року у шаховому турнірі брали участь ветерани, яким до 60 і яким за 60 років.

Переможцем старшої групи став Петро Черненко, друге місце – у Миколи Білая, третє – у Віктора Мінкіна. У молодшій групі переміг Валерій Товстоног, другим був Олексій Лютий, третім – Микола Кириченко.

Учасники обох груп, які зайняли перші місця, боролися за звання абсолютного чемпіона. Ним став Валерій Товстоног.

У районних змаганнях з шахів, які відбулися 9 травня 2011 року, перемогу здобув Іван Лазрян, на другому місці – Армен Папян, на третьому – Валерій Товстоног.

25 червня 2011 року в приміщенні КСК «Сучасник» пройшли змагання з шахів, присвячені Дню молоді та 15-й річниці Конституції України.

Серед шахістів перемогу здобув Іван Лазрян, на другому місці – Олексій Онищенко, на третьому – Арман Гарибян.

**Президент Федерації шахів
України І. С. Бик**

Іван БИК

ВІД ГУЛЯЙ-ПОЛЯ ДО ПАРИЖА

Мабуть, щось магічне з самого дитинства було в назві вулиці, де народився: Спортивна, що з'єднує вулиці Шевченка і Першотравневу в місті Гуляй-Полі Запорізької області. Там і зараз стоїть дідівська хата. Через дорогу був вигін, де грали в футбол, інші повоєнні ігри.

За вигоном знаходилась початкова школа № 1, яку німці хотіли підпалити 14 вересня 1943 року, але не встигли і на очах у дітей і жінок підпалили лише вітряк на перетині вулиць Спортивної, Червоноармійської та Івана Франка.

Саме з цієї школи жага знань і прагнення до змагальності повели в дивовижний світ принадної гри. Перші ходи в шахах показав майбут-

ній льотчик, штурман Геннадій Плаксін – друг дитинства і юності. Грали посеред двору на спориші. Затятим суперником був Володя Чуприна. Його переможний сміх і зараз будить уяву.

Пізніше, в СШ № 1, сильним суперником був Слава Пергат, згодом талановитий конструктор військової техніки.

Вчитель фізвиховання В. Г. Яковенко всіляко культивував дух змагальності серед своїх вихованців. Легка атлетика, шахи, гімнастика, волейбол, лижі давали наснагу не лише в спорті, а й в нелегкому житті повоєнної пори.

Спортивне життя в школі буяло навколо Василя Григоровича. Ми були у захопленні від спринтерських забігів. Коронною дистанцією була стометрівка, де у фінальних забігах змагались Леонід Зіненко і В'ячеслав Ткаленко. Чемпіоном школи у стрибках у висоту був друг мого дитинства і юності Анатолій Крюков, згодом відомий музикант і педагог. Коли пізніше був знайомий з Валерієм Борзовим і Валерієм Брумелем навіть і тоді здавалось, що ніхто швидше і вище всіх не стрибав і не бігав, ніж у СШ № 1.

Щороку проводились змагання між класами з волейболу, стрільби з малокаліберної гвинтівки, а в сніжні зими – гонки на лижах на схилах Гайчура.

На вигін, розмічений під футбольне поле, приходив із своєю командою однокласник Вітя Самойлов. Ми, подоляни, мали свою команду. Змагання були не лише окрасою життя, вони підіймали дух і волю над буденністю до мрії. Згодом друзі розлетілися на навчання. В Донецькому політехнічному інституті спортивне життя вирувало: уподобав гімнастику, виконав перший спортивний розряд, продовжував захоплюватись шахами. Принциповими були змагання між факультетами. Очолював команду металургійного факультету. Постійними суперниками виступали однокурсники Геннадій Михайлов і Микола Хлапонін.

Впродовж навчання в Донецьку брав участь у міських турнірах з швидких шахів. Змагався з тогочасними чемпіонами міста й області А. Гаєвським і Ю. Коцом, сильними кандидатами у майстри спорту В. Сучком, О. Шамісом.

Шахи були супутником під час роботи на Луганському тепловозобудівному заводі. Очолював команду фасоносталеливарного цеху, відділу головного металурга. В Луганську доля звела з тренерами К. Федоровим, Б. Корсаковим, першим міжнародним гросмейстером у Донбасі Г. Кузьмінім.

Після переїзду до Києва виступав у півфінальних змаганнях на першість столиці, в командних змаганнях на першість міста серед спортивних товариств.

23 серпня 1982 року у Києві відбулася перша зустріч за шаховою дошкою з п'ятиразовим чемпіоном світу А. Є. Карповим.

А. КАРПОВ – І. БИК

1. e4 f6 2. kf3 kf6 3. g3 d5 4. Cg2 Kbd7 5. O-O b6 6. d3 cb7 7. c3 c5 8. Фс2 Cd6 9. K bd2 Фс7 10. e4 Cg4 11. e5. Карпов викликає суперника на варіант 11. ...Ke3 12. ed K:c2 13. dc K:a1, прагнучи за туру отримати дві легкі фігури. Чорні уникають цього продовження. 11. ...Ce7 12. Te1 Kh6 13. Kf1 Tc8 14. Ce3 Kf5 15. Cf2 g6 16. g4 Kg7 17. h3 Фd8. 18. Фd2 O-O. 19. d4 c4 20. Kg3 Te8. 21. Фе2 f5. Чорні знімають напругу і намічають розмін важких фігур по лінії f. 22 ef K:f6 23. Ke5 cd6 24. Te2. Карпов також намітив переведення своїх важких фігур на лінію f. 24. ...C:e5 25. fe Kd7 26. Tf1 Tf8 27. Ce3 Л:f1 28. C:f1 Фс7. 29. Cg5 Tf8. 30. Cg2 Tf7 31. h4 Kf8 32. Ch6 Cc6 33. Tf2 T:f2 34. Ф:f2 Фf7 35. Ф:f7 K:f7 36. Kpf2 в 5. Нічия.

**За шаховою дошкою Анатолій Карпов (зліва) та Іван Бик.
Париж, листопад 1995 р.**

У 1986 році очолив Федерацію шахів профспілок України. Вперше в Києві було проведено міжнародний шаховий турнір серед дітей. Впевнився, що досягти серйозних успіхів на міжнародній арені можливо лише за умови розвитку шахів серед дітей. Впевненість у обраній стратегії зміцніла після знайомства з А. Є. Карповим.

Свого часу чемпіон світу Е. Ласкер сказав: «В шахах немає місця брехні і лицемірству». Зіграна 26 березня 1986 року партія-мініатюра в турнірі з швидких шахів у Києві є підтвердження торжества правди і переконливості логіки в чесній, відкритій боротьбі інтелектів.

КМС ІВАН БИК – МС СЕРГІЙ НІКОЛАЄВ

1. e4 c6 2. d4 d5 3. Kc3 de 4. K:e4 Kd7 5. Fe2 Kgf6 6. Kd6 мат.

Партія тривала 1 хвилину 20 секунд при регламенті 45 хвилин кожному із суперників. Вона була опублікована 31 березня 1986 року в газеті «Вечірній Київ», що виходила тиражем 125 тисяч 100 екземплярів.

Не менш фантастично закінчилася партія Івана Бика (чорні) з Георгієм Тимошенком (білі), який згодом закінчив ЦГОЛІФК у Москві, став міжнародним гросмейстером і віце-чемпіоном Європи.

Ось який ендшпіль трапився у цій партії:

1. ...c1Ф 2. a7 Фh1 3. Kpb8 Фh8 4. Kpb7 Фg7 5. Kpb8 Фf8 6. Kpb7 Фе7 7. Kpb8 Фd8 8. Kpb7 Фd7 9. Kpb8 Kpc5 10. a8Ф Kpb6! 11. Фс6 Kpc6 і чорні оголошують мат білому королю наступним ходом.

16 лютого 1991 року очолив Федерацію шахів України. Тоді вона ще не була членом Міжнародної шахової федерації (ФІДЕ). 22 березня 1992 року Президентська рада ФІДЕ на своєму засіданні в місті Грац (Австрія) затвердила рішення про прийняття Федерації шахів України до своїх лав.

Розпочалась робота з формування оргструктури Федерації, адекватної оргструктурі ФІДЕ, об'єднання шахістів-професіоналів і аматорів, формування календаря національних і міжнародних змагань.

Вже влітку того ж року збірна жіноча команда України стала срібним призером 30-ї Всесвітньої шахової олімпіади в Манілі (Філіппіни).

Восени 1992 року в Дебрецені (колишнє українське місто Дебрячин) (Угорщина) розпочався 10-й командний чемпіонат Європи. Як капітан збірної, запросив у якості тренера міжнародного гросмейстера Геннадія Кузьміна, з яким познайомився ще в Луганську. Згадуючи минуле, тренувалися у Львові. Звідти виїхали до Дебрецина автобусом і вже надвечір розмістилися в готелі «Аранібика» («Золотий бик»).

**Президент Федерації шахів України
І. С. Бик з Кубком 10-го командного
чемпіонату Європи. 30.11.1992 р.**

ввали про себе... Окрилені, поверталися з-за Карпатських гір. Самі собою напрошувалися слова:

*Все є: Карпатські й Кримські гори,
Донбас, зелені полонини.
Лягідно плещуться два моря,
Чи є ще десь така країна.*

Це був початок сходження на європейські й світові вершини.

Наступного, 1993 року Федерація шахів України на повний голос заявила про себе на весь світ. Вперше під синьо-жовтим Державним прапором України на п'єдесталі стояли срібні призери чемпіонату світу з шахів Іван Бик (капітан), Василь Іванчук, Володимир Маланюк, Олег Романишин, Вячеслав Ейнгорн, Володимир Тухмаков, Артур Фролов. Місто Люцерн, світова шахова еліта вітали представників країни, яка недавно з'явилася на карті світу. Коли прямував до літака, металошукач тривожно просигналівав. Дістав із кишені срібну медаль, і молода блондинка, судячи з усього – німкеня, радо запросила на посадку.

Прикра пригода трапилась з Василем Іванчуком. Навіть дві: спочатку він забув свою валізу на вокзалі в Цюріху, коли прибули до Швейцарії. А перед вильотом додому – загубив посадочний талон. Всією командою кинулись на пошуки. Врешті-решт з'ясувалося, що він віддав його разом з грішми, коли купував цукерки. Продавець понишпорив у ящику і серед доларів, франків і марок знайшов злополучну пропажу.

Та на цьому пригоди не скінчилися. Вже знаходячись у небі Австрії літак повернув назад. З'ясувалося, що пошкоджено один з двигунів. Знову Цюріх, знову, вже на новому літаку летимо над суворими безсніжними Альпами. В Києві нас ледь дочекались представники Держкомспорту, шахової громадськості.

Наступні шляхи до спортивних вершин пролягали за маршрутом Москва-Єреван-Еліста-Стамбул-Ялта (Артек). Поряд з дорослими змаганнями проводились різновікові першості світу і Європи серед дітей, юнаків і дівчат. З них, як з морської піни, народилося молоде покоління талановитих шахістів.

Навесні 1995 року звернувся з листом до президента ФІДЕ Флоренсіо Кампоманеса з проханням розглянути питання щодо надання Федерації виключного статусу окремої зони ФІДЕ. На той час впродовж 50 років подібний статус отримали Канада, США, Росія, як правонаступник СРСР, і Китай.

7 листопада 1995 року разом з віце-президентом ФШУ В. А. Кирилюковим прибули до Парижа на 66-й Конгрес ФІДЕ. Вдивлявся з Ейфелевої вежі в центр світової культури і пригадував, як гуляйпільський банкір Іжак пропонував дідові Тихому під час громадянської війни емігрувати до Франції, але він відмовився, не захотів залишати рідну землю.

Тепер його онук мав виступати перед представниками 154 країн світу на 66-му Конгресі ФІДЕ.

Конгрес розпочав свою роботу в конференц-залі Atria-Novotel. Звертаючись до делегатів національних федерацій світу, нагадав, що в Україні поблизу Рахова, що на Закарпатті, знаходиться центр Європи. Наша країна з територією 603,7 тисячі квадратних кілометрів і населенням 52 мільйони чоловік має вихід до південних морів. Підкреслив, що Україна в 1948 році була одним із засновників Організації Об'єднаних Націй. Федерація шахів України об'єднує великий загін професіоналів і аматорів шахів. Спортсмени України домоглися значних успіхів на міжнародній арені. Закінчив так: «Сподіваємось на вашу підтримку в питанні щодо надання нашій Федерації виключного статусу окремої зони ФІДЕ».

Спортивна слава Гуляйпілля

Спільно з А. Є. Карповим підтримав кандидатуру президента Калмикії К. М. Ілюмжинова на пост президента ФІДЕ.

Конгрес одногласно проголосував за надання Федерації шахів України виключного статусу окремої зони. Президента ФШУ І. С. Біка було затверджено президентом Зони 1.9 ФІДЕ – Україна, членом Виконкому ФІДЕ. Завдяки цьому Федерація шахів України отримала змогу впливати на проблеми розвитку шахів у Європі і світі. Протягом наступних років Федерація провела зональні турніри чемпіонатів світу в містах Донецьку, Алушті, Орджонікідзе Дніпропетровської області. Наша збірна стала призером всіх наступних Всесвітніх шахових олімпіад.

У 1998 році включив до складу збірної наймолодшого міжнародного гросмейстера Романа Пономарьова. Вітав його з 15-річчям уже під час Всесвітньої шахової олімпіади в Елісті, коли проживали в одному номері, прогулювалися щоранку околицями шахового містечка.

Вважаю, що з талантом слід поводитися обережно. Тому спочатку юний шахіст грав у нашій команді запасним. А тренер французького вундеркінда Етьєна Бакро включив його до основного складу. Та підштовхування до слави ніяк не посприяло його майбутньому.

Федерація шахів України наполегливо опікувала майбутнього чемпіона. Навколо цієї мети згуртувались однофамільці Руслана Пономарьови – Михайло Микитович і його син Борис, тренер, президент ВАТ «Данко» С. В. Момот, мер Краматорська В. П. Кривошеєв.

На 7-й Всесвітній дитячій шаховій олімпіаді МДЦ «Артек». Вересень 1999 р.

У 1999-му і 2000-му роках Федерація, Міжнародний дитячий центр «Артек» за сприяння президента України Л. Д. Кучми, Уряду України, Держкомспорту, Держкомітету у справах сім'ї і молоді провели VII і VIII Всесвітні дитячі шахові олімпіади. Ці події стали серйозним поштовхом для розвитку дитячих шахів у світі. Вогонь олімпіади запалив лідер дитячої збірної команди України Руслан Пономарьов.

Учасників олімпіади вітали президент України Л. Д. Кучма, президент МОК Х. А. Самаранч, президент ФІДЕ К. М. Ілюмжинов, президент Федерації шахів України І. С. Бик, гендиректор МДЦ «Артек» М. М. Сидоренко.

Гросмейстери Василь Іванчук, Наталя Жукова проводили майстер-класи для дітей 30 країн різних континентів.

Тісні особисті стосунки з Кірсаном Ілюмжиновим сприяли підписанню в Елісті в присутності спортивної делегації Меморандуму про співробітництво Федерації шахів України і Міжнародної шахової федерації. Ось про що йшлося в Меморандумі:

– Ми, президент ФІДЕ К. М. Ілюмжинов і президент Федерації шахів України (ФШУ) І. С. Бик, з метою прискорення розвитку шахів на всіх континентах Землі й підвищення авторитету ФІДЕ в усьому світі, заручившись підтримкою мерів міст Сімферополя, Ялти, Алушти, Євпаторії й Севастополя, домовилися про намір розробити Програму співробітництва ФІДЕ і ФШУ, про відкриття резиденції Президента ФІДЕ і штаб-квартири ФІДЕ в Ялті, проведення в Сімферополі, Ялті, Алушті, Євпаторії, Севастополі в період між Всесвітніми шаховими олімпіадами і командними чемпіонатами світу під егідою ФІДЕ, про створення в Алушті Міжнародної шахової академії і в Євпаторії Міжнародного оздоровчого табору шахістів.

Ці наміри буде уточнено й деталізовано в процесі відпрацювання програми співробітництва ФІДЕ і ФШУ.

Нехай нас усіх об'єднує девіз ФІДЕ «Zens una Sumus».

...Завжди пам'ятав, що старт у світі дала вулиця Спортивна і зелене Гуляйполе:

*«Кутки і вулиці ліричні
Нас колисали з юних літ.
Горда Спортивна і Зарічна,
Першотравнева й Заповіт...»*

Думка про те, щоб провести у рідному місті шаховий турнір високого рівня вперше була озвучена мною і А. В. Єрмаком у кабінеті секретаря Спілки журналістів Олександра Михайлюти. При цьому були присутні О. І. Карпенко, М. П. Зима, М. О. Бут.

ГУЛЯЙПОЛЕ: МЕМОРІАЛ НЕСТОРА МАХНА

На батьківщині ватажка селянської армії часів громадянської війни Нестора Махна відбувся І шаховий меморіал його імені.

1 серпня 2000 р. в культурно-спортивному комплексі Гуляйполя під звуки Державного Гімну України в урочистій обстановці було дано старт першому Меморіалу Нестора Махна.

Учасників та гостей турніру привітав голова районної державної адміністрації Ігор Бірюков, який розповів про внесок хліборобів району до кофори незалежної України. З вітальним словом виступив голова Всеукраїнської громадської організації «Гуляй-Поле» Нестора Махна – народний депутат України Анатолій Єрмак.

Президент Федерації шахів України, член Виконкому ФІДЕ, член Національного олімпійського комітету України, професор Іван Бик представив землякам учасників Меморіалу Нестора Махна, розповів про здобутки національної шахової школи.

До Гуляйполя приїхали міжнародний гросмейстер, екс-чемпіон світу серед студентів, екс-чемпіон СРСР Володимир Савон, гросмейстер України Олександр Зубарев, міжнародні майстри Микола Куш, Олександр Зубов, Володимир Роговський, Сергій Клименко.

Гостям було вручено пшеничний коровай із борошна нового врожаю. До речі, хлібороби Запорізького краю на той час вже зібрали 1 мільйон тонн пшениці.

О 10.30 суддя національної категорії Станіслав Межибицький ввімкнув годинники. Розпочалися змагання із швидких шахів. Для гуляйпільських уболівальників це стало небаченою досі подією. Паралельно з основним змаганням у просторому холі культурно-спортивного комплексу міжнародний майстер Вартан Каграманянц давав для аматорів сеанс одночасної гри.

У змаганнях з швидких шахів перше місце посів чемпіон України 2000 року, міжнародний майстер із Запоріжжя Володимир Роговський. Він здобув чотири перемоги і лише одну партію із своїм земляком Миколою Куцем зіграв унічию. Друге-третє місця з 3,5 очками розділили М. Куц і О. Зубов із Миколаєва. Далі: 4. В. Савон – 1,5 очка, 5 – 6. О. Зубарев і С. Клименко – по одному очку.

Ось кілька цікавих партій, перебіг яких, на жаль, зазнав впливу, характерного для «темпо-шахів» цейтноту.

І. С. Бик за шаховою дошкою (сидить праворуч), стоять народний депутат України А. В. Єрмак і О. І. Соя, м. Гуляйполе. 2000 р.

О. Зубов – В. Савон

1. d4 Kf6 2. c4 e6 3. Rc3 Cb4 4. Фс2 c5 5. dc 0-0 6. Kf3 Ka6 7. Cf4 Kc5
8. e3 Kce4 (8...Kfe4) 9. Ce2 Фа5 10. Ce5 f6 11. 0-0) 9. Cd3 Kc3 10. be
Ce7 11. g4!? g6 (11... d5!) 12. h4! d6? 13. h5 Фе8 14. hg fg 15. Kg5 e5 16.

Kh7 ef 17. Cg6 Фс6 18. 0–0–0! d519. cd і білі виграли. 1–0.

О. Зубов – В. Роговський

1. e4 C5 2. Kf3 e6 3. d4 cd 4. Kd4 a6 5. Cd3 Kf6.6. 0–0 Фс7 7. Фе2 d6 8. c4 Cd7?! (8... Ce7) 9. Kc3 Kc6 10. Kc6 Cc6 11. Kd5! Фd8? (11... ed 12. ed Ce7 13. dc bc) 12. b4! Ce7 13. Ke7 Фе7 14. b5 Cd7 15. a4 (15. e5 de 16. a4! +-) 15... e5 16. f4 0–0 17. Cb2 Tfd8 18. fe de 19. Ca3 Фе8 20. Фе3 Ce6 21. Tf6! gf 22. Фg3 Kph8 23. Фh4 Kpg7 24. Tf1 h6 25. Tf6 Фh8 26. Cc1 h5.

Тут білі могли відразу виграти: 27. Фg5 Kpf8 28. Ca3 Кре8 29. Те6! Але вони пішли іншим шляхом і в дальшому примудрилися навіть програти. 0–1.

М. Куц – О. Зубарєв

1. Kf3 g6 2. e4 e5 3. d4 cd 4. Фd4 Kf6 5. e5 Ke6 6. Фа4 Kd5 7. Фе4 Kc7 (7... Kdb4 8. Ka3 d5 9. Фf4 +=) 8. Cf4 Cg7 9. Kc3 b5 10. 0–0–0. Cb7 11. h4 b4 12. Kd5 Kd5 13. Фd5 h6 14. Cc4 e6 (14... Ke5 15. Фb7 Kc4 16. Td7! Фd7 17. Фа8 Фd8 18. Фс6 +-) 15. Фd2 Фс7 16. Cb3 0–0–0 17. The1 Kpb8 18. Kpb1 Кра8 19. Фе3 Ke7 20. Фd4 Cf3 21. gf Фb7 22. Фс5 Kf5 23. Те4 Tb8 24. Ca4 Thc8 25. Фа5 Tc7 26. Ce3 Cf8 27. Cb5 Ke3 25. fe Tc5 29. a4 ba 30. e4 Tc7 31. Ted4 Фf3?? 32. Фс7 1–0.

Ввечері учасники турніру були запрошені на виставу Чернівецького народного драматичного театру – «Нестор і Галина». Перед її початком народний депутат України Анатолій Єрмак ознайомив глядачів з авторами книги «Нестор і Галина» Ларисою Верьовкою і Віктором Яланським, а також з онукою легендарного начальника штабу визвольної армії Нестора Махна Олександрю Білаш. Режисер театру розповів про те, як у нього спільно з А. Єрмаком виник задум втілити на сцені театру події буремних років махновського руху. Нікого не залишив байдужим спектакль молодого акторського колективу, який воскресив перед глядачами легендарні й водночас трагічні сторінки подій 1917–1921 років на півдні України.

Президент Федерації шахів України Іван Бик від імені учасників шахового турніру вручив букет червоних троянд виконавиці ролі Галини Кузьменко – дружини і соратниці Нестора Махна.

Після закінчення спектаклю глядачі довго не відпускали юних акторів зі сцени. Режисер театру представив кожного виконавця. Автори книги розповіли про те, як здійснювалася робота по збиранню матеріалів, написанню книги, закликали присутніх до відродження історичної правди про Н. Махна і події давно минулих років.

Другого дня в КСК тривала шахова феєрія, цього разу з блискавичної гри, яка відбувалася у два кола. У цьому виді змагань блискуче зіграв

запоріжець Микола Куц, який набрав 7 очок із 10. Друге місце посів наймолодший учасник змагань 17-річний Олександр Зубов – 5,5 очка. Третім був Володимир Савон – 5 очок. Далі: О.Зубарев і С.Клименко – по 4,5 очка, Володимир Роговський – 3,5.

За сумою місць в обох змаганнях учасники турніру розмістилися так: 1. М. Куц – 3,5; 2. О. Зубов – 4,5; 3. В. Роговський – 7; 5 – 6. О. Зубарев і С. Клименко – по 10.

Небаченою досі подією в шаховому житті Гуляйполя і прилеглих районів став матч збірної команди Гуляйполя з гросмейстерами і майстрами. Гуляйпільці три партії з професіоналами звели вничю. До речі, півочка команді приніс кандидат у майстри спорту, президент Федерації шахів України Іван Бик. Свого часу він розпочинав грати в шахи у Подолянській початковій школі, а потім в СШ № 1 міста Гуляйполя.

І шаховий меморіал став даниною стратегічній і тактичній майстерності Нестора Махна. Різниця лише в тому, що цього разу змагання носили мирний характер. Білу гвардію символічно представляли білі фігури, «чорну гвардію» – чорні. Шість учасників турніру були підібрані так, що могли б символізувати 6 основних сил, які зіткнулися на півдні України в 1917-1921 роках. З історії відомо, що це були червоні, білі, зелені, німці, гетьманці і махновці. Склад учасників був підібраний, можна сказати, із смаком і мав символізувати прогрес і різноманіття талантів. Від экс-чемпіона СРСР і чемпіона світу серед студентів – до чемпіона Європи серед юнаків у віці до 18 років. Половина учасників меморіалу нещодавно змагалися в зональному турнірі чемпіонату світу з шахів. Четверо з шести – земляки Нестора Махна. При цьому один – учасник останнього фіналу чемпіонату світу в Лас-Вегасі, один – чемпіон України, двоє – экс-чемпіони області. Швидкі шахи й блискавична гра внесли елемент інтриги, непередбачуваних тактичних сюрпризів.

...І ось настає урочиста хвилина. Головний арбітр змагань, суддя національної категорії, голова федерації шахів Запорізької області Станіслав Межибицький підбиває підсумки змагань.

Президент Федерації шахів України Іван Бик вручає усім учасникам турніру дипломи та призи. Народний депутат України А. Єрмак презентує шахістам книгу Л. Верьовки та В. Яланського «Нестор і Галина», книгу Нестора Махна «Воспоминания» (Париж, 1929), збірку поезій гуляйпільського поета Василя Діденка, книгу Сергія Серьогіна «Третій шлях», присвячену 110-й річниці від дня народження Н. І. Махна. Онука начальника махновського штабу О. Білаш вручила книгу батька і діда «Дороги Нестора Махна».

**Прес-конференція під час 7-ї Всесвітньої дитячої шахової олімпіади.
Вересень 2000 р., МДЦ «Артек»**

Народний депутат України Анатолій Єрмак висловлює подяку гросмейстерам, майстрам, гостям турніру, керівництву району за їхній внесок у відновлення історичної правди про махновський рух і його легендарного полководця. Він розповідає про плани Всеукраїнської громадської організації «Гуляй-Поле» Нестора Махна, яка робить усе можливе для становлення незалежної Української держави на історичних цінностях українського народу, які започатковані шумерською культурою. Свідками величезного культурного надбання стали учасники та гості меморіалу, які 31 липня відвідали грандіозну Кам'яну Могилу під Мелітополем. З благоговінням доторкувались вони до жертовного каменю на її вершині, який налічує понад шість з половиною тисяч років.

Іван Бик подякував гуляйпільцям, райдержадміністрації, вболівальникам за теплий прийом. Висловив побажання, що меморіальний турнір пам'яті Н. Махна стане традиційним, а в Гуляйполі буде сформована клубна команда Нестора Махна. Президент Федерації шахів пообіцяв допустити гуляйпільську команду до чемпіонату України серед клубів.

І ось і меморіальний турнір Нестора Махна оголошується закритим. Під склепінням КСК лунає Державний Гімн України.

**Прес-центр Федерації шахів України.
Гуляйполе – Київ**

II MEMORІАЛ НЕСТОРА МАХНА

На батьківщині видатного народного полководця Нестора Махна живе і розвивається традиція, започаткована народним депутатом України, головою Всеукраїнської громадської організації Нестора Махна «Гуляй-Поле» Єрмаком Анатолієм Васильовичем. Він розвивав цю традицію і в ранзі віце-президента Федерації шахів України.

Гуляй-Поле, засноване 215 років тому, до подій 1917 року називали «малим Віднем». У місті був драматичний театр «Колізей», де виступали видатні артисти. Цю традицію продовжено в новітній історії України. Торік у культурно-спортивному центрі Гуляй-Поля виступала трупа Чернівецького народного драматичного театру. Нинішнього року дасть концерт група кобзарів на чолі із заслуженим артистом України Василем Нечепюю. Як бачимо, зусиллями Єрмака А. В. уже в період новітньої української історії розпочалося відродження культурного осередку, який боронила Армія Нестора Махна.

Як відомо, народний полководець був видатним стратегом. Його теорію і практику ведення воєнних дій вивчали і вивчають у генеральних штабах і військових академіях Франції й Англії.

Зусиллями Товариства «Гуляй-Поле» видано ряд книжок, у яких відображено на документальних матеріалах історію Гуляй-Поля і махновського руху.

«Махноград» – так називали ще за радянських часів Гуляй-Поле. Чи не найбільшою даниною славному учневі Бакуніна і Кропоткіна – Н. І. Махну є те, що він похований на кладовищі Пер-Ляшез неподалік Стіни паризьких комунарів.

До революції в Гуляй-Полі окрім української були російська, німецька, дві єврейські школи, три гімназії, 2 православні церкви, синагога, католицький молитовний дім, довкола розмістилися німецькі колонії. В самому місті була народна бібліотека, два заводи сільськогосподарського реманенту, паровий млин. Все це винищили в роки громадянської війни полчища голодних і босих хлопців з розореної більшовиками Росії, яких нацьковував на Україну «мудрий» Ленін, як з сумною іронією писав Нестор Махно в своїх спогадах.

На другий Меморіал Нестора Махна у 2001 році до Гуляй-Поля було запрошено цвіт української шахової еліти – жіночу команду України, у складі якої міжнародні гросмейстери, що змагались і змагатимуться на чемпіонатах Європи і світу, – чемпіонка Європи 2000 року Наталя Жукова (Херсон), чемпіонка України Ганна Затонських (Донецьк), фіналістка чемпіонату світу 2001 року Інна Галоненко (Херсон).

**Зліва направо: Руслан Пономарьов, Іван Бик, Віктор Корчний
під час матчу Р. Пономарьов – В. Корчний**

Участь у II Меморіалі Нестора Махна стала своєрідною репетицією перед командним чемпіонатом Європи, який через три місяці мав розпочатися в м. Леон (Іспанія).

Жіночій команді України протистояла збірна чоловіча команда Запорізької області. В її складі – фіналіст чемпіонату світу 1999 року, який проходив в Лас-Вегасі (США), гросмейстер України Олександр Зубарев. Окрім нього – чемпіон України 2000 року міжнародний майстер Володимир Роговський, переможець I Меморіалу Нестора Махна міжнародний майстер Микола Куш.

Подібне змагання таїло у собі захоплюючу інтригу.

Паралельно пройде відбірний турнір серед любителів, шестеро з яких зустрінуться з «великою шісткою». Одночасно відбудуться сеанси одночасної гри для любителів.

Завершиться Меморіал матчем збірної команди України і Запорізької області проти збірної Гуляй-Поля.

Меморіал розпочався матч-турніром між жіночою збірною командою України і чоловічою збірною командою Запорізької області за шевенінгенською системою. Як з'ясувалося, нащадки запоріжців виявилися міцним горішком.

У підсумку команда Запорізької області виграла з рахунком 11 : 7 у жіночої збірної України.

Наводимо кілька партій матч-турніру, в яких перемогу здобули члени збірної команди України.

М. Куц – Н. Жукова

1. d4 d5 2. c4 c6 3. Kf3 Kf6 4. Kc3 dc 5. a4 Cf5 6. Kh4 e6 7. Kf5 ef 8. e3 Cb4 9. Cc4 0–0 10. 0–0 Kbd7 11. Фf3 g6 12. Cd2 a5 13. Tfd1 Фе7 14. h3 h5 15. Ke2 Cd2 16. Td2 Ke4 17. Tc2 Kdf6 18. Tac1 Tad8 19. Kf4 Kpg7 20. Kd3 Kd5 21. Te1 Kb4 22. Kb4 Фb4 23. Фе2 Tfe8 24. Tec1 24... f4 25. Фе1 Фd6 26. Te2 fe 27. fe Kg3 28. Tf2 Kf5 29. Tf5 gf 30. Фf2 f4 0:1.

І. Гапоненко – О. Зубарев

1. e4 c5 2. Kf3 Kc6 3. d4 cd 4. Kd4 g6 5. Kc3 Cg7 6. Ce3 Kf6 7. Cc4 0–0 8. Cb3 a5 9. f3 d5 10. ed Kb4 11. Kdb5 a4 12. Cc4 Cf5 13. Tc1 Tc8 14. b3 Cd7 15. Ka7 Tc4 16. be Фc7 17. Фе2 Ke8 18. Kcb5 Фа5 19. Cd2 Cb5 20. Kb5 a3 21. Фе7 Kd5 22. Фf8 Kpf8 23 Ca5. 1:0

Г. Затонських – В. Роговський

1. e4 c5 2. g3 d5 3. ed Фd5 4. Kf3 Cg4 5. Cg2 Фе6 6. Kpf1 Kc6 7. h3 Ch5 8. d3 Фd7 9. Kc3 Kf6 10. Cf4 e6 11. g4 Cg6 12. Ke5 Ke5 13. Ce5 Cd6 14. Cf6 gf 15. Фf3 0–0–0 16. Фf6 h6 17. a4 a6 18. a5 Фc7 19. Фf3 Td7 20. Kb5 Фb8 21. Ka3 Kpd8 22. Kc4 Кре7 23. Te1 Cf4 24. Kb6 Td4 25. Kc4 1:0.

Прец-центр Федерації шахів України

Серпень видався на Гуляйпільщині врожайним не лише на золоту пшеницю, а й на шахові події.

В той час, як численні любителі захоплено спостерігали за перебігом матч-турніру грандів шахової гри «Збірна України (жінки)» і «Збірна Запорізької області», 40 шахістів з 8 міст України включилися у заповзятливу битву за потрапляння в заповітну шістку. Їм згодом належало вступити в змагання з «великою шісткою» в круговому блиц-турнірі. З першого туру лідерство захопили міжнародні майстри Сергій Клименко та Олег Будников, а також кандидат у майстри Олег Бурлай із Запоріжжя та першорозрядник з Маріуполя М. Парфенчик. До речі, за визволення цього міста від денікінців Нестора Махна було нагороджено орденом Червоного Прапора, який йому вручив у 1919 році в Гуляйполі К. Є. Ворошилов. Як відомо, тоді це була найвища в РРФСР нагорода. Отже, Нестор Махно став героєм громадянської війни. Мабуть, не дарма вдячний Маріуполь був представлений у цьому блиц-турнірі чотирма шахістами, в тому числі одним міжнародним майстром.

Після четвертого туру лідирував один Парфенчик з 4 очками. Проте в п'ятому турі він програв міжнародному майстру з Миколаєва В. Каграманянцу, який разом з Клименком і Бурлаєм захопив лідер-

ство. В шостому турі до них знову приєднався Будников, і вони вчотирьох з п'ятьма очками очолили турнірну таблицю.

Проте після того, як уся ця четвірка в сьомому турі закінчила свої партії внічию, до неї знову приєднався наполегливий Парфенчик, який виграв партію цього туру.

Та вже в наступному турі лідерів залишилося двоє – Будников та Бурлай з 6,5 очка кожен. Клименко і Парфенчик відстали, одержавши по півочка, а Каграманянець свою партію програв Будникову.

В 9-у турі Клименко свою партію у Каграманянця виграв, а Бурлай і Будников зіграли внічию й тому лідерів з 7 очками залишилося троє.

В передостанньому турі Клименко здобуває в партії з В. Рожком з Токмака лише півочка і, здається, втрачає мрію виграти блиц-турнір, тоді як інші два лідери Будников і Бурлай свої партії виграють.

Та несподівано в заключному турі ролі міняються: Будников програє кмс Ю. Шаляпіну із Запоріжжя, а Бурлай – Рожку з Токмака. Водночас Клименко переможно завершує турнір, подолавши першорозрядника А. Голинка з Маріуполя.

До заповітної шістки, яка виборолла право змагатися з гросмейстерами, ввійшли Клименко (8,5 з 11), Будников, Бурлай (8), Парфенчик, Каграманянець, Рожок (7,5).

Інтрига досягла апогею. У фінальному турнірі зустрілися три міжнародних гросмейстери, один гросмейстер України, чотири міжнародних майстри, два кандидати в майстри і два першорозрядники, які пройшли жорстокий відбір.

Боротьба за лідерство розгорнулася між Наталею Жуковою та міжнародними майстрами Олегом Будниковим і Сергієм Клименком. Найтитлованіша учасниця – перша чемпіонка Європи, срібний призер Кубка світу Наталя Жукова виявилася єдиною учасницею кругового турніру, яка не зазнала жодної поразки. Слід відзначити її перемогу над студентом Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого, фіналістом чемпіонату світу 1999 року в Лас-Вегасі (США) Олександром Зубаревим і нічию з студентом цієї Академії переможцем турніру Олегом Будниковим.

У підсумку перше місце посів Олег Будников.

Президент Федерації шахів України І. С. Бик та віце-президент Федерації шахів України А. В. Єрмак вручили переможцям дипломи, призи і серед них книгу Л. Верьовки і В. Яланського «Нестор і Галина». Призи, шахову літературу було вручено всім учасникам фінального турніру.

**І. С. Бик вручив кубок «Золотого бика»
першому віце-президенту ФШУ В. Л. Мусіяці**

Команда України – чемпіон світу з шахів. 20.10.2001 р., Єреван.

На завершення в культурно-спортивному центрі відбувся концерт групи кобзарів на чолі з кобзарем-лірником, заслуженим артистом України Василем Нечепюю. Серед виконаних артистами «на біс» творів слід назвати «Думу про Морозенка», пісню на слова Григорія Сковороди «Кожному городу нрав і права».

Артистам, учасникам II Меморіалу Нестора Махна висловив подяку його ініціатор й натхненник А. В. Єрмак. Він особливо наголосив на високій суспільній ролі мистецтва, в тому числі шахів як одного із його проявів, у консолідації суспільства, відродженні історичних традицій українського народу, історичної правди про захисника трудового народу і селянства, зокрема, Нестора Махна. Меморіал став одним із фрагментів у системі культурних заходів Всеукраїнської громадської організації Нестора Махна «Гуляй-Поле», які здійснюються від найдавнішого пам'ятника індоєвропейської цивілізації Кам'яної Могили до острова Хортиці, де на широких просторах, які боронив Нестор Махно, як пам'ятник людської величі й прадавньої цивілізації аріїв покояться святині українського народу.

Перші роки другого тисячоліття були вкрай насичені спортивними подіями. Саме тоді Федерації шахів вдалося реалізувати можливості вибудованої оргструктури управління шаховим рухом, наявність кваліфікованих шахістів, чіткий календар змагань.

Ефективною була діяльність президентської ради, до якої входили п'ять віце-президентів, президенти шести зон ФШУ, голови провідних комісій.

У 1999-му році на командному чемпіонаті Європи в Батумі І. С. Бику було вручено Кубок кращому капітанові Європи. Його і вручав протягом 1999-2002 років переможцям турнірів «Парламентська партія», які проходили в стінах Верховної Ради України. Останнім, хто його виборов, був перший віце-президент Федерації шахів України, заступник Голови Верховної Ради України В. Л. Мусіяка.

На п'ятому командному чемпіонаті світу, який відбувся в Єревані у 2001-му році, була підкорена золота вершина світу. 20 жовтня на сцені театру опери і балету імені Тиграна Петросяна були нагороджені Іван Бик (капітан), Василь Іванчук, Роман Пономарьов, Володимир Баклан, В'ячеслав Ейнгорн, Олег Романишин, Вадим Малохатько.

Першим переможців привітав президент Національного Олімпійського Комітету України І. Н. Федоренко. Подаємо текст його телеграми:

23 жовтня 2001 року
№ 404-НК

Президенту федерації шахів
України, члену НОК України
Бику Івану Сергійовичу

Шановний Іване Сергійовичу!

Національний олімпійський комітет України щиро вітає збірну команду України, яка під Вашим керівництвом на козацьких конях злетіла на найвищий п'єдестал шахового чемпіонату світу. Бажаємо Вам успіхів та творчої наснаги! Тримайте так і надалі, зміцнюючи позиції української шахової школи на міжнародній арені!

З повагою

Президент І. Н. Федоренко

14 березня 2002 року чемпіонів вшанували в Національному палаці «Україна». Вітати їх прийшли президент України Л. Д. Кучма, президент ФІДЕ К. М. Ілюмжинов, члени Уряду України. На урочистостях були присутні шахісти з усіх кінців України, іноземні гості. Члени збірної команди України були удостоєні нагород за високий професіоналізм і реалізацію державної політики в галузі фізкультури і спорту.

Зліва направо: А. В. Єрмак, О. Л. Притула, В. Г. Нечепя, крайній справа І. С. Бик. 20.01. 2002 р., м. Москва

Справжньою сенсацією став «десант» запорозьких козаків, який висадився в Москві 24 січня 2002 року. Разом з президентом ФШУ І. С. Биком і віце-президентом, народним депутатом України А. В. Єрмаком приїхали президент Всеукраїнської федерації козацьких бойових мистецтв «Спас» О. Л. Притула, лірник-бандурист В. Г. Нечепча – згодом лауреат Державної премії України імені Т. Г. Шевченка.

Готель «Метрополь», де відбувався фінальний матч чемпіонату світу Р. Пономарьов – В. Іванчук, був переповнений і гудів, неначе вулик. Коли наші козаки виходили з готелю «Україна» з малиновими прапорами у козацькому вбранні, із зброєю, захвилювалась навіть охорона. У вестибюлі готелю «Метрополь» ніде було впасти яблуку від бажаючих побачити справжніх запорожців, почути уславленого кобзаря. Свого часу в «Метрополі» змагалися видатні чемпіони світу Х.-Р. Капабланка та О. Альохін. Тепер у фіналі грали два українські гротмейстери: Руслан Пономарьов і Василь Іванчук.

Учасників матчу вітала віце-прем'єр-міністр Російської Федерації В. І. Матвієнко. Зробивши перший хід за Руслана, вона засумнівалась чи вірний, Іван Сергійович жартома відповів: «Валентино Іванівно, будь-який Ваш хід – на користь України».

На матчі був присутній Надзвичайний і Повноважений Посол України в Російській Федерації М. П. Білоблочкий.

25 січня 2002 року в Посольстві відбувся прийом на честь учасників і гостей матчу. Були присутні віце-президент ФІДЕ Георгіос Макропулос, президент Федерації шахів України І. С. Бик, віце-президент А. В. Єрмак, голова Держкомспорту України М. М. Булатова, чемпіон світу ФІДЕ Руслан Пономарьов, віце-чемпіон Василь Іванчук, мер Краматорська В. П. Кривошеев.

Українська делегація поклала квіти до пам'ятника Т. Г. Шевченка напроти готелю «Україна».

Шахи як симбіоз науки і спорту продовжують відігравати визначну роль у спілкуванні людей, долаючи країни і континенти. Девіз ФІДЕ «Gens una sumus» («Ми одна сім'я») підкреслює гуманістичну функцію шахів. Про це говорив 26 вересня 2008 року на зустрічі з учителями і учнями СШ №1 м. Гуляйполя призер чемпіонатів світу і Європи, Всесвітніх шахових олімпіад професор Іван Сергійович Бик.

м. Київ, грудень, 2011 р.

Етюд Сааведри (середина XVI ст., Іспанія)

1. С7 – Тd 6 +; 2. Кр b5 – Тd 5 +; 3. Кр b4 – Тd 4; 4. Кр c3 – Тd 1; 5. Кр c2 – Тd 4; 6. Тd 8 – Те 4 +; 7. Т:С4 – Кр d 2; 8. Та4х.

Білі починають і виграють.

Записано 11.09.2012 р. від І. С. Бика

І. С. Бик – президент ФШУ, капітан збірної команди України з шахів

Іван БИК

Етюд СААВЕДРИ

*Чаділа ще зачумлена Європа.
Святі отці боролися зі злом.
Над попелищем никала жалоба,
Мудрець сидів з замріяним чолом.
Карала інквізиція за мрію.
Красу і вроду нарекла гріхом,
А Сааведра виплекав надію –
Етюд зробити правди торжеством.
З тих пір пройшло вже
півтисячоліття,
Німий етюд, неначе гімн звучить.
Мрії іспанця, мов зелене віття,
В серця нам стукають
через п'ять століть.*

**м. Запоріжжя,
березень 2011 р.**

***

28 листопада 2012 року в місті Гуляйполі було організовано громадську організацію «Гамбіт». Співзасновниками її стали любителі-шахісти: начальник управління Пенсійного фонду України в районі Олександр Миколайович Добряк, концертмейстер дитячої школи мистецтв Олексій Миколайович Онищенко та приватний підприємець Віктор Андрійович Рибка.

Головою громадської організації обрано О. М. Добряка.

Головною метою шахового клубу «Гамбіт» є популяризація цієї гри серед молоді та організація турнірів.

**Олександр
Миколайович
Добряк**

Олексій Миколайович Онищенко (зліва) за шахівницею

ВАЛЕРІЙ ОХРИМЕНКО

У березні 2012 року розповідав Валерій Федорович:

– Любов до спорту мені прищепила наша сільська Михайло-Заводська семирічна школа Апостольського району Дніпропетровської області. Вірніше спорту як такого у нас не було. Спортивні секції не працювали, вчителів фізкультури, як і стадіону, теж не було. Бігали, стрибали, грали з м'ячем. Спеціально для цього приходили в школу за 1-1,5 години раніше до початку уроків. Для ігор використовували всі перерви. Під час ігор ми вчилися витривалості, спритності. Все це дуже захочувалося. Влітку грали у футбол.

Хлопчаки і дівчатка з великою повагою ставилися до тих, хто займався спортом.

З 8 класу я навчався у середній школі м. Апостолово. Там уже був стадіон, бігові доріжки, сектори для стрибків, метання, штовхання ядра, турник, високі стовпи з перекладною і кільцями, канат, дерев'яний шест. Був стадіон.

У шахи я почав грати з 10 років. Навчив мене цій грі старший брат Іван. З великим бажанням у нас в селі у шахи грало три чоловіка. Бувало грали в день по 75-80 партій.

У турнірах почав брати участь під час навчання в Херсонському технікумі механізації сільського господарства. У 1955 році отримав третій спортивний розряд.

В армії служив на авіаційному полігоні, бігав, грав у волейбол. Після служби продовжував навчатися в технікумі. Виконав норматив другого спортивного розряду. Працюючи у Верхньохортицькій «Сільгосп-

Валерій Федорович Охріменко

техніці», навчався у Дніпропетровському сільськогосподарському інституті. У Верхній Хортиці регулярно брав участь у змаганнях на першість району. Завойовував призові місця. Грав також у шашки, настільний теніс. Мав третій спортивний розряд.

Під час підготовки дипломної роботи в м. Дніпропетровську брав участь у шаховому турнірі, організованому при міському шаховому клубі. У 1966 році виконав норматив першого спортивного розряду.

З 1967 року працював у Гуляйпільській «Сільгосптехніці» головним інженером, керуючим і регулярно виступав у шахових турнірах на першість району. Декілька разів був чемпіоном району.

На початку 90-х років неодноразово брав участь у складі збірної команди району у спартакіадах на першість області. Ми з В. Ю. Попругою з Успенівки завжди займали перші місця.

Багато років грав у Запорізькому і Одеському шахових клубах за листуванням. В одному із турнірів зайняв перше місце і отримав перший кандидатський бал.

У 2009 році грав на першість району серед ветеранів. Зайняв перше місце.

З 1985 року практично перестав грати у шахи.

З 1980 року почав займатися оздоровчим бігом. Бігав 4-5 днів на тиждень по 5-6 кілометрів, а у неділю – по 10-12 кілометрів. Найбільшу відстань пробігав – це 30 кілометрів. Заохотив до бігу і сусіда Петра Прокоповича Ярмака. Бігали з ним більше 10 років. З часом він залучив до бігу і свого сина.

З 2005 року я почав довге голодування: 50 відсотків голодування і стільки ж – бігу. Зараз проходжу в день 6-7 кілометрів. Любов до спорту прищепив і онукам. Старший Олександр бігає, займається паркетингом.

У 2011 році він брав участь в марафоні, який проходив у м. Одесі. Трасу 100 кілометрів він пройшов за 22 години.

Середній онук Валерій – баскетболіст. Грає у збірній команді Харківської залізничної академії.

Молодший Дмитро займається в секції настільного тенісу.

Працюючи в Гуляйпільському райоб'єднанні «Сільгосптехніка», багато уваги надавав розвитку спорту в колективі. Безпосереднім організатором був першорозрядник з боротьби Василь Данилович Ільченко. Він сам добре грав і був капітаном команд з волейболу, ручного м'яча. Займався гирями. Наші команди регулярно брали участь у районних турнірах. Сільгосптехнікумівці часто були переможцями і призерами змагань. Брали участь у відомчих обласних і республіканських спартакіадах і виходили з них призерами.

ГІМНАСТИКА

У 30-х роках минулого століття була прекрасна команда гімнастів у СШ № 1 у складі Володимира Маслієнка, Павла Лютого, Федора Сліпченка, Юрія Шрамка (хлопці захоплювались також футболом і волейболом) і Клеопатри Костенко. Навчаючись у дев'ятому і десятому класах, вони двічі виходили переможцями районної спартакиади, успішно виступали на районних і обласних змаганнях – і там завойовували першість.

Юні гімнастки Гуляйпільської школи-інтернату перед змаганнями. 1963 р.

У березні 1975 року в спортзалі СШ № 4 відбулися районні змагання з гімнастики серед учнів восьмирічних і середніх шкіл. Вони були присвячені 30-річчю Перемоги.

У змаганнях взяли участь 170 учнів із 17 шкіл. Успішно виступили юні гімнасти СШ № 4 (очолювала команду вчителька В. А. Рибальченко). Вони й посіли перше місце. На друге місце вийшла команда СШ № 1 (О. В. Яковенко), на третьому місці – Успенівської СШ (В. Г. Бодня).

Серед гімнастів восьмирічних шкіл місця розподілилися так: на першому – верхньотерсянці (Ю. І. Шрамко), на другому – темирівці (В. І. Глушак), на третьому – учні восьмирічної школи селища Залізничного (О. І. Соя).

В особистому заліку найкраще виступили Петро Чекальський, Іра Іщенко (СШ № 4), Сергій Добродеев (Воздвижівська СШ), Олександр Гужій (СШ № 1), Оля Мельник (Верхньотерсянська восьмирічна школа).

СПОГАДИ ОЛЕКСАНДРА СЕЛІМОВА, записані 3 грудня 2011 року

Тема фізичної культури та спорту для мене знайома і близька. Моє дитинство і юність пройшли в Гуляйпільській школі-інтернаті, а фізкультура і спорт тут завжди були в пошані. Вже п'ятирічним хлопцем я знав, що таке футбол, волейбол, турник, ковзани, лижі, хокей. А у сім-вісім років вже й сам годинами ганяв у футбол, хокей, катався на лижах, ковзанах.

Ще в п'ятдесятих роках минулого століття між нашою і Залізничною школами досить часто проходили легкоатлетичні спартакиади, а з Вербівською школою змагались з футболу та волейболу. Крім того весною і восени відбувались внутрішкільні змагання з легкої атлетики. А ще обов'язково проводились двічі на рік районні спартакиади. Проводились вони неабияк, не задля «галочки», а на досить високому спортивному і організаційному рівні. На всіх спартакиадах був присутній представник із райвно.

Всі учасники шикувались у колону і легким спортивним кроком проходили коло по біговій доріжці. Потім із напутнім словом і з побажаннями виступав представник із райвно. Кращим спортсменам минулої спартакиади надавалось почесне право відкрити спартакиаду підняттям прапора, після чого вже починались самі змагання.

На районних змаганнях зі спортивної гімнастики учні Гуляйпільської школи-інтернату. Перший справа Олександр Селімов. 1964 р.

В програму змагань входили такі види: біг на 60 і 100 метрів, на 100 метрів з бар'єрами, на 200, 400 і 800 метрів, а також естафета 4x100 метрів, стрибки у висоту і в довжину, потрійний стрибок, штовхання ядра, метання списа, диска і гранати.

В усіх видах визначались переможці і призери. Після змагань вони виходили на п'єдестал і отримували нагороди: дипломи і почесні грамоти. Після цього прапор спартакіади опускався і спартакіада закривалась. Цю традицію треба відродити, щоб змагання було святом спорту.

Пригадую, свого вчителя фізвиховання Миколу Васильовича Піку, як він умів і своїми розповідями про спорт, спортсменів і власним прикладом запалити в дитячих душах вогник любові до спорту (в моїй душі цей вогник не згас до сьогоднішнього дня).

На секцію класичної боротьби, яку він організував, ходили майже всі хлопці з школи. Ото була масовість! Це ж треба вміти, щоб так зацікавити!

Найздібніший вихованець Миколи Васильовича Петро Назаренко пізніше став майстром спорту, чемпіоном України. Коли ми з ним зустрічаємося, то він завжди згадує добрим словом свого першого наставника.

В даний час Петро Іванович Назаренко проживає в м. Запоріжжі, із спортом не пориває й досі. Ми з ним домовились, що він приїде до мене в гості і ми з ним неодмінно побуваємо в Гуляйпільській школі-інтернаті, вклонимся і тій благословенній землі і нашому столітньому дубові, який пам'ятає нас дітьми і, можливо, чекає на зустріч з нами вже не одне десятиліття.

У 1962 році в нашій школі-інтернаті став працювати вчителем фізкультури випускник Львівського інституту фізичної культури Орест Миколайович Когут, сам спортсмен, легкоатлет-стаєр (біг на 5000-10000 метрів), першорозрядник. Він вніс неоціненний вклад в розвиток спорту. Запрацювали секції хлопців і дівчат з баскетболу, волейболу, легкої атлетики, спортивної гімнастики. Спортзал ніколи не пустував. Спортом було охоплено 78% учнів (спеціально підраховували).

У школі постійно проводились різні спортивні заходи: то змагання між класами з волейболу і баскетболу, то з перетягування каната, то із стрибків у довжину з місця, то показові спортивні вечори, на яких спортсмени демонстрували хто що міг: хтось піднімав гирі, хтось ходив на руках, інші виконували комплекси вправ на гімнастичних снарядах: перекладина, бруси, «кінь», кільця, вільні вправи, опорний стрибок через «коня», а Боря Гермаш непогано виконував пародійні номери на спортивну тематику.

Глядачів і вболівальників вистачало і всім було весело і цікаво. Хочеться назвати тодішніх наших спортсменів. Це – Ярема Стасів, Коля Безхлібний, Саша Толстих, Володя Літучий, Боря Гармаш, Анатолій Горпинич, Коля Сидоренко, Саша Ревін, Валік Жданов, Володя Сліпченко, Ваня Кушніренко, Тоня Мосіна, Галя Лук'яненко, Саша Прокопенко, Ніна Шишка, Зіна Великоіван, Люся Ричко, Надя Семенченко, Галя Горпинич, Вася Шаповал та ін. Часто їздили ми тоді на змагання в райцентр, в м. Пологи і в Комишоваху (там тоді теж була школа-інтернат), і в Запоріжжя на обласні змагання серед середніх шкіл-інтернатів.

У районі ми займали перші та другі місця з баскетболу та волейболу. Крім ігрових видів, ми з Толею Горпиничем ще займалися і спортивною гімнастикою і виступали на районних змаганнях, виконали I-й юнацький розряд. У 1964 році я став чемпіоном Пологівського району зі спортивною гімнастики, з метання диску був чемпіоном Гуляйпільського району (1963 р.) і Пологівського (1964 р.). А ще ми з хлопцями (Льоня Лопушняк, Коля Сомов, Володя Мельников, Володя Федоренко) самотужки придбали справжню штангу і вчорами займалися важкою атлетикою. Їздили (вірніш сказати ходили пішки) на районні змагання, де я вперше виконав норматив III-го спортивного розряду. Потім доля нас розвела, я поїхав на навчання в Дніпропетровськ, а мої хлопці в Пологи в залізничне училище.

Навчання в сільгоспінституті не завадило моїм заняттям спортом (спортивна гімнастика і важка атлетика). В обох видах мав II спортивний розряд, виступав на змаганнях, але призових місць не займав (хлопці там були за мене значно сильніші). Після вузу працював головним агрономом колгоспу імені Щорса (Чернігівський район) і колгоспу «Запорожець» (Оріхівський район). Не зважаючи на зайнятість, зі спортом не розлучався, виступав на районних і обласних чемпіонатах. Майже весь свій вільний час віддавав улюбленій справі та ще й тепер у 65-річному віці зі спортом не розлучаюся і думаю, що назавжди залишуся вірним його величності Спорту.

РУЧНИЙ М'ЯЧ

У кінці квітня 1971 року протягом тижня проходили районні змагання з ручного м'яча серед юнаків і дівчат – представників середніх шкіл.

Серед юнаків перше місце вибороли спортсмени Гуляйпільської СШ № 1 (тренер О. Яковенко), на другому місці – учні СШ № 2, на третьому – Комсомольської СШ. Серед дівчат перше місце виборола команда Полтавської школи-інтернату, друге – СШ № 1 і третє – СШ № 2.

У серпні 1971 року два дні на міському стадіоні «Будівельник» тривали зональні змагання першості області з ручного м'яча. Серед чоловіків перше місце здобули гуляйпільці, серед жінок – збірна Приморського району. Наші дівчата були другими.

У середині квітня 1972 року на центральному стадіоні «Будівельник» відбулися відбіркові ігри на обласні змагання з ручного м'яча серед старшокласників. Серед дівчат першість вибороли учениці СШ №1, серед хлопців – представники СШ №2.

4 червня 1972 року на стадіоні «Будівельник» було розіграно першість району з ручного м'яча. В іграх взяли участь команди райоб'єднання «Сільгосптехніка», колгоспів «Україна», імені Дзержинського, птахофабрики «Гуляйпільська» та радгоспу «Червоний». Перемогли останні, їм вручено почесний приз і грамоти ДССТ «Колос».

На початку червня 1972 року в місті Приморську відбулися обласні зональні змагання з ручного м'яча. Команда нашого району вийшла на третє місце.

В середині травня 1973 року відбулися фінальні змагання розіграшу першості району з ручного м'яча. Призові місця розподілилися так: на першому – представники радгоспу «Червоний», на другому – колгоспу «Заповіт Леніна», на третьому – птахофабрики «Гуляйпільська».

У травні 1974 року відбулися фінальні змагання з ручного м'яча на першість ДСТ «Колос». Чемпіонами стали: серед чоловіків – червононенці, серед жінок – команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин.

У травні 1976 року в Гуляйполі проходила зональна першість обласної ради ДСТ «Колос» з ручного м'яча. За вихід у фінал боролись команди Запорізького, Василівського, Веселівського, Пологівського, Кам'янсько-Дніпровського і Гуляйпільського районів.

Серед чоловіків перше місце посіли гуляйпільці, а на друге вийшли наші жінки. Обидві команди забезпечили собі місце у фіналі, який відбувся у місті Оріхові.

Наша чоловіча команда виборола третє місце у складі Федора Чижика, Олександра Приліпка, Миколи Лапіна, Анатолія Бондаренка, Петра Жовніренка, Віктора Бондаренка, Валентина Пилипенка, Миколи Якушонка, Миколи Качана, Леоніда Пидорі.

Жіноча команда вийшла на четверте місце.

У червні 1980 року закінчився розіграш першості району з гандболу. У фінальних поєдинках зустрілися команди радгоспу «Червоний» і колгоспів імені Енгельса та імені Ілліча (чоловіки), експериментального заводу сільгоспмашин та колгоспу імені Ілліча (жінки).

Збірна команда 8-х класів СШ № 1 з ручного м'яча. 2001 р.

Чемпіонами району стали енгельсівці і заводчани.

– Сьогодні в ручний м'яч майже не грають, – констатував 10 червня 1995 року голова райради товариства «Колос» О. І. Соя, – цей вид спорту незаслужено забутий. А десяток років тому баталії з ручного м'яча збирали немало вболівальників. Чимало їх зібралося і 4 червня 1995 року на стадіоні «Сільмаш», де з ініціативи ветеранів гандболу проходив їх цікавий поєдинок з молодими спортсменами радгоспу «Червоний» (капітан – Валерій Дерев'янка). Перемогли ветерани. Сольні проходи В. Пономаренка, І. Мірошника, М. Лапіна, М. Якушонка, А. Бондаренка та В. Ільченка постійно терзали оборону суперника. Гра закінчилась з рахунком 11:6 на користь ветеранів. Добру гру показали воротарі Ф. Чижик і В. Усатий.

ВЛАДИСЛАВ ЦИГАНОК

Директор Центру статистики і аналітики, заслужений тренер України, доцент ЗНТУ, відмінник народної освіти України Владислав Іванович Циганок (24.08.1945 р.н.) провів дитинство в м. Гуляйполі. Закінчив з відзнакою факультет фізичного виховання Запорізького державного педагогічного інституту в 1972 році.

Працював тренером чоловічої команди ЗІІ (1977-1985), тренером жіночої команди «Мотор» (1986-1991), тренером команди ZTR (1991-

Владислав Циганок

1994), головним тренером цієї команди (1994-2002), головним тренером професійних клубів Тунісу, Катару (2002-2006), головним тренером студентської збірної команди України (1994-1996), тренером молодіжної (юніорської) збірної команди України (1996-1998), тренером і головним тренером національної збірної команди України (1997-2002).

Під його керівництвом команда ZTR (Запоріжжя) дев'ять разів ставала призером чемпіонатів України, в тому числі шість разів чемпіоном України, двічі брали участь у чвертьфіналах Ліги Чемпіонів (1999, 2000), була володарем бронзових медалей студентського чемпіонату світу (1995), срібних медалей юніорського чемпіонату світу (1997). Чоловіча національна збірна команда України протягом чотирьох спортивних сезонів знаходилась в елітному дивізіоні світового гандболу, учасник фіналів чемпіонатів Європи в Хорватії (XII місце) і Швеції (XI місце), чемпіонату світу у Франції (VII місце).

Автор більше 40 наукових робіт, присвячених теорії, методиці і практиці спортивного тренування.

БОКС

На початку квітня 1975 року в м. Бердянську відбулися зональні змагання з боксу. В них взяли участь і юні спортсмени Гуляйпільського профтехучилища № 28, яких тренував Леонід Кацович.

Перші місяця у своїх вагових категоріях посили Григорій Забава і Олександр Півторацький, другі – Олександр Хоменко, Микола Єрмоленко, Олександр Куриленко, Анатолій Тихонюк. В загальнокомандному заліку гуляйпільці вийшли на перше місце і 19-20 квітня продовжили боротьбу у місті Запоріжжі, де взяли участь у розіграші першості області.

У листопаді 1975 року спортсмени Гуляйпільського профтехучилища № 28 виїздили до Запоріжжя, де взяли участь у відкритій першості області з боксу серед профтехучилищ. Три вихованці Леоніда Семено-

вича Кацовича стали чемпіонами області: Олександр Хоменко (до 54 кілограмів), Сергій Півторацький (до 70 кілограмів) і Григорій Забава (до 74 кілограмів). Всіх їх нагороджено Дипломами першого ступеня.

В середині червня 2005 року в селищі Кирилівці Якимівського району пройшов 10-й ювілейний Всеукраїнський турнір «Азовець-2005» з боксу серед юнаків 1989-1990 р.н.

У змаганнях взяли участь юні спортсмени Київської, Херсонської, Донецької, Миколаївської, Рівненської та Запорізької областей, серед них – і наш земляк Михайло Пузанов (тренує його батько Анатолій Григорович).

Виступ гуляйпільця на цих змаганнях можна вважати успішним. Михайло у своїй ваговій категорії (до 57 кг) посів друге місце, поступившись у фіналі спортсмену із Запоріжжя.

За виступ у турнірі Михайло Пузанов нагороджений дипломом за друге місце і організаторами змагань – дипломом «За волю до перемоги».

Боксер Григорій Шрамко

ГРИГОРІЙ ШРАМКО

Григорій Олексійович народився в селі Зеленому Гуляйпільського району Запорізької області. Навчався у Вербівській (СШ № 2) середній школі м. Гуляйполя.

Боксом почав займатися в професійно-технічному училищі міста Макіївки, де виконав норматив 2-го спортивного розряду. Потім переїхав до міста Сталіно (Донецьк). За півроку тренувань у тренера Олександра Мальцева Григорій «вийшов» на юнацьку першість України і зайняв перше місце.

Григорій закінчив Ленінградський технікум фізкультури.

Перед першістю Союзу боксерів-юнаків Г. О. Шрамко тренувався на базі збірної команди України у Ривсева, Шкоди і Романенка. І ось ринг у Свердловську.

Перебуваючи добре підготовленим фізично і тактично, Григорій без труднощів дійшов до фіналу. Суперником був Лев Мухін, який уже

мав досвід виступів на змаганнях такого масштабу. Тактично ростовчанин переграв нашого земляка. Але і «срібло» стало для нього великою перемогою.

За направленням технікуму Григорій працював викладачем фізкультури в ремісничому училищі в м. Сталіно. Тут же вів і секцію боксу. Вступив на вечірнє відділення інституту радянської торгівлі. Був дуже зайнятий, а тренувань не припиняв.

1960 рік. Республіканський ринг. Перший бій з чемпіоном України Володіним із Дніпропетровська виграв з перевагою. У другому бою впевнено переграв харків'янина Дягілева і у третьому виграв у Савченка із Львова. Фінальний бій звів його із земляком Віктором Жуком (дончани виступали двома складами). Секундант відмовився продовжувати бій і Григорій Шрамко став чемпіоном України. Це звання він завойовував двічі.

Серйозне випробування випало Григорію на чемпіонаті СРСР 1962 року в Києві. У першому бою він зустрівся з лєнінградцем Решетняком і за очками виграв у нього. У другій зустрічі жереб звів його з неодноразовим чемпіоном СРСР і Європи армієцем А. Абрамовим. Як проходив бій?

Розповідав Григорій Шрамко: «Коли виходив на ринг, то з перших рядів крикнули: «Куди ти виходиш?!» Мовляв, чи ти не бачиш, хто перед тобою? Бій проходив рівно, я намагався використати увесь арсенал боксера, яким володів на тренуваннях Олександра Мальцева і на зборах у Віталія Нищети. Бій вів грамотно і тактично. Перемогу віддали Абрамову – 3 : 2. Так що було над чим подумати».

Григорій закінчив інститут радянської торгівлі і працював у Авдіївці. У свої 37 років він востаннє виступав на змаганнях на приз Миколи Островського.

СПОРТИВНЕ ОРІЄНТУВАННЯ

Цей вид спорту особливо був популярним у районі з кінця 60-х років минулого століття. Його широко популяризували ентузіасти туристичної роботи вчителі Комсомольської середньої школи Віктор Дмитрович Куторницький, Василь Іванович Колісник та Анатолій Іванович Васильєв, а послідовниками у них були вчителі Іван Іванович Борт та Олександр Миколайович Головач.

Розповідав у березні 2012 року заслужений учитель України, вчитель фізики Комсомольської загальноосвітньої школи I-III ступенів Василь Іванович Колісник:

– Перший офіційно дозволений маршрутнокваліфікаційною комісією туристичний похід в Гуляйпільському районі було проведено в 1967 році за маршрутом «Карпати» (Чернівці-Вижниця-Віженка-Стороженець-Берегонит-Ростоки-Путіла-застава «Руська»).

Учасниками походу були учні Комсомольської середньої школи, керівники – Валентин Васильович Божик, Василь Іванович Колісник, Віктор Дмитрович Куторницький.

Цей категорійний похід передбачав нагороду – значок «Юний турист СРСР». Маршрутний лист, виданий Запорізькою обласною станцією «Юних туристів», передбачав і заходи підготовки керівників туристичних походів у області і районів на майбутнє. В 1968 році створено районну маршрутнокваліфікаційну комісію у складі вчителя Комсомольської середньої школи В. Д. Куторницького, В. Ф. Кавури, директора Добропільської школи і методиста райметодкабінету Л. М. Заворотинської. З цього року туризм в Гуляйпільському районі став кваліфікаційним, категорійним (з присвоєнням спортивних розрядів).

З кінця 60-х років минулого століття серед густих лісосмуг та привільних полів птахофабрики «Гуляйпільська» розташувався районний трудовий військово-спортивний табір «Майбутній воїн», де до служби в лавах Радянської Армії готували призовників району.

У жовтні 1974 року відбулося перше особисто-командне змагання школярів УРСР зі спортивного орієнтування на «Кубок Дніпра» імені Героя Радянського Союзу Г. В. Коваленка. В ньому взяла участь і команда нашого району.

В упертій дводенній боротьбі гуляйпільці, проявивши велику витривалість, завоювали шосте загальнокомандне місце, пропустивши вперед спортсменів міст Дніпропетровська (I), Запоріжжя (II), Кіровограда (III), Полтави, Херсона і залишивши після себе чотири команди.

– Успішно виступили наші дівчата, – 19 жовтня 1974 року розповідав позаштатний інспектор райвно з туризму В. Д. Куторницький. – Вони зайняли третє призове місце і нагороджені дипломом. Ось їх імена: Ліда Вовченко (Комсомольська СШ), Таня Тур, Люба Чучко (СШ № 4) і Ліда Борт (Успенівська СШ).

Непогано виступила й команда дівчаток у складі Лени Рибальченко (СШ № 1), Галі Бондаренко (СШ № 1), Валі Савчук (Приютненська восьмирічна школа) і Наташі Сторожук (Комсомольська СШ). Вона посіла IV місце.

В особистому заліку Ліда Вовченко була четвертою, а Юра Накалюжний – восьмим. Обое юних спортсменів виконали нормативи друтого дорослого розряду.

На етапах естафети відзначилися Володя Ухналь (Комсомольська СШ) і Слава Онищенко (Приютненська восьмирічна школа).

Велика заслуга в успіху нашої команди належить її тренеру Анатолію Івановичу Васильєву.

На початку червня 1977 року Радивонівське лісництво, що у Якимівському районі, було місцем проведення VIII обласного зльоту сільських туристів. До складу збірної нашого району входили А. Васильєв, С. Піцик, А. Кузьменко, М. Переверзев, Л. Волошин, І. Борт, В. Куторницький, В. Циба, Г. Семенова, Н. Федіна, Г. Асадчих, Л. Вовченко і О. Гончаренко. За гуляйпільцями загальнокомандне друге місце.

Із 1975 року в районі проводились змагання школярів із спортивного орієнтування на кубок імені Алли Оношко.

У двадцятих числах квітня 1978 року відбулися IV районні змагання зі спортивного орієнтування на кубок імені Алли Оношко. У них взяли участь 19 команд із 18 шкіл (Комсомольська СШ виставила дві команди).

Перше місце серед середніх шкіл вибороли спортсмени Комсомольської СШ (II), серед восьмирічних шкіл – спортсмени Червоного.

Серед хлопців старшої групи переможцем в особистому заліку виявився Ілля Малохатко (Комсомольська СШ, II). У молодшій групі хлопчиків переміг Сергій Вороний (Комсомольська СШ, I).

У представниць старшої групи, перша – Ірина Циганкова (СШ № 1), молодшої – Галина Кривоносова (Долинська восьмирічна).

Початок червня 1980 року став ареною змагань сільських туристів Запорізької області, які проходили в Старобердянському лісництві Мелітопольського району. Активну участь у них взяла команда, яку очолював А. І. Васильєв, і в цілому зайняла друге загальнокомандне місце.

У травні 1981 року протягом трьох днів у Старобердянському лісництві Мелітопольського району тривав обласний зліт туристів. Команда птахофабрики «Гуляйпільська» під керівництвом вчителя Комсомольської СШ Віктора Дмитровича Куторницького зайняла перше місце.

У липні 1981 року XXVII Республіканський зліт юних туристів пройшов на Закарпатті, на перевалі Уклін. На ньому честь Запорізької області захищала старша група Комсомольської середньої школи Гуляйпільського району.

У вересні 1983 року на обласному туристичному зльоті колективів добровільного спортивного товариства «Колос», який проходив у Старобердянському лісництві, наш район захищали члени турклубу «Гло-

бус» птахофабрики «Гуляйпільська». У всіх видах змагань вони стали переможцями, а в конкурсах посіли призові місця.

У змаганнях зі спортивного орієнтування не було рівних нашій команді. А. І. Васильєв став чемпіоном зльоту. Н. Філіп'єва і Л. Прус вибороли відповідно друге і третє місце.

У червні 1985 року на обласному туристському зльоті, який проходив у Старобердянському лісництві, район представляли команда турклубу «Глобус» (птахофабрики «Гуляйпільська») і в загальному заліку вже вшосте вийшла переможницею. Команда нагороджена грамотою, а її учасники – А. Васильєв, Л. Панасенко, М. Переверзєв, М. Приходько, М. Марчук, І. Явдошак, В. Куторницький, Т. Городова, І. Фазілова, Н. Тютюнник – золотими медалями чемпіонів області.

У червні 1986 року члени турклубу «Глобус» птахофабрики «Гуляйпільська» всьоме стали чемпіонами області серед сільських районів.

У жовтні 1986 року підбито підсумки обласного конкурсу на кращий похід року. Грамотами обласного штабу експедиції «Моя Батьківщина – СРСР» нагороджені туристські групи нашого району: другої (керівник Н. В. Синягіна), четвертої (С. М. Сіріньок), Успенівської (М. Ф. Пилипенко) та Комсомольської (В. Д. Куторницький) середніх шкіл.

В кінці жовтня 1990 року в Запорізькому кемпінзі відбувся обласний зліт туристів-працівників агропрому. Наші земляки в кінцевому підсумку вибороли третє місце.

У червні 1991 року п'ять днів у районі Василівського лісництва «Лиса гора» тривали ХХ обласні туристські змагання працівників навчальних закладів. Знову, як і два роки тому, відмінно виступила команда нашого району, яку очолював інспектор райвно на громадських засадах з туризму І. І. Борт.

В перший день у кросі-поході команда виборола І місце, набравши найменшу суму штрафних балів. Не було рівних членам команди А. І. Васильєву, І. І. Борту, О. І. Ковбасі і в спортивному орієнтуванні. Тільки в техніці пішохідного туризму гуляйпільці поступилися командам Бердянського району і міста Бердянська.

Значний внесок у перемогу зробили ветерани-туристи району А. І. Васильєв (Комсомольська СШ), І. І. Борт (Новозлатопільська НСШ). Не поступилися їм у бойовитості також інші члени команди – С. М. Сіріньок, О. І. Ковбаса, В. Д. Тимошенко (СШ № 4), М. Г. Яценко (Воздвижівська СШ). Завжди готові прийти на допомогу в разі необхідності Є. Ю. Крутько (СШ № 1), І. М. Бойко (СШ № 4), Ю. В. Остапчук (Комсомольська СШ).

Туристські змагання завершилися. Переможці, наші земляки, одержали медалі чемпіонів.

У 1992 році на районному туристичному зльоті перше місце вперше виборолла дружна команда Новозлатопільської середньої школи. А на обласному зльоті туристів агропромислового комплексу честь району захищали члени клубу «Глобус» птахофабрики «Гуляйпільська» і впевнено вийшли на перше місце. І дуже приємно, що турклуб «Глобус» вернув собі своє лідерство серед сільських туристських колективів області саме в рік свого 25-річчя, а наш район закінчив марафон IV обласної спартакиади «Здоров'я» переконливою перемогою в загальному заліку.

Переможцями стали: А. І. Васильєв, В. Ю. Повхан, В. Я. Петров, О. М. Головач, І. Ф. Коваленко, В. Д. Куторницький, В. В. Величко, С. В. Ходоренко, А. В. Величко, І. І. Галушка, В. В. Куторницький.

На початку жовтня 1999 року на учительському туристичному зльоті в загальному заліку першою була молода команда Долинської ЗОШ (капітан І. І. Борт), на другому місці – туристська дружина Комсомольської ЗОШ (А. І. Васильєв), на третьому – Мирненської ЗОШ (О. М. Головач).

В кінці вересня 2001 року вчителі-туристи Гуляйпільського району зібралися на зліт у гаю на березі ставка «Салажатник» (колись тут був табір допризовників).

Зліт відкрив громадський інспектор з краєзнавства директор Долинської ЗОШ І. І. Борт. Він привітав усіх з початком навчального року і закликав зміцнювати туристське братство, котре завжди підтримувало у важкий час.

Програма зльоту була насичена конкурсами та змаганнями. Головний вид суперництва – техніка пішохідного туризму, де найвищим етапом було самонаведення і подолання переправи. Тут особливо проявлялось туристське вміння і витривалість всіх п'яти членів команди. В цей вид входило також складання і установаження намету, біг по пересічній місцевості, спортивний спуск і підйом.

Найкращий час подолання всієї траси показала команда Мирненської ЗОШ – 17 хв. 24 сек. На друге місце вийшли туристи Комсомольської ЗОШ. В конкурсі на кращий туристичний побут першими також були мирненці.

А ось в особистому конкурсі в'язання вузлів переміг представник Комсомольської ЗОШ А. І. Васильєв – 1 хв. 11 сек., на другому місці – керівник Мирненської школи О. М. Головач, на третьому – його колега з Долинки І. І. Борт.

Конкурс на найкраще виконання туристської пісні не виявив переможця, – коло багаття співали всі разом. І все ж в підсумковому заліку перемогла напрочуд дружна команда Мирненської ЗОШ (капітан О. М. Головач).

У березні 2004 року на острові Хортиця в м. Запоріжжі обласною станцією Юних туристів були проведені масові змагання зі спортивного орієнтування. Учні Комсомольського НВК брали в них участь вперше.

Юні любителі спортивного орієнтування, які представляли наш район, не спасували і загалом виступили непогано. Учень 11 класу Іван Синегуб посів третє місце і був нагороджений Грамотою і цінним подарунком. Серед дорослих перше місце виборів керівник гуртка зі спортивного орієнтування А. І. Васильєв, який також був нагороджений Грамотою та подарунком. В десятку кращих увійшли Дмитро Псюківський, Олександр Золотаренко і дівчата молодшої групи – Наталка Притула, Анна Герасименко та Анна Крупко.

Крім того, добре виступили і сімейні екіпажі: сестри Олена та Ірина і їх батько Ю. А. Трофимюк, брат і сестра Свірепови.

Члени гуртка спортивного орієнтування вдячні Ю. А. Трофимюку за допомогу в організації поїздки на змагання.

У вересні 2004 року в м. Запоріжжі на острові Хортиця пройшла першість області зі спортивного туризму.

Набравши однакову кількість балів з Бердянським районом, гуляйпільці залишилися на третьому місці.

Готував нашу команду до змагань і став бронзовим призером першості області зі спортивного туризму А. І. Васильєв, бронзовими призерами також є: І. Борт, В. Повхан, О. Головач, А. Золотаренко, В. Барикіна.

З 30 вересня по 2 жовтня 2005 року на о. Хортиця м. Запоріжжя проходили обласні змагання зі спортивного туризму у залік спартакіади Запорізької області серед міст і сільських районів. Збірна команда нашого району у складі А. Васильєва, І. Борта, О. Головача, В. Повхана, А. Золотаренка, І. Підвального та О. Накалюжної посіли 8 загальнокомандне місце. Перше місце виборола команда Вільнянського району, друге – Приморського, третє – м. Мелітополя.

У другій половині жовтня 2005 року біля ставка недалеко від села Комсомольського, як і 30 років тому, відбувся туристичний зліт вчителів Гуляйпільського району. Генераторами відродження туристського руху стали А. І. Васильєв та І. І. Борт. І цей зліт присвятили пам'яті В. Д. Куторницького.

Після урочистостей і вітань почалися змагання. З кожного виду їх були підбиті підсумки. Кращими у спортивному орієнтуванні стали туристи СЗОШ. Смугу перешкод найшвидше здолала команда Мирненського НВК. У конкурсах наметів, туристських обідів, художньої самодіяльності рівних не було вчителям Комсомольського НВК. І у загальному заліку першість здобула їх команда, на другому місці – команда Мирненського, на третьому – Успенівського НВК.

Учасники змагань щиро дякували за допомогу начальнику дільниці ВАТ «Запорізький втормет» О. О. Ялозі та приватному підприємцю Л. В. Панченко.

У квітні 2006 року в Хортицькому мікрорайоні м. Запоріжжя на правому березі Дніпра в мальовничому куточку під назвою урочище Вирва проводився дводенний чемпіонат області зі спортивного орієнтування. Команду Гуляйпільського району представляли учні Комсомольського НВК на чолі з тренером А. І. Васильєвим.

Не дивлячись на те, що змагання проводились на досить складній місцевості (глибокі ями, струмки, заболочені місця) учасники нашої команди добре виступили і за результатами двох днів у особистому заліку у своїх вікових категоріях добились таких успіхів: Анатолій Іванович Васильєв – I місце, Анна Крупко, Михайло Свірепов – II, Анастасія Свірепова, Андрій Кирилов – III місце. У загальному заліку команда нашого району виборола 5 місце із 12, поступившись тільки командам м. Запоріжжя.

З 22 по 24 вересня 2006 року на острові Хортиця проходили змагання обласної спартакіади серед збірних команд міста та сільських районів зі спортивного туризму (техніка пішохідного туризму).

Виступ наших земляків був кращим, ніж торік. На дистанції «Смуга перешкод» наша команда була другою, на дистанції «Крос-похід» – третьою. А у загальнокомандному заліку наші спортсмени посіли третє місце.

Команда гуляйпільців виступала у такому складі: А. Васильєв, В. Повхан, О. Головач, С. Сірінюк, А. Бодня та А. Свірепова.

У червні 2007 року в с. Буланово Полтавської області відбулися 7-і міжнародні змагання зі спортивного орієнтування серед ветеранів. Загальна кількість спортсменів – 192. Участь брали представники Росії, Польщі, Молдови та Литви. Серед них був і наш земляк – керівник гуртків Гуляйпільського ДЮКФП Сергій Сірінюк.

У своїй групі МЗО з 22 учасників, що проходили дистанцію, Сергій виборов третє місце. Це – безперечно успіх спортсмена, який вперше брав участь у змаганнях такого високого рівня.

У кінці червня 2008 року в районі турбази Лиса гора, що поблизу м. Василівки, проводився обласний зліт – змагання з техніки пішохідного туризму серед 26 команд учнівської молоді Запорізької області. Команда нашого району у складі учнів Мирненського, Комсомольського НВК та Гуляйпільського колегіуму «Лідер» виступала у старшій віковій групі.

Конкурсна програма складалася із декількох етапів. У командних змаганнях на дистанції «Смуга перешкод» гуляйпільські туристи посіли друге місце. В особистому заліку цього виду лідерами стали серед юнаків – Олександр Тихорський (1 місце), а серед дівчат – Любов Маркова (3 місце), які загалом завоювали команді друге місце. У кроспоході земляки були третіми.

Насиченою стала і конкурсна програма із семи видів змагань. Призові місця наші туристи завоювали в конкурсах «Кип'ятіння води», «Краща емблема», «Народна пісня», «Кращий туристський побут».

У загальному заліку команда Гуляйпільського району, як і минулого року, посіла друге місце.

За перемогу боролись Артем Волошин, Олександр Тихорський, Сергій Головач, Василь Повхан, Артем Нижник, Любов Маркова, Анна Герасименко і Ольга Сержанська. Готував команду Анатолій Іванович Василієв.

В кінці вересня 2008 року у м. Приморську відбулися обласні змагання зі спортивного туризму в залік обласної спартакіади серед збірних команд міст та сільських районів, присвяченої ХХІХ Олімпійським іграм. У змаганнях взяли участь 16 збірних команд сільських районів, у тому числі і гуляйпільці, виступ яких можна назвати успішним. Вона посіли третє місце, поступившись приморцям та вільнянцям. Ось імена спортсменів, котрі вибороли перемогу: Анатолій Василієв, Василь Повхан, Олександр Головач, Максим Грицаєнко, Анастасія Свірепова та Наталія Притула.

Переможці та призери змагань нагороджені медалями та грамотами управління у справах сім'ї, молоді і спорту облдержадміністрації.

Слова щирої подяки за допомогу в організації поїздки нашої команди на змагання команда висловила голові правління ВАТ «Гуляйпільське міжрайонне підприємство матеріально-технічного постачання» В. І. Павельку та керівнику ТОВ «Основа-Агро» О. І. Жовніренку.

У м. Києві проходив чемпіонат України зі спортивного орієнтування (багатоборство). У змаганнях брали участь 32 команди і 389 учасників з областей України. Збірна команда Запорізької області у своїй групі, де виступало 17 команд-учасниць, посіла 8 загальнокомандне місце. У складі цієї збірної виступав наш земляк Сергій Сіріньок (тренер-викладач ДЮСШ). У перший день змагань на дистанції 3,7 км Сергій посів 2 місце, а наступного дня на дистанції 5,6 км – 7 місце, на третій день – 2 місце (дистанція – 7,8 км). У загальному заліку в сумі багатоборства він виборов третє місце, виконавши тим самим норматив кандидата у майстри спорту.

У червні 2010 року обласний туристичний зліт учнівської молоді, присвячений 65-м роковинам Перемоги у Великій Вітчизняній війні, проходив на території Куйбишевського лісництва. На спортивне свято з'їхалися туристи п'ятнадцяти районів. За право бути чемпіонами області боролися 23 команди у трьох вікових категоріях.

Розпочався зліт з урочистої лінійки, на якій хвилиною мовчання вшанували пам'ять нашого земляка, неодноразового учасника обласних і всеукраїнських туристичних зльотів, колишнього керівника районного методоб'єднання, турорганізатора І. І. Борта.

Серед дев'яти команд середньої вікової категорії наші земляки стали чемпіонами області. За перемогу боролись Олександр Синенко (капітан), Олександр Ізваров, Дмитро Швед, Іван Бончев, Наталка Бодильова, Анжела Борисюк, Ігор Василяка, Тетяна Кирилова (керівник методоб'єднання турорганізаторів О. М. Головач, тренер А. І. Васильєв). Усі діти – учні 7 класу (класний керівник Любов Карпівна Поліщак). Члени команди висловили щиру подяку гітаристу команди, учневі Мирненського НВК Івану Бончеву.

– Наші туристи – одні з кращих в області! – 2 липня 2011 року заявив керівник команди Олександр Миколайович Головач. – Для нас вже увійшло в традицію брати участь в обласному зльоті-змаганні з техніки пішогохідного туризму серед учнівської молоді. Як і в минулому році, зліт проводився на території Куйбишевського лісництва на базі відпочинку «Росинка». Там 25 команд розбили наметове містечко під тіністими кронами дерев.

Наша команда, яку представляли учні Комсомольського НВК, виступала в старшій віковій групі. Програма змагань, розрахована на 4 дні, була насиченою і вимагала від учасників не лише володіти спеціальними туристичними навичками, а й проявити артистизм та винахідливість.

Найскладнішим з видів змагань, з точки зору технічної підготовки, була «Смуга перешкод», проте гуляйпільці вдало виступили тут, посівши II місце.

Наступного дня необхідно було проявити себе в таких видах орієнтування на місцевості, як: орієнтування в заданому напрямку, за вибором, по лінії, маркованому та азимутальному маршрутах, за легендою, а також здати залік з топографії. Пройшовши всю дистанцію, ми вибороли III місце.

Результативним та яскравим був виступ гуляйпільців і в конкурсній програмі. Не знайшлося рівних нам у конкурсі «Бардівської пісні». Її виконавці полонили глядачів та суддів високим рівнем виконавчої майстерності, набравши максимальну кількість балів. А ще призові місця юні туристи посіли в конкурсах «Візитна картка команди», «Народна пісня», «Надання долікарської допомоги», «В'язання туристичних вузлів», «Кращий туристичний побут». В загальному заліку у нас – II місце, попереду виявилася лише команда Куйбишевського району – господарів змагань.

Не можна не назвати прізвища гуляйпільських призерів, а це: Олександр Синенко (капітан), Дмитро Швед, Назар Фербей, Олександр Ізваров, Тетяна Кирилова, Наталія Бодильова, Вікторія Стецюк, Анжела Борисюк.

Готував команду колишній вчитель Комсомольського НВК, ентузіаст з багаторічним туристичним досвідом А. І. Васильєв, а до конкурсної програми – вчителі Комсомольського НВК Л. К. Поліщак та О. Л. Накалюжна. Облаштувати туристичний побут наметового містечка команди допомогли О. В. Форонталь та С. М. Непайда.

Участь наших туристів у змаганнях була б неможливою без підтримки відділу освіти райдержадміністрації та його начальника Людмили Єгорівни Кірієнко.

З приємною втомою всі поверталися додому, сподіваючись на нові зустрічі і, звісно, нові перемоги.

АНАТОЛІЙ ВАСИЛЬЄВ
(1948 р.н.)
розповідав у січні 2012 року:

– В 1950 році молодь села Комсомольського очолювана ентузіастами Петром Федотовичем Лиманом, Іваном Тихоновичем Сергеевим збудували стадіон при в'їзді в село, який було визнано кращою

**Анатолій Іванович Васильєв (зліва),
Олексій Іванович Соя, Раїса Федорівна Сацька. 1984 р.**

спортивною спорудою серед сільських колективів не тільки області, а й України.

Колектив фізичної культури радгоспу «Гуляйпільський» двічі посідав перші місця в країні і нагороджувався перехідним прапором Все-союзної Ради товариства «Урожай» (пізніше «Колос»).

Команди городошників у складі Петра Федотовича Лимана, Івана Тихоновича Сергеева, Миколи Івановича Ухналя, Федора Андрійовича Остроуха, Івана Гавриловича Скиби, Григорія Григоровича Мінаки, Івана Івановича Крупки була постійно чемпіоном обласних і призером республіканських змагань.

У свій час велосипедист Олександр Никандрович Богомоллов виборив III місце на республіканських змаганнях.

Валентина Федорівна Чучко була призером республіканських змагань з кінного спорту.

Команда волейболістів у складі Анатолія Васильєва, Анатолія Гришньова, Михайла Гришньова, Олега Петрова, Миколи Лимана, Віктора Накалюжного, Івана Кирилова, Василя Шарлая двічі (у 1977 і 1979 роках) ставала чемпіоном обласної спартакіади птахотресту.

Команда туристів району, яку очолював Віктор Дмитрович Куторницький, починаючи з 1974 року, на протязі 20 років була постійним призером обласних змагань.

Туристи птахорадгоспу «Гуляйпільський» та учні Комсомольської середньої школи пройшли по Молдавії, побували в Карпатах, Сумщині, Чернігівщині, Карелії, на Уралі, Байкалі, Алтаї, відвідали батьківщину поета Сергія Єсеніна, були в Удмурдії, не рахуючи походів по району та області.

З 1980 по 1985 рік колектив фізкультури птахорадгоспу «Гуляйпільський» очолював Анатолій Іванович Васильєв. Хто ж він ентузіаст спорту?

Розповідає Анатолій Іванович:

– У середній школі улюбленими моїми предметами були історія, математика і фізична культура. Першим наставником зі спорту був вчитель фізкультури Іван Тихонович Сергеев.

В дитинстві тітка Люба подарувала мені кирзовий м'яч, який ми все літо ганяли у футбол, самі його зашивали і клеїли камеру, били тільки босими ногами, щоб м'яч довше протримався. Я був ще малюком, але мене брали в команду через м'яч.

Футбольна команда була дуже сильна і я мріяв потрапити в основу. Юнацька мрія здійснилася, дякуючи моїй різносторонній спортив-

ній підготовці, бо я ще активно займався легкою атлетикою (бігом). У команді моє спортивне амплуа – захисник, не зважаючи на невисокий зріст, я встигав грати і в захисті, і допомагати півзахисникам, і навіть нападаючим.

У 1966 році вперше захищав честь району на обласних змаганнях з настільного тенісу, де виконав норматив II спортивного розряду.

З 1967 по 1970 рік служив у армії. Захищав честь своєї військової частини з волейболу, ручного м'яча, з військового багатоборства виконав норматив I-го спортивного розряду. Після армії працював водієм на птахофабриці «Гуляйпільська».

У 1972 році почав трудитися на посаді військового керівника і вчителя фізичної культури в Комсомольській середній школі, де моїм наставником знов став Іван Тихонович Сергеев.

Працюючи в школі, заочно закінчив Запорізький педагогічний інститут (факультет «Фізичне виховання»).

З 1972 року під керівництвом старших колег Віктора Дмитровича Куторницького і Василя Івановича Колісника почав займатися туризмом (походи, змагання, заняття з учнями). Кожного року ходили самі і вносили учнів у багатоденні походи по рідному краю.

Разом з цим захопився багатоборством ГПО. Постійні тренування, заняття з учнями – вільного часу не було. О 6-й годині ранку пробіжка на 3-5 кілометрів, з 8-ї до 15-ї в школі, з 17 до 20-ї – проведення спортивних секцій, з 20 до 21-ї години самостійне тренування. А прийде субота чи неділя – змагання. І результати не забарилися. Особливо вагомими результатами було в туризмі.

Починаючи з 1974-го по 1993-й рік, команда Гуляйпільського району, за яку виступали туристи птахофабрики, на обласних змаганнях не опускалися нижче третього місця, а частіше виборювала перше на чолі з керівником В. Д. Куторницьким і тренером А. І. Васильєвим.

Волейбольна команда, капітаном якої був з 1971 року, неодноразово ставала призером районних і обласних змагань. Змагання з ручного м'яча теж неодноразово вигравали у міських команд.

Наша команда стрільців постійно захищала честь району на обласних змаганнях.

Моє особисте найвище досягнення – це з туризму I спортивний розряд та з багатоборства ГПО – кандидат у майстри спорту, яке отримав на обласних змаганнях у 1981 році.

Занять спортом не полишаю й до нині. В 2005 році у складі чоловічої команди з волейболу на районних змаганнях посів I місце. На об-

ласних змаганнях з туризму серед вчителів зайняв I місце в 2011 році. На чемпіонаті України зі спортивного орієнтування на спринтерських дистанціях посів II місце по групі Ч-60 (чоловіки 60). Постійно беру участь в обласних та Всеукраїнських змаганнях зі спортивного орієнтування.

До сказаного А. І. Васильєвим, додамо таке: з 1980 по 1985-й рік він працював інструктором зі спорту колективу фізкультури птахорадгоспу «Гуляйпільський», який у районній спартакіаді виборював перші місця.

19 жовтня 1984 року про А. І. Васильєва писала обласна газета «Индустриальное Запорожье»:

– Толя був душою колективу, умів підтримати у важку хвилину, дати гарну пораду. Коли він з'являвся на стадіоні, товариші оточували його, засипали питаннями: «Коли у нас змагання з легкої атлетики? На коли намічається футбольний матч?».

Такий ентузіазм не залишився не поміченим дирекцією радгоспу і Анатолію запропонували вчитися в педінституті. Ось уже декілька років А. І. Васильєв вчитель фізкультури в середній школі, є одним із кращих спортсменів не тільки в радгоспі, але і в районі.

– Для того, щоб відпочинок сільського трудівника тісно переплітався зі спортом, одного ентузіазму мало, – розповідає секретар партійної організації радгоспу І. М. Заїченко. – Тут потрібні настирливість і впертість організатора, уміння його захопити людей. Всіма цими якостями володіє Анатолій Іванович.

Радгосп – один із «найспортивніших» в районі. Ось уже тривалий час туристський клуб «Глобус», який очолює вчитель російської мови та літератури місцевої школи В. Д. Куторницький, серед кращих в області.

В ньому працюють три секції: пішохідного і велотуризму, спортивного орієнтування. З великим бажанням приходять діти на тренування, які проводяться суворо за графіком два рази на тиждень. Але не так то просто записатись у клуб новачку. Перш за все треба здійснити дводенний похід. Нехай спочатку не по горах Алтаю, але тут діти пізнають ази туризму, стикаються з першими труднощами, ближче узнають один одного.

– Кожний заздалегідь намічений похід у нас проводиться з певною метою, – розповідав Віктор Дмитрович. – В цьому році поспробували себе у водному туризмі, пройшли 180 кілометрів на човнах. Познайомились з Мещерським краєм, побували на батьківщині С. Єсеніна. В

кожному туристському маршруті діти стараються принести користь. В одному із колгоспів допомогли відновити дамбу, доглядали за могилами воїнів, які зустрічали на своєму шляху. У щоденник записують імена загиблих. Велика увага під час походу надається краєзнавчій роботі.

Клуб «Глобус» готується до 40-річчя перемоги над німецько-фашистськими загарбниками. Тут проводяться зустрічі з ветеранами війни, юні слідопити збирають матеріали для виготовлення тематичних стендів.

Найбойовитішим спортивним колективом в радгоспі вважають команду городошників, яка об'єднує людей різного віку. Найстаршому І. Г. Скибі – 70 років. Серед її учасників майстри спорту П. Ф. Лиман, Ф. А. Остроух, першорозрядник Г. Г. Мінака.

Після закінчення школи молодь охоче залишається в господарстві. В основному через добре поставлену спортивну роботу. Два рази на рік в радгоспі проводять спартакіади, а також Дні здоров'я, змагання «Сім'єю – на стадіон». Колективи бригад змагаються між собою з легкої атлетики, футболу, волейболу. Переможці нагороджуються кубками, грамотами, грошовими преміями.

Трудівники радгоспу перемагають не тільки в спорті, але і в праці. Більшість із них – передовики виробництва, ведуть активну громадську роботу.

СЕРГІЙ СІРІНЬОК

Сергій Іванович народився 29 червня 1973 р. в с. Невельське Сахалінської області. У 1980 році пішов до першого класу Гуляйпільської СШ №1. У 1985 році у піонерському таборі «захворів» цікавою хворобою, яка називається – біг. І вже восени того ж року вперше потрапив у склад збірної команди школи. Разом з кращими легкоатлетами – Геннадієм Онищенком, Юрієм Мартиновським, Олександром Коропацьким, Ларисою Гавриленко, Оксаною Дерев'янко... став чемпіоном району з кросу у командному заліку.

У вересні 1987 року у стінах рідної школи пройшла незабутня зустріч сільської королеви легкої атлетики заслуженого майстра спорту СРСР Людмили Веселкової-Семенюти з учнями й педколективом. Захоплююча і хвилююча зустріч закінчилась передачею іменного кубка, отриманого за перемогу з бігу на 800 метрів у Італії.

Перший розіграш кубка Людмили Веселкової відбувся 25 жовтня 1987 року – у день народження нашої славної землячки. 312 учнів

**Мастер спорту України
зі спортивного орієнтування
Сергій Іванович Сірінюк. 2010 р.**

2-10 класів вийшли на старт бігу на 800 метрів. Абсолютними переможцями змагань стали Олександр Коропацький (9-А клас) – 2 хвилини 18 секунд і Оксана Дерев'янюк (9-А) – 2 хвилини 58 секунд. А серед восьмикласників кращим був Сергій Сірінюк (8-А клас) – 2 хвилини 24 секунди. І у 1988 і 1989 роках він повторює свої переможні фініші.

Біг на 800 метрів став його «коньком» і він у 1989 і 1990 роках ставав чемпіоном району серед школярів на цій дистанції. Дякуючи всебічній і відмінній фізичній підготовці, у 1989 році Сергій впевнено переміг на першості району з багатоборства комплексу ГПО і був призером обласних змагань.

Відразу по закінченню школи у 1990 році почав свою педагогічну діяльність старшим піонервожатим і вчителем фізичної культури в Успінівській середній школі.

З 1991 по 1993 роки служив у армії. З 1994 року працює тренером з баскетболу у Гуляйпільській ДЮСШ. У 1999 році заочно закінчив Мелітопольський педінститут.

У 2006 році Сергій випадково потрапив на змагання зі спортивного орієнтування на прекрасному острові Хортиця й закохався у цей незвичайний вид спорту. І зрозумів, що про це мріяв всі роки.

Спортивне орієнтування проводиться тільки з допомогою карти (мапи) місцевості, а учасники, як можна швидше, повинні знайти за часно відмічені пости. Вперше біг з орієнтуванням на місцевості провели у Швеції у 1893 році, з 1962 року почали проводити чемпіонати Європи, а з 1966-го – й чемпіонати світу.

Сьогодні спортивним орієнтуванням захоплюється величезна кількість зацікавлених людей у інтервальному бігу на свіжому повітрі з перевіркою своїх моральних і вольових якостей у надзвичайних життєвих ситуаціях. На незнайомій місцевості ставлять біло-червоні призми і наносять їхнє розташування на карту. Потрібно якнайшвидше відшукати їх і відмітити у карті. На чіпах залишається інформація про проход-

ження дистанції. На фініші інформація вираховується комп'ютером, який потім видає остаточні результати.

В орієнтуванні є коротка дистанція – від 2-3 кілометрів, середня – 4,5-6,5 кілометрів і довга – 8-15 кілометрів.

У 2008 році Сергій Сірінюк вперше взяв участь у мультигонці. Вона проходила в Криму на гірській місцевості. Це було «довге» орієнтування. Перший раз – це дуже важко не тільки фізично, а й морально, коли головне – перебороти себе. Це було «немножко страшновато»: дистанцію 124 кілометри за 25 годин.

У вересні того ж року в Києві вперше став призером чемпіонату України з багатоборства.

У травні 2009 року на першості України з добового бігу у Дніпропетровську зайняв II місце, а у вересні у Севастополі вперше став чемпіоном України на короткій дистанції спортивного орієнтування і того ж року в Дніпропетровську на марафонській дистанції першості України виборов III місце.

У травні 2010 року в Дніпропетровську отримав звання чемпіона України зі спортивного орієнтування у форматі 12 годин, за що й присвоєно звання «Майстер спорту України зі спортивного орієнтування».

Того ж року у м. Чернівцях вперше виступав на чемпіонаті Європи з добового бігу у складі збірної України (2 чоловіки і 1 жінка). Команда посіла 32 місце із 54.

У 2011 році у м. Судаку С. І. Сірінюк зайняв десяте місце у добовій мультигонці – 82 кілометри по гірській місцевості, у якій брало участь 105 команд.

У червні 2011 року на чемпіонаті Європи з добового бігу – 102 кілометри по болотистій місцевості у Латвії Сергій виборов 32 місце за участі 281 команди із 21 країни.

Сергій Іванович продовжує працювати тренером ДЮСШ з баскетболу. Виховує і прищеплює любов до спорту своїм учням і дітям. Раз на тиждень тренується на острові Хортиця, а у вільний від роботи час – на стадіоні «Сільмаш», готуючись до свого першого чемпіонату світу з добового бігу, який відбувся у серпні 2012 року в Чехії.

Кумиром у спорті для Сергія завжди була Людмила Веселкова, яка у 1981 році у Римі здобула перемогу на Кубку світу з бігу на 800 метрів і тепер він через 31 рік пробує здійснити свою мрію – повторити подвиг своєї славної землячки і успішно виступити на чемпіонаті світу.

2012 р.

Олександр ЯКОВЕНКО,
вчитель фізкультури ЗОШ №1, м. Гуляйполя

VII розділ

ВОЛЕЙБОЛ

З кожним роком все більшої популярності в районі набирає волейбол. Простежимо за цим.

У липні 1938 року в Гуляйполі відбулися зустрічі волейбольних жіночих і чоловічих команд Великого Токмака і промартілі «Червоний металіст». Ігри закінчилися з рахунком 2 : 1 на користь гуляйпільців.

22 квітня 1951 року був проведений розіграш на першість району з волейболу, в якому взяло участь 25 волейбольних команд колгоспів, радгоспів, МТС, підприємств та установ району. Змагання проводились по 5-ти зонах: м. Гуляйполе, с. Успенівка, с. Верхня Терса, с. Новозлатополь і радгосп «Червоний».

Переможцями у зональних розіграшах вийшли: команди добровільного спортивного товариства учбових закладів міста «Искра», спортивного товариства «Колгоспник», артілі «Шлях Леніна», добровільного спортивного товариства «Урожай» Новозлатопільської МТС, а також волейболісти радгоспу «Червоний».

6 травня у місті Гуляйполі відбувся фінальний розіграш першості району з волейболу між командами-переможцями. Перше місце зайняла команда добровільного спортивного товариства «Искра» установ міста, друге – команда СТ «Урожай» радгоспу «Червоний» і третє – команда СТ «Колгоспник» артілі «Шлях Леніна». Всі три команди нагороджені грамотами районного комітету у справах фізкультури і спорту.

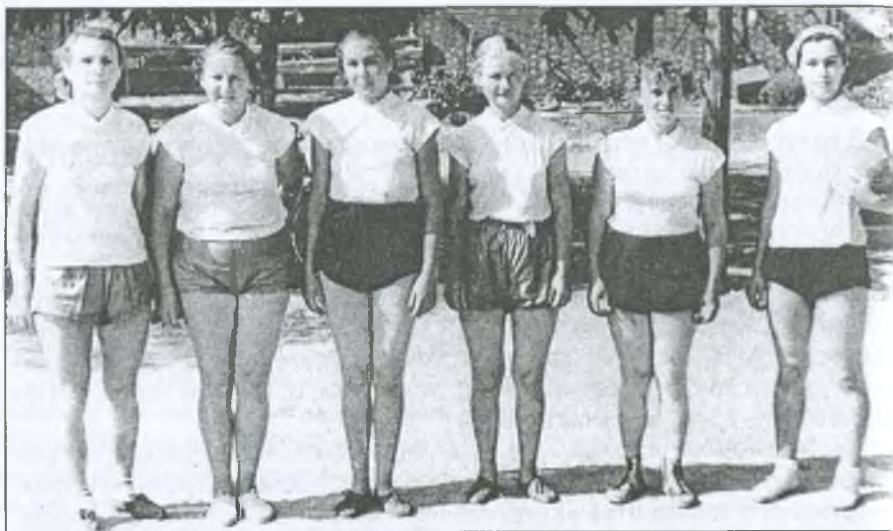
Слід відмітити гарну техніку гри В. Маслієнка. М. Рубана, Диріна (СТ «Искра»), В. Зуєва (СТ «Урожай»), Б. Мельника і Г. Бальсанка (СТ «Колгоспник»). Гарно вів гру суддя тов. Крамарчук.

13 червня 1956 року голова райкому з фізкультури і спорту І. І. Владов повідомляв: «Минулої неділі в Пологах проходили змагання збірних чоловічих і жіночих волейбольних команд Гуляйпільського, Орхівського і Пологівського районів, присвячені спартакіаді народів СРСР. Змагання показали хорошу підготовку і зрослу майстерність гуляйпільських спортсменів. Обидві наші команди – чоловіча і жіноча – вийшли у фінал області».

У серпні 1956 року жіноча волейбольна команда працівників споживчої кооперації району добилась блискучої перемоги на обласних змаганнях. Вона зайняла перше місце.

Всі члени команди нагороджені цінними подарунками.

Команда виїхала до Львова на республіканські змагання з волейболу.

Збірна команда жінок району з волейболу. 1957 р.

Неодноразово жіноча волейбольна команда радгоспу «Гуляйпільський» завойовувала першість у районних спортивних змаганнях.

У травні 1960 року волейболістки брали участь у змаганнях на першість області серед сільських спортивних колективів і вибороли перше місце. Кожного члена команди нагороджено значками і грамотами.

На зональних іграх республіканської спартакиади сільських колективів 8 областей наші землячки повернулися четвертими.

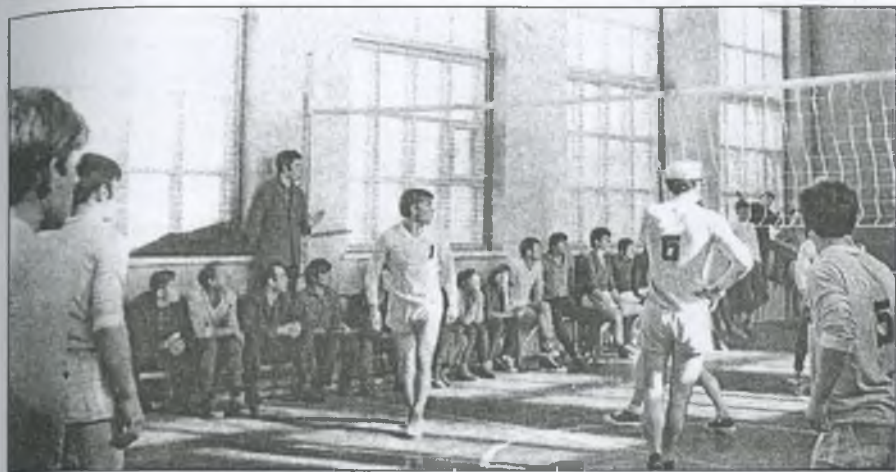
18 липня 1965 року в селищі Веселому розіграно фінал першості обласної ради ДССТ «Колгоспник» з волейболу. За перше місце боролись збірні команди районів – переможці зональних змагань.

Серед чоловічих команд звання чемпіона виборювали спортсмени Гуляйпільського, Кам'янсько-Дніпровського, Приазовського і Веселівського районів. Жіночі команди були представлені волейболістками Гуляйпільського, Якимівського, Кам'янсько-Дніпровського і Приазовського районів.

Збірна команда нашого району виступала у такому складі: Василь Тутов (капітан), Леонід Зіненко, Володимир Шевченко, Алім Шило, Анатолій Кириленко, Володимир Хохотва, Микола Білий і Вячеслав Кучерявий.

В упертій боротьбі наші землячки виграли у приазовців (3 : 0), у кам'янсько-дніпровців (3 : 2) і у веселівців (3 : 0) і вийшли на перше

Чемпіонат району з волейболу серед середніх шкіл району. 1963 р.

місце, завоювавши звання чемпіона. Всі гравці показали високу спортивну майстерність, волю до перемоги. Велика заслуга в цьому тренера і найрезультативнішого гравця команди Григорія Ісаєнка.

Успішно виступили і жінки, виборовши призове третє місце (капітан збірної А. Коваленко, тренер М. Шрамко).

Обласна рада ДССТ «Колгоспник» нагородила команди-переможниці дипломами – відповідно першого і третього ступенів, а членів команд – грамотами.

У жовтні 1966 року на міському стадіоні пройшли фінальні зустрічі першості району з волейболу. Переможцями в них серед чоловіків виявились волейболісти колгоспу «Заповіт Леніна». Друге місце дісталося спортсменам радгоспу «Червоний», третє – свердловчанам.

Серед жіночих команд першість вибороли волейболістки колгоспу імені Свердлова.

Волю до перемоги, наполегливість продемонстрували команда волейболісток з Полтавської школи-інтернату (тренер М. Ф. Білий). Вона без поразок дійшла до фінішу і зайняла перше місце. Друге і третє місця поділили між собою волейболістки Тернуватської і Гуляйпільської першої середніх шкіл.

Розіграно першість району з волейболу серед учнів восьмирічних шкіл. Найвправнішими серед хлопчиків і дівчаток виявились спортсмени Успенівської восьмирічної школи. Друге і третє місця поділили восьмирічна школа № 10 і села Червоного.

У 1968 році в Любимівці відкрито новий спортивний зал, де з початку навчального року розпочали заняття учні місцевої школи. Тут було створено волейбольну, баскетбольну, стрілецьку і шахову секції та секцію боротьби.

Охоче відвідували волейбольну секцію Ніна Заїчко, Валя Дементій, Іван Фідрик, баскетбольну – Валя Мащенко, Іван Куралех, Олександр Варжель, боротьби – Олексій Опішняк і Федір Сунка.

20 червня 1971 року на стадіоні «Будівельник» відбулися фінальні змагання на першість райради ДПКСТ «Колос» з волейболу серед чоловічих команд.

Перше місце здобули спортсмени райоб'єднання «Сільгосптехніка» (інструктор зі спорту О. М. Гончаренко). На другому місце – волейболісти радгоспу «Червоний» (капітан команди В. Дерев'янка), третє місце виборола команда птахофабрики «Гуляйпільська» (капітан команди В. Кулаковський).

Найкращу майстерність в іграх показали у 1957 році спортсмени жіночої команди Надія Данілова, Нінель Дібровська, Сталіна Дядик, Валентина Іванова, Ніна Куралех і Валентина Нальотова, а чоловічої – Юрій Анікін, Леонід Качан, Олександр Плющій, Анатолій Польський, Анатолій Стадниченко, Станіслав Ткаченко, Володимир Трусов та інші.

10-11 липня 1971 року в Кам'янці-Дніпровській проходили фінальні поєдинки першості області з волейболу серед чоловічих (Токмацький, Куйбишевський, Гуляйпільський і Кам'янсько-Дніпровський райони) і жіночих (Приморський, Запорізький, Чернігівський і Гуляйпільський райони) команд.

Успішно виступили наші волейболістки. У свій актив вони записали перемоги над приморцями (3:2), запоріжцями (3:2) і чернігівцями (3:0). Рішенням суддівської колегії їм присуджено перше місце.

Честь нашого району захищали Тетяна Зоріна (колгосп імені Свердлова), Галина Біла (колгосп «Родина»), Оля Терещенко (колгосп імені Енгельса), Ніна Гопка, Валя Борт і Оля Сова (колгосп «Україна»).

Непогано зіграла і наша чоловіча команда. Перемігши куйбишевців (3:0), токмачан (3:0), вони зазнали поразки від господарів майданчика (2:3) і вийшли на друге місце. В складі збірної району виступали Станіслав Чуйко (колгосп імені Карла Маркса), Віктор Дерев'янка, Володимир Шевченко, Володимир Пилипенко (радгосп «Червоний»), Петро Жовніренко (райоб'єднання «Сільгосптехніка»), Анатолій Бондаренко (міжколгоспне будівельно-монтажне управління), Олександр Педоря (завод сільмаш) і Василь Тутов (РК ЛКСМУ).

Жіноча волейбольна команда району – чемпіон області. 1971 р.

У травні 1973-го року гостро і цікаво пройшли районні змагання з волейболу серед дівчат – учнів середніх шкіл.

Найкраще виступили спортсменки Успенівської СШ (вчитель фізкультури В. Г. Бодня). Друге місце вибороли вихованки Полтавської школи-інтернату (М. Ф. Білий), третє – СШ № 1 (Л. С. Зіненко). Успенівська команда у складі Н. Передерій, Л. Северин, Т. Гопка, Л. Борт, Л. Денисенко, В. Горпинич та Н. Зими нагороджена кубком райвно.

25 листопада 1973 року в спортзалі профтехучилища відбулися міські традиційні змагання з волейболу на приз «Золота осінь». Перше місце і приз виборола команда міжколгоспного будівельно-монтажного управління, друге – дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин і райоб'єднання «Сільгосптехніка».

20 січня 1974 року в спортивних залах СШ № 4 і МПТУ проходила першість району з волейболу за програмою VI-ої районної спартакіади сільських спортивних ігор.

У змаганнях взяли участь 18 чоловічих і 10 жіночих команд ДСТ «Колос». Призові місця вибороли: серед чоловіків – колективи міжколгоспного будівельно-монтажного управління (I), радгоспу «Червоний» (II) і колгоспу імені Горького (III), серед жінок – команди дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин (I), колгоспів «Україна» (II) та імені Горького (III).

Збірна волейбольна команда району: (зліва направо) Анатолій Бондаренко, Олександр Яковенко, Володимир Циганок, Леонід Пидоря, Петро Жовніренко, Микола Лапін.

У 1974 році приз «Золота осінь» з волейболу завоювала команда райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ у складі Віктора Романова (капітан), Віктора Крупія, Василя Мішаєва, Юрія Брацила, Олексія Власенка, Олександра Яковенка та Олексія Сої.

Приз команді-переможниці вручив голова райкому з фізичної культури і спорту А. А. Андрієнко.

З 18 по 20 липня 1975 року в Кам'янці-Дніпровській проходили обласні змагання з волейболу серед спортивних колективів радгоспів. Команда радгоспу «Червоний» стала чемпіоном області і завоювала право виступати на республіканських змаганнях. Команда виступала в такому складі: Віктор Дерев'янка (капітан), Валерій Пилипенко, Олександр Шило, Валентин Тютюнник, Іван Жованик, Віктор Кукоба, Сергій Деркач, Володимир Назарець. Тренував команду Олександр Голиков.

19 і 20 липня 1975 року в м. Гуляйполі тривали обласні змагання з волейболу серед колективів фізкультури райоб'єднань «Сільгосптехніка». Серед семи команд гуляйпільці були першими і стали чемпіонами області.

Спортивна слава Гуляйпілля

З 31 липня до 3 серпня у 1975 році у місті Слов'янську Донецької області проходили республіканські зональні змагання з волейболу. В них взяли участь спортсмени Донецької, Ворошиловградської, Харківської, Дніпропетровської та Запорізької областей. Честь нашої області захищали волейболісти радгоспу «Червоний» у складі Віктора Дерев'янка, Валерія Пилипенка, Володимира Шевченка, Володимира Тютюнника, Олександра Шила, Володимира Назарця, Івана Жованика та Віктора Кукоби. Червоненці посіли друге місце.

10 березня 1977 року учениця 10-Б класу СШ № 1 Любов Геньба повідомляла:

– На взуттєвій фабриці № 25 працюють чудові дівчата-комсомолки Т. Сова, Т. Левченко, Г. Передерій і В. Сакун. У їхньому житті є два покликання – улюблена праця і спорт, яким захоплюються ще з шкільної лави. Перевагу дівчата віддають волейболу, систематично відвідують волейбольну секцію, яку очолює Олена Бондаренко – найактивніша учасниця всіх фабричних змагань. Спортсменка має другий розряд з волейболу, їй є чому навчити дівчат. Адже її неодноразово нагороджували грамотами за успішні виступи на районних і обласних змаганнях з волейболу. Таня Сова, Таня Левченко, Галя Передерій, Валя Сакун переймають від своєї старшої товаришки все хороше.

Дівчата не тільки займаються спортом, а й беруть активну участь у громадському житті підприємства. Вони мають третій розряд з волейболу. Восени у боротьбі за приз газети «Зоря комунізму» команда волейболісток взуттєвої фабрики посіла перше місце.

Часто після робочої зміни дев'ятнадцятирічних дівчат можна бачити із спортивними сумками в руках – вони поспішають на чергове заняття волейбольної секції.

21 серпня 1977 року в нашому місті відбулася першість області з волейболу серед чоловічих і жіночих команд, яка проходила з ініціативи обласного споживчого товариства. У змаганнях брало участь 10 чоловічих і 7 жіночих команд. Чоловіча команда гуляйпільців зайняла друге, а жіноча – четверте місце.

В місті Арцизі Одеської області з 15 по 18 вересня 1977 року проходили змагання з волейболу серед колективів фізкультури м'ясо-молочних радгоспів. У них взяли участь представники Кіровоградської, Миколаївської, Донецької, Одеської, Запорізької і Дніпропетровської областей. Честь нашої області захищали спортсмени радгоспу «Червоний».

Наші земляки виграли всі зустрічі і тільки у фінальному поєдинку поступилися першістю дніпропетровцям. Імена гравців: Віктор Дерев'янок (капітан), Володимир Шевченко, Валентин Тютюнник, Микола Якушенок, Володимир Дібровський, Валерій Пилипенко і Сергій Деркач.

Збірна команда колгоспу «Заповіт Леніна» з волейболу

У кінці жовтня 1978 року приз «Золота осінь» з волейболу дістався спортсменам експериментального заводу сільгоспмашин.

З третього по восьме липня 1979 року в м. Приморську проходили фінальні ігри першості області з волейболу серед чоловічих команд. У них збірна нашого району посіла четверте місце.

У 1979 році приз «Золота осінь» розігрувало 11 жіночих і 20 чоловічих волейбольних команд.

Серед жінок першість вибороли представники райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ В. Усова, Т. Заремба, С. Бикова, Т. Качан, С. Гаркавенко, І. Прихідько, Т. Бодня, Г. Машошина.

У змаганнях чоловічих команд приз дістався червоненцям (В. Дерев'яно, В. Пилипенко, В. Тютюнник, М. Якушонок, І. Жованик, В. Яковенко, В. Голяков).

У травні 1980 року волейболісти міського профтехучилища взяли участь у міжвідомчих змаганнях системи облміжколгоспбуду і вибороли першість. За перемогу боролись: В. Домашенко, А. Бондаренко, М. Лапін, М. Якушонок, В. Чуйко, І. Закарлюка, О. Домашенко.

15 листопада 1980 року в місті Приморську розіграно кубок облради професійних спілок з волейболу. В цих змаганнях взяли участь

Спортивна слава Гуляйпілья

і спортсмени нашого району, а саме: Григорій Шепель (експериментальний завод сільгоспмашин), Олександр Тихорський (ремонтно-механічний завод), Віктор Яковенко, Федір Чижик, Григорій Мірошник (райоб'єднання з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства), Іван Кириленко (птахофабрика «Гуляйпільська») і Анатолій Бондаренко (міське професійне училище № 28). Гуляйпільці посіли четверте місце.

20-21 грудня 1980 року за чемпіонський титул боролися волейболістки середніх шкіл району. Перше місце виборола команда СШ № 1 (Т. Стадніченко (капітан), Г. Зіненко, Т. Волкова, І. Бодня, Н. Пузанова, В. Мажаєва, А. Лисенко і Т. Махно).

На початку січня 1982 р. на першості району з волейболу серед дівчат середніх шкіл перемогу отримали спортсменки СШ № 1 у складі Галини Зіненко (капітан), Тетяни Стадніченко, Ірини Бодні, Тетяни Волкової, Валентини Мажаєвої, Тетяни Пузанової, Ірини Ігнатович і Тетяни Махно (вчитель фізкультури Л. С. Зіненко).

Чоловіча збірна району з волейболу. 1984 р.

З 22 по 24 червня 1984 року в місті Запоріжжі відбулась обласна спартакіада з волейболу. В ній взяли участь 10 команд підприємств автомобільного, тракторного і сільськогосподарського машинобудування області.

Збірна експериментального заводу сільгоспмашин на чолі з капітаном Григорієм Марковичем Шепелем виборола перше місце.

У лютому 1985 року команда волейболістів (капітан Анатолій Бондаренко – голова райкому ДТСААФ) честь Гуляйпільського району від-

У січні 1994 року в спортзалах першої, четвертої середніх шкіл та ДЮСШ відбулися змагання з волейболу серед юнаків середніх шкіл. У фіналі, перемігши суперників у зонах зустрілися юнаки місцевої СШ № 4, Комсомольської та Воздвижівської СШ.

Перше місце вибороли воздвижівці (вчитель фізкультури В. І. Бортник), на другому місці – СШ № 4 (Ю. П. Брацило), на третьому – спортсмени Комсомольської СШ (Л. І. Васильєв).

На початку січня 1995 року в спортзалі КСК «Червоний» зібралися ветерани спорту, щоб пригадати свою молодість, позмагатися в майстерності з волейболу.

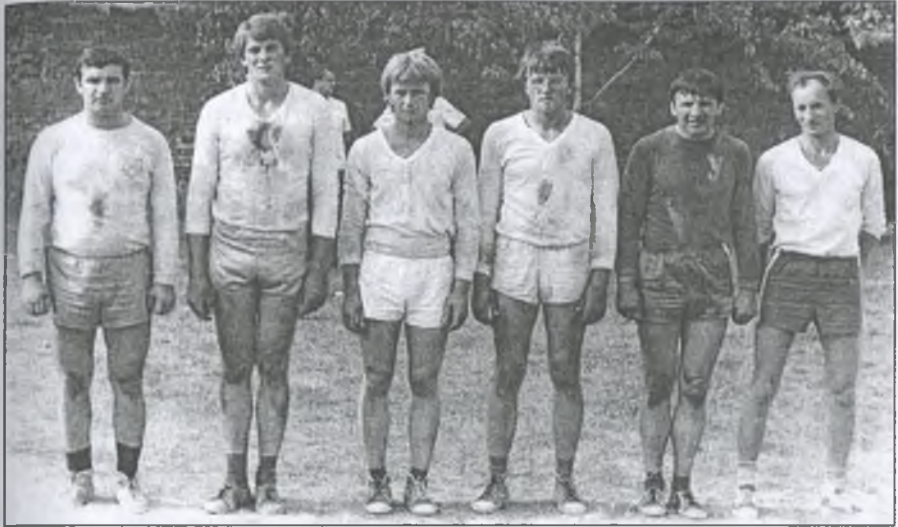
– Змагання проходило напружено, – повідомляв 14 січня 1995 року голова райради КПФСТ «Колос» О. І. Соя, – бо ж зібралися тут ті, хто захищав честь району і області 30-20 років тому та ще ж і завзяті болільники додавали спортивного азарту суперникам. З шести команд у фінальному поєдинку зустрілися дві дружини ветеранів – держустанов (капітан А. М. Бондаренко) та радгоспу «Червоний» (І. І. Жованик). У такому ж порядку команди і поділили місця. Третіми були освітяни. Гравці-переможці нагороджені пам'ятними подарунками (футболками), придбаними спонсорами – фірмою «АВВСАВА» (директор А. І. Ячало). Голова профкому радгоспу М. В. Буханистий від імені місцевих хлібодарів вручив запашні короваї усім призерам на знак щирої гостинності і подяки.

Так завершилися змагання, та ще довго не вщухали розмови. Ветерани згадували минулі баталії, своїх кумирів. І добре, що вони не втратили оптимізму і не пасують перед труднощами.

Я звертаюсь до шановних ветеранів з вдячністю за їх активність у змаганнях. Спасибі, зокрема, активістам радгоспу за добру організацію і проведення турніру.

– І досі в пам'яті незабутні 50-60 роки, – згадував 15 лютого 1995 року голова райради КПФСТ «Колос» О. І. Соя, – коли інтенсивно розвивався волейбол у нашому краї. Це була улюблена гра і молодих, і дорослих. Чи довго було облаштувати волейбольний майданчик, чи важко було дістати кирзового м'яча? А скільки було уболівальників на таких іграх!

Це, дякуючи ветеранам, в душах молодих гравців і досі палає нестримний вогонь захоплення волейболом. Пригадую завзятих волейболісток птахофабрики «Гуляйпільська» на чолі зі своїм наставником Іваном Тихоновичем Сергєєвим. Сільські спортсменки на рівних грали з городянами і нерідко брали верх над запоріжанками. Так вони готували дорогу на республіканські матчі і майстерною грою довели, що

Неодноразові чемпіони району з волейболу

їхні перемоги не випадковість. А скільки «неприємностей» завдали суперникам волейболісти Полтавки (учителі фізкультури М. Т. Клименко і М. Ф. Білий), Воздвижівки (Я. І. Ібришев), Червоного, дівчачі команди з Любимівки та Успенівки.

Одним із розсадників спортивних кадрів і спортсменів була перша міська середня школа. Не можу не згадати вихованця цього закладу Юрія Миколайовича Анiкіна – улюбленця, кумира, капітана волейбольної дружини СШ № 1 і збірної району 1955-1956 років. Виступаючи на республіканських юнацьких змаганнях у Харкові за збірну Запорізької області, Юрій був визнаний кращим нападаючим. Майстром спорту став і вихованець Полтавської школи-інтернату Іван Жилінський.

Що можна сказати про сьогоднішній волейбол? Він перейшов майже повністю у спортивні зали, то ж менше стало дiтвори займатись цим видом спорту. Та популярність його не зменшилась. Ось і нещодавно на обласних зональних змаганнях, які проходили в нашому місті, гуляйпільці обiграли куйбишевців та розівців й вийшли у фінал. Честь району захищали тренери ДЮСШ В. І. Бортник, С. А. Гебель, О. М. Кубрак, інструктор зі спорту колгоспу «Україна» Ю. С. Биковський, Д. Ф. Деркач з «Червоного» і завідуючий відділом молоді та спорту райвиконкому П. П. Науменко. Побажаймо ж їм щасливого фіналу. А вже ось завтра відбудеться першість району серед чоловічих і жіночих команд колективів фізкультури.

В кінці лютого 1995 року збірна волейбольна дружина чоловіків виступила у фінальних обласних змаганнях у Михайлівці і посіла п'яте місце.

16 лютого 1995 року першість району з волейболу відбулася в спортзалах ДЮКФП і СШ № 4. Переможці обох груп (по дві команди) зустрілись у фіналі – з першої – волейболісти колгоспу «Україна» і радгоспу «Червоний», з другої – колгоспу імені Карла Маркса та колективу держустанов.

У результаті фінальних поєдинків перемогу здобула команда держустанов у складі І. О. Бірюкова, П. П. Науменка, В. І. Бортника, А. І. Ячала, Ф. В. Чижика, О. І. Філіпченка, М. В. Якушонка та О. І. Коропацького.

Волейбольна команда юнаків

У березні 1995 року дружна волейбольна команда дівчат Комсомольської СШ захищала честь Гуляйпілья в розіграші першості області серед учнівських колективів сільських районів. Змагання проходили у Приазовському і тривали два дні. В них взяли участь шість команд.

У фінальній напруженій грі наші землячки поступилися перемогою кам'янодніпровцям і залишились на другому місці.

Окрилені дівчатка, а команда виступала у такому складі – Наталка Яковлева, Світлана Васильєва, Елла Чівліклій, Світлана Вінницька, Оля Гурєєва і Катя Чуприкова, – ще раз підтвердили свій високий клас гри (до речі, вони чемпіони району серед юніорів) і в цьому завдячують своєму досвідченому наставникові учителеві фізкультури Анатолію Івановичу Васильєву.

24 січня 1998 року в спортзалах ДЮКФП і СШ № 4 розіграно першість району з волейболу серед чоловіків. Найбільш захоплюючими були поєдинки фінальної частини змагань, де зустрілися найсильніші чотири команди. У напруженій боротьбі перемогу виборола команда з КСП «Україна». За неї виступали: Г. Солодовник (капітан), С. Северин, О. Кубрак, П. Цап, В. Рябко, В. Мінкін.

У березні 1999 року розіграно першість району з волейболу серед колективів фізкультури. Чемпіоном району в напруженій боротьбі стала команда держустанов у такому складі: І. О. Бірюков, П. Науменко (капітан), О. Філіпченко, П. Цап, В. Кириченко, Г. Іванов, О. Коропацький.

В кінці березня 1999 року на обласних фінальних змаганнях з волейболу, що проходили в Оріхові, гуляйпільська збірна посіла третє призове місце. За неї виступали І. Бірюков, П. Науменко, П. Цап, В. Кириченко, С. Гебель, С. Северин, О. Кубрак, Г. Іванов, Р. Казаненко.

Спонсорами команди виступили О. Дудка (ТОВ «Еталон»), В. Каплун (ВАТ «Птахофабрика «Зарічна»), С. Луценко, О. Коростельов («Роза вітрів»).

На початку травня 1999 року у м. Василівці пройшли фінальні змагання з волейболу серед жіночих команд, у яких взяли участь представники 12 районів.

Наша команда у складі Марини Макаренко (капітан, ДЮКФП), Віри Путіної (МШПМК-159), Наталії Лозової (дитсадок № 5), Валентини Турбарової (райлікарня), Лариси Гебель (працівник торгівлі), Вікторії Рябко, Світлани Цапко і Юлії Чуприкової з села Комсомольського піднялися на сходинок вище проти минулого року і посіла п'яте місце.

У першій половині березня 2000 року у спортзалі ДЮКФП пройшли обласні зональні змагання з волейболу. Збірна команда Гуляйпільського району посіла перше місце (І. О. Бірюков, П. П. Науменко (капітан), С. А. Гебель, П. М. Цап, С. Ф. Северин, Г. Г. Солодовник, О. І. Коропацький, В. В. Рябко). Спонсором цих змагань став один із багатьох завзятих вболівальників нашої команди кандидат у майстри спорту з важкої атлетики, любитель-волейболіст В. О. Довгаль.

У березні 2000 року чемпіонами району з волейболу серед колективів фізичної культури були спортсмени команди держустанов у складі Павла Науменка (капітан), Ігоря Бірюкова, Павла Цапа, Олександра Куропацького, Олександра Філіпченка, Миколи Якушонка, Григорія Шелеха, Геннадія Іванова. Їм вручив чемпіонські медалі, кубок і грамоти голова районної ради товариства Колос О. І. Соя.

В кінці березня 2000 року гуляйпільські волейболісти стали чемпіонами області. Але про все – по порядку.

Вже вкотре спортивна арена гуляйпільського ДЮКФП для вболівальників ставала одним з найприємніших і вражаючих видовищ, а для спортсменів – втіленням їх здібностей, набутої майстерності на тренуваннях і реалізацією всього того на таких престижних змаганнях. А ними й стали фінальні зустрічі з волейболу серед чоловічих команд п'яти районів.

З перших ігор можна було зробити висновок, що на таких змаганнях недооцінювати суперника не можна, бо тут слабких не буває і цим ось поплатилися приморці, минулорічні чемпіони, зустрічаючись з командою з Дніпрорудного Василівського району – програли їм з рахунком 1 : 2. У другій грі вільнянці своєю майстерністю взяли верх над пологівцями – 2 : 0.

Опісля розпочалася офіційна церемонія відкриття фіналу першості.

Команди спортсменів вишикувались на лицьових лініях волейбольного майданчика. До присутніх звернувся заступник голови обласної ради ДСТ «Колос» В. М. Ведясов. Змагання, в тому числі й нинішні, – це не самоціль, зазначив, зокрема, Володимир Миколайович, а розвиток фізичної культури і спорту з метою реалізації державної політики у сфері зміцнення здоров'я населення України. З цією метою й проводиться XII обласна Спартакіада «Здоров'я» серед трудівників агропромислового комплексу, присвяченої 50-річчю КПФСТ «Колосу». Промовець побажав спортсменам успіхів у змаганнях і подякував організаторам за зразкове проведення зональних і фінальних змагань.

Капітани команд запрошуються до підняття прапора змагань. Лине мелодія Державного гімну України. Прапор піднімає капітан приморців, минулорічний чемпіон, Д. Моцак.

Вітальним словом до гостей і присутніх звертається голова райдержадміністрації І. О. Бірюков.

– Шановні гості нашого міста, судді, представники обласної ради «Колос», дорогі гуляйпільці, – сказав Ігор Олексійович. – Ми раді вітати кращі волейбольні дружини на нашій історичній землі в фінальному турнірі першості області з волейболу. Райдержадміністрація і спортивні колективи висловлюють вдячність керівництву обласної ради «Колос» за підтримку нашої ініціативи по проведенню в місті Гуляйполі цих змагань. Я підписав розпорядження, присвячене проведенню нинішніх змагань, в якому, зокрема, передбачив заснування п'яти призів, які будуть вручені за підсумками змагань: кращим – гравцеві турніру, нападаючому, захиснику, розпасувальнику і приз симпатій глядачів. А на знак нашої щирої гостинності прийміть від гуляйпільських хліборобів хліб-сіль.

Юні дівчатка на вигаптуваних українських рушниках піднесли кожній команді коровай – витвір хлібодарів з Долинки.

І ось уже на імпровізованій сцені закружляли у вихорі танку юні аматори танцювального ансамблю школи мистецтв – вихованці Л. В. Сабіашвілі. І впродовж всього турніру вони ще і ще раз радуватимуть і спортсменів, і болільників своїм високим мистецтвом.

Після урочистостей суддя національної категорії М. М. Гоменюк запрошує на майданчик команди з Вільнянська та Гуляйполя. Звучить коротке привітання – і вже м'яч у грі!

Ця гра за своєю напругою стала чи не найтяжчим випробуванням для нашої команди. В першій партії гості крок за кроком технічно і тактично, хоч і з великими труднощами, почали перегравати і довели партію до перемоги. За цей час наша команда трохи призвичаїлась до гри суперників і вже в другій партії відзначилися нападаючі П. Цап, С. Гебель, Р. Казаненко, а в захисті – І. Бірюков і капітан П. Науменко. Другу партію вони виграли. А третя була легшою до 14 очка. При рахунку 14 : 10 на нашу користь потрібно було забити ще один м'яч – і перемога, але розслабившись, можна було втратити все. Гості наздогнали нас в рахунку (14 : 14). Напруження стало неймовірним і тут 15 очко забиває Р. Казаненко. Наша подача. Гості розігрують нападаючий удар. Та земляки чітко ставлять блок – і м'яч на майданчику гостей. 16 : 14! Зал зривається оплесками й вигуками радісного захоплення перемогою земляків.

Друга зустріч гуляйпільців була з сусідами – пологівцями, і вони їх легко переграли (2 : 0).

Принциповою мала стати зустріч команд Гуляйполя і Приморська, нашими давніми суперниками, і яким раніше поступалися. Але цього разу гуляйпільці виявились на висоті. Тут свою майстерність показав нападаючий С. Северин, вдало пробивав блок С. Гебель. І як результат – виграш (2 : 0). І остання гра з дніпрорудненцями принесла нам перемогу! (2 : 0).

На кінець турніру в інших трьох командах, ситуація склалася така: приморці, вільнянці і дніпрорудненці мали по 2 перемоги і 2 поразки, і тільки рахунок по партіях вивів на II місце приморців, на III – вільнянців, на VI – василівців, а на V – пологівців. Так наша команда у складі І. О. Бірюкова, П. П. Науменка, П. М. Цапа, С. Ф. Северина, С. А. Гебеля, Р. В. Казаненка, Г. Г. Солодовника, В. В. Рябка, О. І. Коропацького посіла I місце і завоювала титул чемпіонів. Гравці нагороджені «золотими» медалями і грамотами обласної ради ДСТ «Колос». Відзнаки чемпіонів їм вручив В. М. Ведясов. Володимир Миколайович вручив ще також грамоту Товариства й І. О. Бірюкову – так поціновано його

за велику підтримку розвитку фізичної культури і спорту в районі і за спортивне довголіття.

За визначенням численних уболівальників кращим гравцем турніру названо Д. Моцака з Приморська, кращим нападаючим – Р. Казаненка з Гуляйполя, кращим розпасувальником – О. Чижова з Поліг, кращим захисником – П. Науменка з Гуляйполя. Приз глядацьких симпатій дістався Ю. Сизоненку з Вільнянська. Їх усіх нагороджено також цінними призами гуляйпільських спонсорів, а вручив подарунки І. О. Бірюков.

Варто згадати й спонсорів. Це їхня допомога, мабуть, так благотворно вплинула і на організацію турніру, і на результативність наших волейболістів. Це – ТОВ «Еталон» (директор О. І. Дудка), ПГТ «Роза вітрів» (С. А. Луценко), ТОВ «Долинка» (М. В. Вінницький), ТОВ «Рівнопілля» (О. І. Філіпченко), фірма «Ярослава» (О. О. Дибенко), «АС КОМ» (О. І. Ярмак), «Скіф» (О. В. Бондаренко), «Февраль» (В. І. Бортник), «Візит» (Р. О. Міщенко).

30 грудня, в останню суботу 2000 року, в спортзалі ДЮКФП м. Гуляйполя відбувся турнір з волейболу серед чоловічих збірних команд Пологівського, Михайлівського і Гуляйпільського районів.

Відкриваючи турнір, голова районної державної адміністрації І. О. Бірюков тепло і сердечно привітав учасників змагань і уболівальників з наступаючим 2001 роком, побажав усім щастя, здоров'я, успіхів і ви-

Чемпіони області з волейболу. 2001 р.

словив надію, що ініціативу старших, яка народилася на межі двох віків, підтримає молодь і проведення турніру в останню суботу року стане доброю традицією.

Чесна, безкомпромісна боротьба на волейбольному майданчику показала, що наші земляки були сильнішими від суперників, тому цілком заслужено перемогли їх. На друге місце вийшли пологівці.

За нашу збірну виступали П. Науменко (капітан), І. Бірюков, П. Цап, С. Гебель, С. Северин, Р. Казаненко, В. Рябко.

Переможцям начальник відділу з питань фізичної культури та спорту райдержадміністрації В. І. Гринь вручив перехідний кубок та грамоту, призерам – грамоти.

На початку березня 2001 року команда держустанов стала чемпіоном району з волейболу серед чоловічих команд. За перемогу боролись: П. Науменко (капітан), І. Бірюков, П. Цап, Р. Казаненко, О. Філіпченко, В. Боровик, Г. Іванов, В. Бортник.

Порадувало на цих змаганнях те, що в районі почав відроджуватися жіночий волейбол. Збірна «Колосу» змагалася з командою ДЮКФП. Тільки в п'ятій партії визначилися переможці – колосовці: команда у складі В. Путіної (капітан), Н. Лозової, Л. Гебель, А. Лук'янець, В. Рябко і Я. Савченко.

За підсумками змагань було визначено склад чоловічої команди, яка захищатиме честь району на зональній першості області в м. Пологах: І. Бірюков, П. Науменко, П. Цап, Р. Казаненко, С. Гебель, С. Северин, Г. Данілов, В. Рябко.

До речі, у Пологах наші волейболісти посіли перше місце і вийшли до фіналу, який відбувся в кінці березня у м. Гуляйполі.

Ще задовго до обласних змагань з волейболу серед працівників агропромислового комплексу за програмою спартакіади «Здоров'я» гуляйпільці почали наполегливо до них готуватися. До цього їх спонукав ще й ранг чемпіонів області. А мета у гравців була справді благородна: підтвердити почесне звання! Вони прекрасно усвідомлювали, що нелегко буде реалізувати задум, і це тільки додавало їм наснаги.

На зональних змаганнях в Пологах гуляйпільці зробили перший обнадійливий крок до заповітної мети – завоювали путівку до фіналу. Хоча, будемо щирі – та перемога далася їм нелегко.

Справді, приємною подією – святом спорту для жителів Гуляйполя стали нинішні фінальні змагання з волейболу серед чоловіків.

На фінал були запрошені команди, які посіли 1-2 місця в зональних змаганнях – збірні Вільнянського, Михайлівського, Приморського, Пологівського і Гуляйпільського районів.

М'яч у грі

Господарі змагань виявили природну гостинність і зробили перебування спортсменів пам'ятним.

... Першими за жеребом у боротьбу за почесний титул вступили волейбольні дружини Пологівського і Вільнянського районів. Гра проходила напружено, кожна з команд прагнула взяти верх – ініціативу перехоплювали то одні, то інші. Та перемогу вирвали наші сусіди – пологівці (2 : 1).

Після цього захоплюючого матчу відбувся церемоніал урочистого відкриття волейбольного турніру, який напевно надовго запам'ятається і болільникам, і гравцям.

... Під урочисту мелодію спортивного маршу до залу входять команди-учасниці фіналу першості і шикуються.

– Ми раді вітати вас на гуляйпільській землі, гостинно вклоняємось усім і сподіваємось, що час, проведений в нашому затишному місті, додасть вам бадьорості, наснаги, і гарного настрою, оскільки життя – це, насамперед, – рух, здоров'я і краса, – звучить голос ведучої.

Під звуки позивних «За Україну» фінал першості області оголошується відкритим. Право підняти прапор України надається капітанові команди Гуляйпільського району – чемпіонові області 2000 року та капітанам команд-призерів з міст Приморська та Поліг. Звучить Гімн України.

З вітальним словом виступив голова президії обласної ради КПФСТ «Колос» В. І. Шокарев.

– Це, мабуть, символічно, що фінальні змагання з волейболу XIII обласної спартакіади «Здоров'я» проходять у вашому історичному місті і в новому тисячолітті. Отже ви всі вже увійшли в історію... Я щиро бажаю учасникам турніру міцного здоров'я, успіхів в усіх справах. І хай в чесній боротьбі переможе сильніший, – мовив Володимир Іванович.

– Шановні гуляйпільці, учасники змагань, наші гості! – сказав, звертаючись до присутніх голова райдержадміністрації І. О. Бірюков. – Я хочу привітати всіх вас зі святом спорту, яке проходить на Гуляйпільщині. Хочу висловити вдячність керівництву обласної ради спортивного товариства «Колос» за те, що наша ініціатива була підтримана і цей турнір проходить в місті Гуляйполі. Рішенням райдержадміністрації затверджено п'ять призів, якими за підсумками змагань будуть відзначені кращі гравці... Я хотів би побажати всім вам здоров'я, спортивного духу і перемог. Зі святом вас!

І знову зал наповнили чарівні мелодії пісні «Горнись до тебе, Україно». Дівчата-україночки вручають святкові хліб-сіль почесним гостям, спортсменам зі словами: «Цим хлібом із врожаю Гуляйпілья шануємо гостей ми неспроста. В нім сонця й джерела цілюща сила. І помислів крилатих висота. Хай коровай на рушнику святковим додасть вам священної землі».

Головний суддя змагань В. Г. Калінін подякував керівництву району за чудову організацію проведення волейбольного турніру і виступив гарантом того, що на цих змаганнях переможе дійсно сильніший.

Гарячі оплески у спортсменів і численних уболівальників-глядачів, які прибули навіть із сусідніх сіл, викликав виступ дипломанта обласного фестивалю творчої молоді «Зорепад» і лауреата другої премії цього фестивалю – танцювального колективу «Провокація» під керівництвом Лариси Сабіашвілі. Його учасники радували майстерністю і «провокували» у присутніх веселий настрій впродовж турніру.

Змагання відзначились гострим суперництвом. І суддям, які обслуговували турнір, доводилось часом нелегко.

В другій грі наша збірна (капітан П. Науменко) зустрілася з михайлівцями. Поєдинок був не з кращих, допускалися помилки. Це позначилося і на результаті. З рахунком 2 : 1 – перемогли господарі майданчика.

В свою чергу приморці легко обіграли вільнянців і михайлівців з однаковим рахунком – 2:0. А наші земляки зустрілися з пологівцями. Гра була, як і на зональних змаганнях, напруженою і рахунок той же – 2:1 на нашу користь. Тож перший день приніс по дві перемоги приморцям і гуляйпільцям і одну – пологівцям.

Другого дня змагань в першій же зустрічі приморці переграли пологівців (2:0). Наші ж мірялися силами з вільнянцями (в минулому році вони замало не програли гостям). І з перших же хвилин гуляйпільці заволоділи ініціативою: їх злагоджені дії на блокуванні, а також в захисті та нападі крок за кроком вели їх до перемоги (2:0).

Наступні ігри: Пологи – Михайлівна – 2:1. Вільнянськ – Михайлівна – 2:0.

І ось заключна фінальна гра між фаворитами турніру – приморцями і гуляйпільцями (отримали по 3 перемоги). На майданчику – основний склад нашої команди – І. Бірюков, П. Науменко, П. Цап, С. Северин, С. Гебель і Р. Казаненко. В приморців потрібно виділити таких висококласних гравців, як брати Моцаки, майстер спорту Чередниченко, Марков та інших.

Скажемо відверто, симпатія багатьох гостей була на боці приморців. Навіть й обласне спортивне керівництво нас заспокоювало: «Для вас достойне й друге місце...» Та гуляйпільці не були б гуляйпільцями: вони мужньо витримали і цей психологічний пресинг. І заграли, як ніколи, і це дуже важливо – колективно, дружно і напрочуд майстерно, а значить – й результативно. На блокуванні вони буквально «задавили» приморців! А чого варта була віртуозність на майданчику Бірюкова і Науменка, котрі своїми пасами, розтягуючи оборону суперників, вдало виводили на ударну позицію наших нападаючих Цапа, Казаненка, Гебеля і Северина. І в захисті вдало боролися за кожен м'яч... Уміло спрямовував дії гравців команди чемпіон 1984 р. В. Бортник і за це йому вони щиро вдячні. Результат 2:0 й вивів волейбольну дружину на перше місце в турнірі і вони стали вдруге чемпіонами області серед сільських районів. Впевнено провели зустріч суддя національної категорії В. Г. Калінін і суддя I категорії М. В. Якушонок. А як тільки вболівали гуляйпільці за своїх фаворитів! Тож в перемозі земляків і їхня велика частка натхнення! Не стримався від похвали навіть голова Приморської райдержадміністрації В. Б. Одинокий: «Сьогодні дійсно перемогли сильніші. І це, мабуть, тому, що у вашій команді так майстерно грає мій колега Ігор Олексійович Бірюков. Я вас гаряче вітаю з перемогою й надалі бажаю успіхів і удач...»

І ось заключний акорд змагань: вручення нагород переможцям. Голова обласної ради ФСТ «Колос» В. І. Шокарев оголошує чемпіона-

ми гуляйпільську дружину у складі П. Науменка (капітан), І. Бірюкова, П. Цапа, С. Гебеля, Р. Казаненка, С. Северина, В. Рябка, Г. Данілова, – і вручає їм грамоти. За друге місце у турнірі відзначені приморці, за третє – положівці, четверте місце посіли вільнянці, п'яте – михайлівці.

Опісля голова райдержадміністрації І. О. Бірюков вручив призи в номінації «Кращий гравець» – С. Гостіщеву (Михайлівка), «Кращий нападаючий» – М. Петеляку (Вільнянськ), «Кращий захисник» – П. Науменку (Гуляйполе), «Кращий пасуючий» – О. Чижову (Пологи) і «За довголіття в спорті» – майстрові спорту В. Чередниченку (Приморськ). Цінні книги одержало спортивне керівництво області, судді.

Сільські спортсмени вдячні місцевій райдержадміністрації і комерційним структурам-спонсорам: ТОВ «Еталон» (керівник О. І. Дудка), ТОВ «Надія» (Н. Л. Биковська), ТОВ «Рівнопілля», (О. І. Філіпченко), ТОВ «Агро-Континент» (Д. Д. Сахно), ВАТ «Гуляйпільське» (С. А. Луценко), ВАТ «Агрошляхсервіс» (С. І. Малюка), райспоживтовариство (О. Ф. Новіков), «АСКОМ» (О. І. Ярмак), «Лілія» (О. О. Данілов), «Февраль» (В. І. Бортник), «Візит» (Р. О. Міщенко).

Фінал першості області з волейболу оголошується закритим. І як тут не приєднатись до гарних побажань ведучої: «І хай весна вам принесе удачу. Цілющі землі нададуть здоров'я й сил. За добрі справи шановно віддячать. Тепла, любові і душевної краси!.. До нових зустрічей!..»

24-25 квітня 2003 року у спортзалі ДЮКФП міста Гуляйполя відбулася фінальна частина першості області з волейболу серед чоловічих команд. За звання чемпіона боролися команди Гуляйпільського, Куйбишевського, Михайлівського, Оріхівського, Приморського і Якимівського районів.

Звання чемпіона області вирішувалось у заключній грі між командами Гуляйпільського і Якимівського районів. Показавши чудову, видовищну гру наші земляки здобули перемогу (2 : 0) і після річної перерви знову стали чемпіонами області (за останні чотири першості гуляйпільці тричі були лідерами). Ось імена чемпіонів: Ігор Бірюков, Павло Науменко (капітан), Микола Николаєнко, Сергій Гебель, Віталій Рябко, Сергій Северин, Геннадій Данілов, Павло Цап.

Кращими гравцями визнані: нападаючий Микола Николаєнко (Гуляйпільський район), захисник Віталій Савовський (Куйбишевський), розігруючий Геннадій Осмалотський (Якимівський). Призи «Глядацьких симпатій» вручено Олександрю Ігнатенку (Оріхівський), «За волю до перемоги» – Михайлу Серьогіну (Михайлівський), «За довголіття у спорті» – Віктору Чередниченку (Приморський район).

31 січня і 7 лютого 2004 року у Гуляйполі та Пологах відбулися два видовищні обласні турніри з волейболу серед чоловіків. У них взяли участь

кращі команди області за підсумками останніх років, а саме: Вільнянського, Пологівського, Гуляйпільського та Приморського районів.

В Гуляйполі перемогли приморці, тож у Пологах всі команди прагнули реваншу. І це вдалося зробити гуляйпільцям. Кращим гравцем у нашій команді був Павло Науменко. А за перемогу боролись: Павло Науменко (капітан), Микола Миколаєнко, Сергій Гебель, Геннадій Данилов, Роман Орел, Сергій Северин, Микола Якушонок, Юрій Середа (тренер команди В. І. Бортник).

7 березня 2004 року команда держустанов стала чемпіоном району з волейболу серед чоловічих команд. За перемогу боролися Павло Науменко (капітан), Павло Цап, Сергій Гебель, Роман Орел, Микола Миколаєнко і Микола Кашаєв.

2 і 3 квітня 2004 року у спортивному залі ДЮКФП проходили фінальні ігри першості області з волейболу серед чоловічих команд. У них взяли участь команди Василівського, Гуляйпільського, Куйбишевського, Мелітопольського, Приморського і Якимівського районів.

Спортивне свято, яке вдалося на славу, розпочалося урочистим відкриттям. До учасників змагань і вболівальників прибули заступник начальника управління з питань фізичної культури, спорту та туризму облдержадміністрації І. Д. Лужаниця, заступник голови обласної федерації футболу О. В. Рибченко, голова обласного фізкультурно-спортивного товариства «Колос» В. І. Шокарев, головний суддя змагань, суддя національної категорії В. Г. Калінін, голова Гуляйпільської районної державної адміністрації І. О. Бірюков, головні спонсори: генеральний директор ТОВ «Еталон», депутат обласної ради О. І. Дудка, голова райспоживтовариства О. Ф. Новіков та інші гості.

Тут же було оголошено, що наш район посів перше місце в області за підсумками минулого року в огдяді-конкурсі на кращу організацію фізкультурно-оздоровчої роботи серед населення і нагороджений кубком та дипломом.

О. В. Рибченко вручив срібні медалі президенту футбольного клубу «Роза вітрів» С. А. Луценку за здобуття другого місця в області з міні-футболу.

Перед присутніми виступили І. Д. Лужаниця, В. Г. Калінін, І. О. Бірюков, який вручив гостям гуляйпільські сувеніри.

Команди-учасниці змагань отримали наші запашні короваї.

Опісля почалися фінальні ігри. Першими на волейбольний майданчик вийшли давні друзі-суперники: гуляйпільці і куйбишевці. Про напружену гру говорить і результат: 2 : 1 на користь земляків.

Протягом двох днів тривала чесна, безкомпромісна чоловіча боротьба на спортмайданчику. У підсумку виявилось, що перше місце і звання чемпіонів області вибороли гуляйпільці, на другому місці залишилися приморці, на третьому — мелітопольці. Їх нагороджено медалями різного гатунку, а гуляйпільців ще й кубком.

У нашій команді за перемогу боролися: Ігор Бірюков, Павло Науменко (капітан), Сергій Гебель, Геннадій Данілов, Павло Цап, Роман Орел, Микола Миколаєнко, Сергій Северин, Микола Кашлев, Євген Кузьмін (тренер Володимир Бортник).

Спеціальні призи, які запровадила Гуляйпільська райдержадміністрація кращим гравцям, отримали Віталій Чередниченко (Приморський район), Тимур Хамзін (Якимівський район), Віктор Халецький (Куйбишевський район), Роман Орел (Гуляйпільський район), спеціальний приз глядацьких симпатій – Григорій Кишинівський (Мелітопольський район), приз кращого вболівальника – Микола Каретник (м. Гуляйполе). Нагороди їм вручив І. О. Бірюков.

Спонсорами змагань виступили: ТОВ «Лілія» (О. О. Данілов), ТОВ «Преображенське» (О. Ю. Коростельов), допоміжна школа-інтернат (С. А. Столярєнко), КП «Теплокомунсервіс» (О. П. Гура), ВАТ «Гуляйпільський міжрайагропостач» (В. І. Павелько), ТОВ «Рівнопілля» (О. І. Філіпченко), Пологівський центр електрозв'язку № 6 (Г. В. Конда), РЕМ (М. В. Петриляк), ТОВ «Діло СК» (С. І. Курман), ТОВ «Горицвіт» (Т. М. Жаболєнко).

У квітні 2004 року в спортивних залах ЗОШ № 4, СЗОШ та ДЮКФП пройшли змагання з волейболу серед юнаків загальноосвітніх шкіл району. У змаганнях взяло участь 16 збірних команд, які були розділені на три групи.

До фінальної трійки вийшли збірні ЗОШ № 4, Успенівського НВК та Любимівської ЗОШ, які у спортзалі ДЮКФП розіграли між собою призіві місця. Тут не було рівних юнакам ЗОШ № 4, які вибороли перше місце, друге посіли волейболісти Успенівського НВК, третє – Любимівської ЗОШ.

Команди-призери нагороджені дипломами.

У спортивних залах СЗОШ, ЗОШ № 4 та ДЮКФП 13 команд розіграли першість району з волейболу серед дівчат загальноосвітніх шкіл. Команди було розділено на три групи, переможці яких і визначили кращу.

Посівши перші місця в групах, до фіналу потрапили команди СЗОШ, ЗОШ № 4 та Приютненського НВК, які у спортзалі ДЮКФП розіграли між собою призіві місця. Перемігши всіх суперників, переконливо

перемогу здобула команда ЗОШ № 4 (директор Галкіна Л. А., вчитель фізкультури Шапошнік Г. О.), на другому місці – СЗОШ (Кириченко В. Ф., Маслієнко Л. О.), на третьому – Приютненська НВК (Лопатін Л. В., Коробов В. В.).

Команди-призери нагороджені дипломами відділу райдержадміністрації.

Змагання проходили в залі районної спартакіади серед школярів.

У квітні 2004 року створено спортивний клуб «Гуляйполе», президентом якого був голова районної державної адміністрації І. О. Бірюков. Не багато часу минуло відтоді, а вже 6 червня шанувальники волейболу зібралися у спортивному залі ДЮКФП на свято, щоб урочисто провести збірну команду ветеранів спортивного клубу «Гуляйполе» на чемпіонат світу в м. Тампере (Фінляндія).

На свято прибули гості. Це – керуючий Запорізькою дирекцією банку «Аваль» О. Ф. Білоусенко, керівник фірми «Інтерпласт» Д. В. Александров, генеральний директор фірми «Запоріжтурист» В. М. Білоблоцький, які організаційно та фінансово підтримали нашу команду ветеранів. Фінансову підтримку також надали ВАТ «Мотор Січ», управління з питань фізичної культури, спорту та туризму Запорізької облдержадміністрації, ВАТ «Запоріжнафтопродукт», Запорізька дирекція «Укрпошта», Запорізький облавтодор, Запорізька дирекція ВАТ «Укртелеком», фірми «Адора», «Укррос» (м. Київ), фірма «Інтер», «Агросинтез» (м. Запоріжжя), Оріхівбудтрансгаз», обласна рада профспілок.

В підготовці спортивного свята та матеріальному оснащенні збірної команди району взяли участь підприємства, організації, товариства регіону.

Ведуца запрошує до слова І. О. Бірюкова, який, зокрема, сказав: «Я хочу привітати всіх із сьогоднішнім спортивним святом. Те, що центр волейболу перемістився в Гуляйполе, – це давно відомо. Але те, що сьогодні подія неординарна і те, що команда СК «Гуляйполе», який недавно створили, бере участь у чемпіонаті світу серед ветеранів волейболу, уже є перемогою.

Ігор Олексійович щиро подякував спортсменам, які з'їхалися з різних міст України і дали згоду захищати честь і прапор нашого спортивного клубу «Гуляйполе» на чемпіонаті світу, за їх пропаганду спорту серед молоді.

За рішенням президії клубу всі 12 гравців зараховані почесними членами клубу. Ідея створення клубу виношувалася три роки і лише тепер втілюється у життя завдяки людям-патріотам, яких було вже названо.

«Я хочу подякувати і одній, і другій команді, побажати прекрасної гри, всім гарного настрою, команді ветеранів успішно виступити у Фінляндії і щоб ми зустрічали її з призами і перемогою», – так закінчив виступ І. О. Бірюков.

Опісля команди отримали запашні гуляйпільські короваї, і до слова запросили О. Ф. Білоусенка, який, зокрема, відзначив, що Україна не тільки європейська, а й світова держава, вона утверджується і збільшує свій авторитет талановитими людьми, у тому числі і спортсменами.

Далі Олександр Федорович продовжував: «Я вважаю, що Ігор Олексійович – людина неспокоїної вдачі, ініціативна і жителем Гуляйпільського району просто повезло, що він неординарна людина, живе не тільки турботами сьогодення, а й думає про державу, займається спортом, доклав чимало зусиль, щоб зібрати ветеранів спорту, тих, хто грав у волейбол і прославляв державу у різні часи, і зараз вони будуть захищати честь і прославляти Україну, виступаючи у Фінляндії».

О. Ф. Білоусенко побажав команді ветеранів перемоги на чемпіонаті світу.

До присутніх говорив і М. В. Білоблоцький. Він відзначив, що поїздка ветеранів до Фінляндії – це велика честь, і сьогодні ми присутні на історичній події, адже вперше з районного центру поїде збірна України представляти спортивний клуб «Гуляйполе».

Посвідчення членів клубу збірній ветеранів вручали віце-президент, голова правління ВАТ «Гуляйпільське» С. А. Луценко, директор-адміністратор клубу, директор ТОВ «Рівнопілля» О. І. Філіпченко.

Від ветеранів клубу виступив С. В. Телима (м. Київ), який подякував за теплі проводи на другий чемпіонат світу з волейболу і розповів про кожного члена збірної, яка завдяки керівництву клубу, райдержадміністрації, спонсорам зуміла зібратися, підготуватись і від'їжджає на ці престижні змагання.

«Ми хочемо висловити щиру подяку всім тим, хто брав активну участь у підготовці нашої команди, і обіцяємо виступити достойно на престижному турнірі», – запевнив виступаючий.

З Божим благословенням до збірної ветеранів звертався благочинний району, протоієрей, настоятель церкви святителя Тихона Іоан Зеляк.

А далі була красива спортивна гра з волейболу між командами збірної ветеранів України спортивного клубу «Гуляйполе» і зірною району, чотириразовим чемпіоном області, чемпіоном України серед держустанов (капітан Павло Науменко). Продемонструвавши високу майстерність і якість гри, перемогли ветерани. Кращими гравця-

Тампере (Фінляндія). 2004 р.

ми були визнані у збірній ветеранів Олександр Бондаренко (м. Вінниця), у збірній району – Сергій Северин (м. Гуляйполе). Призи їм вручив І. О. Бірюков.

Голова районної ради Є. Г. Коровка тепло привітав членів збірної ветеранів, побажав їм перемоги на чемпіонаті світу і вручив пригорщу гуляйпільської землі та прапор району, щоб вони надихали на перемогу.

Ця неординарна подія – проводи збірної на чемпіонат світу – нікого з присутніх не залишила байдужими. Адже вперше в історії краю гуляйпільці виходять на міжнародну арену.

Тож щасливої дороги і успішного виступу землякам на чемпіонаті світу!

16 червня з Фінляндії (м. Тампере) повернулась чоловіча команда ветеранів з волейболу (вік 50+) спортивного клубу «Гуляйполе», яка вперше була учасницею відкритого чемпіонату світу. Результат, з яким вона повернулась, перевершив усі прогнози і сподівання – завойований головний кубок змагань і чемпіонські медалі, другі – білоруси, треті – фіни.

На прохання шанувальників волейболу ми звернулися для більш детального висвітлення дій, які передували поїздці на чемпіонат і його ходу до президента спортивного клубу «Гуляйполе», капітана команди, голови районної державної адміністрації І. О. Бірюкова.

Ігор Олексійович погодився відповісти на наші запитання.

– Перш за все, дозвольте, Ігорю Олексійовичу, привітати команду із завоюванням чемпіонських медалей і почути: коли зародилась ідея створення клубу та як формувався склад команди?

Чемпіони світу з волейболу серед ветеранів члени СК «Гуляйполе»
2004 р.

– Ідея створення спортивного клубу «Гуляйполе» виникла ще у 2002 році, коли пройшов попередній чемпіонат світу. Мій колега і член команди Віталій Чередниченко запропонував можливий склад команди, тих людей, які на сьогодні, незважаючи на вік, є діючими спортсменами. З кожним кандидатом у члени команди провели індивідуальні бесіди, після погодження звернулися до Федерації волейболу України і отримали позитивну відповідь. Але умови участі команди у змаганнях такого рівня непрості. Виникла необхідність у створенні спортивного клубу «Гуляйполе», і такий клуб у березні почав діяти. Після цього ми отримали запрошення від організаторів проведення чемпіонату світу.

Команду було сформовано.

Ігор Бірюков, президент СК «Гуляйполе», чемпіон України серед державних службовців, чотириразовий чемпіон області з волейболу, капітан команди (м. Гуляйполе); Павло Цап, кандидат у майстри спорту, чемпіон України серед державних службовців, чотириразовий чемпіон області з волейболу (м. Гуляйполе); Петро Чухраєв, майстер спорту, бронзовий призер СРСР, чемпіон світу і олімпійський чемпіон у ветеранському русі, кращий нападаючий українського волейболу (м. Харків); Сергій Єрмаков, майстер спорту, бронзовий призер СРСР, неодноразовий чемпіон України, чемпіон світу серед ветеранів, професор (м. Харків); Микола Лопін, бронзовий призер СРСР, чемпіон світу серед ветеранів (м. Харків); Петро Сатановський, майстер спорту, чемпіон світу і олімпійських ігор серед ветеранів (м. Харків); Олександр Бондаренко, майстер спорту, чемпіон Європи, світу і олімпійських ігор серед ветеранів (м. Вінниця); Віталій Чередниченко, майстер спорту, чемпіон світу і Європи (м. Бердянськ); Олександр Мнюх, кандидат у майстри спорту, чемпіон світу та Європи серед ветеранів (м. Хмельницький); Мар'ян Чарнош, чемпіон олімпійських ігор серед ветеранів (м. Львів); Сергій Телима, чемпіон Європи, світу, олімпійських ігор серед ветеранів (м. Київ). Тренер команди Володимир Бортник (м. Гуляйполе).

Сформувавши склад команди, керівництво клубу звернулося до підприємств і організацій міста Запоріжжя і району за фінансовою підтримкою для участі у чемпіонаті. На наше звернення відгукнулись: ВАТ «Мотор Січ» (генеральний директор В. О. Богуслаєв), обласна дирекція АПП банку «Аваль» (директор О. Ф. Білоусенко), облспорткомітет (В. Є. Лобанов), корпорація «Агросинтез» (В. І. Слісаренко), підприємство «Адора» (К. Г. Кейданський), ПП «Колумб» (С. І. Косік), ДП «Запорізький автодор» (А. О. Писанко), обласна рада профспілок, Запорізька дирекція ВАТ «Укртелеком» (М. О. Лобунов), Запорізька дирекція

Гуляйпiльці у Фiнляндiї. 2004 р.

«Укрпошта» (О. О. Насекан), ПП «Будтрансгаз» (О. Д. Керничний), ВАТ «Запорiжнафтопродукт» (В. М. Головка), ТОВ «iнтер-Запорiжжя» (В. С. Троян), ТОВ «iнтерпласт» (Д. В. Александров). Не залишились осторонь i ТОВ «Батькiвщина» (В. М. Савовський), ЗАТ «Агрошляхсервiс» (С. I. Малюка), ТОВ «Роза вiтрiв» (С. А. Луценко), ТОВ «Февраль» (В. I. Бортник), ТОВ «Еталон» (О. I. Дудка), ТОВ «Рiвнопiлля» (О. I. Фiлiпченко, ТОВ «Украiна» (М. Г. Тимофiєв), ТОВ «Агро-Континент» (Д. Д. Сахно), ТОВ «Полтавка» (Г. О. Федько), ПСГП «Левадне» (О. М. Пашков), ВАТ «Гуляйпiльський елеватор» (Л. М. Виновий), ТОВ «Семенiвське», ТОВ «Приютне» (О. В. Довгаль), «Дiло СК» (С. I. Курман), ТОВ «Лiлiя» (О. О. Данiлов), ТОВ «Резон» (В. I. Дудка), ДП «Машинобудiвний завод» ВАТ «Мотор Сiч» (О. А. Долженко) та ряд приватних пiдприємцiв.

– А що передувало чемпiонату свiту?

– Чемпіонату світу передували два тренувальних збори. Перший у місті Харкові на міжнародному турнірі, присвяченому пам'яті олімпійського чемпіона А. П. Єшпенка. Другий збір пройшов у Гуляйполі 6 червня перед від'їздом на чемпіонат світу, тоді відбулися урочисті проводи і контрольна зустріч із збірною району.

– Будь ласка, розкажіть, які ж завдання ставилися перед командою на чемпіонаті світу?

– Перш за все, представити історичне містечко Гуляйполе на світовій спортивній арені і достойно виступити серед грандів світового волейболу, стати призерами світової першості.

Збірна команда ветеранів України спортивного клубу «Гуляйполе» – чемпіон світу 2004 року.

– А який був організаторський рівень змагань і де вони проходили?

– 15-й рік проходить відкритий чемпіонат світу з волейболу серед ветеранів у місті Тампере, де бере участь до 150 команд з 10-11 країн світу. Проводить його клуб «Колеван Лентопалло» на базі спортивного комплексу «Піркехалле», який дає змогу проводити змагання одночасно на 30 волейбольних майданчиках. Змагання проходять під патронатом Прем'єр-Міністра Фінляндії. Цьогорічні поєдинки обслуговували 35 високопрофесійних суддів.

У нашій віковій категорії «50+» було найбільше команд – 18, які розбили на чотири групи.

– Хто вважався фаворитом і претендентом на Золоті медалі?

– Серед таких були сильні команди Москви, Санкт-Петербурга, Білорусії, КамАЗ (Росія), фінська команда «Нокія». На нас стали звертати увагу, коли ми вийшли у чвертьфінал. У полуфіналі гуляйпільці перемогли фінів, а у фіналі – збірну Білорусії з рахунком 2 : 0 і стали чемпіонами світу.

– Що дозволило добитися такого результату?

– Це організаційна і фінансова підтримка спонсорів, відчуття Батьківщини, не можна було без хвилювання стояти, коли звучав Гімн України і підіймався прапор Гуляйполя. І, звичайно, благословення гуляйпільців на перемогу і незрима підтримка рідних болільників.

– А які плани на майбутнє?

– Участь в Олімпійських іграх в наступному році в Канаді. А для підтримки спортивної форми плануємо виступити на міжнародних змаганнях, які пройдуть у жовтні в Дніпропетровську на кубок Президента України та у турнірах в Гурзуфі й Ізмаїлі.

– А які завдання СК «Гуляйполе»?

– Серед інших – це не тільки підготовка до успішного виступу команди на міжнародних змаганнях, а й популяризація ігрових видів спорту, залучення молоді до спорту та участь у турнірах різного рівня.

6 березня 2005 року волейбольна команда чоловіків ВАТ «Гуляйпільське» виборола звання чемпіона району. На другому місці команда держустанов, на третьому – ЗАТ «Агронива».

23 березня 2005 року відбувся турнір з волейболу серед ветеранів спорту.

– Ми згадали свою спортивну молодість, поспілкувались між собою, отримали великий заряд бадьорості, – ділилися враженнями А. Васильєв, Г. Шелех, М. Якушонок. – Тому всі ветерани спорту – учасники турніру висловлюють щиру подяку директору ДЮКФП Н. О. Даніловій, начальнику відділу з питань фізичної культури і спорту райдержадміністрації В. І. Гриню, редактору районної газети «Голос Гуляйпільня» І. К. Кушніренку за допомогу в організації і проведенні турніру.

13 квітня 2005 року у спортивних залах ДЮКФП, ЗОШ № 1, ЗОШ № 4 та СЗОШ пройшли районні змагання з волейболу серед учнів (юнаків) загальноосвітніх шкіл району.

За призові місця боролися 16 команд. Але беззаперечним лідером змагань була команда ЗОШ № 4, яка і виборола перше місце (вчителі фізвиховання Ю. Т. Брацило, Г. О. Шапошник), друге – ЗОШ № 1 (О. В. Яковенко), третє – Любимівська ЗОШ (О. П. Попруга).

Команди-призери нагороджені дипломами.

Збірна району з волейболу. 2007 р.

Кубок «Золота осінь» у 2005 році виграла волейболісти ВАТ «Гуляйпільське».

17-18 грудня 2005 року у м. Вільнянську на обласному волейбольному турнірі серед чоловічих команд наші земляки зайняли друге місце, поступивши господарям майданчика, – 1 : 2. Організатори турніру у нашій команді кращим гравцем визнали М. Кашлева і вручили йому пам'ятний подарунок.

У квітні 2006 року у спортзалі ДЮКФП пройшла першість району з волейболу серед чоловічих команд. Звання чемпіона виборола команда ДЮКФП. За перемогу боролись: С. Ф. Северин (граючий тренер), І. Ціпінь (капітан), Ю. Серета, Д. Вовченко, О. Шевченко, А. Любін, Д. Вербицький, І. Півнюк.

– Приємно, що на Гуляйпільлі підрастає молоде покоління, яке гідно підтримує традиції волейбольного спорту, – зазначив С. А. Гебель.

21 та 22 квітня 2007 року у спортзалі ДЮКФП пройшла фінальна частина обласних змагань з волейболу в залік III-х «Козацьких ігор» серед збірних команд сільських районів. Поборотися за першість прибули волейболісти Приморського, Приазовського, Михайлівського, Кам'янсько-Дніпровського, Вільнянського та Гуляйпільського районів. Чемпіонами області стали гуляйпільці, які виграла всі поєдинки. Перемогу виборювали: С. Гебель (капітан), С. Северин, В. Боровик, М. Кашлев, Ю. Серета, І. Ціпінь, С. Булгак, А. Любін та І. Півнюк. А допомогу в організації і проведенні змагань надав директор ТОВ «Діло СК» С. І. Курман.

В кінці грудня 2007 року на обласному новорічному турнірі з волейболу серед чоловічих команд у м. Вільнянську гуляйпільська команда у складі С. Гебеля, С. Северина, В. Боровика, І. Ціпінь, А. Любіна, І. Півнюка, Ю. Середи, О. Коропацького зайняла перше місце.

10 січня 2009 року в Оріхові відбувся обласний турнір з волейболу серед чоловічих команд з нагоди ювілею заслуженого працівника фізичної культури та спорту Ю. А. Шкуро. Участь у ньому взяла і команда гуляйпільців, яка на шляху до перемоги обіграла гравців «Оріхова - II», «Оріхова-I» і пологівців.

Тож переможцями змагань стала збірна Гуляйпільського району, у складі якої виступали Сергій Гебель (капітан), Вадим Боровик, Сергій Северин, Сергій Булгак, Ігор Ціпінь, Андрій Любін, Ігор Півнюк, Юрій Серета. Друге місце у – господарів змагань, третє – у пологівців.

Кращим гравцем нашої команди визнано Ігоря Ціпньо, якому вручено пам'ятний подарунок.

В організації поїздки команди на змагання допомогу подав керівник ПП «УНК «Вища освіта» С. А. Луценко.

14 березня 2009 року відбулися змагання першості району з волейболу серед чоловічих команд. Переможцем, як і у всіх попередніх іграх, стала команда ПСП «Мир».

20 і 21 березня 2009-го року у спортзалі ДЮСШ пройшли обласні зональні змагання з волейболу серед чоловічих команд у залік обласної спартакиади серед збірних команд сільських районів. На майданчику змагалися волейболісти Розівського, Пологівського, Вільнянського, Оріхівського і Гуляйпільського районів.

Наші земляки, показавши красиву гру і високу майстерність, перемогли пологівців (2 : 1), оріхівців (2 : 0), розівців (2 : 0). І хоч поступилися вільнянцям із рахунком 1 : 2, але пройшли до фіналу.

За перемогу боролися Сергій Гебель (капітан), Сергій Северин, Вадим Боровик, Ігор Ціпінь, Сергій Булгак, Андрій Любін, Ігор Півнюк і Віталій Рячко.

На початку квітня 2009-го року у спортзалі Гуляйпільської ДЮСШ відбулися фінальні змагання з волейболу серед чоловічих команд у залік обласної спартакиади команд міст і сільських районів, присвяченої 70-й річниці утворення Запорізької області.

Наші земляки вибороли третє місце, пропустивши вперед приморців і вільнянців. За нашу команду грали Сергій Гебель (капітан), Сергій Северин, Сергій Булгак, Ігор Ціпінь, Вадим Боровик, Роман Казаненко, Андрій Любін та Віталій Рячко.

З 26 по 28 квітня 2010 року в спортзалі ОДЮСШ у Запоріжжі проходили обласні змагання з волейболу серед юнаків сільських районів у залік 65-ї ювілейної спартакиади школярів.

У фінальній грі суперником гуляйпільців була команда Кам'янсько-Дніпровського району, наші зайняли друге місце. Його виборювали: Денис Коропацький, Павло Литвиненко, Едуард Зеленський, Роман Онищенко, Владислав Каретник, Ігор Горпинич, Михайло Хорішко, Олександр Биковський, Владислав Овчінніков, тренер команди Сергій Федорович Северин.

6-7 травня 2011 року у спортивному залі ДЮСШ пройшли обласні зональні змагання з волейболу в залік обласної спартакиади серед збірних команд міст та сільських районів, в яких взяли участь представники Пологівського, Розівського, Запорізького, Вільнянського, Токмацького, Новомиколаївського і Гуляйпільського районів.

Поділені на дві групи, волейболісти розпочали боротьбу за вихід у фінал. Рівних нашим хлопцям не було. Обігравши суперників у своїй групі, вони зішлись у двобої із дуже сильною командою вільнянців.

Гра і справді була видовищною і азартною. Та рахунок 2 : 0 на користь гуляйпільців приніс їм два «золоті очки», з якими вони і вийшли у фінал.

За цю перемогу боролися С. Гебель (капітан), А. Любін, І. Ціпіньо, О. Омесь, С. Мірошніченко, І. Півнюк і С. Булгак.

У травні 2011 року у спортивному залі ДЮСШ пройшов фінал обласних змагань з волейболу серед команд Гуляйпільського, Вільнянського, Михайлівського, Кам'янсько-Дніпровського і Куйбишевського районів.

Вперта, часом драматична гра, за активної підтримки уболівальників принесла такі результати: перше місце виборолала команда Приазовського району, гуляйпільці залишилися на другому місці, а вільнянці – на третьому.

У нашій команді за перемогу боролися Андрій Любін (капітан), Ігор Ціпіньо, Юрій Середа, Денис Коропацький, Сергій Мірошніченко, Ігор Півнюк, Олександр Омесь та Сергій Гебель.

Переможці та призери змагань отримали заслужені нагороди.

На початку грудня 2011 року у спортзалі ДЮСШ відбулися змагання районного турніру з волейболу «Золота осінь» серед чоловічих команд. Перше місце посіли волейболісти команди «Енергія-РЕМ», на другому місці – команда ЗАТ «Агронива», на третьому – ДЮСШ.

На початку травня 2012 року пройшли районні змагання з волейболу серед юнаків. У них взяли участь 16 шкільних команд. До фінальної частини змагань увійшли команди ЗОШ № 1, колегіуму «Лідер», ЗОШ № 2, Успенівського, Верхньотерсянського та Любимівського навчально-виховних комплексів.

У напруженій боротьбі пройшла гра за перше і друге місця між командами колегіуму «Лідер» та ЗОШ № 1, у якій перемогу святкували учні колегіуму (тренер команди Віктор Мінкін, вчитель Віктор Колосовський). Другу сходинку посіли волейболісти ЗОШ № 1 (вчитель Олександр Яковенко), а третю – Любимівський НВК (Олександр Попруга).

Призери змагань нагороджені кубками та грамотами районного відділу освіти.

НА ПРИЗ ГАЗЕТИ

27 лютого 1972 року у спортивному залі Червоненської восьмирічної школи відбулися фінальні змагання з волейболу серед колективів фізкультури району за перехідний приз Гуляйпільської районної газети «Зоря комунізму». В них взяло участь 8 чоловічих і стільки ж жіночих команд.

Серед жіночих команд призові місця відповідно вибороли волейболісти колгоспу «Україна» (капітан Наталія Передерій), міжколгоспного будівельно-монтажного управління (Людмила Столяренко) та колгоспу імені Ілліча (Валентина Борт); серед чоловіків – спортсмени радгоспу «Червоний» (капітан Віктор Дерев'янка), міжколгоспного будівельно-монтажного управління (Анатолій Бондаренко) і колгоспу «Перемога» (Микола Канциба).

За підсумками змагань серед колективів фізкультури на перше місце вийшли волейболісти міжколгоспного будівельно-монтажного управління (громадський інспектор Анатолій Бондаренко), на друге – радгоспу «Червоний» (інструктор зі спорту Віктор Дерев'янка), на третє – колгоспу «Україна» (Петро Яцев).

Так, першим володарем перехідного призу, встановленого редакцією газети «Зоря комунізму», стали спортсмени МБМУ. Їм і було вручено кубок та грамоту районної ради ДССТ «Колос». Грамотами нагороджено також колективи радгоспу «Червоний» і колгоспу «Україна». Члени команд-переможниць колгоспу «Україна» (жіноча) і радгоспу «Червоний» (чоловіча) удостоєні дипломів.

9 травня 1973 року в міському парку імені Калініна волейболісти змагалися за приз газети «Зоря комунізму».

Перше місце виборола команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин, на другому – волейболісти колгоспу імені Карла Маркса, на третьому – райоб'єднання «Сільгосптехніка».

Приз вручено заводчанам, а команда карломарксівців нагороджена грамотою районної ради ДСТ «Колос».

23 березня 1974 року втретє було розіграно перехідний приз газети «Зоря комунізму».

Серед чоловічих команд перше місце вибороли спортсмени міжколгоспного будівельно-монтажного управління (капітан – громадський інструктор Анатолій Бондаренко), серед жінок – дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин (капітан Олена Друян).

Загальнокомандне перше місце посіли волейболісти міжколгоспного будівельно-монтажного управління. Їм вручено перехідний приз, встановлений редакцією газети «Зоря комунізму», та Диплом першого ступеня.

Дипломами другого й третього ступеня нагороджені призери розіграшу спортсмени дослідно-експериментального заводу і радгоспу «Червоний».

У 1975 році переможцями змагання на приз районної газети стали команди дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин (чоловіки) і колгоспу «Україна» (жінки).

В кінці лютого 1976 року колективи фізкультури району розіграли приз газети «Зоря комунізму», змагання були присвячені XXV з'їзду КПРС. У них взяли участь 24 чоловічих і жіночих команд. 22 лютого переможці зональних поєдинків (11 команд) продовжували боротьбу у фіналі.

У жінок першими були спортсмени колгоспу «Україна» – Марія Хорішко, Любов Бірюк, Тетяна Борт, Марія Свібович, Тетяна Буряк, Любов Буряк, Зінаїда Шевченко і Лідія Петько (тренер В. Г. Бодня).

Серед чоловічих команд першими стали волейболісти райоб'єднання «Сільгосптехніка» у складі – Миколи Якушонка, Федора Чижика, Олександра Приліпка, Петра Жовніренка, Анатолія Бондаренка, Миколи Лапіна, Богдана Старокоженка і Володимира Пономаренка (тренер М. С. Качан). Вони і стали володарями перехідного призу.

У середині грудня 1976 року (до речі, другий раз на рік – Авт.) відбулися фінальні змагання з волейболу на приз газети «Зоря комунізму». Серед чоловіків першість вибороли спортсмени райоб'єднання «Сільгосптехніка». Команда виступила у такому складі: Федір Чижик (капітан), Микола Якушонок, Петро Жовніренко, Анатолій Бондаренко, Василь Тутов, Василь Мішаєв, Анатолій Тимошенко і Богдан Старокоженко.

Серед жіночих колективів переможцями стали волейболісти взуттєвої фабрики (Галина Кісь, Олена Бондаренко, Галина Передерій, Тетяна Левченко, Людмила Ведмідь, Тетяна Сова, Зінаїда Шаровська і Валентина Сакун).

У районних змаганнях з волейболу на приз газети «Зоря комунізму» у 1977 році брало участь 24 чоловічі і 12 жіночих команд. Змагання проходили в зонах.

У фіналі, який відбувся 6 березня, у вирішальному поєдинку зустрілися чоловічі команди радгоспу «Червоний» і колгоспу імені Горького. Першу партію горьківці програли, та потім вони зуміли виграти дві партії і приз газети «Зоря комунізму». До команди входили Анатолій Стасик, Анатолій Кольчійенко, Іван Шевель, Олександр Браженко, Василь Калиниченко, Віктор Буланій, Григорій Богуславський, Анатолій Федоренко.

У жінок на перше місце вийшла команда колгоспу імені Свердлова. Їм і дістався приз, за який боролись Валентина Земелько, Валентина Сунка, Ольга Лаврів, Галина Симон, Катерина Бацай, Валентина Тоцька, Галина Сергієнко. Всі вони нагороджені жетонами і грамотами райради ДСТ «Колос».

У березні 1978 року усьоме розігрувався приз газети «Зоря комунізму» з волейболу серед колективів фізкультури району.

У лютому 1979 року відбулися фінальні змагання чоловічих і жіночих волейбольних команд на приз газети «Зоря комунізму».

Серед чоловічих команд перемогу здобули волейболісти експериментального заводу сільгоспмашин (тренер Володимир Мартиненко, капітан команди Богдан Старокоженко).

Серед жіночих команд приз газети виграла команда СШ № 4.

У березні 1980 року вдєв'яте колективи фізкультури розіграли приз газети «Зоря комунізму» з волейболу. Він дістався спортсменам колгоспу «Заповіт Леніна» і жіночій команді колгоспу імені Енгельса.

27 січня 1981 року в спортзалі міської СШ № 4 відбулися фінальні змагання чоловічих і жіночих волейбольних команд на приз газети «Зоря комунізму».

Серед жіночих команд приз вибороли волейболістки з СШ № 4 А. Попова, Г. Попович, В. Дяченко, С. Біленко, В. Ходус, О. Вагіс, О. Ясько, В. Шевченко і Л. Усова.

Серед чоловіків кубок вибороли волейболісти міського профтехучилища № 28 А. Бондаренко, В. Чуйко, В. Тутов, М. Лапін, О. Домашенко, В. Домашенко, М. Якушонок та І. Закарлюка.

У фіналі на приз газети «Зоря комунізму» 1982 року зустрічалися волейболісти райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ та радгоспу «Червоний». Команда освіти виступала у складі Ю. Брацила (капітан), О. Заїченка, О. Яковенка, І. Дубченка, Г. Шелеха, Г. Ісаєнка, О. Сої і В. Кузьменка. Приз здобули освітяни.

Серед жіночих команд першість виграла волейболістки колгоспу імені Енгельса (І. Г. Зіненко (капітан), Т. Стадніченко, Т. Волкова, І. Бодня, Н. Пузанова, В. Мажаєва і Т. Махно).

У кінці лютого 1983 року відбулися фінальні ігри колективів фізкультури району з волейболу на приз газети «Зоря комунізму». Серед жінок призові місця вибороли волейболістки райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ, експериментального заводу сільгоспмашин, колгоспу «Заповіт Леніна», серед чоловіків – спортсмени радгоспу «Червоний», райоб'єднання з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства, колгоспу імені Горького.

У 1984 році у березні втринадцяте розіграно призи газети «Зоря комунізму» з волейболу серед колективів фізкультури району. Серед чоловічих команд найбільш гострою, цікавою була гра неодноразових володарів призу «Зорі комунізму» дружного колективу з радгоспу «Червоний» і їхніх суперників із птахофабрики «Гуляйпільська». Перемогли червононенці у складі Валентина Пилипенка, Володимира Шевченка, Віктора

Дерев'янка, Олександра Тихорського, Віктора Кукоби, Анатолія Нещета, Валентина Тютюнника, Олексія Губаря та Івана Жованика.

Приз газети виграла спортсменки птахофабрики «Гуляйпільська» у складі Світлани Чучко, Валентини Коваленко, Світлани Мякишевої, Людмили Тарабанової, Світлани Погожої, Світлани Сторожук, Інни Гербутової, Алли Дмитренко, Марини Вікентьевої та Лариси Кроніної.

Вже традиційно у січні-лютому проходять спортивні змагання на приз газети «Зоря комунізму». У змаганнях 1985 року взяли участь близько 500 чоловік. У зональному суперництві (колективи фізкультури були поділені на 6 зон) виступили 28 чоловічих – у складі 280 спортсменів і 19 жіночих (190 спортсменів).

Серед чоловічих команд в зонах перемогли фізкультурні колективи «Авангард», «Україна», радгоспу «Червоний», птахофабрики «Гуляйпільська», райвно та райоб'єднання з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства.

Вийти у фінал серед жіночих команд завоювали право спортсменки райвно, колгоспів «Україна», імені Енгельса, імені Калініна, птахофабрики «Гуляйпільська» та райспоживтовариства.

2-3 лютого в культурно-спортивному залі радгоспу «Червоний» відбулися фінальні змагання чоловічих команд. Вони й назвали лідерів. Перше місце зайняли спортсмени птахофабрики «Гуляйпільська», друге – райоб'єднання з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства.

Фінальні змагання жінок проходили у спортзалі міської СШ № 4. Першою тут була команда райспоживтовариства.

22 березня 1986 року в спортзалі четвертої середньої школи у фіналі на приз газети «Зоря комунізму» зустрілися волейболісти райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ та птахофабрики «Гуляйпільська».

Змагання відзначалося великою напругою й закінчилося перемогою сільських спортсменів з рахунком 2 : 1 (11 : 15, 15 : 17, та 15 : 13). Вони й повезли кубок газети.

1 лютого 1987 року відбулися змагання на приз газети «Зоря комунізму» з волейболу. В спортивному залі СШ № 4 змагалися чоловіки, у залі СШ № 1 – жінки.

Серед чоловіків цього разу перемогу, а з нею й приз газети, здобули спортсмени ремонтно-транспортного підприємства. У заключному поєдинку вони порівняно легко (15 : 7, 15 : 6) перемогли команду «Динамо», яка й стала другим призером.

У змаганні жіночих команд першість виборола команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин.

У 1988 році в розіграшу перехідних кубків районної газети «Зоря комунізму» стартували 28 чоловічих та 18 жіночих волейбольних команд. З них до фіналу дійшли волейболісти колгоспу «Заповіт Леніна» й «Україна» та жіночі команди райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ і другої середньої школи Гуляйполя.

Фінальні зустрічі пройшли 7 лютого. Вони тривали у спортзалі культурно-спортивного колективу «Сучасник».

Першими змагалися спортсменки. Вже після першої партії стало очевидно, що волейболістам з колгоспу «Україна» доведеться задовольнитися другим місцем. Так воно й сталося.

Отже, до наступного розіграшу перехідних призів кубки «Зорі комунізму» зберігатимуться у волейболістів колгоспу «Заповіт Леніна» та волейболісток райкому профспілки освітян.

28 січня 1990 року у фінальних іграх на призи газети «Зоря комунізму» у спортзалі СШ № 4 змагалися шість чоловічих команд, а у спортзалі ДЮСШ – чотири жіночих.

Перехідний приз і Грамоту за перше місце редактор районної газети В. О. Скорик вручив спортсменам колгоспу імені Горького.

У змаганнях жіночих команд перше місце вибороли волейболістки райкому профспілки освітян.

Учасники розіграшу призів висловили побажання, щоб такі змагання проводилися два рази на рік – весною та восени. Пропонувалось також заснувати ще один кубок за найкращі результати дво : колективів.

24 лютого 1991 року завершився етап розіграшу перехідних призів «Зорі комунізму» з волейболу. Волейболісти змагалися у спортзалі СШ № 4.

Перехідний приз газети вибороли спортсмени профспілки держустанов, за яку виступали І. Бірюков, А. Бондаренко (капітан), П. Жовніренко, О. Філіпченко, Ю. Шевченко та М. Якушонок. У дівчат приз виграли волейболістки з Воздвижівки. Команда виступала у такому складі: Олена Попіл (капітан), Олена та Тетяна Богославські, Олена Голубовська, Лілія Івахненко та Віта Колодка.

29 березня 1992 року розігрувався приз газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд. В ньому взяли участь команди держустанов, райкому профспілки вчителів, райвідділу внутрішніх справ, колгоспів імені Карла Маркса, «Перемога», «Україна», радгоспів «Гуляйпільський» і «Червоний».

Редактор газети В. О. Скорик вручає приз капітану команди-переможниці турніру А. Бондаренку

У фінальному поєдинку зустрілися команди райкому профспілки вчителів і держустанов. У напруженому поєдинку перемогли вчителі (2 : 1). Їм редактор газети І. К. Кушніренко вручив приз і грамоти.

Переможці виступали у такому складі: В. І. Бортник (капітан), П. П. Науменко, С. Ф. Северин, Ю. Б. Гопка, С. М. Сіриньок, В. В. Кириченко, М. І. Кашлев, О. М. Кубрак, С. А. Гебель, В. І. Домашенко.

Друге місце посіла команда держустанов. Їй вручено грамоти. Вона виступала у складі І. О. Бірюкова (капітан), Ю. І. Шевченка, А. М. Бондаренка, О. В. Ковальова, П. Г. Жовніренка та М. П. Жовніренка.

13 лютого 1994 року відбувся традиційний розіграш призу районної газети з волейболу, який проходив у спортзалі ДЮСШ. Володарем перехідного призу у жінок стала команда колгоспу «Заповіт Леніна» у складі Н. Данілової (капітан), Л. Рябко, Т. Колибіної, Л. Романюк, Л. Гебель, О. Якушонок, О. Пащенко, В. Кулик.

Спортивна слава Гуляйпілля

У чоловіків приз виборола теж команда колгоспу «Заповіт Леніна» у складі С. Гебеля (капітан), О. Кубрака, В. Кириченка, Г. Солодовника, С. Северина, С. Зуйченка.

Переможцям призи і дипломи вручив редактор «Голосу Гуляйпілля» І. К. Кушніренко, їм редакція передплатила комплект газети на другий квартал 1994 року.

22 січня 1995 року цілий день людно було у спортзалі ДЮСШ, де проходив розіграш призу районної газети «Голосу Гуляйпілля» з волейболу. На змагання прибуло дев'ять команд. Це ще раз підтвердило, що такі змагання потрібні для популяризації цієї улюбленої у гуляйпільців гри і для своєрідного показу майстерності команд.

А що у змаганнях не було новачків і друзі-суперники добре знали один одного, показали вже перші поєдинки. Без розвідки боєм турнір почали спортсмени колгоспу імені Свердлова та ПТУ № 28, а за ними райкому профспілки вчителів та колгоспу імені Карла Маркса. Захоплюючі поєдинки закінчилися на користь вихованців ПТУ № 28 і райкому профспілки вчителів.

Не менш напруженими були і поєдинки волейбольних команд радгоспу «Гуляйпільський» та держустанов, «Хіммашу» і колгоспу імені Горького, у яких перемогли названі другими команди. Не залишили надії на успіх волейболісти радгоспу «Червоний» вихованцям профтехучилища.

Та це, як пересвідчились болільники, була ніби прелюдія до фіналу. Здобувши по перемозі, за вихід у фінал першими зустрілися вчителі і воздвиживці. Матч, який супроводжувався бурхливими оплесками болільників обох команд, завершився з рахунком 2:0. на користь перших. Тепер, вийшовши у фінал, вчителі чекали кінця не менш напруженого і драматичного матчу, де боротьба йшла очко в очко, команд держустанов і радгоспу «Червоний». На цей раз успіх був на стороні червоненців.

Окрилені цією перемогою вони вийшли і на головний свій матч дня – фінал – з командою райкому профспілки вчителів. Про напруженість його говорить і те, що тут було зіграно три партії (всі до цього завершувались двома). І все ж, незважаючи на втому, перемогу, а з нею і приз «Голосу Гуляйпілля» вибороли червоненці. Ось імена переможців – Валерій Дерев'яно, Юрій Пилипенко, Ігор Астахов, Станіслав Харченко, Станіслав Лисенко, Дмитро Деркач, Віталій Нещерет та Сергій Мальцев. Їм редактор газети «Голос Гуляйпілля» І. К. Кушніренко вручив перехідний приз, Почесні грамоти та грошові премії.

Команда райкому профспілки вчителів у складі Сергія Гебеля, Сергія Северина, Олександра Кубрака, Віталія Кириченка, Юрія Биковського, Сергія Сіринька та Анатолія Клименка на цей раз залишилися на другому місці. Їм вручено Почесну грамоту.

13 січня 1996 року двадцять п'ятий раз розігрувався перехідний приз районної газети «Голос Гуляйпільля» з волейболу серед чоловічих команд. У змаганнях взяли участь тогорічні переможці – команда радгоспу «Червоний», держустанов, «Хіммашу», колгоспу імені Карла Маркса та птахорадгоспу «Гуляйпільський».

До фіналу дійшли спортсмени держустанов та «Хіммашу». З рахунком 2 : 1 перемогу здобула команда держустанов у складі Володимира Бортника, Павла Науменка, Федора Чижика, Миколи Якушонка, Олександра Філіпченка, Анатолія Бондаренка та Віктора Яковенка. Перехідний приз і пам'ятні подарунки їм вручив редактор газети І. К. Кушніренко.

19 січня 1997 року в спортзалі дитячо-юнацької спортивної школи відбувся розіграш призу районної газети «Голос Гуляйпільля» з волейболу серед чоловічих команд. За перехідний почесний приз, який розігрувався двадцять шостий рік підряд, боролися команди КСП імені Ілліча, «Україна», «Червоне», імені Карла Маркса, колгоспу імені «Горького» та «Хіммашу».

У фіналі зустрілися команди КСП імені Карла Маркса та КСП «Україна», напружена гра закінчилася з рахунком 2 : 0 на користь останніх.

Переможцям редактор газети «Голос Гуляйпільля» І. К. Кушніренко вручив перехідний приз, Почесні грамоти і пам'ятні подарунки, а команді КСП імені Карла Маркса дістався Почесний диплом за друге місце.

10 січня 1998 року у спортзалі дитячо-юнацького клубу фізичної підготовки (ДЮКФП) відбулися змагання з волейболу серед чоловічих команд на приз газети «Голос Гуляйпільля».

В розіграшу призів взяли участь волейболісти КСП «Україна», «Червоне», «Заповіт Леніна», імені Карла Маркса та ДЮКФП.

У фінальній зустрічі між командами КСП «Україна» і «Червоне» вирішувалась доля призу. У напруженій боротьбі перемогу отримали успішні. За перемогу боролись: Сергій Гебель (капітан), Сергій Северин, Олександр Кубрак, Юрій Биковський, Геннадій Солодовник і Віталій Кириченко.

У 1999 році приз районної газети «Голос Гуляйпільля» з волейболу виборола команда КСП імені Ілліча (Геннадій Солодовник (капітан), Сергій Северин, Олександр Кубрак, Віктор Мінкін, Віталій Рябко, Юрій Биковський).

На початку січня 2000 року розіграно перехідний приз газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд фізичної культури району. В турнірі взяли участь команди КСП імені Ілліча, КСП імені Карла Маркса, КСП «Червоне», держустанов та випускників ДЮСШ. Як завжди, на волейбольному майданчику проходила напружена боротьба, уступати ніхто не хотів, не зважаючи на авторитети і вік.

І справді, в турнірі брали участь гравці віком від 17-ти до 50 років і в грі були всі однакові, всі прагнули перемогти. Красивим та напруженим виявився і фінал, де зустрілися сильні команди держустанов та КСП імені Ілліча. Перехідний приз газети виборола команда держустанов у складі Павла Науменка (капітан), Ігоря Бірюкова, Олександра Філіпченка, Романа Казаненка, Павла Цапа, Геннадія Іванова, Олександра Коропацького, Миколи Якушонка.

Команда-переможниця отримала з рук редактора газети І. К. Кушніренка перехідний приз, Почесну грамоту, а кожен гравець – грамоту і грошову винагороду.

20 січня 2001 року розіграно приз з волейболу районної газети «Голос Гуляйпілля». Володарем його стала команда ТОВ «Надія» у складі С. Гебеля (капітан), В. Рябка, І. Мінкіна, С. Северина, Ю. Биковського, Г. Солодовника, В. Довгаля та О. Кубрака.

Заступник редактора газети А. П. Лапін вручив капітану команди-переможниці перехідний кубок та Почесну грамоту, а гравцям – пам'ятні подарунки.

В суботу, 26 січня 2002 року, відбувся черговий з дня заснування розіграш призу районної газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд.

У напружених поєдинках сильнішими виявились команди держустанов та «Лілія-АСКОМ». Вони і вийшли до фіналу. Тут перемогу святкувала команда держустанов, яка перемогла з рахунком 2 : 0. Перехідний приз газети завоювали Павло Нуменко (капітан), Ігор Бірюков, Павло Цап, Сергій Гебель, Геннадій Данілов, Юрій Орел, Микола Миколаєнко.

18 січня 2003 року в черговий раз розіграно приз районної газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд. В турнірі взяли участь шість команд (держустанов, «Лілія-АСКОМ», ЗАТ «Агронива», ВАТ «Гуляйпільське», РЕМ, ДЮКФП).

Всі матчі видалися видовищними, напруженими. У фіналі зустрілися команди держустанов (неодноразовий володар призу) і молода команда «Лілія-АСКОМ».

Редактор газети І. К. Кушніренко вручає приз капітану команди-переможниці С. Ярмаку. 2003 р.

Гра проходила цікаво, в обопільних атаках. З рахунком 2 : 1 перемогу здобула команда «Лілія-АСКОМ». За перемогу боролись: Сергій Ярмак (капітан), Микола Кашлев, Сергій Зуйченко, Вадим Боровик, Ігор Долженко, Артем Терзі, Андрій Власенко, Тимур Казаненко (тренер команди Н. О. Данілова).

17 січня 2004 року в черговий раз було розіграно приз районної газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд. У фіналі зустрілися волейболісти держустанов та

«Лілія-АСКОМ», з рахунком 2 : 0 перемогли перші. За перемогу боролись Павло Науменко (капітан), Ігор Бірюков, Павло Цап, Сергій Гебель, Микола Миколаєнко, Роман Орел (тренер В. І. Бортник).

22 січня 2005 року тридцять четвертий раз розіграно приз районної газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловіків. У розіграші взяли участь команди держустанов, району електричних мереж. «Лілія-АСКОМ», ЗАТ «Агронива», ВАТ «Гуляйпільське».

На урочистому відкритті змагань начальник відділу з питань фізичної культури та спорту райдержадміністрації В. І. Гринь та редактор районної газети «Голос Гуляйпілля» І. К. Кушніренко тепло привітали учасників та уболівальників із спортивним святом, нагадали, що приз розігрується з 1972 року. Щиро подякували гравцю команди району електричних мереж Миколі Якушонку за те, що він 34 раз бере участь у розіграші призу районної газети, і побажали всім командам успіхів, а переможе, як завжди, одна, найсильніша команда.

Треба відзначити, що перемоги були достойні майже всі команди. Поєдинки між ними проходили у цікавій, напруженій боротьбі, але до фіналу дійшли непереможеними лише команди держустанов і району

електричних мереж. Видовищний матч між ними приніс перемогу волейболістам держустанов з рахунком 2 : 0.

Приз районної газети «Голос Гуляйпілля», диплом і сувеніри команди держустанов, яка виступала у такому складі: І. Бірюков, П. Науменко (капітан), П. Цап, С. Гебель, Т.Казаненко, М. Кашлев, Р. Орел та М. Миколаєнко, вручили В. І. Гринь та І. К. Кушніренко.

Диплом за друге місце отримали гравці команди району електричних мереж М. Якушонок, В. Рябко, О. Коропацький, Б. Пузанов, В. Кириченко, А. Ганжа, Р. Мінкін, Л. Трофимець.

19 лютого 2006 року у спортзалі ДЮКФП розігрувався приз районної газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд. Його виборола команда ВАТ «Гуляйпільське» у складі Сергія Гебеля (капітан), Вадима Боровика, Миколи Миколаєнка, Юрія Биковського, Олександра Чучка, Олександра Головача, Віктора Кузьміна, Валерія Куторницького, Анатолія Васильєва, Василя Шарлая.

– Для мене цей турнір прийнятний тим, – ділився А. М. Бондаренко, – що я разом із нинішніми спортсменами ніби повертаюся у свою молодість. Тож бажаю нинішнім спортсменам гідно продовжувати добрі традиції гуляйпільського волейболу, які підтримує редакція газети «Голос Гуляйпілля».

28 січня 2007 року розіграно приз районної газети «Голос Гуляйпілля». Переможцем турніру стала команда волейболістів «Лілія-АСКОМ» у складі Сергія Ярмака (капітан), Сергія Булгака, Юрія Середи, Андрія Любіна, Олександра Шевченка, Ігоря Півнюка.

25 січня 2008 року розіграно в черговий раз приз газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд. Його виграла команда ПСП «Мир» у складі Сергія Гебеля, Сергія Северина, Вадима Боровика, Ігоря Ціпіньо, Ігоря Півнюка, Миколи Кашлева, Олега Каплунова і Валерія Довгаля.

30 січня 2009 року розіграно приз газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд. А починалося все у 1972 році наприкінці лютого. У спортзалі Червоненської восьмирічної школи вперше відбулися змагання з волейболу серед колективів фізичної культури району на приз газети «Зоря комунізму». У них брали участь 8 чоловічих і стільки ж жіночих команд. Перший перехідний приз, встановлений редакцією, дістався спортсменам міжколгоспного будівельно-монтажного управління (капітан Анатолій Бондаренко).

Традиція розіграшу цього призу збереглася до сьогодні. Тому в передостанній день січня у спортзалі дитячо-юнацької спортивної школи районна газета вже тепер під назвою «Голос Гуляйпілля» збрала

нове покоління волейболістів: РЕМУ, «Алекс», ДЮСШ, ЗАТ «Агронива», ПСП «Мир» і ТОВ «Лілія». На урочистому відкритті їх вітали голова районної державної адміністрації Олександр Дудка та редактор газети «Голос Гуляйпільля» Іван Кушніренко.

– Це вже 37-і змагання на приз районної газети, – звернувся до учасників спортивного дійства Олександр Дудка. – І приємно відзначити, що з роками не зменшується запал бажаючих підтримати спортсменів.

Олександр Іванович побажав учасникам турніру успіху і спортивної витримки, а глядачам – приємних вражень, наголосивши, що всі вони є продовжувачами гуляйпільських спортивних традицій і їх носіями.

Іван Кушніренко побажав волейболістам максимально проявити свої спортивні якості і, звичайно, здобути перемогу.

У церемонії відкриття турніру взяли участь заступник голови райдержадміністрації Павло Науменко, директор ДЮСШ Наталія Данілова, головний спеціаліст відділу у справах сім'ї, молоді та спорту РДА Сергій Гебель.

Переможець волейбольного турніру на приз газети «Голос Гуляйпільля» команда ПСП «Мир». 2009 р.

За перемогу команди боролися кожна у своїй підгрупі. І перші зішлись у поєдинку представники РЕМу й «Алекс». Останні вперше вивіряли свої сили у змаганнях такого рівня. І хоч поєдинок-дебют виявився невдалим, та результат подальшої їх гри з «Лілією» вивів у фінал. Так, саме за кількістю забитих і пропущених м'ячів визначалися фіналісти, бо по завершенні ігор у підгрупах лише команда ПСП «Мир» мала у своєму активі два виграші, ДЮСШ – два програші, а чотири команди – по одному виграшу і по одному програшу.

Отже, до головних матчів турніру дійшли представники РЕМу і ЗАТ «Агронива» та ПСП «Мир» і «Алекс», які змагалися відповідно за 3-4 і 1-2 місця.

Волейболісти ЗАТ «Агронива» вже з перших хвилин отримали перевагу над командою РЕМу і посіли третє місце (2 : 0). Відповідно РЕМ став четвертим.

У результаті шестигодинного волейбольного марафону перше місце посіли спортсмени ПСП «Мир», друге – «Алекс», третє – ЗАТ «Агронива», а четверте – РЕМу.

У черговий раз перемогу здобули Сергій Гебель, Сергій Северин, Вадим Боровик, Валерій Довгаль, Ігор Ціпінью та Ігор Півнюк.

Організатори турніру відзначили книгою повістей Івана Кушніренка «У степовій глибинці» найповажнішого за віком вболівальника-ветерана праці Михайла Івановича Сивоненка.

29 січня 2010 року відбувся турнір з волейболу серед чоловічих команд на приз районної газети «Голос Гуляйпільля», організований редакцією газети спільно з відділом у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації за сприяння обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

– Нашому призу вже тридцять вісім, – говорив, вітаючи учасників змагань і вболівальників редактор газети «Голос Гуляйпільля» Іван Кушніренко. – І це не просто відлік років, а це – ціла історія, яку творять спортсмени Гуляйпільського краю...

Розпочалося спортивне свято з того, що Іван Кирилович вручив найактивнішим вболівальникам турніру Анатолію Бондаренку, Миколі Турубарову, Михайлу Попову, Дмитру Івку, Миколі Якушонку та Михайлові Сивоненку книги, написані у співавторстві з місцевим краєзнавцем Володимиром Жилінським.

Головний спеціаліст відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації С. А. Гебель побажав усім командам успіхів на спортивному майданчику і від імені організаторів, гравців і вболівальників привітав волейболіста Руслана Заїченка з Воздвижівки з народженням доньки.

2010 року головний приз турніру протягом шести годин виборювали волейболісти команд ЗАТ «Агронива», «Маяк ДЮСШ» і РЕМу. Усі вони мали рівні шанси на перемогу, але її здобула молода, перспективна команда «Маяк ДЮСШ», яка вирвала перемогу у втомлених, але упертих воздвиживців. У складі переможців грали Сергій Гебель (капітан), Сергій Северин, Андрій Любін, Юрій Середа, Павло Литвиненко, Роман Онищенко, Владислав Каретник та Дмитро Турубаров.

Наприкінці лютого 1972 року в спортивному залі села Червоного вперше відбулися змагання з волейболу серед колективів фізичної культури району на приз районної газети «Зоря комунізму». Відтоді минуло тридцять дев'ять років. Та вірність спортивній традиції залишилася. І знову недільного ранку в спортивному залі ДЮСШ зібралися волейболісти, аби розіграти приз «районки», а також вболівальники і багаторічні прихильники волейболу, так би мовити, першопрохідці цих змагань Анатолій Бондаренко, Микола Якушонок, Богдан Старокоженко та інші.

Привітав учасників змагань редактор газети «Голос Гуляйпільля» Іван Кушніренко, який багато років поспіль підтримує проведення змагань на приз газети.

– Ми раді вітати вас на нашому черговому розіграві, – сказав Іван Кирилович. – І бажаємо успіхів і перемог на спортивному майданчику. Хай переможе сильніший!

Як завжди, змагання проходили за сприяння райдержадміністрації і, зокрема, відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації. До волейболістів звернувся виконуючий обов'язки начальника цього відділу Сергій Гебель, який спершу передав слова вітань і побажань перемоги на спортивному майданчику від імені голови райдержадміністрації, депутата районної ради Олександра Дудки і зазначив:

– Цьогорік у змаганнях на приз районної газети «Голос Гуляйпільля» беруть участь чотири команди. І новиною для нас є те, що позмагатися за цей приз сьогодні приїхали спортсмени із с. Чубарівки Пологівського району. Нехай же ці ігри будуть яскравими і запам'ятаються цікавими враженнями й новими перемогами!

– 39 років тому ми, любителі-спортсмени, виграли перший в історії Гуляйпільщини приз районної газети, – згадував, звертаючись до учасників змагань, Анатолій Бондаренко. – А сьогодні ми, ветерани, по-доброму заздriamo тим, хто за мить вийде на спортивний майданчик, щоб показати свою майстерність і поборотися за найпопулярні-

ший у нашому районі приз. Від імені любителів волейболу висловлюю подяку засновнику й видавцю газети – районній раді та райдержадміністрації за сприяння у проведенні цих змагань.

Після слів вітань і побажань розпочалися довгоочікувані ігри. Тон змаганням задали команди РЕМу і ЗАТ «Агронива», які першими зустрілися на спортивному майданчику. У перших двох партіях переможець не визначився. А третя партія, яка виявилася напруженою, принесла остаточну перемогу воздвиживцям.

У другій зустрічі вболівальників порадували волейболісти «Маяка ДЮСШ», які з рахунком 2 : 1 вибороли перемогу в пологівців. З таким же рахунком на свою користь завершив «Маяк ДЮСШ» і зустріч з воздвиживцями. І тільки після напруженої і найвидовищнішої в цих змаганнях гри з командою РЕМу волейболісти «Маяка ДЮСШ» поступилися перемогою.

Вирішальною стала зустріч ремівців з гостями з Пологівського району, в якій господарі майданчика програли з рахунком 2 : 0 На користь пологівців закінчилася і їхня гра з командою ЗАТ «Агронива» (2 : 1).

Уже в вечірніх сутінках завершилися змагання й організатори підбили підсумки. Переможцем і володарем призу стала команда «Маяк ДЮСШ» у складі Сергія Гебеля (капітан), Сергія Северина, Андрія Любіна, Сергія Булгака, Ігоря Ціпіню, Дмитра Сушенцова, Юрія Гури, Максима Тура. Другу сходинку посіли пологівці, третю – воздвиживці. А четвертими стали волейболісти РЕМу.

Всі учасники змагань отримали нагороди і в подарунок – книги краєзнавців Івана Кушніренка й Володимира Жилінського. А хлопці з «Маяка ДЮСШ» вже вдруге поспіль взяли до рук головну нагороду цих змагань – перехідний гриз районної газети.

28 січня 2012 року відбувся черговий розіграш перехідного призу районної газети «Голос Гуляйпілля» з волейболу серед чоловічих команд.

На урочисту церемонію відкриття турніру завітали заступник голови Запорізької облдержадміністрації Олександр Дудка, голова райдержадміністрації Олександр Гура, його заступник Павло Науменко, в.о. начальника відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації Сергій Гебель та редактор районної газети «Голос Гуляйпілля» Олена Муха.

– Районні змагання серед волейбольних чоловічих команд на приз районної газети «Голос Гуляйпілля» – це добра традиція, яка склалася в нашому краї протягом чотирьох десятиріч, – вітав учасників турніру Олександр Дудка. – Цей турнір виховав у дусі патріотизму й актив-

ної життєвої позиції декілька поколінь, а сьогодні на зміну досвідченим спортсменам приходять молодь. І це не може не радувати, адже значить, що спортивні традиції Гуляйпільщини живуть і продовжуються. Тож я щиро вітаю учасників турніру на приз газети «Голос Гуляйпільля» від імені голови облдержадміністрації Олександра Пеклушенка та від себе особисто, дякую всім людям-ентузіастам, які протягом багатьох років підтримували проведення цих змагань і зокрема колишньому редактору газети Івану Кушніренку та всім організаторам сьогоднішніх змагань. Хай і надалі продовжується ця гарна традиція і хай спортсмени показують свою майстерність на спортивному майданчику...

Учасників змагань привітала редактор газети Олена Муха і побажала удачі у спорті і в житті.

У ювілейному волейбольному турнірі на приз районної газети взяли участь чотири команди, які протягом усього дня виборювали перемогу. Та все ж найсильніша команда визначилася – володарем головного призу змагань стала команда «Ринок» на чолі з депутатом міської ради Ігорем Закарлюкою.

На церемонії нагородження командам за участь у змаганнях дякували Олена Муха та директор дитячо-юнацької спортивної школи Наталія Данілова. Вони вручили нагороди: за перше місце – кубок, грамоту і грошову винагороду – команді волейболістів «Ринок», за друге і третє місця – кубки і грамоти відповідно командам ЗАТ «Агронива» і «Лілія». Грамоту і заохочувальний приз отримала і команда «ДЮСШ», яка хоч і не посіла призове місце, але теж гарно показала себе на спортивному майданчику.

Редактор газети також вручила Почесні грамоти тим людям, які вже багато років поспіль підтримують проведення змагань на приз газети «Голос Гуляйпільля». Так, за вірність спортивним традиціям Гуляйпільщини і з нагоди ювілейного, 40-го розіграшу призу газети нагороджені капітан першої команди-переможця цього турніру у 1972 році Анатолій Бондаренко, колишній редактор районної газети «Голос Гуляйпільля» Іван Кушніренко й постійний і активний вболівальник Микола Азаров.

Іван Кушніренко від свого імені та краєзнавця Володимира Жилінського молодій команді ДЮСШ, яка зайняла в турнірі четверте місце, вручив свої книги про Гуляйпільський край. Такі книги отримали Микола Азаров, Анатолій Бондаренко та ряд інших прихильників спорту.

ПЛЯЖНИЙ ВОЛЕЙБОЛ

В суботу, 12 липня 1997 року, з нагоди Дня рибалки спортсмени-любителі з 10 колективів фізкультури зібралися біля ставка (у зоні відпочинку школи-інтернату) на вже традиційні змагання з пляжного волейболу, рибної ловлі, шахів, шашок, настільного тенісу.

З пляжного волейболу змагання проходили у двох вікових групах. Серед молодих першість вибороли С. Гебель (ДЮСШ) та О. Коропацький (ДАІ), другими були В. Мінкін і Д. Коростельов, третіми – Г. Данілов і С. Ярмак (СШ № 1).

Серед ветеранів призові місця розподілилися так: О. Отрішко і В. Куц (ВАТ «Завод лакофарбових виробів») – перше місце, на другому – А. Бондаренко (районний вузол поштового зв'язку) і Б. Старокоженко (машинобудівний завод), на третьому – О. Міщенко і В. Мішаєв, на четвертому – В. Ільченко (ШРБУ) і Ю. Івченко (школа-інтернат).

Шість годин тривав турнір шахістів. У запеклій безкомпромісній грі найбільше очок набрав В. Рябко (ВАТ Завод «Сільмаш»). Він завоював звання переможця змагань. Друге та третє місце посіли відповідно О. Онищенко (відділ культури) та М. Петренко (КСП «Заповіт Леніна»).

У змаганнях шашкістів перемогу здобув кандидат у майстри спорту П. Клименко (відділ культури), другим став М. Кириченко, третім – І. Рибка.

Відпочинок вдався на славу. Спортивні баталії завершилися масовим купанням, запашною юшкою та піснею під акордеон. Тут же відбулося і нагородження переможців призами та грамотами.

– Щиру подяку висловлюємо тим, – говорив голова райради товариства «Колос» О. І. Соля, – хто допоміг в організації цих захоплюючих змагань: М. І. Андрюшину (ШРБУ), В. Ф. Охріменку (райагropостач), А. О. Шамраю (фірма «Віктор»), М. І. Турубарову (юристу), О. Міщенку (фермеру), В. Ф. Брезицькому (голові правління товариства мисливців та рибалок), О. П. Яланському (пенсіонеру), Ю. Івченку та В. Домашенку (вихователям школи-інтернату).

Вже традиційно у липні проходять комплексні змагання, які влаштовуються на честь Дня рибалки на березі ставка, що біля школи-інтернату. У 1999 році в них взяли участь 60 учасників із 13 колективів. Суперники мірялися силами з п'яти видів спорту.

Серед молодіжних команд першість з пляжного волейболу вибороли Сергій Гебель і Сергій Северин, які виступали за «Розу вітрів».

Серед ветеранів найкраще виступили Павло Цап та Богдан Старокоженко.

У нардах переміг Сергій Горпинич (райвійськкомат), у змаганнях зі шахів перемогу здобув О. М. Онищенко (РК культури), на шашковій дошці першими були П. Клименко (РК вчителів) і С. Заворотинська (КСП імені Енгельса).

У командному заліку перемогли представники з КСП імені Ілліча.

Спонсорами змагань виступили: Ю. І. Коростельов («Ярема»), А. О. Шамрай, О. О. Данілов («Лілія»), О. О. Дибенко («Ярослава»), А. В. Саприкіна (Олеся), О. Ю. Коростельов («Роза вітрів»), С. В. Григорук, О. І. Ярмач (АСКОМ), Р. Міщенко, В. Г. Мішаєв, В. Д. Ільченко (ШРБУ), М. І. Турубаров.

Щиру подяку учасники змагання висловили ветерану спорту О. Т. Яланському за приготовлену ним смачну кашу.

В кінці липня 2001 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя розіграно першість району з пляжного волейболу. 12 пар виявили бажання посперечатися за звання чемпіонів. У фіналі зустрілися пари С. Гебель та Ю. Биковський (ТОВ «Надія») та брати Р. та В. Мінкіни. Перемогла перша пара.

Спонсорами змагань виступили ПП «Зодіак» (Сергій Тютюнник), магазин «Лілія» (Юрій Журавель) та ПП «Візит» (Роман Міщенко).

9 серпня 2008 року в Оріхові пройшли щорічні, традиційні змагання першості області з пляжного волейболу. Того року вони були присвячені ХХІХ Олімпійським іграм і зібрали 6 команд із кількох районів.

Наш район представляли команди ПСП «Мир» та м. Гуляйполя.

У фіналі спортсмени ПСП «Мир» Ігор Ціпіню і Андрій Любін посіли перше місце.

Валерій Довгань та Ігор Півнюк – представники команди Гуляйполя зайняли третє місце.

На центральному стадіоні міста Гуляйполя відбулися змагання з пляжного волейболу до Дня фізичної культури і спорту. Шість пар команд-учасниць були розділені на дві групи, серед яких в іграх за коловою системою визначалися переможці.

За результатами ігор у групах, переможцями стали пари А. Любін – С. Гебель і В. Боровик – Д. Коростельов, котрі і зустрілися у фінальній грі. У ході напруженого поєдинку у фіналі перемогли В. Боровик і Д. Коростельов. А. Любін і С. Гебель стали другими, а у грі за третє місце сперечалися пари І. Ціпіню – В. Довгаль і П. Литвиненко – Д. Коропацький. Перемога з рахунком 2 : 1 дісталася останнім.

Переможці та призери нагороджені дипломами відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації та пам'ятними подарунками від приватного підприємця В. І. Кучерявого.

27 червня 2009 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя вісім волейбольних пар змагалися за перемогу з пляжного волейболу. Турнір присвячувався Дню Конституції України та Дню молоді.

Переможцями змагань стали Денис Коропацький та Павло Литвиненко, друге місце посіли – Вадим Боровик та Дмитро Коростельов, третє – Олександр Шевченко та Ігор Півнюк.

На початку липня 2009 року в м. Оріхові відбулася першість Оріхівського району з пляжного волейболу, у якій брали участь і гуляйпільці – Ігор Ціпіньо, Віталій Рябко, Вадим Боровик, Дмитро Коростельов, Денис Коропацький, Павло Литвиненко, Ігор Долженко та Владислав Каретник.

Перемогу отримали Ігор Ціпіньо і Віталій Рябко, які й стали чемпіонами Оріхівського району з пляжного волейболу. Третю сходинку посіли Денис Коропацький і Павло Литвиненко.

Переможцям вручені грамоти та медалі, а всім учасникам оголошено подяку.

24 серпня 2011 року на центральному стадіоні міста Гуляйполя відбулися районні змагання з пляжного волейболу, присвячені 20-й річниці Незалежності України.

Здобувши перемогу над своїми суперниками, перше місце посіли Денис Коропацький і Роман Онищенко, на другому місці – Сергій Мірошниченко і Вадим Стеценко, на третьому – Владислав Каретник і Сергій Білай.

КУБОК «ВОДОЛІЯ»

8 лютого 2002 року вперше розігрувався приз голови Гуляйпільської районної державної адміністрації з волейболу серед чоловічих команд. В турнірі взяли участь команди з міст Запоріжжя, Енергодара, Куйбишевського, Михайлівського, Приморського та Гуляйпільського районів.

Після гри михайлівців і куйбишевців, яка закінчилася з рахунком 2 : 1 на користь перших, відбулося урочисте відкриття спортивного свята.

– Ми раді вітати гостей на Гуляйпільській землі, – говорила ведуча. – Приз започатковано за внесок Ігоря Олексійовича Бірюкова у розвиток спорту та у зв'язку з його особистим ювілеєм. Бажаємо йому високого професіоналізму, оптимізму, міцного здоров'я, спортивного довголіття.

Під звуки Державного Гімну України капітани команд підняли прапор змагань.

Шановні колеги, гості, друзі, вітаю вас на Гуляйпільській землі, – сказав, зокрема, І. О. Бірюков, – дякую за участь у турнірі, який, спо-

діваюся, буде щорічним. Сам я 35 років займаюся спортом, почалося все з 1966 року в школі. Любов до спорту дає можливість дбати про його розвиток у районі, зміцнювати матеріальну і кадрову базу. Сьогодні в ДЮСШ працює 10 спеціалістів, завдяки програмі кадрового забезпечення, яка діє в районі, у вузах зараз навчається 5 дітей.

Завдяки піклуванню про спорт наші команди постійно виборюють перші та призові місця в обласних змаганнях. Чоловіча волейбольна команда два роки підряд є чемпіоном області, торік збірна держслужбовців у Алушті стала чемпіоном країни.

Добрим словом І. О. Бірюков згадав двох молодих перспективних гравців, які навчаються у вузах і є стипендіатами району, Миколу Миколаєнка і Романа Орла. Вони отримали спеціальні призи.

Від імені обласної та районної організації «Злагода» Ігоря Олексійовича та учасників змагань привітав голова районної організації громадського демократичного об'єднання «Злагода» Л. В. Горпинич і вручив голові райдержадміністрації Почесну грамоту і кубок.

Команди отримали запашні гуляйпільські короваї. Тут же було оголошено, що спонсорами змагань виступили ТОВ «Перемога» (Л. В. Горпинич), ТОВ «Надія» (Н. Л. Биковська), ТОВ «Агрофірма «Зелений Гай» (О. І. Дудка), ТОВ «Рівнопілля» (О. І. Філіпченко), В. І. Бортник, ВАТ «Гуляйпільське» (С. А. Луценко), КП «Теплокомунсервіс» (О. П. Гура), ПП «Скіф» (О. В. Бондаренко), ПП «АСКОМ» (О. І. Ярмук).

Квіти було вручено тим спортсменам, кому за «45», і хто за горо-скопом Водолій.

А далі почалися змагання. Вони показали, що тут слабих немає. З двох підгруп (команди були розбиті на дві групи) до фіналу в напруженій боротьбі дійшли волейболісти Гуляйпільського району та міста Запоріжжя, які і розіграли приз. В цікавій грі перемогу з рахунком 2 : 0 здобули наші земляки, а саме: Павло Науменко (капітан), Ігор Бірюков, Павло Цап, Сергій Гебель, Геннадій Данілов, Микола Миколаєнко, Роман Орел, Сергій Северин. Їм заступник начальника обласного управління з питань фізичної культури і спорту та туризму І. Д. Лужаница вручив перехідний кубок і дипломи, запоріжці одержали пам'ятний кубок і грамоти. За участь у змаганнях кожна команда отримала спеціальний кубок.

Кращими гравцями в номінаціях названо: нападаючого Олексія Жовніра (Куйбишевський район), пасувальника Сергія Попова (м. Запоріжжя), захисника Сергія Гостіщева (Михайлівський район), молоде дарування – Романа Орла, Миколу Миколаєнка (обидва з Гуляйпіль-

ського району). Приз глядацьких симпатій отримав Олександр Зубенко (м. Енергодар), «Водоля» – Віктор Чередниченко (Приморський район).

31 січня 2004 року спортивний зал ДЮКФП ледве вмістив усіх уболівальників, які прийшли подивитися матчі, що проходили в рамках обласного турніру з волейболу на кубок голови Гуляйпільської районної державної адміністрації, і їхні сподівання на захоплюючі, безкомпромісні поєдинки справдилися. Але спочатку було урочисте відкриття свята.

Під звуки спортивного маршу та оплески присутніх шикуються чоловічі команди Вільнянського, Пологівського, Приморського і Гуляйпільського районів. Тут же і представники майбутнього гуляйпільського волейболу – збірна юнаків ДЮКФП.

– Шановні гості свята! – це слова ведучої начальника відділу у справах сім'ї та молоді райдержадміністрації Л. В. Третьякової. – Ми раді вітати вас на Гуляйпільській землі, гостинно вклоняємося всім, хто прибув на змагання.

Організаторами турніру є Гуляйпільська районна державна адміністрація, народний депутат України О. М. Пеклушенко, обласна організація Партії регіонів (голова Б. Ф. Петров).

Генеральними спонсорами змагань стали: Запорізька обласна дирекція АППБ «Аваль» (директор О. Ф. Білоусенко), Запорізький обласний Союз промисловців і підприємців «Потенціал» (президент П. М. Ванат), спонсорами: райспоживтовариство (голова правління О. Ф. Новіков), ТОВ «Лілія» (директор О. О. Данілов), ТОВ «Февраль» (В. І. Бортник), ВАТ «Гуляйпільське» (С. А. Луценко), ТОВ «Рівнопілля» (О. І. Філіпченко), ТОВ «Аском» (О. І. Ярмак), КП «Теплокомунсервіс» (О. П. Гура), приватний підприємець О. О. Дибенко.

На турнір прибули гості: голова Приморської райдержадміністрації О. В. Миколаєнко, голова Приморської райради В. Б. Одинокий, перший заступник голови Приморської райдержадміністрації І. В. Візірський, голова Пологівської райдержадміністрації О. В. Закарлюка, голова Гуляйпільської районної ради Є. Г. Коровка, настоятель Свято-Тихонівської церкви благочинний отець Іоан.

Волейбольний турнір на кубок голови райдержадміністрації став ще однією доброю традицією спортивного життя району. Сьогодні втретє лунають його позивні.

Волейбольний турнір оголошується відкритим. Звучить Гімн України.

Слово надається голові Гуляйпільської районної державної адміністрації І. О. Бірюкову.

– Шановні гуляйпільці, гості нашого турніру, учасники, колеги, хотів би перш за все поздоровити усіх вас з цим прекрасним спортивним святом і подякувати командам, які прибули до нас і котрі продемонструють свою прекрасну гру.

Деякі слова із недалекої історії гуляйпільського волейболу. Десять років 12-13 тому ми почали відродження цього виду спорту і, якщо тоді ми могли збирати одну команду з великими потугами, то тепер першість району стабільно розігрують шість нормальних команд. І це, вважаю, досягнення непогане.

Сьогодні хотів би висловити щире вдячність організаторам цього турніру, крім Гуляйпільської райдержадміністрації, це народний депутат України О. М. Пеклушенко від нашого виборчого округу, і обласна організація Партії регіонів (Б. Ф. Петров). Крім цього, неофіційно цей турнір називається «Турнір Водоля», і мені приємно, що крім мене, Водолями є і спонсори О. Ф. Білоусенко, П. М. Ванат. Завдяки цим людям і спонсорам Гуляйпільщини проводяться всі спортивні змагання.

Хочеться, щоб сьогодні перемогла краща команда. Крім командних призів, ми заснували, починаючи з цього року, перехідний кубок, який кожен рік буде повертатися в Гуляйполе і знову розіграватиметься. А також командні призи, медалі і шість індивідуальних номінацій для кращих гравців.

На закінчення виступу І. О. Бірюков вручив гостям і спонсорам сувеніри.

На урочистому відкритті свята виступили заступник голови обласної організації Партії Регіонів О. В. Стоянов, благочинний отець Іоан, головний суддя змагань суддя 1-ї категорії М. В. Якушонок.

Партія Регіонів подарувала гуляйпільцям 15 волейбольних м'ячів.

Л. В. Третьякова оголошує, що спеціальний приз «За довголіття у спорті» не треба сьогодні виборювати, він виборений часом. Його отримали Віктор Чередниченко (Приморський район) та Ігор Бірюков (Гуляйпільський район).

На добру згадку про сьогоднішній турнір С. В. Лимарчук, І. О. Бірюков, Є. Г. Коровка, О. В. Стоянов, О. Ф. Новіков, вручили учасникам змагання вимпели та компакт-диск Анатолія Сердюка «Гуляй-Поле».

А потім після розминки почалися красиві, напружені поединки. Всі матчі показали, що на турнірі зібралися чотири найсильніші волейбольні команди області серед сільських районів. Перемігши пологівців і вільнянців, наші земляки разом із приморцями вийшли у фінальну частину розіграшу кубка. Напружена, видовишна гра, яка забрала багато сил і енергії у гравців обох команд, перемогу принесла гостям.

Наша команда, яка виступала у складі Павла Науменка (капітан), Ігоря Бірюкова, Сергія Гебеля, Геннадія Данілова, Віталія Рябка, Сергія Северина, Миколи Миколаєнка, Романа Орла, Романа Казаненка, посіла друге місце.

Переможцям турніру І. О. Бірюков вручив перехідний кубок і медалі. Медалі за друге місце отримала команда Гуляйпільського району, за третє – Вільнянського.

Спеціальні призи дісталися: кращий нападаючий – Геннадію Данілову (Гуляйпільський район), кращий розігруючий – Сергію Чернишову (Приморський районі), кращий захисник – Івану Ганжі (Вільнянський район). Приз глядацьких симпатій присуджено Володимирі Бірюкову (Пологівський район), спеціальний приз «Водоля» – Павлу Науменку (Гуляйпільський район).

І. О. Бірюков подякував усім за красиве спортивне свято, яке вдалося на славу.

2 лютого 2005 року сотні гуляйпільців і гостей побували у спортивному залі ДЮКФП, де відбулося спортивне свято: обласний турнір розіграшу кубка голови Гуляйпільської районної державної адміністрації з волейболу.

Розпочали свято волейбольні команди Приморського і Пологівського районів, де упевнено перемогли перші з рахунком 2 : 0.

Опісля відбулася урочиста церемонія відкриття турніру. Перед вишуканими командами Приморського, Пологівського, Вільнянського та Гуляйпільського районів, яким дівчата на українських вишитих рушниках піднесли хліб-сіль, виступив голова районної державної адміністрації І. О. Бірюков, який привітав присутніх із святом спорту в Гуляйполі і побажав усім успіхів у їх справах.

Даний турнір проводиться вже четвертий раз, зазначив Ігор Олексійович. Треба відзначити, що минулий спортивний рік був вдалим для гуляйпільців. Створено спортивний клуб «Гуляй-Поле», наша команда ветеранів стала чемпіоном світу з волейболу, що проходив у Фінляндії.

Сьогодні на турнірі присутні чотири чемпіони світу. Це Віталій Чередниченко із Приморська, Павло Цап (гравець) та Володимир Бортник (тренер, обоє з Гуляйполя).

Четвертим чемпіоном світу є сам Ігор Олексійович Бірюков.

Напередодні турніру вийшов з друку настінний календар із фотографією команди чемпіона світу з волейболу, його отримали команди учасники турніру і його спонсори.

Ігор Олексійович повідомив присутнім, що влітку в Канаді проходять олімпійські ігри і наша команда-чемпіон світу вже отримала за-

прошення. Залишилось небагато: достойно підготуватись до олімпійських ігор.

А щодо сьогоднішнього турніру, то тут, крім головного кубка, передбачені персональні призи для кращих гравців команд.

Начальник відділу фізичної культури та спорту Приморської райдержадміністрації І. Л. Марков тепло привітав усіх зі святом, побажав кращим перемоги. А вона далася нелегко.

Цікаві, напружені, іноді драматичні поєдинки команд нікого не залишили байдужими. Про напругу змагань говорить і те, що три команди Вільнянського, Приморського і Гуляйпільського районів набрали однакову кількість очок, мали однакову кількість виграних і програних партій. Тому для визначення переможця рахувалися забиті і пропущені м'ячі. Різниця у три м'ячі виявилася кращою у команди Вільнянського району, яка стала володарем перехідного кубка. На другому місці залишилися приморці, на третьому – гуляйпільці, на четвертому – положівці.

І. О. Бірюков разом з начальником відділу фізичної культури та спорту райдержадміністрації В. І. Гринем вручили командам пам'ятні призи, настінні календарі. Персональні призи отримали: «Водолія» – Віталій Чередниченко (Приморськ), «Кращий гравець» – Сергій Охріменко (Вільнянськ), «Глядацьких симпатій» – Олег Луцин (Гуляйполе), «Молода надія» – Микола Кашлев (Гуляйполе), «За довголіття у спорті» – Олександр Чижів (Пологи), «Кращому і постійному вболівальнику» – Г. І. Казаненко (Гуляйполе).

Обласний турнір організувала Гуляйпільська районна державна адміністрація. Спонсорами змагань виступили: ТОВ «Еталон» (О. І. Дудка), «Резон» (В. І. Дудка), міськрада (С. І. Малюка), ТОВ «Февраль» (В. І. Бортник), «Рівнопілля» (О. І. Філіпченко), ДП «Машинобудівний завод» ВАТ «Мотор Січ» (О. А. Долженко), КІІ «Теплокомунсервіс» (О. П. Гура), ТОВ «Діло СК» (С. І. Курман), «АСКОМ» (О. І. Ярмач), «Горицвіт» (Т. М. Жаболенко), ВАТ «Гуляйпільське міжрайонне підприємство матеріально-технічного постачання» (В. І. Павелько).

З лютого 2007 року в обласному турнірі з волейболу на кубок «Водолія» взяли участь чоловічі команди Гуляйпільського, Вільнянського, Приморського, Оріхівського районів та Шевченківського району м. Запоріжжя.

Цей турнір вшосте зібрав на гуляйпільській землі любителів волейболу. Кубок завоювали запоріжці, а гуляйпільці залишились на третьому місці. У гуляйпільській команді кращим гравцем названо захисника Ю. Биковського.

На початку лютого 2008 року за перехідний кубок «Водоля» з волейболу змагалися спортсмени з Харкова, Дніпропетровська, Запоріжжя і Гуляйполя. Цей турнір з роками набув статусу всеукраїнського. Цього року молоді гуляйпільці були третіми, а кубок завоювала команда ветеранів СК «Гуляйполе». У нас за перемогу боролись Сергій Гебель, Сергій Северин, Вадим Боровик, Ігор Ціпіньо, Андрій Любін, Юрій Серета, Сергій Булгак та Ігор Півнюк.

Серед дівчат першою була команда СК «Запоріжжя».

Приз глядацьких симпатій отримали гуляйпільські волейболісти Вадим Боровик та Ігор Ціпіньо.

6 лютого 2009 року до спортзалу Гуляйпільського КСК «Сучасник» приїхали волейболісти дев'яти команд з різних куточків України – чоловічі і жіночі спортивні клуби «Запоріжжя», «Миколаїв», «Харків», «Полтава», «Київ», «Гуляйполе», дніпропетровські «Спартак» і «Славутич», щоб взяти участь у всеукраїнському турнірі на Кубок «Водоля».

Привітати і підтримати волейболістів прийшли-приїхали запорізький міський голова, почесний житель Запоріжжя і Гуляйполя, почесний президент СК «Запоріжжя» Євген Карташов, голова Шевченківської райдержадміністрації, президент СК «Запоріжжя», чемпіон світу з волейболу серед ветеранів Ігор Бірюков, голова Гуляйпільської районної ради Євген Коровка, президент Всеукраїнської Спілки ветеранів спорту, віцепрезидент Всеукраїнської Асоціації ветеранів волейболу, олімпійський чемпіон у складі збірної Радянського Союзу (Мехіко, 1968 р.) Володимир Іванов, перший заступник і заступник Гуляйпільської райдержадміністрації Олександр Кірієнко і Павло Науменко та інші посадовці і керівники підприємств та організацій міста Запоріжжя і Гуляйполя.

Вітаючи гуляйпільців і гостей, Євген Карташов сказав, що такі заходи є яскравим свідченням того, що волейбол, як вид спорту, сьогодні стоїть на новому щаблі розвитку, об'єднуючи спортсменів і вболівальників.

– Сьогодні увага всієї України прикута до вашого залу, – наголосив запорізький мер. – Це справді красиве свято, ім'я якому – Всеукраїнський Кубок «Водоля», має повне право бути! І повинне воно мати саме дві столиці: Гуляйполе і Запоріжжя. Адже гуляйпільці завжди доводять справу до кінця, аби все було на найвищому рівні. Гуляйпільська земля народжує гідних людей – спортсменів, керівників, просто рядових жителів...

Треба сказати, що вам дійсно є чим пишатися, і той день, коли ваші земляки стали чемпіонами світу, – то апогей спортивного розвитку Гуляйпільщини.

Кубок «Водолій» у команди СК «Запоріжжя», 2009 р.

Євген Карташов нагородив іменним годинником Володимира Іванова за спортивне довголіття і відданість своїй справі, а команді СК «Гуляйполе» вручив волейбольні м'ячі, виготовлені за найвищими європейськими стандартами.

– Це вже восьмий турнір, який традиційно проводиться на Гуляйпільщині і другий рік має статус Всеукраїнського, – сказав ініціатор і організатор Кубка «Водоля» Ігор Бірюков. – І ми не будемо змінювати цю традицію, адже саме в Гуляйполі найкращі та найвідданіші вболівальники.

... Кубок «Водоля – 2009» дійсно довго пам'ятатимуть гуляйпільці і гості району, які стали свідками красивих, цікавих ігор, в яких мірялися силами миколаївські, київські, полтавські, дніпропетровські і запорізькі спортсмени, серед яких були і гуляйпільці, а також чемпіони України, переможці Кубка Президента України, призери чемпіонатів світу та кандидати в майстри спорту.

Найяскравішою виявилася гра гуляйпільців і миколаївців, яка єдина на цьому турнірі тривала три партії і завершилася на користь господарів майданчика.

У результаті триденного волейбольного дійства переможцем і володарем Кубка стала чоловіча команда СК «Запоріжжя», а серед жіночих команд перемогу здобув «Спартак» з м. Дніпропетровська.

Спортивну честь нашого району з гідністю на цих Всеукраїнських змаганнях захищали волейболісти Сергій Гебель (капітан), Сергій Северин, Вадим Боровик, Сергій Булгак, Ігор Ціпінью, Андрій Любін, Юрій Середа та Ігор Півнюк. І хоч гуляйпільська команда стала тільки четвертою, та майстерністю і завзяттям хлопців захоплювалися навіть ветерани волейболу – гравці інших команд.

На урочистому закритті, окрім головного Кубка, було вручено ще біля двадцяти призов. Деякі отримали й гуляйпільці. Так, Ігор Ціпінью нагороджений спеціальним Призом «Водоля», Вадим Боровик – призом «Олімпійська надія», а Сергій Северин – призом глядацьких симпатій.

12-14 лютого 2010 року в Гуляйполі відбувся черговий Всеукраїнський турнір з волейболу на Кубок «Водоля».

– Ми раді вітати всіх учасників турніру на Гуляйпільщині, – сказав, зокрема, на урочистому відкритті свята голова районної ради Є. Г. Коровка, – і будемо робити все, щоб спорт у нашому краї розвивався.

Вітаючи спортсменів від імені голови райдержадміністрації О. І. Дудки, його заступник П. П. Науменко наголосив: «Завдяки вам, шановні спортсмени, волейбол популяризується як вид спорту. І тому ми

Збірна команда Гуляйпільля з Є. Г. Карташовим (у центрі)
біля головного кубка «Водоля»

дякуємо вам за те, що ви на власному прикладі навчаєте і виховуєте молодь».

Розповівши про головні нагороди турніру, І. О. Бірюков подякував усім, хто підтримує його як у Запоріжжі, так і на гуляйпільській землі. Серед помічників – і районна рада, і районна державна адміністрація, і дитячо-юнацька спортивна школа, і спонсори, і меценати, і вболівальники...

На урочистому відкритті усім командам – СК «Славутич» (м. Дніпропетровськ), СК «Полтава», СК «Спартак» (м. Дніпропетровськ), СК «Севастополь», СК «Москва», СК «Харків», СК «Гуляйполе», СК «Запоріжжя», СК «Київ» – вручили хліб-сіль. А тим, хто народився під знаком «Водоля», – пам'ятні подарунки. Красивим подарунком для іменинників, спортсменів і численних вболівальників стали справді майстерні виступи народного ансамблю сучасної естрадної хореографії «Фенікс» (м. Запоріжжя).

Серед учасників турніру вирізнялися чемпіони Всесвітніх ігор у Сідней – 2009, чоловіча команда СК «Запоріжжя», яка провела чотири зустрічі на майданчику. Усі вони завершилися для запорізьких волейболістів перемогами. Тож запорізька команда і стала володарем головного призу змагань. Другу сходинку впевнено завоювали севастопольці, а замкнула трійку лідерів молодіжна команда господарів майданчика – СК «Гуляйполе».

Цього року вони змусили добряче похвилюватися навіть дворазових чемпіонів світу, майстрів спорту з команди СК «Запоріжжя». Вигравши у дніпропетровців і полтавців, гуляйпільці поступилися СК «Севастополь» усього лише двома забитими м'ячами. Ця зустріч закінчилася з рахунком 2 : 1 на користь севастопольців. На такому ж високому рівні провели наші хлопці зустріч із СК «Запоріжжя», постійно тримаючи чемпіонів у напрузі. І знову, вигравши першу партію, поступилися у другій і третій партії лише двома м'ячами. Гуляйпільці дійсно показали клас і піднялися ще на одну сходинку, адже торік вони були четвертими.

Серед жіночих команд кращими знову стали дніпропетровці. На другій сходинці – волейболістки СК «Запоріжжя», на третій – росіянки з СК «Москва».

Пам'ятні подарунки отримали гуляйпільські судді Павло Цап і Микола Якушонок, а також кращі гравці турніру, серед яких – Вадим Боровик та Андрій Любін (СК «Гуляйполе»). Відзначені і найактивніші вболівальники: Володимир Домашенко, Марина Макаренко, Микола Явон, Антоніна Лук'янець, Вілен Каплун, Михайло Попов, Валерій Потапенко, Сергій Сліпченко, Богдан Старокоженко і Микола Онопрієнко.

11-13 лютого 2011 року Гуляйполе приймало гостей – десять волейбольних команд – учасниць ювілейного, десятого волейбольного турніру на Кубок «Водоля», який народився і проходить саме на нашій землі. А засновником цих престижних змагань є голова Шевченківської районної адміністрації м. Запоріжжя, Президент СК «Запоріжжя», чемпіон світу серед ветеранів 2004 року, Всесвітніх ігор ветеранів 2009 року Ігор Бірюков.

Десятий Міжнародний турнір на Кубок «Водоля» пройшов за підтримки Запорізької міської ради, обласної федерації волейболу й особисто мера міста Запоріжжя, президента обласної федерації волейболу Олександра Сіна, Гуляйпільської райдержадміністрації.

У десятому турнірі з волейболу на Кубок «Водоля», який розширив свою географію вже до трьох країн, – України, Росії і Молдови, окрім запоріжців, Гуляйполе приймало гостей з Твері (Росія), Тирасполя (Молдова), Києва, Харкова, Полтави, Донецька, Дніпропетровська.

Зустрічав спортсменів трьох країн з побажаннями перемоги і змістовного відпочинку на славній гуляйпільській землі голова райдержадміністрації, депутат районної ради Олександр Дудка.

– Для нас велика честь приймати у себе справжніх цінителів його величності Спорту, – говорив Олександр Іванович. – Адже ці люди є ветеранами спорту, а це означає, що вони присвятили своє життя служінню здоровому способу життя і його пропаганді. Нашій сьогоднішній молоді варто повчитися у цих людей перш за все вірності спортивним традиціям, витривалості і самовідданості заради світлого майбутнього...

На урочистому відкритті, яке відбулося 12 лютого, всім командам вручили хліб і сіль, а концертною програмою учасників порадували танцювальний колектив із Запоріжжя «Грація», ансамбль аеробіки Запорізького Національного технічного університету і соліст Запорізького драмтеатру, виходець із Гуляйполя Вадим Васильєв. Вітав волейболістів Ігор Бірюков, голова районної ради Олександр Попович. А ще відвідав турнір запорізький мер Олександр Сін, який вручив кращим спортсменам чоловічих і жіночих команд подарунки – годинники, а директор Запорізького автомобільного заводу Микола Євдокименко заснував призи для кращих гравців – телевізори.

У котрий раз спортивний клуб «Запоріжжя» знову показав свою силу в Гуляйполі. Хоча боротьба на майданчику була дуже напруженою. Адже, змагаючись з волейболістами СК «Гуляйполе», запоріжці програли першу партію, а в другій узяли перевагу над суперником лише в декілька м'ячів. І лише в третій партії перемога прийшла в руки

запорізьких майстрів спорту. Нелегко довелося запоріжцям і під час зустрічі на майданчику з СК «Тверь». Ще б пак – адже зустрілися два олімпійські чемпіони, за плечима яких – безліч масштабних ігор, перемоги на міжнародному рівні, досвід і спортивна мудрість! Але успіх все ж знову посміхнувся СК «Запоріжжя». У результаті запоріжці завоювали головний трофей – красень Кубок «Водолія», росіяни зайняли друге місце, а СК «Гуляйполе» – третє. Так, наші волейболісти, як і в попередні роки, замкнули трійку лідерів. Однак спортсмени з інших команд відзначили, що майстерність гуляйпільських волейболістів значно зросла. До того ж, окрім наших гравців, за «Гуляйполе» виступав майстер спорту Олександр Нечитайло. Він виборював для Гуляйполя перемогу разом із Сергієм Гебелем (капітан), Ігорем Ціпіньо, Андрієм Любіним, Віктором Бортником, Олександром Омесем і Романом Казаненком.

Серед жіночих команд перемогли спартаківки Дніпропетровська, далі – СК «Запоріжжя» і СК «Харків». Киянки стали четвертими. На урочистому закритті змагань в культурно-спортивному клубі «Сучасник» організатори турніру вручили персональні призи і багато дарунків. Індивідуальні «Водолії» отримали ті, хто народився під цим знаком і зробив значний особистий внесок у розвиток волейболу. Грамотами і подарунками було також відзначено вісім найактивніших уболівальників. А кращими гравцями нашої команди визнано Олександра Нечитайла, Віктора Бортника й Олександра Омеса. За словами Ігоря Бірюкова: «Всі ігри турніру були непростими, суперники підготувалися серйозно, тому напруга на майданчику не зникла до останнього забитого м'яча».

10-12 лютого 2012 року у спортивному залі ДЮСШ м. Гуляйполя проходив XI Міжнародний турнір ветеранів-чоловіків на кубок «Водолія». 12 команд з Полтави, Харкова, Севастополя, Краматорська, Дніпродзержинська, Твері (Росія), Донецька, Запоріжжя і Гуляйполя прибули на історичну землю, щоб помірятися силою і спортивною майстерністю. На цей раз команди розділилися на три вікові групи (40+, 55+, 60+). Серед них були волейбольна команда СК «Запоріжжя» – абсолютний багаторазовий переможець Всеукраїнських турнірів на кубок «Водолія» в Гуляйполі, на кубок України в Гурзуфі, переможець Міжнародних турнірів на кубок «Чорного моря» в Алушті, на кубок голови облдержадміністрації в Полтаві, Харкові, чемпіон світу у Фінляндії, переможець 7-х Всесвітніх ігор ветеранів у Австралії (засновник спортивного клубу і волейбольної команди Ігор Олексійович Бірюков), волейбольна команда СК «Полтавка» – срібний призер Міжнародного турніру на кубок «Чорного моря» в Алушті, призер Міжнародних тур-

нірів у Запоріжжі, Глухові, Донецьку, Севастополі, переможець чемпіонатів Всеукраїнського кубка в Білій Церкві, Полтаві, фіналісти кубка України в Гурзуфі (тренер команди Олександр Какауров);

волейбольна команда «Тверь» (Росія) – багаторазовий переможець Всеросійських і Міжнародних турнірів, чемпіон 7-ої Олімпіади ветеранів у Австралії (капітан Юрій Федоров);

волейбольна команда «Гуляйполе» – 6-разовий чемпіон обласних турнірів, переможець спартакіади України серед держслужбовців (капітан команди майстер спорту Сергій Гебель) та інші.

На урочистому відкритті турніру, в якому взяли участь мер міста Запоріжжя, голова обласної федерації волейболу Олександр Сін, голова Гуляйпільської районної ради Олександр Попович, голова районної державної адміністрації Олександр Гура зі своїми заступниками Олександром Кірієнком, Павлом Науменком та інші поважні гості із Запоріжжя, любителям волейболу нагадали історію виникнення у 1895 році цієї гри, а також історію започаткування турніру на кубок «Водолія», статус якого виріс від обласного до Міжнародного. І все це завдяки Ігорю Олексійовичу Бірюкову – теперішньому голові Шевченківської райдержадміністрації м. Запоріжжя, який 14 років очолював Гуляйпільський район, де грав у команді СК «Гуляйполе». Переїхавши у Запоріжжя, створив спортивний клуб «Запоріжжя». Ветерани цього клубу прославили нашу країну: в 2009 році виграли Всесвітні ігри в Австралії в номінації «55+».

Учасників турніру, вболівальників, гостей і гуляйпільців тепло вітали із спортивним святом Олександр Сін, засновник і організатор турніру, дворазовий чемпіон світу з волейболу Ігор Бірюков, Олександр Гура.

Виступаючи, Ігор Олексійович, зокрема сказав: «Дорогі земляки, шановний Олександр Ченсановичу, колеги, спортсмени, гості я хочу всіх вас привітати із сьогоднішнім святом спорту! Ми проводимо одинадцятий турнір на кубок «Водолія» і так вийшло, що цей лютневий турнір є стартовим майданчиком перед якимись гарними справами. Звідси ми починали шлях на Фінляндію на чемпіонат світу і перемогли, звідси ми починали шлях на Австралію і привезли золоті медалі і сьогодні мені приємно повідомити, що наш президент обласної федерації волейболу Олександр Ченсанович Сін дав команду федерації готувати кращі команди на Всесвітній турнір ветеранів у Турині (Італія).

Дозвольте побажати всім удачі, щоб наші традиції зберігались, ветеранський рух зміцнювався і ріс. Я хочу спортсменам-учасникам сьогодні сказати величезне спасибі, що вони не побоялись ні температу-

ри, ні погоди і прибули сюди і дарують нам велике задоволення своєю грою. Удачі вам і нових звершень. Турнір оголошую відкритим!

Право підняти прапор змагань удостоїлися: капітан команди СК «Запоріжжя», багаторазовий чемпіон СРСР, України, Європи, Олімпійський чемпіон, багаторазовий чемпіон світу серед ветеранів Петро Чухраєв і капітан команди «Тверь» (Росія) Юрій Федоров.

– Шановні гуляйпільці, шановні гості, – зокрема, сказав О. Ч. Сін, – я із задоволенням хочу привітати вас на цьому прекрасному святі волейболу, я отримав велике задоволення від побачених поєдинків, які носили бійцівський характер, команди проявляють бойовий дух. Для ветеранів спорту, які змагаються, як і для нас, – це велике свято. Я хочу від вашого імені, шанувальники спорту, вручити пам'ятну медаль від асоціації ветеранів волейболу України Ігорю Олексійовичу Бірюкову в честь його 60-річчя. Це велика людина, яка прославила Україну, Запоріжжя, Гуляйполе далеко за їх межами, вигравши чемпіонат світу. Ми дійсно сьогодні обговорили наші плани і можна розглядати цей турнір, як такий з якого стартує підготовка до Олімпійських ігор в Турині 2013 року, де ми виставимо дві команди у номінаціях: «55+» і «60+». Центр підготовки буде в м. Запоріжжі. Шановні патріоти волейболу, вітаю вас із цим спортивним святом, яке 11 років крокує гуляйпільською землею. Зі святом!

– Шановні гуляйпільці! Шановні гості, учасники і організатори змагань, – це вже слова О. П. Гури, – від імені Гуляйпільської райдержадміністрації, районної ради прийміть найщиріші привітання з нагоди відкриття Міжнародного турніру з волейболу серед ветеранів на кубок «Водоля».

За 11 років цей турнір з районного рівня виріс до Міжнародного і це завдяки шановному Ігорю Олексійовичу. Велика подяка вам, Ігоре Олексійовичу, за розвиток спорту, підтримку волейболу, за пропаганду здорового способу життя. Всім гостям та учасникам змагань бажаю отримати задоволення, побільше позитивних емоцій від перебування на Гуляйпільській землі. Присутнім бажаю міцного здоров'я, розуміння, злагоди, добра і найкращого задоволення, хай вам щастить!

Від імені Гуляйпільської райдержадміністрації, районної ради, від себе особисто, вітаю Ігоря Олексійовича з ювілеєм, бажаю міцного здоров'я, сили, натхнення в його добрих справах і нехай завжди йому допомагає Бог, а від нас знак пошани за вагомий особистий внесок у соціально-економічний та культурний розвиток Гуляйпільського району, високий професіоналізм, активну громадянську позицію, безмежну любов до рідного краю та з нагоди особистого ювілею дозвольте вручити Подяку.

На урочистій церемонії командам вручили запашні короваї на українських вишитих рушниках, пам'ятні подарунки кожному гравцеві, звучали пісні у виконанні провідного артиста Запорізького академічного обласного музично-драматичного театру імені В. Г. Магара Вадима Васильєва (родом із Гуляйполя).

Спортсменів і вболівальників вітали і учасники театру сучасної хореографії «Фенікс». А іменинники, які знаходились в залі, що народились під знаком «Водоля», отримали пам'ятні сувеніри.

Під оплески присутніх завершується урочисте відкриття свята на волейбольний майданчик запрошується команди «Мотор Січ» (Запоріжжя) і «Прометей» (Дніпродзержинськ).

Незабутнє свято спорту тривало три дні, при активній підтримці вболівальників поєдинки проходили напружені, боротьба була азартною і цікавою. Переможцями турніру в номінаціях «55+» і «40+» стали відповідно команди СК «Запоріжжя» і «Мотор Січ» (Запоріжжя). Кращі гравці всіх команд отримали спеціальні призи, серед гуляйпільців кращим визнано Андрія Любіна. Організатори турніру не забули відзначити і найактивніших вболівальників.

XI Міжнародний турнір на кубок «Водоля» завершився. Тепер кращі команди м. Запоріжжя готуватимуться до майбутніх стартів у м. Туріні в Італії, які розпочнуться у 2013 році. Побажаймо ж їм спортивних удач і яскравих перемог.

МІНІ-ФУТБОЛ

З кінця 80-х років великої популярності набрав міні-футбол. У нього грають як молоді, так і ветерани спорту, які свого часу ставали чемпіонами району і області.

У кінці лютого 1985 року в спортзалі радгоспу «Червоний» вперше проходили районні змагання з міні-футболу. В них взяли участь футболісти експериментального заводу сільгоспмашин, колгоспів імені Карла Маркса, імені Енгельса, «Україна», елеватора, ремонтно-механічного заводу та юнаки спортивної секції з футболу.

В наполегливій боротьбі перемогу здобула команда експериментального заводу сільгоспмашин. Друге місце вибороли футболісти колгоспу імені Енгельса, а третє – гравці з колгоспу «Україна».

На початку січня 1990 року заінтересовано пройшов турнір з міні-футболу за участю кращих команд району, який відбувся у спортзалі ДЮСШ. Найвпевненіше почувалися футболісти «Сільмашу» і «Темпу»

Спортивна слава Гуляйпілья

колгоспу «Заповіт Леніна». Вони і зустрілися у фіналі. Перемогу здобули заводчани.

В кінці лютого 1991 року в місті Приморську відбувся фінал обласних змагань з міні-футболу. Наша команда посіла друге місце і разом з приморцями виборола право захищати честь області на республіканських змаганнях. Ось імена віце-чемпіонів області: Сергій Гебель, Олег Закарлюка, кращий бомбардир Юрій Биковський (забив 7 м'ячів), Станіслав Власенко (6), Сергій Нечитайло (6), Віталій Кириченко (6), Володимир Панченко (5), Геннадій Солодовник (5), Валерій Биковський та Ігор Черненко.

У березні 1991 року в місті Валках Харківської області відбулося зональне змагання на першість республіки з міні-футболу. В них взяли

Чемпіон області з міні-футболу. 1992 р.

участь команди Донецької, Луганської, Запорізької та Харківської областей. Гідно дебютувала в цьому турнірі футбольна дружина нашого району, посівши друге місце – дві перемоги над донеччанами (4 : 2) й луганцями (7 : 3) і одна поразка від господарів (4 : 7).

Честь Запорізької області захищали гуляйпільські спортсмени Сергій Гебель, Сергій Нечитайло, Володимир Панченко, Віталій Кириченко, Сергій Власенко, Юрій Биковський, Геннадій Солодовник, Микола Сахно та Ігор Черненко.

Жодного очка не втратили наші спортсмени на першості області з міні-футболу, яка відбулася 28-29 лютого 1992 року у спортзалі фізкультурно-оздоровчого комплексу в м. Василівці. Вони забили у ворота суперників 35 м'ячів, а пропустили у власні – 15. Особливо відчутними були перемоги над лідерами сільського міні-футболу – спортсменами з Приморська (12 : 5) та Василівки (8 : 3).

Кращими у гуляйпільців були: нападаючий Юрій Биковський (колгосп імені Ілліча, забив 16 м'ячів), захисник Віталій Кириченко та воротар Сергій Гебель (обидва з ДЮСШ).

У січні 1995 року в спортзалі ДЮСШ проведено змагання з міні-футболу серед ветеранів спорту. Найкращу гру продемонструвала й перемогу здобула футбольна дружина «Хіммашу» у складі М. Попова (капітан), Б. Старокоженка, П. Петелька, В. Павелька, Г. Шепеля, В. Власенка, С. Нечитайла, С. Наріжного і О. Хоменка. У фінальній зустрічі «Хіммаш» обіграв команду колгоспу імені Енгельса (капітан В. Авдієнко). На третьому місці команда колгоспу «Україна» (капітан М. Педоря).

У змаганнях також взяли участь давні любителі футболу радгоспу «Червоний» і колгоспу імені Карла Маркса.

За хорошу майстерність гравці «Хіммашу» нагороджені цінними призами, придбаними за кошт спонсора: малого підприємства «Ярма» (директор Ю. І. Коростельов), а також медалями і грамотами райради КПФСТ «Колос».

В кінці лютого 1995 року на першість району з міні-футболу подали заявки 13 колективів фізкультури (125 учасників). Ігри проходили у двох підгрупах зі своїми фаворитами: у першій – команда колгоспу «Україна», у другій – «Хіммаш».

Жаркі баталії з 20 ігор продовжувались 8 годин, було зафіксовано взяття воріт 160 разів. Приклад високої майстерності показали успішні: 38 забитих м'ячів (капітан команди інструктор зі спорту господарства Юрій Биковський). Його товариші по команді – Володимир

Онучко, Віталій Кириченко, воротар Сергій Гебель продемонстрували самовіддану гру.

Добре грали і члени команди «Хіммаш» В'ячеслав Власенко, Сергій Нечитайло, Ігор Черненко, воротар Володимир Павелько, котрий пропустив у свої ворота найменше м'ячів.

Команда колгоспу імені Ілліча (капітан Валерій Биковський) у матчі за третє місце обіграла «Сільмаш».

У боротьбі за перше місце зустрілися лідери підгруп. На цей раз сильнішим, удачливішим був «Хіммаш» (тренер М. І. Попов), який з мінімальним рахунком (3 : 2) взяв верх і став переможцем матчу.

В кінці лютого 1996 року в Пологах відбулися обласні зональні змагання з міні-футболу. В них взяли участь 6 команд. Наша збірна під егідою «Хіммашу» виступала успішно, посівши перше місце. На рахунку її гравців найбільше забитих і пропущених м'ячів у свої ворота, які захищав капітан команди С. Гебель.

Найбільше м'ячів у ворота суперників забили В. Кириченко – 10, С. Нечитайло – 8, на рахунку решти гравців – В. і Ю. Биковських, В. Власенка, В. Лося, Г. Солодовника – по 3-5 м'ячів. Всього у 5 іграх забито 44 і пропущено 16 м'ячів. Найкрасивіший гол головою послав у ворота суперників ветеран В. Власенко.

У середині березня 1996 року обласні фінальні змагання з міні-футболу проходили в спортзалі ДЮСШ м. Поліг, де за першість боролись 6 команд.

Кільмінацією фіналу стала гра гуляйпільців і токмачан. Похвилюватись довелось не на жарт. Наша команда вийшла на цю гру із залізними нервами і чіткою дисципліною гри. Численні вболівальники побачили напрочуд гарну гру гуляйпільців. Тут і прекрасні обведення, і неймовірні фінти, і вдала реакція мислення – все це і дало бажаний результат – 5 : 1. Так наша команда у складі С. Гебеля (капітан і воротар), В. Биковського, Ю. Биковського, В. Кириченка, В. Власенка, В. Лося, С. Нечитайла, Г. Солодовника, В. Панченка стала чемпіоном області ДСТ «Колос». Гравці відзначені грамотами і медалями.

Спонсорами команди виступили колективи агропостачу (директор В. Ф. Охріменко, головний інженер В. І. Павелько), колгосп «Рівнопільця» (О. І. Філіпченко), ВАТ «Гуляйпільський завод «Сільмаш» (А. І. Шевченко), підприємець А. О. Биковський.

У січні 1997 року районна спартакіада розпочалася із змагань із міні-футболу серед ветеранів спорту. Перехідний кубок виборювали представники 6 колективів фізкультури.

За жеребом команди розподілилися на 2 групи по 3 команди в кожній. Першими вступили в гру футболісти КСП імені Карла Маркса і «Україна» – перемогли останні з рахунком – 4 : 1. По 2 м'ячі забили М. Педоря та І. Голка. В матчі спортсменів КСП імені Ілліча та колгоспу імені Енгельса перемогли новомиколаївці – 4 : 2. Тут найкраще зіграв заступник голови колгоспу Г. Г. Лазько. На його рахунку 3 переможні м'ячі, а всього на турнірі він забив 6 м'ячів.

Особливо напруженою була зустріч давніх суперників – футболістів «Хіммашу» та «Україна». Основний час не виявив переможця (1 : 1) у тій півфінальній грі. А за результатами пенальті заводчани обіграли суперників (4 : 2).

До фіналу дійшла й команда КСП імені Ілліча, де поступилася «Хіммашу», посівши друге місце. За третє боролись футболісти райвідділу внутрішніх справ та «України», перемогли останні.

Найрезультативнішою командою змагань став «Хіммаш» – 17 : 2. Переможцям її (М. І. Попову, С. Нечитайлу, В. Власенку, Г. Мірошнику, В. Павельку, І. Ничкалу і В. Павельку) вручено перехідний кубок і грамоту райради ДСТ «Колос».

Три дні (з 21 по 23 лютого 1997 року) у місті Василівці проходили обласні фінальні змагання спортивного товариства «Колос» з міні-футболу. Шість команд-переможниць зональних турнірів (у тому числі і футболісти з Гуляйполя) виборювали першість. Кожна мала провести по 5 поєдинків.

Наші земляки впевнено провели перші чотири зустрічі, перегравши команди Вільнянська, Приморська, Оріхова та Мелітополя. Матч з мелітопольцями протікав досить драматично. У доволі спірній ситуації суддя поєдинку визначив гру рукою воротаря гуляйпільців за межами штрафної і видалив його з поля. За умовами змагань заключну гру з василівцями наші земляки мали провести без штатного воротаря. Це по суті і вирішило долю останнього поєдинку. Гуляйпільці програли зустріч місцевим футболістам 4 : 8 і зайняли почесне друге місце.

Ось імена тих, хто захищав честь району на обласних змаганнях: С. Гебель, О. Гайдабура, Ю. Биковський, С. Нечитайло, В. Биковський, Г. Солодовник, В. Кириченко, В. Власенко, М. Сахно.

13-14 лютого 1998 року в Пологах проходили обласні зональні змагання з міні-футболу. Наша дружина у складі С. Гебеля (капітан), В. Биковського, Ю. Биковського, В. Кириченка, С. Нечитайла, В. Панченка, В. Водоп'яна, Г. Солодовника, О. Гайдабури, Г. Мірошника за кількістю набраних очок потрапила до фінальної частини змагань, яка відбулася з 27 березня по 1 лютого у Василівці.

Команда «Роза вітрів» неодноразовий чемпіон області з міні-футболу.
Третій зліва президент клубу С. А. Луценко

Перемігши всіх суперників і маючи кращу різницю забитих і пропущених м'ячів, гуляйпільці посіли перше місце і стали чемпіонами області. Ось імена чемпіонів: Сергій Гебель (капітан), Валерій Биковський, Юрій Биковський, Віталій Кириченко, Володимир Панченко, Сергій Нечитайло, Геннадій Солодовник, Віталій Ляхов, Віталій Водоп'ян, Григорій Мірошник (перші шість спортсменів беззмінно протягом семи років захищають честь району з міні-футболу і є п'ятиразовими чемпіонами області).

Більше всіх м'ячів на цьому змаганні у гуляйпільців забили Віталій Кириченко – 9 та Юрій Биковський. Організатори першості визнали кращим воротарем турніру Сергія Гебеля, гравцем – Юрія Биковського.

Переможець цього турніру з 26 по 30 квітня 1998 року в смт Покровському Дніпропетровської області захищав честь Запорізької області на фінальних іграх другого чемпіонату України Центральної Ради «Колос» з міні-футболу.

До фіналу потрапили 6 команд з різних областей. Це чемпіон першої ліги «Колос» (Суми), учасник першості України у вищій лізі «Форміка» (Донецьк) та чемпіони своїх областей – «Маяк» (Харків), «Юність» (Дніпропетровськ), спортивний клуб «Южный» (Одеса) і гуляйпільці.

Перемігши всіх суперників, першість і звання кандидатів у майстри спорту України здобула команда «Форміка» (Донецьк). Другими були одесити. Маючи стільки ж очок, як і одесити, кращу різницю забитих і пропущених м'ячів, але, поступившись одеситам в особистій зустрічі, третіми стали гуляйпільці.

Поїздка в смт Покровське відбулася за активної підтримки фірми «Роза вітрів» (директор С. А. Луценко), АТВТ «Гуляйпільський завод лакофарбових виробів» (директор О. Ф. Черненко), ПП «Еталон» (директор О. І. Дудка).

В урочистій обстановці гравцям гуляйпільської команди Сергію Гебелю та Юрій Биковському було вручено посвідчення майстрів спорту України з міні-футболу.

У лютому 1999 року в спортзалі ДЮСШ відбулася першість району з міні-футболу серед ветеранів. Переможцями стали ветерани із КСП «Заповіт Леніна»: С. Нечитайло, В. Власенко, О. Базавлуцький, Володимир і Василь Павельки.

А в районних змаганнях з міні-футболу серед колективів фізкультури першість вибороли спортсмени КСП «Україна» (спортінструктор Г. Солодовник). Їм вручено перехідний кубок.

Добру технічну і тактичну підготовку показали гравці команд з КСП «Україна», «Заповіт Леніна», імені Ілліча, імені Кірова. Це – В. Киричен-

ко, В. Панченко, Г. Солодовник, В. Водоп'ян (КСП «Україна»), В. Ляхов, С. Нечитайло, В. Власенко (КСП «Заповіт Леніна»), В. Биковський, В. Онучко (КСП імені Ілліча), О. Гайдабура, В. Здановський (КСП імені Кірова). Найменшу кількість м'ячів пропустив у свої ворота С. Гебель.

В кінці січня 2000 року у спортзалі ДЮКФП пройшла першість району з міні-футболу серед ветеранів спорту. Переможцем стала команда СФГ «Надія» (спонсор – директор цього господарства О. В. Міщенко) у складі: С. О. Нечитайла (капітан, на його рахунок 6 мячів), В. І. Пателька (9), І. В. Ничкала, В. І. Власенка, В. Пателька (воротар), О. М. Минки.

В середині січня 2000 року два дні у спортзалі ДЮКФП відбулася першість району з міні-футболу. Перше місце виборола команда ТОВ «Надія», за яку виступали як молоді, так і ветерани спорту.

В кінці лютого 2000 року у спортзалі ДЮКФП силами мірялися кращі команди області з міні-футболу. Серед учасників були футболісти Василівського, Гуляйпільського, Михайлівського, Оріхівського, Приазовського та Приморського районів.

За підсумками змагань наша команда увосьме стала чемпіоном області. За перемогу боролись: майстри спорту Сергій Гебель (капітан команди), Юрій Биковський, кандидати у майстри спорту Віталій Кириченко, Валерій Биковський, Володимир Панченко, першорядники Володимир Водоп'ян, Віталій Чабаненко, Микола Онучко, Валерій Іващенко. Їм вручені «золоті» медалі і грамоти.

Кращим гравцем змагань названо майстра спорту Юрія Биковського, кращим голкіпером – майстра спорту Сергія Гебеля, кращим захисником – кандидата в майстри спорту Віталія Кириченка. Їм вручили призи ветерани спорту О. І. Філіпченко, А. О. Шамрай, В. І. Лось.

В середині травні 2000 року в м. Сумах пройшов фінал IV чемпіонату Центральної ради «Колос» з міні-футболу. В ньому Запорізьку область представляла Гуляйпільська команда «Роза вітрів», яка зайняла третє місце. Генеральним спонсором поїздки нашої команди на чемпіонат була ПГТ «Роза вітрів» (директор С. А. Луценко), посильну допомогу в організації поїздки команди подали також заступник начальника району електромереж В. І. Лось, директори фірм «Візит» Р. О. Міщенко, ЗАТ «Гуляйпільська харчосмакова фабрика» – О. Г. Колісник, ВАТ «Гуляйпільське АТП-12338» А. Захаров. Бронзовими призерами першості України стали: Сергій Гебель (капітан), Юрій Биковський, Віталій Кириченко, Андрій Головецький, Віталій Чабаненко, Віталій Лось, Віталій Водоп'ян, Віталій Потапенко.

З 23 по 25 лютого 2001 року у м. Василівці проходили фінальні змагання першості області з футзалу (міні-футболу) серед колективів

фізкультури агропромислового комплексу. Наш район, як і у великому футболі, представляла команда «Роза вітрів».

Першим відкрили змагання минулорічний чемпіон – команда Гуляйполя і команда Приморська. Гра проходила за повної переваги наших земляків (у першому таймі у воротах суперників побувало 6 м'ячів). Пам'ятаючи про те, що попереду чекає гра з василівцями, в якій по суті вирішуватиметься доля першого місця, гуляйпільці трішки збавили оберти, все ж довівши справу до логічного завершення. Остаточний рахунок зустрічі – 7 : 0.

На зустріч із своїми головними суперниками – василівцями наші земляки вийшли з хорошим настроєм. Гра вийшла видовищною і напруженою. Вже на 7-й хвилині гуляйпільці виходять вперед (гол на рахунок В. Кириченка). Забігаючи наперед, скажемо, що суперник двічі встановлював рівновагу у грі, однак уміння і досвід все ж перемогли. Влучні удари Р. Водоп'яна та Ю. Биковського принесли жадану перемогу команді «Роза вітрів».

Маючи в активі дві перемоги, гуляйпільська команда, як кажуть, на одному подиху здолала опір оріхівців (рахунок матчу 6 : 2) та михайлівців і здобула заслужену перемогу, до речі, восьму поспіль.

Команда району – чемпіон області з міні-футболу. 2002 р.

Ось імена чемпіонів: С. Гебель – капітан, В. Кириченко, В. Лось, В. Чабаненко, В. Водоп'ян, Ю. Биковський, В. Довгаль, В. Іващенко, В. Панченко та В. Павелько.

Хочеться подякувати за спонсорську підтримку С. А. Луценку, О. І. Дудці, А. М. Захарову, О. Ю. Коростельову. Завдяки їм команда гуляйпільців змогла виїхати на фінальні ігри першості області і порадувати земляків гучними перемогами.

Як чемпіон області команда «Роза вітрів» захищала з 22 по 25 березня честь нашого району в місті Запоріжжі на міжгалузевій спартакіаді та на першості України з міні-футболу.

26 січня 2003 року у спортзалі ДЮКФП відбулася першість району з міні-футболу серед ветеранів. У змаганнях взяло участь шість команд, які розіграли першість за круговою системою. Набравши найбільшу кількість очок, вперше перемогу здобула команда КП «Теплокомунсервіс» (директор О. П. Гура, інструктор зі спорту О. Скарп).

Кращим бомбардиром першості став гравець ТОВ «Надія» С. Нечитайло. На його рахунку 9 забитих м'ячів.

В середині лютого 2004 року завершилася першість району з міні-футболу. Чемпіоном серед основних складів стали футболісти ТОВ «Україна», а другому місці – ТОВ «Надія», на третьому – РЕМУ. Кращим бомбардиром проявив себе Дмитро Бацай з ТОВ «Україна», який забив 31 м'яч у ворота суперників.

У 2004 році «Роза вітрів» стала вдруге поспіль срібним призером першості області з футболу.

27-28 березня 2004 року в м. Пологах відбулася першість області з міні-футболу серед ветеранів. Тут наші ветерани стали чемпіонами області. Це – В. Кириченко, С. Нечитайло (капітан), С. Сліпченко, В. Довгаль, В. Биковський, В. Павелько, І. Ничкало, Р. Кушик.

У березні 2005 року у спортзалі ДЮКФП пройшли фінальні змагання обласної спартакіади школярів з міні-футболу серед юнаків 1987 р.н. і молодших. Команда нашого району виборола перше місце. Ось імена гравців команди-переможниці: В. Кириченко (тренер), В. Білієнко, В. Бортник, Д. Попов, В. Тютюник, А. Бабаян, М. Білий, Є. Мірошник, Є. Меркулов, Д. Мусунов, С. Дударев.

У березні 2005 року чемпіонами району з міні-футболу серед ветеранів стала команда ТОВ «Надія», яка у фіналі здобула перемогу (7:1) над футболістами КП «Теплокомунсервіс».

На початку квітня 2005 року у спортзалі ДЮКФП (м. Гуляйполе) відбувся міжобласний турнір з міні-футболу на кубок міста Гуляйполя серед ветеранів. У турнірі виступали команди СК «Гуляйполе», ФК «Сла-

вія» (Пологи), ФК «Орсільмаш» (Оріхів), СК «Коксохім» (Авдіївка, Донецька область).

У вирішальній грі за кубок гуляйпільці зустрічалися з «Коксохімом» і перемогли з рахунком – 5:4. Третє місце у ФК «Славія».

Змагання проходили за підтримки генерального директора ТОВ «Еталон» О. І. Дудки, директора ДП «Машинобудівний завод» ВАТ «Мотор Січ» О. А. Долженка, директорів ТОВ «Новий Заповіт» Ю. І. Романця, ТОВ «Рівнопілля» О. І. Філіпченка, голови правління ВАТ «Гуляйпільський міжрайпостач» В. І. Павелька, приватних підприємців Р. О. Міщенко та І. І. Шубака.

В кінці листопада 2005 року в м. Донецьку пройшов 5-й щорічний турнір з міні-футболу серед ветеранів, присвячений 42-й річниці ВАТ «Авдіївський ЮСЗ». У цих змаганнях гуляйпільці вибороли друге місце. Воротаря нашої команди Володимира Павелька організатори турніру визнали кращим воротарем і нагородили дипломом та подарунком.

24-25 лютого 2006 року в м. Пологах пройшли фінальні ігри обласних змагань з міні-футболу серед юнаків 1990-1991 р.н. сільських районів у залік обласної спартакіади «Хто ти, майбутній олімпієць?»

Збірна команда юнаків нашого району виступила на цих змаганнях досить успішно і стала чемпіоном. Перемогу здобували: А. Кириченко (тренер), А. Литвиненко, Є. Пороговський, М. Білий, В. Борулько, А. Кириченко, М. Панченко, Д. Журавель, Є. Григоруку, В. Кириченко та С. Красовський.

3-4 березня 2006 року у спортзалі ДЮКФП відбулися фінальні змагання спартакіади Запорізької області з міні-футболу серед збірних команд сільських районів. До речі, починаючи з 1991 року, це 15-і фінальні змагання з міні-футболу, в яких брала участь збірна команда Гуляйпільського району. І теперішня перемога стала дев'ятою наших спортсменів.

Чемпіонами 2006 року стали: С. Гебель (капітан), Ю. Биковський, В. Кириченко, Д. Бацай, В. Лось, І. Ісаєнко, В. Водоп'ян, Є. Меркулов.

Фінальна частина змагань проходила за підтримки керівника ВАТ «Гуляйпільське» С. А. Луценка.

На початку квітня 2006 року у м. Пологах проходила першість області з міні-футболу серед ветеранів (35 років і старші). Гуляйпільці стали чемпіонами області. Ось імена чемпіонів: Юрій Биковський – визнаний кращим гравцем першості, Віталій Кириченко – кращий бомбардир турніру (забив 7 м'ячів), Валерій Довгаль, Володимир Павелько, Василь Павелько, Сергій Нечитайло, Станіслав Власенко, Геннадій Солодовник.

Кубок району з міні-футболу в 2006 році завоювала команда ТОВ «Надії».

У березні 2007 року володарями суперкубка району з міні-футболу стала команда ПСП «Мир».

У кінці березня 2007 року збірна команда Гуляйпільського району в іграх фінальної частини обласних змагань з міні-футболу серед збірних команд сільських районів, які пройшли у м. Василівці, зайняла друге місце.

У травні 2008 року в м. Вільнянську за сприяння обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» відбулися змагання обласного турніру з міні-футболу серед юнаків 1993-1994 р.н.

Змагання проходили на майданчику з штучним покриттям за участю шести збірних юнацьких команд районів області. Серед них були і гуляйпільці, які посіли перше місце. Крацим гравцем у гуляйпільців організатори назвали Віталія Кириченка. Ось імена юних переможців: Владислав Таран, Сергій Плисенко, Владислав Дьомін, Олександр Вінник, Олексій Семенюта, Валерій Кириченко, Іван Отрішко, Микола Сопрун, Ярослав Куц, Олег Коростильов. А тренував їх В. А. Кириченко.

Переможцем першості району з міні-футболу в 2009-му році стала команда ФК «Таврія». Друге місце у футболістів ТОВ «Надія», третє – у ПСП «Мир».

15 березня 2009 року у спортзалі ДЮКФП розіграно районний турнір з міні-футболу серед ветеранів. Тут першість вибороли футболісти ТОВ «Надія».

В кінці листопада 2010 року в м. Приморську відбулася фінальна частина обласних змагань з міні-футболу серед збірних команд сільських районів. Команда гуляйпільців на цих змаганнях посіла перше місце. За команду виступали: Сергій Гебель, Дмитро Бацай, Віктор Бортник, Віталій Чабаненко, Єгор Меркулов, Володимир Сивоненко, Віталій Лось, Віталій Кириченко та Олег Коростильов.

В організації поїздки на змагання фінансову підтримку надали С. І. Курман, О. Ю. Коростельов, О. І. Жовніренко та Р. О. Міщенко.

На початку січня 2011 року у спортзалі ДЮСШ за сприяння відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Гуляйпільської райдержадміністрації та обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» відбувся обласний турнір з міні-футболу серед команд ветеранів за участю збірних Василівського, Вільнянського, Оріхівського та Гуляйпільського районів.

Вигравши дві зустрічі у футболістів Вільнянського та Оріхівсько-го районів, наші хлопці поступилися василівцям і посіли друге місце. У нашій команді кращим гравцем визнано Віталія Кириченка, якого нагороджено пам'ятним подарунком від приватного підприємця, депутата міської ради Олександра Жаболенка.

У спортивному залі ДЮСШ відбулися зональні змагання першості області з міні-футболу серед юнаків 1998-1999 р.н. за участю збірних Куйбишевського, Вільнянського, Гуляйпільського районів та команди м. Запоріжжя.

Збірна юнаків нашого району (тренер В. А. Кириченко) перемогла куйбишевців (10 : 1), вільнянців (5 : 3) та запоріжців (3 : 2) і вийшла до фінальної частини змагань.

Участь наших футболістів у змаганнях відбулася завдяки підтримці приватного підприємця Романа Міщенка, за що йому від імені команди слова щирої вдячності.

У першій половині лютого 2011 року у м. Василівці відбувся міжрайонний турнір з міні-футболу серед команд ветеранів за участю збірних команд «Інтер» і «Влада» з м. Василівки, вільнянського «Колоса» та гуляйпільського СК «Гуляйполе».

Наша команда перемогла «Владу» з рахунком 5 : 1, «Інтер» – 6 : 1 та «Колос» – 6 : 3 і стала переможцем турніру.

Кращим гравцем у команді гуляйпільців визнано Віталія Кириченка. За команду СК «Гуляйполе» виступали: Сергій Гебель, Юрій Биковський, Віталій Кириченко, Віталій Лось, Василь Павелько, Анатолій Калина, Олег Снар та Олександр Любов.

Поїздка команди на змагання відбулася завдяки допомозі директора спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату, депутата міської ради С. А. Столяренка.

У кінці квітня 2011 року в м. Василівці відбувся міжрайонний турнір з міні-футболу серед команд ветеранів на приз голови Василівської районної ради. Серед шести команд-учасниць турніру були і гуляйпільці, які вибороли друге місце.

Кращим бомбардиром турніру став у нашій команді Петро Поляков, на рахунку якого 4 забитих м'ячі. Кращим воротарем – названо також гравця гуляйпільців Сергія Гебеля.

За команду земляків виступали: Сергій Гебель, Володимир Панченко, Віталій Лось, Василь Павелько, Петро Поляков, Олександр Гайдабура, Олександр Любов, Анатолій Калина.

На початку грудня 2011 року у спортивному залі ДЮСШ відбулися змагання розіграшу кубка відкриття міні-футбольного сезону серед

любительських команд району. Вісім команд за олімпійською системою визначали переможця змагань.

До півфіналу дійшли команди ТОВ «Надія-1», ПСП «Мир», «Полтавка» та ТОВ «Агро-Континент». У першому півфіналі зустрілися команди «Полтавка» і ТОВ «Агро-Континент». З рахунком 9 : 1 перемогу здобули полтавці. А от у другому півфіналі, в якому змагалися команди ТОВ «Надія-1» – ПСП «Мир», основний час гри не виявив переможця (рахунок 4 : 4). У серії післяматчевих 6-метрових ударів кращий результат показали спортсмени ТОВ «Надія-1», які й перемогли з результатом 5 : 4, ставши другим фіналістом змагань.

Фінальна гра пройшла у рівній боротьбі, але більш вдалими у завершальній стадії атак виявилися гравці «Полтавки», які з рахунком 5:2 стали володарями кубка відкриття міні-футбольного сезону.

10 грудня 2011 року у спортивному залі ДЮСШ пройшли змагання з міні-футболу серед ветеранів за участю команд з Василівського, Вільнянського, Приазовського, Пологівського та нашого районів.

Гостей та господарів спортивного майданчика вітали зі спортивним святом заступник голови облдержадміністрації Олександр Дудка, директор обласного центру фізичного здоров'я населення Олег Рибченко, керівництво райдержадміністрації, районної та міської рад.

Після приємних привітальних слів спортивним залом розлилася пісня у виконанні маленької виконавиці Аліни Родіної, а до рук капітанів команд лягли запашні короваї. А вже за кілька хвилин потому спортсмени з усім запалом і волею до перемоги змагалися за головні призи – красені-кубки і медалі.

Години змагань запам'яталися яскравими іграми і напруженим протистоянням команд. І, врешті-решт, переможці турніру визначилися. На радість гуляйпільським уболівальникам, перемогу вибороли господарі майданчика – наша команда у складі Сергія Гебеля (капітан), Юрія та Валерія Биковських, Віталія Кириченка, Олександра Лобова, Віталія Лося, Петра Полякова та Василя Павелька. Кращим гравцем нашої команди визнано Юрія Биковського.

Друге і третє місця посіли відповідно пологівці і василівці.

Переможці отримали кубки, медалі, грамоти і подарунки.

– За допомогу у проведенні змагань ми щиро вдячні Олександру Івановичу Дудці, – говорив на завершення капітан нашої команди-переможця, виконуючий обов'язки начальника відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації Сергій Гебель. – А також підприємцям Сергію Луценку, Олександру Жаболенку, Віктору Коробову та підприємству «НАН&К» (керівник Онай Орхан)...

Протягом трьох днів, з 18 по 20 листопада 2011 року, в палаці спорту «Юність» м. Запоріжжя проходили змагання з міні-футболу в залік обласної спартакіади серед збірних команд міст та сільських районів. У них брали участь 16 збірних команд районів нашої області, які були поділені на групи.

У своїй групі гуляйпільці здобули перемогу над командою з Великої Білозірки з рахунком 6 : 0 та виграли у чернігівців з рахунком 2 : 0. У чвертьфіналі суперниками нашої команди стали спортсмени з Василівського району. З рахунком 3 : 2 перемога була на боці гуляйпільської збірної. У півфіналі наші земляки зустрілися з командою Веселівського району і перемогли з рахунком 3 : 1.

Суперниками гуляйпільців у фінальній грі були спортсмени Якимівського району. Наші хлопці не дали їм жодних шансів на успіх, вигравши в них з рахунком 5 : 0 і ставши переможцями змагань другого рік поспіль. Загалом цей успіх є одинадцятим за час проведення спартакіади.

За команду нашого району виступали: Сергій Гебель, Юрій Биковський, Віктор Бортник, Володимир Сивоненко, Валерій Лось, Єгор Меркулов, Олег Коростильов, Євген Пороговський, Микола Сопрун та Віталій Лось (представник команди).

Команда-переможець та команди-призери нагороджені кубками та дипломами, а гравці – грамотами обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

ДМИТРО ЛИТВИНЕНКО

Дмитро Литвиненко

Народився 16.04.1987 року в м. Гуляйполі. Навчався в ЗОШ № 4 (нині колегіум «Лідер»). З 11 років почав займатися футболом, навчався в Гуляйпільській ДЮСШ у тренера Віталія Андрійовича Кириченка. Під час занять в ДЮСШ юний футболіст почав пробувати себе в ролі воротаря – у нього це краще виходило, ніж у інших. Завдяки високій працелюбності та наполегливості у тренуванні Дмитро став швидко додавати у майстерності, що стало об'єктом уваги наставників футбольних команд. Його стали запрошувати в команди міст області для участі у змаганнях.

Під час навчання у школі захищав ворота команди ТОВ «Роза вітрів» м. Гуляйполя, заводу «Мінерал» м. Пологи. Перед закінченням школи був запрошений до команди з футзалу Запорізької атомної електростанції «Темп» м. Енергодара. На той час цей вид спорту почав стрімко розвиватись на Україні і став популярним. З виступів за команду м. Енергодара і розпочалася футбольна кар'єра Дмитра, яка привела його у професійний спорт.

У липні 2004 року, одразу після закінчення середньої школи, у складі футбольної команди «Локомотив-Одеса» (м. Одеса) брав участь у міжнародному турнірі, який проходив у м. Барселоні (Іспанія), де команда завоювала бронзові медалі.

Після вступу у 2004 році до Харківського Національного університету імені Каразіна став захищати кольори МФК «Універ-Харків» – команди вищої ліги.

У 2006 році у складі студентської збірної брав участь у чемпіонаті світу з футзалу, який проходив у Польщі. У цих змаганнях студентська збірна України посіла почесне третє місце, а гравці команди були нагороджені бронзовими медалями. Дмитрові присвоїли звання «Майстер спорту».

Після розпаду МФК «Універ-Харків» хлопця запросили до складу МФК вищої ліги «Локомотив» (Харків), де грає до теперішнього часу.

У 2008 році став учасником чемпіонату світу з футзалу в Словенії в складі студентської збірної, де наша збірна виборола срібло.

У 2008 році у міжнародному турнірі з футзалу молодіжна збірна в м. Санкт-Петербурзі завоювала бронзові нагороди.

У 2009 році МФК «Локомотив» виборов Кубок України, а у 2011 році став бронзовим призером чемпіонату України.

За 7 років футбольної кар'єри Дмитро брав участь у складі збірної України в іграх, які проходили в таких країнах, як: Бразилія, Росія, Польща, Португалія, Андорра, Іран, Азербайджан, Латвія, Білорусія, Хорватія, Молдова, Словенія, Румунія, Сербія.

У лютому 2012 року Дмитро Литвиненко у складі збірної команди України брав участь у чемпіонаті Європи з футзалу, що проходив у Хорватії. У одній четвертій фіналу українці програли хорватам за точністю пробитих пенальті. У тій грі Дмитро був у запасі і нічим не міг допомогти своїй команді здобути перемогу.

14.02.2012 р.

Сергій СЛІПЧЕНКО

ДЮСШ

Дитячо-юнацька спортивна школа відкрита 1 вересня 1986 року на базі культурно-спортивного комплексу «Сучасник», дякуючи секретарю райкому Компартії України Л. І. Явон та голові спорткомітету райвиконкому О. І. Сої.

**Колектив ДЮСШ на чолі з Н. О. Даніловою
(друга сидить справа у другому ряду)**

У 1991 році школу реорганізовано в дитячо-юнацький клуб фізичної підготовки.

З дня заснування на базі ДЮСШ працювало 46 груп, у яких тренувалося 920 дітей. Навчально-виховний процес обслуговували 17 тренерів – викладачів на відділеннях баскетболу, волейболу, гандболу, легкої атлетики, настільного тенісу, художньої гімнастики.

Заняття проводились як безпосередньо у спортивному залі ДЮСШа, так і в школах району і міста.

10 вересня 1994 року розповідав заступник завідуючого відділом Гуляйпільського райвиконкому В. І. Гринь:

**Наталія Данілова
і чемпіон області
з баскетболу
Олег Дудка.
1990, 1991 рр.**

Колектив ДЮСШ

– Думаю, не буде перебільшеннях, коли скажу, що дитячо-юнацька спортивна школа є центром усієї фізкультурно-масової роботи як у місті, так і в районі. Дякуючи ентузіазму і майстерності працівників ДЮСШ, робота проводиться тут цікава і різноманітна. Досить заглянути в план спортивно-масової роботи і можна зрозуміти, що дітям нудьгувати не доводиться. Тільки в минулому навчальному році було проведено 23 внутрішкільних змагань з усіх видів спорту, які культивуються у ДЮСШ.

Учні школи брали участь у всіх заходах, які проводили облспорткомітет, обласне управління освіти, обласний клуб «Гарт» та КПФСТ «Колос». Юнаки та дівчата зайняли перші місця в обласних змаганнях з баскетболу, а волейболісти посіли третє місце. Напруженим був рік і у юних футболістів, які в шести обласних змаганнях зайняли призові місця.

За підсумками обласної спартакіади школярів ДЮСШ зайняла друге місце серед 20 районів. Спортивні досягнення і гарні результати здобуті, дякуючи сумлінній роботі тренерів В. А. Кириченка, Ю. С. Биковського (футбол), С. А. Гебеля, Л. Г. Рябко (баскетбол), А. І. Васильєва, В. І. Бортника (волейбол). Цікаво проводила заняття з дітьми дошкільних закладів тренер Т. М. Колибіна.

Тренери ДЮСШ не тільки здібні педагоги, а й самі прекрасні спортсмени. Вони неодноразово захищали честь району на обласних та республіканських змаганнях.

Високих результатів дитячо-юнацька спортивна школа добивається із року в рік завдяки педагогічній майстерності її директора Н. О. Данілової, яка працює з першого дня відкриття закладу.

У зв'язку зі скрутним фінансовим становищем відбулося скорочення штатних одиниць тренерів (залишалось 11), зменшилася кількість груп та учнів.

У 2006 році ДЮСШ відзначала ювілей – 20 років від дня заснування. Дата невелика, але школі, яку очолює з перших днів талановитий керівник – Наталія Олександрівна Данілова, котра вкладає всю свою душу, серце та прагнення досягти найвищих результатів у справі виховання дітей, є чим похвалитися.

За цей час тренери й викладачі зробили все від них залежне, аби залучити до занять фізичною культурою та спортом якомога більше людей.

– Було нелегко, але результат очевидний, – 2 вересня 2006 року розповідала Н. О. Данілова. – Ми – 20-кратні чемпіони області з баскетболу як серед юнаків, так і серед дівчат, п'ятикратні чемпіони області з міні-футболу. А за підсумками останньої, 61-ої обласної спартакіади школярів 2005-2006 навчального року, маємо перші місця з лег-

Спортивна слава Гуляйпілля

коатлетичного кросу та з баскетболу (юнаки і дівчата), з міні-футболу. У загальному заліку – III місце. І за все це щиро дякую усім без винятку тренерам, які відкривають неабиякі спортивні таланти у дітей – В. Кириченку, Т. Колибіній, Л. Рябко, О. Сої, С. Северину, В. Мінкіну, А. Лук'янець, М. Макаренко, Л. Балан, С. Сіриньку.

За цей короткий період існування школи чимало вихованців здобули вагомі перемоги на стадіонах України та за її межами. Яскравим прикладом цього є участь Дмитра Литвиненка у складі збірної України у першості світу з міні-футболу серед студентів, що проходив у Польщі, де він став бронзовим призером.

Колектив тренерів ДЮСШ на чолі з Н. О. Даниловою (у центрі). 1991 р.

У 2006-2007 навчальному році в ДЮКФП працювала 31 група, які відвідувало 610 учнів. За рік проведено 34 змагання (дев'ять обласних), у яких взяло участь 1502 учня. У залік 62 обласної спартакіади школярів увійшло 5 видів спорту. В загальному заліку спартакіади район посів друге місце.

Традиційно щороку проводяться змагання в залік районної спартакіади школярів з 9 видів спорту.

У 2007-2008 навчальному році в ДЮСШ працювало 32 групи, заняття відвідувало 605 учнів. Групи працювали як на власній базі, так

і на базах шкіл міста: у ЗОШ №1 – одна група волейболу – 18 учнів; у ЗОШ №2 – 4 групи баскетболу – 82 учня, у СЗОШ – 2 групи баскетболу – 38 учнів, 2 групи футболу – 42 учня; у колегіумі «Лідер» – одна група футболу – 15 учнів.

У весняно-літній період заняття з футболу та частково з волейболу проводилися на центральному стадіоні міста та штучному спортивному майданчику.

З 2 по 21 червня та з 11 по 23 серпня в ДЮСШ працювали літні спортивні табори, у яких оздоровилось 240 учнів.

За навчальний рік проведено 28 районних та міських змагань, в яких взяло участь 1142 дітей.

У 9 обласних змаганнях виступило 112 учнів.

У загальному заліку 63-ої обласної спартакиади школярів район посів II місце.

Районна спартакиада школярів проходила з таких видів спорту: футбол (228 учнів), легкоатлетичний крос (180), міні-футбол (170), баскетбол (юнаки, 180), баскетбол (дівчата, 160), волейбол (юнаки, 204), волейбол (дівчата, 180), «Козацький гарт» (280).

У 2008-2009 навчальному році на базі ДЮСШ були проведені обласні змагання з баскетболу (юнаки і дівчата), волейболу (зональна і фінальні ігри, чоловіки), Всеукраїнський турнір з волейболу серед ветеранів, з волейболу (юнаки) під девізом «Перемагаємо разом».

Щонеділі проводились районні змагання з міні-футболу серед чоловіків та юнаків, кожного року – спортивні свята, присвячені Дню Перемоги, Дню Незалежності, Дню молоді, Дню фізкультурника, Дню міста, а також турніри з волейболу пам'яті Л. С. Зіненка, на приз районної газети «Голос Гуляйпільля» та турнір з баскетболу «Естафета пам'яті».

У 2009-2010 навчальному році учні ДЮСШ брали участь у 10 обласних змаганнях, результати яких ішли в залік 65 спартакиади школярів сільських районів.

Дівчата і юнаки – баскетболісти виграли перші місця, юнаки – волейболісти – друге місце, такі ж місця у «Нащадків козацької слави», в учасників клубу «Шкіряний м'яч» 1999 р.н., легкоатлетів і волейболістів «Перемагаємо разом». Третє місце залишилися у призовної молоді, з міні-футболу, четверте в школярів 1998 р.н. у турнірі клубу «Шкіряний м'яч».

В загальному заліку обласної спартакиади школярів район посів друге місце.

**Досягнення
ДЮСШ з 1987 по 2007 р.**

- 1987 р. – I місце баскетбол (юн.)
II місце волейбол (юн.)
III місце баскетбол (дів.)
- 1988 р. – I місце волейбол (юн.)
II місце баскетбол (юн.)
II місце баскетбол (дів.)
- 1989 р. – I місце баскетбол (юн.)
II місце баскетбол (дів.)
III місце баскетбол (дів. 1974-1975 р.н.)
- 1990 р. – I місце баскетбол (юн.)
I місце баскетбол (дів.)
II місце міні-баскетбол (юн. 1978-1979 р.н.)
- 1991 р. – I місце баскетбол (дів.)
I місце баскетбол (юн.)
II місце баскетбол (юн. 1974-1975 р.н.)
- 1992 р. – I місце баскетбол (юн.)
I місце баскетбол (дів.)
I місце легка атлетика
- 1993 р. – I місце баскетбол (юн.)
I місце баскетбол (дів.)
- 1994 р. – I місце баскетбол (юн.)
I місце баскетбол (дів.)
- 1995 р. – I місце баскетбол (юн.)
I місце баскетбол (дів.)
II місце волейбол (юн.)
II місце волейбол (дів.)
II місце футбол
III місце легкоатлетичний крос
II місце в загальному заліку обласної спартакіади
- 1996 р. – I місце баскетбол (юн.)
I місце баскетбол (дів.)
II місце в загальному заліку обласної спартакіади

- 1997 р. – I місце баскетбол (юн.)
I місце баскетбол (дів.)
- 1998 р. – I місце баскетбол (дів.)
I місце баскетбол (юн.)
II місце гандбол (дів.)
- 1999 р. – I місце баскетбол (юн., дів.)
II місце в загальному заліку обласної спартакиади
- 2000 р. – I місце баскетбол (юн., дів.)
II місце в загальному заліку обласної спартакиади
- 2001 р. – I місце баскетбол (юн. дів.)
I місце легка атлетика
II місце в загальному заліку
- 2002 р. – I місце баскетбол (юн., дів.)
I місце міні-футбол
II місце в загальному заліку
- 2003 р. – I місце баскетбол (юн., дів.)
- 2004 р. III місце в загальному заліку
- 2005 р. – I місце легкоатлетичний крос
I місце легка атлетика
I місце баскетбол (юн., дів.)
I місце футбол (1991-1992 р.н.)
III волейбол (дів., юн.)
II місце в загальному заліку
- 2006 р. – I місце міні-футбол
I місце баскетбол (юн.)
I місце баскетбол (дів.)
I місце легкоатлетичний крос
I місце міні-футбол (1991 р.н.)
III місце в загальному заліку обласної спартакиади школярів.

***

14 травня 2011 року директор КЗ ДЮСШ Н. О. Данілова розповідала:
– Днями в м. Молочанську пройшли обласні змагання з легкоатлетичного кросу в залік 66-ї спартакиади школярів. Дякуючи тому, що всі учасники команди нашого району показали хороший результат у загальному заліку, гуляйпільці вибороли перше місце.

За суддівським столом Н. О. Данілова (перша справа)

В особистому заліку серед дівчат друге та третє відповідно місця посіли Наталія Дерев'янка (ЗОШ № 2) та Оксана Родіна (ЗОШ № 1). Серед юнаків Іван Отрішко зайняв третє місце (ЗОШ № 1).

Честь району також захищали Світлана Смолянінова, Віктор Бодня (Верхньотерсянський НВК), Ілона Булана (Воздвижівський НВК), Сергій Саган, Олександр Биковський (Успенівський НВК), Ярослав Куц (ЗОШ № 1), Юлія Панченко, Вадим Пузанов (колегіум «Лідер»).

Це вже четвертий раз юні спортсмени району в цьому навчальному році стають першими. До цього перші місця виборювали баскетболісти (юнаки та дівчата), команда з міні-футболу, друге місце у хлопців 1999 року народження у змаганнях з футболу на приз клубу «Шкіряний м'яч».

У загальному заліку 66-ї обласної спартакиади школярів сільських районів Гуляйпільська ДЮСШ на цей час займає перше місце.

Хотілося б висловити подяку тренерам ДЮСШ, вчителям фізкультури за плідну роботу, а ще спонсорам за їхню підтримку, яку вони надають юнацькому спорту, зокрема, депутату обласної ради О. Ю. Ко-

ростельову, приватним підприємцем О. О. Данілову, С. І. Курману, Р. О. Міщенку, які розуміють, що не потрібно скупитися на любов до дітей, а треба жити їхніми ж інтересами, не шкодуючи сил і часу, щоб зробити їхнє дозвілля цікавим та захоплюючим, а головна перемога – здоров'я підростаючого покоління. Вони визнають те, що дитинство – це не попередник життя, а саме життя. Час турбот і надій, час вибору, самого важкого з усіх, – вибору самого себе.

Низький вам уклін!

1 вересня 2011 року комунальний заклад «Дитячо-юнацька спортивна школа» відзначила своє 25-річчя.

Чверть віку тому 1 вересня ДЮСШ радо прийняла своїх перших вихованців. Швидко лине час. З якими творчими та спортивними здобутками зустріла свій ювілей Гуляйпільська ДЮСШ?

Розповідає директор комунального закладу Н. О. Данілова:

– Цей період був насичений на різні події, але наш колектив завжди націлений на перспективу, на фізичний розвиток дітей, примноження спортивної слави району.

У нашій роботі неабияке значення відіграє стабільність колективу тренерів-викладачів. З дня відкриття школи працюють тренери Т. М. Колибіна і Л. Г. Рябко. Із 10 тренерів лише один має стаж роботи в ДЮСШ менше 20 років.

За останні роки колектив школи двічі заносився на районну Дошку пошани. За свою роботу має безліч грамот і Дипломів як від районного відділу освіти, так і обласного управління освіти і науки Запорізької облдержадміністрації.

У жовтні 2001 року президент Міжнародного освітнього фонду імені Я. Мудрого Валентина Стрілько, вручаючи Почесну грамоту Н. О. Даніловій за невтомну працю в ім'я становлення нової української школи, говорила: «Дякуємо вам і вашому колективу за те, що, незважаючи на труднощі сьогодення, несете дітям паростки духовної обнови, виховуєте славних синів і дочок України. Ваш талант – перлина педагогічної творчості, сила і опора нашої держави».

За час роботи колектив школи на ділі довів справедливність сказаних слів. Так, за 25 років роботи відділення баскетболу команда баскетболістів ДЮСШ 23 рази була чемпіоном області (тренери Т. М. Колибіна, Л. Г. Рябко, Л. І. Балан, С. А. Гебель).

У загальному заліку обласних спартакіад наші земляки один раз були чемпіонами, двадцять два – завойовували друге місце і один раз – третє, у 2011-му році посіли друге місце.

У травні 2011-го року в м. Молочанську пройшли обласні змагання з легкоатлетичного кросу в залік 66-ї спартакіади школярів, де гуляйпільці вибороли перше місце.

Це вже четвертий раз юні спортсмени району в 2010-2011 навчальному році ставали першим. До цього перші місця виборювали баскетболісти (юнаки та дівчата), команда з міні-футболу, друге місце було у хлопців 1999 року народження у змаганнях з футболу на приз клубу «Шкіряний м'яч» та юних футболістів 1998 р.н.

Випускники школи Андрій Любін, Ігор Ціпіньо, Віктор Бортник та інші неодноразово ставали чемпіонами області з волейболу серед чоловіків.

У 2011 році в ДЮСШ працювала 31 група, в яких займалося 504 учнів. У 66-й районній спартакіаді школярів у 10 видах спорту брало участь 1367 дітей.

Колектив ДЮСШ гордиться своїми вихованцями, які закінчили вищі навчальні заклади і прийшли працювати в школи району. Це Г. О. Шапошнік, В. О. Колосовський (колегіум «Лідер»), О. В. Петров (Верхньотерсянський НВК), Ю. С. Биковський (Успенівський НВК), В. В. Бортник (СЗОШ), Оксана Куц (Комсомольський НВК). Тренерами у ДЮСШ працюються В. І. Мінкін, В. В. Рябко, В. А. Кириченко, Л. І. Балан, в райдержадміністрації – С. А. Гебель, начальником районного відділу міліції – В. В. Боровик, заступником міського голови – С. О. Ярмак.

Вихованець тренера В. А. Кириченка Дмитро Литвиненко став гравцем вищої ліги з міні-футболу.

Кожен рік на базі школи проводяться обласні змагання з баскетболу серед юнаків та дівчат, з волейболу серед чоловіків та міжнародний турнір з волейболу серед ветеранів на приз «Водолія».

Колектив ДЮСШ своїми силами зробив ремонт спортзалу, який виблискує новими фарбами. Спонсорську допомогу, як завжди, подали депутат обласної ради, директор ТОВ «Преображенське» Олександр Коростельов та ТОВ «Лілія» директор О. О. Данілов.

– Мені хочеться від щирого серця, – говорить Наталія Олександрівна Данілова, – подякувати всім тренерам ДЮСШ, вчителям фізкультури за плідну працю, а нашим спонсорам за допомогу і підтримку, за любов до дітей, розуміння їх інтересів, прагнення досягти високих спортивних результатів.

БУДНІ І СВЯТА ВПК «ПАТРІОТ»

У 1998 році у нашому місті Гуляйполі почав функціонувати військово-патріотичний клуб «Патріот». Його засновником і керівником став Олександр Іщенко. Він ще з юних років мріяв досягнути великих вершин та працювати на користь своєї держави.

У 1993 році був призваний до Національної Гвардії України виконувати свій почесний обов'язок в елітному підрозділі спеціального призначення «Скорпіон» у м. Львові, де набув спеціальну підготовку і отримав рівень інструктора частини спеціального призначення «краповий берет». По закінченні служби повернувся до рідного міста і почав плідно працювати над впровадженням своєї мрії в життя.

У 1997 році Львівською обласною спортивною спілкою «Динамо», Львівською обласною спілкою ветеранів підрозділів спеціального призначення та Всеукраїнською федерацією рукопашного бою Олександр Іщенко було присвоєно Чорний пояс I дан.

У 2000 році клуб «Патріот» вступає до федерації національного бойового мистецтва «Спас».

На початку 2002-го команда клубу «Патріот» вдало дебютує на турнірі з національного бойового мистецтва «Спас» по Дніпропетровському регіону.

**Гуляйпільський «десант» на чолі з О. В. Іщенко (третій зліва)
у м. Запоріжжі. 2002 р.**

З великою радістю та гордістю перед своїм рідним краєм та всією Україною у 2002 році на IV Міжнародному турнірі та відкритій першості України, який проходив у м. Запоріжжі вихованець клубу «Патріот» Дмитро Зілінський виборов золоту медаль і вперше в історії Гуляйпільського краю став переможцем першості України. Віталій Мансуров отримав срібну медаль, Руслан Міщенко – бронзову.

Наприкінці 2002 року на міжобласному турнірі з українського національного рукопашу, присвяченому дню народження Н. І. Махна, команда клубу «Патріот» завоювала всі призові місця, а Руслан Міщенко став чемпіоном області.

На початку 2003-го року у м. Дніпропетровську на 1-му Всеукраїнському фестивалі національних бойових мистецтв України вихованець клубу Сергій Пономаренко виборов золоту медаль і знову ж таки увійшов у історію Гуляйпільського краю як переможець першості України. А вихованці Віталій Мансуров та Віталій Медведєв стали срібними призерами, Максим Шамрай та Микола Пономаренко вибороли бронзу.

Вагомим досягненням команди ВПК «Патріот» є участь у VII Міжнародному фестивалі козацьких бойових та традиційних мистецтв, у рамках якого проходила першість України в м. Запоріжжі. Тоді переможцями стали Сергій Пономаренко та Віталій Мансуров, срібними призерами – Максим Гой та бронзовим – Микола Гром. Завдяки зусиллям та сумлінній праці головного тренера Олександра Іщенка ВПК «Патріот» досягнув рівня вищої майстерності і Гуляйпільський край має переможця першості України 2002 року – Дмитра Зілінського, дворазового переможця першості України 2003 року – Сергія Пономаренка та переможця першості України 2003 року – Віталія Мансурова. Але спортивні досягнення – це лише частина діяльності клубу.

За весь час свого існування ВПК «Патріот» підготував 200 призовників, які виконували і виконують свій службовий обов'язок у елітних частинах спеціального призначення та повітряно-десантних частинах, примножуючи славу нашого рідного краю.

За результатами роботи з виховання допризовної молоді та результатами огляду-конкурсу військово-патріотичних клубів Запорізької області, який проходив у м. Гуляйполі 20 серпня 2003 року, ВПК «Патріот» визнано найкращим військово-патріотичним клубом Запорізької області.

Одним із вагомих досягнень клубу є перемога на II Всеукраїнському фестивалі національних бойових мистецтв України, що проходив у м. Дніпропетровську 13-15 лютого 2004 року, де Сергій Пономаренко втретє стає переможцем першості України та був нагороджений

традиційною холодною козацькою зброєю – «кинджалом» за найкращу техніку. Ще один вихованець – Сергій Костенко – виборов звання переможця першості України.

Сергій Отрішко, Максим Гой, Олексій Онучко та Максим Шамрай стали срібними призерами першості України, Віталій Мансуров, Віталій Буханов та Олександр Терновий вибороли звання бронзових призерів першості України.

У квітні 2004 року ВПК «Патріот» виборов головну нагороду у Всеукраїнському конкурсі, який проводило Міністерство оборони України разом з 1 національним телеканалом та програмою «Нова армія» на УТ-1.

Також досягненням клубу є участь у чемпіонаті України з українського національного рукопашу, який проходив 22 травня в м. Києві. На ньому перші місця посіли Сергій Пономаренко та Максим Шамрай, срібними призерами стали Микола Гром, Сергій Костенко та Олександр Терновий.

24 квітня 2004 року керівнику клубу «Патріот» Олександрю Васильовичу Іщенко вручено головний приз Всеукраїнського конкурсу на тему «Як виховати патріота України», який проводило Міністерство оборони України разом із редакцією газети «День».

22 травня 2004 року у спортивному манежі ЦСКА м. Києва проходив чемпіонат України з українського національного рукопашу. Команда нашого військово-патріотичного клубу «Патріот», яка складалася з семи чоловік, виборола п'ять призових місць.

Чемпіонами стали Максим Шамрай і Сергій Пономаренко (в цей день Сергієві виповнилося вісімнадцять років і звання чемпіона України він підтвердив вчетверте).

Срібні медалі завоювали Сергій Костенко, Микола Гром і Олександр Терновий. Честь клубу гідно захищали і Олексій Онучко та Олександр Горелов (керівник клубу О. В. Іщенко).

Члени команди дякували голові батьківського комітету В. В. Чапенку і приватному підприємцю О. В. Самурі за допомогу в організації поїздки на змагання.

Незважаючи на труднощі, ВПК «Патріот» підтвердив свою майстерність перед усією Україною.

19-20 серпня 2004 року в м. Гуляйполі ВПК «Патріот» здобув у II обласному огляді-конкурсі військово-патріотичних клубів Запорізької області звання найкращого клубу.

В огляді взяли участь вісім клубів військово-патріотичного виховання – п'ять із Запоріжжя, два із смт Веселого, Токмака і Гуляйпільський «Патріот» (головний тренер і керівник О. В. Іщенко). Олександра

Гвардійці ВПК «Патріот»

Васильовича визнано кращим інструктором військово-патріотичного клубу (в номінації).

Конкурс-огляд проходив у семи номінаціях, дві з яких – показові виступи дівчаток і дітей 6-12 років – були поза конкурсом.

У номінації «Дівчата» наші були другими. Зате у номінації «Показові виступи юнаків 14-18 років» вихованці «Патріоту» виступили з найкращим результатом і здобули перемогу.

У номінації «Показові виступи юнаків 18-25 років» перемогу розділили команди центру патріотичного виховання молоді і ВПК «Патріот».

Серед кращих клубів області за підсумками роботи 2003-2004 року визнано і наш «Патріот».

Наступного дня на стадіоні «Сільмаш» відбулася тактична гра учасників огляду-конкурсу, перемогу в якій здобув гуляйпільський «Патріот».

13-14 листопада 2004 року в Гуляйпільському районі відбувся Всеукраїнський фестиваль української духовності «Гуляйполе» імені Нестора Махна, а в його рамках турнір із українського національного бойового мистецтва «Спас». У змаганнях взяли участь рукопашники з Києва, Дніпропетровська, Олександрії, Токмака і Гуляйпільського «Патріота».

Усі учасники турніру показали високий рівень козацького бойового мистецтва «Спас». Нелегке завдання стояло перед головним суддею змагань, і все ж переможців названо. Перше командне місце у вихованців ВПК «Патріот» (тренер і керівник віце-президент обласної федерації бойового мистецтва «Спас» О. В. Іщенко) м. Гуляйполя. 19 наших спортсменів із 22 учасників вибороли призові місця!

Перші місця у своїх вікових і вагових категоріях вибороли: С. Пономаренко, В. Підставний, О. Терновий, В. Чертков, В. Закутнев, О. Каліберда, В. Прохоренко, О. Онучко, другі – С. Костенко, В. Коваленко, О. Домашенко, Є. Гончаренко, І. Медведєв, Б. Вербицький, В. Буханов, треті – М. Гай, Д. Зілінський, М. Гром і Д. Ячало. Хлопці М. Мартиненко, М. Шамрай та М. Сіваш не зайняли призових місць, та їх успіхи ще попереду.

Свято не відбулося б без підтримки голови райдержадміністрації І. О. Бірюкова, спонсорів – депутата обласної ради, генерального директора ТОВ «Еталон» О. І. Дудки, ТОВ «Дізет» (директор В. В. Зеленський), ПП Ю. А. Журавля, ТОВ «Діло СК» (С. І. Курман), ТОВ «Преображенське» (О. Ю. Коростельов), ПП О. П. Самури, ДП «Машинобудівний завод» ВАТ «Мотор Січ» (О. А. Долженко) та КП «Теплокомунсервіс» (О. П. Гура).

28-29 січня 2005 року в м. Києві у спорткомплексі НТУУ «КПІ» проходили змагання з рукопашного бою на Кубок України, які організу-

вали управління фізичного виховання та масового спорту Держкомспорту України і Федерація рукопашного бою України. Кубок України з рукопашного бою проводився з метою виявлення перспективного резерву для збірних команд України та відбору сильніших спортсменів до складу збірної команди України для участі в чемпіонаті світу та інших міжнародних змаганнях. До столиці України приїхало 150 спортсменів з 16-ти областей нашої країни.

Дуже приємно, що на змаганнях такого високого рівня були спортсмени і з міста Гуляйполя у складі збірної команди Запорізької області. Це – Сергій Пономаренко, Максим Гой, Сергій Костенко, Олександр Іщенко.

Про враження від змагань говорить керівник та головний тренер ВПК «Патріот» Олександр Іщенко: «Відверто кажучи, було посправжньому спекотно... хоча інакше і бути не могло, бо в кожній категорії брали участь чемпіони світу, переможці Європи, майстри спорту міжнародного класу, тому нам довелося нелегко. На жаль, ніхто з нас до фіналу не дійшов, але ми стали достойними суперниками, ми вистояли і склали про себе добре враження як хоробрих, вольових людей і довели всім присутнім, що ми варті поваги!»

12 лютого 2005 року в м. Токмаку проходили змагання з рукопашного бою під назвою «Турнір клинка». У змаганнях взяло участь близько 80 спортсменів з 9 команд віком від 7 до 15 років. Команда ВПК «Патріот» нашого району налічувала 20 бійців, із них 19 посіли призові місця.

Перші місця вибороли у своїх вагових та вікових категоріях Владислав Прохоренко, Денис Дрозд, Максим Мартиненко, Владислав Дьомін, Ренат Фархутдінов та Євген Гончаренко. Другі місця посіли Ян Каліберда, Олег Каліберда, Артем Іванов, Максим Іванов, Андрій Чапленко, Іван Пікуленко, Станіслав Токаренко, Іван Отрішко, Микола Гром та Микола Сіваш. Треті місця відповідно у Владислава Яковенка, Сергія Скрипки та Олексія Онучка. Не увійшов до списку призерів Богдан Вербицький, але його сила волі та бійцівський характер обов'язково приведуть до переможної вершини.

У кінці березня 2005 року в м. Запоріжжі пройшов міжрегіональний турнір з українського рукопашу, приурочений річниці Т. Г. Шевченка. У змаганнях взяло участь десять команд, які привезли понад 100 бійців з Дніпропетровської, Запорізької та Кіровоградських областей.

На цьому турнірі гуляйпільці завоювали сім призових місць. Перші місця вибороли Владислав Прохоренко та Олексій Онучко. Срібними призерами стали Володимир Коваленко, Богдан Вербицький і Ренат Фархутдінов. Бронзові призери – Олег Каліберда і Олександр Терновий.

Керівництво ВПК «Патріот», вихованці та їх батьки дякували за турботу про молодь депутату Запорізької обласної ради генеральному директору ТОВ «Еталон» О. І. Дудці та директору ДП «Машинобудівний завод» ВАТ «Мотор Січ» О. А. Долженку.

На початку травня 2005 року в м. Токмаку пройшли міжрайонні змагання з рукопашного бою. 11 із 12 гуляйпільців повернулися звідти з призовими місцями. Перші місця вибороли Владислав Дьомін, Ян Каліберда, Євген Куриленко, Іван Пікуленко, другі – Максим Іванов, Олег Каліберда, Денис Калюжний, Владислав Прохоренко, Сергій Скрипка, Станіслав Токаренко, Владислав Яковенко.

У кінці травня 2005 року оргкомітет з проведення відкритої першості міста Запоріжжя з боротьби «навхрест» серед дітей 1990-1996 років народження дав найвищу оцінку вихованцям Гуляйпільського ВПК «Патріот», який брав участь у змаганнях.

Перші місця у своїх вагових та вікових категоріях вибороли Ян Каліберда, Іван Отрішко, Денис Дрозд, Сергій Скрипка, який отримав нагороду ще й за найкращу техніку змагань. Друге місце зайняв Владислав Дьомін, третє – Максим Іванов.

І як сказав керівник та головний тренер ВПК «Патріот» Олександр Іщенко: «Це високий результат і хлопцями я задоволений. Тим паче, що у нашої команди найкраща техніка. Ми до цього довго йшли і сподіваюсь, в майбутньому почуємо про цих спортсменів, які примножать честь і славу нашого рідного міста».

В організації команди на змагання допомогли, як завжди, депутат обласної ради, генеральний директор ТОВ «Еталон» О. І. Дудка і директор ДП «Машинобудівний завод» ВАТ «Мотор Січ» О. А. Долженко.

В кінці травня 2006 року в м. Запоріжжі відбулися міжнародні змагання з повноконтактного рукопашного бою, які проводило українсько-російське відділення Міжнародної асоціації бойових мистецтв. У них взяли участь спортсмени з Кабардино-Балкарії, Північної Осетії, Азербайджану, Абхазії, Дагестану, Білорусії, Росії та України. Від нашої держави у складі збірної регіональної команди «Гуляйполе-Пологи» взяли участь у змаганнях два вихованці клубу «Патріот»: Євген Гончаренко і Максим Пика. Максим, успішно дійшовши до півфіналу, через складну травму не зміг продовжити змагання. А Євген, який виступав у ваговій категорії понад 80 кілограмів, дійшовши до фінального поєдинку, блискуче переміг свого суперника вагою 115 кілограмів, важчого від нього на 31 кілограм. Так, Євген Гончаренко став чемпіоном цих змагань у відповідній ваговій категорії.

У травні 2006 року на міжобласному турнірі з боротьби «нахрест» Гуляйпільська команда «Патріот» визнана кращою. Перші місця завоювали Іван Отрішко, Владислав Прохоренко, Денис Дрозд, Владислав Яковенко, Максим Пика, Богдан Вербицький, Євген Гончаренко та Дмитро Семенюта, другі місця – Олег Каліберда, Сергій Скрипка, Ренат Фарфутдінов, треті – Андрій Єна та Станіслав Юрченко. Добре змагалися і Андрій Чапленко, Дмитро Сірінюк, Назар Домбровський та Олександр Подлесний.

З 28 по 31 липня в Запоріжжі проходив X Міжнародний фестиваль бойових та традиційних мистецтв «Спас» на Хортиці, присвячений пам'яті народного депутата України Анатолія Єрмака. В рамках його організували й відкрити першість України з українського національно-го рукопашу «Спас». У ній взяли участь бійці з України, Росії, Білорусії.

Україну представляли команди майже з кожної області. А із Запорізької були гуляйпільці, пологівці й вільнянці. Честь нашого району, як завжди, представляли вихованці ВПК «Патріот» у складі 12 чоловік: Ігор Кукурудзяк, Євген Гончаренко, Владислав Прохоренко, Олег і Ян Каліберди, Ренат Фархутдінов, Богдан Вербицький, Андрій Єна, Ігор Лющанський, Олександр Отрішко, Максим Пика та Дмитро Семенюта. Із них переможцями фестивалю стали Владислав Прохоренко і Євген Гончаренко. Другі місця посіли Ренат Фархутдінов, Олег і Ян Каліберди, Дмитро Семенюта та Богдан Вербицький, третє – Андрій Єна.

В абсолютній першості України з українського рукопашу «Спас» перехідний почесний кубок Анатолія Єрмака виборов Ігор Кукурудзяк.

Президент Всеукраїнської федерації «Спас» О. Л. Притула сказав: «Мені дуже приємно, що кубок поїхав саме на батьківщину Махна...»

У традиційних боях «лава на лаву» брав участь і керівник клубу «Патріот» та вихованець цього клубу Ігор Кукурудзяк. У боротьбі «нахрест» Олександр Іщенко отримав перемогу над суперником з Росії. У боротьбу «на пасок» вийшов Ігор Кукурудзяк проти суперника з Росії, який був під два метри зростом і вагою понад 160 кілограмів. Та, не дивлячись на це, Ігор зумів майстерно тричі покласти його на лопатки на хортицькій землі.

За поїздку на фестиваль вихованці клубу та їх керівник щиро дякували спонсорам: керівнику АТП 12338 В. В. Юрченку, водію М. І. Лисенку, заступнику головного лікаря О. Р. Манькові, медсестрі Н. Чаяло, директорам товариств «Преображенське» О. Ю. Коростельову, «Дізет» О. В. Рулі, «Діло СК» С. І. Курману, КП «Теплокомунсервіс» О. П. Гурі, РБК О. О. Волошиній, «Горницвіт» Т. М. Жаболенко, «Еталон»

фізкультурно-оздоровчий

т. 68-54-04

м. Дніпропетровськ

т. 69-58-75

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА РЕГІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО БОЙОВОГО МІСЦЯ

Члени ВПК "Патріот" у м. Дніпропетровську. 2005 р

Спортивна слава Гуляйпілья

О. І. Дудці, ЗАТ «Гуляйпільська харчосмакова фабрика» і В. Закарлюці, ПП Журавлю Ю. А., Зеленському В. В. та О. І. Ярмаку.

Після фестивалю розповідав Ігор Кукурудзяк:

– У військово-патріотичний клуб прийшов, коли мені було 14 років. Вчився у старших товаришів. Зараз я вже закінчив Львівський державний інститут фізичної культури і вступив до магістратури. Моя спеціальність – тренер-викладач.

Перший мій виїзд на змагання завершився поразкою. Та це лише додало мені сил. Я почав більше тренуватися. Крім того, ходив у секцію боксу. І ось результат: чемпіон України з кікбоксингу, переможець кубка світу з кікбоксингу 2006 року (змагання проходили в Угорщині), переможець відкритого чемпіонату Австрії з тайського боксу і постійно захищаю честь свого клубу. У різних Всеукраїнських турнірах двічі виборював третє місце, двічі – друге і тепер – чемпіон України.

Своїм досягненням завдячую тренеру і наставнику Олександру Іщенку.

В кінці лютого 2005 року в м. Дніпропетровську пройшов V Всеукраїнський фестиваль національних бойових мистецтв.

У змаганнях, які тривали 2 дні, взяло участь близько 100 спортсменів з різних куточків України та м. Анапі (Росія). Місто Гуляйполе представляли 19 вихованців клубу «Патріот» (керівник Олександр Іщенко). Нашим землякам довелося непросто. Але вони завоювали 5 перших місць (Євген Гончаренко, Михайло Пузанов, Владислав Прохоренко, Олег Каліберда і Максим Пика), 6 других (Сергій Скрипка, Олександр Міщенко, Ренат Фархутдінов, Олексій Онучко, Микола Гром та Віталій Буханов), 2 третіх (Максим Мороз та Ігор Лющанський).

У двох із трьох номінацій кращими визнано також наших бійців. У «Волі до перемоги» відзначили Євгена Гончаренка. «Найкращий бій» був у Михайла Пузанова.

Цього разу повернулися без нагород Іляс Муцураєв, Назар Домбровський, Сергій Кушніренко, Олександр Шрамко, Вадим Котов і Дмитро Семенюта. Але їх виступами О. Іщенко все одно задоволений і вірить у їхні сили.

А організації поїздки членів ВПК «Патріот» на змагання сприяли голова Гуляйпільської райдержадміністрації О. І. Дудка, його заступник П. П. Науменко, головний спеціаліст відділу у справах молоді та спорту С. А. Гебель, директори ДП «Машинобудівельний завод» ВАТ «Мотор Січ» О. А. Долженко та ТОВ «Діжет» – В. В. Зеленський.

На початку березня 2007 року у м. Запоріжжі пройшов чемпіонат України з повноконтактного рукопашного бою на кубок «Константа»,

організатором якого виступило Українське національне відділення Міжнародної Федерації повноконтактного рукопашного бою.

Цього разу вихованці Олександра Іщенко з ВПК «Патріот» виступали у складі збірної команди «Пологи-Гуляйполе». Всі троє посіли призові місця: Євген Гончаренко та Олексій Онучко стали першими, Максим Пика – другим. Команда виборола третє місце і пройшла відбірковий тур, а це значить – візьме участь у чемпіонаті Євразії, який відбудеться 24-25 березня 2007 року в м. Кисловодську.

З 27 по 30 вересня в російському місті Анапі проходила першість світу з універсального бою. Тут демонстрували свою майстерність виходці з 21-ї країни. У складі збірної України був гуляйпільець Євген Гончаренко, вихованець ВПК «Патріот» (керівник О. В. Іщенко), який серед юнаків 16-17-ти років виборов третє призове місце.

БІЛЬЯРД

У квітні 2010 року відбувся другий міжрайонний турнір з більярду «Весняний турнір – 2010», у якому брали участь гуляйпільці та положівці.

Відбірковий тур пройшов у кафе «Піраміда» серед 24 більярдистів.

Фінальні ігри турніру проходили в положівському кафе «Фонтан». Сюди приїхали 8 кращих гравців. За перемогу змагалися два основні претенденти на головний приз – Віталій Прокопенко (м. Гуляйполе) й Едуард Рябцев (м. Пологи). Та все ж таки уже вдруге поспіль перемогу святкував Віталій. Йому й вручили організатори головний приз турніру – мікрохвильову піч. А замкнув трійку лідерів гуляйпільський більярдист Анатолій Биковський.

Кращими гравцями турніру визнано Віталія Прокопенка і Михайла Ципака, які забили з одного кия найбільше шарів у лузу.

У 2012 році у більярдному турнірі взяла участь одна дівчина – працівник Гуляйпільського кафе «Піраміда» Олена Душкевич.

VIII розділ

ТУРНІРИ ПАМ'ЯТІ

Зберігаючи добру пам'ять про кращих спортсменів, у районі проводяться турніри, меморіали із шахів, присвячені Івану Андрійовичу Скибі, з волейболу – Віктору Григоровичу Дерев'янку, Леоніду Семеновичу Зіненку, з туризму – Віктору Дмитровичу Куторницькому, з важкої атлетики – Василю Григоровичу Бодні, Івану Никифоровичу Жиленку, з футболу – Сергієві Гурі, на прикладі яких виховувалось не одне покоління спортсменів Гуляйпільля.

Леонід Семенович
Зіненко

ЛЕОНІД ЗІНЕНКО

Леонід Семенович (3.05.1934-31.03.1992) закінчив школу в 1953 році і одним із перших гуляйпільців Київський інститут фізкультури. Повернувся до Гуляйполя, працював учителем фізкультури у СШ № 2, потім – у ВШ № 5, а з 1964 року і до кінця свого життя – у рідній першій школі.

Леонід Семенович став спортивним кумиром для школярів і молоді міста. Він досконало володів практично всіма видами спорту і передавав свої знання, вміння і навички підростаючому поколінню, яке так прагнуло хоч трішечки бути схожим на нього.

Леонід став першим тренером в Гуляйпільлі з важкої атлетики і вільної боротьби, а його учні ставали чемпіонами області і брали участь у республіканських змаганнях. Кращий з них – В'ячеслав Ліннов закінчив СШ № 1 у 1962 році, потім – Київський інститут фізкультури, став майстром спорту СРСР з важкої атлетики, входить до списку 100 кращих атлетів світу. Працював тренером у СК «Будівельник» м. Запоріжжя, а з 1992 року працює тренером з атлетичної гімнастики у США.

... 31 березня 1992 року підступна хвороба скосила Леоніда Семеновича, якому, здавалось, за силою не було рівних у Гуляйполі. Ось уже 20 років немає серед нас чудової людини-чоловіка, батька, дідуся, спортсмена, вчителя, тренера, будівельника, садівника, вірного товариша...

Людина живе до того часу, доки про неї пам'ятають рідні, близькі, друзі, знайомі. На честь Л. С. Зіненка кожного року в школі і місті проводяться змагання з волейболу пам'яті свого кумира, спортсмена і вчителя.

Олександр ЯКОВЕНКО,
вчитель фізкультури ЗОШ № 1
м. Гуляйполя

ПАМ'ЯТІ ЗІНЕНКА Л. С.

2-3 грудня 1995 року в спортзалі ДЮКФП пройшов волейбольний турнір пам'яті Л. С. Зіненка.

У перший день змагань жіночих команд у фіналі зустрілися найсильніші волейбольні дружини Комсомольської СШ (вчитель А. І. Васильєв) і райкому профспілки освітян. **Перемогли перші.**

Наступного дня боротьбу продовжили чоловічі команди. До фіналу дійшли представники профспілки освітян і держустанов. Ця зустріч стала дійсно окрасою турніру.

Першу партію виграли освітяни з рахунком 16 : 14, у другій – фортуна усміхнулась їх суперникам – 15 : 7, а вирішальну партію виграли вчителі. Остаточний рахунок 16 : 14.

Переможцям вручено кубок та диплом.

12 квітня 1997 року розповідав голова райради ДСТ «Колос» О. І. Соя: – Спливають роки, та не стираються із пам'яті образи дорогих нам друзів, товаришів, колег по спорту, якому вони віддавали свою молодість, зрілі роки на землі гуляйпільській. **Хочу** назвати їх поіменно. Це – Юришев Яків Іванович (Воздвижівська СШ), Сергєєв Іван Тихонович (Комсомольська СШ), Бодня Василь Григорович (Успенівська СШ), Омесь Микола Іванович (СШ № 4), Зіненко Леонід Семенович (СШ № 1), Жиленко Іван Никифорович (ДСТ «Колос»). Через їх руки буквально пройшло не одне покоління земляків. Самі ставали батьками, дідусями та завжди прагнули одного – виховати людину здоровою, вольовою, гармонійно чистою, як і самі були.

Ім'я цих наставників гуляйпільці згадують з любов'ю, – вшановують меморіали – спортивні зустрічі, змагання. Нещодавно такий меморіал проведено в СШ № 1 на честь Л. С. Зіненка. Ось уже 5 років минуло відтоді, як підступна хвороба скосила Леоніда Семеновича, якому, здавалось, за силою не було рівних у Гуляйполі. Та він і сьогодні продовжує жити в пам'яті і спортивних здобутках своїх численних вихованців.

Учасники турніру пам'яті Зіненка Л. С.
1997 р.

...Я познайомився з Льонею, як його всі з любов'ю називали, в 50-ті роки, коли він навчався в Київському інституті фізкультури і на канікули приїздив до рідного міста. Він уже тоді для нас, його товаришів, був якимось символом у спорті. Ми захоплювались його вмінню крутити сальто, робити великі оберти, «сонце» на турнику, і на ньому силою виходити в стійку. Він показував прийоми боротьби, боксу, був неперевершеним, піднімаючи штангу, гирі. А як він бігав, любо було дивитися – 100-метровку долав за 10,9 секунди, стрибав у довжину до 7 метрів, виступав й у десятиборстві. Льоня добре грав у шахи, у настільний теніс, баскетбол. А у волейбол – і поготів: він міг так провести нападаючий удар, що м'яч від сили його удару, ніби сплюснювався і його неможливо було узяти. Спортивну честь району Зіненко успішно захищав на обласних, республіканських і навіть всесоюзних змаганнях. Це був справді унікум. І звичайно, кожен з нас прагнув хоч трішечки бути схожим на нього.

– Семенович, при твоїх даних, твоєму таланту ти б міг стати чемпіоном світу. Який твійлюбимий вид спорту? – запитував я його.

– З більш як десяти видів спорту я маю перший розряд. Мене умовили повернутися до Гуляйполя, розвивати спорт, допомагати старим батькам, – тільки мило всміхався Льоня і продовжував: – А якийлюбимий вид спорту? «Преферанс» – відбувався жартом.

Його ніхто ніколи не бачив сердитим, хоча в душі у нього інколи і «коти шкребли», та він і виду не подавав. Він ніколи не хизувався своїми успіхами. І серед мисливців він був своїм, як і серед садівників (а виноград міг вирощувати так, мабуть, тільки Льоня, і любив пригощати вином друзів). І вправним будівельником був – власноруч звів для себе добротний будинок. І сім'янином хорошим був: разом з дружиною Валентиною Степанівною, теж педагогом, виховав гарних дітей, Люду і Галочку, як він любив їх називати.

Відкриваючи турнір, присвячений пам'яті Л. С. Зіненка, директор школи О. П. Власенко тепло вітав присутніх і підкреслив, зокрема, що Леонід Семенович зробив великий внесок у розвиток юнацького спорту. Багато його учнів у спорті стали майстрами, як-от: В. Ліньов, А. Ананійчук, в житті – вчителями фізкультури...

Вчитель фізвиховання О. В. Яковенко склав цікаву програму змагань, яка заінтересувала багатьох шанувальників спорту. Першими в боротьбу вступили команди батьків і дітей, і, звісно, що батьки поки що виявились сильнішими і перемогли з рахунком 2 : 1. Зустріч вчителів і батьків закінчилася перемогою вчителів (2 : 0). Пам'ятний приз, заснований колишнім учнем Леоніда Семеновича неодноразовим чем-

піоном району і області з вільної боротьби Анатолієм Шамраєм (випускник 1970 року) дістався команді вчителів (капітан О. В. Яковенко). Учні, хоч і посіли третє місце, від спонсорів одержали смачні призи.

З гирьовиків відзначились батьки М. М. Азаров, Ф. В. Чижик, А. В. Саприкін і П. Б. Чучко. Найкращими в попаданні штрафних кидків були О. В. Яковенко, Ф. В. Чижик і М. М. Азаров. Батьки стали переможцями і в командному заліку, а у змаганні тенісистів перемогли освітяни О. П. Власенко, В. П. Кузьменко і Є. Ю. Крутько.

В. С. Зіненко щиро подякувала організаторам меморіалу – дирекції школи, колегам, спонсорам – головам правлїнь КСП «Заповіт Леніна» і колгоспу «Рівнопілья» М. А. Цьопкалу і О. І. Філіпченку, директорам комерційних фірм О. І. Ярмаку, В. В. Яковенку, П. Б. Чучку, А. В. Саприкіну, усім спортсменам за пам'ять про Леоніда Семеновича.

На добру згадку учасники змагань сфотографувались у спортзалі школи та біля могили Л. С. Зіненка.

Зустріч-змагання організував молодий колега Леоніда Семеновича О. В. Яковенко при підтримці дирекції школи.

Прийшло багато його колег, колишніх випускників, учнів.

Наостанок гості і спонсори поділилися незабутніми спогадами про товариша і колегу Леоніда Семеновича Зіненка. О. П. Власенко говорив про самовідданість вчителя своїй справі, Ю. І. Коростельов згадав про його поєдинок на килимі із Зіненком і побажав його колегам краще готувати молодь, щоб була міцною, загартованою.

Брали слово директор друкарні М. М. Азаров, голова ТОВ «Рівнопілья» О. І. Філіпченко (багато допомагав школі у придбанні спортивентаря), Ф. В. Чижик.

– У квітні 1998 року у середню школу № 1, – розповідав голова райради товариства «Колос» О. І. Соя, – на запрошення дирекції закладу зібралися учні, батьки, вчителі та товариші Леоніда Семеновича Зіненка, щоб вшанувати пам'ять про нього – прекрасну людину, відомого свого часу у районі спортсмена, колишнього вчителя фізвиховання. Весняного дня 6 років тому пішов із життя Л. Зіненко, але пам'ять про нього жива і сьогодні.

Напередодні, під час зимових канікул, у школі було проведено традиційні змагання з волейболу пам'яті славного земляка-спортсмена. 16 команд різних вікових груп виборювали першість. У підсумку переможцями стали юнаки 9-Б класу (капітан В. Гой), 9-В класу (капітан С. Плис) та 10-Б класу (капітан Р. Кочетков).

Невдовзі відбулася фінальна частина змагань. Участь у ній взяли збірні команди учнів, батьків та вчителів. Перш, ніж ввести м'яч у гру,

директор школи О. П. Власенко подякував усім присутнім за добру пам'ять про Леоніда Семеновича, висловив впевненість, що такі зустрічі стануть традиційними.

Потім увага всіх була прикута до волейбольного майданчика, де точилася запекла боротьба. Перемогли у ній юнаки (капітан команди А. Власенко). Щасливим переможцем приз вручив випускник 1970 року, колишній вихованець Л. С. Зіненка, а нині директор фірми «Віктор» Анатолій Олексійович Шамрай.

Потім за «круглим столом» зібралися товариші, друзі Леоніда Семеновича, щоб віддати належну данину пам'яті добрій людині. Своїми спогадами поділилися товариші – Володимир Костянтинович Горпинич, Юрій Іванович Коростельов, Микола Миколайович Азаров. Всі вони говорили про доброту і сердечність Зіненка, про його відданість спорту. Як зазначали виступаючі, своєю силою Леонід Семенович міг пишатися, але він цим не хизувався.

Стосовно цього досить цікаву історію розповів один з близьких товаришів Леоніда – Іван Григорович Дашевський.

– Було це, – розповідав він, – у післявоєнні роки. Тоді країни досить часто розв'язували суперечки між собою бійками навкулачки. Мене, уродженця хутора Зеленого, вирішили провчити вербівчани (щоб, мовляв, знав наших). Без зайвої скромності скажу, що силу я мав добру, а тому швидко дав відкоша зарозумілим бешкетникам. Вони, звичайно, затаїли на мене образу. Через декілька днів викликали після уроків на «розборку». Вийшов, дивлюсь – стоїть неподалік гурт хлопців, більшість з них «центровики». Від гурту відділився кремезний юнак і рушив мені назустріч. Зійшлися, роздивляємось один одного. Мій супротивник лагідно посміхнувся і мовив: «Хочеш, хлопче, зі мною дружити?». «Хочу» – відповів я. Ми обнялися і цим конфлікт було назавжди вичерпано. З цього моменту і стали ми з Леонідом (а це був саме він) друзями-нерозливом.

Згодом Леонід (близькі звали його ласкаво «Льоньо») став тренером і організатором збірної команди з важкої атлетики. Ця команда була чемпіоном області, брала участь у республіканських змаганнях. Частенько виступали штангісти і з показовими виступами. Покладуть, бувало, штангу на бречку, а самі по бездоріжжю пішки йшли до села, щоб показати свою майстерність і силу сільчанам. На ті зустрічі збиралися і старі, і малі – у клубі не було яблуку де впасти.

Від щирого серця дружина Зіненка – Валентина Степанівна подякувала присутнім за те, що вони не забувають її чоловіка. Особливо її дяка – вчителю Олександрю Васильовичу Яковенку, який 22 роки

працював пліч-о-пліч з Леонідом Семеновичем, він же і започаткував змагання і зустрічі на його честь.

Текло подякувала Валентина Степанівна і дирекції школи, спонсорам: О. І. Філіпченку, Ю. І. Коростельову, О. І. Ярмаку, В. В. Яковенку, П. Б. Чучку, А. О. Шамраю, О. О. Данілову, Ю. О. Попову, С. В. Григорову, П. П. Волкову, А. В. Саприкіну, М. М. Азарову.

У грудні 1999 року відбувся турнір з волейболу серед чоловічих команд, присвячений пам'яті колишнього вчителя СШ № 1 Зіненка Леоніда Семеновича. Цього разу турнір зібрав 6 команд. Переможцем змагань стала команда держустанов у складі: Ігор Бірюков, Павло Науменко (капітан), Олександр Філіпченко, Олександр Коропацький, Роман Казаненко, Микола Якушонок, Павло Цап, Геннадій Іванов.

Меморіал Л. С. Зіненка пройшов весною 2000 року. Так про нього розповідав голова райради ДСТ «Колос» О. І. Соя:

– Повірте, я не претендую на поетичний дар. Ці рядки народились самі собою: «Чому в нас у оці іскриться сльоза? Бо друзі згадали прекрасні слова. Вони не підвладні нікому й ніде. Їх нам надихає спортивна пора. А ми піднімаємо келих вина. За тих, кого поруч із нами нема». А збудила мою уяву пам'ять про шановну нами людину і колегу Леоніда Семеновича Зіненка – талановитого вчителя, тренера, наставника. І хоч давно передчасно пішов у потойбічну вічність, та він і сьогодні з нами – в добрих справах його сподвижників, вихованців не одного покоління.

Відаючи належне Учителеві, в його рідній першій міській середній школі, де він стільки з такою щедрою любов'ю педагога ростив фізкультурників і спортсменів, щороку влаштовуються змагання з різних видів спорту.

На початку грудня 2000 року пройшов черговий турнір з волейболу пам'яті Л. С. Зіненка, який виграла команда держустанов у складі І. Бірюкова, П. Науменка (капітан), О. Філіпченка, Р. Казаненка, О. Коропацького, В. Боровика та Г. Іванова.

Спонсорами меморіалу були А. Шамрай, Ю. Коростельов, М. Азаров, С. Григоров, Ю. Попов, О. Данілов, О. Філіпченко, О. Ярмак, В. Яковенко, П. Чучко, Ю. Журавель.

1 грудня 2001 року в спортзалі ДЮКФП пройшов турнір пам'яті колишнього вчителя ЗОШ № 1 Леоніда Семеновича Зіненка. Перехідний кубок з волейболу завоювала команда держустанов. Ось імена переможців: Павло Науменко (капітан), Ігор Бірюков, Павло Цап, Сергій Гебель, Геннадій Данілов, Микола Миколаєнко, Роман Орел.

21 грудня 2002 року відбувся турнір пам'яті Л. С. Зіненка серед чоловічих волейбольних команд.

Учасники змагань і вболівальники вшанували пам'ять спортсмена і вчителя СШ № 1 Зіненка Л. С. хвилиною мовчання.

У цікавих поєдинках на волейбольному майданчику перемогу здобула команда району електричних мереж (капітан В. О. Зуйченко). У фіналі вона обіграла молодшу команду «Лілія – Аскем» з рахунком 2 : 1.

13 грудня 2003 року кубок пам'яті Леоніда Семеновича Зіненка виграла команда держустанов, яка перемогла ресівців з рахунком 2 : 0. За перемогу боролись Павло Науменко (капітан), Ігор Бірюков, Сергій Гебель, Роман Казаненко, Микола Миколаєнко і Роман Орел.

18 грудня 2004 року в дванадцяте пройшов турнір пам'яті вчителя міської ЗОШ № 1 Леоніда Семеновича Зіненка. До фіналу дійшли команди держустанов та району електричних мереж, які і розіграли кубок. Гра закінчилася з рахунком 2 : 0 на користь команди держустанов, котра виступила у такому складі: Ігор Бірюков, Павло Науменко (капітан), Тимур Казаненко, Павло Цап, Микола Кашлев, Сергій Гебель.

У суботу, 23 грудня 2006 року, в спортзалі ДЮКФП відбувся районний турнір з волейболу серед чоловічих команд, присвячений пам'яті Л. С. Зіненка.

За результатами змагань переможцем стала команда ВАТ «Гуляйпільське», яка у вирішальній грі виграла у команди РЕМу (району електричних мереж).

5 січня 2008 року у спортзалі ДЮКФП відбулися змагання районного турніру з волейболу пам'яті Л. С. Зіненка серед чоловічих команд. Спортсмени ПСП «Мир», ЗАТ «Агронива», «Лілія» та РЕМу за коловою системою визначали переможця. Ним стала команда «Лілія», яка перемогла своїх суперників.

На початку січня 2009 року у спортзалі ДЮОШ відбувся районний турнір з волейболу серед чоловічих команд, присвячений пам'яті Л. С. Зіненка.

ВІКТОР ДЕРЕВ'ЯНКО

У 60-х – 80-х роках минулого століття у селі Червоному бурхливо вирувало спортивне життя. Тут працювали секції при культурно-спортивному комплексі. Були створені команди з волейболу, баскетболу, ручного м'яча. Дуже активно діяли секції з настільного тенісу, шашок, шахів.

– Наші спортсмени, – у червні 2012 року розповідала вчителька-пенсіонерка Г. А. Дерев'янка, – неодноразово ставали призерами районних та обласних змагань. Ініціатором створення цих команд був

**Футбольна команда радгоспу «Червоний»
на чолі з Віктором Дерев'янком**

Віктор Григорович Дерев'янка. Він проявив себе хорошим організатором. Сам був добрим спортсменом. Добивався високих спортивних результатів. Особливо відмінно готувалися до змагань команди волейболістів, футболістів, ручного м'яча. Про це говорять нагороди Віктора Григоровича.

У 1966 році він отримав Грамоту Гуляйпільської районної ради добровільного спортивного товариства «Колгоспник» за I місце у районних змаганнях з настільного тенісу, у 1967 році теж виборов I місце в аналогічних змаганнях по тенісу, у 1968 році – команда волейболістів посіла третє місце в області.

У 1970 році Запорізька обласна рада ДСТ «Колос» нагородила В. Г. Дерев'янка Дипломом першого ступеня за I місце в обласних змаганнях серед сільських футбольних команд.

Грамоти та Дипломи спортсмен отримував за перемоги у різних спортивних змаганнях і в 70-х, і у 80-х роках двадцятого століття. Разом з ним активною спортсменкою була дружина Галина Андріївна, яка у 60-х роках три роки підряд була чемпіонкою району з настільного тенісу, виступала капітаном районної волейбольної команди.

Сімейну спортивну традицію продовжує син Віктора Григоровича і Галини Андріївни Валерій, який працює вчителем фізкультури у Червононенському навчально-виховному комплексі і є активним спортсменом.

20.06.2012 р.

Іван КУШНІРЕНКО

ПАМ'ЯТІ ДЕРЕВ'ЯНКА В. Г.

В кінці лютого 1996 року колектив фізкультури КСП «Червоне» змагання з волейболу присвятив пам'яті земляка, одного з кращих спортсменів району Віктора Дерев'янка.

Переможцям змагань команді КСП імені Ілліча директор КСП «Червоний» В. В. Даниленко вручив почесний кубок і побажав подальших спортивних перемог.

На другому місці залишилась команда КСП імені Карла Маркса, на третьому – червононенці. Їм також вручені короваї від сім'ї Дерев'янків.

20 лютого 2000 року пройшов турнір пам'яті спортсмена Віктора Дерев'янка з села Червоного. Турнір відкрили ветерани ТОВ «Червоне» і міста, які разом з відомим спортсменом брали участь у різних змаганнях.

Фінальний поєдинок волейболістів держустанов і ТОВ «Надія» проходив напружено (25 : 22, 25 : 21). У підсумку спортсмени держустанов (капітан П. П. Науменко) перемогли і отримали перехідний кубок та

Дружина Віктора Дерев'янка вручає приз імені свого чоловіка капітану волейбольної команди радгоспу «Червоний»

грамоти, які вручили дружина В. Г. Дерев'янка Галина Андріївна та голова райради товариства «Колос» О. І. Соя.

По закінченні змагань учасники їх відвідали могилу В. Г. Дерев'янка, вшанували його пам'ять та поклали квіти на могилу.

18 лютого 2001 року пройшов турнір з волейболу пам'яті спортсмена з села Червоного Віктора Дерев'янка. Із спогадами про нього виступили голова райради ФСТ «Колос» О. І. Соя та дружина земляка Г. А. Дерев'янка. Приз виграла команда «Роза вітрів», за яку виступали Сергій Гебель (капітан), Сергій Северин, Юрій Биковський, Геннадій Солодовник, Віталій Рябко, Валерій Довгаль.

16 лютого 2002 року у спортзалі ТОВ «Агрофірма «Зелений Гай» проходив турнір з волейболу серед чоловічих команд, присвячений пам'яті відомого в районі спортсмена із села Червоного Віктора Григоровича Дерев'янка.

За перехідний кубок змагалось шість волейбольних команд, а виграла його команда держустанов.

Друзі-суперники Віктора Дерев'янка після розіграшу призу його імені.
2000 р., м. Гуляйполе

22 лютого 2003 року відбувся турнір з волейболу серед чоловічих команд, присвячений пам'яті відомого спортсмена колишнього радгоспу «Червоний» Віктора Григоровича Дерев'янка.

В турнірі взяло участь шість команд. До фіналу дійшли спортсмени держустанов і «Лілія – АСКОМ». Напружена гра закінчилася з рахунком 2 : 1.

Учасники турніру дякували директору ТОВ «Агрофірма «Зелений Гай» О. І. Дудці, голові райспоживтовариства О. Ф. Новікову за організацію змагань.

20 лютого 2005 року п'ятнадцятий раз пройшов турнір пам'яті В. Г. Дерев'янка з волейболу серед чоловічих команд. У ньому взяло участь шість команд.

Кубок пам'яті В. Г. Дерев'янка, як і торік, завоювала команда району електричних мереж.

В кінці лютого 2007 року у спортзалі ДЮКФП пройшов районний турнір з волейболу серед чоловічих команд, присвячений пам'яті В. Г. Дерев'янка.

Перехідний кубок виборола молода, перспективна команда ЗАТ «Агронива» (тренер В. І. Бортник). Рідні В. Г. Дерев'янка привітали команду з перемогою і вручили їй перехідний кубок.

ПАМ'ЯТІ БОДНІ В. Г.

16 березня 1996 року в спортзалі Успенівської СШ пройшов турнір пам'яті В. Г. Бодні – першість району з гирьового спорту.

Друзі Василя Григоровича пам'ятають його ще як Василика – кумира Вербової та Гуляйполя, а в Успенівці – як вчителя фізвиховання, тренера, наставника молоді.

На тому зібранні слово-пам'яті виголосив директор школи П. М. Денисенко. Багато доброго, мовилося, лишив по собі за свою 30-річну працю у школі Василь Григорович. Був чемпіоном області і республіки з гирьового спорту ДСТ «Колос». Підготував багато перспективних спортсменів, котрі стали першорозрядниками, кандидатами у майстри і майстрами спорту.

Більше 20 його учнів обрали своєю професією фах любимого вчителя. Колишній голова правління місцевого колгоспу «Україна» В. Л. Столяренко побажав спортсменам бути гідними пам'яті В. Г. Бодні. Там була присутня і дружина Василя Григоровича – Євгенія Гаврилівна, котрій бажали доброго здоров'я та плідної праці на довгі роки.

Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять В. Г. Бодні. А опис-

В. Г. Бодня (зліва) і Л. С. Зіненко (сидить) під час спортивних змагань

ля його колишній учень – головний суддя змагань Г. П. Солодовник – надав право підняти прапор змагань майстрові спорту М. І. Яковенку.

За наказом головного секретаря змагань кандидата в майстри спорту вчителя фізвиховання цієї школи, учня, а згодом і колеги Василя Григоровича В. С. Салкіна, спортсмени вступили в боротьбу.

Юнаки штовхали дві 16-кілограмові, а дорослі – 24-кілограмові гири. В юнаків у порядку вагових категорій перші місця вибороли В. Лиман (радгосп «Гуляйпільський»), С. Шолков, Р. Мінкін, О. Козлов, А. Ковальов, С. Яковенко, В. Бойко (всі з КСП імені Карла Маркса).

Серед дорослих першими були: В. Єрмак (КСП імені Карла Маркса), М. Яковенко (радгосп «Гуляйпільський»), В. Биковський (КСП імені Ілліча), В. Павелько (КСП імені Карла Маркса), В. Петров (радгосп «Гуляйпільський»), М. Василенко (колгосп «Україна»).

У командному заліку пам'ятний кубок вибороли гирьовики КСП імені Карла Маркса.

16 березня 1997 року у спортзалі Успенівської СШ проходила першість району з гирьового спорту, присвячена пам'яті В. Г. Бодні.

Відкриваючи змагання, головний суддя Г. П. Солодовник сказав: «Десять років тому не стало Василя Григоровича. Хорошої людини,

доброго вчителя і наставника молоді. Та пам'ять про нього завжди житиме в наших серцях...»

Підняти прапор змагань надали учневі Василя Григоровича майстрові спорту, а нині спортінструктору радгоспу «Гуляйпільський» Миколі Яковенку. Потім в боротьбу вступили дорослі і юнаки.

Першість вибороли у своїх вагових категоріях серед дорослих Анатолій Вінник з райвідділу міліції (60 кг), Микола Яковенко (70 кг) і Юрій Трофимюк (80 кг) з радгоспу «Гуляйпільський», Олександр Новіков з КСП імені Ілліча (90 кг), Віктор Авдієнко з КСП імені Енгельса (більше 90 кг), серед юнаків – Віктор Кравченко (55 кг) і Максим Хорішко (60 кг) з КСП імені Ілліча, Сергій Ходоренко з радгоспу «Гуляйпільський» (65 кг), Сергій Ярмак (70 кг) і Сергій Ковальов (80 кг) з КСП імені Ілліча та Олександр Гришньов з радгоспу «Гуляйпільський» (більше 80 кг).

В командному заліку першість і перехідний приз імені В. Г. Бодні вибороли гирьовики КСП імені Ілліча (спортінструктор В. Биковський), на другому місці спортсмени радгоспу «Гуляйпільський», на третьому – КСП «Україна».

На початку березня 1998 року у спортзалі Успенівської СШ відбулися районні змагання з гирьового спорту пам'яті вчителя фізвиховання цієї школи Василя Григоровича Бодні.

Сорок спортсменів-гирьовиків мірялися силами. Кожен бажав перемоги, але дісталася вона найсильнішим. У своїх вагових категоріях серед дорослих першість вибороли А. Вінник, А. Литвиненко (РВ УМВС), В. Петров, О. Воловик (ВАТ «Гуляйпільське»), Ю. Биковський (КСП «Україна»), В. Коробов (СПТУ № 28), Ф. Сова (КСП імені Ілліча).

Серед юнаків перемогу святкували: К. Петров, Є. Куцевол, С. Ходоренко (ВАТ «Гуляйпільське»), М. Хорішко (КСП імені Ілліча), Є. Гринь і Д. Горпинич (КСП «Україна»).

У командному заліку перше місце виборола команда з ВАТ «Гуляйпільське» (тренер Микола Іванович Яковенко).

ІВАН ЖИЛЕНКО

Є люди, доля яких назавжди міцно переплітається з долею їх батьківщини. І все їхнє життя, успіхи й досягнення, здобутки й перемоги – то славна історія землі, на якій народилися.

Уже двадцять років минуло з того часу, як перестало битися гаряче серце сина Гуляйпільщини ЖИЛЕНКА Івана Никифоровича. Слід, який він залишив на землі, – світлий і вічний.

Іван Никифорович Жиленко

Йому було ледь за п'ятдесят, коли обірвалося життя... Для багатьох друзів він став мудрим порадником і взірцем, на який вони завжди рівнялися. І до цих пір поради цієї людини згадуються у колі тих, кому випала честь його знати.

Народившись у Гуляйполі у простій селянській родині, Іван Никифорович з малих літ прикипів серцем і розумом до роботи і до всього рідного. Йому виповнився тільки двадцять один рік, коли померла мама. Тому, перейшовши на свій хліб і вповні пізнавши його високу ціну, юнак став різноробочим у колгоспі «Заповіт Леніна».

Були за плечима Івана Жиленка і роки служби в лавах Радянської Армії, після яких він теслярував у міжколгоспбуді. Тоді ж закінчив 10 класів шко-

ли робітничої молоді. Саме в цей час його обирають головою комітету з фізичної культури та спорту на громадських засадах. У 1962 році він – голова комітету з фізичної культури та спорту Пологівського району. А у 1963-му – студент Мелітопольського державного педагогічного інституту, звідки його перевели на заочне відділення Кримського державного інституту.

Та найбільше Івана Никифоровича пам'ятають як голову Гуляйпільського комітету фізичної культури та спорту, райради колективів фізкультури і спортклубів профспілок, райради ДСТ «Колос».

– Іван Никифорович був сильним духом і тілом, – розповідають С. Г. Власенко, М. С. Тур, М. А. Пандяк і В. І. Трусов – друзі І. Н. Жиленка. – Його життєві наполегливість і стійкість просто вражали! Спортивне буття на повну силу вирувало в його небайдужому серці. Власне, ця людина була цілком і повністю віддана спорту. Під його керівництвом та організацією гуляйпільські спортивні команди неодноразово «брали» перші місця. Нам часто його не вистачає – з його мудрими порадами, настановами і просто дружньою підтримкою... Якби хоч раз іще зустрітися з ним і сказати те, чого ніколи не говорили: як ми любили й любимо його, що він для нас був тим, до кого прагнули наші душі, коли нам було погано, щоб набратися від його мудрості, наснаги, а коли добре – щоб поділитися з ним радістю...

І. Н. Жиленко (стоїть зліва) з вчителями фізичної культури і переможцями районних змагань

Переді мною на стіл лягають десятки почесних грамот, дипломів і подяк, які з трепетом, бережно викладає дружина Івана Никифоровича... «За успіхи в роботі з розвитку фізичної культури та спорту», «За багаторічну і результативну роботу з розвитку фізичної культури та спорту серед сільських трударів», «За найкращі показники у проведенні Тижня Всесоюзного фізкультурного комплексу «Готовий до праці і оборони СРСР» і т.д. і т.п. Беручи до рук ці неоціненні сьогодні для родини Жиленків нагороди, ніби долучаюся до найсвятішого – до долі гуляйпільця, який увічнив себе хоч і не в довгому, але у плідному житті – благородними вчинками, гарячим серцем, відкритим і щирим до людей... Немає серед цих численних грамот найважливішої і найзаслуженішої нагороди – за людяність, щирість, душевність і невичерпність сердечного джерела... Та знаю, що ця нагорода існує, і вручена вона у перші ж роки роботи Івана Никифоровича! Вона навіки зберігається у серцях колег і просто знайомих І. Н. Жиленка. І це – найбільша нагорода для людини, яку любили і до цих пір люблять, поважали і поважають. Якої вже немає поміж нас, але за якою залишилася світла і вічна пам'ять рідних, друзів і знайомих...

– Яким він був?.. – обережно, щоб не порушити священну хвилину пам'яті, запитую у дружини Івана Никифоровича.

– Добрим..., – чую тиху відповідь. І це одне-єдине слово важливіше мені за десятки розповідей і вагоміше за будь-які документи!

6.12.2009 р.

Олена МУХА

ПАМ'ЯТІ ЖИЛЕНКА І. Н.

У грудні 1996 року в спортзалі СШ № 4 пройшли районні змагання з гирьового спорту пам'яті колишнього голови райради ДСТ «Колос» Івана Никифоровича Жиленка, який свого часу захищав честь району з цього виду спорту.

27 спортсменів виборювали пам'ятний перехідний приз. Переможцями і першими його володарями стали спортсмени птахорадгоспу «Гуляйпільський» на чолі з майстром спорту М. І. Яковенком – спортивним структуром і тренером команди.

В особистому заліку переможцями стали: серед юнаків – Віктор і Володимир Яковенки, С. Ходоренко (птахорадгосп «Гуляйпільський»), С. Нечитенко, С. Бабчинський (КСП імені Ілліча).

Серед дорослих перші місця вибороли: А. Вінник, С. Радченко, М. Яковенко, О. Гутник (птахорадгосп «Гуляйпільський»), В. Буряк та А. Новіков (КСП імені Ілліча), В. Авдієнко (завод лакофарбових виробів).

В кінці грудня 1999 року у тренажерному залі ДЮКФП відбулися районні змагання з гирьового спорту, присвячені пам'яті колишнього відомого спортсмена, голови товариства «Колос» Івана Никифоровича Жиленка.

Юнаки вправлялися з гирею вагою 16 кілограмів, а дорослі з 24-кілограмовою. Серед юнаків першість вибороли у своїх вагових категоріях Є. Бірюков, О. Прядко, С. Цис, Р. Буряк – всі з Успенівської ЗОШ (виступали за КСП імені Ілліча).

Серед дорослих перемогли А. Вінник з ВАТ «Гуляйпільське» (вагова категорія до 60 кілограмів), Г. Новіков (до 70 кілограмів), О. Новіков (до 90 кілограмів) – обидва з КСП імені Ілліча та Г. Солодовник з КСП «Україна» – вагова категорія понад 90 кілограмів.

У командному заліку першість вибороли спортсмени з КСП імені Ілліча (спортінструктор В. С. Биковський). Вони і стали володарями почесного перехідного призу. Друге місце відповідно зайняла команда з КСП «Україна», третє – спортсмени ВАТ «Гуляйпільське».

ПАМ'ЯТІ ГУРИ СЕРГІЯ

12-13 серпня 1995 року відбувся турнір Пам'яті Гури Сергія з футболу, присвячений незабутньому футболісту збірної району. Його товариші по команді, тренер «Хіммашу» М. І. Попов, гравці В. Ф. Вал і І. І. Черненко подбали, щоб провести цей турнір і вшанували пам'ять свого товариша.

Турнір відкрив завідділом молоді і спорту райвиконкому П. П. Науменко, вказавши на добрі традиції людської поваги і пам'яті до тих, хто самовідданою любов'ю до спорту примножував його славу. Саме таким був Сергій Гура.

А як же проходили баталії? Спочатку зустрілися команди «Хіммашу» і КСП «Заповіт Леніна». Гра закінчилася з рахунком 6 : 1 на користь заводчан. Далі вони зустрілися з командою радгоспу «Червоний». Поєдинок був дуже напруженим. Перший тайм нічийний – 1 : 1, та в другому заводчани доклали максимум зусиль і здобули перемогу – 4 : 1. Капітану команди Сергію Нечитайлу було вручено перехідний пам'ятний кубок. На другому місці – червоненці, на третьому – гравці КСП «Заповіт Леніна».

У листопаді 1996 року, щоб вшанувати пам'ять колишнього талановитого гравця збірної району Сергія Гури, проведено турнір чотирьох кращих команд. У фіналі зустрілися «Хімік» і команда КСП імені Ілліча. Основний час не виявив переможця – 1 : 1. І тільки по реалізації пенальті кращим воротарем став Володимир Павелько, який парирував три м'ячі. В цілому рахунок став 4 : 3 на користь «Хіміка» (спортінструктор В. Вал).

24 липня 1997 року колективи фізкультури на стадіоні «Сільмаш» розіграли пам'ятний приз колишнього гравця збірної району з футболу Сергія Гури. У боротьбі за почесний трофей мірялися силами футбольні дружини колгоспів «Рівнопілля», імені Енгельса, КСП імені Карла Маркса та «Динамо» (РВ УМВС).

У фіналі зустрілися команди колгоспу «Рівнопілля» та «Динамо». Більш досвідченіші гравці з колгоспу здобули чисту перемогу, провівши у динамівські ворота два «сухих» м'ячі.

У липні 1998 року на турнірі пам'яті Сергія Гури перемогла команда «Рози вітрів», переможні м'ячі у ворота команди КСП «Заповіт Леніна» провели Ігор Кандиболовський (два), Вадим Маслієнко (два) та Сергій Гебель (з пенальті). Футболісти КСП «Заповіт Леніна» спромоглися лише на гол престижу, який забив їх капітан Сергій Нечитайло.

У серпні 2000 року проведено турнір в пам'ять футболістів Сергія Гури, Віктора Шрамка та Ігоря Куца, котрі кожен у свій час захищали честь району на обласних змаганнях.

Чотири команди виборювали заснований почесний приз. А отримали його спортсмени ТОВ «Надія», котрі перемогли гравців ТОВ «Новий Заповіт» з рахунком 3 : 1.

ШАХІСТ ІВАН СКИБА

Завідуючий фільмотекою районного відділу народної освіти Іван Андрійович Скиба захоплювався шахами давно. Мав перший розряд з цього виду спорту. В складі команди шахістів райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ неодноразово захищав честь свого колективу в розіграшах першості району і області.

– Іван Андрійович Скиба ось вже сім років беззмінно утримує почесне звання чемпіону району з шахів серед чоловіків, неодноразово був призером області, – 13 березня 1980 року говорив голова комітету з фізичної культури і спорту при райвиконкомі В. М. Білоцерковський. – Він великий ентузіаст з пропаганди шахового спорту в нашому районі.

Іван Андрійович Скиба

ПАМ'ЯТІ СКИБИ І. А.

В кінці грудня 1996 року відбувся районний турнір пам'яті талановитого шахіста-любителя педагога Івана Андрійовича Скиби.

В командному заліку пам'ятний перехідний кубок завоювали освітяни у складі Л. С. Говіни (він виборов і перше місце в обласній першості), В. М. Демченка (в обласній першості був другим) і В. П. Заворотинської. На другому місці шахісти КСП імені Ілліча, на третьому – ВАТ «Гуляйпільський завод лакофарбових виробів». В особистому заліку третє місце посів В. П. Лапін.

У грудні 1997 року п'ять колективів ФК взяли участь в районному турнірі з шахів, приуроченому пам'яті І. А. Скиби, який проходив у КСК «Сучасник». Семигодинний турнір закінчився перемогою освітян у складі Л. С. Говіни і В. М. Демченка, які і нагороджені пам'ятним призом. До того ж в особистому заліку вони посіли відповідно I і II місця. На другому місці – колектив ВАТ «Гуляйпільський завод «Сільмаш» у складі В. П. Лапіна (в особистому заліку – III місце) і В. А. Рибки. Третє місце – за колективом райлікарні, представником від якої був В. В. Товстоног.

У грудні 1999 року два дні в КСП «Сучасник» тривали змагання шахістів, присвячені пам'яті колишнього чемпіона району та області 70-80-х років Івана Андрійовича Скиби.

Почесний приз земляка виборювали 9 колективів фізкультури.

В особистому заліку вп'яте переможцем став Л. Говіна. Друге і третє місця відповідно зайняли М. Заворотинський та О. Онищенко.

У командному заліку місця розподілилися так: перше – за освітянами (Л. Говіна та О. Онищенко), друге – СПТУ № 28 (батько і син Заворотинські – Сергій Васильович та Микола), третє – КСП імені Карла Маркса (Ю. Рогач).

У грудні 2000 року в КСК «Сучасник» пройшли змагання шахістів на приз колишнього чемпіона району Скиби Івана Андрійовича. В них взяли участь 12 учасників з 11 колективів фізкультури. У дводенній боротьбі спортсмени зіграли 66 партій. А перемогу здобув учень СПТУ № 28 Микола Заворотинський (набрав 9,5 очка з 11 можливих), йому було і вручено пам'ятний приз.

27 грудня 2004 року у спортзалі ДЮКФП 12 шахістів розіграли районний турнір пам'яті вчителя і поета Івана Андрійовича Скиби.

Набравши 9,5 очка з 11 можливих, перше місце виборов Армен Папаян з Верхньої Терси, другим був Сергій Тарасенко з Гуляйполя (9 очок), третім – Іван Лазрян з Верхньої Терси (7,5).

3-4 грудня 2005 року в приміщенні ДЮКФП пройшов шаховий турнір, присвячений пам'яті І. А. Скиби. Протягом двох днів 16 учасників за коловою системою визначали переможця та призерів турніру.

Переможцем став С. В. Заворотинський (аграрний лицей). Друге місце посів В. В. Товстоног (ЦРЛ), третє – А. С. Папян (ТОВ «Агро-Континент»).

Переможець та призери турніру нагороджені дипломами і пам'ятними призами, які надав приватний підприємець А. О. Шамрай.

23 грудня 2006 року у приміщенні КСК «Сучасник» відбувся шаховий турнір, присвячений пам'яті І. А. Скиби. 14 любителів цієї гри, що брали участь у турнірі, продемонстрували своє вміння та навички гри у шахи. За результатами зустрічей переможцем шахового турніру став М. С. Заворотинський, на другому місці – С. В. Заворотинський, третє місце посів Л. С. Говіна.

Переможець змагань та призери нагороджені дипломами та призами, які надав приватний підприємець С. Тютюнник.

ПАМ'ЯТІ КУТОРНИЦЬКОГО В. Д.

Туристичний зліт у жовтні 2003 року вперше проходив без аксака туризму на Гуляйпільлі – пристрасного любителя мандрівок і першого організатора туристичного руху Віктора Дмитровича Куторницького. Все освітянське життя зимовими і літніми канікулами він зі своїми вихованцями мандрував звабливими туристичними стежками. І де вони тільки не побували: обходили Україну, Молдавію, побували на Кубані та в багатьох місцях колишнього Союзу, дістались навіть південної частини Східного Сибіру – чарівного озера Байкал.

– Віктор Дмитрович захопив туризмом не одне покоління школярів і заодно і нас, його колег. Таким невгамовним романтиком він лишився в нашій пам'яті, – згадував ветеран освітянської ниви Іван Іванович Борт.

А згадаймо, якою бойовою була гуляйпільська дружина туристів під керівництвом В. Д. Куторницького на багатьох престижних змаганнях різного рівня впродовж багатьох років – була чемпіоном і призером не один раз. А скільки маємо спортивних трофеїв! І в них вагома частка майстровитого, з бійцівським характером капітана Куторницького. Тому не випадково нинішній турзліт ми вирішили присвятити світлій пам'яті незабутнього Віктора Дмитровича.

Зліт проходив на околиці села Комсомольського.

В командному заліку серед учителів перше місце посіла команда Комсомольської ЗОШ (директор В. І. Приходько) – 4,5 бала, друге – Мирненської ЗОШ (О. М. Головач) – 5,5.

Серед юних туристів перше місце виборолла друга команда Комсомольської ЗОШ (5,5 бала), друге – Мирненської ЗОШ – (6) і третє – перша команда Комсомольської ЗОШ, яка була лідером у змаганнях з техніки пішого туризму.

А увечері біля вогнища лунали туристичні пісні, лилися спогади. Вечір спокійно переходив у ніч, та зріла надія, що туризм на Гуляйпільщині буде жити і відродить свої добрі традиції.

ІХ розділ

НАШІ СЛАВНІ ЗЕМЛЯКИ

ВІД ГРАВЦЯ – ДО СУДДІ

Віктор Іванович Яланський (зліва) з групою спортсменів

У 1973 році серед кращих футбольних суддів області було названо робітника дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин Віктора Івановича Яланського.

3 квітня 1973 року він розповідав:

– Мені сповнилося 15 років, коли я вперше вийшов на футбольне поле. Грав у складі команди взуттєвої фабрики. Капітаном нашим, пам'ятаю, був Анатолій Харченко.

Під час першої гри я до того розгубився, що ніяк не міг уяснити, де моє місце на полі. Наша команда тоді виграла у суперника – заводу «Червоний металіст» – з рахунком 2 : 1 і найцікавіше, що переможний м'яч забив я.

Десять років я грав у футбол. І на службі в лавах Радянської Армії не залишив свого спортивного захоплення.

Після демобілізації прийшов працювати на дослідно-експериментальний завод сільгоспмашин. Зрозуміло, зразу ж став грати в заводській футбольній команді.

1963 рік приніс нашій команді радісну перемогу, ми стали чемпіонами області серед футбольних колективів спортивного товариства «Колгоспник». За сезон я забив у ворота суперників 25 м'ячів.

У футболі, як і в інших видах спорту, на мою думку, треба бути дисциплінованим, коректним, поважати свого суперника. Цьому правилу я завжди намагався бути вірним – і тоді, коли сам грав (до речі, мене ніколи не виводили з поля), і коли став судити матчі. Взагалі, я не розумію тих спортсменів, які грубо поведуть себе під час гри, застосовують там, де зовсім не потрібно, силові прийоми, ображають суперників, суддів. У такій поведінці немає нічого спільного з великим спортом, де перемагають вміння грати, висока спортивна техніка і хороша форма, мужність, сильна воля.

Нелегко, якщо грати з повною відповідальністю, перебувати на полі 90 хвилин. Важко і судді провести матч. В цьому я переконався в перше ж своє суддівство. Після гри в мене гуло в голові – позначилося тривале нервове напруження. Я зрозумів, що суддя повинен бути надзвичайно уважним, мати блискавичну реакцію, не говорячи вже про досконале знання правил гри, бути об'єктивним, витриманим, тактовним.

Я постійно виховую в собі ці необхідні якості, в думці складаю для себе незвичайні обставини під час гри і аналізую їх.

Я ніяк не можу привчити себе спокійно реагувати на не красиву поведінку уболівальників, грубу гру спортсменів. З таких змагань завжди йду в поганому настрої, тому що люблю справжній футбол. Для мене, наприклад, дуже неприємно призначати одинадцятиметровий удар. Адже це вища міра покарання на полі.

Колишній голова райради з фізкультури і спорту А. І. Шрамко і голова ДСТ «Колос» І. Н. Жиленко постійно турбувалися про підвищення моєї кваліфікації як судді.

Зараз я суддя I категорії. Доводиться судити футбольні змагання як на першість району, області, так і республіканські.

ІНСТРУКТОР ЗІ СПОРТУ

– У нас і раніше було чимало хороших спортсменів, – розповідав секретар парторганізації колгоспу «Заповіт Леніна» Борис Онуфрійович Горпинич. – Але не траплявся такий організатор, який створив би дисциплінований, сильний спортивний колектив. Іван Олексійович Ведмідь для нас – як цінна знахідка.

І дійсно, за півроку роботи інструктором зі спорту І. О. Ведмідь зумів організувати спортивні секції, підготувати молодь до всіх змагань, які відбувалися за цей період в районі. В лютому колгоспна команда одержала першість у районних змаганнях з боротьби. У весняних районних змаганнях з ручного м'яча спортсмени вибороли теж призове – друге місце. Третє місце по району – у них з волейболу і важкої атлетики.

Успішно розпочали сезон і футболісти. Вони поки що поступаються першістю лише команді колгоспу «Україна». А недавно нова перемога прийшла до спортивного колективу: футбольна команда юнаків стала чемпіоном області та зональних республіканських змагань і незабаром візьме участь у фінальних іграх на першість України.

– В чому секрет успіху спортивного колективу? – запитую в інструктора.

– Тільки не думайте, що в цьому моя особиста заслуга, – поспішає запевнити хлопець. – Велику увагу розвитку спорту приділяють правління колгоспу і партбюро. Секретар парторганізації вміє допомогти ділом, порадити, як краще організувати роботу. Жодне змагання не обійдеться без нього. Він у нас до того ж і пристрасний уболівальник.

І. О. Ведмідь – скромна людина, про себе нічого не скаже. А ось від людей, з якими він працює, я узнав, що вся сім'я Івана Олексійовича (незважаючи на молодий вік, його називають в колгоспі тільки по батькові) – трудівники цього ж господарства. Мати – Галина Лук'янівна – працює завідуючою бригадним клубом. Вона – комуністка, багато років люди обирають її головою товариського суду, головою колгоспної жіночої ради. Батько – Олексій Іванович теж комуніст – колгоспний шофер. І брат Анатолій працює шофером, комсомолец. Сам Іван недавно став кандидатом у члени партії. Сумлінний, серйозний, скромний – так охарактеризували мені хлопця в колгоспі.

Добре розпочав свою роботу інструктор зі спорту І. О. Ведмідь. Хочеться побажати йому і всьому колективу фізкультури колгоспу нових спортивних успіхів, нових рекордів.

24.07.1973 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
суддя I категорії

СПРИНТЕР З УСПЕНІВКИ

Йшла XXIV районна комсомольська конференція. Один за одним на трибуну піднімалися промовці. Вони доповідали про зроблене, називали імена тих, хто є гордістю комсомолії Гуляйпільця, веде перед у соціалістичному змаганні за гідний внесок у рахунок дев'ятої п'ятирічки. Та ось чую – Іван Бутенко, водій колгоспу «Україна». По-ударному трудився на цьогорічних жнивах, то ж і шана йому заслужена. Подвійно приємно мені було чути це. До цього я знав Івана як здібного різнобічного спортсмена.

Дивлюсь на Бутенка (він був делегатом конференції) – нічого особливого його обличчя не виказує. Тільки трішки зняковів. Мовляв, чи варто про це говорити. Працював, як усі. Як велили хліборобська совість, обов'язок комсомольця.

... Ім'я Івана Бутенка відоме багатьом любителям легкої і важкої атлетики. А жителі Успенівки знають його і як кращого футболіста своєї команди.

Спортсм юнак почав захоплюватися ще з шкільних років. Не раз Іван виходив на бігову доріжку захищати честь школи. І не без успіху повертався додому із змагань.

Після служби в Радянській Армії І. Бутенко знову трудився в рідному колгоспі. Але з спортом не розлучався. Футбол, волейбол, ручний м'яч, важка атлетика – кожному з цих видів спорту він віддав свій вільний час. Проте легка атлетика у нього, як кажуть, на особливому рахунку. Найбільше його приваблюють спринтерські дистанції, на яких він досяг чудових результатів: спортсменові присвоєно звання кандидата в майстри спорту з легкої атлетики. Він носить титул чемпіона району. Призер області, учасник республіканських змагань.

Щасливо поєднує труд і спорт Іван Бутенко. Нещодавно він брав участь в обласних змаганнях за нормативами комплексу ГПО. Всю програму виконав на «відмінно».

Спортсмен готується до нових стартів. Він вважає себе здатним поліпшити свій рекорд. А гуляйпільці бажають Іванові Бутенку результативних фінішів.

5.XII.1973 р.

А. АНДРІЄНКО,
голова комітету з фізичної культури
і спорту при райвиконкомі

ІІ СУПУТНИКИ – ЗДОРОВ'Я І КРАСА

Світлана Лелик прилучилася до спорту ще в шкільні роки. А якому з видів віддати перевагу, то й сама не знала. Її в однаковій мірі вабили і королева спорту – легка атлетика, і волейбол, і баскетбол. На внутрішкільних і районних змаганнях дівчині завжди супутником був успіх. Випадковістю це не назвеш. То наслідок наполегливих тренувань, прагнення щоразу добитися кращих результатів.

Спливав час... Нині Світлана працює інженером-технологом на заводі побутових товарів. Окрім своєї роботи вона чимало часу віддає громадській діяльності як секретар комітету комсомолу підприємства. Та плюс домашні турботи. Але якою б зайнятою не була, дивись, викроїть час, щоб пограти в настільний теніс чи волейбол.

Ось уже на протязі п'яти років Світлана входить до складу збірної району з настільного тенісу, очолює збірну жіночу команду з волейболу. Нинішнього року наші волейболісти непогано виступили на зональних змаганнях у місті Оріхові. У цьому успіхові є вагома частка і її подруг по команді Людмили Борт, Любові Денисенко, Валентини Горпинич, Ніни Зими, Марії Денисенко і Любові Пирлик.

Світлана Лелик – всебічно розвинута спортсменка-розрядниця. Вона має другий спортивний розряд з волейболу і настільного тенісу. Багато робить Світлана і з пропаганди нового комплексу ГПО.

Свою любов до спорту Світлана пронесла через роки. І не думає з ним розлучатися. Бо це шлях у країну здоров'я і краси. А плани її на майбутнє звичайні: успішно виступити на обласних змаганнях і принести збірній очікувані очки. Ми віримо: Світланіні мрії і прагнення здійсняться.

10.08.1974 р.

А. КРАВЧУК

З ПОГЛЯДОМ У ЗАВТРА

У колгоспі імені Енгельса часто мінялися інструктори зі спорту з різних причин. Два роки тому тамтешній колектив фізкультурників очолив Віктор Авдієнко, який до цього працював у міжколгоспному шляхо-будівельному управлінні. Робота тут помітно пожвавилась. Тепер енгельсівці регулярно беруть участь у спортивних поєдинках. Їхні виступи радують оболівальників.

Моя зустріч з Віктором відбулася в його робочому кабінеті. Певен, хто б сьогодні не завітав, обов'язково зверне увагу на гарно оформ-

лений стенд, який розповідає про життя колгоспних спортсменів, їхні здобутки. Тільки в минулому році цей колектив одержав більше десяти грамот. Прикрашають кабінет і чотири перехідних кубки. За підсумками соціалістичного змагання енгельсівці в 1974 році посіли третє призове місце в районі.

– Первинна організація ДСТ «Колос» нашого колгоспу, – розповідає Віктор Авдієнко, – об'єднує 200 чоловік. Минулого року ми були першими в змаганнях з вільної (юнаки і дорослі) та класичної боротьби, з шахів і велоспорту, зайняли друге місце з гирьового спорту, третє – з волейболу і городків, четверте – з шашок і зі складання нового комплексу ГПО.

Звичайно, нелегко було об'єднати молодь у боєздатний спортивний колектив. Та все ж Віктор згуртував хлопців і дівчат.

Гордяться енгельсівці і своїми футболістами. Любителі м'яча були першими у змаганнях і на відкритті, і на закритті сезону. Тривалий час вони очолювали турнірну таблицю розіграшу першості району з футболу і тільки у фіналі їх спіткала невдача, в результаті цього – четверте місце.

Хотілося б сказати добре слово про футбольних ентузіастів – вчителя Анатолія Заворотинського і шофера Валерія Рибальченка. А ось Олег Дідовець був найкращим бомбардиром у районі. На протязі сезону він забив у ворота суперників 20 м'ячів.

Пристрасним любителем цього виду спорту є сам Авдієнко. Віктор – страж футбольної команди свого колективу. Захоплюється також велоспортом. П'ятидесятикілометрову дистанцію він подолав за 1 годину 10 хвилин і став чемпіоном району. Його колега по збірній команді Таня Коростильова теж добилась високого звання.

Чемпіонкою з кульової стрільби стала колгоспна стипендіатка Катя Петрик. А Катя Вовченко є кращою баскетболісткою в районі. Стабільних високих результатів на шаховій дошці щоразу добивається Василь Різник. Добре знається на шашках тесляр Петро Семенюта. До речі, він є суддею з футболу, судить також матчеві зустрічі розіграшу першості району. А кому з гуляйпільців не доводилося бачити виступи на килимі борців Володимира Посипайка, Анатолія Шамрая, братів Віктора і Володимира Рябків.

5.04.1975 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
суддя I категорії

ЧЕМПІОНКА РАЙОНУ

Електромеханік районного вузла зв'язку Михайло Трохимович Хохотва не уявляє себе на дозвіллі без шашок. Прилучив до цієї популярної і цікавої гри й свою доньку Люду.

– Грати в шашки батько навчив мене давно, – розповідає Люда. – Та спершу я якось не надавала цьому серйозного значення. Частіше просто пересувала фігури. По-справжньому грою захопилася в останні три роки.

І прийшли до Люди перші успіхи. Вона бере участь в шкільних змаганнях, відстоює честь школи у складі збірної команди на районних змаганнях школярів.

Минулого року Люда Хохотва виборола титул чемпіонки району. Це окрило її, додало сил. Третє призове місце посіла вона на обласних змаганнях ДСТ «Колос», що проходили в Якимівці. Звичайно, їй ще бракує досвіду для таких відповідальних змагань. Та це, як кажуть, справа наживна.

Цього року Люда закінчила СШ № 2. Готується вступити до Запорізького кооперативного технікуму. Подобається їй професія бухгалтера, і дівчина прагне досягти поставленої мети.

Побажаємо ж Людї Хохотві гарних успіхів на спортивній ниві і в житті.

9.08.1975 р.

І. КРАВЕЦЬ

ЗАХОПЛЕННЯ

Майже 30 років тому до нас на завод прийшов працювати комсомолец Василь Шаровський, котрий тоді демобілізувався з лав Радянської Армії. Юнак дуже любив футбол, непогано грав сам. Він став організатором на підприємстві футбольної команди «Спартак». Уже в 1947 році заводські футболісти стали володарями кубка області серед команд спортивного товариства «Спартак».

Минали роки. Микола Прокопович Шаровський, тепер комуніст, працює старшим майстром, у футбол, звичайно, не грає. Але захоплення цим видом спорту на заводі пішло від нього. З тих пір декілька поколінь молодих робітників прославили завод у районі і області своєю майстерністю.

Шість разів заводська команда була чемпіоном району з футболу, займала призові місця в обласних змаганнях.

В нинішньому сезоні футбольна команда дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин знову стала чемпіоном району в такому складі: Михайло Попов (капітан), Павло Волощук, Микола Матюхін, Сергій Бохан, Федір Чижик, Микола Лапін, Сергій Нікітаєв, Володимир Пономаренко, Олександр Гасик, Григорій Клешня, Михайло Томчі, Сергій Лебедев, тренер команди Б. І. Костюк.

11.12.1975 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
робітник ДЕЗС

**Петро Миколайович
Клименко**

ШАШКІСТ ПЕТРО КЛИМЕНКО

Петра Миколайовича Клименка – одноразового чемпіона району і області з шашок знаю більше тридцяти років. Уважно стежу за його спортивними досягненнями. Вони – результат наполегливої праці над собою.

– Народився я 26 червня 1949 року в місті Гуляйполі (на «Бочанах») в багатодітній робітничій сім'ї, – 30 серпня 2012 року розповів П. М. Клименко. – Кожному із братів доводилося самотійно самоутверджуватися в житті, рано іти працювати. Та ми не ображалися на батьків,

бо розуміли, що інакше не може бути.

Спочатку трудився у ПМК-121 столяром, потім – на заводі сільгоспмашин. Далі – служба в армії і знову робота, тепер уже на заводі побутових товарів. Тут я обирався секретарем комсомольської організації і був інструктором зі спорту на громадських засадах. А дружити зі спортом я почав з дитинства, особливо мене приваблювали шашки. Перші уроки з них отримав від батька Миколи Гнатовича, який ними захоплювався.

Добрим прикладом для мене у спорті був далекий родич, який проживав у селі Полтавці, Андрій Олексійович Клименко, чемпіон України зі шашок.

Він мені допомагав освоювати ази шашкової науки. З п'ятнадцяти років я брав участь у районних змаганнях. Поступово приходив досвід, не забарилися і добрі результати.

Працюючи в ДТСААФі, познайомився я з Михайлом Трохимовичем Хохотвою з районного вузла зв'язку, відомим у районі шашкістом. Це знайомство вплинуло на мене так, що я став монтером районного вузла зв'язку і очолив цей фізкультурний колектив на громадських засадах, який об'єднував 120 чоловік.

Спортсмени-зв'язківці брали активну участь у багатьох спортивно-масових заходах не тільки району, а й області. А Петро Миколайович Клименко п'ять років підряд утримував першість району з шашок. Був членом збірної області з цього виду спорту, виступав на республіканських змаганнях.

На зимовій спартакіаді спортсменів обкому профспілки працівників зв'язку з п'яти видів спорту – стрільби, шахів, шашок, настільного тенісу і зимового багатоборства – великий успіх випав на долю команди шашкістів з Гуляйполя у складі Петра Миколайовича Клименка, Михайла Трохимовича Хохотви і Людмили Хохотви. Вона п'ятий рік підряд виборола першість і повернулася додому з почесним призом – перехідним кубком.

У кінці 70-х років Петро Миколайович стає першорозрядником, у 1978 році на обласних змаганнях підтверджує цей розряд і активно виступає на змаганнях різного рівня. Роботу у райвузлі зв'язку поєднував також із навчанням у Харківському технікумі зв'язку, обіймав посаду радіоінженера.

– Але найважливіша подія у моєму спортивному житті, – продовжує розповідь Петро Миколайович, – трапилася на початку грудня 1987 року.

4-6 грудня в місті Мелітополі проходили обласні особисто-командні змагання з російських шашок серед спортсменів агропромислового комплексу обласної ради Всесоюзного добровільного фізкультурно-спортивного товариства профспілки.

Честь Гуляйпільського району захищала збірна команда у складі Петра Клименка (райвузол зв'язку), Тетяни Товстик і Миколи Кириченка (дослідно-експериментальний завод сільгоспмашин).

Гуляйпільці зайняли п'яте місце. В особистому заліку Петро Клименко посів перше місце і виконав норматив кандидата у майстри спорту СРСР з російських шашок.

– Тоді я, – гадує Петра Миколайович, – із 8 очок набрав 6,5. Це високе звання кандидата в майстри спорту СРСР я підтвердив і у квітні 1989 року, набравши на обласних змаганнях 8 із 9 очок.

Захоплення спортом не проходить з роками, свій досвід і вміння свого часу П. М. Клименко передавав юним любителям шашок із

Шашкісти – учасники обласних змагань, 01.1980 р. м. Запоріжжя

районного Центру дитячої та юнацької творчості, які і сьогодні добрим словом згадують свого наставника.

За роки активних виступів на змаганнях різного рівня Петро Миколайович отримував заслужені нагороди. І сьогодні він дбайливо зберігає цілу колекцію медалей, грамот і дипломів як пам'ять про пережиті радощі і отримані перемоги.

Зараз Петро Миколайович перебуває на заслуженому відпочинку, але не сидиться йому спокійно дома.

– Знаєте, – щиро зізнається, – впораюся по господарству і хоч дружина Валентина Петрівна та діти підсміюються по-доброму з мене, беру у руки акордеон і вчуся грати. Є вже і певні успіхи. Тут, як і за шашковою дошкою, необхідні впевненість у перемозі, врівноваженість, витримка і точний розрахунок, тоді і результат не забариться.

... Над містом Гуляйполем у небі спалахують перші вечірні зорі, вечір опустив свої крила на чепурні будинки, з освітлених вікон летить світло на вулиці, а з одного будинку на Піонерській доносяться звуки музики, то Петро Миколайович взяв до рук акордеон і самостійно шукає шлях до світу чарівного і прекрасного, що підносить наші душі і робить людей людьми.

30.08.2012 р.

Іван КУШНІРЕНКО

У ГРІ – МИКОЛА ЛАПІН

Миколу Лапіна добре знають любителі спорту райцентру. Моя зустріч із ним відбулася на стадіоні «Будівельник» під час чергового тренування з футболу. Спостерігаючи як хлопець виконує технічні вправи з м'ячем, я пригадав, що у футбол Микола почав грати з 15 років.

У 1967 році команда середньої школи № 1 брала участь у відкритті футбольного сезону. Тут швидкого, напористого юнака примітили старші товариші з команди експериментального заводу сільгоспмашин. Його запросили до команди і він дав згоду.

– За десять років, що займаюся спортом, – розповідав мені Микола у хвилини перепочинку, – виконав норматив першого розряду з футболу. Було це в 1970 році, коли ми стали чемпіонами області, вигравши фінальну зустріч у м. Вільнянську.

Але не тільки футболем захоплюється Микола. Він є чемпіоном області та району з настільного тенісу. Має другий розряд з ручного м'яча. Та майже весь свій вільний час віддає він тренуванням.

У грі Микола завжди націлений на ворота суперників, з дивовижною легкістю він володіє м'ячем. Любить пройти з глибини поля, обіграти кількох футболістів і забити м'яч або віддати його своїм партнерам. А Григорій Клешня і Дмитро Білай розуміють Миколу, як кажуть, з півслова.

У 1975 році заводська футбольна команда була чемпіоном району і володарем кубка. Чимала заслуга в цьому і Миколи Лапіна, який за сезон забив 12 м'ячів.

Після повернення з дійсної служби М. Лапін працює водієм у міжрайонному відділенні «Сортнасіннеовоч», продовжує захоплюватися спортом. В час служби в армії райгазета «Простор» Кокчетавської області писала: «Сержант Микола Лапін – один з передовиків соціалістичного змагання на жнивах. Комсомолец М. Лапін щоденно на своєму автомобілі перевозить більше десяти тонн зерна від комбайна на тік. Стільки ж зерна він встигає доставити і на хлібоприймальний пункт. Своїм ставленням до хліба Микола заслужив повагу трудівників села».

Тепер юнак третій рік входить до складу збірної команди району з ручного м'яча та настільного тенісу. Спортсмен-розрядник любить чесну, безкомпромісну гру. Ділячись думками про майбутнє, Микола говорить: «Хочеться, щоб наша футбольна команда успішно виступила в першості області, і щоб я допомагав їй завойовувати потрібні очки».

Ми віримо, що Миколині мрії здійсняться.

13.08.1977 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
суддя I категорії

І В СПОРТІ, І В ПРАЦІ

Володимир Іванович Мартиненко народився в хліборобській родині. Його завжди вабило поле, п'янкi пахощі пшеничного лану. Любив улітку бігати до тракторів і комбайнів, де бригадирував у колгоспі «Заповіт Леніна» його батько Іван Полікарпович Мартиненко. І дуже радів, коли механізатори просили хлопця в чомусь допомогти їм.

А ще Володимир Мартиненко в юні роки, коли навчався в першій середній школі, прилучився до спорту. Він завдячує в цьому своєму першому вчителю фізкультури В. Г. Яковенку.

– І тепер, через стільки років, – розповідає фрезерувальник експериментального заводу сільгоспмашин В. І. Мартиненко, – я завжди з великою вдячністю згадую Василя Григоровича.

Саме тоді під керівництвом вдумливого педагога і наставника 15-річний юнак вперше вийшов на старт шкільної спартакиади. Юний спортсмен любив грати у волейбол, баскетбол, штовхати ядро і метати диск. На змаганнях Володимирові часто таланило, мав юнацькі розряди.

Не розлучався зі спортом В. Мартиненко і після того, коли став працювати на заводі «Червоний металіст», коли проходив службу на Червонопрапорному Чорноморському флоті. Там юнак захопився ще й класичною боротьбою, шліфував майстерність у інших видах спорту. Так, з метання диска він виконав норматив першого розряду, з штовхання ядра – другого. Був чемпіоном Чорноморського флоту з метання диска (послав снаряд на відмітку 47 метрів 52 сантиметри).

Володимир не раз захищав спортивну честь району на обласних і республіканських змаганнях, не раз виборював призові місця. До речі, рекорд району з метання диска, встановлений В. І. Мартиненком ще в 1965 році, і досі не побитий. А взагалі Володимир Іванович був десятиразовим чемпіоном району і області з різних видів спорту серед членів товариства «Колос».

– З чого починається спорт? – перепитав мене Володимир. – Перш за все із захоплення. Але без наполегливих щоденних тренувань, без праці годі й думати про спортивні успіхи.

Володимир Іванович – великий прихильник нового комплексу ГПО. Він один із перших на заводі склав його нормативи і нагороджений золотим значком.

Зараз В. І. Мартиненку сорок років. Але він не полишає зв'язків зі спортом. При заводі організовано групу здоров'я з 16 чоловік. Очолює її інструктор-методист зі спорту Юрій Кісь. Разом з іншими любителями спорту – Богданом Старокоженком, Олексієм Куриленком, Віктором Маркаренком, Леонідом Кацовичем – двічі на тиждень (у понеділок і четвер) групу здоров'я систематично відвідує й Володимир Мартиненко. Тренуються товариші в спортзалі першої середньої школи. В їхній програмі – вільна і класична боротьба, волейбол, баскетбол та інші види спорту.

25 років життя віддав спортові В. І. Мартиненко. Можна тільки щиро позаздрити легкій ході Володимира Івановича, його бадьорості та життєрадості. На нашому підприємстві його знають і як здібного виробничника, правофлангового соціалістичного змагання десятої п'ятирічки, активіста громадського життя. Словом, В. І. Мартиненко всюди встигає. Такою і має бути людина нашої доби.

11.03.1978 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
робітник експериментального заводу
сільгоспмашин, суддя I категорії

ЛЮБОВ ЙОГО – СПОРТ

З чого починається любов до спорту? Однозначно на це питання важко відповісти. У одних з уроків фізкультури в школі, в інших – з наміру наслідувати товариша, у третіх – з природної потреби бути сильним і спритним.

У Володимира Домашенка захоплення спортом почалося ще тоді, коли він бігав наввипередки з дошкільнятами, ганяв з ними футбол, бив ніде не фіксовані рекорди своїх товаришів. Любов до спорту привела тепер уже Володимира Івановича (працює вчителем у Добропільській середній школі) на стадіон, де проходили легкоатлетичні змагання школярів.

Дивлячись, як уміло і легко біжать учні, В. І. Домашенко пригадав і свої спортивні досягнення. А почалися вони з рекорду, вставленого на шкільній спартакіаді в 1962 році. Тоді юнаку підкорилася планка на висоті 165 сантиметрів. Говорити, що Володимир любить тільки стрибки у висоту, було б неправильно. Він різносторонній спортсмен. Не раз доводилося йому виступати і в десятиборстві.

Володимир Домашенко неодноразово захищав честь району на обласних і республіканських змаганнях з легкої атлетики. Його рекорд району зі стрибків у висоту становить 175 сантиметрів.

Про нього як про здібного спортсмена добре відгукується і голова комітету з фізичної культури і спорту при райвиконкомі В. М. Білоцерковський.

– Пригадую, – говорив В. І. Домашенко, – в 1971 році довелось мені виступати на республіканських змаганнях десятиборців, що захищали честь товариства «Колос». Змагання проходили в місті Алушті. Мені вдалося тоді зайняти друге місце. Радості моєї не було меж. Та я розумів, що високі результати – то наслідок постійних, наполегливих тренувань.

Служба в рядах Збройних Сил СРСР дала можливість Володимирі систематично займатися спортом.

Невипадково В. І. Домашенко говорить, що спорт – це його постійна любов. Його у ньому приваблюють не тільки високі результати (хоч, перебуваючи в армії, він здійснив стрибок у довжину на 7 метрів 8 сантиметрів), а систематична робота над собою. Часом вона важка і виснажлива. Та під час змагань енергія поповнюється, приходять нові сили і нові результати.

Зараз Володимир Іванович менше стрибає і бігає, але зі спортом не розлучається. Він захоплюється волейболом. У ньому його приваб-

лює гострота, динамізм і колективізм гри, коли від майстерності одного спортсмена залежить поразка чи вигравш команди. В. І. Домашенко прищеплює почуття колективізму, навчає техніці бігу та стрибків у довжину і висоту своїх вихованців. Тому він завжди уважно спостерігає за спортивною боротьбою школярів і намагається все те, чого сам досяг у спорті, передати юним.

4. 07. 1978 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
суддя I категорії

КАПІТАН КОМАНДИ

Минуло чотирнадцять років, а я й досі згадую той день, коли вперше побачив Миколу Пидоря на зеленому футбольному полі. Грою в атакуючому стилі в'юнкий хлопець запам'ятався одразу, хоч, звісна річ, в ній було ще чимало технічного браку.

Відтоді юнак незмінно прописаний у футбольній команді колгоспу «Україна». А запросив його до неї В. Ф. Циб. Під керівництвом Василя Федоровича та старшого товариша по команді Віталія Семенди Микола поступово пізнавав футбольну науку.

Часто в юності не все виходило так, як хотілося б, але працелюбність і наполегливість почали давати плоди, і спортсмен із № 10 на футболці почав забивати переможні м'ячі у ворота суперників. Так, у 1969 році він за сезон послав у ворота 48 м'ячів. Це найкраще досягнення футболіста. Він і зараз рідко залишає поле, не забивши м'яч.

Досвід, віра у свої сили приходили до Миколи Пидорі поступово. І коли в 1972 році Віталій Семенда передав футбольну естафету, її разом з пов'язкою капітана прийняв двадцятидворічний Микола. З того часу його команда 6 разів ставала чемпіоном, 5 разів завойовувала кубок району. У досягненні колективу чимала заслуга і її капітана. Він має перший спортивний розряд з футболу.

Чотири роки тому, перенісши важку травму, спортсмен зумів знайти в собі сили і став у стрій улюбленої команди.

– Минулого року, – розповідає Микола Пидоря, – наша команда брала участь у іграх на приз газети «Запорізька правда». В цілому ми виступали непогано. Але підсумкове п'яте місце нас не задовольняє. Думаю, що тоді спортивне щастя від нас відвернулося.

Звичайно, у словах капітана частка правди є, але мені думається, що успенівцям у вирішальних матчах не вистачало зібраності, прагнення взяти ворота суперників, яким відзначається Микола Пидоря. А він з дивовижною легкістю може обіграти 2-3 гравців і забити гол.

Перебуваючи на службі в рядах Збройних Сил СРСР, Микола грав у футбол, виступав за збірну дивізії. Бували випадки, коли за одну гру він посилав у ворота суперників по 3-4 м'ячі.

Микола Пидоря захоплюється не тільки футболом – він неодноразово захищав спортивну честь колгоспу з волейболу і ручного м'яча.

Знання, вміння капітан передає молодим гравцям Валерію Биковському, Володимирі Куриловичу, Івану Гопці. Мине небагато часу і вони гратимуть за основний склад команди.

На закінчення нашої розмови спортсмен сказав:

– Своєю футбольною долею я задоволений і постараюся ще довго служити рідній команді.

17.08.1978 р.

**В. ЯЛАНСЬКИЙ,
суддя I категорії**

КРАЩИЙ ПІВЗАХИСНИК

Мені, одному з палких прихильників шкіряного м'яча, приємно розповідати про кращого півзахисника футбольного сезону-78 Володимира Кошелєва, котрий грає за команду колгоспу «Україна». В рідній Успенівці він народився і виріс, у далекому тепер 1959 році зробив перший удар по м'ячу.

– Моїм футбольним учителем, – говорить Володимир, – був Василь Григорович Бодня. – Настирність, з якою він змушував нас, молодих, працювати над собою, дивувала. Та, як виявилось згодом, час, витрачений на тренування, не пропав марно. У тринадцять років мене запросив до юнацької команди Віталій Андрійович Семенда. Довіра старших окрилила. Граючи поряд зі своїми ровесниками, намагався допомагати і нападаючим, і захисникам. І, як кажуть товариші, це у мене виходило непогано. Через два роки зайняв місце півзахисника в основному складі.

Чіпкість в обороні, націленість на ворота суперників, страховка дій товаришів і зараз вирізняють манеру гри Володимира Кошелєва. Це добре знають не тільки його товариші, а й уболівальники, й суперники.

– Кращим своїм футбольним сезоном, вважаю, – каже В. Кошелєв, – сезон 1969 року. Тоді ми стали чемпіонами і володарями кубка району. Для нас то був справді тріумф, якого вдалося досягти наполегливою роботою на зеленому килимі стадіону.

Минали роки. Та у юнака не згасала любов до спорту. Під час служби в армії теж грав у футбол, займався велоспортом і плаванням,

успішно склав норми комплексу ГПО. В армії Володимир став кандидатом у члени КПРС. Закінчився строк дійсної служби, і хлопець повернувся в село, знаючи, що його руки придатяться у колективному господарстві. Зараз Володимир працює водієм.

– Пам'ятним для мене став день вступу в ряди КПРС, – розповідає юнак. – Це сталося в 1975 році. Своєю працею в колгоспі і грою на зеленому футбольному полі намагаюся виправдати звання комуніста.

– У нашій футбольній команді, – каже її капітан Микола Пидоря, – Володимир Кошелєв комсорг. Він багато робить для створення у колективі нестерпного становища тим, хто порушує ігрову дисципліну, завжди є моїм найпершим помічником. На нього можна покластися у всьому. Такий ніколи не підведе. І мені, як капітану, приємно, що у нас є такі хлопці, як Володимир. Чотириразовий чемпіон і п'ятиразовий володар кубка району Кошелєв охоче ділиться своїми футбольними секретами з молодими партнерами.

1978 рік став щасливим для успінівських футболістів. Вони здобули звання чемпіона району і двічі (весною і восени) завоювали кубки. У досягнутому успіху вагомим є і внесок півзахисника Володимира Кошелєва. За сезон він забив 13 м'ячів у ворота суперників, тоді як нападаючий Олександр Жовніренко – 18.

21.12.1978 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
суддя I категорії

ВОРОТАР ЗБІРНОЇ

Ім'я Валентина Петелька гуляйпільські шанувальники футболу знають давно. Улюбленій грі він віддав 11 років.

– Футболом я по-серйозному захопивсь ще в сьомому класі, – згадує робітник експериментального заводу сільгоспмашин В. Петелько. – Можливо, тому, що все своє дозвілля цій грі віддавали мої старші брати – Юрій і Олександр. Ось так, буваючи на стадіоні, і я прилучився до футболу. Став воротарем. У цьому не останню роль зіграв здібний воротар тих років Василь Гайворонський, за грою якого я, здавалося, спостерігав би годинами...

Сімнадцятирічним я вже захищав честь району в розіграві першості області. В тому ж 1961 році став чемпіоном району і області. Мені присвоїли перший спортивний розряд з футболу. Тривалий час я виступав за команду експериментального заводу сільгоспмашин.

Треба додати, що Валентинову майстерність гри помітили запорізькі тренери. Не один рік наш земляк захищав честь області і на рес-

публіканських змаганнях. Там команда виборювала третє місце. У цьому була й заслуга нашого воротаря.

Мені не раз доводилося виступати разом з В. Петельком в одній команді. Пригадується такий випадок. Граючи у Василівці, ми програвали з рахунком 0 : 1. У перерві до мене підійшов Валентин і каже: «Вітя, будь-що зрівняй рахунок, а я не підведу».

Трапилось так, що в другому таймі в наші ворота суддя призначив 11-метровий штрафний удар. Здавалося – все, ми програємо. Та Валентин був вірний своєму слову: він уміло відбив м'яч і врятував ворота, а я забив м'яч.

Валентин Петелько був шестиразовим чемпіоном району, семиразовим володарем кубка району, тричі – чемпіоном області. Двічі наша команда з участю цього спортсмена виборювала кубок області.

І зараз Валентин трудиться на нашому підприємстві ковалем. Без відриву від виробництва закінчив Харківський машинобудівний технікум. Петелька можна часто бачити на стадіоні. На тренувальних іграх він обов'язково підійде до воротаря, дасть пораду, поділиться своїм великим досвідом. Його любов до спорту залишається незмінною.

11.04.1979 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
робітник експериментального заводу сільгоспмашин,
суддя I категорії

ВІДЛУННЯ, ЗАВОЙОВАНЕ ПРАЦЕЮ

Передвечірня прохолода опускається довкола. Вона благодійно впливає на юнаків, які в поті чола проходять чергове тренування на стадіоні колгоспу «Україна». Дзвенять удари по м'ячу: футболісти відпрацьовують елементи програми, наміченої ентузіастом спорту, незмінним громадським тренером В. Ф. Цибом.

– Футбольній команді «Україна», – розповідає Василь Федорович, – незабаром виповниться 20 років. В 1959 році я працював у колгоспі водієм, був секретарем комсомольської організації. Не пригадую вже, який саме був день, але на одних із комсомольських зборів зайшла розмова про розвиток спорту. На них ми запросили тодішнього голову колгоспу Г. З. Семенду та секретаря парторганізації І. Д. Горпинича.

Через деякий час після тих зборів правління колгоспу направляє В. Ф. Циба на шестимісячні тренерські курси до Запоріжжя. Після їх закінчення Василь повертається до рідного колгоспу і організовує першу успішну футбольну команду.

Спортивна слава Гуляйпiлля

Активними помічниками молодого тренера стали Валентин Попруга (воротар), його брат Анатолій, Борис Спаський, Микола Кійко, Дмитро Шабаєв, котрі і склали кістяк команди.

– І хоч першу офіційну гру ми програли футболістам міжколгоспного будівельно-монтажного управління з рахунком 0 : 9, – згадає В. Ф. Циб, – гравці не розчарувалися. Ще з більшою енергією і завзяттям почали тренуватися. Усвідомлення важливості розпочатої справи керувало комсомольцями й тоді, коли вони будували стадіон.

Наполеглива робота над собою дозволила успенівським футболістам брати участь у районних змаганнях і протягом ряду років бути лідерами гуляйпільського спорту.

– Та найрадіснішим для нас став 1965 рік, коли ми вперше вибороли право називатися чемпіоном району, – продовжує розповідь Василь Федорович. – Успіх не послабив наших старань, хлопці працювали з подвоєною енергією. І наступного року ми завоювали кубок району.

У колгоспі популярні різні види спорту – футбол, легка атлетика, гирі, шахи, шашки, городки, велоспорт. В секціях займається багато юнаків і дівчат. На спортивні потреби витрачаються значні кошти. Вони йдуть на грамоти, цінні подарунки, придбання спортінвентаря.

– Говорячи про розвиток спорту на селі, – каже В. Ф. Циб, – хочеться згадати внесок у цю справу Юрія Брацила, Василя Горпинича, Віталія Семенди, Анатолія Яковенка, який і досі виступає за футбольну команду. В Успенівці до спорту охоче залучають молодь. Здібні займають місця старших товаришів у командах дорослих. Так, уже зарекомендували себе непоганими гравцями брати Олександр і Тарас Шевченки, Микола Пидоря, Олександр Жовніренко, Володимир Кошелєв, який минулого року став у районі кращим спортсменом.

Як відомо, в Успенівці футбол посідає перше місце. І, мабуть, не випадково за 20 років свого існування команда футболістів була 8 разів чемпіоном і 10 разів володарем кубка району. П'ять років підряд успенівці беруть участь в іграх на кубок області, беззмінні учасники розіграшу призу газети «Запорізька правда». І завжди з футболістами Василь Федорович Циб. А працює він з ними наполегливо, старанно.

Зараз до послуг спортсменів роздягальня, гарне футбольне поле. Є тут і лави для глядачів. Під час матчів на стадіоні грає музика. Всі ці компоненти служать організованості, дисциплінують команду, націлюють на самовіддану роботу на зеленому килимі поля.

... На стадіон лягають перші пасма сутінків, злегка шурхотить під бутсами трава і лунають удари по м'ячу: тренується команда, готується до чергового матчу.

26.06.1979 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ, суддя I категорії

БРАТИ ЯКОВЕНКИ

Успенівська школа гирьовиків здавна славиться не лише в районі, а й області. І все це заслуга колишнього неодноразового чемпіона району і області з важкої атлетики вчителя фізкультури Успенівської СШ Василя Григоровича Бодні.

Ось уже 22 роки Василь Григорович тренує успенівських багачів. Йшли роки, мінялись учні Бодні, але традиції найсильніших у районі залишались. Він виховав чимало здібних гирьовиків високих спортивних розрядів, які не раз виборювали титули на районних і обласних змаганнях. Це – В. Петров, Г. Солодовник, В. Семенда, В. Берлов, В. Салкін.

Тепер на зміну ветеранам прийшла здібна молодь, зокрема, брати Микола та Іван Яковенки. В 1979 році, році спартакіадному і передолімпійському, вони досягли значних спортивних висот. Микола став першим у районі кандидатом у майстри спорту з гирьового спорту, а Іван виконав норматив першого спортивного розряду.

Цих результатів спортсмени добилися завдяки наполегливій, копійчій повсякденній праці, систематичним тренуванням удома і в спортзалі.

Та хлопці не лише здібні спортсмени, а й хороші виробничники.

Микола працює в колгоспі «Україна» трактористом, змінні завдання систематично виконує на 105-110 відсотків, забезпечує відмінну якість роботи. Іван – робітник успенівської майстерні об'єднання «Запоріжжремсільмаш», робить гідний внесок у виконання соціалістичних зобов'язань четвертого року десятої п'ятирічки.

Брати Яковенки беруть активну участь у всіх спортивних змаганнях на першість району, області. В нинішньому році, наприклад, вони двічі завойовували чемпіонські звання району і області. Були учасниками розіграшу першості України з гирьового спорту в місті Чернівцях. На ньому Микола посів п'яте, а Іван – шосте місце. Обидва принесли залікові очки для збірної області.

Микола та Іван Яковенки зробили вагомий внесок у розвиток їхнього улюбленого виду спорту в районі і області. Залишається побажати хлопцям дальших успіхів у праці, а також підкорення вищих спортивних олімпів.

11.08.1979 р.

М. ПИДОРЯ,
інструктор-методист зі спорту колгоспу «Україна»

КРАЩИЙ ФУТБОЛІСТ РОКУ

Вячеслав Власенко – корінний гуляйпільець. Йому 25 років. Працює електрослюсарем на експериментальному заводі сільгоспмашин. Захоплюється спортом. Його улюблений вид – футбол. Грає півзахисником у заводській команді «Сільмаш». Має перший розряд з футболу.

Нинішній сезон для Вячеслава був особливо успішним. Секція футболу району визнала його кращим гравцем року. В розіграшу першості області і кубкових змаганнях району В. Власенко забив 26 м'ячів.

Грати у футбол Вячеслав почав ще в шкільні роки. В справжніх змаганнях він вперше взяв участь у 1965 році. Того року в Гуляйполі проводився турнір на приз «Шкіряний м'яч». Помірятися силами запросили й вуличні команди.

– Я грав тоді, – пригадує Вячеслав, – у команді вулиці Шевченка. Виступили ми невдало. У хлопців не було зіграності, тренувалися від випадку до випадку. Але любов до футболу не згасла. Часто відвідував матчі, в яких брали участь старші товариші. Вчився в них володіти м'ячем.

Через два роки В. Власенка запрошують грати за молодіжну команду колгоспу «Заповіт Леніна». Заповзятливому юному футболісту допомагав шліфувати майстерність його перший тренер Юрій Іванович Шрамко. Колгоспна команда всі роки була однією з сильніших у районі.

Невдовзі Вячеславу довірили грати в основному складі. То був 1972 рік. Щасливим він виявився для юнака: успішно виступила команда колгоспу «Заповіт Леніна» в розіграшу першості району. Гравцям її довірили також захищати честь нашої області в розіграшу першості України. З фінальних змагань, які проходили в місті Яготині Київської області, гуляйпільці повернулися призерами. Наша команда була третьою в республіці. Її назвали вольовою.

І під час служби в Радянській Армії Вячеслав не розлучався з футболом. Після повернення додому він знову одягнув майку рідного колективу...

Останні роки В. Власенко грає в команді «Сільмаш». У нинішньому сезоні заводські футболісти, які брали участь в іграх першості області, посіли третє місце.

– На полі я почуваю себе впевнено, коли граю разом з Григорієм Шепелем і Сергієм Боханом, – розповідає Вячеслав. – Багато хорошого можна сказати і про надійного стража наших воріт Володимира Павелька...

За час ігор на футбольних полях В. Власенко був чемпіоном області, призером України, дворазовим чемпіоном і п'ятиразовим володарем кубка району.

– На нашому підприємстві футбол користується великою популярністю, – каже Вячеслав. – Загалом наша команда виступає непогано. Жаль тільки, що тренуватися нам немає де. Хлопці тримаються фактично на ентузіазмі. А наступний рік – рік олімпійський. Тож до масовості в спорті треба зробити ще один крок.

15.12.1979 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
суддя I категорії

ГРОМАДСЬКИЙ ТРЕНЕР

У колгоспі «Україна» велику увагу приділяють фізичному гарту трудивників. Тут вдосталь різноманітного інвентаря. Працюють секції з важкої атлетики, волейболу та інші.

Одна з наймасовіших секцій – футбольна. А ініціатором створення і тренером її є дільничний інспектор райвідділу внутрішніх справ капітан міліції Василь Федорович Циб. Ще з юнацьких років він захоплювався різними видами спорту, але перевагу віддавав футболу.

Якось В. Ф. Циб висловив думку: «У нас багато обдарованих юнаків і дівчат. Якщо з ними як слід попрацювати, були б і чемпіони». Його підтримали правління колгоспу, партійна і комсомольська організації.

Під керівництвом Василя Федоровича футбольна команда колгоспу «Україна» не раз була чемпіоном району. Зараз успішніші успішно виступають у розіграшу першості області серед колективів фізкультури ДСТ «Колос».

Василь Федорович багато часу віддає тренуванню спортсменів. Колектив футболістів дружний, хлопці по-справжньому люблять хорошу гру.

Громадський тренер з великою повагою розповідає про підопічних. Першим помічником у нього є капітан Володимир Кошелєв, колгоспний водій. Вісім років він виступає за свою команду. Почав грати, ще навчаючись у школі. І після служби в армії не розлучається з любимою грою.

Працелюбним виробничником і активістом громадського життя села є також водій Олександр Жовніренко. На футбольному полі його бачиш у захисті. В захисті грають і тракторист депутат сільської Ради Іван Гопка, електрозварник тамтешньої майстерні об'єднання «Запоріжремсіль-

маш» Анатолій Яковенко, в півзахисті – будівельник Микола Пидоря, водій Тарас Шевченко, в нападі – інструктор зі спорту Олександр Горпинич, Андрій Жовніренко. До речі, Андрій є лідером серед бомбардирів обласної першості. На його рахунку 16 голів. У ролі запасного воротаря виступає секретар комсомольської організації Григорій Хорішко.

Василь Федорович дбає й про резерв. Він виховує дві юнацькі команди з учнів 6-9 класів Успенівської середньої школи. Тренер покладає великі надії на братів Валерія і Юрія Биковських, Юру Кобзаря, Толю Семенду, Гену Солодовника, Толю Непайду, Олега Долю.

Громадський тренер В. Ф. Циб слушно пропонує: добре було б, якби в районі проводилися турніри команд юніорів. Здібну молодь треба виявляти, формувати збірну команду, яка б захищала честь району на обласних змаганнях. Турбує тренера й те, що футболісти погано забезпечуються формою, важко її дістати. Бракує хороших спортивних залів, де можна б тренуватись цілорічно.

Успенівцям, як кажуть, повезло на ініціативну, невтомну людину, якою є Василь Федорович. Дільничний інспектор з допомогою громадськості з року в рік добивається значного зниження порушень громадського порядку.

– Особистий приклад – найкращий вихователь, – така думка Василя Федоровича.

В. Ф. Циб у всьому взірєць для інших. Дисциплінований, стараний офіцер. Він нагороджений знаком «Відмінник міліції», його прізвище занесене до Книги бойової і трудової слави райвідділу внутрішніх справ.

9.08.1980 р.

І. НЕЖИЖИМ

ЩАСЛИВИЙ РІК ВОРОТАРЯ

Володимиру Павельку 23 роки. Працює фрезерувальником на інструментальній дільниці експериментального заводу сільгоспмашин. На Дошці пошани виробничого підрозділу поряд з фотографіями ударників десятої п'ятирічки Володимира Сірінька, Володимира Мартиненка і Юрія Позднякова бачимо й Володимирів портрет. Робітник багато працює, аби гідно зустріти наступний з'їзд партії: змінні норми виробітку виконує на 110-115 процентів.

Володимир Павелько успішно поєднує спорт із роботою. Це один із кращих воротарів району цього річного футбольного сезону. Він – страж воріт заводської команди «Сільмаш».

Два роки тому заводський інструктор зі спорту Григорій Шепель запросив В. Павелька у футбольну команду підприємства. А Володимир спорт любить, зокрема, футбол. Заводська команда грає непогано. В 1979 році вона посіла третє місце в області серед колективів фізкультури другої підгрупи. В рік олімпійський сільгоспмашівці вибороли четверте місце серед дванадцяти команд області.

Володимир захопився футболом ще в 1974 році. Тоді він виступав за юнацьку команду колгоспу «Заповіт Леніна». Потім служив у Радянській Армії. Добросовісно виконав громадянський обов'язок і повернувся до рідного міста. Але футбол не залишив – і в армії, і вже згодом тут, удома.

– Під час однієї з ігор, – згадує Володимир Павелько, – через хворобу не зміг взяти участь у матчі наш воротар. А виступав я тоді за команду колгоспу «Заповіт Леніна». Тренер і капітан в один голос запропонували: «Тобі, Володю, доведеться захищати ворота. Не бійся, все буде гаразд». Що мені залишалось робити – погодився. Перші матчі пройшли успішно, на мою користь. Це було в 1976 році.

Дебют Володимира Павелька був вдалим. Воротар не раз парировав 11-метрові штрафні удари. Він – п'ятиразовий володар кубка району, дворазовий чемпіон району, призер першості області. З такими здобутками закінчує рік В. Павелько.

27.12.1980 р.

В. ЯЛАНСЬКИЙ,
суддя I категорії

НЕВТОЛИМА СПРАГА МОЛОДОСТІ

Назавжди подаленів той час, коли Петро Федотович Лиман повернувся в село Комсомольське після служби в армії. Стій, коли ж це було? Ще в п'ятдесятому році. Приїхав обпалений дорогами війни, змужнілий, не по роках серйозний. Але із веселим, молодим серцем. І привіз він додому не тільки бойові рани (одну одержав при визволенні рідної Запорізької області), не тільки спрагу працювати до сьомого поту, до забуття віддатись роботі, а привіз він і нове захоплення – городками. У народі (ще чув із дитинства, коли дядьки грали на вигоні, а поруч били «цуцика»), що цю гру називали скраклями.

Не раз односельчани бачили, як навіть після важкого трудового дня виходив десь на просторі і летіли зі свистом «битки», як пропелери, розрізаючи настояне на травах вечірнє повітря.

Різні є люди. Один, що знає чи уміє – носить в собі. Так воно в ньому і вмирає, не посявшись у людях – як пустоцвіт. Петро Федотович же

не такий. Тісно було його захопленню в грудях. Рвалося воно на волю. А що ця гра потребує обов'язково партнерства, суперництва і притому – сильного, рівного, то доклав немало зусиль, сердечного вогню, щоб полюбили городки інші його товариші і навчилися вигравати навіть у свого наставника. Мабуть, це і є ознака по-справжньому щедрої душі.

Звідтоді і почали давати про себе знати городошники із Комсомольського. Це тепер городки популярні. А в середині століття багато районів області не мали і по одному класному спортсмену. Коли приїздили до Запоріжжя на обласні змагання, дехто підсміювався: «Що можуть ці селюки? Їм відомо тільки як вила тримати, а в городки гра-ти – треба мати і спритність, і око пильно зірке». Однак селюки відразу змусили себе поважати. Завоювали перше місце. Звідтоді не віддавали першість серед сільських колективів нікому багато років...

«... Так у минулому році ми пропустили вперед мелітопольський «Спартак». Що ж, на те він і спорт, щоб підносити сюрпризи, – каже Петро Федотович. – Тим цікавішою буде боротьба цієї осені. Ми готуємось. Думаємо, що префікс «екс» нам під силу відділити від слова чемпіони».

Обнадійливий настрій у Петра Федотовича від того, що нині до прекрасних городошників Федора Андрійовича Остроуха, Миколи Івановича Ухналя, Григорія Григоровича Минака приєдналися і молоді – Павло Федорович Радченко і зять Петра Федоровича Володимир Якович Петров. А там, де вливаються молоді сили, справа не погасне.

Все життя Петро Федотович був у вирі. Працював і бригадиром, і головою робітничого комітету, але ніколи не розлучався зі спортом. Він допомагав Петру Федотовичу завжди бути в формі і добиватись високих показників у праці.

Вітчизна високо оцінила його самовіддану працю і нагородила орденами Трудового Червоного Прапора та «Знак Пошани».

І нині ветеран завжди там, де він найнеобхідніший. Причому, не цурається ніякої роботи. Треба було – возив воду в поле. Захворів голова профспілкового комітету. Петро Федотович допомагає вести цю справу. І звичайно, не забув про спорт. Готує змагання городошників з особистої першості по господарству на приз імені Лавренкова. З теплою згадує колишнього спорторганізатора Івана Тихоновича Сергеева. І щоб ім'я старшого товариша не забувалося, щоб залишалося ним започатковані традиції, мріє організувати щорічні змагання на його честь.

Кожен спортсмен по-своєму ідеалізує вид спорту, в який закоханий. І Петро Федотович не від того, щоб зайвий раз розповісти про пе-

реваги городошного. Аргументи? Їх безліч: довговічність, зібраність, твердість руки.

Кожен вкладає у своє захоплення особливий смисл. У Петра Федотовича з городками пов'язане все трудове життя. І коли ветеран бере у руки битку, він наче розправляється, дужчає. Злітає битка, свист, удар. І радісна струнка озивається в грудях, і повертається незабутнє. І молодість знову попереду така реальна і відчутна, сповнена азарту боротьби, нових дерзань у спорті і праці.

12.08.1986 р.

Г. ЛЮТИЙ

ВОЛОДИМИР ПЕТРОВ

Впродовж багатьох років колектив фізкультури птахорадгоспу «Гуляйпільський» підтверджує звання провідного спортивного осередку району. Низова організація товариства «Колос» стала справжньою школою гарту молодих мешканців Комсомольського.

У господарстві чимало прихильників волейболу, баскетболу, футболу, важкої атлетики, городків, туризму, тенісу. І в цьому велика заслуга організатора фізкультурно-спортивного руху, його активістів.

Активно сприяє розвитку фізкультури і спорту в Комсомольському директор місцевого господарства Олександр Леонтіївич Гербутов. Особливо багато зробив для його становлення Володимир Якович Петров. Декілька років працював інструктором зі спорту, тренером з важкої атлетики. Він – кандидат в майстри спорту, неодноразовий чемпіон і призер першості різного рівня змагань. І з обранням Володимира Яковича головою місцевої сільської Ради, він не пориває зв'язків зі спортом, передає багатий досвід молодим спортсменам, готує їх до змагань. В цьому його незаперечний авторитет.

10.09.1994 р.

І. НЕЖИЖИМ

ВETERАН СПОРТУ

Коли людині п'ятдесят, то це вже зрілість. Це той час, коли можна й підбити підсумки зробленого на терені прожитого.

Моя розповідь про столяра ПМК-121 Олександра Петровича Тищенка. З малих літ прилучився до спорту. Особливе захоплення було у Сашка футболом і легкою атлетикою (біг на короткі дистанції).

Учень СШ № 2 Олександр Тищенко неодноразово захищав спортивну честь школи, району на змаганнях різного рівня. В той час для

хлопців взірцем був молодий учитель фізвиховання (нині покійний) Л. С. Зіненко. Це він багатьом прищепив любов до спорту. Серед них і Олександр Тищенко, бо ж йому хотілось бути і спритним, і швидким, і сильним, як наставник.

За віком, у 12-13 років, Олександр почав виступати у складі дублерів футбольної команди колгоспу «Заповіт Леніна», а в п'ятнадцять юнак вийшов на поле в основному складі.

Досвідченого гравця запрошували виступати за команди «Динамо», «Зоря», за місцеві – РТП, колгоспу імені Енгельса. Декілька сезонів брав участь у першості області за команду «Сільмаш».

Пролетіли роки. Та у свої 50 літ – Олександр Петрович не пориває зв'язків зі спортом. Для молодих – він щедрий наставник, завжди знайде слово втіхи і поради юним гравцям. Нещодавно О. П. Тищенко успішно виступав у змаганнях ветеранів, а також у першості району з міні-футболу.

Тож хай множаться твої, Олександр Петровичу, успіхи у праці і в спорті ще багато літ.

22.03.1995 р.

О. СОЯ,
голова райради КПФСТ «Колос»

МАЙСТЕР

Багато юнаків, розвиваючи свої м'язи, хочуть стати сильними, красивими своєю статуєю. У свій час був таким і Коля Яковенко, тодішній учень Успенівської СШ.

Колю звабили гирі. Саме такий вид спорту, в який був закоханий люблений учитель учня Василь Григорович Бодня. Він міг довго-довго спостерігати, як той тренується до сьомого поту. А як красиво вчитель виступав на змаганнях і щоразу добивався перемоги. Сказано ж – чемпіон.

І одного разу Коля насмілився підійти до Василя Григоровича і попроситися до нього у секцію гирьового спорту. Учитель радісно підтримав наміри хлопця. І почалися тренування. А тренером Василь Григорович був вимогливим. І це імпонувало учневі.

Так почалося входження в спорт Миколи Яковенка. І важко було повірити, що з отого незграбного хлопця згодом стане чемпіон району і області з гирьового спорту. Сила волі, виснажливі тренування і висока мета – складові успіху, визнання... А це праця, праця і ще раз праця – часто повторював ці слова Миколин наставник В. Г. Бодня.

І згодом, працюючи в рідному колгоспі трактористом, потім інструктором зі спорту й тренером з важкої атлетики, Микола Яковенко весь час пам'ятав слова свого наставника і висококласного спортсмена, котрий, на жаль, передчасно пішов із життя. Самовдосконалення дало свої плоди: на республіканських змаганнях у Луганську наш земляк у свої 32 роки виконав норматив майстра спорту...

Нині Микола Іванович Яковенко працює інструктором зі спорту в птахорадгоспі «Гуляйпільський». Виховує трьох синів-соколів. У селі поважають їхнього тата, людину порядну, принципову і добросовісну. І як не важко працювати зараз на спортивній ниві, та все ж молодь горнеться до фізкультури. І при підтримці дирекції радгоспу, сільської Ради у Комсомольському живуть спортивні традиції. А живлять їх своїм натхненням Микола Іванович і його однодумці-ентузіасти.

9.09.1995 р.

О. СОЯ

«Я ЗАВЖДИ ДОБИВАВСЯ САМ...»

Свою щасливу долю спортсмен Михайло Попов кував сам... Сьогодні він вже рідше виходить на футбольне поле. Це коли грають ветерани. І відчувається, що Михайлові, згадавши молодість, так хочеться вдарити м'ячем по воротах! Не дивлячись і на роки, які супроти бажанню біжать вервечкою. П'ятдесят зозуля вже відмітила фанатові футболу. Скільки вже років Михайло Іванович Попов, нинішній керівник і беззмінний тренер футбольної дружини «Хімік», з шкіряним м'ячем на ти.

– Та скільки себе пам'ятаю, – всміхається, – самовіддано ганяв м'яч і мовби виходило непогано. І другої мрії в мене ніколи не було...

І так пройдено шлях від дитячої футбольної команди до збірної району, і до її тренера-керівника.

Про нього у свій час говорили: «Грає наполегливо і чіпко», «невтомний», «надійний, сміливий боець, він міцно стоїть на ногах, не боїться силової боротьби, добре володіє тільки йому притаманними прийомами з м'ячем, завдяки чому може пробитися крізь цілий ліс ніг...» «Увага: на полі Попов!..»

Чому знавці вважали Михайла Попова «явищем» у нашому гуляйпільському футболі? Тому, що він універсал найширшого плану. Він не мав жодного зауваження від суддів. Він не розуміє, як можна відповісти супернику, навіть найгрубішому, брутальністю на брутальність. Збитий з ніг, він завжди вважав, що то було звичайне ігрове зіткнення. Мовчки підводився і без зайвих слів ішов уперед.

Він ніколи не втрачає спокою, хоч часто переживає невдачі в душі. Він самородок, народжений для футболу, і, крім гри, крім чистої спортивної боротьби, його на зеленому килимі не цікавило нічого. Їй, цій боротьбі, він віддавався весь до кінця – кожною краплиною сил, кожною нервовою клітиною...

Народився Михайло у звичайній гуляйпільській родині. Тут же й скінчив десятирічку. Змалку йшов слідами свого старшого брата Івана. Як і він, з дитинства прикипів душею до м'яча...

Пригадує Микола, як хлопчиками сходилися на луках, де, облюбивши якусь рівну місцину, котра й слугувала їм за поле, і влаштували там футбольні баталії на виліт. Душею тих зустрічей були хлопці з Косівцевої, Вербової. А у Михайлової команді виступали Володя Мартиненко, Олексій Руденко, Володя Полтавець, Анатолій Кириченко, Володя Циганок... Всі до самозабуття залюблені у шкіряного м'яча.

– У мене часто прокидається ностальгія за тими роками, – ділиться Михайло. – Як тоді молодь захоплювалася спортом. Тут, у центрі міста, щовечора мірялись силами волейболісти, тут поряд і футболісти змагалися. Не проб'єшся пограти. А тепер такі молодики центром сновигають, ото що жуйкою зайняті та пустослів'ям.

В 1960 році семикласник Мишко Попов прийняв братову естафету – надів Іванову форму під номером «9» і вийшов на гру у команді під прапором товариства «Спартак». Так розпочався його шлях у великий футбол у команді сільгоспмашин. Через три роки вони стали чемпіонами області, першорозрядниками. А на Гуляйпільлі їм, спартаківцям, не було рівних – не раз вигравали першість.

І в армії М. Попов не розлучався з футболом: грав у окружній команді у Красноярську і в Узбекистані – в команді майстрів «Зерашан». А після повернення додому Михайло знову влився в рідний колектив. І як гравець, а пізніше, як граючий тренер. І всюди на самовіддачі, на винятковому ентузіазмі (Михайло Іванович працює водієм на заводі будівельних матеріалів).

– Любити футбол, – каже М. Попов, – це значить, перш за все, багато працювати заради нього над собою. Не тільки у футболі, але і в житті мені всього довелося добитися самому...

Михайло з теплотою згадує своїх товаришів, з якими впродовж багатьох років, добивався перемог – В. Карнюка, І. Закарлюку, А. Яковенка, В. Біленка, В. Яланського, Н. Богдана, О. Попова... А в сьогоднішній його команді майстерність і принципи тренера Попова постійно утверджують ось такі футбольні фанати, як С. Нечитайло, С. Власенко, І. Ничкало, В. Павелько. На полі, як колись і Михайло, вони помітні, яскраві.

– В чому секрет твого спортивного довголіття? – запитав.
– Який тут секрет? Просто, треба любити спорт. А вже ця любов примусить тебе трудитися, працювати до сьомого поту, стримувати слабкості, держати себе в шорах...

Михайлові Попову – 50. То ж такого дерзання бажаємо ще на роки і роки.

6.04.1996 р.

І. НЕЖИЖИМ

Л. П. Веселкова-Семенюта.
5.09.1987 р.

Хи Люду супроводжували на змаганнях з легкої атлетики. На внутріш-кільному турнірі вона встановила рекорд зі стрибків у довжину з розбігу – 5 м 70 см, який ось вже 33 роки залишається неперевершеним. Як краща спортсменка Люда була асистентом прапороносця школи Олега Камая.

В 1967 році 170 юнаків і дівчат закінчили СШ № 1. Серед них була й Людмила Семенюта, яка разом з Володимиром Стадніченком, випускником 10-Д класу виїжджає вступати до Ленінградського будівельного інституту. Володимир успішно витримав іспити, закінчив

СІЛЬСЬКА КОРОЛЕВА ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ

Сьогодні виповнюється 50 років від дня народження нашої славної землячки – «королеви легкої атлетики» Людмили Павлівни Веселкової-Семенюти.

... Людмилине дитинство промайнуло в Дорожнянці, а навчалася вона в Гуляйпільській СШ № 1. Десять кілометрів віддаляло її від школи, але це не завадило їй вчитися на «добре» і «відмінно». З великою теплотою часто згадує свою вихованку класний керівник тодішнього 10-А класу Г. П. Кутя. Особливо Люда любила уроки фізкультури, які вела В. А. Рибальченко. Дівчина залюбки брала участь в усіх спортивних змаганнях. Фізорг класу, чемпіонка школи з баскетболу та волейболу. Та найчастіше успі-

**Л. П. Веселкова-Семенюта у СШ № 1.
1994 р.**

а через рік вона вже була в десятці кращих молодих легкоатлетів країни. За Людою було шосте місце з бігу на 400 м, а з бігу на 800 м шосту позицію займала Тетяна Казанкіна.

Спортивна доля привела цих дівчат до Ленінграда, до однієї команди, до одного тренера і до суперництва з бігу на 800 і 1500 м. В результаті наполегливої титанічної праці вони стануть кращими бігунами світу і переживуть спортивні і життєві трагедії, які вони також здолають, але вже різними шляхами.

В 1972 р. Людмила Семенюта стає майстром спорту з бігу на 400 м, пройшовши цей нелегкий тернистий шлях всього за три роки – то була ознака таланту спортсменки.

В 1973 році Людмила Веселкова народжує сина і вже через рік повертається на бігову доріжку. Треба було починати все спочатку. Але завдяки величезній працездатності, самовідданості, силі волі і любові до спорту, Людмила в 1978 році в Німецькому місті Дортмунді успішно дебютує у складі команди СРСР проти ФРН, виконавши при цьому норматив майстра спорту міжнародного класу з бігу вже на 800 м.

інститут і зараз очолює крупну будівельну організацію в Санкт-Петербурзі.

Людмилі тоді не поталанило потрапити до вузу. Згодом вона навчалась в тамтешньому радіополітехнікумі, і в 19 років вперше ступила на легкоатлетичну доріжку Ленінградського стадіону. І несподівано для всіх Люда виграла той забіг. Результат чи високе місце у змаганнях – це в спорті завжди стимулююча сила. Так одна та перемога і вирішили подальшу долю Л. Семенюти.

В 1969 році на чемпіонаті СРСР Люда завоювала першу свою срібну медаль у естафетному бігу 4x400 м,

4 листопада 1981 року за перемогу на Кубок світу-81 у Римі з бігу на 800 м (1.57.48) і встановлення світового рекорду з бігу на одну милю – 1693.3 м за 4.20.89 в Японії Людмили Павлівни Веселкової було присвоєно почесне звання «Заслужений майстер спорту».

Наступного року в Греції на олімпійському стадіоні в Афінах, Людмила покращує свій результат на 800 м – 1.55.96 і стає віце-чемпіонкою Європи, отримавши при цьому «срібну шиповку Європи».

16 років свідомого життя Людмила віддала «королеві спорту» – легкої атлетиці. У її великій колекції спортивних нагород є: 16 медалей чемпіонатів СРСР – 5 золотих, 5 срібних і 6 бронзових за біг на 800, 1.100 і 2000 м, призи і кубки за перемоги на VII літній Спартакіаді народів СРСР, 1979 р., на міжнародних змаганнях братів С. і Г. Знаменських 1981 р., на Кубках СРСР 1978, 1981, 1982 рр., Кубка світу 1981 р. і срібна медаль чемпіонату Європи 1982 р. Шанувальники «королеви спорту» вітали Веселкову в Німеччині, США, Канаді, Японії, Італії, Греції, Румунії, Югославії, Чехословаччині, Болгарії...

16 років у спорті – це чотири Олімпіади. Дві з них могли стати для Л. Веселкової переможними, але цьому завадили, як не дивно – Т. Казанкіна, спортивні функціонери і держава. Олімпіада 1980 року в Москві бойкотувалася 55 провідними країнами світу за війну Радянського Союзу в Афганістані. Тому розподіл олімпійських нагород почався ще до початку ігор і в основному тільки серед радянських спортсменів.

Ці сприятливі умови краще всіх оцінила Т. Казанкіна, яка вже була нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора за перемогу на Олімпіаді в Монреалі з бігу на 800 і 1500 м. Тетяна вже знала, що перемога на Іграх-80 зробить її першою бігункою на середні дистанції. А це в підсумку дає орден Леніна – найвища нагорода держави, який на той час мали тільки четверо легкоатлетів – В. Борзов, Т. Прес, В. Санаєв і В. Куц.

Але всі ці плани і задуми могла порушити Л. Веселкова. Тому Казанкіна ставить вимогу перед тренером: «Або я, або Веселкова...» І тільки в 1983 р. Тетяна у своїй книзі спогадів «Выбираю бег» змогла все ж оцінити свій неспортивний вчинок:

«Я сознаю, – да и, наверное, сознавала с самого начала, что все это жестоко. Только тогда, в 1979 году мне казалось, другого выхода нет. Я не могла отделаться от чувства, что Люда, этот пожалуй самый спокойный за последние годы и мягкий человек в мальшевской группе, мешает мне. Мешает! А впереди – цель: Олимпиада.

А вот про положение, в котором находится тренер, я в то время не размышляла... Это теперь ясно, что из нас троих в наихудшей ситу-

Людмила Павлівна Веселкова з дочками

ации был он. Если и я, и Люда могли что-то получить, а при проигравше гордо поднять голову, то Малышев проигрывал в любом случае... Он при любом решении подрывал свой авторитет. В лучшем случае признавал прошлые, прямо скажем, очень тонкие ошибки: кто же знал, что Веселкову и Казанкину надо загодя делать совместимыми к Олимпиаде-80.

Мне не хотелось бы подавать себя тут ни лучше, ни хуже, чем я выглядела в действительности. Может быть, это самая большая цена, которую я заплатила за свою московскую победу... Может быть, могла и не платить... Для меня борьба за участие в Олимпиаде в 1980 году была труднее самой Олимпиады...»

В підсумку Веселкову виводять зі складу збірної команди СРСР, а Казанкіна стає олімпійською чемпіонкою з бігу на 1500 м і кавалером ордена Леніна. Тренера Малишева М. Є. нагороджують орденом Жовтневої Революції. Всього тоді було нагороджено орденами і медалями 670 спортсменів, тренерів, працівників фізичної культури, а також 4949 учасників підготовки Олімпіади і до них приєдналися під грифом «Цілоком таємно» ще 2650 військових з Міністерства оборони, МВС і КДБ.

8269 нагород за 16 днів олімпіади. Такої зливи нагород не було навіть під час Великої Вітчизняної війни. І тільки чотири ордени Леніна, один з яких отримала Казанкіна, яка згодом першою із Радянського Союзу потрапить в міжнародний «чорний список» спортсменів, дискваліфікованих за вживання допінгів.

Після такого сенсаційного світового краху спортивної зірки № 1 Т. Казанкіної, негайно потрібно було відновити престиж держави, що похитнувся. Тоді спортивні функціонери і згадали про Веселкову, яка всюди і завжди вела тільки чесну і безкомпромісну боротьбу. І вони буквально за декілька днів до поїздки в Італію повертають Людмилу у збірну команду СРСР. Це було для неї несподівано, бо вона не знала про дискваліфікацію Казанкіної, але вона ніколи нікого не підводила і своєю блискучою перемогою на Кубку світу-81 в Римі і світовим рекордом з бігу на одну милю в Японії довела всьому світові, хто є кращим з бігу на середні дистанції. Тільки спортивні функціонери вже не могли повернути ті олімпійські нагороди, які вони незаслужено в неї відібрали.

В нашої землячки піднявся настрій, зміцнилося бажання змагатися і вигравати. Тепер для неї всі надії були пов'язані з Олімпіадою в Лос-Анджелесі. Ця надія давала їй додаткові сили, продовжувала вік у спорті.

Але 8 травня 1984 року, напередодні Дня Перемоги, Національний Олімпійський комітет проголосував проти поїздки радянської делегації на Ігри в Лос-Анджелес. Це була помста США за їхній бойкот Московської олімпіади. І тільки в 1989 р. член МОК В. С. Смирнов зізнався, що таке рішення було помилковим.

Для Л. Веселкової це була просто трагедія, яку важко пережити. Але Людмила Павлівна витримала і ці випробування долі і не зламалася. Закінчила Ленінградський інститут фізкультури, працює інструктором-методистом спортклубу «Скороход», виховує трьох своїх дітей. Живе надією, що колись, можливо, «держжава» виправить свої помилки і призначить їй спортивну пенсію, яку вона заслужила на рівні з Т. Казанкіною.

В Гуляйпільському краєзнавчому музеї знаходиться експонат льотчика-винищувача М. Ф. Ісаєнка з Дорожнянки, який в роки Великої Вітчизняної війни збив 14 ворожих літаків, а звання Героя так і не отримав. Людмила Павлівна Веселкова-Семенюта прийняла символічну естафету від свого односельчанина і здобула блискучі мирні перемоги в Радянському Союзі, у Німеччині і в багатьох країнах світу, але також не отримала заслужених олімпійських нагород. Але вільний дух

наших предків допоміг їм перебороти всі невдачі і примножити славу Гуляйполя. Тому наше місто в боргу перед своєю славною землячкою. Вона заслуговує на звання Почесної громадянки міста, а її експонати і медалі повинні бути поряд з бойовими нагородами М. Ф. Ісаєнка. А стадіону «Сільмаш», на якому Людмила встановила «фантастичний» стрибок у довжину – 5.70, потрібно присвоїти ім'я Людмили Веселкової і заснувати кубок її імені з естафетного бігу 4x800 м.

50 років життя Людмила Павлівна Веселкова пройшла під девізом «Любись свою справу – це найвища нагорода для людини».

Тож побажаємо нашій прославленій у спорті землячці, щоб і в наступні 50 років її супроводжували удачі, любов і просте людське щастя.

Жовтень-листопад 2000 р.

О. ЯКОВЕНКО,
випускник 1967 р.,
вчитель-методист фізкультури ЗОШ № 1

СПОРТ – ЙОГО РІДНА СТИХІЯ

В історії масового спорту Гуляйпілля, його розвитку, безумовно, помітним є слід вчителя фізкультури Олексія Івановича Сої (тільки праці в Залізничній загальноосвітній школі, в якій колись сам навчався, віддав майже сорок літ). І як спортсмена, і як наставника юних, і як позаштатного інспектора з фізвиховання при райво, а в останні десятиріччя свою невсипущу енергію настійно спрямовував на організацію спортивного процесу на селі на посаді голови комітету з фізкультури і спорту та райради товариства «Колос». І не без доброї віддачі: спортивна дружина району щороку посідала провідні місця в області. От і в цей ювілейний для Олексія Івановича рік (сьогодні він відзначає своє 60-річчя) гуляйпільські колосовці завершують успішно – в обласній Спартакіаді вибороли перше місце! Це прекрасний дарунок для ювіляра!

... Олексій Іванович за розмовою пригадав своє таке незатишне післявоєнне босоноге дитинство. Єдиною розрадою для юних були ігри на вулиці. Взимку вчилися ходити на лижах, кататися на ковзанах, щоб грати в хокей. А з приходом у школу вчителя фізвиховання М. Г. Долгих спортивне життя помітно завирувало. Микола Григорович захоплював дітей найрізноманітнішими змаганнями. А як учні вчилися грати у волейбол! Було, годинами, розказує, мій співрозмовник, вони вчилися грати у волейбол через турнік малим м'ячем один на один або на два...

– І оті такі виснажливі тренування, – сказав Олексій Іванович, мені багато допомогли в подальшому спортивному житті.

Принагідно згадати спортивні віхи юного і завзятого спортсмена Льоні Сої. В четвертому класі ровесники обирають його своїм фізоргом. І от їхній лідер на змаганнях з гонок на лижах на 4-х кілометровій дистанції посів 4 місце. В шостому – хлопець вже грав за збірну школи з волейболу. І ось цей Льончик, як його тоді всі називали, невисокого зросту хлопчик, тихий і непомітний, на змаганнях з волейболу чи баскетболу ніби перевтілювався, показуючи ще такий клас гри!..

В 1958 р. десятикласник СШ № 1 О. Соя установив рекорд району у потрібному стрибку – 12 м 80 см. За Льонею був і рекорд у стрибках у висоту – 155 см. Мав успіх і на 100-метрівці...

Ось так спорт стрімко і впевнено увійшов у життя сільського хлопця, а потім студента Кримського педінституту... А про здобутки Олексія Івановича на спортивній освітянській ниві й годі говорити – вони в його численних учнях, які гідно представляють район на змаганнях різного рівня...

В цих постійних турботах і сьогодні живе і працює організатор і наставник молоді О. І. Соя. Тож побажаємо ювілярові доброго людського щастя, здоров'я і щедрих спортивних ужинок.

15.11.2000 р.

І. НЕЖИЖИМ

КЕРІВНИК, НАСТАВНИК, ВЗІРЕЦЬ

Не завжди ми можемо конкретно визначитись під впливом кого з учителів, наставників чи батьків сформувались ті чи інші звички або риси нашого характеру. Та є такі яскраві особистості, вплив яких безпосередньо відчуваєш і доволі часто згадуєш або підсвідомо відчуваєш при прийнятті якихось важливих рішень, при поведінці у складних життєвих ситуаціях.

Впевнений, що не лише для мене, а і для багатьох моїх однокласників-випускників 10-А класу 1957 року Гуляйпільської СШ № 1 такою особистістю був наш класний керівник Василь Григорович Яковенко. Місце і роль Василя Григоровича у нашому житті по-справжньому можна оцінити лише усвідомлюючи особливості, вірніше відмінності нашого шкільного життя від сьогодення. Йдеться про відсутність чи про недоступність для більшості із нас телебачення, обмежені можливості відвідування музеїв, театрів, використання газет та журналів, не кажучи вже про персональні комп'ютери. Це свідчить про те, що вчитель у ті часи був більш значущою фігурою.

Спортивна слава Гуляйпілья

Тому я впевнений, що мені і моїм однокласникам пощастило. Адже нашими вчителями були такі яскраві особистості, як Іван Олексійович Ростовцев, Микола Омелянович Кузьменко, Степанида Захарівна Самойленко, Катерина Данилівна Діденко, Григорій Іванович Овечко, Володимир Трохимович Литвиненко та інші. Світла пам'ять цим учителям за покликанням. Та все ж особливо хочу виділити Василя Григоровича Яковенка.

Як на мене, Василя Григоровича не можна було не поважати або навіть не любити. Адже Бог і батьки нагородили його приємною зовнішністю, солідним зростом, аналітичним розумом. Завдяки армійському загартуванню, здобутому у роки воєнного лихоліття, він впевнено володів командирським голосом, організаторськими здібностями, був фізично розвинутою і внутрішньо організованою людиною. Важко сказати чи мав Василь Григорович якийсь офіційно визначений девіз. Проте очевидним є те, що за складом характеру він був лідером і максималістом. Він діяв за принципом бути кращим серед рівних!

Родина педагогів Яковенків

Саме так він поставився до доручення директора школи щодо керівництва 9-А класом (настільки мені відомо, це було проти його бажання). Та, ставши класним керівником, м'яко кажучи, не зовсім простого класу, він зробив його кращим. Більш того, він заховався у нього так, як захохотяться у свою важливу і цкаву роботу.

Та було б не вірно стверджувати, що він замкнувся на одному класі. Майже все своє свідоме життя Василь Григорович присвятив Гуляйпільській середній школі № 1, у якій відпрацював 32 роки, з яких 25 був військовим керівником школи.

З таким же натхненням і самовідданістю Василь Григорович ставився до підготовки шкільних команд, що брали участь у популярній в 70-ті роки грі «Зірниця». Цілком закономірно, що команда нашої школи під керівництвом В. Г. Яковенка тричі ставала переможницею обласних змагань, а в 1977 році успішно представляла Запорізьку область на республіканських змаганнях у м. Львові.

Природно, що Василь Григорович багато років був своєрідним стрижнем школи. Адже на ньому трималась не лише військова справа, а і радіофікація, організація шкільних і районних спартакіад, робота декількох шкільних гуртків тощо. І сьогодні пам'ятаю приємний, впевнений голос вчителя, який лунав по шкільній радіомережі, коли він головний суддя шкільних спартакіад, примушував нас шикуватись і доповідав директору школи про готовність до проведення змагань та оголошував їх підсумки.

На перший погляд здається не правдоподібним, щоб учитель з такої специфічної дисципліни як військова справа, який фактично не спілкувався з дівчачою половиною класу, міг стати улюбленим учителем і наставником. Проте саме так було у нашому 10-А. Більш того, наші дівчата мали довірливі стосунки з Василем Григоровичем, вони були суспільно активними, ніж ми, хлопці. Перш за все, це стосується старости класу Томи Панич, комсorghу Галі Ростовцевої, а також Майї Колісник, Юлі Удовиченко, Люди Коропець, Лілі Недоступ.

Василь Григорович прищеплював нам любов до військової справи. Тому цілком логічно, що троє випускників нашого класу – Володя Жорновий, Валентин Федоренко та Мишко Гончаренко, а також двоє випускників із паралельного «Б» – Віталій Іванов та Жора Макуха присвятили своє життя службі в армії. Володя та Віталій закінчили військові академії, займали високі командні посади.

Та не всім судилося стати офіцерами, а ось бажання вчитися було притаманне практично всім. Переважна більшість з нас здобула вищу освіту, стали висококваліфікованими фахівцями.

Є серед нас і кораблебудівники – Коля Тимченко, і просто будівельники, як Льоня Бесараб, чи інженери, як Вітя Бодня, і лікарі – Алла Онищенко і Ліля Недоступ, і журналісти – Володя Білий, економісти – Поліна Троян, Юля Удовиченко, Майя Колісник, підприємці – Тамара Панич, Люда Коропець і, звичайно ж, учителі – Галя Ростовцева і Вітя Левицький. Впевнений, що кожен з них при нагоді згадає добрим словом свого учителя Василя Григоровича, свою рідну школу і 10-А.

Замислюючись над секретами успіху Василя Григоровича, я приходжу до висновку: вони і в тому, що він вже тоді започатковував мето-

ди самоуправління, вміло залучав до вирішення питань класного життя самих учнів, запроваджував шефство над тими, хто менш успішно засвоював той чи інший предмет або потребував підсиленої виховної роботи. Та справа не лише в наданні допомоги в межах шкільної програми. Завдяки Василю Григоровичу ми навчились танцювати вальс, кататись на ковзанах, стріляти з дрібнокаліберної гвинтівки, із задоволенням відпочивали усім класом на природі.

Секрет успіху Василя Григоровича також у тому, що він не влаштовував «екзекуцій» і не передавав своїх учнів «на суд» вищих інстанцій. Він не боявся брати на себе відповідальність за нас. Та зовсім не означало, що наш керівник був «гарним дядею». В разі потреби він влаштовував відверті чоловічі розмови.

Василь Григорович завжди був у курсі справ своїх вихованців і після школи, вже перебуваючи на заслуженому відпочинку. Він не забував про свій 10-А клас і в останні роки життя. На очах перевтілювався, згадуючи якісь цікаві випадки з шкільного життя. Як правило, це відбувалося із показом фотоальбому класу, організатором і майстерним керівником якого був він сам. Він знав долю майже кожного з нас. У всякому випадку, знав, хто і який вуз закінчив, як живе і на якій посаді працює. Із задоволенням підтримував стосунки з усіма своїми учнями, які самі цього бажали. Був радий нашим успіхам і переживав наші невдачі.

У житті кожного з нас є визначальні періоди життя. Безперечно, що одним з таких періодів є навчання у старших класах школи, коли не просто визначається професійна орієнтація, а вирішується доленосне питання – чи продовжувати навчання? Прийняття цього рішення залежить від багатьох чинників, та одним із головних є сама постать учителя, його ставлення до справи, вміння зацікавити учнів у своєму предметі, переконати, що на кожному етапі життя треба вирішувати саме ті, а не інші завдання. Впевнений, якби не було у нашому житті Василя Григоровича, доля багатьох з нас могла б скласитися зовсім по-іншому.

15.08.2001 р.

В. КРАТ,
член-кореспондент транспортної
Академії України, лауреат Державної премії України

ДМИТРО ЗІЛІНСЬКИЙ – ЧЕМПІОН УКРАЇНИ З НАЦІОНАЛЬНОГО РУКОПАШУ

У другому ряду стоїть другий справа чемпіон України Дмитро Зілінський. 2002 р.

На початку серпня 2002 року в м. Запоріжжі в палаці спорту «Юність» пройшла першість України з національного рукопашу в рамках VI Міжнародного фестивалю козацьких бойових та традиційних мистецтв серед юнаків. Команду Гуляйпільського району представляли вихованці військово-патріотичного клубу «Патріот».

Хлопці взяли участь у семи вагових категоріях. Наймолодші учасники Олексій Онучко та Віталій Медведєв виступили успішно, потрапивши до п'ятірки кращих спортсменів України. Старші бійці клубу «Патріот» Руслан Міщенко, Сергій Отрішко, Олександр Спирін посіли четверті місця. У фінальній зустрічі Віталій Мансуров (у категорії 55 кг) поступився спортсмену із м. Запоріжжя і став срібним призером чемпіонату.

Дмитро Зілінський (вагова категорія 60 кг) переміг усіх своїх суперників і вперше в історії Гуляйпільського краю став чемпіоном України з національного рукопашу.

Чемпіон та призери змагань нагороджені дипломами, медалями та кубками Федерації українського національного рукопашу. В тому, що команда так успішно виступила на першості України – результат плідної праці тренера і керівника клубу «Патріот» Олександра Іщенка.

Поїздка команди до м. Запоріжжя на змагання відбулася завдяки активної підтримки начальника відділу з питань фізичної культури та спорту райдержадміністрації В. І. Гриня.

ЧЕРЕЗ МРІЮ – ДО СПОРТИВНОГО ОЛІМПУ

...Сорок чотири роки тому першу міську середню школу закінчили хлопці – друзяки Віталій Іванов, Володя Жорновий, Валентин Федоренко і Жора Макуха. Випускники-спортсмени вирішили вступати до військового училища.

Любов до військової професії їм прищепив військовий і спортивний керівник школи Василь Григорович Яковенко – улюбленець і авторитет найвищого рейтингу юнаків і дівчат усієї школи.

**О. Яковенко, прославлений гандболіст часів СРСР,
арбітр міжнародного класу В. Іванов (у центрі) та М. Азаров**

Так хлопці стали вихованцями Двінського військового авіаційного училища. І там продовжували захоплюватися спортом. І цю любов до нього через все життя проніс, зокрема, Віталій Іванов.

– До училища я в гандбол не грав, – згадував пізніше Віталій Васильович. – А тут – прикипів. І вже на першому курсі виступав у збірній цього навчального закладу у якості напівзахисника. Став першо-розрядником. Цей колектив наполегливо удосконалював все те, що в основі заклала рідна школа.

Молодий офіцер В. Іванов училище закінчив з відзнакою. І його направили на Вищі академічні курси Військової академії імені Ф. Е. Дзержинського, що в Москві, і тут Віталій влився в гандбольну команду військової академії, брав участь в першості Москви, де гандбол був дуже розвинений і популярний.

Пізніше Віталій учився в названій військовій академії. Успішно сполучав навчання (був відмінником) і заняття спортом. Гандбольна дружина, в якій виступав Іванов, була чемпіоном академії, гарнізону м. Москви. І в легкій атлетиці він мав успіхи – на 400-метрівці показав результат першого спортивного розряду.

– А мета моя була – стати майстром спорту, – зізнавався спортсмен.

У 1968 році на базі академії, яку успішно закінчив В. Іванов, організувалась гандбольна команда ЦСКА. Капітаном її обрали Віталія (до речі, і військове звання тоді у нього було «капітан»). В ній були рядові солдати з багатьох союзних республік, надстроковики і три офіцери.

Команда ЦСКА вписала не один поважний рядок в досягнення гандболістів Союзу. А за усім тим – колосальні навантаження – виснажливі щоденні дворазові тренування, збори, участь в першості Збройних Сил, Всесоюзних чемпіонатах тощо. І в свої 28 років Віталій Іванов показав блискучі результати. Все це говорило про те, що він мав добру фізичну підготовку ще зі стін школи і дотримання суворого спортивного режиму.

Збулася таки мрія Віталія Іванова. В 1969 році йому присвоїли звання «Майстер спорту СРСР». «Ура! – не стримував своїх емоцій наш земляк. – Адже це було мрією всього мого спортивного життя. Я тоді закупив у поштових кіосках всі газети зі знімком, де мені вручали значок...»

У тридцять років В. Іванов вирішив залишити великий спорт. А виступав у команді за військову академію практично до 40 років. Паралельно займався й суддійством. Виступав арбітром на багатьох змаганнях: дитячих, студентських, військовослужбовців, чемпіонатах різного рівня. Тільки практика і старанність давали путівку в суддійство вищого рангу.

І знову Іванов поставив собі за мету одержати звання судді міжнародної категорії. І за десять років досяг свого. Після Олімпіади в Москві, в липні 1981 року в м. Варні, що в Болгарії, Віталій Васильович успішно склав екзамени на звання судді міжнародної категорії. А це була путівка на суддівство чемпіонатів найвищих рівнів.

У 1986 році В. В. Іванова обирають головою колегії суддів СРСР, в 1992 році – Російської Федерації. В рік йому доводиться судити до 70 ігор. Що це дає? Пізнавати світ і крокувати в ногу з розвитком любимого виду спорту.

Після 50-річного віку В. В. Іванов – інспектор Європейської і Міжнародної федерації гандбольного спорту. Дякуючи цьому суддівству, Віталій Васильович побував декілька разів у Польщі, Німеччині, Болгарії, Угорщині, Чехії, Словаччині, Югославії, Румунії, Австрії, Данії, Швеції, не кажучи вже про столиці союзних республік, – і відвідав практично всі гандбольні міста СРСР. Тільки в Києві, Запоріжжі, Одесі, Харкові, Ужгороді, Львові, Браворах, Черкасах, Берегове (всі міста рідної України) побував у кожному не менше десяти разів і як гравець, і як суддя.

І сьогодні Віталій Васильович у строю: обслуговує в якості інспектора всі центральні матчі чемпіонатів Росії та міжнародних змагань.

– Зізнаюсь, де б нині не доводилось бути, я завжди акцентую увагу на свої витоки з Гуляйполя, – ділився член-кореспондент Міжнародної академії економіки і бізнесу, голова колегії суддів Спілки гандболістів Росії, суддя міжнародної категорії В. В. Іванов. Мене завжди проймають глибокі почуття, коли називають махновцем. Велике спасибі моїй любимій школі за путівку у великий спорт і життя.

15.05.2002 р.

Т. ЧАЙКА

ОЛЕКСАНДР ТКАЧЕНКО

Олександр Андрійович народився 1910 року в селі Гуляйполі Дніпропетровської (нині Запорізької) області. У 1927 році переїхав до Запоріжжя. У 1930 році очолював бригаду бетонарів на будівництві Дніпрогесу.

На березі Дніпра, неподалік від робітничого селища, комсомольці побудували водну станцію, де діяли секції плавання, веслування, військово-прикладних видів спорту. Тут Олександр займався плаванням і допомагав товаришам як громадський тренер. Захоплення спортом привело його на курси інструкторів фізкультури.

Олександр Ткаченко із рідними

У 1932 році О. А. Ткаченко і його бригадна трійка (Г. Черниш, Є. Коваль і В. Іванченко) виграли перше місце з веслування на Всесоюзній спартакіаді будівельників у Ленінграді і четверте – на спартакіаді профспілок.

Після служби в армії займався спортивною та тренерською роботою. Під час Великої Вітчизняної війни очолював одну з диверсійно-розвідувальних груп у тилу ворога, був командиром батальйону у партизанському з'єднанні «За Батьківщину!»

По закінченні війни О. А. Ткаченка направили на тренерську роботу в м. Львів. Він спеціалізувався на плаванні і стрибках у воду. Його вихованка Таня Штирьова була чемпіонкою республіки, захищала честь нашої країни на багатьох міжнародних змаганнях, на олімпійських іграх в Мюнхені. Інший вихованець Георгій Прокопенко встановлював європейський, світовий рекорди, був срібним призером Токійської олімпіади. У великому спорті він встановив більше 30 рекордів республіки, країни, континенту, світу. Та хіба тільки ці спортсмени – вихованці Олександра Андрійовича прославляти на всесоюзних і міжнародних змаганнях Батьківщину...

Заслужений тренер України, суддя Всесоюзної категорії Олександр Андрійович Ткаченко у 1978 році побував у Гуляйполі – місті своєї юності. А влітку 1980 року помер.

2004 р.

Іван КУШНІРЕНКО

«СПОРТ – ЦЕ НАУКА, ЯКУ ТРЕБА РОЗУМІТИ...»

У спортивному залі зібралися вболівальники, господарі і гості міста. Це – чергові змагання з волейболу. Команди вишикувалися і ведучі оголошують про офіційний початок змагань, представляючи суддів. Серед них – і суддя I категорії, кандидат у майстри спорту Микола Васильович Якушонок.

Кажуть, що спорт дуже вибагливий і любить сильних і наполегливих. Миколу Васильовича ж він прийняв гостинно.

Народився майбутній спортсмен у Гуляйполі в 1955 році. Ходив до СШ № 1.

– Скільки себе пам'ятаю, я не уявляв життя без тренувань у спортзалі, – пригадує. – Звичайно, моя доля у спорті визначилася і завдяки моїм учителям.

З глибокою вдячністю Микола Васильович відгукується про свого першого вчителя фізкультури Л. С. Зіненка.

– Леонід Семенович виховував у своїх учнях найголовніше – стійкість, витривалість, наполегливість. Без них у спорті не можна виконати жодного нормативу.

Із п'ятого класу М. В. Якушонок почав серйозно займатися спортом, зокрема волейболом. І вже з восьмого брав участь у іграх на першість району. Школу хлопець закінчив з Похвальною грамотою і грамотами за перемоги у спортивних змаганнях. Після служби в армії, під час якої грав за Уральський військовий округ, Микола Васильович повертається до рідного міста і захоплюється гандболом і волейболом. Рік працював інструктором зі спорту...

– У 1972 році ми виграли перший приз газети «Зоря комунізму», – говорить спортсмен. – А у 1975 році я став кандидатом у майстри спорту.

Переді мною на стіл лягають одні за одними грамоти і дипломи. Є тут і нагороди за перші місця в районних змаганнях з волейболу, і диплом за третє місце в чемпіонаті м. Донецька з волейболу, диплом Запорізької обласної ради добровільного спортивного товариства Української РСР «Колос», за третє місце в першості області з гандбо-

лу в 1976 році і декілька грамот Гуляйпільської районної ради ДСТ «Колос», за перше місце на турнірі на приз районної газети. До речі, Микола Васильович чи не єдиний спортсмен, який взяв участь у всіх розіграшах даного призу, що відбулися вже 36 разів.

Серед стількох нагород значаться свідоцтво Запорізької обласної ради фізкультурно-спортивного товариства «Колос» АПК України, надане Миколі Васильовичу за активну роботу з розвитку фізичної культури та спорту на селі та у зв'язку з 50-річчям названого товариства (2000 р.) і Грамота управління з питань фізичної культури, спорту та туризму м. Запоріжжя за перше місце в першості Ленінського району з волейболу серед підприємств та установ (2004 р.)...

З 1982 по 1987 роки М. В. Якушонок не займався спортом і тільки у 1988 році завдяки допомозі А. М. Бондаренка, якого Микола Васильович називає своїм другим учителем, відомого на Гуляйпільці спортсмена вболівальники знову побачили на ігровому полі.

– Знаєте, для виховання справжньої майстерності вік немає ані найменшого значення, – запевняє М. В. Якушонок. – Ніколи не треба гордитися і гребувати знаннями і вміннями, які тобі хтось пропонує. Я щиро вдячний А. М. Бондаренку, І. О. Бірюкову, В. І. Гриню, які започаткували в районі ряд спортивних свят і змагань, які проводяться й понині. Було сформовано сильну команду волейболістів держслужбовців, які здобули не одну перемогу для Гуляйпільця. Імена цієї команди добре відомі гуляйпільцям – Ігор Бірюков, Павло Науменко, Олександр Коропацький, Роман Казаненко, Олександр Філіпченко, Геннадій Іванов, Микола Якушонок і Павло Цап.

– Силу наших гравців побачили і відчули навіть у м. Тампере (Фінляндія), коли вони вибороли звання чемпіонів світу серед волейболістів у віці 50+, – ностальгічно згадує спортсмен...

Варто згадати і славнозвісний кубок «Водолія», який збирає цінителів і майстрів волейболу з усієї області саме тут, у нашому місті...

Сьогодні М. В. Якушонок – беззмінний головний суддя змагань з волейболу першості району. Його знають і поважають як професійного і справедливого суддю.

– У спорті важливо дотримуватись правил, – говорить Микола Васильович. – Мало любити спорт, його треба навчитися розуміти. І коли ти не просто граєш, а аналізуєш кожен крок, тільки тоді ти можеш претендувати на звання вмілого гравця...

27 липня 2007 року М. В. Якушонку виповнилося 52 роки. 40 із них він присвятив його величності Спорту.

– Я ніколи не шкодував і не пошкодую, що обрав для себе саме такий шлях, – запевняє чоловік. – Для мене спорт – це все: спосіб життя, і галузь для самовираження, і наснага на боротьбу з усілякими життєвими труднощами.

28.07.2007 р.

Олена МУХА

Олександр Красовський

ТВОРЕЦЬ ВЛАСНОЇ ДОЛІ

Переді мною – серйозний, витриманий юнак. Ще до знайомства з ним мені подумалося, що це людина цілеспрямована, мудра і вже цілком самодостатня, хоч і не так багато років за його плечима.

– Олександр, – відрекомендувався і скромно почав розповідати про своє життя.

Кажуть, скромна людина – то людина широкої і багатой душі. Мабуть, ця життєва мудрість стосується саме таких людей, як ось цей хлопчина.

Олександр Красовський – студент 3-го курсу факультету ветеринарної медицини Харківської державної зооветеринарної академії. Він змалку був приучений

до самостійності і до наполегливості навчання. Успішно навчався у ЗОШ № 4, виявляючи неабияку спрагу до знань і старанність. Не зникла ця старанність і дотепер. Хлопець всі сесії у вищому навчальному закладі вже п'ять семестрів поспіль складає на «відмінно», до того ж, достроково.

Не буде відкриттям таємниці, якщо сказати, що далеко не всі студенти навчаються так, як треба. Але Олександр Красовський вважає, що людина повинна глибоко вивчати ту сферу, в якій збирається працювати. Будучи відмінником навчання, Олександр завоював на 2007-2008 навчальний рік стипендію Харківського міського голови у номінації «Обдарованість».

Олександр Красовський (перший справа) із групою спортсменів

Студент Красовський бере участь у багатьох факультетських і загальноузівських олімпіадах і успішно перемагає. Наприклад, у минулому році він завоював перше місце на олімпіаді з біології. Займається Олександр і наукою, постійний учасник різноманітних конференцій. Так, наприкінці минулого року в російському місті Белгороді відбулася Міжнародна студентська наукова конференція за участю студентської молоді з Білорусії, Росії, Молдови та України, на якій Олександр Красовський успішно захистив свою наукову роботу і нагороджений Дипломом першого ступеня й Почесною грамотою Белгородської державної сільськогосподарської академії.

До всього цілком реалізувався хлопець і в спорті.

– Ще з п'ятого класу я почав займатися вільною боротьбою, – розповідає Олександр і з великою вдячністю відгукується як про своїх учителів, так і про першого тренера М. М. Азарова. – Микола Миколайович допоміг виховати в мені спортивний гарт і показав усі привілеї спортивного світу.

У свою ж чергу тренер з неабияким захопленням розповідає про свого вихованця.

– У мене ніколи не було навіть трохи схожих на Олександра учнів, – запевняє Микола Миколайович. – Я можу без якнайменшого перебільшення сказати, що це надзвичайна людина. Спокійний, витриманий, працелюбний, сумлінний, дуже цілеспрямований... Мене вражає його працездатність. Олександр завжди приходив на тренування раніше всіх і залишав спортзал останнім...

Так, себе і свою долю Олександр Красовський творить дійсно сумлінно, і саме на таких, як він, повинна рівнятися сучасна молодь.

Сьогодні Олександр паралельно з боротьбою займається гирьовим спортом. Він – бронзовий призер чемпіонату України з гирьового спорту, кандидат у майстри спорту. Піднімає двопудові гирі (32 кг)! Має вже 15 медалей, грамоти, дипломи та інші нагороди за високі досягнення у спорті. Його тренує майстер спорту, тренер вищої категорії О. І. Галашко.

Звичайно, вихованість людини починається зі школи і родини. Олександр шанобливо і з вдячністю говорить про своїх учителів. Власне, і вчителі характеризують свого колишнього учня тільки позитивно. І родину Красовських у Гуляйполі теж знають як родину працелюбів, які сумлінно трудяться на своїй землі, з раннього ранку до пізнього вечора пораються біля великого господарства, щоб вижити у цей досить нелегкий час. Мати сама виховує трьох дітей. У Сашка є ще дві сестри. Старша навчається на фармацевта в Запорізькому медичному університеті, а менша – у восьмому класі. Скрутно доводиться родині, та діти всіх зусиль докладають для того, щоб стати справжньою поміччю, підтримкою і гордістю матері і своїх учителів.

Хлопець ще трохи затримався на порозі кабінету, ніби осягаючи своє хай ще не довге, але досить продуктивне життя. Мабуть, саме таких, як він, називають творцями своєї долі. Саме такі люди стають прекрасними спеціалістами і керівниками. І віриться, що юнак досягне своєї мети, здобуде професію і стане сильним фахівцем своєї справи.

26.01.2008 р.

Олена МУХА

* * *

До всього, написаного про Олександра Красовського, слід додати ще таке: на початок 2012 року спортсмен мав 50 завойованих медалей різного гатунку. Однією з найзначніших його перемог і досягнень є виконання нормативу майстра спорту. Сталося це 13 грудня 2009 року в м. Запоріжжі на змаганні на Кубок України з гирьового спорту.

– Паралельно з власними тренуваннями, – 11 лютого 2012 року розповідав Олександр, – я займався тренерською діяльністю. Кращим моїм вихованцем є кандидат у майстри з гирьового спорту, тричі чемпіон України серед юнаків Ельнур Рзаєв.

У 2011 році я закінчив Харківську державну зооветеринарну академію з червоним дипломом. Працюю у кращій ветеринарній клініці м. Харкова «Пес+Кот».

У майбутньому планую виконати норматив майстра спорту міжнародного класу з гирьового спорту, а також відкрити школу вільної боротьби.

Молодим спортсменам бажаю побільше терпіння. І не бійтеся ставити високу ціль. Тільки з допомогою цілеспрямованості і працелюбності можна досягти значних результатів.

Іван КУШНІРЕНКО

ГУЛЯЙПІЛЬСЬКИЙ КЛИЧКО

Велике починається з малого. Усі ми давно знаємо цю прописку істину, чи не так? От і історія, яку я вам розкажу, починалася зовсім звичайно, як і сотні тисяч інших. Починалася на звичайній вулиці, у звичайному місті, з цілком звичайними людьми...

Колись, зовсім недавно, вони були Таня і Володя. Такими є одне для одного. Зустрілися, покохали, створили дружню родину, народили двох синів... Знайомий сценарій, правда? Та не починала б я цієї розмови, якби не була ця сім'я особливою. Якби Тетяна Петрівна і Володимир Григорович Кукурудзяки не вписали в історію нашого Гуляйпільля своє прізвище. Якби не подарували світові справжнього лицаря, молоду гордість спортивної України – сина Ігоря. Про нього, багаторазового чемпіона України, володаря найвищих світових кубків і нагород з класичного боксу, кік-боксингу, українського рукопашу, тайського боксу та інших бойових мистецтв, моя розповідь.

Ігор Кукурудзяк ще зовсім молодий, але у свої двадцять він може похвалитись досягненнями, про які його одноліткам доводиться тільки мріяти. Ще зі школи хлопчина заклав підвалини свого успіху. Починав із секції вільної боротьби, якою керував чемпіон Європи Ахмет Магомедов. Потім займався боксом у районній ДЮСШ. Там свою майстерність хлопцям передавав учитель Володимир Григорович Савенко, якого чемпіон називає своїм першим тренером і якому дуже вдячний за передані знання. Паралельно із заняттям боксом відвідував

Ігор Кукурудзак і Олександр Іщенко

військово-патріотичний клуб «Патріот», очолюваний Олександром Васильовичем Іщенком. Саме з «Патріотом» були перші виїзди на змагання і перший досвід перемог. А потім завершилася шкільна юність і почалося серйозне спортивне життя.

Після закінчення другої міської школи у 2002 році хлопець вступив до Львівського державного інституту фізичної культури, який цього року успішно закінчив, увійшовши до когорти найкращих випускників вузу. Саме там, серед львівського студентства, засвітилася яскрава зірка гуляйпільця.

Починаючи з першого курсу, Ігор – постійний учасник усіх можливих змагань, із яких без медалі жодного разу не виходив. Бокс, тайський бокс (до речі, його улюблений вид спорту), кік-боксинг, фріфайт (вільний бій), козацький бойовий гопак, український рукопаш (спас) – усі ці спортивні різновиди є у скарбничці Ігоревих перемог. Ось перелік лише деяких з них: 2003 р. – I місце на II Літніх сільських спортивних іграх Львівщини, бронзовий призер чемпіонату України з козацького двобою; 2004 р. – чемпіон серед юніорів на IV Міжнародному турнірі з боксу пам'яті В. Є. Старчака, срібло на III Міжнародному турнірі з боксу серед юніорів «Кубок Карпат»; 2005 р. – бронзовий

призер чемпіонату України серед студентів по боксу, чемпіон першості Західного регіону з фрі-файту; 2006 р. – володар кубка і чемпіонського звання відкритого чемпіонату Австрії з тайського боксу «Welz open» (м. Велз, Австрія), чемпіон України та володар Кубка світу з кік-боксингу м. Шегед, Угорщина), володар Великого Кубка імені Анатолія Єрмака та чемпіон України з українського рукопашу «Спас» (ця перемога нам найдорожча, адже Ігор нещодавно здобув її, представляючи Гуляйпільщину).

Перелічене – це лише маленька частка багатьох інших медалей, кубків, грамот і призів, що від них буквально ломився стіл, за яким ми вели розмову з Ігорем.

Виступаючи у найпрестижнішій суперважкій ваговій категорії (91+ кг), юнак мав не один серйозний бій, але покладену на себе відповідальність завжди виправдовував. За всі непересічні досягнення Ігоря Кукурудзяка представлено на здобуття звання майстра спорту міжнародного класу. Щойно отримавши диплом тренера-викладача, юнак вступив до магістратури, але великий спорт залишати поки що не збирається.

Нині виступає у любителях, проте серйозно задумується про кар'єру професійного боксера. На його рахунок вже є професійні рейтингові поєдинки з кік-боксингу і боксу у престижних клубах Львівщини і за кордоном. Ігоря помітили представники національної промоутерської фірми National Box Promotion, яка свого часу займалася промоушеном братів Кличків. Його ім'я занесено до рейтингу Всесвітнього Боксерського Конгресу (професійна боксерська версія WBC). Тож двадцятилітній гуляйпільець уже серед 100 найкращих боксерів світу! Тримаймо наші кулачки на удачу, аби його суперважкі кулаки виборили найвищі титули планети!

...Друг мого дитинства, хлопчина по сусідству – таким я знаю Ігоря Кукурудзяка. Разом грали у м'яча, ганяли у футбол. Подорослішали, розлетілися хто куди, маємо свої долі. Тепер він на порозі професійних тріумфів у боксі, я – торую дорогу в журналістику. Зовсім різні наші життєві шляхи. Але завжди буде одна річ, яка єднатиме усіх нас – мала батьківщина, Гуляйполе. Таке маленьке географічно, але таке велике духовно...

27.09.2006 р.

Катерина СІРІНЬОК

СЕРГІЙ СЕВЕРИН: «СПОРТ – ЦЕ МИСТЕЦТВО, ЯКОМУ ВЧАТЬСЯ ВСЕ ЖИТТЯ...»

Сергій Северин (у центрі) з товаришами по збірній з волейболу

В одному із спортивних залів дитячо-юнацької спортивної школи тренуються юні волейболісти. Зазираю туди – і дивуюся: наскільки чітко і змістовно побудоване їхнє заняття! Вправи виконуються по налагодженій системі. А головне в цих тренуваннях – дисципліна й авторитет тренера Сергія Федоровича Северина. Мені часто доводилося бачити його на спортивному майданчику, коли він сам грав у волейбол. Але коли сьогодні він в оточенні дітей, коли навчає їх правильно поводитися з м'ячем – це зовсім інша справа. Це значно більша відповідальність і ціла наука.

– Виховувати любов до спорту варто змалку, – запевняє мене Сергій Федорович уже після заняття. – Адже спортом треба займатися серйозно. Не можна просто зненацька стати майстром чи й так же зненацька кинути тренування. Тому спорт – це цілком свідомий вибір, і – на все життя...

Сергій Северин родом із села Полтавки. Там він ріс звичайним хлопцем і там закінчив школу. Однак йому особливо були притаманні такі риси, як дисциплінованість і відповідальність. Що, до речі, дуже

важливо для людини, яка іде у спорт. А закінчивши середню школу, Сергій Федорович вступив до Дніпропетровського інституту фізичної культури та спорту.

– Не пам'ятаю, щоб у мене була інша мрія, – говорить спортсмен. – Я із самого початку знав, що буду вступати до цього навчального закладу, – і до сьогодні ще жодного разу не пошкодував про свій вибір. Може, ще у школі мені малому запов в душу образ мами, яка щодня ішла до дітей, щоб навчити їх доброму і світлому. І я теж хотів стати схожим на неї...

Тому, мабуть, не дивно, що і Сергій Федорович обрав шлях учителя і сьогодні працює тренером у дитячо-юнацькій спортивній школі.

Сьогодні у нього 55 вихованців шкільного віку. До того ж, у минулому році учні Сергія Северина посіли почесне друге місце у першості області з волейболу в залік 65-ї спартакіади школярів. І це – ще один доказ високої майстерності тренера.

Підходжу до хлопців і дівчат, які вже йдуть з тренування додому, і питаю, що вони можуть сказати про свого вчителя.

– Сергій Федорович з нами завжди добрий і в той же час вимогливий, – говорять діти. – Та він ніколи не вимагає від нас неможливого. Він – професійний спортсмен. І коли ми бачимо, як він сам грає на спортивному майданчику, коли відстоює честь нашої спортшколи і району на змаганнях, нам дуже хочеться бути схожими на нього!

Без сумніву, усі сьогоднішні здобутки юних волейболістів, пов'язані з іменем їх тренера.

– У житті я завжди ставив перед собою максимальні завдання, ставлю їх і перед своїми вихованцями, – говорить Сергій Федорович.

Кредо тренера-педагога Сергія Северина полягає в тому, що він вбачає у нерозривній єдності техніко-тактичну майстерність своїх учнів, виховання морально-вольових якостей спортсменів, формування особистості кожного з них як людини і патріота. Для нього важливо, щоб його учень виріс не просто до висококласного гравця, але й став гідною людиною, знайшов своє місце в житті.

Сергій Северин – досвідчений волейболіст. Він має другу кваліфікаційну категорію і десятки нагород. З року в рік йому виноситься подяка за сумлінність у роботі й активну життєву і спортивну позицію. За його плечима – безліч змагань, у яких гуляйпільці виходили переможцями.

– Були, звичайно, і поразки, – згадує Сергій Федорович. – Але поразки загартовують і посилюють прагнення стати кращим, виправити помилки...

– Волейбол для мене – це море почуттів: сили, відданості, цілісності, натхнення, швидкості, легкості, розуміння, – говорить волейболіст. – Це таке невимовно грандіозне відчуття, коли ти стоїш на прийомі м'яча і відчуваєш підтримку своїх друзів по команді. Коли ти дивишся в їхні очі і бачиш, як вони горять жагою перемоги, коли твій друг віддається грі на сто відсотків А ти, бачачи це, починаєш працювати на всі двісті! І коли бачиш, як твій тренер нервується, коли команда програє, і ти розумієш, що не хочеш його підводити – і заводиш команду. Цей бойовий дух запалює серце, душу! Ти просто починаєш жити цим моментом, який, здається, є найважливішим у житті!..

Та, окрім волейболу, є у Сергія Федоровича іще одна постійна любов – це його родина. Адже всі, з ким мені вдалося поспілкуватися у ДЮСШ, запевняють, що Сергій Федорович – дбайливий і надійний господар, безмежно люблячий і турботливий батько і чоловік.

– Це справді золота людина! – говорить директор ДЮСШ Наталія Данілова. – І ми пишаємося тим, що Сергій Северин – висококласний тренер, професійний спортсмен і чудова людина – працює саме у нас.

– Не розумію, коли хтось прагне кудись поїхати, просто так шукає долі у світах, – натомість говорить Сергій Федорович. – Думаю, що правильним є вираз: «Де народився, там і пригодився»...

І живе й працює на нашій землі ця гарна людина, примножуючи славу Гуляйпільського краю, виховуючи молоде покоління у найкращих спортивних традиціях, і власною працею, і ставленням до людей подає іншим приклад до наслідування.

5.04.2011 р.

Олена МУХА

ЧУЙНИЙ, ВИМОГЛИВИЙ, ПРИНЦИПОВИЙ

У свіжопофарбованому спортивному залі комунального закладу «Дитячо-юнацька спортивна школа» чути тупотіння ніг і гучні удари по м'ячу.

– То проводить заняття зі своїми вихованцями, – вводить мене у курс справи директор закладу Наталія Данілова, – тренер-викладач з футболу Віталій Кириченко. – Тренер від Бога, – чується гордість за колегу в голосі Наталії Олександрівни. – Ентузіаст своєї справи. Відповідальний працівник. Прекрасний сім'янин.

І дійсно, Віталій Андрійович проводив заняття із вихованцями 1999-го року народження, серед яких був і його син Євген, учасник обласних змагань з міні-футболу та розіграшу на приз клубу «Шкіряний м'яч».

Синові є з кого брати приклад, бо у свій час батько був членом збірної команди, яка виступала у різних районних та обласних змаганнях.

– Разом із Сергієм Гебелем, Юрієм Биковським, Володимиром Панченком, – розповідає Віталій Кириченко, – ми ставали 10 разів чемпіонами Запорізької області серед сільських районів, виборювали Кубок області, брали участь у розіграшу першості України з футболу. У 1993 році виграли кубок України серед сільських команд. Змагання проходили в місті Чигирині. Тоді ж став кандидатом у майстри спорту.

Тренер ДЮСШ Віталій Кириченко

Сьогодні я займаюся з трьома групами хлопчиків (2-3 класи, 6-7 і 9-11). Тренуються у мене біля 50 школярів. Пропусків занять без поважних причин не буває. Всі стараються показати кращі результати, бо без цього не потраплять у збірну команду, яка захищатиме честь школи з міні-футболу.

Так, минулого року юнаки старшої групи, серед яких були Валерій Кириченко, Олег Коростильов, Влад Дьомін, Іван Отрішко вибороли третє місце в області. А в цьому, беручи участь у змаганнях серед дорослих, школярі вперше в історії обласного футболу стали чемпіонами.

Група (6-7 класи) щороку бере участь у розіграші обласного призу клубу «Шкіряний м'яч». Торік вона зайнята третє, а в поточному році – друге місце.

Звичайно, всі ці досягнення – то результат копіткою щоденної роботи до сьомого поту вихованців і тренера.

– Офіційно ми займаємося з молодшою групою тричі на тиждень, – говорить Віталій Андрійович, – а зі старшою – чотири рази. Але ніхто не забороняє працювати з м'ячем не в дні занять.

– Віталію Андрійовичу, медалі, кубки, дипломи – все це добре, а чи є вихованці, якими ви гордитесь, ставите за приклад іншим?

– Такі вихованці є. Для прикладу назву лише Дмитра Литвиненка, який зараз грає у вищій лізі за харківський «Локомотив». Він – член

Вихованці тренера Віталія Кириченка

збірної команди України, призер чемпіонату світу серед студентів з міні-футболу. Майстер спорту.

Звичайно, таким учнем може гордитися кожен тренер. Результат його праці видно всім.

– Віталія Андрійовича я знаю з першого дня його роботи у дитячо-юнацькій спортивній школі, – це вже слова тренера-викладача Лідії Рябко. – Він любить дітей, свою справу, якій присвятив життя. Він висококваліфікований спеціаліст, його поважають діти, батьки. У нього беззаперечний авторитет у колективі.

– Я задоволений, що мій син Артем займається у Віталія Андрійовича, – ділиться з нами Дмитро Коваленко. – Він – людина непосидюча, творча, добра, але вимоглива. То ж дітям є у кого вчитися футбольної майстерності.

– Коли приходять перше вересня, – нашу розповідь продовжує Наталія Олександрівна, – то до Віталія Андрійовича стоїть черга, хлопчики записуються тільки до Кириченка. Це і радує, і тішить, і говорить про його роботу. Він неодноразово нагороджувався Почесними грамотами райво та обласного управління освіти та науки.

– А хто ж прищепив любов до спорту, зокрема до футболу, Віталію Андрійовичу?

– Перш за все, – розповідає тренер, – це заслуга мого вчителя фізичної культури міської СШ № 1 Олександра Васильовича Яковенка – людини творчої, закоханої у спорт. Дивлячись, як він проводив уроки фізкультури, намагався перейняти його досвід роботи з дітьми, як це вдається мені, говорити не буду.

– Віталій, – відгукувалися про нього колеги, – гарний сім'янин.

Дружина Ольга – добра господиня, кохається у квітах, які весною і літом красуються біля будинку Кириченків. Порядок панує і біля їхнього двору та на обійсті. З усього видно, що на вулиці 1 Травня мешкає дружна, роботяща сім'я.

10.09.2011 р.

Іван КУШНІРЕНКО

ПОКЛИКАННЯ – ВЧИТЕЛЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

Скільки існує людство, стільки й точиться боротьба за фізичний розвиток особистості, адже скрізь перемагає найсильніший. Новий виток боротьби за фізичний розвиток підростаючого покоління почався із утворенням, організацією початкових народних (земських) шкіл для селянських дітей. Цим активно займався в другій половині XIX століття барон Микола Олександрович Корф, який виступав за всебічний розвиток дитини в школі, у тому числі і за фізичний. З його ініціативи у початкових школах спочатку вводили додаткові уроки гімнастики, потім у вищих початкових школах, ремісничих училищах включили гімнастику у тижневі розклади занять учнів.

М. О. Корф, як голова, а потім член Олександрівської повітової училищної ради у 1868 році стояв на чолі справи організації початкової школи в селах Гуляйполі (тепер – ЗОШ № 1 I-III ступенів – Авт.), Санжарівці (Полтавка). От з того часу і почалася історія шкільного фізкультурного руху на території теперішнього Гуляйпільського району.

Фізкультура, як і школа, проходила свої етапи розвитку і з невеликої початкової вона стала однією з найбільших шкіл району. Фізична культура і спорт тут теж розвивалися, зміцнювалися і вдосконалювалися завдяки наполегливій праці вчителів різних поколінь: Володимира Юхимовича Вітебського (загинув у роки Великої Вітчизняної війни), Дарії Іванівни Куратової, Якова Івановича Ібришева, Петра Михайловича Барвінського, Миколи Івановича Омеса, Ольги Миколаївни Серьогіної, Валентини Андріївни Рибальченко, Григорія Івановича Левандовського, Леоніда Семеновича Зіненка, Миколи Миколайовича Єременка, Олексія Петровича Власенка, Ігоря Володимировича

Олександр Васильович Яковенко

Притули, Вадима Григоровича Шевченка, Павла Олексійовича Семенюти, Яни Станіславівни Кучерявої та сімейного тріо Яковенків: Олександри Корніївни, Василя Григоровича і Олександра Васильовича із 108-річним педагогічним стажем.

Спортивна гордість школи – це Олександр Андрійович Ткаченко – перший тренер міста Запоріжжя з плавання, заслужений тренер України, суддя Всесоюзної категорії, батько 4-х дітей – майстрів спорту СРСР; Іван Сергійович Бик – заслужений працівник фізичної культури і спорту України, член Національного олімпійського

комітету, чемпіон світу з шахів у командному складі; Віталій Васильович Іванов – майстер спорту СРСР з гандболу, суддя міжнародної категорії, В'ячеслав Семенович Ліньов – майстер спорту з важкої атлетики (400 кг в триборстві) (США); Людмила Павлівна Веселкова – заслужений майстер спорту СРСР з легкої атлетики (м. Санкт-Петербург), Леонід Семенович Зіненко – вчитель фізкультури 1964-1992 років; Микола Іванович Кашлев – майстер спорту СРСР з вітрильного спорту, вчитель ЗОШ № 1; Сергій Іванович Сірінюк – майстер спорту з спортивного орієнтування, тренер ДЮСШ з баскетболу та інші.

Все своє свідоме життя Олександр Васильович Яковенко пов'язав із Гуляйпільською міською загальноосвітньою школою № 1 I-III ступенів, у якій навчалися і працювали його батьки, ветерани освітянської ниви: Василь Григорович (1922-2000) і Олександра Корніївна (1921-2010).

– Завдяки батькам, – розповідав у січні 2012 року О. В. Яковенко, – я став учителем, але завжди пам'ятаю якого я ріду-племени. Мого діда, Корнія Петровича Семенюту (1886 р. н.), батька 9 дітей, учасника першої світової війни і л з'їзду колгоспників у Москві, бригадира колгоспу «Колективіст», заарештували 18 березня 1938 року, а 23 квітня того ж року розстріляли в м. Дніпропетровську. Посмертна реабілітація наступила через 21 рік.

Другий мій дід, Григорій Гаврилович Яковенко, учасник першої світової війни, військовий фельдшер, помер у 1933 році під час ліквідації епідемії чуми в Гуляйпільському районі.

Мій батько, Василь Григорович, закінчив 7 класів Гуляйпільської СШ № 1, у 1939 році – Гуляйпільське педучилище, а в 1941 році 1-й курс Гуляйпільського учительського інституту (заочно). З 20 серпня 1941 року Василь Григорович у рядах діючої Червоної Армії. У 1942 році пройшов пришвидшений курс Урюпінського військово-піхотного училища і став командиром взводу, а в 1943 році – 9-місячні курси «Выстрел» і призначення – командир роти. 20 серпня 1942 року – рівно через рік після мобілізації був поранений у бою і відправлений у госпіталь м. Сочі, де і відбулася випадкова зустріч із старшим братом Олександром, який у 1938 році закінчив Гуляйпільську СШ № 1, а в 1941 році – Ленінградське військово-інженерне училище ім. О. А. Жданова (в 1953 році – Московську військову юридичну академію) і в складі 7-ї бригади морської піхоти Чорноморського флоту захищав Севастополь, 22 червня 1942 року був тяжко поранений і евакуйований на «велику землю». У порту м. Поті поранених приймав військлікяр Г. М. Рябко, також випускник Гуляйпільської СШ № 1 1937 року, який на ношах впізнав Шуру Яковенка – воротаря і капітана збірної команди м. Гуляйполя з футболу, з яким разом успішно виступали на обласній спартакіаді школярів у м. Запоріжжі і зайняли II місце.

Подальше життя знову розлучило братів Яковенків. Після війни Олександр Григорович продовжував службу в Радянській Армії, а Василь Григорович (як спеціаліст народної освіти 25 грудня 1945 року демобілізований з армії) з 1 січня 1946 року по 10 червня 1978 року працював у Гуляйпільській СШ № 1 військовим керівником, вчителем фізкультури і праці.

Моя мама – Олександра Корніївна навчалася в школі в одному класі з моїм батьком. Також до війни закінчила Гуляйпільське педучилище, а в 1943 році 3-місячні курси військових керівників і до 1 червня 1976 року працювала вчителем 1-4 класів, військовим керівником Гуляйпільської СШ № 1 з 1944 по 1946 рік, вчителем фізичної культури, а з 1955 року вчителем 1-4 класів.

Педагогічний рекорд Гуляйпільської СШ № 1 встановила родина Яковенків у 1973 році, коли відбувся випуск 10-А класу, де першою вчителькою була Олександра Корніївна, військовим керівником – Василь Григорович, а вчителем фізкультури – Олександр Васильович. До цього часу цей рекорд залишається неперевершений.

– З 1970-го року, – продовжує О. В. Яковенко, – я працюю в Гуляйпільській СШ № 1 і за ці роки був не тільки вчителем фізкультури, а й вчителем образотворчого мистецтва (1980-1987 рр.), головою профкому школи (1981-1984 рр.), а з 1984 року у райкомі профспілки освіти відповідав за спортивно-масову роботу, з 1983 року – керівник районного методоб'єднання вчителів фізкультури, з 1985 року – позаштатний інспектор райво з фізкультури, з 1987 по 1993-й рік – за сумісництвом – тренер з баскетболу у Гуляйпільській ДЮСШ.

Увесь цей час не тільки вчив, а й вчився сам. Заочно у 1984 році закінчив Запорізький державний педінститут, кожні 5 років підвищую кваліфікацію у Запорізькому інституті післядипломної педагогічної освіти. Ретельно готуюсь до кожного заняття, тренування і змагання, вишукуючи все нове, цікаве. Багато уваги приділяю пропаганді фізичній культурі і спорту, керуючись при цьому порадою О. Я. Гомельського, який у книзі «Вечный экзамен» написав: «Даже несколько строк в газете, несколько слов по радио, телевидению, небольшая лекция о баскетболе – и польза будет огромная. И никогда от этого отказываться не следует. Если твой опыт, твой авторитет позволяет тебе что-то сказать о своем любимом деле, не отказывайся. Твое молчание – ложная скромность».

Тому я співпрацюю з редакціями газет «Голос Гуляйпілля», «Спортивна газета», «Советский спорт» журналом «Спортивные игры». Старшокласники пишуть реферати на спортивну тематику, а це передумова для покращення свого здоров'я і для творчої праці, виховання патріотизму і гордості за свою школу, за славних земляків.

Одним із них і був Олександр Андрійович Ткаченко – перший наш заслужений тренер УРСР.

До речі, у СШ № 1 вчителями працювали 16 фронтників і всі були нагороджені орденами і медалями, 7 з них отримали офіцерське звання. Це – вчитель історії Д. І. Ткаченко, директор школи і вчитель біології М. П. Федоренко, також директорами працювали О. С. Самойленко (вчитель хімії), М. С. Косогор (фізика), І. С. Ануфрієв (російська мова та література), І. О. Ростовцев (завуч і вчитель математики), вчителі М. І. Омесь (фізкультура), В. Т. Литвиненко (німецька мова і образотворче мистецтво), Г. І. Овечко (фізика), М. О. Кузьменко (історія і суспільствознавство), В. Г. Яковенко (військова підготовка, фізкультура і праця), В. П. Заворотинський (фізика), Н. І. Ясько (праця), П. П. Левицький (праця і хімія), Б. М. Матвєєв (образотворче мистецтво і креслення), А. А. Самойленко (початкові класи). Все своє післявоєнне життя і здоров'я вони віддали своїм учням і вищою нагородою для

них стала повага, шана і пам'ять вихованців. Дякуючи їм та іншим вчителям, випускники Гуляйпільської СШ стали кращими представниками нашого краю.

Так, Л. Т. Веселкова-Семенюта – заслужений майстер спорту СРСР, переможець кубку світу 1981 року в Римі з бігу на 800 метрів, проживає в Санкт-Петербурзі, а В. С. Ліньов – майстер спорту міжнародного класу з важкої атлетики викладає атлетичну гімнастику в США.

У Києві проживає лауреат Державної премії 1993 року, член-кореспондент транспортної Академії України В. І. Крат, В. М. Гайдабура – заступник генерального директора Національного академічного драматичного театру ім. Івана Франка, у Запоріжжі – О. М. Якушенко – член Спілки художників СРСР, Г. І. Лютий – відомий український поет, у Мелітополі – А. М. Волох – професор Таврійської державної сільсько-господарської академії та інші.

Педагогічний колектив Гуляйпільської ЗОШ № 1 продовжує славні традиції старших поколінь і одним з його представників є Олександр Васильович Яковенко, якому у 1991 році присвоєно звання «Вчитель-методист», у 1997 році нагороджений значком «Відмінник освіти України».

– Значний внесок в мою долю, – розповідав О. В. Яковенко, – вніс і мій колега та старший товариш Леонід Семенович Зіненко (1934-1992) – 22 роки спільної праці і виступи на спортивних змаганнях, передчасна смерть якого розірвала наш тандем. Сьогодні вчитель повинен вміти і навчати, і виховувати любов до спорту, навчання і виховання до предмету – це і є те, що саме по собі має велику силу.

Оцю любов до Гуляйпільської СШ № 1 і спорту виховали мої батьки, ветерани освітянської ниви Василь Григорович і Олександра Корніївна. Моїми вчителями і наставниками були і назавжди залишаться В. В. Муравей, М. М. Гура, І. А. Нуренко, М. В. Дементєва, Т. Г. Чистякова, С. С. Волкова, П. В. Грабчильов, О. П. Аксьонова, які передавали мені свою професійну майстерність; легку атлетику опановував з допомогою Н. М. В'юн, Ю. І. Козиря, М. Е. Вошеніа, В. О. Степури, В. І. Баришева, Н. Г. Байкіної, а баскетбол – Н. І. і В. І. Усатенків, О. Я. Гомельського, Н. П. Вершини А. Е. Локтіонова, Г. В. Калашникова, Г. М. Шинкіна, О. М. Кузьменка, О. П. і Л. В. Коваленків, В. К. Реви, П. П. Драгана, П. Ф. Ткачука. Особлива шана наставникам з плавання М. М. Чаплигіну, В. П. Шаповалу, В. В. Печені, С. О. Маніловій, які навчили мене премудростям цього прекрасного виду спорту, який повинен стати спортом № 1 для наших дітей у ХХІ столітті. А для цього спортивним чиновникам і бізнесменам потрібно зробити

переорієнтацію з футболу на плавання. Тільки тоді можливе виконання основного завдання фізкультури і спорту – покращення і зміцнення здоров'я дітей і всього українського народу.

У березні 2001 року в м. Запоріжжі проходив обласний конкурс «Вчитель року» в номінації «Вчитель фізкультури», переможцем якого став вчитель Гуляйпільської міської загальноосвітньої школи № 1 О. В. Яковенко. А конкурентами були вчителі із Запоріжжя і Бердянська.

– Треба сказати, що досвід Олександра Васильовича суто оригінальний, – пояснювала завідувача методичним кабінетом райво Н. Г. Коростильова. – Це його власне напрацювання. Він має досвід проведення олімпійських ігор: проаналізована кожна гра, прорахунки. І він сам знайшов ідею додаткової розмітки спортивного залу.

Олександр Васильович, беручи участь у конкурсі, захищав досвід з проблеми додаткової розмітки спортивного залу, як засобу підвищення ефективності уроку фізкультури. Це, по-перше, поліпшує роботу вчителя, а основне – вимагає менше фізичних зусиль гравців баскетболу, волейболу, ручного м'яча, оскільки кожен рух і кожен успішний кидок м'яча досягається не завдяки виснажливим тренуванням, а завдяки точним розрахункам.

– Олександр Васильович – вчитель від Бога, – продовжувала Н. Г. Коростильова, – майстер своєї справи, тонкий психолог. Дітям з ним завжди комфортно на уроці. Фізична втома компенсується спілкуванням з учителем на принципах гуманізму.

Досвід О. В. Яковенка високо оцінила кандидат педагогічних наук, академік С. Волкова. Він може бути використаний, як методичний посібник для вчителя фізкультури. Його запропоновано до друку.

У квітні 2001 року О. В. Яковенко як переможець обласного етапу конкурсу захищав честь Запорізької області на Всеукраїнському конкурсі «Вчитель року» у м. Івано-Франківську.

Про свій педагогічний досвід з проблеми «Додаткова розмітка спортзалу як засіб підвищення ефективності уроку фізичної культури» 27 січня 2012 року розповідав О. В. Яковенко:

– Допоміжна розмітка спортзалу стала мені надійним помічником при вихованні бажання систематично займатися фізичними вправами та навчанні дітей самостійно виконувати найпростіші рухові дії, ігрові вправи, формувати навички і зміни, привчає свідомо виконувати фізичні вправи, навчає аналізувати стан своєї фізичної підготовленості та привчає самостійно займатися розвитком фізичних якостей і сприяє покращенню особистих результатів із вибраних видів спорту.

З допоміжною розміткою я вперше ознайомився в Дніпропетровському технікумі фізкультури (1967-1970) під час підготовки до спортивно-масових гімнастичних виступів 1 і 9 травня, 7 листопада на центральних майданах і стадіонах міста. Тоді вісім надзвичайно гарних гімнастичних виступів у виконанні студентів ДТФК залишились у моїй пам'яті на все життя.

В Гуляйполі вперше допоміжна розмітка футбольного поля стадіону «Сільмаш» була виконана під час підготовки до святкування 200-річчя міста. А 6 жовтня 320 учнів п'яти міських шкіл під моїм керівництвом на протязі 24 хвилин злагоджено виконували гімнастичні вправи без предметів, з м'ячем, прапорцями, гімнастичними палицями і обручами. 5 тисяч глядачів були в захопленні, а московські гості весь час цикавилися: «Відкіль привезли дітей?»

10 травня 1986 року 50 спортсменок СШ № 1 на стадіоні «Сільмаш» виступали у перерві футбольного матчу з ритмічної гімнастики, а 14 вересня – у перерві матчу з ветеранами київського «Динамо» – на протязі 15 хвилин виступало вже 300 учениць, серед яких особливо виділялись (золоті медалісти школи 1988 року випуску) солістки – баскетболістки Олена Пор'яз та Віта Близнюк.

А допоміжна розмітка на вулиці Шевченка вперше була виконана 7 листопада 1986 року під час показових виступів 20 кращих баскетболістів СШ № 1.

18 вересня 1988 року розмітка знову використовувалася під час спортивно-театралізованого свята на стадіоні «Сільмаш», присвяченому 45-річчю з дня визволення Гуляйпільського району від німецько-фашистських загарбників.

Всі ці спортивно-масові гімнастичні виступи пройшли з успіхом і підтримкою глядачів. Вони підштовхнули мене до думки про доцільне використання допоміжної розмітки і в школі.

У 1986 році на асфальті спортмайданчика і подвір'я СШ № 1 білою фарбою зробив допоміжну розмітку, яка допомагала нам, вчителям фізкультури, організувати і готувати дітей до вже традиційних спортивно-масових гімнастичних виступів 1 і 9 травня, 17-18 вересня і 7 листопада. Ця розмітка також привчила всіх дітей школи швидко шикуватися і злагоджено працювали під час виконання ранкової гімнастики до занять.

Так поступово я підійшов до думки про необхідність обов'язкової допоміжної розмітки спортзалу, яка б допомагала учням опановувати шкільну програму з фізичної культури.

Спочатку опрацював велику кількість підручників і посібників з питань фізичної культури і спорту, зробив схеми і креслення допоміж-

ної розмітки на папері, дістав різнокольорову фарбу і почав працювати в спортзалі.

Першою зробив допоміжну баскетбольну розмітку, через декілька років виконав гімнастичну і гандбольну розмітку, потім легкоатлетичну і допоміжну розмітку для виконання комплексних тестів з фізичної підготовки.

Виникає закономірне питання: «А чому допоміжна розмітка в спортзалі повинна починатися з баскетболу?» А тому, що моя праця на протязі 41 року і спеціальні дослідження довели високу ефективність занять баскетболом для всебічного розвитку дитячого організму.

Школярі, які займаються баскетболом, швидко випереджають у фізичному розвитку своїх однолітків. Вони рідше хворіють, краще, навчаються, активніше беруть участь у спортивно-масовій роботі школи, а в змаганнях з інших видів спорту показують кращі результати. На сьогоднішній день – найпопулярніша гра учнів Гуляйпільської ЗОШ № 1. Швидкість і ще раз швидкість – такий сучасний баскетбол. Тому для ведення гри у швидкому темпі і потрібна допоміжна розмітка.

Баскетбольна статистика свідчить, що збірні команди юнаків і дівчат під керівництвом О. В. Яковенка 13 разів (10 – юнаки і 3 – дівчата) ставали чемпіонами області, 9 разів (5-дівчата і 4 – юнаки) – були віце-чемпіонами області і 8 разів (5-юнаки і 3 – дівчата) виходили призерами обласних змагань.

П'ятиразовими чемпіонами області ставали Сергій Сіриньок, Віталій Кириченко, Геннадій Онищенко, чотириразовими Олександр Яковенко, триразовим – Павло Семенюта, дворазовим – Андрій Власенко.

О. В. Яковенко пишається своїми вихованцями такими, як:

Вадим Богушко – чемпіон області 1996 р. в Мелітополі зі стрибків у довжину;

Б. Урін – призер обласної спартакіади допризовної молоді 1998 р. в Запоріжжі;

О. Саприкіна – віце-чемпіонка області 1994 р. в Мелітополі з бігу на 100 м – 13,1 сек;

Н. Білай – призер республіканських змагань «Хто ти, майбутній олімпієць?» в м. Скадовську;

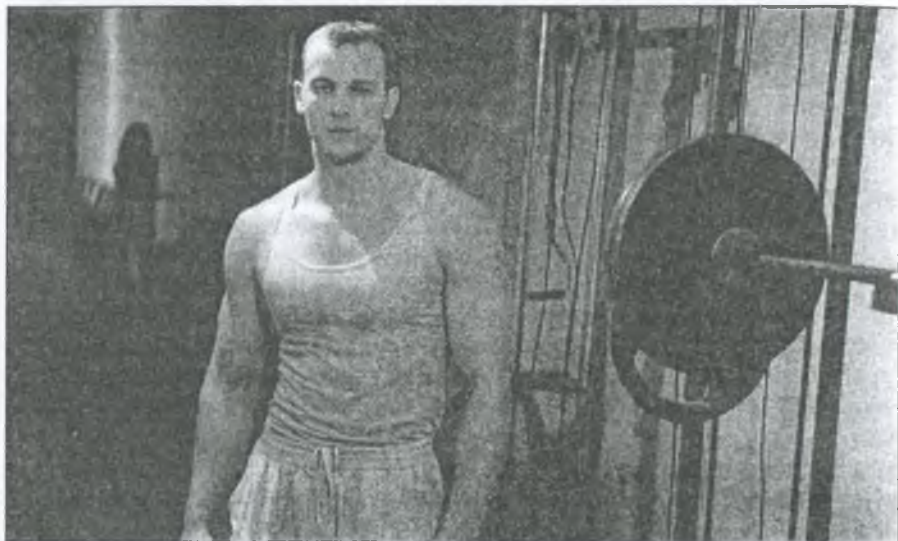
М. Кашлев, Ю. Кожемякіна, Є. Бодня – віце-чемпіони області 2000 р. зі стрибків у довжину, бігу на 400 м і на 60 м;

О. Гацко – чемпіон області з бігу на 200 м у м. Дніпрорудному.

У 1962 році рекорд школи з метання списа встановив В'ячеслав Ліньов – 37 м.

У 1967 році «фантастичний» стрибок у довжину зробила учениця Людмила Семенюта – (Веселкова – майбутня рекордсменка світу з бігу на одну милю) – 5 м 70 см.

В'ячеслав Лінюв

15 випускників школи отримали вищу фізкультурну освіту. 4 навчається в Дніпропетровському інституті фізкультури.

Про вчителя-методиста, спеціаліста вищої категорії схвально відгукувалась директор Гуляйпільської ЗОШ № 1 Л. Є. Каткова.

Позитивну оцінку досвіду вчителя О. В. Яковенка дала старший викладач кафедри реабілітаційної педагогіки та здорового способу життя ЗОІППО, кандидат педагогічних наук, майстер спорту О. Аксьонова:

– Подані на рецензію матеріали відкривають творчі набробки вчителя і дозволяють підвищити ефективність навчально-виховного процесу з фізичної культури, створити оптимальні умови щодо самореалізації кожного учня як на уроках, так і у позаурочний час. Саме це надало змогу вчителю О. В. Яковенку посісти перше місце в обласному турі Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року – 2001» у номінації «Вчителі фізичної культури». Розробки О. В. Яковенка є досить популярні серед фахівців з фізичного виховання, які перебувають на курсах підвищення кваліфікації при ЗОІППО.

Висновок із сказаного – у Гуляйпільській ЗОШ № 1 виховують людей здорових, загартованих, вольових і в перших рядах цієї благородної місії йде вчитель фізичної культури Олександр Васильович Яковенко.

28.01.2012 р.

Іван КУШНІРЕНКО

ЯК «МОРСЬКИЙ ВОВК» СТАВ ПЕДАГОГОМ

Майстер спорту СРСР Микола Іванович Кашлев

Микола Іванович Кашлев народився 18 лютого 1958 року в Челябінській області, куди батьки потрапили під час евакуації з України в 1941 році.

У 1964 році сім'я Кашлевих повернулася до м. Бердянська. Батько – Іван Миколайович, 1927 р.н. й мати – Валентина Андріївна Кашлева – Кононенко, 1931 р.н., розпочали свою трудову династію на заводі «Азовкабель», яку потім продовжили сини – Володимир, Ігор та Микола.

Діти відразу полюбили і «прикіпили» до теплого Азовського моря, на березі якого була чудова водно-спортивна станція заводу «Азовкабель». Троє нерозлучних братів потрапили у секцію вітрильного спорту до досвідчених тренерів Д. І. Самодрігіна і В. П. Борулька.

Після трьох років напружених і захоплюючих тренувань прийшли перші значні спортивні успіхи: Ігор виборов II місце на обласних змаганнях у Запоріжжі, а Микола – IX місце на республіканських змаганнях «Авангард» у Бердянську у класі яхт «Кадет-1967».

У 1973 році брати розійшлися по різних класах яхт: на «Крейсерські» – Володимир, на «Фінн» – Ігор, а Микола – на «Окей». Завдяки чому Микола стає неперевершеним у класі «Окей» і тричі у 1973, 1974, 1975 роках стає чемпіоном м. Бердянська.

Старші брати Володимир та Ігор після закінчення Харківського інженерно-будівельного інституту працювали на «Азовкабелі». Микола, закінчивши Бердянську СШ № 7, у 1976-1978 роках служив у армії на Далекому Сході. У лютому 1977-го року його направили до Владивостока у спортивну роту Тихоокеанського флоту. Так Микола потрапив від теплого Азовського моря до найбільшого на Землі – Тихого океану.

Тут він бере участь у спортивних змаганнях і займає перше місце на кубок міському ВЛКСМ Владивостока і третє місце – на першості Приморського краю на шерботі «Фінн» і потрапляє на чемпіонат Збройних Сил СРСР, що проходив у Севастополі на теплому Чорному морі, і займає IV місце.

Микола Іванович Кашляєв брав участь і у Всесоюзних змаганнях на швидкісному «Катамарані» на приз газети «Слава Севастополя», а на яхті класу «Зоряний» був на молодіжних змаганнях у Кронштадті (Фінський залив Балтійського моря).

Кумиром і прикладом для Миколи був легендарний яхтсмен заслужений майстер спорту, триразовий олімпійський чемпіон 1968, 1972, 1980 років і срібний призер олімпійських ігор 1976 року в м. Монреалі Валентин Манкін.

У 1978 році Микола демобілізувався і повернувся до Бердянська, де йому запропонували роботу тренера з вітрильного спорту заводу «Азовкабель». У серпні того ж року вступає до Бердянського педінституту на факультет трудового навчання, а у вересні виграє кубок Азовського моря в Бердянську у класі «Фінн», а в Миколаєві на традиційних Всесоюзних змаганнях «Меморіал лейтенанта Шмідта» займає четверте місце.

У 1979 році перемагає на обласних змаганнях у м. Запоріжжі і виконує норматив майстра спорту СРСР. Свої знання і вміння Микола Іванович передавав своїм вихованцям, які були переможцями міських і обласних змагань у класах яхт «Кадет», «420» і «Окей».

Після одруження «морський вовк», який здолав тисячі морських миль на трьох морях і одному океані, змушений був переїхати на батьківщину дружини до сухопутного і легендарного міста Гуляйполя.

У серпні 1982 року він вперше переступив поріг Гуляйпільської СШ № 1, а у вересні на районному туристичному зльоті працівників освіти став кращим із в'язання вузлів, привівши у шоковий стан головно-го суддю змагань А. І. Васильєва своєю неперевершеною швидкістю в'язання вузлів.

Спортивну честь СШ № 1 тоді захищали молоді випускники Бердянського педінституту: Микола Кашлев, Олександр Сліпченко, Ігор Дубченко, Віра Дяченко-Березовська, Наталія Каптьол; Запорізького педінституту – Любов Пересипкіна-Каткова і Олександр Яковенко – «найстаріший» 32-річний вчитель фізкультури.

Залишившись без моря, Микола Іванович стрімко перекваліфікувався у сухопутного спортсмена, завдяки відмінній фізичній підготовці він потрапив до складу збірних команд освітан з волейболу, баскетболу, футболу, де успішно виступав на районних та обласних змаганнях. Був воротарем футбольної команди «Темп» колгоспу «Заповіт Леніна».

Любов до спорту він передав синам: Миколі – багаторазовому чемпіонові району й області з баскетболу, волейболу, легкої атлетики й багатоборства ГПО, який з відзнакою закінчив Дніпропетровський інститут фізкультури і у складі СК «Гуляйполе» неодноразово здобував перемоги на кубок «Водолія» з волейболу. Інший син Костя – чемпіон району і області з баскетболу – закінчив Бердянський педагогічний університет.

Свою педагогічну діяльність М. І. Кашлев розпочав вихователем групи продовженого дня, працював вчителем праці і креслення, з 1985 по 1 вересня 1992 року – інспектор райвно з трудового навчання, початкової військової підготовки і фізичної культури. У 1992 році повернувся до СШ № 1 і разом з дружиною Людмилою Володимирівною вже 30 років сіє добре і вічне у душі своїм вихованцям.

На 14 лютого 2012 року – це єдина сімейна вчительська родина у ЗОШ № 1. Вчитель першої категорії Микола Іванович керує районним методоб'єднанням вчителів трудового навчання.

Перша міська загальноосвітня школа I-III ступенів для подружжя Кашлевих стала другою сімейною домівкою, де вони провели свої найкращі роки, де вони отримали найширіших друзів-колег, які завжди підтримували їх у нелегкій, зате почесній педагогічній праці. Честь і хвала їм за мужність і витривалість!

14.02.2012 р.

Олександр ЯКОВЕНКО,
вчитель фізкультури ЗОШ № 1

ПЕРШИЙ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКИЙ ЯХТСМЕН

Яхтсмен Леонід Васильович Яковенко

Леонід Васильович Яковенко (1947-2008) виріс на вулиці Дачній біля мілководного Гайчура. Кожного літа, повоєнні хлопчачки більшу частину дня проводили у замулених водах пересихаючої степової річечки. Самостійно навчалися плавати «по-собачому», потім вже – «наввимашки», коли голова над водою, а головною рушійною силою були руки, а ноги тільки-тільки рухалися. Та вершиною майстерності було плавання «під Чапая» – працювала тільки одна рука і ноги. Також регулярно грали у «Лова» – швидкісне пірнання і зміна руху тіла під водою.

Ніхто з дорослих за нами не доглядав, тому коли хтонебудь із нас починав тонути, а таке бувало частенько, самостійно гуртом буксували потопуючого до берега.

Страх води у нас проходив дуже швидко і практично всі хлопці вміли добре триматися на воді, тому не було ні одного втопленого.

Улюбленими місцями відпочинку на річці Гайчур було «глибоке» – в районі підвісної кладки, «бочка» – напроти чудового молодого Комсомольського гаю та на «луках» – кінець вулиці Чапаєва, де ми змагалися у водній майстерності з молодим енергійним поетом Василем Діденком. І тільки у старших класах починали підкоряти глибину і ширину Сталінського ставка за три кілометри від Гуляйполя. Тут найкращими були найближчі друзі і сусіди: Володимир Бальсанко діставав мул (грязь) із будь-якого місця ставка, Леонід Яковенко – двічі без перепо-

Олена Ісаєнко – майстер спорту з греблі

чинку перепливав ставок, а Володимир Самойлов перевершив його своїм кругосвітнім переходом на підводному човні під час служби на Чорноморському флоті.

Леонід й Олександр Яковенки та Анатолій Волох вперше побачили і окунулися в чарівне і тепле Азовське море у 1960 році, коли потрапили до піонерського табору Бердянської СШ № 5, із захопленням спостерігали за стрімким рухом морських яхт під білосніжними парусами і мріяли поплавати на цих дивовижних казкових суднах.

І цю мрію здійснив Леонід, коли вступив до Київського політехнічного інституту на радіотехнічний факультет, а його однокласник і товариш – Віктор Маляревич – до Київського державного інституту театральних мистецтв ім. Карпенка-Карого на акторський факультет у 1965 році. Навчаючись у Гуляйпільській СШ № 1, вони отримали перші спортивні нагороди – значки БГПО у 1962 році. Разом успішно виступали і перемагали на районних змаганнях з туристичного багатоборства. Віктор був капітаном збірної команди школи з баскетболу, а Леонід – воротарем футбольної команди «Дачники».

В інституті Леонід захопився боксом і самбо. Студентська доля звела і здружила його з однокурсником севастопольцем Юрієм Дерев'янком, який з дитинства займався вітрильним спортом і був захоханий у яхти.

Досвідчений яхтсмен, загартований хвилями Чорного моря, вперше привів Леоніда до Київського яхтклубу і зробив справжнісіньким матросом крейсерської яхти.

Гонки під парусами цікаве, захоплююче видовище, які потребують від спортсменів винахідливості, спритності, сміливості і рішучих дій під час керування яхтою.

Далекі парусні гонки по Дніпру і Київському водосховищі зачарували Леоніда надзвичайно гарними дніпровськими краєвидами і азартом безкомпромісної боротьби на воді з досвідченими яхтсменами.

Під час літніх канікул Леонід успішно працював у студентських будівельних загонах, тому й потрапив викладачем до Київського будівельного технікуму, звідки у 1973 році і був призваний до армії і направлений у частину для будівництва м. Амурська Хабаровського краю.

Демобілізувавшись працював на Запорізькому напівпровідниковому заводі і повернувся у вітрильний спорт. Найбільший успіх у спор-

ті на його долю випав у 1976 році під час чонки крейсерських яхт за маршрутом Запоріжжя-Нікополь-Запоріжжя на обласних змаганнях на приз газети «Комсомолец Запоріжжя» й обласного радіо й телебачення. Перемогу здобув екіпаж яхти № 107 «Арктур» із СК «Металург» (капітан – майстер спорту В. Дерезий, шкотовий – Л. Яковенко).

А через три роки, у 1979 році, тут же в Запоріжжі Микола Кашлев із Бердянська також здобуває перемогу на першості області з вітрильного спорту у класі яхт «Фінн», за що й отримує почесне звання «Майстер спорту СРСР». Так у Запоріжжі на мажорній ноті завершили свої парусні регати Леонід і Микола, яких поєднала любов до вітрильного спорту, армійська служба на Далекому Сході та Гуляйпільська СШ № 1. Леонід закінчив школу в 1965 році, до якої у 1982 році прийшов Микола як вчитель і єдиний майстер спорту серед гуляйпільських освітан.

...23 жовтня 2008 року помер від тяжкої хвороби Л. В. Яковенко – чудовий син, любимий брат і чоловік, турботливий батько, справжній товариш, майстер «золоті руки» і перший гуляйпільський яхтсмен.

Невиліковна чума нашого часу – рак – забирає від нас кращих з кращих: у 1992 році Л. С. Зіненка, у 2004 році – В. В. Іванова, які були непереможними на спортивних аренах, були кумирами гуляйпільських школярів. Вічна їм шана і повага!

15.02.2012 р.

Олександр ЯКОВЕНКО,
вчитель фізичної культури ЗОШ № 1

ЖАГА ДО ПЕРЕМОГИ

**Павло Павлович
Науменко**

Із середини 90-х років минулого століття до першої половини першого десятиліття нового (тобто більше десяти років) незмінним капітаном волейбольної команди держустанов району був Павло Павлович Науменко, яка постійно займала перші та призові місця в районних, обласних та республіканських змаганнях. Душею її був стрункий, підтягнутий, зосереджений, серйозний не по літах капітан, який і в критичні моменти гри не падав духом, а своїм спокоєм вселяв упевненість у перемозі і вона приходила до гуляйпільських волейболістів.

Про спортивні досягнення П. П. Науменка свідчать численні Грамоти і Дипломи, ви-

писані різними керівниками і в різні роки. За ними можна скласти хронологію виступів команди. Так, у 1991 році команда посіла перше місце в районних змаганнях з волейболу серед чоловіків на приз «Золота осінь». У тому ж році футбольна команда «Колос» району зайняла друге місце в першості облради серед сільських команд, членом якої був і Павло Науменко. 3-6 листопада 1991 року проходили обласні змагання вчителів з баскетболу. Гуляйпільці вибороли перше місце, де членом команди був і П. П. Науменко.

У 1991 році гуляйпільські футболісти посіли третє місце в розіграші суперкубка облради «Колос» серед найсильніших сільських команд, а також друге місце з міні-футболу в обласних змаганнях працівників освіти в залік спартакіади 1991 року.

З наведених даних видно, що Павло Павлович займався не тільки волейболом, а й футболом та баскетболом, хоч пізніше все-таки переважив волейбол.

Пам'ятними для П. П. Науменка є змагання з волейболу серед чоловіків у XII обласній спартакіаді «Здоров'я», присвяченій 50-річчю товариства «Колос». Тоді команда виборола перше місце, а капітана визнано кращим захисником.

Серед численних спортивних нагород є у Павла Павловича Науменка Диплом Центральної Ради спортивного товариства «Спартак», яким нагороджено гравця збірної команди з футболу Запорізької облдержадміністрації, яка посіла перше місце в змаганнях на Спартакіаді України у 2001 році.

У 2003-му році (з 30 травня по 1 червня) в селищі міського типу Приазовське проходили змагання з техніки пішохідного туризму в залік обласної спартакіади державних службовців. Команда Гуляйпільського району, членом якої був Павло Науменко, виборола перше місце.

У 2004 році команда Гуляйпільського району нагороджена Дипломом за I місце, здобуте у фіналі змагань обласної спартакіади серед збірних чоловічих команд сільських районів з волейболу. Таким же дипломом нагороджено і гравця команди П. П. Науменка.

Демонструючи спортивне довголіття, заступник голови Гуляйпільської районної державної адміністрації П. П. Науменко, бере участь у різних змаганнях. Невипадково у 2010 році президія Запорізької обласної профспілки працівників держустанов нагородила голову Гуляйпільського райкому профспілки працівників держустанов П. П. Науменка Почесною грамотою за вагомий внесок у розвиток фізкультурно-спортивного руху, високі спортивні досягнення та з нагоди Х-ої ювілейної Спартакіади державних службовців.

У 2010 році управління у справах сім'ї, молоді та спорту Запорізької облдержадміністрації нагородило члена команди Гуляйпільського району Павла Науменка за друге місце у змаганнях X-ої обласної спартакіади держслужбовців з волейболу.

Названі нагороди – це лише незначна частина із спортивної колекції Павла Павловича, але і вона свідчить про його спортивну жагу до перемоги, яка з роками не гасне.

А як і з чого все починалося?

У квітні 2012 року розповідав П. П. Науменко:

– Моє дитинство проходило в селищі міського типу Червоногригорівці Нікопольського району Дніпропетровської області. У 1972 році я пішов до першого класу Червоногригорівської середньої школи, де на той час навчалася майже одна тисяча учнів. Гарна матеріальна база закладу давала можливість отримувати належну освіту, а ще школа славилася спортивними традиціями та досягненнями своїх вихованців.

Навчаючись у третьому класі, я почав ходити у спортивні секції з волейболу і футболу (через день протягом тижня займався двома видами спорту). З 7-го класу я був членом збірної команди школи з волейболу і в 1978-1979 навчальному році ми вибороли перше місце в районних змаганнях і третє – в обласних. Аж до закінчення школи у 1982 році я був постійним учасником районних та обласних змагань з волейболу, капітаном команди, багаторазовим чемпіоном району та призером Дніпропетровської області.

Здобутки у спорті – це заслуга моїх учителів та тренерів. З вдячністю згадую вчителя фізичної культури, який мене виховував з початкових класів Юрія Івановича Тertiшного, тренера Віталія Миколайовича Котелевця, який тренував не одне покоління спортсменів СРСР. Він працював з командами майстрів з волейболу, сам мав звання майстра спорту, а завершував свою тренерську кар'єру з нами, школярами, проїздивши на кожне тренування з м. Нікополя до нас у селище.

Мої заняття футболом теж принесли певний результат. У 1976-1977 навчальному році у своїй віковій групі наша команда виграла районні змагання з футболу на приз «Шкіряний м'яч».

Говорячи про історію радянського футболу, ми довго пам'ятатимемо команду Нікопольського «Колосу». Її поважали і любили на теренах Радянського Союзу і не одне покоління гравців стали видатними спортсменами СРСР. Про це говорю тому, що у 1977 році на базі ФСТ «Колос» відкрилась спортивна школа з футболу, і мені випала нагода вступити до неї, але мама мене не відпустила. Та, незважаючи на це, любов до футболу і наполегливі тренування принесли свої результати. Крім пере-

мог на обласних та районних змаганнях з футболу я у складі команд виступав на республіканських та всесоюзних змаганнях.

У 1979 році, коли мені виповнилось 14 років, у складі команди Дніпропетровської області на республіканському турнірі ЦК ВЛКСМ «Золотий Колос» наша команда зайняла перше місце. А далі була участь у цьому ж турнірі на Всесоюзних змаганнях з футболу у складі збірної України (юнаки 1964-1965 р.н.). Турнір проходив у м. Самарканді (Узбекистан). Враження від поїздки і турніру залишилось на все життя. Переліт вперше літаком (рейс Дніпропетровськ-Ташкент), а потім автобусом до старовинного міста, якому на той час виповнилось 1500 років.

Спекотний клімат не завадив команді виступити успішно: в підсумку ми зайняли II місце, поступившись збірній Узбекистану.

Ставши призерами на цьому турнірі в 14 років, я і мої товариші отримали перші розряди з футболу СРСР. Я гордий тим, що в тій команді юнаків я грав з Павлом Яковенком (який пізніше став заслуженим майстром спорту СРСР), Миколою Кудрицьким та Сергієм Художилімовим, які стали майстрами спорту міжнародного класу.

Наступного, 1980 року, я 15-річний школяр знову брав участь у названому турнірі, але уже у віковій групі 1965-1966 р.н. і знову перемога – перше місце. Це – результат клопітної праці наших тренерів з футболу Василя Зеленського та Григорія Варжеленка.

Спорт виховав у мені такі якості, як організованість, відповідальність, сприяв формуванню характеру.

Закінчивши у 1982 році школу та поступивши до Запорізького державного педагогічного інституту, я продовжував грати у футбол. У тому ж році мене, першокурсника, запросили до команди майстрів «Торпедо» м. Запоріжжя для підготовки до участі в першості СРСР серед команд II-ої ліги.

Рік пролетів швидко. У 1983 році керівництво держави приймає рішення про призов на дійсну військову службу студентів-першокурсників. Така практика продовжувалась п'ять років.

З 1983 року згідно з цими рішеннями я проходив службу в лавах Радянської Армії до 1985 року.

З 1985 по 1988 рік продовжував навчатися у вузі і грав у футбол за команду «Локомотив» м. Запоріжжя на першість міста, області та Придніпровської залізниці (першість України).

У 1991 році за сімейними обставинами переїхав до міста Гуляйполя, але жага до спортивних змагань залишилася...

6.05.2012 р.

Іван КУШНІРЕНКО

ТРИЧІ ЧЕМПІОН КАЗАХСТАНУ З ШАХІВ

Петро Костенко і керівництво ФІДЕ, кінець 90-х р.

– Тричі чемпіон Казахстану з шахів міжнародний гросмейстер Петро Євгенович Костенко має гуляйпільське родове коріння. Народився він в Казахстані 16 лютого 1976 року. Батько, Євген Петрович Костенко, першоцілинник з міста Гуляйполя Запорізької області, – розповів нам про нього наш земляк із с. Варварівки Почесний консул України в Казахстані (м. Костанай) Анатолій Володимирович Тарасенко.

Грати в шахи з 4-х років Петра навчила мати Людмила Іванівна. З 12 років він пішов у секцію, що працювала при шаховому клубі і з 1989-го по 1990-й рік послідовно виконав 4-й, 3-й, 2-й і 1-й розряди і норму кандидата в майстри спорту.

Вперше чемпіоном Республіки Казахстан став у 1989 році (у змаганнях до 14 років). В подальшому неодноразовий переможець республіканських змагань серед юнаків (до 16, 18, 20 років).

У 1994 році відбувся його міжнародний дебют. Тоді, ставши чемпіоном Казахстану до 18 років, Петро завоював право грати на чемпіонаті світу до 18 років (м. Сегед, Угорщина). У складі збірної серед чоловіків вперше виступив у 1997 році на командному чемпіонаті світу в швейцарському Люцерні.

Ось ще деякі міжнародні старті Петра Костенка:

– 1996 рік. Макао – чемпіонат Азії до 20 років, поділив 2-3 місця, а за додатковим показником став бронзовим призером.

– 1997 рік, серпень. Пресистенція-Роке-Пенья, Аргентина – срібний призер у складі збірної Казахстану на командному чемпіонаті світу серед молоді до 26 років.

– 1998 рік, листопад, м. Еліста (Калмикія). У складі чоловічої збірної брав участь у Всесвітній шаховій Олімпіаді на 5-й дошці. Показав результат: 5 перемог, 5 нічиїх, завоював срібну медаль на своїй дошці, виконав норму міжнародного майстра і показав кращий результат у своїй збірній.

– У самій Олімпіаді, – розповідав Петро Костенко, – брало участь 110 чоловічих і 72 жіночих команд. Це більше тисячі представників Європи, Азії, Америки, Африки, країн СНД. Вікових рамок майже не було: від 12-річного представника Киргизії до 65-річного француза. Наша команда складалася із шести чоловік. До неї я потрапив як чемпіон Казахстану 1998 року.

Перелік міжнародних змагань Петра Костенка можна назвати ще, але ми повернемося до республіканських досягнень:

чемпіон Казахстану серед студентів (1993 р.). Хлопець навчався у Костанайському державному університеті на економіко-математичному факультеті (математик-програміст).

Петро Костенко триразовий чемпіон Казахстану серед чоловіків (1998, 2000, 2002). Бронзовий (2001) і срібний призер (2003) чемпіонатів Казахстану.

В червні 2006 року шахіст удостоївся високого звання міжнародного гросмейстра.

До багаточисельних привітань, які звучали на адресу Петра Євгеновича приєдналася і Україна, батьківщина його батька, де в Гуляйполі, у місцевому краєзнавчому музеї, експозиції про Петра Костенка відводиться чільне місце.

– На його адресу в Костанай, – розповідав Почесний консул України в Костанай наш земляк із села Варварівки, письменник і журналіст А. В. Тарасенко, – надійшла урядова телеграма із Посольства України в Республіці Казахстан, у якій Тимчасовий Повірений у Справах України в Республіці Казахстан пан Валерій Джигун привітав Петра Євгеновича як відомого спортсмена з присвоєнням високого звання міжнародного гросмейстера.

В телеграмі підкреслювалось, що така висока оцінка світовою шахматною громадськістю наочно демонструє його внесок у спортивну практику – як триразового чемпіона Казахстану, багаторазового при-

**Петро Костенко (зліва) і Анатолій Карпов за шаховою дошкою.
м. Костанай, 26.12.2004 р.**

зера міжнародних і республіканських турнірів: «Ми дуже раді за українську общину Костанайської області, із рядів якої вийшов такий видатний представник світової шахової гри. Хай в подальшому Ваш спортивний шлях поповниться новими досягненнями...»

Звідки ж джерело спортивних досягнень Петра Костенка? На це питання автори книги «Полвека с А. Г. Уфимцевым» В. Вишниченко, І. Сербін («Костанайский печатный двор», 2003) дають таку відповідь: «Начало ему (взлету) было заложено в «Белой ладье» Дворца пионеров и школьников, где детей около сорока лет пестовал, приобщая к «игре мудрецов», Борис Аронович Шлейфман. Переход на более высокую ступень произошел с помощью тренеров обласной ДЮСШ В. А. Кондрашова и П. В. Русанова. Оба они не без юмора, но признают сколь нелегко им было поспевать за ним. Петр стремительно ворвался в обойму лидеров молодых казахстанских шахматистов. Надо особенно отметить благотворительность контактов, которые установились у Петра Костенко в последние несколько лет с А. Г. Уфимцевым. (А. Г. Уфимцев – міжнародний майстер з листування, майстер спорту СРСР, суддя Всесоюзної категорії з шахів, всесвітньовідомий теоретик

шахів, автор дебютної розробки, яка отримала офіційну назву «Захист Пірца-Уфимцева, сильніший шахіст Казахстану і Кустанайської (Костанайської) області протягом багатьох років, одинадцятиразовий чемпіон Казахстану, талановитий наставник молоді – Авт.). Без преувеличення: именно он открыл ему новые горизонты в понимании шахмат. В практическом плане большую помощь Петр получил от президента федерации шахмат Костанайской области В. Г. Вишниченко».

Петро Костенко, віддаючи належне своїй рідній Костанайській школі № 19, потім – шаховій ДЮСШ-4, її директору М. Д. Дзензурі, офіційному тренерові В. А. Кондрашову, про Анатолія Гавриловича сказав так: «В последнее время чрезвычайно обогатил меня своими советами мастер спорта А. Г. Уфимцев. Есть и еще кого назвать. Но ограничусь благодарностью друзьям, турнирные схватки с которыми помогали моему росту».

П. Є. Костенко ще про Уфимцева: «Что касается незабвенного Анатолия Гавриловича Уфимцева, то общение с ним было для меня не то что школой, подлинным университетом шахмат, самой жизни. Хотелось бы увидеть книгу о нем...»

Гуляйпільці гордяться, що в Казахстані живе чемпіон, міжнародний гросмейстер із корінням родового дерева Костенків, вирощеного на нашій історичній землі і бажають йому нових спортивних досягнень.

6.05.2012 р.

Іван КУШНІРЕНКО

РОДОМ ІЗ ГУЛЯЙПОЛЯ

Владислав Таран народився у звичайній працьовитій сім'ї в місті Гуляйполі. Ріс, як і більшість його ровесників, не думаючи про високі спортивні досягнення. Чотири роки ходив на секцію футболу до дитячо-юнацької спортивної школи, не обминав і турника, але все це було так – «для себе».

У 2009 році юнак, закінчивши дев'ять класів у колегіумі «Лідер», вступив до Бердянського центру професійної технічної освіти на спеціальність «будівельник». Години дозвілля вирішив проводити на заняттях бойовими мистецтвами у молодіжному спортивному клубі «Дан-те».

Чи був вибір випадковим?

– Думаю, що ні, – розповідала мати Валентина Олександрівна. – Його батько в молодості цікавився боксом, а рідний дядько професійно займався дзюдо. Тому потяг Владика до бойових видів спорту, мабуть, десь чекав свого часу.

Регулярні заняття вже після двох місяців тренувань дозволили взяти участь в обласних змаганнях з бойового багатоборства. Дебют виявився успішним. І це дозволило тренерові Сергію Вельчеву помітити у хлопця великі здібності і подумати про подальшу участь у спорті.

Незважаючи на перші успіхи, Владислав з потроєною енергією тренувався, опановуючи техніку ведення бою і невдовзі результати прийшли. Після перемог на обласних і регіональних змаганнях у березні 2011 року Владислав здобув «срібло» на чемпіонаті України, що проходив у м. Харкові. А у квітні того ж року брав участь у чемпіонаті світу з військово-спортивного багатоборства (розділ «Бойове багатоборство») і виборов перше місце у своїй категорії і став чемпіоном світу. Тоді ж йому присвоїли звання «Майстер спорту України з військового багатоборства».

Посилено займаючись спортом, юнак не забував про заняття у Бердянському центрі професійної технічної освіти і у 2011 році став переможцем конкурсів не тільки районного і обласного рівнів серед учнів професійно-технічних навчальних закладів з професії «штукатур», а й успішно захищав честь області на Всеукраїнських змаганнях зі своєї спеціальності, за що отримав Грамоту з рук Міністра освіти і науки України.

17-18 березня 2012 року в німецькому місті Любц проходив VII чемпіонат Європи з бойових мистецтв. На нього Владислав отримав від Міжнародної федерації персональний виклик.

Такі змагання проводяться один раз на два роки з дисциплін поінтфайтинг, греллінг, спортивне дзюдо, кікбоксинг і ката зі зброєю. Поряд з європейцями, які традиційно беруть участь у змаганнях, були спортсмени далекого зарубіжжя – із Австралії та Африки.

Тут Владислав Таран – чемпіон світу 2011 року з бойового багатоборства – став чемпіоном Європи з поінтфайтингу і греллінгу, а також бронзовим призером з кікбоксингу.

Після успішного виступу Владислав разом із бердянською командою взяв участь у семінарі з техніки ведення бою у майстрів світового рівня, а також побував на екскурсії у містах Берліні та Кракові.

20-22 квітня 2012 року в м. Харкові відбувся шостий офіційний чемпіонат світу з військово-спортивного багатоборства (розділ «Бойове багатоборство»).

У змаганнях брали участь спортсмени із Азербайджану, Афганістану, Білорусії, Болгарії, Німеччини, Грузії, Ірану, Молдавії, Польщі, Росії, Румунії, США, Туркменістану, Узбекистану і України.

Військово-спортивне багатоборство складається із трьох дисциплін, які необхідні в реальному бою.

Змагання зі стрільби з гвинтівки проходили 20 квітня у спортивному тирі «Снайпер», а рукопашний бій без зброї і зі зброєю пройшов 21-22 квітня на п'яти татамі легкоатлетичного манежу Харківського тракторного заводу.

Бердянськ у складі збірної команди Запорізької області представляли одинадцять вихованців МСК «Дан-те» (тренер Сергій Вельчев), які завоювали три золоті, дві срібні і дві бронзові медалі чемпіонату світу.

Чемпіоном світу 2012 року став Владислав Таран, який, крім золотої медалі, приніс у скарбничку збірної і срібну, виступивши одночасно у двох версіях рукопашного бою у повний контакт і став міжнародним майстром з бойового багатоборства.

Отже, у свої дев'ятнадцять років Владислав Таран став двічі чемпіоном світу, чемпіоном Європи з військово-спортивного багатоборства і ми впевнені, що у нього ще довгий, тривалий і головне успішний спортивний вік попереду. Тож нехай щастить тобі, земляче, у підкоренні нових світових спортивних вершин.

6.05.2012 р.

Іван КУШНІРЕНКО

ПОКЛИКАННЯ НА ВСЕ ЖИТТЯ

Тренерсько-викладацька робота – справа нелегка. Вона потребує не лише належних педагогічних умінь та якостей, які б дозволили називатися тим поважним словом «наставник» для молодого покоління, але й до того ж неабиякої спортивної снаги, що передавалася би і вихованцям та надихала їх на цілеспрямовану, систематичну і наполегливу роботу – яка одна лише і спроможна дати результат, піднести до чемпіонських висот, де лунає оте омріяне – «Перемога!»

Тренер з баскетболу Лідія Рябко працює в дитячо-юнацькій спортивній школі з перших днів її відкриття – з осені 1987 року. Ця робота для Лідії Гаврилівни стала не лише справою усього життя, а й головним джерелом її натхнення і наснаги. І справді, як радісно бачити, коли ту енергію і старання, які вкладаєш у виховання юного покоління приносять результати – із дітей виховуються майбутні спортсмени. Та й навіть якщо й не оберуть вони собі цю стежу у подальшому житті, все одно заняття спортом завжди позитивно відображаються і на здоров'ї, і на розвитку їх особистості. Розвивають самодисципліну, цілеспрямо-

ваність, а такі групові його види, як баскетбол, прищеплюють ще і вміння працювати «в команді» – тоді, яку б професію собі не обрала молода людина, їй легше буде даватися робота в колективі, де теж потрібно об'єднувати зусилля задля досягнення спільної мети.

Лідія Гаврилівна з великою вдячністю згадує перших наставників – вчителів-тренерів із рідної ЗОШ №1 Валентину Андріївну Рибальченку та Миколу Івановича Омеся, які свого часу власним прикладом і педагогічною майстерністю прищепили їй на все життя любов до спорту. Захоплення баскетболом передалося саме від Валентини Андріївни. Ця жінка, як-то кажуть, «горіла» своєю справою і запалювала небайдужістю й ентузіазмом оточуючих.

Тож після закінчення школи Лідія, не вагаючись, вирішила піти по стопах своєї наставниці і вступила до Запорізького державного педагогічного інституту на факультет фізичного виховання. Здобувши у 1972 році вищу освіту, спочатку працювала тренером з баскетболу на базі восьмирічної школи у с. Марфополь, потім 10 років присвятила педагогічній справі за своєю професією у стінах Комсомольського НВК. А коли відкривається на базі КСК «Сучасник» восени 1987 року Дитяча юнацько-спортивної школа – переходить викладати туди, де і працює по нинішній день.

Директор ДЮСШ Наталія Данілова відгукується про Лідію Гаврилівну, як про кращого дитячого тренера з баскетболу, оскільки її вихованці, а це за останні роки, головним чином, команди дівчаток, показують завжди високі результати як на районних, так і обласних змаганнях. За роки своєї роботи Лідія Рябко нагороджена багатьма грамотами і подяками обласного управління з фізичного виховання та спорту МОН України, управління освіти і науки облдержадміністрації і районної державної адміністрації за багаторічну плідну працю, високі професійні досягнення і вагомий внесок у виховання підростаючого покоління, за підготовку, організацію і допомогу у проведенні обласних спартакіад та успішний виступ учнів на них.

Та головне, як говорить сама Лідія Гаврилівна: «Тренерсько-викладацька робота з баскетболу – це, дійсно, моє покликання, адже я себе вже не уявляю без неї». І ці слова підтверджуються й самим її життям. Так і не змогла вона лишити свою улюблену професію й піти на заслужений відпочинок. «Душа моя завжди з баскетболом та з дітьми, – зізнається жінка, – а сил вистачить – робота мені тільки додає їх». А це і є красномовним свідченням того, що людина працює за покликом душі і серця.

Тетяна Колибіна на спортивній ниві тренерсько-викладацької роботи працює у ДЮСШ теж з року її заснування – з жовтня 1987 року. За цей час отримала заслужену повагу від колег, має вже не одне покоління випускників, які свого часу відзначилися значними спортивними досягненнями. Серед її вихованців є неодноразові чемпіони обласних змагань та першостей.

Коли ми говорили з Тетяною Миколаївною, то перше, за що вона завела розмову, це те, як їй приємно на зустрічах зі своїми колишніми випускниками бачити їхні щирі і вдячні погляди. Вони, уже з певної віддалі років добре розуміють, яку значну роль у їхньому житті відіграли свого часу вчителі та наставники. Розуміють і те, що не безслідно пройшли роки виховання у спортивній школі. Баскетбол був для них завжди більше, ніж просто гра. То ще й справжня школа становлення особистості, розвитку рис характеру та вольових якостей, які так необхідні у самостійному житті.

Тетяна Миколаївна згадала добрим і теплим словом Валентину Рибальченко та Миколу Омеса – своїх перших тренерів, які так, як і для її колеги з тренерсько-викладацької роботи Лідії Рябко стали на все життя взірцями педагогічної майстерності і самовідданого служіння спорту. Про них їй хотілося говорити і говорити. Вони дійсно належали до тих людей, які всю душу вкладали у роботу своїх вихованців. Саме з їхніми іменами пов'язані у Тетяни Колибіної і такі пам'ятні на все життя спогади ще зі шкільних років про перші перемоги на обласних змаганнях з баскетболу (1973-1975 рр.). Мудра наука і власний особистий приклад Валентини Андріївни та Миколи Івановича визначили і подальший професійний її вибір – адже у юному віці дуже часто за взірець до наслідування ми обираємо улюблених наставників.

Після закінчення Дніпропетровського технікуму фізичної культури (відділення «Баскетбол») Тетяна Миколаївна восени 1978 року прийшла працювати вчителем фізичного виховання у Добропільську ЗОШ. З відкриттям 1987 року ДЮСШ Тетяну Колибіну, яка, пропрацювавши у сільській школі 8 років, зарекомендувала себе гарним і досвідченим педагогом, запрошують на тренерсько-викладацьку роботу в місто. І ось уже промайнуло 25 літ, як стіни спортивної школи є для неї рідними. Вона підготувала за ці роки значну кількість команд-переможниць обласних змагань і першостей з баскетболу. Неодноразово нагороджувалась грамотами і дипломами обласного управління освіти і науки, зокрема, стала номінантом Почесної грамоти Міжна-

родного освітнього Фонду ім. Ярослава Мудрого «За невтомну працю в ім'я становлення нової української школи».

«Приємно, що у нашому високофаховому і досвідченому тренерсько-викладацькому колективі є такі гарні, досвідчені працівники – їхня багаторічна сумлінна і самовіддана праця є опорою школи», – говорить про Тетяну Колибіну директор ДЮСШ Наталія Данілова. Про таких людей якраз і кажуть, що вони свого часу знайшли своє місце в житті і їхня робота – то, дійсно, покликання душі.

17.07.2012 р.

Мирослав БЕРЕЖНИЙ

ЖИТТЯ, ПОВ'ЯЗАНЕ ЗІ СПОРТОМ

Вона народилась у пору падолисту, прохолодної дощової осені. Та в душі її – завжди весна, бо працює з дітьми. І не просто працює, а плекає фізично досконалу, високоморальну особистість, громадянина

України. Це – Наталія Олександрівна Данілова – директор дитячо-юнацької спортивної школи. 26 років вона очолює працьовитий, згуртований колектив, який з року в рік упевнено досягає вагомих результатів у справі розвитку фізкультури і спорту в районі. Своїми досягненнями школа упевнено посідає лідерські позиції в області.

2012 рік в історії ДЮСШ став особливо знаменним – школа посіла перше місце в обласній спартакіаді. Це результат наполегливої праці членів педагогічного колективу та управлінської майстерності директора закладу.

Наталія Олександрівна має багато нагород: 4 грамоти управління освіти й науки облдержадміністрації,

Наталія Олександрівна Данілова

обласної ради, фізкультурно-спортивного товариства «Колос» Агропромислового комплексу України, грамоти райдержадміністрації, районної ради, відділу освіти, медаль «За заслуги перед Гуляйпільським краєм». Та найбільшою нагородою є авторитет і повага гуляйпільців. А поважають Наталію Олександрівну за відкритість, порядність, високі професійні якості, уміння вчасно прийти на допомогу, щиро порадити успіхам колег і поспівчувати в тяжку хвилину. І все це – непоказне від душі. По-педагогічному вимоглива, по-материнськи щира. На оперативних нарадах у начальника відділу освіти Наталія Олександрівна доповідає небагатослівно: «Працюємо згідно з графіком», але кожен з присутніх знає, яка важка, але така важлива, потрібна усім праця, які фізичні зусилля, моральне напруження, радість перемог і гіркота поразок криються за цією фразою.

У колективі, який очолює Наталія Олександрівна, всім комфортно: і тим, за чийми плечима досвід, досягнення, і тим, хто тільки стає на тернисту стежку тренера-викладача.

Коли втомлене сонце сідає за обрій, а Гуляйполе огортають вечірні сутінки, повільно повертається додому ця статна, з уважним проникливим поглядом, приязною посмішкою, красива жінка. Подумки, мов календар, перегортає ще одну сторінку прожитого дня. А він у неї напружений, насичений багатьма подіями, вболіваннями за кожного вихованця, за кожного працівника, за синопця, донечку і найдорожчого внучечка Сашуню. Пливуть, мов лебеді, спогади про єдиного, коханого і незабутнього чоловіка, опору і надію сім'ї. Та в думках вкотре повертається до школи. Удари м'ячів, короткі уривчасті команди тренерів, сюрчання свистка, перегукування гравців, радісний крик уболівальників – це, напевне, найкраща симфонія, яка заспокоює душу керівника. Значить, усе в порядку. Школа живе, школа розвивається, не дивлячись на безгрошів'я, фінансову скруту. Кожного першоповесня вона зустрічає своїх вихованців свіжопофарбованими стінами та підлогою, виразною розміткою спортивного залу і, звичайно ж, прекрасним колективом, який готовий вести своїх вихованців до нових спортивних звершень.

Дорога Наталіє Олександрівно! Ви і ваші колеги робите благородну справу. Тож нехай доля до вас буде прихильною, здобутки – вагомими, а повага й любов ближніх – безкорисливими і щирими.

6.X.2012 р.

Наталія КОРОСТИЛЬВА,
завідуюча методкабінетом районного відділу освіти

СЛОВА ВДЯЧНОСТІ

Висловлюємо щирю вдячність у підготовці та збиранні матеріалів для даної книжки ветеранам-ентузіастам спорту О. І. Сої, О. В. Яковенку, С. Ф. Северину, О. М. Селімову, А. І. Васильєву, М. М. Азарову, колективу дитячо-юнацької спортивної школи (ДЮСШ), де директором Н. О. Данілова, і всім невтомним нашим помічникам.

Особлива подяка патріотам рідного краю, людям безкорисливим, готовим надати спонсорську допомогу: А. І. Ячалу, Р. О. Міщенку, О. Ю. Коростельову, С. І. Курману, О. І. Філіпченку, Н. Л. Биковській, О. Г. Чубу, Л. В. Горпиничу, В. М. Савовському, М. Г. Тимофієву, Д. Д. Сахну, А. В. Дмитренку, Г. О. Данілову, Ю. Г. Ходусу, Ю. А. Трофимюку, В. І. Панченку, А. В. Тарасенку (Казахстан), С. А. Луценку, М. М. Новохатьку, О. Ф. Новикову, Р. В. Казаненку та іншим. Це їхня заслуга, що книга «Спортивна слава Гуляйпільля» побачила світ.

Добра і щастя вам, шановні друзі!

**З повагою,
автори**

ЗМІСТ

Дорогі мої земляки!.....	3
I Розділ	
Початок фізкультурного і спортивного руху.....	4
Спортивне життя педтехнікуму.....	7
Лижі.....	8
Оборонно-масова робота.....	9
Багатоборство ГПО.....	28
Велоспорт.....	31
Кінний спорт.....	33
II Розділ	
Спартакіади.....	35
Перша міська.....	43
Спартакіади керівників.....	44
Спортивне свято у Долинці.....	47
Свято у Воздвижівці.....	50
Спартакіади призовників.....	55
Крокує заводська.....	62
Спартакіади держслужбовців.....	64
Костанай – перша спартакіада.....	70
Спартакіади податківців.....	71
III Розділ	
Футбол.....	75
З історії гуляйпільського футболу.....	75
Хроніка футбольних баталій.....	97
Свято футболу в Гуляйполі.....	137
Професор-воротар команди «Дачники».....	143
Сергій Попов.....	149
IV Розділ	
Легка атлетика.....	150
Спогади Олексія Сої.....	185
Від батька – до сина.....	228
Тепер про футбол.....	235
Внесок заводських спортсменів.....	237
Спогади Миколи Піки.....	244
Фізкультурний колектив радгоспу «Гуляйпільський».....	244
Зростають ряди фізкультурні.....	255
Молодим розбудовувати державу.....	256
Спорт і труд поряд ідуть.....	258
Спорт села Верхня Терса.....	261
V Розділ	
Важка атлетика.....	265
Гирьовий спорт.....	274
Спогади Григорія Солодовника.....	283
Спогади Віктора Салкіна.....	285
Городки.....	287

Боротьба.....	290
Розповідає Василь Ільченко.....	306
Микола Азаров.....	308
Анатолій Шамрай.....	309
Дзюдо.....	310
Самбо.....	311
Карате.....	312
Настільний теніс.....	314
Баскетбол.....	319
Стрільба.....	334
VI Розділ	
Наша спільна турбота.....	335
Шашки.....	381
Шахи.....	389
Григорій Лютий.....	393
Іван Бик. Від Гуляй-Поля до Парижа.....	399
Гуляйполе: меморіал Нестора Махна.....	407
II меморіал Нестора Махна.....	412
Валерій Охріменко.....	422
Гімнастика.....	424
Спогади Олександра Селімова.....	425
Ручний м'яч.....	427
Владислав Циганок.....	429
Бокс.....	430
Григорій Шрамко.....	431
Спортивне орієнтування.....	432
Анатолій Васильєв.....	441
Сергій Сірінюк.....	446
VII Розділ	
Волейбол.....	449
На приз газети.....	484
Пляжний волейбол.....	501
Кубок «Водолія».....	503
Міні-футбол.....	518
Дмитро Литвиненко.....	532
ДЮСШ.....	534
Будні і свята ВПК «Патріот».....	544
Більярд.....	554
VIII Розділ	
Турніри пам'яті.....	555
Леонід Зіненко.....	555
Пам'яті Зіненка Л. С.....	556
Віктор Дерев'янку.....	562
Пам'яті Дерев'янка В. Г.....	564
Пам'яті Бодні В. Г.....	567
Іван Жиленко.....	569
Пам'яті Жиленка І. Н.....	572
Пам'яті Гури Сергія.....	573
Шахіст Іван Скиба.....	574

Пам'яті Скиби І. А.....	575
Пам'яті Куторницького В. Д.....	576
ІХ Розділ	
Наші славні земляки.....	577
Від гравця – до судді.....	577
Інструкторзі спорту.....	579
Спринтер з Успенівки.....	580
Її супутники – здоров'я і краса.....	581
З поглядом у завтра.....	581
Чемпіонка району.....	583
Захоплення.....	583
Шашкіст Петро Клименко.....	584
У грі – Микола Лапін.....	587
І в спорті, і в праці.....	588
Любов його – спорт.....	590
Капітан команди.....	591
Кращий півзахисник.....	592
Воротар збірної.....	593
Відлуння, завойоване працею.....	594
Брати Яковенки.....	596
Кращий футболіст року.....	597
Громадський тренер.....	598
Щасливий рік воротаря.....	599
Невтолима спрага молодості.....	600
Володимир Петров.....	602
Ветеран спорту.....	602
Майстер.....	603
«Я завжди добивався сам».....	604
Сільська королева легкої атлетики.....	606
Спорт – його рідна стихія.....	611
Керівник, наставник, взірець.....	612
Дмитро Зілінський – чемпіон України з національного рукопашу.....	616
Через мрію – до спортивного Олімпу.....	617
Олександр Ткаченко.....	619
«Спорт – це наука, яку треба розуміти».....	621
Творець власної долі.....	623
Гуляйпільський Кличко.....	626
Сергій Северин.....	629
Чуйний, вимогливий, принциповий.....	631
Покликання – вчитель фізкультури.....	634
Як «морський вовк» став педагогом.....	643
Перший гуляйпільський яхтсмен.....	646
Жага до перемоги.....	648
Тричі чемпіон Казахстану з шахів.....	652
Родом із Гуляйполя.....	655
Покликання на все життя.....	657
Життя, пов'язане зі спортом.....	660
Слова вдячності.....	662

Науково-популярне видання

Кушніренко Іван Кирилович
Жилінський Володимир Ілліч

Спортивна слава Гуляйпілля

*Матеріали з історії розвитку фізкультури і спорту
в Гуляйпільському районі Запорізької області*

Редактор: *О. І. Соя*
Коректор: *О. І. Горпинич*
Комп'ютерний набір: *Н. І. Морозова, А. Т. Смик,
О. С. Завгородня*
Фотознімки з особистих архівів *О. В. Яковенка, О. І. Сої,
В. М. Лютого та авторів*

Здано до набору 17.09.2012 р.
Підписано до друку 7.02.2013 р. Формат 60x84¹/₁₆
Папір офсетний. Гарнітура PetersburgС. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 38,71. Умовн. фарбо-відб. 38,71.
Тираж 300 прим. Зам. 2392.

Комунальне підприємство
“Запорізька міська друкарня “Дніпровський металург”.
69057, м. Запоріжжя, вул. Антенна, 4.
Тел.: 34-13-30.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 1909 від 18.08. 2004 р.